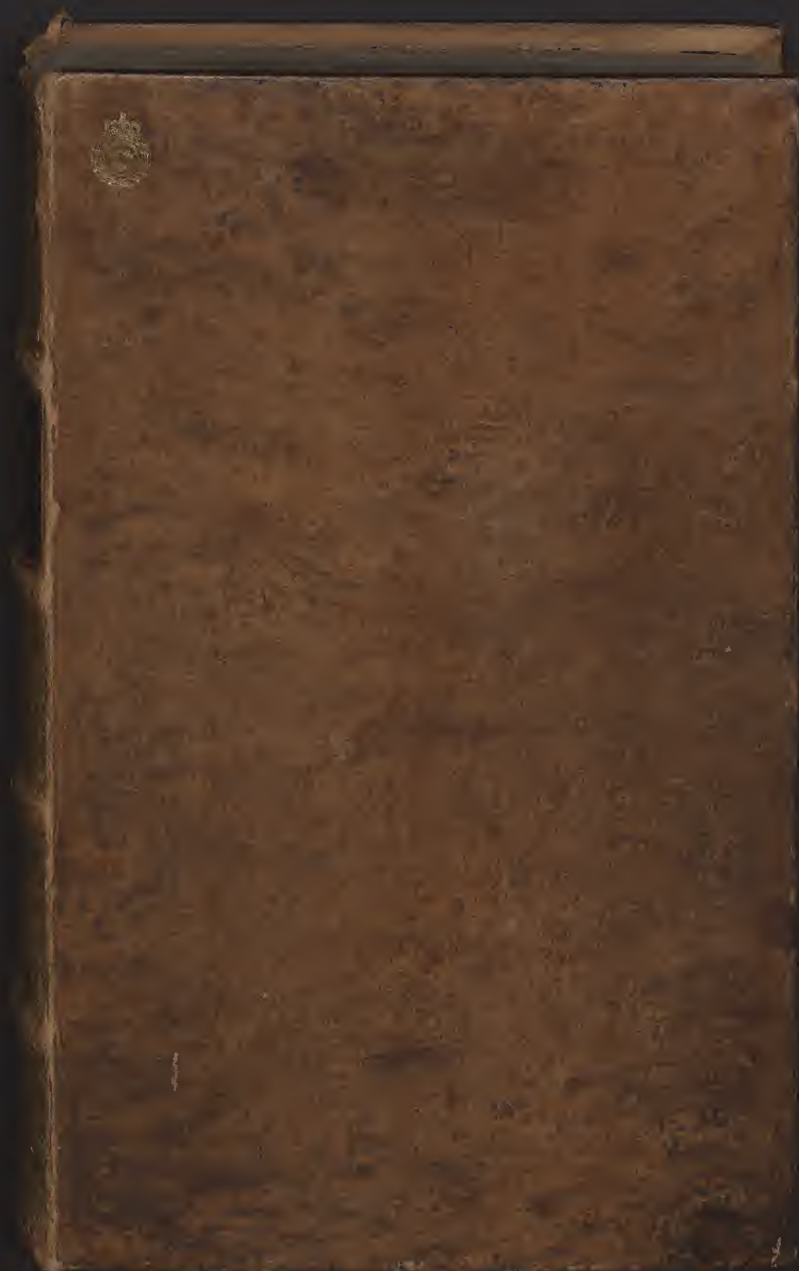
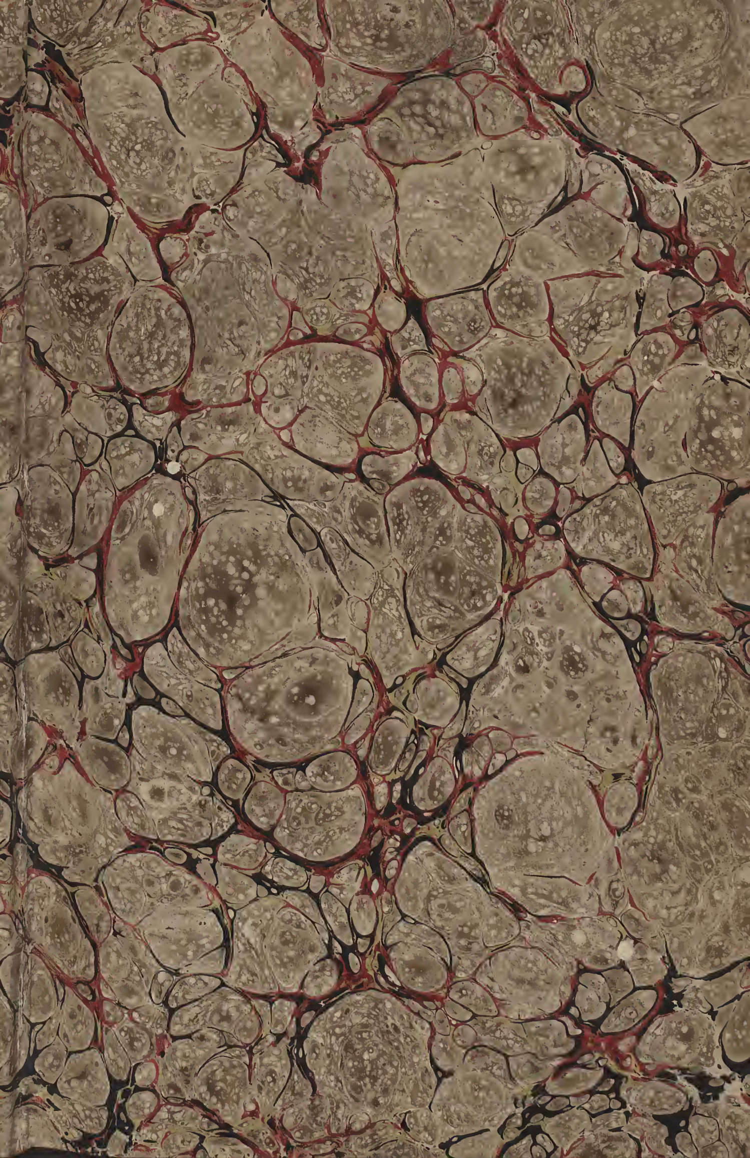

RIKSDAGEN
SVERIGES
RIKSDAG
TILL
ISLANDSALLTING
VID
TUSENÅRSJUBILEET
1930

HAC·STVDIA·NOBISCVM·PERIGRINANTVR·RVSTICANTVR

KONUNGA-SAGOR.

Norlandz Chrönika och Beskrifning:

Hwaruthinnan förmähles

The äldste Historier om Swea och Götha Rijken/ sampt Norrie/ och

een=deels om Danmarck/
Och om theres Wilkår och Tillstånd.
Sammanfattad och ihopa dragen aff åthskilliga trowärdiga Böker/Skriffter och Handlingar.

Tryckt på Wijsingzborg/aff hans Hög=Grefl: Nådes Hr. Rijkz Drätzetens Boocktryckare
Johann Kankel.
Åhr 1670.

Företaal til then gunstige och gode Låsaren.

Såsom det ett mächta berömmeligit Wärck är/ samt för oß som nu lefwa/ och Efterkommanderne / een serdeles gagnelig Underrättelse uthi wårt kiäre Fädernes-Landz uhr-gamble Historier/ at upleta och sammandraga the äldsta Skrifter/ hwilcka om them förmäla/ sampt låta them genom Trycket i Dagzliwset komma/ att således allom må kunnogt blifwa/hwad uthi forna Tijder sig tildragit hafwer; Hwad Anslag och Bedrifter Konungarna/samt the mächtige Herrar tå hafwa idkat/ och hurudana Omskifften och Förandringar i een och annan mätta äro hände/ på det/ then som behagar/må kuña med största Nöye förlusta sig uthi the Speculationer om wåra framfarne Konungars/ samt the gamble Swänskars och Göthers manlige Dater

Altsi har Hans HögGrefl: Nåde Swериges Rijkes Drotzeten/ then Högborne Grefwe och Herre/ Herr PER BRAHE/ etc. så wäl aff thes stoora Kiärleck til Fädernes Landet/som aff theß synnerlige Omsorg om the antiquiske Historier och Handlingar/ låtit med een ansenlig Bekostnad / genom een infödd Ißländsk Man/ förswenska een mächta gammal Chrönika på Pergament sammanfattat och skrefwen/ på det Ißländska Tungomåhlet. Hwad thenne Historias Authorem wid kommer/så kan man then icke fullkommeligen weta/doch förmeenas hon wara componerat aff Eynar och Erich Oddes Söner/ och tyckes aff några Omständigheeter / wara wid paß 500. åhr gammal/ sampt then här med låtit på Trycket upläggа/här uppå Wisingsborg/ aff sin egen Boocktryckare : Jämpte Hugonis Grotij Företal på Götharnas Historia: Och ett santfärdigt Uthtåg aff thet Förnämsta uthaff Snorre Sturlesson/som wardt fordom Lagman på Ißland:

Sampt ett Extract aff Georgii Hornii Orbe Imperante, på Swenska försatt: Med ett annat kort Vthtåg aff åthskillige probatis Authoribus, som om Götherne förmåhla: Och een lijten Vpsatz/ angåande Concordantien/ emillan then Vthländska Wäster-Götha Lagen/ och wår Landz- och Stadz Lag: Hwar aff een god Vplyßning och Vnderrättelse i wåre Vhrgamble Historier hämptas kan. Wårt kiära Fädernes-Land kan jämwäl billigt icke ringa berömma sig; såwäl aff det the troowerdige gamble Skribenter/ nembligen/ Jornandes, Procopius, Isiodorus Hispalensis, Johannes Magnus, Olaus Magnus, etc. med andra manga wackra Monumenter/ sampt åthskillige Runer och Skaldrer/ hafwa wid Handen gifwit och vptäckt thes forna Tillstånd; The regerande Konungars förnumstiga Styrssel och Tapperheet vthi Fält. RUNER woro i Steenar hugne/ och på förnähma Herrars/ mächtiga Hiältars/ och stoora Mäns Griffter vpresta/ til at förkunna Posteriteten theras Ridderliga och manliga Dater. SKALDRER woro Wijser/ the ther siungdes aff Herrar och Höge Ständz-Persohner/ vthi Gästebud och andre Samqwäm/ Konungar och tappre Krigzhöfftwitzmän til Beröm. Såsom och det nu jämwäl/ icke långe sedan/ the Vthländske å nyo Swenskarnas och Göthernas Historier och berömliga Nampnkunnigheet hafwa fattat vthi Skriffter/ och låtit på Tryck vthgå; som är een Book in Folio/ stält på det Italienska Språket/ aff een förnähm Italiensk Herre och Grefwe/ wid Nampn Emanuel Tesaurus, med Abbotens Herr Valeriani Castiglionis annotationer, tryckt vthi Thourin/ åhr 1664. Hwilcken förmedelst Swea och Götha Rijkes situation och Belägenheet/ vthförligen beskrifwes/ och ther jämpte ett wäl affattat Landkart framställes/ sampt Inwånarnes och Landetz Seder och Natur affmåhles/ jämwäl och tilkiänna gifwes/ huru the gamble mächtige Swenskar och Göther sina Heemwist hafwa öfwergifwit/ och sig til främmande Länder förfogat/ med theras Konungars i Ordning fullkomliga Historia/ hwilckas Skarpsinnigheet/ Tapperheet/ Wälde och Manligheet/ med berömligit Loffsord förmåhles; Så äro och alla Konungars Skapnaden vppå Kopparstycken ther hoos/ och een Vnderrättelse på Kopparstyckenen/ hwadan hwar thera wardt tagit. Sampt een annan Boock/ på det Hispaniske Tungomålet/ sammanfattad aff een Spanier/ benämbd Didac Savedra, som wardt een myndig Ambassadeur/ på then Wästfaliske Tracktaten vthi Münster/ åhr 1648. Then ther i lijka måtto berömligen Götharnas

nas Vthtåg och Nampnkunniga Förhållande/ i främmande Länder/beskrifwer. Det är och på näst-förflutna åhret een liten Fransöst Book/tryckt vthi Engeland/hwilcken aff Engelska språket är transßlaterad/hwar vthinnan Author/som sitt Nampn ey aldeles wil wara bekiänd/ utlägger then stridbare och stoore Konungens vthi Africa i Barbarien/ Tafilettas Historia/ och i Begynnelsen/ther han Landskapen/ som Tafilettas Wälde äro vnderkastade/ beskrifwer/ drager han och in/ det wid Sarrazenien woro ännu öfwerleswor/ aff the Nationer/ som längst för detta/ hafwa warit underkufwade aff the tappre Nordlänningar/ them han kallar Göther och Wandaler/ med hwad mera han inneháller. Thesse Böker åhro synnerligen goda Testimonia för wåra Historier/ ty måge the så mycket mera aff oß älskas och hedras: Hwilckas Nampn iag jämwäl här med them til åhra och tacknämlig åminnelse,/ sampt till een Stadfästelse vthi wåra otwifwelacktiga Chröniker/wille hafwa nämbdt och infördt. Then gunstige gode Läsaren täcktes nu detta Wärcket sig behaga låta/ och wäl vptaga/som med stoor Flijt och Möda sammandragit är/sampt benägit vrsächta the Fauter/ vnder Tryckerijet kunna wara inkomna/ och det Translatoren, som een Jßländare vthi Swenska Språcket har felat. Hwar med then gunstige gode Läsaren GVDI troligen befalles. Aff Wissingsborg/ then 10. Februarij 1670.

Daniel Gyldenstålpe.

IHS

Denna Riddare-Ordre hafwer i forna Tijder här uthi Swerige i bruck warit/och är ibland gamble Handlingar uthi Franckrijke i Klöstran igenfunnen/som man aff een Muncks uthgångne Book aff Trycket på thet Fransöske Tungomåhlet afftaga kan / hwilcken han kallar Palais de L'honneur. Och wardt thenne Ordren nembd aff JESV Nampn och Seraphim/sampt instichtat aff Konungen i Swerige MAGNVS then Fierde/ åhr efter Frelsarens CHRJsti hugneliga Bördh M CCC XXXIV. Kådian aff Ordren wardt sammanfogad med Seraphim och dubbla Kors/ som Patriarcherna brukat hafwa / (Doomkyrckian i Vbsala til een åminnelse/)under hwilcken een lijten Oval-plåth hengde medh JESV Nampn/ och nederst fyra Spijkar/ bemengda med hwijt och swart.

Hugonis Grotij Företal på Götherf-nes/Wänders och Longobarders Historia.

VThaff thet Legations Wärfwet/som migh anförtrodt war/ kan iagh wäl och nogsampt förstå/ huru myket som iagh hennes M:tt och Cronan Swerge plichtig och skyldig är: Men huru iagh skal öfwa Troo och Flijt vthi mitt omfortrodda Wärckz fulbordan; Giöra min Tacksamheet kunbar/ kan iagh sielff inthet hoos migh vthspana. Ty hwad som thet högtberömmeliga Folcket vthi the första Tijder kan hafwa bedrifwet/ är migh inthet bekandt/ effter som iagh intet hafwer warit tillstädes/ey heller ännu någon wiß Kunskap ther om bekommet. Doch lijkwäl/ på thet at the/ hwilke iag mig heel och hållen begifwet hafwer/ må weeta till hwad Tijd/ at iag Tijden aff andra nödige ärender affbrutit hafwer; Hafwer iagh begynt at sammansanka några Handlingar/ angående the Swänskas Edelheet och forna Mandom som the för många hundrade åhr/ aff trowärdige Skribenter äre vtspridde. Men effter the Göthers och Wänders Bedrifter/ som Procopius hafwer beskrifwet/ ännu på Latin så qwarre igenlefde finnas/ at många Blad äre borte/ och nästan på hwart annat Blad/ så at Meningen förmedelst åtskilligheeten på Exemplarens och Vttydarens Feel/ är merendels förbytt/ först then Grekiscke Vplägningen/ som wij hafwa och Hoeschelius medh myken Flijt giorde/ hafwer iagh i många ställen med goda vmhugran förbättrat/ eendels aff Myndigheet på thet Franska Bibliothekets Exemplaren/ och således margefaldt både vpfylt the ledige Rum och Ställen aff the Vaticaniske Böökerna/ På thetta Sättet hafwer iagh förbättrat och botat/ och heel och hollen på Trycket i Latin låtit vthgå Procopium. At thet måtte wara kunnigt/ vthi hwad Vpsått iagh detta giordt hafwer/ och vthi hwad iag the Swänskas Nytta här med ansedt/ moste iagh bidia mig Loff/ at iagh migh inlåter vthi thet Taal/ som mig ganska liufft förekommer/ Hwilket Taal om sielfwa Lusten/ liika som med sig sielf at tala gunstige Läsare/ tig widare förer/ kan tu thet samma vndertiiden förmedelst behageligt vppehåll aff läsande igenom fara; Then Widd som Xenophon Lampsacenus kaller thet stoora Vthrymmet/ thet Rum/ säger iagh som Wäster-Hafwet ifrån Nordan och Öster omlöper/ och ifrån Wäster

Feelen vppå Procopii förra vplägningar.

och Södert; Hwilket Haff wij kalla Bält/ och theß Nääß är Bottnē: Sedan Elfwar som vtlöpa både i Botniske Näset och i thet Ryska Hafwet/ hwilket kallas gemenligen thet Hwiite/ hafwa the Infödda/ som Plinius oß lärer/ kallat then andra Werlden/ och the Gambla trodt wara een Öö/ ifrån Pytheæ Masiliensis tiidh/ som lefde wid paß 300. åhr för Christi tiidh. Och i sanning at thet intet är een Öö/ så skillier thet lijtet åt ett stycke Land emellan them/ som iagh kallade Elfwar/ hwilke Land war the Vtländska okunnigt/ icke allenast i Pytheae/ vtan och i Plinij/ Taciti och sedre Tijder. Oansedt man hafwer Exempel på them/ som grundeligare hafwa här om : undskap/ at the hafwa offta kallat Nääs een Öö. Samma Mening är om Finland: Ty thet samma Belteske Hafwet/ som aff thet Fölcket kallas thet Finska Hafwet/ sedan the stoora Siöar Ladogaa och Onega som äre genom Elfwar sammanbundne och andre Elfwar här som i Hwijta Hafwet sig vtkasta; The inneslúta nästan thetta Landet; Then större Deelen/ hwilken wij heller kalla Nääs/ än som the Gamble een Öö/ hafwer hoos them twenne Nampn. Thet eena skrifwes åtskilligt; Aff Plinio Scandinavia; Aff Ptolomeo och the som honom följt hafwa/ som Martiano Heracliota Scandia/ såsom hon och kallas vthi et Rum aff Plinio; Men som iagh troor/ hafwer han thet affskrifwet aff the Massiliensiers; Aff Jornande kallas hon Gotthoscandza/ om man elliest skal föllia the skrefne Exemplaren effter/ Förty the Tryckte hålla Scandzia. Thetta sidsta Namnet hålla Otto Heßnignensis/ och the Böcker som the Nordmanniske Handlingarne beskrifwa/ hwilke vthföra them vthaff Scanzia/ eenkannerlig then Booken som kallas the Northmanners Bedriffter; Dudo/ och the Nordmanniske Förstarnas Slächtregister. Men Wilhelmus Gemmeticensis som äfwen beskriffwer the Nordmanniske Handlingarnes Skribent. Och Thomas Walsingamus the Engleskes/ kalla then samma Öön Scanzam: Och therföre säger thenne Götherna/ Men then andra säger the Danska wara thådan kombne. Äre wäl the och till/ som orät meena thetta Nampnet ward kommet aff Scania eller Sconia/ som förr låg till Swärige/ och nu genom Förbund till Dannmarck; Och blifwet sedan heela Nääset kallat Scanzia. Men iagh som intet twiflar/ at ju Jornandis Nampn på thenna Öö är sann/ såsom een mehr kunde lära aff sina Landzmänn; Och således Scandiae Nampn något liufligare blefwet/ Så at styckerne aff Eduard Confessoris Skriffter i thet stället skrifwa Scantiam. Nampnets Root och Vphoff är lättelig till finnandes hoos Jornandem. Ty alla theß Landz Inwånare hafwa vthugna Berg/ (som rätt aff the skriffna Exemplaren läser/) Forborger/ hwilket Borger the kalla Skantzar. Ty thet Rummet som the vthgångne Göther hafwa först intaget at besittia/ (är om iagh troor/ Gothland/ som för war Swerge tillhörig/) Och aff then Befästelsen kallas Gothschantza/ som Jornandes affett vhrminnes

Rychte

Rychte thet betygar. Jagh meenar/wara then Öö/ som Bremensis säger/wara medh höga Berg lijka såsom een Stad befäst. Vtaff Scandia/ när man lägger Stafwelsen än til som bemärker Land/ (som Moraû/ Bataû/ Nassaû/Velaû och många andra vthwijsa/) så kommer Scandinavia/ och på samma sätt Batavia/ och flere slijke Nampn/ såsom och Austravia/som Plinio behagar/thet är Oosteraû/thet är österland/ som wij nu Estland kalla/och tå kommer theß Vtförelse närmare till thet Saxiske Språket/som strax härefter warder ommält. Ty at iu then Orthen som Plinius kallar Austraviam/ är then som iagh kallar Estland/bewijsar nogsamt Bärnsteen/ (som the fordom kallade Glesum/) ther vthi Austrawia håmptas/som Plinius thet betygar. Men Tacitus säger/at han håmptas hoos the Ester/ och sielfwa Esterne vthi ett Breff till Theudericluum/och Theuderichus vti sitt swar ther på. Thet iagh sade wara åtskilda Nampn och Landz Scania och Scandzia/ ther till är ett gildt skääl/att Bremensis kallar then gambla Giötharikeẜ deel/ aff theß lustige Belägenheet/ icke Scanziam vtan Scaniam/ Men thet stoora Nääset som elliest hölts före att wara een Öö / hafwa the Nordmänner och the Swänska/ som widh samma Tijder eller straxt ther effter hafwa lefwat/ kallat Scanziam/och icke Scaniam. Och är therföre thet Scanzia Scaniae och Scandinaviae Nampn/om hwilket the Romare hafwa oß berättat / och Ptolomaeus som the Romare fölgt hafwer. Men the gambla Greker hafwa thet samma Baltiam kallat. Så hafwa förbemälte Xenophon Lampsacenus och Metrodorus skrifwet/som Plinius säger/ Pytras hafwer thet orätteligen Basiliam nämbdt. Hafwa altså kallat Landet vtan Twifwel aff thet inre Hafwet/ hwilket Adamus Bremensis hafwer nästan för Sex hundrade åhr Bält nämbt/och sedan the andra/ som Helmoldus/Saxo och flere som honom fölgt hafwa/ och blifwer änuu thet Nampnet vti ett allmänneligit Bruck på then Deelen som löper emellan Fyen och Zeland. Hwilket Nampn är icke något serdeles egenteliget/ vthan flere gemeent. The Friisländerne weeta att medh thet Nampnet Hafzens Inskiörd betäknas. Thetta Landz tridie Nampn hoos Procopium är Thule/Men doch wällsampt/att thet woro Thule hoos them Gamblom ment/som war den längst widt belägen ifrån then Romerske Rijken/ och hade trodt/ att Dag och Natt skulle nästan wara lijka. Them öfwer alla andra berömbdeÖöns stoora Widd/ betygar widare/ att icke någon aff the Orckneniske Öyar eller Ißland aff honom beskrifwes/såsom och thet/ at han förutan annat Folck sätter ther Skrito-Finnarne/hwilkas Nampn och Näring änu i Dag är/ och nu fordom aff Jornande/ Paulo Varnfredo och Bremensi vthi Scanziae Beskriffning är omtalt. Thet Nampnetz Vhrsprung är intet twifelachtigt för Fiñarne och hwadan deth är komnet/nämbl: aff Skrijda/hwilket bemärker hastigt och stoor Steg gåå; Hwilket Bremensis thet berättar hafwa warit i berömmeligit bruck hoos them. Theras

Nampn blifwer åtskilligt skrifwet för Bockståfwernes brukelige omwäxlande skull. Uti Procopij skrifne Handskrifter kallas Skriti-Fiñar. Hoos Jornandem bör man läsa Skreet-Finnar. Hwilket än i dag läses förwändt i Tres Screfennæ. Bremensis skrifwer Skrite-Finnar. Kyrkones Frijheetz Artiklar i Hamborg/(hwar ifrån och till thet Folcket är komet Ewangelij Kundskap/) hafwa Skredewindon och Skridewindan/ och kallar Landet Skridiwindiam. Saxo nämpner them Skrik-Finnar/ hwilket Nampn äñu i Dag hoos them brukeligit är. Then gamble Landzbeskrifningen/ som intet trycht är/ skiffter Finnarne uthi SerdeFinnar eller SkerdeFinnar/och RäckFinnar/Men thet borde skrifwas Skrid-Finnar och RedeFinnar. Thet är/the Finnar som bruka Löpande medh Skidren/ och the som bruka Slädar som kallas Aken / thet är / som inthet låter oß twifla ther om/ Hwilket Land wilsampt och orätt Procopius hafwer betäcknat under Thales Nampn. Tacitus kallar Bält(eller Codanum een Wijk/som wij skole och strax uthwijsa andra the kalla/)effter skal sagt warda/ och alla theß Deelar Oceanum/ i sielfwe Oceano/ thet är uthi then stoora som han mente Öö/ sätter han twenne hwart annat fölliande Rijken. Theras Folck kallar han Swioner och Sittoner. Uthi hwilcket ställe att nu läses Swioner/ troor iagh hafwa warit skrefwet Sweoner. Ty the som hafwa fölgt Tacitum/ som Eginhardus Caroli Magni Måg och Cantzler/ Adam Bremensis och Helmoldus; The skrifwa så detta Folckz Nampn/ som thet och är aff theras egna Ordh/ är läset att the Tacitum fölgt hafwa. Wid samma Nampn kalla och Loudwick Kong Carls Magni Son uthi sina Handlingar. Gregorius then 4de Biskop i Rom / och the Slawoners Crönikas okunnige Skribent/som hafwer wid åhr 1168. beskrifwet / och icke sällan thet samma Saxo Danske : Ey heller ligger stoor macht uppå/ effter thesses sielffliudandes Bookståfwers Förändring lättelig hoos alt Folck skee kan: Som Fennar hoos Tacitum/Finnar hoos andra/ Frijser/ Freser eller Fresoner. Ty thet är wanliget hoos the Tyska/ att sättia E emellan twenne liudande Boockståfwer/ hwilcket E somlige håller uthföra som O/ thet hoos Jornandem uthi Scanziae Beskrifning är skedt/ att wij läsa Swethans / hwilcket Folck han uthi sanning beskrifwer aff Hästars och skinwarors Ymnogheet. Strax åter hoos samme Jornandem finnes medh then Tillägelssen Swethidij / nämbl: som hoos andra Finni / äre hoos Bremensem Finwridij / och thesse Swedij hoos the Engliske Scribenterne / som Henricum Hutindoniensem/Rogerum Hovedenum/ och hoos Matthaeum Vestmonasteriensem uthi Historien på otta hundrade och otta åhr kallas Swathedi. Men Venantius Fortunatus som lefde wid åhr Christi Fem hundrade och ottetijo/ och sedan ther effter/ hafwer them nämpt/ om iagh rätt mintz/ Siutoner/ uthi then Versen till Hutferricum Konung i Franckerijke:

Then

Then Engelsman/Geta/Svito och Danske/
Sig fruchte för ja Saxe och Waskee.

Gemenligen skrifwes thet Euthio/hwarföre funnes the som giorde Estdiu ther aff. Men föruthan alla andra Skiäl stråfwer och thet der emoot/ att then förre Stafwelsen i thet Ordet Dani är i Vthförelsen longt/ som synes aff thenna Werß.

Saxones & Dani Gens cito vieta probat.

Hoos Saxonem kallas hon Svetia/ och Folcket Svetici. Hoos Bremensem kallas Landet vndertijden Svedia/ och stundom Sveonia. Vthi the Slawers Crönica/som iagh litet tillförende nämbde/är Svedia. Att wi/ thet ännu i Dag see skrifwas Sveciam/är aff thet Romerske Hofwetz Wilfarelse kommet/ som först hafwer så vthfört thet Ordet Svetia/såsom andra/ ther som effter ett eller någon annan liudande Bookstaff står/som Håfwet thet vthförde/ så begynte thet och skrifwas hwar vthaff detta Feelet i Skrifwande hafwer längre vthspridt/ så att the/ som fordom Svecones/ och sedan Svedi eller Svethij kallades/ nu ganska illa nämpnas Sveci. Hwad Vnder är thet? emedan the samma icke mindre Feel hafwa aff Ordet Dania giort Daciam/ Beswickna aff Ordens lijka lydande/ vthi så widt från hwarie handa belegne Ortrer. Så hafwa the Greker sammanblandet Dahas medh Dacis/ och Cimmerios medh Cimbris. Elvardus mängier thop Svevos medh Svedis. Ordetz Vhrsprung är inthet mörkt. Ty the Ord Sveones eller Svethij/ thet är Arbetsamme/ och Sittones/ thet är sittiandes eller late/ äre twert emoot hwar andra. Vthaff detta Vhrsprunget är Svigder/ thet är flitig vthi Arbeete/ och Svidrich är som förmå vthstå Arbeete/ vthi the gamble Tyskarnas Ordlijster. Hädan är thet Mans Nampnet Sito eller Sizo/ ey häller är annan Root och Vhrsprung/som iagh meenar/ vppå Ordet Sidinis: Hwilke Folck Ptolomaeus wid Weisselen sätter/ Theßlijkest och på Sedonibus/ som räcknas ibland the Basterner/ så wäl aff Strabone som Ptolomaeo. Therföre är thet/som iagh begynte såya/ att vthi förrige Tijder så bestod heela Scanzia af twenne Konungarijken/ the Swedonaeres nämbligen och Sittoners/hwilke thet Berget Sevo/ som iagh troor/wara nämpt aff siu höga Klippor/ åtskilliger Afwund/ och som then Daciae Deel/ hwilken elliest på Latin gemenligen kallas Transilvania/ Men på Tyska Sewenburg. Och vthi Alpiske Bergen är och itt/ som aff Räckningen thet Sinueske kallas. Vthi förtijden woro Rijkernes Gräntzer aff Naturen åtskilde/ hwilke sedan Krigz-förbund och Skyldskap hafwa ombyt. Sielfwe Sittonernes Land är nu Norge/ och är så fördom kallat: Ty thet Ordet Nerigon hafwer Plinius på Latin medh lindrige Book-

ståfwer vthfört/följiandes gambla Skribenterne: är och så Norwegen effter tyska Språket inthet annat än som emoot Norr. Här aff är klart/ huru högt Swerges och Norwägens ålder öfwergår alle the Historiers Minne som wij hafwa läsit/och noga achtat aff Tysklandz Beskrifware/hwars Flit och Lärdom iagh således berömmer/ att iagh ingaledes gillar eller gillandes warder den Dristigheet som förachtar vthan all Skiäl alla Bökers Myndigheet/ the Gambles ther vthi samtycke/och kundbara Rychten aff forna Tijder/ och mycket aff ganska fåfänge Gißninger dichtar. Hwadh migh nu tyckte/een gång böra om honom tala/ som sigh så mycket här emoot hafwer vplagdt/och oß ther till twunget/att wij oß emoot honom vpsättia skola/så är iagh icke theß mindre benägen att tacka honom för sin hafde Möda/ther han hwarken af någon Wilia eller afwund hafwer warit betagen/ Emedan thet inthet så klart är/ hwad för Begynnelse detta Rijket hafwer hafft: Så hafwa såwäl Inbyggiarne/ som the Nästgräntzande icke obilligt trodt/ att then Tijden/ tå Folcket effter Syndafloden begynte vthspriida sigh vthur Asien och till Europam/ att thesse Orther skulle wara aff them alldraförst besuttne/ och the ther vpråttade Rijken/ hwilcket thet aldraäldsta slags Wäldet är. Ty vthur Armenien och Syrien/ ther som the första Menniskiorna hafwa lefwat/som och aff Werldzlige Skribenter är klart/ hafwa the Schyter begifwet sigh vthom the Landh som nu kallas the Sarmaters/ och så wijdare kommit in vthi the Ryska Nordländerne. Justinus betygar aff Trogo Pompeio/ att the Skyther hafwa alltijd warit håldne för the äldste Folcken/ och på sådan een Framgångh är intet mycket att vndra/ i thet att the än tå ingastedes hafwa hafft befästa Städer/ alldenstundh the Hunner hafwa vthur samma Orther/ och nästan samma Wäg kommet in vthi Tyskland. Men the äre många/ som biuda att troo/ thet Skytheska Språäket wara een Moder för thet Tyska/ hwars Deel är Swenska och Norska. Thet första Skythernes Nampn betyghar Skyttar/ vthi hwilcket slags Wapn the woro förmehr än alle andra. Sedan är thet Meotiske Träsket/ aff the ther hoos boande Skyther Temerinda kallat/ thet är/ Hafwetz ända: Och Caucasum hafwa the Graucasum nämpt aff skijnande/ som Plinius betyghar: Och på thet ingen må mena/ sigh att påminna oß detta om theras Arth och Natur. Här till kunde tilläggas några hundrade thet Persiske Tungomåletz Ord/ som medh thet Tyska Språket gemene äre/ Och att thet icke må synas wara aff någon Händelsse/ äre Skyldskapz/ Menniskio Lemmars och Räckningars Nampn/ hwilcke i dageligit Bruck inthet plåga ombytas/ ense till hwilcken Eenigheet ingen annan bewijßlig Orsack framdragas kan/ än at the Skyther hafwa thet vnderwist

the Par-

the Parther som hafwa aff them sin Vhrsprung/ och länge Persien bebodt/ och the sedan thet Tyskarna lärdt. S:t Britta som är een Qwinna aff gammal Swenskt ätt / hafwer begge Deelarne tillkiänna gifwit/ och at thet Folcket effter then stoora Syndafloden hafwer ifrån öster kommet till Swerge /och ther giordt sigh ett Rijke aff naturlige Gräntzor/ alt intill Hafwet. Thet senarr som iagh säger/ thet är såwäl igenom sigh sielfft bewisseliget/ såsom och aff alle Swenskes Historiers Wittnesbörd/ Ther till medh/ om något vtländskt Wittnesbörd må wara förmeer/ så blifwer deth aff Alberto Crantzio/ och then förnemblige Mannen Johanne Pontano icke vthi et Rum/vtan någorstedz samtyckt och gillat. Effter Taciti Tijdh hafwa andra Folck kommet in vti detta öpna Landet Scanziam/ Och iagh nekar inthet thet emoot Procopium/at icke eendel aff them hafwa hafft sina Konungar; Ibland hwilka woro the Heruler och Ryger: Och emädan Jornandes förvthan Procopius thet beiaker/ säger iagh inthet der emoot. Men aff then långa Tijden äre the andre aff them antingen vnderkufwade eller sammanblandade. The Danska hafwa satt the Swänska mycket at giöra/ så at the behålla then Scanziae deel som närmaste ligger Beltiske Hafwet/ then the och ännu innehafwa. The hafwa intet långt för Justiniani tijdh kommet in vthi Scanziam/ som aff Jornande är till at fatta; Hwilken och lärer oß/ at the Heruler äre aff theras Macht drefne ifrån the ställen som the besutto vthi Scanzia; Icke heller hafwa the tå myket vti Scanzia hafft / som man märkia kan/ effter som på then Tijdens skrifwande Procopius intet taler om the Danske / ibland the Scanzianiske Folcken/ vtan sätter them på thenna sijdan om Beltiske Hafwet/ omgräntzande intill Warnos/och närmast intill Scanzie/hwilken han kallar Thulem. Thesse begge Procopius nämbl: och Jornandes äre the äldste Skribenter/som hafwa the Danska nämpt. Ty Venantius Fortunatus/som och nämpner the Danske/ lefde vti Justini then Yngres Tijdh/ som war effter Procopium/ hwilken leffde på samma Tijdh som Gregorius Turonensis/hoos hwilken och the Danske omtalte blifwa. (Men iag skal intet skrymta/) vti Tijdernes Historia/ något för Justiniani eller Procopij Tijdh/ Lände det till the Swänskas ålder och Beröm/at the Danske äre kombne effter the Swänske/och gångne vthur Swerige/som Konung Erich i Danmarck thet trowerdeligen emellan ett sådant inbördes mißundsampt Folck betyger för 200. åhren sedan/ och långt för honom then stoore Danske Historie Skribenten Saxo/som hoos them stoor Myndigheet hafwer; Icke heller är han then första/ oansedt allena een sådan Mans Witnesbörd så stoor Trowerdigheet förtiänar. Men offtabemelte Jornandes hafwer för mång hundrade åhr skrifwet. Thet samma hafwer och Muncken Wilhelmus Gemmatensis som lefde wid Konung Wilhelms Tijd then förstes i Engeland/med thesse Orden skrifwet. The

wet. The Danska kenna sigh hafwa sit Vhrsprung aff Götherna: Och then otrychte Landtbeskrifwaren: Thet Werldennes beskrifware Jornandes kaller Scanzan: Vthaff hwilken öö thet Wästländiske Folcket är tillijka vthgångit. Ty wij läse och/at the Göther och Danske sa jämwäl the Gipider hafwa fördom ther ifrån vthgånget. Jordanes är then samma som elliest kallas Jornandes/ och skrifwes Jordanes i många skrefne Exemplar. Til Skribenternes Witnesbörder komma monga Handlingars bewijs; Ty the som nu kallas Juttar/ the åro aff medeltijdens Skribenter Gioti kallade/ som aff Elvardo Engleske/ hwilka såsom the hafwa tagit sit Vhrsprung/ så hafwa the och tagit sit Nampn aff Götherne. Ty thet är brukeligit hoos the senare Danska/ at the böya G uti then medliudande Bookstafwen J/ Hwar aff the kalla then Göthiske Scanzien Jytlandh/ och theß Deelar öster Jytlandh/ Wäster Jytlandh: Och åå vti Juthland är Gudden aa/ Thet är Göthernes Flod/ The som hafwa ifrån Juthlandh kommet och till Engelandh/ the kallas vti the Engleske Petro Burgensist åhrs Crönicor Geatuni/ och annorstedz Jotuni. Vti Eduars Confessoris Lag: The Guter skola/ när the komma blifwa antagne/ och beskyddas vthi detta Engleska Rijket/såsom swårne Bröder. Hwilket och sägz wara aff Jnai stadgat. Ytterste Deelen i samma Jutland är hoos Saxonem Vendela kallat; Aff andra Vindila: Men nu Wändsüsel; Hwilket Saxo bewijsar wara aff the Wandalar besutten: Hwar aff och Bremensis hafwer sagt; Thet Hafwet som är belägat wed the Vendelers Haff/ åfwen så aff Finnarne är then Danska Öön Finnia kallat/ som elliest medh itt illa förwändt Ord gemenligen kallas Fionia/ hwars Jnbyggiare Bremensis kallar Finos; Thesse trenne slags Folck/ som Swenske/Norske och Danske/hafwer Scanzian emellan sig/doch olijka bytt/ (Ty then största och besta Deelen hafwa the Swenske/) och äre the Folck/ som allment Nortmänner aff the andre Europeiske Folck kallas/ Thet the och med sit egit Förderff lärdt och förfarit hafwa. Eginhardus/som iagh sade/wara Caroli Magni Mäg/ säger således/ Thet är ett Haff som sträcker sig ifrån Wästerhafwet och i öster/ som hafwer een längd/ som man ey förwisso weet/ och een Bredd som ingastädes öfwergår 1000. Steeg/emedan deth på många Rum smalare findts: Ther omkring äre mångv Landskap; Såsom Danska och Swenska/hwilka wij kalla Nortmänner/ och the beholla then Norske stranden/ och the Öyer ther äro: Men then Södre stranden beboo Sclaver och Aistij/ och annat åtskilligt Folck. Thetta hafwer thenna Mannen sagt/ sannerlig lärd nog/ men mycket förmätin/ Then iagh och strax gaff tillkenna/befalla och strängt och myndigt/ att wij skole läggia och till/ och så lä'a: Och hwilka wij kalla Nortmänner/ Nämbligen att allena the Norwägeske skulle vnder thet Nampnet förstäås. Jag wil swara honom thet/ som i Feldt talas

plägar/

plägar att Förmätenheet är inthet alltijdh trygg. The Norwegeske/ eller om tu wilt heller det säya/ the Nordmänner äre aff the Swenska så kallade / effter then förnämpsta Deelen aff them äre ifrån the Swenska mehr vthi Norr. Men i Anseende aff the Folck som vthi Europa meer fierran belägne äre / kallas alla the som i Scanzia boo/ medh godt Skiähl Nordmänner eller Nordländingar/ Såsom the Beyerske Alpes och Folck hafwa aff them som Adriam beboo/ bekommet sitt Nampn/för theras Belägenheetz skull att Landet är kallat Nord-Riicke : Altså ÖsterRijck/ thet the Latiner kalla Austriam/ eller Austriacam/ ther är Östster-Rijke; Och hoos Frantzoserne thet Mediomatriske/ thet är/ Thet Metzska Rijket; Men Tyskarne hafwa så kallat Vngeren. Vthi lijka måtto äre the Esther så kallade/ som liggia öster ifrån the Swenska/ som Saxo tet vthtydar. Ty the finnas och/ som för Ordet Öst/hafwa sagt Äst: Hwaraff hafwa the Saxer sagt Äst Saxer/ Thet andra fulkomnligare hafwa vthfördt Öst; Therföre nämpner Pytheas them hoos Strabonem Ostiæos; och Och Stephanus Ostiones: Thet samma Land kallas aff Plinio Austravia/ som Austro-Gotthi aff Vopisco/ hwilcka gemenligen kallas Öst-Göther/ Och then öster-Deelen aff the Longobarders Rijke är aff samma Vhrsprung/ och inthet thet som iagh sade/ the Nordmänner/ som ellieft then flitige Mannen vthi annat/plägar willia wrijda/ först vpsäger iagh honom Egenhardi Wittnesbörd/ Hwilcken vthi itt annat Rum så säger/ att the äre Nordmänner/ som kallas Danske/ strängiandes således then Almänlige medh een serdeles Tillagd Nämpnelse/ ther doch lijkwäl som war på then Tijden märckiandes/ att the woro icke allenast åthskilda Rijken/ vthan och Norge och Danmarck hade sine särskielte Konungar. Effter honom lägger han till Adamo Bremensi detta/ lijka som till een Vthlägning/ hwilcken war tw hundrade åhr senare/ sedan som han hafwer infördt i sin Boock Eginhardi eegna Ord som wij them hafwa framhafft/men the Danske och Swenske/ och thet Folck som vthom Danmarck boo/ kallas alle vthi the Franske Historierna Nord-Männer. Och i hans Kyrckio Historia. The Swenske och Göther som ellieft häller kallas NordMänner. Helmoldus/ som hundrade åhr ther effter/ låter och see Egenhardum medh samma Ord wara aff sigh läsen : Effter som the Danske och Swenskt/ hwilcke wij kalla Nord Männ/ the besittia then NorreStranden/ och ther i belägne öyar : Sedan vpräcknar han Bremensis Ord. The Danske/ och thet Folck som vth om Danmarck boor/ kallas vthi the Franske Historierne NordMän: Och åter annostädz : The NordMänners KrigzHäär är sammansanckat aff the Manhafftigaste Danske/ Swenske och Norwegeske. Och

ske. Och Hunditonensis och andra Engleske effter honom kallar thet Folcket/ aff hwilcket Engeland vthi Tw hundrade och trettiio åhr är wordet anfallet/ Sätter ibland them the Göther och Swatheder. Gervasius Tileburgensis lägger the Wandaler ther till/ Och aff theras lägger Wandelbirieū hafwa fååt sitt Nampn/ inthet långt ifrån Cantabrigien belegen. Således hafwer een gammel Boock/ som nämnes dhe NordMänners Bedrifftter: NordMännerna ginge vthur Öön Scanzia/ som kallas Norwegen/ ther som Götherne boo: Ther wij see och förnimma/ att the Franske kalla heela Scanzien Norwägen. Then andra Booken som inskrifwes the Ambazienfers Handlingar: Vthi then Franske Konungens Caroli Calvi Tijdh/ the Danske Swewiske/ hwilcke the på sitt Språåck kalla Thertisser Nordmän/ Thet är/ Norländskt Folck/ ther som uthan Twifwel böör läsas the Danske och Swänske. Albertus Abbas Stadensis/ som wid åhr Itt tusende tw hundrade om femtiio hafwer skrifwet: The Danske/ och alle the som vthom Danmarck äre/ kallas Nordmänner. Stånde altså fast och orördt alt thet som wij läse hoos Historie Skribenterne/ om the NordMänners Handlingar/ hwilcket att medh största Rätt till the Swenska Länder. Ty såsom the Swenske äre the NordMänners störste Deel/ så äre the och the Mächtigaste. Vthi Taciti Tijdh/ som wij lära aff honom/ hafwa the icke allenast warit mächtige på Wapn och Wärjor/ vthan och på Skeep och Godz. Saxo kallar then Swenske Konungen som hafwer hafft 2500. Skeep. Bremensis kallar Swerges Rijke dhet wijda Rijket/ och säger: At the Swenske hafwa regerat vthi widt belägne Orther. Och lägger detta ther till: Swerge är thet fruchtsammeste Land/ hafwer bästa åcker på Säd och Honung/ och deß vthom/ sättes thet fram för alle Land aff Boskap: Stoor Lägenheet på Skogar och Flöder: Heela Landet fullt medh fremmande Warur/ att tu må wäl säya/ the Swenska behöfwa inthet andras Warur/ vndantagandes Högferdh/ hwilcken wij älska: Ja snarare dyrcka. Och strax åther: Thet Swenska Folcket är mycket i Wapn och Kraffter ståteliget/ Ther till medh goda KrigzMän både till Wattn och Land. Therföre synas the lijka som the skulle sönderbryta the andra Nortska Folck. Och hafwa Konunger aff gammal Slächt. Thet är ett oöfwerwinnerligit Skäl för Swerges Stoorleck/ att såsom Norge/ så hafwer Östland bekommet sit Nampn aff Swerge i ansеende aff theß Belägenheet.

Förr än iagh begifwer migh ifrån wåra gambla Inrijkes Bedriffna Handlingar och theß Stoorleck/och till the vthländske Handlingarna/ kallar then oförskreckte och eenträtna på alt thet som honom lyster/ migh åther till een Strijdh/ Och vnder gamble Tysklandz Nampn och

Tijtel

Titel een stoor Förandrare / som emoot Infödders och Vthländskas Samtyckie / emoot Folckz och Handlingars starcka Witnesbörd och Skäl / nekar Götherna / Wandalerna och Longobarderna hafwa warit i Scanzia / dhet är alt Dröm: (Ty iagh weet inthet medh hwad rättare Nampn iagh skal kallat /) att iagh må framkomma / och vthi styckewijs thet bortbläsa / och giöra een Begynnelse för många Orsakers skull vppå the Edle Göther. Thet är allom vthi Scanzia kunnigt / att Götherna äre vnder Swerges Rijke / i Historierne widt berömde / åthskilde Nampn Östgöther och Wästgöther / hwilcka the Latiner illa hafwa kallat Visigöther. The hånga icke allenast tillsamman vthi Belägenheet / vthan och i Språck och Lag / Och sedan som Christendomen ther inkom / komma the öfwer eens vthi Biskopz-Rätt. Thet Nampnetz Vhrsprung är inthet så mörckt / ty the äre så kallade aff the tillkomne Fremmande / för then stoora Benägenheet / som the till Fremmande hafwa. Hwilket Beröm hafwer hoos them stoort warit / långt för Christendoms Tiderne / som Bremensis / Saxo och Crantzius eenhelleligen föregifwa. God är hoos Tyskarna Goten eller Guten / ty enckel- eller dubbel- liudande Boockstaff / som hafwer sit andra Rum vthi thet Ordet / hafwer ett sammanblandat Liud aff then fierde eller femte Enckel liudande Boockstafwen. Therföre vthföres thet åthskilligt / antingen igenom thenne eller dhen andra: Thet är ther till dhet största Kännemärcke / att the Danske så nämpna Gudh som the Tyska Gott / och nämpna thet Gott som Tyskarna nämpna Gudh vthi samma Ord. Om wij see till sielfwa Vrsprunget / för then Skyldskap skull / som the hafwa sin emellan / wäxla the medh hwar andra både Rösten / Liudet och Bemärckelssen. Samma Liudz Twifwelachtigheet hafwer thet giordt / at thenna Öö som andra kalla Gottland / vthföra the Danska Gutland / och Göther kalla the Gudskee. Ty Boockstafwen T / antingen then är enckel eller dubbel / som leen eller hård / som skal strax såyas / såttes bytt vthi D / aff vthförarens åthskillighet. Therföre kallas the på Tyska Goda / såsom twert emoot andra Folck / som obillige äro emoot Främmande / kallade Owader / Vitti / Thaifali. Nu på thet att ingen må meena thetta Nampnet wara nys framdraget aff Historierne / så skal iagh vthi Trappewijs bewijsa / att the hafwa alltijdh warit så kallade i Scanzia. Lagens / Dommars och Räckningars vppenbare Handlingar skola gifwa första Skälet / hwarest detta Nampn finnes; Antingen dhet är på Tyska eller Latin / så finnes det alltijdh thet samma / om iagh beropar migh på Historier / så skal iagh gåå förbij / the som aff the Swånska äre beskreffne / att iagh icke må synas bruka Inwånarenars Witnesbördz Ord. Effter iagh måste framdraga vthländska Historieskribenter / så wil iagh begynna på them som wår Tijdh äro närmast. Sigismundus Friherre till Herberstein / hafwer nästan för Nijetijo åhr sedan dhen Moskowitiske Historien

 skrifwet /

skrifwet/ hwilcken talar om Swerige således: Thet innehåller många och åthskillige Folck/ ibland hwilcka Götherna äro i Krigzsaker the Nampnkunnigast/ som aff Ländernes Belegenheet äro åthskilliga i Östgöther och Wästgöther/ och tädan vthgångne/ som mestedeelen aff Skribenterne föregifwa/ Hwilcka hafwa warit heela Werlden till Förstreckelsse. Then som hafwer then Sclawiske Crönikan från åhr 1168. och till åhr 1477. fulfölgdt/ säger: Götharnas Konung som nu är Swänska. Then Sclawiske Crönikans Skribent/ som för honom war/ säger/ att hafwet skillier Slaviam från the Göther och Danske. Saxo är een Dansk/ och som han är een Dansk/ så är han the Swänske minst benägen/ han hafwer för 400. åhr sedan skrifwet: Hoos honom skall tu finna icke vthi ett/ vthan i oräcknelige Rum Gothos/ och Landet aff them Gothiam/ och så sätter them/ ther the nu och igenkennas. Helmoldus som äldre är än han/ talar således vthi then Sclawaniske Historien: Biörcköö är Giöthernas förnämste Stadh/ som ligger mit i Swerge. För honom war Adam Bremensis/ som säger/ sigh hafwa ifrån Skåne reest till Göthaland/ genom diupa Skogar och swåra Berg. Sedan: Vthaff thet Swänske Folcket boo oß näst the Göther/ som kallas Wästgöther: Andra äre Östgöther. Men Wäster Göthland är i Grandskap medh thet Danska Landet som kallas Skåne/ hwar ifrån och till dhen stoore Staden Skara säyes att kunna på sin Dagars tijdh komma. Sedan sträcker Öster Giöthland sigh vth medh Hafwet/ som kallas Bält/ alt intill Biörcköö. Then förste Biskop i Götheland war Thorgot. Och här effter fölier mycket som bekräfftar thet samma. Ezechielis Rum om Magog menar inthet lända till the Göthar/ som intogo Rom/ vthan the som woro i Swerge: Och medh Helmoldo säger/ att Biörcköö är een Göthernas Stad/ som ligger mitt i Swerge. Lijka måtto the Engleske Skribenter/ hwilcke iagh på stundan nämbde/ som Westmonasteriensis/ hwilcken lefde wid åhr 1377. Hovedenus/ som leffde wid åhr 1200. Huntisdoniensis 1158. the sammanbinda Götherna medh the Danske/ Norwägeske och Swenske. Guilhelmus Neibrogensis som leffde för dhet 1200. åhret/ talar och om Götharnes Konungz Regerande i samma Rum. Adnontus Engleske / som bodde i 24. åhrs tijdh i Danmarck/ sammansätter vthi Konung Knutz Lefwerne Götherna medh the Swenske. Och then Sclawoniske Historie Skribent på thet 936. åhret/ kallas Biörcköö Göthernas Stadh. Then otrychte Landbeskrifwaren som iagh nämbde/ säger/ Götherne wara vprunne i Scanzes öö. Nu wil iagh komma till Jornandem: Han sätter Gautigoth ibland them som fordom hafwa bebodt Scanziam: Som är inthet annat än ett dubbelt Ordh/ och märcker Gut gut/ thet är/ ganska godt. Och warar dhet samma Nampn vthi dhet/ i Landet ännu/ ther Jornandes hafwer vthtäcknat Folcket. Ty Guti Gutland kallas thet

Ezechiel: Språk/ At Magog länder in på the Göther som woro i Swerge/ och icke på them som intogo Rom.

vthi Inwånares Werser. Om icke hoos Procopium i Scanziae Beskriffning/ then han Willsampt/ som iagh sade/ kallar Thulem/ borde låses hooi Taytooi, thesse som han vthförer/ thet Liudet/ medh hwilcket the/ som aff the Romare i sin Boning och Rum äre Göther kallade: Eller och om man skal meena bööra låsas hooi gaytooi the samma/ som andra Böker thet hafwa/ hwilcket iagh heemsteller the Lärde/ at om dömma. Jornandes sätter öst Götherna i Scanzia/ gifwandes Nampnet aff Belägenheeten/ hwilcket ännu i Dag warar/ och hafwa vthgått att winna andra Land/ som här effter skal sagt warda: Och strax bekräfftar förwisso at Götherna äre vthgångne vthur Scanzia/ han war och aff Götherna vpkommen/ och fölgt the förrige Werser och Wijsor/ hwilcke fordom woro et slagz gambla åhrsbööker/ som Tacitus säger/ han hafwer funnit then Romaren Ablabium dher till samtyckia/ hwilcken flitigh hafwa the Göthiske Handlingarne beskrifwet/ hwilcket alt tu må sielff hoos honom läsa. Procopius säger vndertijden Götherne wara aff Skytherne vpkomne; Och stundom aff the Sauromater/ medh hwilcke begges Nampn är want hoos the Grecker thet Nampn/ som ligger Norr ifrån Tyskland h. Thet och Procopius oß lärar i det fierde Boocken/ om Götharnas Handlingar: Och Strabo longt för i den förste och Elffte Boocken. Till hwilcken Plinius sig fogar/ tå han säger/ att Skyters Nampn är på alla sijdor kommet till Sarmatas och Tyskarne. Therföre/ som wij läre aff samma Plinio/föregifwer Xenophon Lampsacenus then Bältiske öön/ thet är/ Skythie Scandiam wara wid Stranden/ och kallas det Bältiske Hafwet Skytiskt aff många Skribenter. Och Dexippus sin Boock/ som han hafwer skrifwet om Götharnas Handlingar Ta Skythika Skythiska/ som Photius oß lärar. Och Eunapius kallar them Skythier/ som Ammianus i Procopij Ciliske Handlingar lärer oß wara Göther: Thenna war Juliani närskyldа Frände. Så kallar och Priscus Valamirem/ som war Göthernes Konung the Skythers Konung/ och Theodoretus kallar Göthen Gainem Skythe. Och Swidas nämpner them under Förbundz Nampn/ ther han säyer Tu sypospondus toon Skython, Förbundz Bröder medh Skytterna/ som aff Procopio och andre Historier är klart/ att thet war Götherna. Therföre är thet inthet vnder om Josephus säger Skytherna wara aff Magog: Och Ambrosius vthtyder Götherne wara Magogz Folck. Anastasius Sinaita: Skythian de eiothasi kalein hooi palaiooi too klima hapan booreioon entha eisin hooi Gootthoi kai Daneis. Thet är/ The Gambla plägar kalla Skythien heela then Norska Orthen. Skythien/ ther inne äre Götherne och the Danske. Men Ptolomaeus och Marcianus

Heracleota/ som följer honom effter vti then största Scandien/ som the egentligen säya kallas Scandiam/ och än tå Södert/ ther the och nu finnas/ och faar then mycket will/ som meenar thet Nampnet wara åtskildt ifrån Göther. För then ombytta liudande Boockstafwens skul/ som iagh sade/ är thet samma Nampn twiflachtigt. Therföre the som hoos Tacitum nämpnas Gothoner/ the samma kallas hoos Strabonem Gutoner/ och Ptolomaeum Gythoner. Pyteas och Saxo kalla them Guttoner/ och Landet nämpnes annorstedes Gudland/ och Folcket ther sammastädz/ som Saxo them kallar Gotther Gottoner/ Guttonicos. Belangande then yttersta Stafwelssen/ så hafwa så wäl the Grecker som Romare effter hwars och eens Godtyckio then vpdichtat. Och giör inthet till Saaken vti Ordetz Natur. Lägg nu detta här till/ att Rodericus Toletanus/ och te Skribenter som honom föllia/ att vthi Hispanien/ hoos hwilcka Göthernas efterkommanders Rijke och Adeliga åhra hafwer vti så lång Tijd warit/ och ännu i thenna Dag warar/ är troligt att theras Förfäder hafwa kommit ifrån Scanzia. Om thet samma hafwa ey heller Tyskarna någon tijd twiflat/ hwarföre hafwer och then Edele aff them Otto Frisingensis kallat them thet Romerska Rijketz Förstörare/ som hafwa vthgådt aff Scanzia. Icke heller twiflar Italienerne ther om/ Ty Marinus then Romerske Biskopens Sänningebud/ när han wid åhr 1467. kom in i Swerge/ tog han bort alla Böócker som kallades Götske/ fordom wid åhr 378. tå the eröfwrade Rom och the näst-gräntzande Orther/ hwilcken Historia läses vthi then Sclawoniske Crönican/ som är aff een obekant Skribent beskrifwen. Icke heller twifla Ryssarna/ som äro Grannar medh the Swenska; Samma Rychte hafwa warit aff ålder/ som Herberstein betygar. Emoot sådanne och så många Skiäl sätter Tysklandz Beskrifware ett/ hwilcket ganska ringa är: Nämbligen at Tacitus och the andra som iagh hafwer nämpt/ sättia Giötherne vthom Bält emellan Elfwen och Weiselen. Jagh strijder intet ther emoot/ at Gotthoner och Göther är icke alt ett/ när iagh weet att stafwelssen On bemärcker hoos Tyskarna een Mångfaldigheet/ hwilcken the Greker och Latijner vndertijden sättia/ vndertijden förbij gåå. Lijka så äre the Francker och Franconer/ Vasci och Vasconer/ Frijsii och Frisoner/ Sveder och Svedoner/ Ostier och Ostioner/ hwilcka äro Ester och Estoner/ Lugier och Lugioner/ Burguadier och Burguadioner/ the kallas Bigerri hoos Plinium/ som Caesar kallar Bigerriones; Och the som Plinius kallar Origevos/ them kallar Mela Origevoner/ och mångahanda sådant vthi detta sättet. Men hwad är detta för een Frijheet vthi talande? Äre Götherna vtom Scanzien/ så ära the inthet vthi Scanzia: Ja liika som the andre Giötherne/ som hafwa giordt sigh wijda Rijken/ och behållet sitt Nampn/ som the hafwa fördt medh sigh ifrån Scanzia/ altså ära the lemnade i the Rum långt

för Ta-

för Taciti tijd / när the hafwa först draget till the Meotiske Träsken. Och Jornandes betygar oppenbarligen / att the hafwa gååt genom the Land / ther som Tacitus sätter Gutthoner. Therföre är det inthet onder / att the mehra kallas Göther / som the gräntzande Orther besittia / än the som hafwa bodt wid the Meotiske Träsken / förotan Jornandem hwars säges man ther till är Ablabius / lärer oß Stephanus / och icke mindre Procopius uti Göthiske Handlingarnas fierde Boock / såsom Justiniani tridie Deel om Bygnings-saaker / ther han inthet förbigåår thet egne Kännemärcket på Gotherne / att the äre emoot Främmande ganske benägne / hwilcket Beröm Bremensis gifwer och the Swenske. Hijt föres och det / som Isidorus uti sine Origin: 16. 4. säger effter det Landet Dacien / och så Götaland. Vthi Nicaeniske andra Möte hafwer Theophilus skrifwet / som war Götharnas Biskop i Dacien; Och Götharnas Archebiskop sägz hafwa heet Balsamonus. Och hwad undrar tu dher på / ther är ännu Giöther hoos the Meotiske Träsken / som hafwa behållet sitt Språck och seeder i så många hundrade åhr. Ehuru wäl Burbequius / som på the Rum intet hafwer warit / twiflar / om the äre Giöther eller Saxiske / Men then Venetianiske Edelmannen Josaphat Barbarus / han giör oß wißa ther på / som hafwer lefwat på the Ortherne / att Götherna kallas aff sigh sielfwe / och theras Land Götheland: Han kallas the Göthers Höfwisman uthi the Geneweska allmänna Handlingar / som Petrus Babtista Burgus ther om betygar. Om bemälte Göther är och hederligen talt hoos Vaelfridum Strabonem / som han om sigh sielff talar een Tysk / som effter Ludovici Pij Regementz tijd hafwer skrifwet om Kyrkiosaaker / hwars Ord äre thesse. Om thet frågas aff hwadh tillfälle then Greskachtigheeten hafwer kommet / måste man bekiänna / att the Barbarer hafwa strijdt under the Romares Baner / och äre förfarne så wäl i det Greckiske som thet Latiniske sättet att tala / och äre kombne at striida ibland thesse oskälige Diur och Beestar medh Wilfarelsse: Och för then Orsakens skul hafwa the wåra mycket nyttigt lärdt / thet the intet tillförende wiste / Besynnerligen aff Götharne / som på den tiiden Guttoner kallades / tå the till Christendomen omwände blefwo / ehuru wäl thet intet skedde på then rätta Wägen / och tå wistades uthi the Greckiske Länder / och hafwa hafft wårt (som Historierne betyga /) thet är tysta Språcket / Sedan såsom the Studerande ibland thet Folcket hafwa affsatt then Helga Skrifft på sitt Språåck / hwar oppå ännu några öfwerlefwor hoos somblige qwarre äro / thet wij hafwa lärdt aff trogna Fäders Förkunnande / att Gudztiänsten hoos några Skythiske Folck / besynnerligen Tomitaner ännu på samma Språåck öfwas. Thesse Omskifftelser och Sammanblanningar uthi Orden the ära uti alla Språken så mångskina / att hwars och eens egentliga Ord äre nästan flere än medh andra

gemeena

gemena eller aff andra tagna. Vthi lijka måtto/ the som sedan effter första Vthgången/ hafwa gådt vthur Scanzia/ satt sigh emellan Elfwen och Weisselen/ han war vthaff thessa Göther kallat Gotthålba/ som Bremensis hafwer thet noga tecknat/och hafwa behållit sit Fädernes Göthes Nampn. Och therföre sätter Bremensis Götherna vthi Scanzia/och wijdare emellan Elfwen och Weisselen/så är deth och medh the Göther som hafwa gådt in vthi Vngern/ the hafwa een stoor Deel aff them blifwet qwarr/ sittiandes vthi Meissen/ och äre the mindre Göther kallade/ som straxt skal sägas. Then som wil medh flijth besinna thet som Jornandes hafwer sagt/ han skal finna then första Vthgången vtur Scanzia icke allenast wara mycket för Taciti/ vtan och Pytheae tijder. Jagh meenar att the Göther äre kallade aff samma Godheet; Men nu på Frantzöſk vthförelsse/ ty Tacitus vnderwijsar oß them inthet wara vtaff wårt Norrland/ vtan vthur Franckrijcke/ såsom thet Frantzöska Språcket hafwer vthaff et gammalt Vphoff tillsammanhängt medh Tyskan/ så äre the wijdt åthskilde från hwar andra i Vthförelssen. Wijdare/ om iagh skal komma till the Scanziae Göther/ effter the sträckia sigh till thet Bältiska Hafwet/ (Ty fordom hafwer till them och Sweriges Rijke lydt/ thet wij tillförende hafwa stöt vppå/ såsom Halland/ Skåne och Bleckingh/ medh alt thet/ både öyar och annat som widh the Strander beläget är/) Så hafwer dhet samma Haff aff ålder inthet annat Nampn hafft/ än som Godan Bält/ ty Bält är inthet annat än Haffz Nampn/ som iagh tillförende sade. Jagh inbillar migh alldeles och så/ at Plinius och Mela gifwa ther medh inthet annat tillkänna/när the nämpna Codaniske Hafwet/ wäl wetandes Bockstafwen G blifwa vthförd hoos många aff Tyskarna som K/och therföre brukas i Goldasti Tyska Glosseboocken offta för Kod/ för God. Thenna Seden warar ännu/ att man samma Boockstäfwer byter om som D medh T: T medh D: hoos många Folck vthi Tyskland: Och hwadh thenna senare Omskifftningen belangar/ hafwa wij ett vppenbara Skäl aff the Hispaniske/ som äro komna aff Götherna/ och kalla sina Förfäder Godos/ hwilcka Judarna hafwa fölgt/ som woro vti Spanien/ som Abraham Salmatisensis skrifwer haghodhos, den mycket märckiande Ändestafwelssen Au/ hafwer hoos the gamble Tyskarna inthet mindre warit vthi bruck än som On/ som nu lijtet lindrigare vthföres genom En. På detta sättet är dhet Ordet Scridevindan satt/ i hwilcket ställe andra skrifwa Scredevendon/ som wij tillförende hafwa sagt. Vthaff samma Vhrsprung är Codanavia; Så hafwa Melae egne skreffne Böócker/ thet är Codan au/ Gotharnas Land/ hwilcket intet hafwer annat warit/ än thet som nu i samma Meening kallas Göthland/ om iagh icke faar will/ kan iagh ingen Orsaak see/att iagh icke må troo Jornandi/ som säger at Gotstantza hafwer warit länge aff Götherne besutten. Ty så är thet och medh thet

Ord

Ord Morau skeedt/ som bemärcker på det samma nya Språåcket Måhren Landet. Hwilcket i Sanning så mycket troligare är/ än som han säger att Theut och Dan wara samma Ord/ och så småningom förbytt/ medh hwilcket the gambla Tyskar hafwa welat beteckna/ GVDH alltingz Skapare. Hwad är thet/ giöra aff hwart och itt något/ om thetta icke är? Hwad hafwa Theut och Dan för Lijkhet sin emellan.

The gamble Tyskar hafwa Himmelens Gudh medh intet annat Nampn kallat än THRON/ hwilcket nu hoos the Danske Dundrande betygar/ det Lucanus hafwer kallat Taranim. Men sedan the fingo ett klarare Lius/ hafwa the kallat Gudh medh Gedz Nampn. Teuto eller Tuisto eller Teutates är icke Gudz/ vthan een Menniskos Nampn/ hwadan Teutiscer hafwa sin Vhrsprung/ thet Caesar hafwer vthi een annan Vthförese Ditem kallat/ emedan detta Theut antingen han eller Aegyptius eller Phaenix/ (Ty Phoenices tillägna sigh honom under Taauti Nampn/ som Philo Bijblius lärar uthaff Sanchuniatone/) är Boockstäfwernas Vpfinnare/ så hafwer thet ingen Gemeenskap medh det/ vthan allenast een Deel aff Liudet/ och Greckernes Dan/ som hoos somliga Jupiter hålles före/ eller Thor/ hafwer intet thet/ medh thet kan sammanfogas medh Dan/ Thet Danska Folcketz förste/ vthan det hafwer een Lijckheet allenast vthi Orden/ som hafwa kunnat warit the åthskildaste vthi sielfwa Bemärckelsen hoos ett och annat Folck. Een annan Gudh ifrån thenne är Wodan/ aff Woden/ som bemärcker at wara Grym/ han är aff the gambla Tyskarna hållen före at wara Gudh för Friidh och Kriig/ och för sin twåfaldige Mackt/ hafwa een Deel aff Latinerne kallat honom Mercurium/ och een Deel heller Martem. Och är then samma/ som aff andra Othinus skrifwes/ når the then hårdare Boockstafwen vthlåta. Then förmå allena alt detta föra till Gudh heela Werldennes Wärckmåstare/ som hafwer fördt the Widskepeligaste Hedningars Gudar/ medh een sälsam vpdichtat Lögn/ Solen/ Månen och det tridie Eelden eller Jorden till een Treefaldighteet/ liika såsom thenna Heemlighetz Kunskap/ then wij thet Helga Evangelio tillskrifwa/ hafwer warit i så mång hundrade åhr hoos alt Folck.

Ty i det at han giör Aschenazem till det Tyska Slächtetz Furste/ är een Willfarelse/ som bör Judarne tillägnas/ hwilcke hafwa fåt tagit aff then Chaldaiske Vthtolckaren Garmaniam för Carmaenia. The skola wäl see och förnimma thet/ som sit Förstånd willia bruka/ att Moses hafwer intet warit långt borto ifrån

Armenien eller Syrien/ tå han vpräcknade det aldra äldsta Folcket/ vthur hwilcte Rum heela Menniskio Slachtet är först vthsprijt till the Grenar/ som han siel f nampt hafwer ; Hwadan wijdare medh Tiiden somblige äro drefne till the yttersta Orther aff Hungers-Nödh/ Vproor och Krijg : Som wij hafwa sagt wara kommet vthaff Skythien genom Påland in till Scanziam/ vthaff hwilcken Scanzia the andre Tyskarne hafwa sitt Vhrsprung. Ty alla Tyskar the äro aff samma Vprinnelse/ och hafwa samma Språåck medh thet Scanziae Folcket/ oansedt han bewijsar/ at det är medh Tijden på åthskillige Rum ombyt.

Thenne gamble Språäcketz Gemenskap medh Scanziae och Tysklandz Folcket/ hafwer Rodericus Toletanus intet långo sedan achtat/ Thet och så egne som gemene Ord honom et herliget Wittnesbörd gifwa/ som finnes vthi the Gothers/ Wandalers och Longobarders Lager och Historier / hwilcket skal lätteligen wara klart för them som läsandes warda the åthskillige Register som wij ther vppå giort hafwa. Men emedan migh synes nog hafwa beiakat hoos inge Genstråfwige eller eenträtna Menniskor/ Götherna wara Scanziae Folck/ så ståår thet tillbaka än / at iagh må bewijsa det samma om the Wandaler och Longobarder.

På hwadh Tijd Procopius hafwer skrifwit, Och hwar han hafwer warit.

Hwad är det/ som någon förmenar/ sigh kunna framföra på thenna Tijden/ något klarare/ än som Procopius hafwer för ett Tusende Åhr sedan framfördt/ Hwilcken hafwer vthi Africa esomofftast medh the Wandaler taalt / och hafwer hafft ett dageliget och wänliget Vmgånge medh Gilimere the Vandalers Konung/ och the andre Vandaliske Herrar/ som till Constantinopel äro komne ?

Men thet är icke troliget/ at then Mann/ som hafwer serdeles åtrå att vthleta alla gambla Handlingar/ icke hafwer och efterfrågat/ hwadan the Vandaler woro som tå reda besutto både Hispanien och Africam ; Eller och att GILIMERES och the andre Herrarne icke hade thet/ the kunde wist antingen vthaff ett gammalt Ryckte/ eller gambla Wersor eller Wijsor honom swara? Ty then samma Procopius säger icke mindre/ the Wandaler än Östgöther och Wästgöther och Gepider wara Göthiske Folck/ doch åthskilde af Nampnet/ men aff Vhrsprung och Seder aldeles öfwer eens stämbde. Widare/ så är deras Språäck Göthiskt/ Och twiflar intet/ att the icke hafwa warit ett Folck/ och på thet han icke skal hållas före /att hafwa detta dårligen sagt/ så räcknar han the Wandaler vthi Göthiske Handlingars fierde Boock till the Göther: Och påminner

at the

att the tillijka medh Götherna hafwa låndt till the Macotiske Träsken ifrån sine Fäders Säten. Här till kommer Jornandes/ hwilcken/ ther han räckner op Scanziae Folck/ sätter han ther ibland Vinoloth/ som bemärcker the Vinoters ägendom. Ty Ot är hoos the gamble Saxer ägendom/ thådan är Feot eller Feodum kommit/ som bemärcker Egendom som gifwer Föda. The som äre hoos the Grecker Vandali/ kallas hoos andra Vandalii/ Vandali/ Wandali/ Men i the gamble Taflor eller Handlingar Vandali. Hoos Paulum Varnfredum Winili. Hoos Adam Bremensem Vinuli. Hoos andra Winuli medh ombytta Boockståfwer/ medh vteslutet eller tillagt O/ hwilcket offta händer hoos Tyskarna/ som wij offta hafwa påmint. Jagh skal strax lägga Paulum Varnfredum både Procopio och Jornandi till Wittnes/ tå iagh kommer till the Longobarder. Then Lärde Mannen wiste wål dätta mestedeles/ men effter han leet vppå sitt Förstånd/ som han offta giorde/ wille han inthet gifwa thesse effter. Hwadh är det/ som i thenne Saacken hafwer drifwet honom/ som tillförrende/ ifrån then gamble Mening om Götherne? Inthet annat än een Lusta. Så willia wij see/ hwad han gifwer före. Plinius vthi sin Beskrifwelse om Tyskland/ innesluter vnder Vendelicis the Burgundier/ Varriner/ Cariner/ Guttoner. Och ther som ståår Vindilici vthi the gamble Bööker/ så wil thet läsas Vindeli. Jagh gifwer wål thet effter/ at det är alt ett Ord/ effter yttersta Stafwelsen/ som är hoos the Vthlänska frij/ ey heller är iagh onödigh till at erkänna någon annan åtskildnat. Hwadh skader det min Saack/ at iagh inthet nekar the Vandaler/ och såsom iagh troor wara ibland the första/ (ty Jornandes hafwer migh dher till leedt/) som fordom hafwa kommit in i Tyskland/ och ther lemnat nock Folck aff sit Blodh och Nampn/ thet och Göterna hafwa giordt? Thet är nog at öfwerwäga thet/ som nu framställes. Widare hwadh iagh skall säya effter min Mening/ så wida te wåra gambla och mörcka Handlingar angår/ så mycket iag förmår/ skal iagh vthi Liuset framdraga. Jagh troor intet/ antingen Vandaler eller Svever wara thet Folcketz Nampn/ Men såsom een Deel Jaziiger äre kallade Nietanastae/ och aff the Latiner flycktige Sarmater/ så menar iagh/ och några aff Tyskarna/ icke aff sigh sielfwe/ vthan aff them som hwars Wåld och Anfall the först kändt hafwa/ såsom aff the Tungrer skola hafwa thet Tyska Nampnet bekommet/ vndertijden Svever/ och vndertijden warit Vandaler kallade. Men hwii andra hafwa them således/ och andre annorledes kallat/ thet meenar iagh wara aff een Händelse skedt/ som thet hafwer synts och behaagat Folcket/ till hwilcket the sigh hafwa nalckat; Ty the som kunna thet Tyska språket/ weeta them kallas medh detta och det andra Nampnet/ som inthet behålla några wissa Säten/ vthan fara stundom hijt och stundom dijt. J Sanning the Swewors Nampn/ thet är så widt bekandt/ så at thet synes snarast

hafwa samma Bemärckelse vthaff sitt förehafwande än somaff Vhrsprunget. Hwarföre och Catti/ hwilcka andra skillia ifrån the Swewer äre Swewer hoos Cæsarem. Samma Meening är om the Vandalers Nampn/ hwar aff är wederfarit at Wisigothi som hafwa besuttet Narbonien i Franckrijke/ äre aff Aimono kallade Vandaler. Åswen och är det hoos the Vindeliske Rhetier: Lijka som hoos the Franske/ Hwilcke Tyskarna kalla Valoner / aff ett sammandraget Ord aff the Vandaler. Thet som andra kalla Vandalem/ thet nämpna åter andra Walen/ i det the vthlåta the swårare Boockståfwerna : Hwilcket är inthet annat än som wancka eller wandra hijt eller dijt. Thetta Nampnet är gifwet them som boo på thenna sijdan om Rhenströmen/ aff them som äro (Jagh talar effter Romerst Sätt/) på then andra sijdan om bemälte Ström / longt för Julij Caesaris Dictatoris Tijdh/ nämbligen emedan som sielfwe Caesar säger/at the hafwa sielfkraffde fördt Krijgh på the andra/ och för theras Myckenheetz skull / och theras Landz Fattigdom hafwa vthsänt them/ som skulle på andra sijden om Rehn sättia sigh att boo. Hwilcken Tacitus hafwer efterfölgt/ tå han säger/ att Frantzoserne hafwa gådt öfwer in till Tyskland; Ty hwad hafwer Elfwen Rhen kunnat mootstådt och hindrat ? Så woro the lijke Naaboar i Orsacken at Bergen som wid Elfwen sigh vthsträckia / ther ingen annan hafwer satt the Vandaler/ äre aff Dione kallade the Vandaliske Klippor. Jagh kan ey heller förbij gå / thet Plinius skrifwer/ at Vindeler eller Vandaler äre wisserligen ett slagz Tyskt Folck/ och att Tacitus therom twiflar/hwilcket mehra händer them som skiffta Tyskarna i tree slag/ Ingevoner/ Hermonior och Istesvoner. Thet är/ om iagh skall i hastigheet vthtyda mijn Meening om them Jun-woner/ här Om-wåner och Wäst-wåner/ och på samma Sätt äre the Burg-wänder kallade / som the Romare hafwa nämpt Burgundioner. In-wånare äre the nämbligen som boo innom Hafwet/ och aff thesse äldste äre the Orden vpkomna. Hårom-wåner/ the som boo omkring Hafwet : Wäst-wåner som boo Wåner som boo Wäster / thet är närmast wid Rehn : Thet är ingen större Omskifftelsse eller Förandring giort på thesse Ord/ än som the senare Latiner hafwa giort Neustriam aff det Ordet Wästerrijck : Icke heller är the Romars Okunnigheet meer at förundras/ som the hafwa om det Ordet WANDALER / än som the hafwa om thet Ordet Marser/ hwilcket eendeel aff them hafwa trodt/ at Tacitus hafwer taalt och icke gillat wara een Skyldskapz Bemärckelsse medh the Romarom/ emedan dhe alla så kallades/ som Träsk och Kierachtige Stellen och Rum hebodde /såsom och nu the Ditmarsser/ Stormarsser och andre. Här till må man och läggia detta / och ehuruwäl det kan inthet stoort lända till denna Handlen/ vthan till äfwentyrs / at det må giöra något klarare then Trättan och Twisten som är drifwen emellan Crantzium och Cra-

och Cromerum / som inthet så orimelig faller att tänckia om / at the samma som Tacitus kallar Venedos / Ptolomaeus Venedas / och the andre senare Scribenter Vinidas / hafwa sin Bemärckelsse aff samma Ord Vagari / Wanckar eller Wandra hijt och dijt: Icke therföre / att iagh säger them wara aff Tyskt Blodh och Slächte / som Tacitus ther om twiflar; Ty Språketz och Seders noga Ransackning aff Historiernes Anledning hafwer lärt oß them wara Sarmater: Men the som aff Handlingars och Bedriffters Beröm sig sielfwa Skawer kallade / them kallade dhe Tyskar Vinider / hwilcket Johannes Aventinus vthaff Saxiske Spegelen som sannast hafwer föregifwit / och än kå nog klart är / för them som the äldre Bökerna läser / såsom att Ordet Wänden hafwer Skyldskap medh Ordet Wandlen / hwarest hoos Tyskarna vthlätäs allenast L. Altså hafwer then okiände Sclawiske Chrönike Skrifware icke illa meent / att Viniti / Vinuli och Vandali wara ett Ord i then Meningen. Man frågar inthet effter / huru widt the Wandalers Nampn hafwer warit vthspridt. Ty så widt hafwer det wäl kommet / som thet Wandalers Folcket hafwer wandrat / och Lägenheet hafft een annars att besittia: Vthan hwadan the Wandaler som först innehade / Hispanien och sedan Africam / om hwilcke wij nu handla / trodde och sade sitt Vhrsprung wara: Hwar vtinuan the tyckies meera wara beswekne / än som om någon skulle meena och tänckia / det samma än the Bataver / som berömma sigh wara aff the Cattis / som Tacitus will: Och effter honom the andre Romerske Skribenterne: Hwilcket och then gamble Historie Skribenten Dexippus hafwer betygat; Hwilcken och hafwer skrifwit wid Galieni Tijdh / som wij kunna förstå aff Trebellio och Eunapio. Ty han säger att the Wandaler om hwilcke wij nu handla / icke äro kombna aff the Indländska Tyskarna / ther som Tacitus sätter the Vandaler / vthan at the hafwa kommet ifrån Wäster Hafwetz Strand. Jagh talar allenast om the Longebarder / hwars Macht och Wälde war först annorstedz / och sidst vthi Italien. Och hwem skal iagh heller troo än Paulo Varnfredi / som war een Longobarder. Ty hwad är wissare thesse Saaker / som så fierran äro ifrån wårt Minne / än thet / Som hwars och ett Folckz Wijsor eller Wersser / och ett stadigt Ryckte / som aff Förfäderne till Effterkommanderne kommit är / hafwer bewarat? Hwars Ord vthi the Longobardiske Handlingarne så lyda. Vthi lijka måttooch the Winilers / thet är Longobarders Folck / som sedan lyckeligen hafwa i Italien regerat / Hafwandes sin Vhrsprung aff the Tyska / och är kommit ifrån then Öön som kallas Scandinavia. Och åter igien: Therföre äre the Winiler vthgångne vthur Scandinavia. Han kallar rätt the Longobarder Winiler / Thet är / The som hijt och diit wancka eller wandra / hwilcke han säger / strax hafwa stridt medh Wandaler. Ty det Ordetz Vthförelsse / som Tijden hafwer ombyt /

 hafwer

hafwer ombyt/ hafwer så mycket vthrättat/ at det är meent/ att det skulle wara et annat Nampn/ Hwilcket effter som att then Tysklandz Beskrifwaren hafwer tet wål achtat/ gifwer iag honom gerna sitt förtienta Beröm. Bremensis hafwer följt Paulum/ och säger sielff the Wandaler kallas Winuler. Men till thesse Pauli kände Rum och Ord/ bör thet Rummet aff hans sammanblandade Historia tilläggas/ som mindre kändt är. Ty när han kommer till the Theodosij Söners tijder säger han sielff/ som iagh sade/ som een Longobarde: På then tijden woro Götherna/ och annat mycket och stoort Folck/ boandes vthom Danubium: Vthaff hwilcka thesse medh större Skäl äro thesse fyra Slag; Nämbl: Göther/ Husigöther/ (hwilcket är medh Feel och aff Trycket uthgådt/ at thet sätes HyppoGöther/ hwilcket skynes aff samma Skribentz andra Rum: Ty the plåga sättia Hu för Vv/) Gepider och Wandaler som inthet annat ombyta vthan allenast Nampnet. The hade alle then arga Arrianiske Låran. The drogo öfwer Danubium vthi Arcadij och Honorij tijd/ och äro blefne besuttne qwarre i the Romares Länder. Och the Gepider/ aff hwilcka the Longobarder och Awarer äre sedan vthspridde/ besatte the Orther som äro kring om Singidon och Syrmium belägne. Aff the Greckeske otryckte Bööckerne hafwer then Höglärde Salmasius detta vthämptat/ the Gepider/ som äro kallade Longobarder: Så och Constantinus Porphyrogenita/ then Constantinopolitaniske Keysaren/ hafwer vthaff Theophanis Historia detta affskrifwet/ The Gepider/ aff hwilcke the Longobarder sedermehra affsöndrade äre/ Om the Longobarder äro nu aff the Gepider/ så äro the i Sanning som Paulus nämpner/ the Gepider nämbligen aff Götherna. The Gepider thaga vthan all Twifwel sin Vhrsprung aff Göthernas Härkomst/ som Jornandis Ord lyda. Therföre wil han låta oß weeta/ hwadan the hafwa fat sit Nampn: Ty att tå Götherne hafwa först med tree Skep gånget vthur Scanzia/ äre the medh ett Skepp longsammare förde/ som med sit åthskilde Råd ifrån the andre Hedningarne/ besutto öön wid Weiselen; Hwar ifrån the sedan wijdare förreste äre. Jornandes tager the Gepiders Nampn aff theras Drögzmåhl; Hoos hwilcken i stället för Gepaita orätteligen Gepanta läsäs/ ty then heeter hoos Tyskarna Gepait/ som giör någon Drögzmåhl. Samma Ordz Liud höres hoos the Grecker klarare och tydeligare/ ther thet geepaides vthföres. Och Procopius/ ther han talar om the Folcken som hafwa een Skyldskap medh hwar andra i Seder och Språåck/ så räcknar han the Gepider i hop medh Götherna/ som Östgötherne/ Wisigötherne och Wandalerne/ och säger at the Gepiders Furste hafwer heet Ostrogothus. Icke heller hafwer Paulus Warnefredus warit then förste/ som hafwer tilskrifwet sine Longobarder thet Vhrsprunget/ vthan Prosper Auquitanus Episcopus Rhegiensis hafwer för honom thet skrifwet/ som är

een troo-

een troowärdig Man/hwars Ord således lyda/ tå han kommer till Theodosij tijder: The Longobarder äre aff Tyßklandz yttersta Gräntzor/ och strax aff Wäster-Hafwetz Strand och stoora Öön Scandia vthgångne/ och hafwa aff Begärelse till nya Boningar och Ställen först vnder sina Furstar Ibone och Ajone öfwerwunnit the Wandaler. Thesse Skribenter hafwer Otto Frisingerus följt/ som icke mindre tillägnar Longobarderne sitt Vhrsprung vthur Scanzia än som Götherne. Men mon then samme som sätter sigh här emoot/ är aldeles stum/ så at han inthet hafwer/ thet han kan för sigh tala? Wist hafwer han: Om thet är något/ så seer iagh thet wara ganska ringa/ Han säger at Strabo/ Tacitus och Ptolomaeus the sättia the Longobarder innerst i Tyßlandh/ mycket långt för the Tijderne på hwilcke the hafwa vtgått. Ja wist sättia the och det/ icke een/ vthan många ställes. Tacitus sätter them till Viadrum: Och Strabo effter Tacitum. Ptolomaeus sätter them på thenne sijdan om Albim. Thenne är een Knut som lätteligen står till at lösa/ om någon betäncker/ at detta Nampnet bemärcker intet annat än ett Folck/ som hafwer ett longt Skiägg/ som alla Tyskar det weeta/ och Paulus det samma erkänner. Men sådanne Nampn plåga the få för theras Skickelse och Gestalt/ skal aff them till hwilcka the lända/ Nu aff thesse/ nu aff andra på åthskillige Rum och Tijder. Thet war wäl hoos Tyskarne bruckeligit/ som Tacitus betygar/ att the struke neder sitt Håår och Skägg/ och inthet wille afflåda den sin Muns Gestalt och Skickelse/ som war förplichtat och årnat till Dygd/ förr än Fienden war nederlagd: Och ett Exempel herom hafwe wij hoos bemälte Skribent på then Bataviske Civitem. Men så offta een Krigzhåår kom medh een sådan Muns gestalt/ så war det intet vnder om det gaff här och ther Orsaack till något nyt Nampn. Hwad war gemeent med Domitio Aheno Barbo/ och Fridericho Barbarossa/ och een annan een Siöröfware med thet Nampnet? Inthet annat/ än samma Muns Skickelse/ hwar aff Nampnet war vpkommet. Alt thet i hoop/ som wij nu hafwa här till omtalt/ bekräfftar oß then Constantinopolitaniske Keysaren/ som iagh strax nämbde Constantinus Porphyrogeometer / ther han berömmer Skribenten Theophanem aff the Grecker i the Heligas Register wara införd. Ty han säger Götherna egentligen så kallade/ Gepider och Wandaler/ wara aff een Götiskt Vrsprung och the Longobarder wara kombne aff the Gepider. Ther willia wij heller troo the gambla Skribenterne/ när the Nya intet hafwa framfördt något som trowärdiget är/ att the Wandaler/ Östgöther/ Wästgöther/ Gepider och alla Longobarder tillskrifwa sit Vhrsprung den Scanziae Deel/ som the Swänske innehafwa och besittia. Men under det samma Nord Männers Nampn begrijpas the Swenskar. Ja besynnerligen then Nyttan hafwa the/ som Historierne läsa ther aff/ att the granneligen achta/ hwad the skola

effter-

efterfölia eller vndfly. Ty the Wisse hafwa trodt enom snarare och lättare lära aff Exempel / än som aff een annan blott Vnderwijßning. Emedan som alla Historier the bringa alla then Nyttan/ så giör hwart och etz Folcks Crönikor eller åhrsbööcker; Thet fornämbligaste/ att the och lära aff sina. Ty såsom wij thet/ som aff wåre Förfäder och Förwanter är giort och bedrifwit / medh större Benägenheet fatta/ så behålla wij och thet samma vthi starckare Minne. Therföre skola och wij gifwa thet Swenska Folcket the gambla Swenskas Handlingar på itt sådant Sätt som plågar wara minnet till Vnderstöd / och vpteckna det/som hoos them är till att berömma och efterfölia / ingalunda vthlåtandes thet som synes bööra förbättras. Then förnämbsta Dygden är een sann Gudfruchtigheet/och alla the andras Dygders Beskyd/ hwilcken/ om hon icke någon woro at finna / fast än thet woro itt stoort Möreker i dhe Gudomelighe Handlingarne/så hade intet Hedningarnas Lärare Apostelen Paulus therföre berömt the Athenienser. Procopius hafwer och märckt mycket een särdeles Flijt vti Gudzfrucktan hoos thet Scanziae Folcket. Samma Witnesbörd gifwer och Adam Bremensis dhem/ och lägger än tå thet till/ at ändoch the woro i alle Hedningars Willfarelse/höllo the lijkwäl Biskoperne i åhra/ the som fromma och kyska woro: Och intet onödigt hörde predikan om Christo/ och om Lärare hade warit som them borde/ hade dhe kunnat lätteligen öfwertala them till then Christeliga Läran; Och sielfwa Wärcket aff een Menniskas Flijt äro ther till omwände the Göther/ Warmelaner och eendeel aff Skritifinnarne. Thet är then samma Skribent/ som beprydar Konung Amund i Swerge medh Christens Nampn/ The Göther som äre komne vthur Scanzia/ och äro i Keyser Valentis tijd ibland the Romars Sälskap antagne/ hafwa ehrtet sitt Sinne och sin Hog till at wedtaga then rätta Läran och Christelige Gudachtigheeten / och så som hon war them wijst och lärdt/ så annammade the begärligen/och dhen behöllo stadeligen: På hwilcken tijd wid paß the Wandaler och Gepider finge samma Lära. Men thet war at beklga/ at the alle indrucke tillijka medh Arrij skadeliga Lära. Men Orsaaken till denne skull / skiuter Sanctus Salvinus ifrån them/och in vppå Keyser Valentem / och the Lärare som woro aff honom sände och kallade/ thet ett sådant Brott/som war emoot thet Romerska Härskapet brutit: Och i det the foro wille/ det war intet annat aff them ansedt än Gudz altings Skapares åhra/ som samma Biskop betygar/ och therföre så blyes han intet vthi detta tillägna them een god Mening/ Tanka och Willia till Gudachtigheet/ och mente them ingalunda wara owärdige then allmenneliga Troon/ som woro bettre i sit Lefwerne/ och för mehr at achtas än the Catholiske. Han lägger och det till/ at när Götharne och the Wandaler woro i någon Fahra / begära the Hielp aff Gydh: Och ett lyckeliget Wärckz fulbor-

Wärckz fulbordan berömma the medh Gudelige Ord. Han säger at the Romare lijta på sine Kraffter/ Men Götherne hafwa sitt Hopp satt till Gudh/ Ja och at Gudh han dyrckas aff them igenom andra Präster. Kyrckones Historie Skribent Socrates vti sin fierde Boock 33. Cap: säger/ at många af Götherna äro begåfwade med det edela Martyr nampnet/ som the för sin Läros skul hafwa bekommet aff Hedningarna/ ty the hafwa vtaff et enfaldigt Hierta sig Christo gifwet. Et stoort Gudachtigheetz Witnesbörd är och detta/ när som Götherne under K. Alarich in bekommo Rom/ skonade the icke allenast till Lijfwet/ vtan och gofwo them alla frij/ som hafwa flyt till Apostlarnas Kyrkor och the Martyres Platzar/ thet Augustin: berömmer och för et vnderligit ting häller. The före fr uchtar intet Orosius ther vtinnan erkänna Lärans wyrdnat/ tillijka med Gudzfruchtan. Orosius lägger och detta till/ at alle the helige Käril/ som äre tagne ifrån S. Peders Kyrkia äro genom K. Alarici flijt och nijt till sine rum igen brachte: Och på thet wij icke skola mena/ at allenast Alrich thet giorde/ Ty tet samma hölt och Totilas/ när som Rom war igentaget/ som wij lära aff Procopio. Then samma Procopius nämbl: han lärer oß it annat/ tå Götherne hafwa belagt Rom/ woro the twenne Apostlars Kyrckior som vthom Rom stodo/ aldeles oskadde/ och Prästerna kommo oförhindrade dijt/ at giöra sin Gudztienst. Icke heller är det itt ringa Beröm det the Wandaler wid Hummerichz och Gundmundz tijder: Men Götherne hade altijdh för återhåld Försyn at bruka wäld vppå sine Undersåtares samwete/ och then som hade then Nicaeniske Troon låto the troo/ lära och förrätta sin Gudztienst såsom the wille. Ingen Menniska/ war hwarcken medh Wäld eller hoot twingat/ till at ombyta sin Troo och Bekennelse/ ey heller war Götherne förmeent begifwa sich till then Niceiske Troo som wille thet giöra/ som Göthernas Sänningebud thet säya för Bellisario/ och lägga med detta till/ at Götherne hafwa icke mindre ähra och Wyrdnat giort och bewijst the helige Rummen/ än som the Romare sielfwe. Then widnampnkunnige/ och thet Catholiska Gemenskapetz Biskop hoos the Arwerner/ Sidonius säger/ om Thenderich the Wästgöthers Konung/ at han sine Prästers tijdige Sammankombster efftertrachtade med ringa föllie/ och med stoor flijt wyrdade. The Östgöthers och Italiens Konung Thenderich blifwer för sin Gudfruchtigheet och Gudz dyrckan skull mycket berömbd aff Ennodio then Catholiske Biskoppen i Pavia. Han hade så stoor omsorg om then Gudztiensten han intet sielff hade/ at han lijkwäl ther till förordnade the bäste Biskoppar: Om hwilcket hans Sons-sohn således talar. Ty man borde lijda/ thet een god Regent wille/ hwilcken aff et wist Betänckande hoos sig sielff öfwerwäger ehuruwäl han affannan Lära war/ syntes honom doch een sådan Biskop wällia/ at i mågen förnimma honom thet Förnämbsta hafwa önskat/ huru widt alle Församlingars lära/ förmedelst goda Predicanter skola tilltaga och wäxa. Här vthaff är

affår håndt/at han förtog then Twedråcht som vpkommen war i thet sammankallade Mötet/ som Paulus Varnfredi och Zonaras ther om förmåhla: Alle Ordninger som genom någon Betallning skedde/kastade han omkull: Han wille och så hielpas hoos Gudh medh the Catholiske Biskoparnas Böner/hwilcke detta sidsta tu må see hoos Cassiodorum/så at iagh inthet undrar om then Romerske Stadz Catholiske Biskopen Silverius hafwer hoos the Grecker warit mißtånckt/ som then ther meer åstundade Göthernas Regemente ån the Greckers/Hwilcket stoora Skål till Göthernas Billigheet emot then Christelige Låran/wij hafwa hoos Procopium at förnimma. The sidste Bedriffter som Theuderich the Östgöthers Konung giorde på Symmachum och Boethium vrsåcktar iagh inthet: Så seer iagh doch liickwål/at ther handlades intet om Gudztiensten/ som war hoos Boethium Platonisk/vthan om Regementz Staten. Tå år han inthet vthan skul/om han hafwer kunnat förirrat een annors Hårskap/ och tå hafwer han medh råtta bekommet sin Löön aff Götherna/ emedan såsom Riccaredus/ som war aff theras Blod/ hafwer rånsat alla the Hispaniske Församblingarne från Arianiske Suurdegen. Nåst Gudfruchtigheet åre the Dygder som lända till Menniskornes Samlefnat/ och then beprydа/ hwilcka åro råttwiisa/ Beskedeligheet och Troo. Hår skal iagh först bewijsa/ at then Wanan och Seden som Caesar tillägnar alla Tyskarna/at angripa andra vthi sin Egendom/ hafwer icke heller warit ifrån thet Scanzianiske Folcket/ ey heller skal iag framdraga theras Vhrsåckt. Men the Romare/ som för then Orsackans skull hafwa kallat then grymma och Barbariske/The hafwa vthi thenna måttan ingaledes warit bettre. Then som Tijdh och Tillfålle hafwer/ han må wäl see vppå Mitridatis Ord hoos Salustium/ och Galgaei hoos Tacitum. Cicero hafwer sagt/ at om man skal ingen gifwa thet andra sitt/moste man begifwa sigh heem till sit Huus. The Christne Skribenterne/besynnerlig Augustinus/hafwa mycket hårligen om thessa Handlingar talat/ och woro önskandes at thet woro i theras Hierta inskrifwet/tå hade wij wål een något fridsammare Wårld. Wijdare nekar iagh at det Scanzianiske Folcket/och the som aff them komne åro/ hafwa warit råttwise emoot Vndersåtharne/ och benegne emoot sine Landzmån/ Andra Folck hafwa warit ther vthi förmeer. Salvianus som war een Helig Biskop och Sanningzman/ han nekar thet samma medh migh. Bremensis betygar/ at för ån the Swenske hade CHRISTI Kundskap / blefwo the hoos them hårdeligen straffade/ som hafwa berööfwat andra sit Goda/ och them oförrått tillfogat. Salvianus han berömmer icke allenast the Göthers och Wandalers inbördes Eenigheet och Kårleeck emoot hwar andra/ som åro et Folck/ och vnder een Konung/ vthan och såger att hoos Götherne haf-

Tacitus i Lefwerne Agric: c. 10. Pagin: m. 647.

ne hafwar rättwijsan warit i sådan Ackt tagen/ att många aff the Romare/ Ja the Edleste ibland then/ hafwa för them Nyttan och Gagnetz skull öfwergifwet the Romarske Landen/ och till them flydt/ sökandes/ som han säger/ hoos the Barbarer een Romersk Beskedeligheet. Therföre är det händt och skedt/ att vthi heela detta Kriiget som är fördt i Italien/ vnder the Justinianiske Furstarne/ är ingen Stad worden sielffkrafftd affälig ifrån Götherne. Och så länge the Wandaler regerade vthi Africa/ woro inga Vproor/ hwilcke tå vpkomme/ sedan som hon kom till the Romare igen. Ja Procopius talar och om/ vthi sin hemliga Historia/ att så länge Africa/ Sicilia och Italia woro vnder Götherne och Wandalerna/ woro the mächta Folckrijcke Land/ Men öde vnder the Romare. Och om någen will see och beskoda et wälhäffdat och mildt Rijkes Skiepelse/ så wil iagh förmoda honom skola betarfwa att läsa the Östgöthe Konungars Breeff/ som Cassiodorus hafwer sammansanckat/ och lätit vthgåå. Göthernas Sänningebud till Bellisarium/ the berömma sig icke vthan Skäl här vthaff; Ey heller är det osant/ som Konung Theuderich skrijfwer till een Man. Häll medh Billigheeten/ medh Dygd/ och förswara tijn Högheet/ att tu kan bewijsa Göthernas rättwijsa ibland andra Länders wränga Sedwana. Och annorstädz åter: Efterfölia wåra Göther/ som vthom Landz hafwa weetat at föra Krijgh/ och hämna/ öfwa Rätt och Rättwisa. Annorstädz säger han/ Vndersåtharne beklaga sigh/ at the så seent hafwa kommet vnder Götherne/ och som Götherne aff sigh äre sielfwe/ så äre the wäl öfwade i Wapn och Wärjor/ och wäl skickade vthi Lag och Rätt. Procopius gifwer Theuderich et fulkommeliget Beröm/ at han hafwer lätet sigh Rättwijsan wara högt angelegen/ Och sägar at han ther vthinnan ingaledes är ringare än the andra berömmaligaste Konungarna. Then samma Konungs Höfweligheet kallar Ennodius een Prästelig Höfweligheet. Vitiges han påminner Rådet i Rom och thet Romerske Folcket hoos Procopium/ om hans billige Regering; Thet och Göthernes Sänningebud till Bellisarium göra. Procopius han berömmer icke eenstädz Amalasuntham för sin Rättfärdigheet. Atalarich bekenner vthi sitt Breeff/ sigh skola göma Mildheet och Rätt som Folcket vppehåller/ och hoos sigh wara gemen Lagh medh the Göther och Romare. Och annorstädz kallar han Göthernas Beröm een bewarat Höfligheet. Vnder Göthernes Regimente så regerade Rådet Staden Rom: Åhra och Myndigheet anförtroddes them Romarom. Emellan twenne strijdige Romare dömbde een Romarsk: Emellan een Göthe och Romare dömbde een Göthe och Romare: Och rätt Wärde war på Säd/ och rät Wickt och Mått/ vnderlig Lijckheet på Vthlagorna/ och offta skedde Tillgifft för wissa Orsakers skull. Hwad Skada som then igenom Landet togande Krijgshäären tillfogade/ det betalte

The Folck som woro vnderkufwade aff Götherne/ klaga at te så seent kommia vnder teras Wälde.

 talte

talte Konungen/ idet han skickade Penningar till Biskoparne: Om det behöfdes Wärcke till Skipz bygning / så betatle han theß Wärde. The Fattige sände han sin Hielp: Om Enckor och omyndige Barn hölt han före wara hans ämbete at hafwa Omsorg om: Hwilcket alt tu kan vthi många Rum vthtryckeligen see hoos Cassiodorum. Hoos Sidonium kallas Thenderich medh thet Nampnet then andra Visi Göthernas Konung:

The Romares Stöd och theß Folckz Prydnat.

Och hoos Claudianum låsa wij:

The främmande Norske hämpnas then Lag/
Som war förirrader Dag ifrån Dag.

Om Totila skrifwer Paulus Varnfredi: At han hafwer bodt medh the Romare lijka som een Fader medh sine Barn. Samma Totilæ Fromheet emot them/ som aff honom woro fångne och vnderkufwade i Krijgh/ öfwergår mångas Exempel/ Hwilcken Fromheet Procopius icke eengång berömmer. Et stoort Skäl till hans Fromheet / war och thet/ at tå Rusticina then Mannens Boethij Hustru bleff eengång frij och frelst igenom honom/ hwilcken Hustru war ganska hädsk emot Götherna. Bemälte Procopi9 införer Totilae Taal till sine Soldater/ sedan han hafwer inbekommet Neapol/ hwar uthi han them till Rättwijsan förmanar/ Hwilcken Oration är härligen till at låsa. The herlige Byggningar i Itälien betyda Göthernas Pracht och Härligheet/ i det the hafwa hämptat Marmor ifrån Österlanden; Om hwilcke Cassiodorus talar: Såsom och om the sköne Watukonster/ vthöste i Kärr/ hwar aff ledige Rum äro brackte till Bruck: Ther till medh the anseerlige Påkostninger the hafwa anwändt till alla Konsters Öfning. Isidorus säger/ At Göthernas Regemente hafwer i Hispanien warit alltijd/ intill hans Tiidh förmer/ än the Romanes Regemente. Låt nu Bremensis Witnesbörd komma här till / thet och wår Tijd gillar och Sannar/ emedan såsom alle Norsk äre mycket kostfrij/ doch öfwergå the Swenske/ Hwilcke för een stoor Nesa hålla / at förwägra någon Reesande Härberge: Hwilcke sin emellan strijda / hwilcken som then Reesande är werdig till Gäst behålla. Vthi then Swenske Konungens K. Carls Lag är infördt / At hans Huus skulle opbrännas/ then som näkar een Reesande Huus. Swerge hafwer icke allenast warit een säcker Tillflyckt och Beskyd i Motgång och Olycka / icke allenast för enkannerlig och Priwatz Persooner/ vthan och fördriffne Konungar/ Furstar och Herrar / Till hwilcket Bewijs iagh inthet wil bruka the Swenske Historierne / emedan the Danske ther om nog tala. Thet hafwer warit et gammalt Ordspråck ifrån Keyser Neronis Tiid/ at ingen Trooheet hafwer funnes / för än hoos Tyskarne. At the Swenske och Göther intet

The Swenskas Kost-frijheet.

heller

heller ther vthi gifwa the andre Tyskarna effter / betyga många andre Historier / doch serdeles Procopius. Hoffsämi i Kötlikom Lusta / Matt / Drick och Dräckt bestående / berömmmer Tacitus / intet meer hoos Tyskarne / än som at the hafwa alfwarsame Giffermål / och Ynglingar äro seena till Kättia; Sälsynte Hoor och fölliande Straff. The äro benögde medh hwar sin Hustru / vndantagandes få / som Tacitus säger / hwilcke till flere Gifftermål träda för Adelskap skul: Och thenne Adelskapz Seden hafwer Bremensis intet låtet oß wara fördold / Hafwa och så ländt till the Swenska / effter Evangelium / som sedan hafwer kommet till at förbättra som Bättring behöfde / Men then samme lägger och det till / wara Lijffz Straff icke allenast tå man belägrar een Äcktemans Hustru; Vthan och när man wåldtager een Jungfru. Salvianus säger at een Hooredasare må intet lijdas ibland Götherne. Och Tacitus säger / Det man kan förlåta sin Hustru som hafwer giort Hoor / och efftergifwa Straffet / hwilcket och wij läsa wara warnat i the Swenskas Lag / Såsom och / att then som een Jungfru kränckt hafwer / skal henne taga / om icke Ståndet det hindrar / eller ock Döö. Vopiscus han berömmer Hunilam / Bonosi Hustru / som war förnämblig aff Adel ibland Götherna / för ett serdeles Exempel / såsom och aff Keyser Aureliani Witnesbörd. Vthaff thenne Vnderwißning lärer Salvianus / at the Wandaler hafwa infördt in i Africam ohörlige nya / och otroliga återhåldz Exempel / (thesse äro hans Ord /) at the skulle göra the Romare kyske medh sigh / icke allenast till Lijfwet straffandes the giffta Okyska / vthan och twingandes then allmenne Skörachtigheeten at träda till Gifftermål / och lagliga Beblandelser. Således säger han: Ingo städer beflijta sig om Horehuus och Orenligheet / vthan the allenast / som hafwa begynt at blifwa Barbariske. Och annorstädz: Thet the Romare hafwa medh Skörachtigheet oreenat / thet hafwa the Barbariske förmedelst sin Kyskheet skärt och reenat. Sedan såsom Neapol och Rom igentagne woro / hafwer Totilas härligen beskyddat Qwinfolckens ähra och Kyskheet / såsom Procopius skrifwer / alfwarsambligen straffat Laster och Odygder. Caesar / Plinius och Tacitus the vnderwijsa oß / at Tyskarna hafwa eenfaldigt vthi Maat lefwat / och warit benögde medh Bröd / Miölck och Smöör / Wildiur / och det offta okockat / och vndertiiden saltat / som Strabo och Mela thet vptecknat hafwa. Sådan hafwer och warit then Swenskas Spijs / hwar om iagh må intet till Witne taga theras Inländske Handlingar / emedan tu kan det nogsampt aff then Danske Saxone lära / hoos hwicken finnes Wijsor och Werssor / som denne the Swenskas Sparsamheet och Förnögning högt berömma / med een stoor öfwerflödigheetz Förföllielse / som annorstädz ifrån infört är. Sidonius vptecknar och the Rätter / som woro i Konung Thenderijckz Gästebod / hwilcke aff Skönheeten och

The Swenskas Tioheet. Hoffsämi.

 ky aff

ey aff Kostbarheeten behagelige woro. Then Afriske Kråsligheeten hafwer the Wandaler i thenna måttan förderfwat: Hoos hwilcke Procopius hafwer icke mindre achtat Kresmåti/ än som badh Rennarebahnar/ Stodeplatzar och Gycklare/ som är Vphoff till alt ondt: Och the som här om instämma hafwer man att läsa hoos Malchum. Tacitus och andra anklaga och beskylla Offdryckia och Druckenskap/ som är ingen ny Last och Odygd hoos Tyskarne. Jagh vrsäcktar thet intet: Oansedt Plato han säger/ at det är gemeent hoos alt strijdzbart Folck/ och nämpner Schyter/ Perser/ Poenos/ thet är Lybier/ Celter vthi Franckrijke/ Hispaniske och Thracier/ till hwilcke AElianus tillägger the Indier. Men the Romares Dryckenskap hen beskrifwes aff Pitnio i hans 14. Boock/ öfwergår alla thesses/ therfore är det Ordet Graecandi vpkommet; (Thet är Slämma och Dämma/) Och lijckwäl vthi the Norske Folcket drager Himmelen een deel aff thenna skulden på sigh/ i det at then vthwärtes Kölden drifwer Warman in vthi Kroppen/ at the nödgas enteligen törsta. Wästgöthernas Konung Thenderick/ han ehrther sigh det samma förnimma/ hoos hwilcken samma Sidonius berömmer hafwa warit såå Glaas och Skålar/ tå han war vthi Franckerijke. Saro han gifwer the Swenske et godt Beröm för sin Eenfaldigheet vthi Kläder/ nämblig at the äro återhållne från then gamla Tyskarnas Wana/ hwilckas Kläder äro så trånga aff Boskapz/ Wildiurs Skin/ at the på Kroppen vthwijsa Lederna. Götherna hafwa och achtat det samma/ hwilcke Claudianus och Sidonius här och ther/ och andra hafwa kallat Hudgadhe eller Skinklädda: Samma Sidonius ther som han beskrifwer Wästgöthernas Klädebonat/ at Föttren äre främst bundna intill Hälen/ med een börstig Skoo: Knän/ Benen och Benkaflarne äre vthan Klädnad/ korta/ tränga och brokota Kläder/ näpligen räckiande till Knäwecken: Och Armarna knapt skylande Armbogan:. Och som Werserne lyda:

Orsaaken hwarföre the Norske Folcke törsta myccket.

Solkade Kläder stincka them fast/ samt söndrige Parter:
Flotas och hängia wid Rygg/ hin magre och swettig
aff Arbete: (Pälsar:
Skenebeenat räkia the ey/ på Hals högt vppdragne
Knäen stå bara; Men Foten enskoo betäckar aff Häst-
Mahn.

Men the Longobarders Klädebonat beskrifwer Paulus Varnfredi wara wijda och Linne/ och beprydde medh inwäfne breda Brem aff åthskillige Fergor:. Och Skoorne wara öfwerst på Täårne nästan öppna/ och hwar om andra medh Remar bundne. Een part meena/ at För-

ståndet

ståndet skal för thet Norska Folcket feela/och wara therföre aff Kroppens Starckheet grymma. Jag kan wäl see at Boockelige Konster äro som förachtade aff Götherne/ såsom och aff det Taalet/ som Amalasuntha hade medh the Göthiske Herrarne/ som finnes hoos Procopium. Och twenne Proff hafwa i sanning wid the Tijder gillat theras Meening. Ty Thenderich the Östgöthers Konung kunde ick till een Boockstaff/ och lijkwäl förde han the Göthiske Handlingarne till högsta åhran. Theodahatus som war icke allenast een lärd Man/ vthan och i Greckiska Werldzlig Wijsheetz-konst wäl förfaren/ han störte the Göthers Handlingar omkull och öfwerända/ som woro doch i höchsta Floor. Thet skal wara longt borto ifrån mig/ at iagh skal förtaga Studierne sine Beröm/ emedan een Drotning regerar öfwer the Swenske/ hwilcken är medh så många Beröm/ som vptänckias kunna/ högst begåfwat. Widare om iagh skulle säya Förhugxan i Frijd och Krijg/ skulle aff them blifwa hulpen/ sa kan begge detta vthan Studiers Tillhielp beståå/ och blifwa uthrättat. Icke heller säger iagh der till något nyt Skäl/och inga andra heller behöfwas/ än som Göthernas Konungars Exempel the oß meddela. Huru försichtigt war Konung Alarichz Påfund/ när han skickade unga Karlar/lijka som medh Skäncker till Rom/ genom hwilcka Porterna skulle honom öpnas? Procopius berömmer och så Gizierihtz och Gelimers Behändigheet. Men Thenderich såsom han hafwer i alt annat nästan alle Konunger öfwergådt/ som för honom hafwa warit/ Så hafwer han och i det them öfwergådt: Vthi hwilcken Saack iag gifwer honom till Witne then samme/ hwilcken iagh gaff Cassiodorum/ som witnar om hans Rätwijsa. Thet Regementet är fullt medh alla Försichtigheetz stycken. Hwars Skipelse wij befinna wara beskrifwet aff Cassiodoro. Sedan huru nätt war det Konung Thenderichs Fördrog/ som han giorde medh the Franske emoot the Burgundier/ genom hwilcket han bleff deelacktig i samma Krigz Löön vthan någon stoor Penninge skada/ och the sinas fara? Thet war och ey ringa Kloockheet och Forstånd/at han heller wille skrymta/än hämxnas på Theudam/ som hade alt vnder sin Willia vthi Hispanien. Then samme Konungen han kunde med rätta säya/ som ståår hoos Cassiodorum/ at Götherne äre så skaffade/ at intet mindre fattade the Romares Försichtigheet/ än som the allaredo ägde andra Folckz Manhafftigheet. Jagh kunde här vptällia många Totilæ/ Walliae och flere andras Bedriffter/ som framte theras synnerlige Försichtigheet. Et kan iagh intet förtiga/som Götherne hafwa på funnet/ allenast om god Vthgång hade warit ther hoos: När the budo åt Bellisario både Göthernas och Italiens Rijke/ hwilcket Wilkor om Bellisarius hade emoot taget/ hade han inthet råkat vthi the Beswär som honom sedan öfwerkommo/ Och thet hade warit bättre för the Romarske Handlingarne/ och ganska nyttigt. Men

tigt. Men som thet synes/ at Bellisarius hölt thet wara otrygt och orådeligit/ emedan Justinianus ännu lefde/ och han förde Kriiget/ på thet han skulle behålla Armeen/och samka sigh Penningar/till thes bettre Lägenheet och Tillfällen skulle sigh vthwiisa och framthe. Then meddelste Wägen som han tracktade effter/torde han intet wäl/ey heller såg han sig wäl före. Thet är och icke häller et ringa Bewijs till Göthernes Förfichtigheet/ som Johannes Garssias hafwer achtat och märckt/ At så wäl the Arianiske som the Catholiske Konungarna hafwa alltijdh hafft Biskoparnas Wahl vthi sin Macht: Till hwilcket icke mindre thenne berömmelige Achtsamheet tilläggias kan/ at the ingen vthaff sine Vndersåtare hafwa vtan Förloff tilstadt/at gifwa sig till Kyrckor och Klöster. Icke heller frändömer iagh the gamble Göther aldeles Studiers beröm/ Emedan / såsom förvthan Jornandem/ then Manomirus Jordanem kallar/Aithanardus/Eldevaldus/som woro wiisa och förståndige Män ibland Götherne/ the nämpnas några gångor uthi be:te Crönickor. Om the gamblas Bewiis intet woro till/ kunde allena Christine Råd/ hwilcket är det Högsta hoos henne/ Thet förmå / at the Swenska intet feelar någon Förfichtigheet / the thär skenbarligen låto see alt Folck/ bland hwilcket ingen är som icke önskar wara henne liika/antingen Drottningar eller Konungar. Skal iagh nu gå ifrån the allmennerlige och neder åth the eenkannerlige Swenskes behändige Påfund / at förwara sin Hälsa;At giöra Reesor öfwer Berg/Snió och Jiß;Till Jacht/Fiskerij och Fouglefängerij/ synes hoos Olaum Magnum/om ick så klart/ doch liickwäl fliitigt wara vptäcknat: Med ingaledes förachtade ther tillkomne Vthlägningar. Nu står den Dygden tillbaka / hwadan Nampnet hafwer vthspriidt sigh till the ändra Dygderne/ och består i det at förachta allan Fahra. Hiit lända the Swenskas/ Göthers/ Wandalers/ Longobarders och NorMänners Bedriffter/ hwicke alla/ om iagh wille vpräckna/ så skulle iagh skrifwa otalige många Bööcker. Then Tiiden som är ifrån Anthoninis och till Justinianum/ är full medh the Östgöthers och Wandalers herlige Bedrifftar. Och ther ifrån till Caroli Magni Regemente/ framthe sigh allestädes the Longobarders Wapen. På begge tijder lysa Wästgöthernes Fälttecken. The Nordmänner fölia effter Caroli Magni tijd. Men the Swenskas Inriikes Lof och Beröm sträckia sigh in till alla Tijder. Och påthet iagh i skrifwande icke må finnas ledsam/ är thet migh nog/ at iagh liika som medh Fingeren vthwiisat/ hwad för Land thesse Folck hafwa striidandes igenom farit/ eller och såsom Segerwinnare besuttet. På hwad Tijd såsom Götherne äro vthgångne vthur Scanzia / kunde wii tiideligare såya / om wii hade Ablabium / vthaff hwilcken Jornandes hafwer oß gifwit icke allenast sitt thet korta/ vthan och thet samma i hop samblade. Hwarföre det är skeedt/ meenar iagh meer än för 300. åhr för Christi

tijd/

Tijd/ som iagh tillförende sade: Tå/ när som Götherna hafwa besuttet Scandzam elle Grodanaviā/ som nu kallas Gotland/ och straxt begifwet sig till Tysklandz fasta Orther/ vthdrefwet ther the Vlmeruger/ och een- deel aff sigh ther qwarlemnat/ som Tacitus kallar Gotthones. Thetta går intet här ifrån/ som Bremensis lärer os/ at många Öyar (han kal- lar thet så på Hebraiskt Sätt/ som kalla Öö alt thet som ligger wed Hafwet/) ännan om belägne/ thet är på thenne Siidan om Bält vthi det Saxi- ske Tyskland/ som han/ hafwa warit vnder the Swenskes Regemen- te/ ibland hwilcka war Curland. Ty Estharne som wij tillförende hafwa omtaalt/ sätter Saxe/ at the hafwa warit för Sextan hundra- de åhr under the Swenske. Och åra the ännu under samma Swen- skas Regtmente/ såsom the hafwa warit vthi Bremensis tijdh/ och be- kommet thetta Nampnet aff the Swenska. Landet kallas och så/ som wij tillförende omrördt hafwa: Åstland hoos Plinium Austravia: Aff Bremensi Estland/ therföre at thet ligger öster ifrån Swerge: Alt- så och Rogon/ thet är/ Rugen/ som wardar kallat een Öö vnder the Swenskes Rätt aff Abbate Padensi/ vthi hans Breff/ wid åhr 1345. Aff thesse Orther äre Götherne komne/ effter een lång och icke vthan een blodig Reesa till Macotim/ ther som eendeel aff them hafwer förblif- wet/ och på hwilcke Orther the wåro än tå i Procopij tijdh/ samma Or- ther behålla the ännu i thenna Dag/ och bruka både sit gambla Nampn och Språck/ som wij tillförende hafwa bewijst. Then större Deelen ha- fwer ther ifrån gådt/ och kommet in vthi Dacien/ ther then Deelen ha- de satt sigh. På hwad Tijdh det är skeedt/ kan iagh änteligen inthet säya. Men Spartianus han wijsar migh/ thet wara skedt för Anto- ninernes Tijder/ som vthi Caracallae Lefwerne säger/ at Götherne haf- wa warit kallade Geter/ hwilcket efter honom många andra sedan så haf- wa kallat/ som Vopiscus Lactus/ Ausonius/ Orosins/ Hieronymus/ Claudianus/ Procopius: Nämbligen för twenne Orsaecker skuld/ At Nampnes Skyldskap skulle swika Tyskarne/ oansedt at Gethers är it Tra- ciskt/ och Göthers är Tyskt Nampn) och Götherne skulle behålla Rummen/ som aff ålder kallades the Gethers: Ther ifrån leder Jornandes them in i Moesien och Thracien/ på then Tijden som Philippus regerade: Och är klart/ at een Deel aff Götherne hafwer ifrån then Tijden blifwet i Moesien; Hwilcket Jornandes kaller the Min- dre Göther: Och the äro the samme/ som hafwa bekommet Vn- derwijsning och Lärdom aff Greckerne; Hwilcke sedan haffwa the andra Götherne lärdt/ hwars Boockståfwers Affrittning wij hafwa hoos Johannem och Olaum Magni/ och Bonaventuram Vulcanium: Men hoos the Romerske Skribenterne/ efter Spartianum/ som iagh nämbde/ talas först om Götherne vthi Decij Lefwerne hoos Aure- lium Victorem/ som är vthgången aff Scotto/ och vnder hwilckens

Regemente han förmäler Götherne wara vthspridde/ ifrån näst-gräntzande Dacien / och till Thraciske Orther / hwilcke Zosimus och Zonaras offta vnder et Nampn kallar Skyther / som wij tillförende sade. På then Tijden hafwa Götherna gådt öfwer Istrum till Misam och Nicopolim / och them borttaget ; Hwilcka woro the Romares Städer / som Paulus Warnfredi vthi sin sammanblandade Historia skrifwer. Om thenne ehröfrade Nicopoli talar Ammianus i sin 31. Boock. Vthi Valeriani och Gallieni Regementz-tijdh hafwa the Göther långre gådt och sköflat GreckeLand / Macedonien/ Pontum och Asiam. Och detta hafwa wij hoos Trebellium/ Pollionem / Eusebium/ Zosimum / Eutropium / och then tagh till förende nämbde Paulum. Jornandes tillägger Dianae Tempel vthi Epheso tå wara vpbrändt / och Troja ehröfrat/ och i återkomsten Anchialum bestormat. Trebellius förmälar them wara återkomna ifrån Achaia genom Epirum/Acarnaniam och Daeotiam. Paulus tillägger them hafwa förstördt Thessalonicam vthi Illyrien. Zosimus/ Eusebius/Eustropius/ Orosius/ Paulus Varnfredi bejaka med Jornande/ at på then Tijden som Claudius regerade/ hafwa the i Moesia bestrijdt Marcianopolim/ och sedan icke allenast sköflat Macedonien/ vthan och Illyrien. Zosimus tillägger här Thessaloniens och Cassandrae Belägring. Förvthan Jornandem/ lärer oß then Tijdens berömlige Skrifware Mamertinus/ them hafwa warit i Wänskap vptagne hoos Maximianum. Thet samma hafwer Constantinus Magnus vthi acht taget/ tå han bruckade Göthernas Hielp emoot the Sarmater/som Paulus Varnfredi/ Isidorus och Cedrenus betyga. Vthi Theodosii the Mindres tiid/hafwer een deel aff Thracien them tillfallit. Om Götherness wijdare Framgång ifrån Maeotide och till the Orther som äro vtan om Danubium/ och sedan wijdare in i Thracien/ till them wij hafwa vpräcknat/böör man läggia Procopii fierde Book om Göthernas Handlingar. Konung Alerich säger vthi et Breeff/ sig wara till siuttonde Leed vthaff Konglig Slächt : Hwilcket i Cassiodori Arbete är klart bewijst. Vtaff tem 17. synes mig eendeels aff sielfwe Cassiodoro/ eendeels aff Jornande och Abbate Vrspergensi otta hafwa funnits/och äro the thesse :

1. AMALVS.
2. OSTROGOTHA.
3. AGATHAS.
4. MVNITARIVS
5. WANDALARIVS.
6. THEODEMIR.
7. THENDERICHVS/ Göthernes och Italiens Konung.
8. AMALASVNTHA.
9. ATALARICHVS.

Alla

Alla thessa hafwa warit aff Konung Amali Stämna/ men doch icke alle Konungar/ The som hafwa regerat/ kan tu lära aff Jornande/ hwilcken räcknar vp Konungar som hafwa warit för Amalum. The som hafwa ifrån Amalo och till Hermanarich warit Götha Konungar/ vpräcknas hoos honom thesse.

1. AMALVS.
2. ISARNA.
3. OSTROGOTHA/ tå Keyser Philip regerade öfwer the Romare.
4. ENIVA
5. ARARICVS.
6. GEPERICHVS.
7. HERMANARICHVS.

Jornandes säger/ thenna Hermanarich hafwer regerat öfwer många Folck/ hwilckas Nampn man nepliga kan förstå. Hwar ibland thesse kundbarare äro/ som Eruli/ Veneti/ Ester; Effter hans Dödh WisiGötherne/ hwilcke/ som the här till medh ÖstGötherne hafwa hafft gemeen Krijgzlycka/ så hafwa the och een Konung hafft/ när som Afträdet ifrån hwar andra skedde. Vnder Keyser Valentis Tijd giorde the Fridigern till sin Anförare/ och sedan andra. Strax ther effter Athanarich till Konung/ och sedan Alarich/ som war vthaff thet Beltiske Folcket. Och sedan hafwa the stadigt hafft Konungar aff samma Folck. Men östgöthernes och Wisigöthernes Nampn woro icke tå nys vpkomne/ vthan ifrån theras FädernesLand förda: Hwilcket är så wäl klart aff thet wij tillförende sade/ och besynnerligast aff Jornandis Witnesbörd i Scanziae Beskriffning/ såsom och aff Vopisco/ som wid Keyser Claudij tijd om Östgötherne skrifwer: Och deras Förstar tendeel hafwa sitt Nampn aff Ostrogotha/ som wii hafwa bewijst aff Cassiodoro/ och ther wii hafwa handlat om the Gepiders Vrsprung. Effter Harmanarich woro thessa östgöthers Konungar.

8. WINITHARIVS/ som war sielff vthaff the Amaler.
9. HVNNIMVNDVS/ Harmanarichz Son.
10. THORISMVNDVS/ Hunnimundz Son.
11. WALAMIR/ Wandalars Son/ som war född aff Harmanarichz Broder. Hoos Priscum och Malchum kallas han Balameeroos.
12. THODEMIR/ Walamirs Broder.
13. THEVDERICHVS/ Theodemirs Son/ som offta öfwan bemält är/ war Konung i Italien.
14. AMALASVNTHA/ Theuderichz Dotter/ som Förmynderskapet förde för sin Son Atalarich.
15. ATHALARICHVS/ Amalasunthae Son/ aff Eutharich sammaledes aff Amalo Theudrichs Sona Son.
16. THEODAHADVS/ som war föd aff Amalafrida Theuderichs Syster.

17. WITIGIS/som hade Mata Swendan Amalasunthae Dotter till ackta.
18. ILDEBALDUS.
19. ERARICHUS.
20. TOTILAS.
21. TEIAS/ vthi hwilcken the östgöthernes Riike tog een ända.

Therföre hafwa östgötherne (Jagh wil först tala om them/ och sedan komma til Wisigotherne/) på then Tijden Archadius och Honorius regerade/ intaget Phrygien/ Lydien och Pamphylien: Hwilcken Historia är beskrefwen hoos Claudianum/ Zosimum och Eutropium: Tå Martianus regerade/ bekommo the medh hans Tillstånd een deel aff Panonien/ ther the och fingo Städerna Sirmium och Windonissam/ på then Tijden som Walamir them regerade. Pantalia / som war een deel aff Illyrien/ wart thenne Walamir aff Zenone vpdragen och efterlåten. Malchus han lärer oß i sin Byzantiske Historia/ hwars Stycker wij hafwa vthi the hopasamblade Handlingar om Sendingebud/vnder thenne Walamir och hans Broder Thendemir/ hafwa östgötherne widt och bredt fört sine Wapn på the Huner/Swever/Scirer/Rugier och Alemanner/ och Ströflat Macedonien/ taget Staden Naissum i Illyrien/ Heracleam och Larissam i Thessalia/ och kommo tillbacka till Pannonien/ och hafwa sedan mycket vthi Illyrien och Måsien icke medh ijdel Macht/ vthan förmedelst the Romerske Keysares Fördrag besuttit. Theras Broder Widemir kom och så tillbacka till samma Pannonien igen/eller och till the ter angräntzande Orther; Han fick inthet något Straff/therföre han intet kom till Italien och Franckerijke. Men Thenderich war än tå et Barn/när han hade slaget ihiäl the Sarmaters Konung/ och bekommit Singedon och andra Orther; Förskräckte Constantinopel medh Wapn/ hwar om och Malchus talar; Fick och så Italien aff Keyser Zenone/ som henne intet kunde förswara/ och behölt sedan som Odoacer/hwilcken låg i Italien/war öfwerwunnen/och lembnade sin Dotter och Dotter-Son/ thet tu kant see hoos Jornandem/ Med hwilcke Greffwe Marcellinus och Procopius ofwer eens stämma. The östgöthers Riike hafwer vthi Thenderichz Tiid sigh wijda vthsträckt. Foruthan Italien och Sicilien/innehade han Rathien/Noricum/ Dalmatien/med Liburnia och Istria/ sampt een Deel ther aff the Swewer/och then Deelen vthi Pannonien/ther som Singidon och Sirmium äro belägne; Och mycket aff Franckeriiket/ för hwars skul han med the Franske förde Krijgh. The Alemanner/thet är Tyskarne/giorde honom Skatt. Hispanien regerade samma Thendrich som een Förmyndare för sin Dotter-Sohn: Hwilcket alt är till at see/eendeels hoos Procopium/ och eendeels hoos Cassiodorum. Men Wisigötherna/ hwilcke Sidonius korteligen kallar Wiesas/behöllo Maesien/och eendeel aff Thra-

aff Thracien / först medh Keyser Valentis Tillståndh / men strax hanterade the sigh illa emoot theras Förbund: Fattade et Krigemoot the Romare / och ihiälslogo the Valentem och hans Kriigzhäär; Vpbrände Förstaden för Constantinopel / och behöllo sedan Thracien och Daciam Ripensem / icke såsom medh Böön / uthan med ett fullkommeligit Herrewälde: Och det än tå vthi Gratiani tijd / hwilcket förvthan Jornandem / Ammiasius / Marcellinus / Zosimus / Zonaras / och nu nys vthgångne Aurelij Victoris Boock / och Paulus Warnfredi oß lära eendeel vthaff them Anföll Epirum / Thessaliam och Achaiam under Frijdingens anförande; Och then andra Deelen vnder Alatheo och Saffrach; Anföll Pannonien / och twingade Keyser Theodosium till Förbund. Hwilcket Förbund icke heller wardt hållit aff Konung Alarich / tå han hade förstört Thracien och Greckeland / som är till at låsa hoos Procopium / Zosimum och Eutropium / sände han Radagnisum för vth genom Pannonien / och öfwerfaller Jtalien / och aldraförst tager Rom / sedan han hafwer taget the Franske Senonerne / på then tijden Honorius regerade vthi Occident. Thet sämma giorde Athaulfus som kom effter honom: Och strax angreep Franckerijke / som stod tå öfwergifwet aff the Wandaler / som Isidorus säger / Jaacandes med Procopio och the andra. Men nu kommer Tijden / at wij skola sättia the Wästgöthe Konungars Nampn / som wij hafwa satt the Östgothers / icke allenast vtaff Skribenterne som finnas / vthan och aff the Bööcker / som i the Hispaniske Bibliothecken förwarade äro.

Ordning vppå Götha Konungarne i Hispanien och theras åhrs Räckningar / vthaff skreffne Conciliis Isidoro och Vulsa.

åthskillnaden i Nampn och åhren.	Augusti Ann: åhr	till Christi	ATHANARICVS tillika medh Fridigerno regerade i 13. åhr under Keyser Valente
	407.	369.	
	420.	382.	ALARICVS och medh honom RE-DAGASIVS / regerade 28. åhr un- Keyser Theodsi.
Segerich i ett åhr.	448.	411.	ATHAVLFVS regerade 6. åhr vnder Arcadio och Honorio Keysare. SEGE-RICVS bleff strax vthaff the sines Sweeck dödh på det 22. Honorij och Arcadij Regementz åhr. Effter honom kom VALLIA.
	454.	416.	VALLIA regerade i 3. åhr.
Theodoredus i 14. åhr.	457.	419.	THEODOREDVS regerage 33.

hoos Augustinum kallas han Theodoricus.			åhr / och dödde i Cathaloniske Strijden / tå Theodosius then Yngre regerade.
Thorismundus.	490.	452.	THVRISMVNDVS regerade 1. åhr / tå Keyser Martianus regerade.
Theodericus.	491.	453.	THEVDERICVS regerade i 13. åhr / tå samma Martianus regerade.
Durico hoos Gregorium Turonensem i 27. åhr / hoos Sigbertum i 19. åhr.	504.	466.	EVRICVS eller DVRICVS regerade 17. åhr / under Keyser Leone.
	521.	483.	ALARICVS regerade i 23. åhr / under Keyser Zeone.
Gesalarius / hoos andra Geselicus.	544.	506.	GESALERICVS regerade i 4. åhr / vnder Keyser Anastasio.
Theodoricus.	549.	511.	THEVDERICVS Konung i Italien / regerade för sin Dotter-Son Almerico i Hispanien i 15. åhr / vnder Keyser Anastasio. Vthi the skrefne Concilijs läsar iagh twenne twungne Saaker vnder Konung Theuderich: Thet första / Thet Tarraconiske / thes åhr - - - åhretal 555. Thetta andra åhr och åretal näst ther effter.
	564.	526.	AMALARIVS regerade 5. åhr / vnder Keyser Justiniano.
Theudius.	568.	531.	THEVDIS eller THAVDIO regerade 17. åhr och 5. Månader / vnder Keysar Justiniano. På hans Regeringz 15. åhr war Concilium Ilerdense. Här läses oret i alle skreffne åretalet / the 584. för åhretalet 564. hwilcket kommer öfwere ens medh thenne åhrs-räckningen som wij föllia.
	686.	548.	THEVDESELVS regerade 1. åhr vnder Keysar Justiniano
Aguila.	587.	549.	AGILA eller Aguila regerade 5. åhr / vnder Keyser Justiniano.
Vulsa i 15. åhr 6. Månader.	592.	554.	ATHANAGILDVS 14. åhr / vnder Keyser Justiniano. Isidorus sätter et Interregnum eller emellan Regemente på 5. Månader.

Luiba

Luiba och Loyba.	605.	657.	LVJBA i 1. åhr/ vnder Keyser Justiniano then Mindre.
Hoos Bedam Lewgildus/ som på Götthernes Sätt sätter ew för ew.	606.	568.	LEOVIGILDVS i 18. åhr/ vnder Justiniano then Mindre/ På sit 17. Regementz åhr/ slog han ogudachteligen thiäl Ermenegildum Hispali.
	624.	586.	RECCAREDVS then förste/ vnder Keyser Mauritio i 15. åhr.
Luiba och Loyba.	639.	601.	LVJBA then andre i 2. åhr vnder Keyser Mauritio
Widoricus.	641.	603.	WJTTERJCVS i 6. åhr och 10. Månader.
Gundemirus.	648.	610.	GVNDEMARVS i 2. åhr och 10. Månader/ vnder Keysar Phoca.
	650.	612.	SJSEBVTVS i 8. åhr/ 6. Månader/ vnder Keysar Heraclio. På det 5. åhret gör Mahomet sigh vprorisk emot the Romare.
	659.	621.	RECCAREDVS then andre i 3. Månader.
Cinthila/ Santhile/ Svinthila.	659.	621.	SVJNTJLA i 10. åhr/ vnder Keysar Heraclio. Han war then förste som bekom Monarchien i Hispanien/ sedan som the Romare woro slagne/ som wåra Historier thet betyga.
Sisnandus.	669.	631.	SJSENANDVS i 3. åhr och 11. Månader.
Cintila/ Sinthilla. Hoos Jsiodorum Pacensem Svinthil i sine öfwerskriffter. Annorstedz hafwer han Suinthila.	674.	636.	CJNTHJLA i 3. åhr/ 8. Månader. Thet femte Toletaniske Concilium bleff twingat på hans Regementz första åhr. Jsidorus then Yngre/ Hispalensiske första Stols Biskop döör.
Tulcas Tulgas hoos Jsidorum Pacensem.	678.	640.	TVLCA i 2. åhr och 4. Månader.
Chindas Winthus. Chindalvindus hoos samma Jsidorum.	680.	642.	CHJNDASVJNTHVS i 6. åhr och 8. Månader.
J öfwerskriffterne Recasvinthus Reccesvinthus.	687.	649.	RECESVJNTHVS i 23. åhr och 6. Månader. Jldefingus döör på det 18. åhret i hans Regemente.
Bamba.	710.	672.	WAMBA i 8. åhr 1. Månad/ Han öfwergaff

öfwergaff Rijket/ och gaff sigh i Closter/ bettre regerandes sigh sielff/ lefde Gudfruchtigt och Herligt i 7. åhr och 3. Månader.

Eriglus. Ervigius 718. hoos be:te Isidorum. 680. ERVIGIVS/ eller som andra wilia ERINGIVS i 7. åhr. Han öfwergaff Rijket/ och Egica giordes till Konung.

Egipsa. Egicha hoos 725. Isidorum. 687. EGICA i 2. åhr allena/ och i 5. åhr medh sin Son Witiza.

Vtiza. Wittizanes 739. Hoos Isidorum Witiza i öfwerskriffterne. 701. WITIZA i 9. åhr/ vthan Fadren Egica.

Roderich i 3. åhr. 2. åhr till lijka med Witiza/ och 1. åhr allena. 748. 710. RVDERICVS i 1. åhr. Vnder thenne Konungen är then Edla och gambla Götha Konungars Slächt ynkeligen vthslocknat/ för Witizae och Ruderici onda och ogudachtiga Lefwernes skull/ och blefwet the barbariske Maurer till et Rooff/ lijka såsom et Straff aff Gudi. Heela Adelskapet och Rijket bleff på een kort Tijdh aldeles i Grund förstörd.

WALLIA är then som sedan the Silingiska Wandaler woro nederlagde/ sedan the andre Wandalerne som woro gångne in i Africam/ intog han Hispanien/ som war aff them öde giort/ och lade then till Aquitaniam then andre medh några nästgräntzande Städer: Som Honorius bekräfftar. Hwilcken ännu i thenne Dag aff them som Latijn skrifwa/ Gotthia kallas. Olympiodorus han talar om thenne Wallia. Hoos samma Olympiodorum skrifwes Theuderich then första Theudericus: Hoos Sidonium skrifwes han Theudereus: Hoos andra åter Theuderedus. Han är then samma Östgötha Konungen Walamir/ som stod emoot Attilam/ tå han borde stå med honom. Theudericus then andre är then/ som det står skrifwit om i Sidoni Breff/ hwilken hafwer sedt honom regera een stoor deel i Franckerijke/ nemblig som han vthförer i Burdegala/ vthi Petrocoriis/ Ruthenis eller Rhoudoze/ Lemovicibus/ Gabalatanis/ Elusanis/ Vasatibus/ Convenis och Ansensibus. Aff honom är the Swewers Macht fördempt i Hispanien. Konung Eurich i Portugal/ han vnderkufwade sigh Hispanien/ Caesaraugustam/ Pompeiopolim och the nästgräntzande Orther: Och i Franckerijk/ Arles och Massilien. Effter Euricum war förnämbsta Wäldet hoos Wisigötherne i Narbona. Östgöthernes Konung Thendrich

drich hade thes andra Deel / såsom och The Burgundier och Fränske. Hispaniens Besittning bleff the WisiGöther bekräfftat aff Anastasij Efterlåtelse. Vthi Africa tillades them Landet Tingitana. Then som will weeta the WisiGötherness Konnngars Bedriffter / han må låsa förutan Jornandem och Isiodorum / Prosperum Aquitanicum / Idacium / Marcellinum Comitem / Victorem Tununensem / Johannem Abbatem / Biclariensem / hwilcken war een född Wäsgöthe / och sidst Biskoppen / Rodericum Toletanum / Till thesse kunna läggias Möternas Handlingar / vthi hwilcke finnas så wäl som i andree Historier / huru det bleff medh alla Ständernes Samtyckio öfwer heela Hispanien stadgat / at ingen skulle blifwa för Konung erkiend / medh mindre han icke woro aff Göthiske Slächten. Icke heller förgickz alldeles the Göthers Nampn / tå the Saracenar inföllo vthi Hispanien / emedan som the förnämbsta aff Adel sigh beröma wara aff samma Blod komna / gifwandes aff Nampnen et Witnesbörd till sitt Vrsprung. Ty Ferdinand / Friderich / Roderich / Herman och andra Götiske Nampn: Vthan och the Hispaniske Konungarne troo / och willia troos sigh wara födda aff Pelagio / som war Göthens Favilae Son / och som Mariana wil / aff Konungeligit Slächte / Hwilcken sedan han hafwer sammansanckat Götherne i Austria medh een ringa Lycka / Men i Förhopning på bettre Framgång / then Gudh och omsijder gaff / är han worden een Konung kallat. Till honom säger Mariana / at the Hispaniske Konungarne hafwa alldrig medh någon affskild Ordning / medan som alltijdh antingen Sönerne haffwa kommit effter Föräldrarne / eller och Bröderen effter Brödren / och så the förnämbsta Slächten framstält. Han hade een Götisk Hustru som heet Frouliba: Och hans Mågh Aldefonsus / som war aff Konung Reccaredi Ätt och Blod. The Göthiske Boockstäffwerne i allmennelig / i Heelige / i eenkanuerlige Saaker woro qwarre till Ferdinandz then Förstes Ferdinanders Tijd / som war Kon: i Leyon och Castell / Och woro sådanne Boockstäfwer som Biskop Wulfihla hafwer Götherne lärdt i Keysar Valentis Tijdh / som wij aff offtabemälte Roderico förnimma. The Göthiske både Konnngar och Krigzmän äre mächta Manhafftiga / som 700. åhrs tijdh genom ett oförtrutit Arbete hafwa omsider frijat Hispanien ifrån the Arabiskes Öfwerfallande. Hwilcke sedan inthet ringa aff Asiae och Africae Orther hafwa lagdt till then stoore Europae Deelen. Och i så många hundrade åhr them then okunnige Werlden / så at theß Rijckes Stoorheet öfwergår the gambla Konungars Gräntzer / och hafwer giort sig försträkelig allem them som nu regera. The Navarriske Konungarne bekenna sigh wara rätta Göther / som är till at läsa vthi the Pompeioliske Biskoppernas Lista / och hoos andra Skribenter. The Göthiske Seder / som äre achtade i så
mange

många hundrade åhr/giswa och Vhrsprunget ett Witnesbörd: The Konungarne såttes på Skiölderne/ Råttegången genom Konungarne och 12. Bisittiare öfwades. Lagen giordes intet vthom Ståndernas Sammankompst. Lucas Tudensis handlar om Carolo Magno/ och såger: Sedan han hafwer farit öfwer Roscide Wallar och Berg/ underkufwer han sigh the Göther och Hispanier/ som woro i Catalonie och Vasconie Bergen vthi Nawarra. Men så hafwer icke heller theras Ståmna aldeles vndergådt vthi det Narbonensiske Franckerijke/ hwilcket the Beltiske Konungarne länge hafwa besuttet. Ty the som på Frantzöska plåga kalla Baux/ når som L kommer for U/ the samma kallas i the gamble Skriffterne som på Latiin åro skreffne Balthij: Och hafwer sin Vrsprung vthaff det Arausionensiske Förstendöme behålla ånnu een Deel aff sine Förfåders Macht: Och then andra samma Familiers Affkomst hafwer behållit Altemerae Furstendöme/ Andreae Hertigedöme/ och det Avelliniske Grefweskapet vthi Neapolitaniske Konungarijcket. Men vthi Septemania warade ån tå Götharnes Nampn effter Caroli Magni Tijdh/ som synes klart vthaff Byte emellan Caroli Magni Söner/ och åter emellan Ludovici Sönner/ Eulogio Cordubensiske Biskop/ Hermanno Contracto. The Gepider åro eendeel aff Götherne/ som wij till förende sade. Hwilcke be:te otryckte Landbeskrifware wål råcknar ibland them som åre vpkomne aff the Scanziske Folcken. Thesse hafwa och åfwen såsom Götherne hafwa besuttet the gamble Rummen wed Weisselen/ som Jornandes lårer. Sedan the hafwa öfwerwunnit the Burgundier/ kommo the till begge Danubij strander/ som Procopius såger/ och woro the Romare hädske/ för mång Anfall skull/ som Vopiscus det för Claudio och Probo wijsar. Sidst tå Keysar Martianus regerade/ komo the till at besittia the Deelar i Pannonien/ som the Huner hafwa besuttet tillförende/ sedan som the Huner woro ther uthdrefne. Procopius skrifwer/ at i Justiniani tiid togo the störste Deelen aff Dacien in. Vthaff thesse Gepider åro the Longobarder komna/ om hwilcke först tales hoos Prosperum Aquitanum vthi Theodosij Tijdh/ tå the satte Agilmundum till een Konung öfwer sigh. Som the Romare såya/ war theras Säte medh Hedniske Gepider på thenna Sijdan om Danubium. Thet samma lårer oß Procopius. Paulus/ som tagh offta andragit hafwer/ vthi sin Miscella nämpner vthtydeligen Pannonien. Och Johannes Gothus lårer oß/ at the Gepider åre aff thesses Öfwerwåld nederlagde/ och på det siette Keysar Justini then andres Regementz-åhr hafwa wändt igen at regera. Hertig Bandarius och Justini Måågh wart aff the Longobarder i een Striid öfwerwunnen. Når som Tiberius kom effter Justinum/ komo the Longobarder in vthi Italien/ och satte Autarich till een Konung öfwer sig/ som aff andra kallas Autharus. The giorde stoor Framsteg emedan Tiberius

och Mau-

och Mauritius regerade / och innehade nåstan heela Italien / vthom Rom och Rawennam. Thetta Rijket warade i 200. åhr i Italien aff thes Skräck är Rom länge twingat. Många förnämbliga och höga Familier och Slächt äre vpkomne i Italien aff the Longobarder. The Longobarders Konungar så i the före Säten som sedan the in Italien kommo / åro thesse; Hwars Historia är kort beskrefwen aff Tijdernes Beskrifware / i synnerheet hoos Johannem Gothum / Men widlöfftigare hoos Paulum Warnfredi Longobardum.

Longobarders Konungar.

1. AGELMVNDVS.
2. LAMISSO.
3. LETHA.
4. HILDEHOC.
5. GVDEHOC.
6. CLAFFO.
7. TATO.

Effter honom sättes i det skrifne Exemplaret WALTHAN / men boorde vthslutas / antingen för hans Regeringz Kortheet eller Oroligheetz skull.

8. WACHO.
9. AVDOIN.
10. ALBOINVS / medh hwilcken Narsis giorde et Förbund. Om honom talas och hoos Menandrum Historicum.
11. CLEPH.
12. ANTHARIC Clephi Son / som leffde tå Keysar Mauritius leffde.
13. AGILVLFVS.
14. ADOLOALDVS.
15. ARIOALDVS.
16. ROTHARIS.
17. RODOALDVS / Rotharis Son.
18. ARIPERTVS.
19. BERTARIDVS.
20. GIRMOALDVS.
21. BERTARIDVS.
22. CVNIBERTVS.
23. LIVTBERTVS.
24. REGNIBERTVS.
25. ARIPERTVS.
26. ARISPRANDVS.
27. LIVTPRANDVS.
28. RATCHIDVS.
29. AHISTVLFVS.
30. DESIDERIVS / hoos hwilcken det Longobardere Rijket tog een ända i Caroli Magni Tijd.

Sedan iagh hafwer handlat om Götherness Slächte / så är tijd / at iagh migh begifwer at handla om the Wandaler / hwilcke äre i Sanning ganska gamble och icke allenast i then Meeningen / som det allmenne Nampnet innehåller / mestadeelen aff thet på owisse Orther besuttne Folck / som iagh för sade: Vthan så wijda som the under betecknas / the som berömma sigh hafwa Vrsprunget vthur Scantia. Procopius han lärer oß i sin fierde Boock om Göthernas Handlingar / at een

Deel aff them hafwa fordom sittat medh Götherne widh Maeotim. Men the Wandalers Förfäder aff Franckerike förwärfwat sigh Hispanien/ och Hispanien förwärfwat sigh Africam/ hafwa på ett åhrs tijdh kommet ifrån Wästerhafwet ther the födde äro/ och till Dacien/ som war aff så många Inwånare plågat. Jornandes kallar thesse Wandaler Asdingos/ och är theß Tiilnampn och Ankompst till Dacien/ medh wist Tijdz Vpteckning/ tå nämblig Keysar Aurelius Antonius regerade/och mycket ther om taltes hoos Dionem i then 71. Booken: Samma Aßdingers Nampn är och hoos Priscum Patricium/ och Magistrum/ hwars stycke finnis i the vthämptade Handlingarne om Legationer och Sänningebud. Tå Aurelianus regerade/ hafwa the Wandaler sättat wid Danubium/ och effter giord Förbund tillsagt the Romare Hielp/ som Dexippus och Priscus lära/ hwilcken tagh sade/ i det stycke som the vthämptade Handlingarne om Sänningebud bewara. Constantinus gaf them een Deel aff Pannonien. Uthi Keysar Honerii Tijd begåfwo the sigh tadan/ och in vthi Franckerike/ Och sedan flyttiade the Wandaler sigh in i Hispanien/ och the som kallades Silinger in i Baeticam/ och the andre till Gallaecien/ som är ther nästgräntzande/ vnder Konung Godigiselum/ effter hwilcken Gontharis kom/ som vnderkufwade sigh the mächtige Alaner i Hispanien: Effter Gontharem kom Giezerih/ hwilcken tembde Africam/ och stadfeste them Egendommen i Africa genom et Förbund medh Keysar Valentiniano. Thet Wandaleske Rikets öfwerlefware i Hispanien hölt Andalusia wäl bewarat/ hwilcken fordom kallades Wandalosia; Hwilcket på Wendiskt Spräck kallas Wanda Loth/ The Wandalers Konungar ifrån det the hafwa hafft wissa Säten/ (The nämpnas och andra som för woro/ som Raus/ Raptus/ Wisimar/ Crocus/ Frididalus/) äro thesse:

1. GODIGISCUS.
2. GUNTHARIS eller Gunderichz Godigiseli Son.
3. GIZERICHUS Gunthartis Broder aff Godigiselo/ som lefde tillijka tå Keysar Valentinianus then Tredie lefde/ och the Keysare som komo effter honom.
4. HUNNERICHUS/ Gizerichz Son.
5. GUNDAMUNDUS/ Genzonis Son/ Gizerichz Sona Son.
6. TRANSAMUNDUS/ Gundamans Broder aff samma Fader.
7. HILDERICHUS/ Hunerichz Son/ aff Keysar Valentiniani Dotter: Gizerichz Sona Son.
8. GELIMER/ Gelarichz Son/ Gensonis SonaSon; Gizerichz Sons Sons Son; Uthi hwilcken det Wandeliske Riiket hade ända vthi Africa/ nästan effter et hundrade åhrs tijd.

Thenne

Thenne Gizerich är then samma som lade vnder sigh förvthan Africam thet heela öpna Landet ifrån Gadibus och intill Tripolim/ och åter det owägade Maurers Landet Sardiniam och Corsicam/ Tog Rom/ bortförde hwart han wille the förnämbste Qwinfolck; Kongelige Skatter; Och ther till medh the Gyllene-stycken från Capitolio. Procopius och Zonaras the beskriswo widlöfftigt the Wandalers Handlingar; Men the som Crönikorna haswa beskrefwet/ något kortare; Besynnerligen Victor Tunonensis. Men om någon vndrar/ at iagh medh sådan Flijt låter vthgå Procopium på Latijn/ som hafwer både sielff seedt the begge Wandalers och östgöthers Rijkens ända/ och det skriffteligen lemnat effter sigh; Honom beder iagh/ at han wille betrachta förvthan det som i thesse Bööcker giffz till at see/ Begynnelssen och Tilltagningen på the Götiske och Wandaliske Stoorheeten i så fierran Länder/ at sielfwa Vthgången och Endelyckten på thesse Rijken hafwer mycket/ som thet må lära och vnderwijsa både androm/ såsom och besynnerligen the Swenska/ till hwilckens Ähra och Beröm iagh migh heel och hållen giffwit hafwer. När iagh läser Procopium/ som hafwer itt noga Omdomme så wäl i Fridz som i Krigz-Handlingar/; Och war Bellisarij Medhielpare till at förstööra the stoora Rijken/ wil iagh inthet fråga effter Orsaacken/ at han hafwer intet warit benögd at förnimma Vthgången. Jagh meenar migh see twenne Orsaaker/ förnambligast then förra är/ at then första Orsaaken/ det ifrån Norlanden tilldriffne Krigz-modet hafwer småningen förswunnit/ vthaff then Franska/ Italianska/ Siciliska/ Hispaniske och Africaniske Himmelsk Leenheet. Så är och aff Himmelens Natur Lefwernes sättet ombyt/ och thenne Fädernes Landzkielden hafwer så småningom kommit them till at brucka Huus/ Badstugur/ kostelige Kläder/ skiöna Rätter och annor Kräseligheet. The främmande Giffiermålen haswa och twingat the förfallande Sinnen: The klooka/ förständiga och sinnrijke Qwinfolcken/ vthaff hwicke Band Hiertelagen behållas och förwaras: Sedan andre som Band såsom gemene Barn. Then andre Oosaaken är thenne/ at Segerwinnarne haswa hwar och een aff een Händfångz Rätt tagit åt sigh then förnämbsta Deelen aff them med Krigh förwerswade Länder/ emoot then gambla Tyskarnas Sedwana/ hwilcken Caesar hafwer högt berömt. Thet är een Begynnelse till Girigheet/ som vthan twiswel giör blödige och rädde Sinnen. Then kan intet förachta sitt Lijff/ vthan then som icke förachtar både Wällust/ och vthom hwilcke Gräntzor Naturen hafwer förwijst Begärelsen till at hafwa; Thet är intet swårt effter Vthgången vpteckna andras Feel/ Och likwäl är ther vthi någon Nytta. Men iagh menar skola finnas Boot till begge thessa skadeliga Onda/ som aff sielfwe Wärcket är klart: Thet förra/ om the intet hafwa warit tillåtna/ at förblijwa vthi the Rum som the hafwa

förwerfwat sigh med Krigh och medh fremmande Giftermål intet sammanbundet: Hwilcket iagh intet seer i förstonne wara medh Lag warnat/ doch sedan gådt ther ifrån. Men at somblige äre hwart åhr/ antingen aff Lotkastande eller Godtyckio heemskickade/ at giöra Rum/ åt them som skola ther ifrån komma effter antingen till Land eller Watn/ altså aff een idkesam Insåtning/ som det pläger skee i främmande Träån/ hafwer then Medfödda Förmågan och Sinnetz otambde Krafften blefwet behållen; Besynnerligen på Kläder och Dråcht/ wåro några Lag giorde/ som Fädernes Landet woro wärdige/ och hwilcke Förstars Exempel meer förmå än Lag. Icke heller hafwer Krigzöfningen i Fredelige Tiider warit nederlagd och försummat/ hwar om Theudrich hafwer warit noga bekymbrat/ som wij lära aff Cassiodoro. Thet andra Onda är aff ingen Nödtwång bedrefwet/ Och om iagh icke faar will/ hade det warit mycket råttare på Romerkst Wijs och Sätt/ hwilcket iagh seer hafwa behagat the Förständige Indiis Konungarne i America/ at giöra somblige åckrar till allmenne/ een deel aff sådan gifwa åt Konungen och till Rijckzens Nytta; Hwar ibland iagh och räcknar thet Gudztiensten tillhörer/ een deel til Soldaternes Sold/ emedan the vnder Fahnorne äre/ och een deel till theras Löön/ som vthtient hafwa; Een deel till Löön åt them som brucka åckeren/ om detta hafwer blefwet beställt medh mindre/ icke theß större Öfwerwåld hafwer inkommet/ så troor iagh/ at the Riiken medh the vndetdånige Folckens Gagn och Goda/ skulle hafwa längre warat/ når och i Dag the Hispaniske Konungarne som aff WisiGötherne vpkomne äro/ medh the Warningar lyckeligen achta the fierran ifrån sigh belägne Länder. När nu Gudh syntes behaga at omkulhwelfwa the östGöthers/ Wandalers och Longobarders Riiken/ aff samma Mans Moder Scanzia är the Nortmänners Nampn sigh vphäfwit/ hwars förnämsta Deel/ som iagh sade/ är the Swenske/ hwilcke begyntes först at höras i fierran Orther/ wid ändan på det åtta hundrade åhret efter Christi Födelse/ tå Carolus innehade een stoor Deel aff Occident/ hwilcken både Bedriffternes och Riikes Stoorheet hafwa gifwet ett tienligt Nampn. Ty wid then Tiiden tå Carolus säg/ doch intet förmåtte/ förhindra the som woro fientliga på the Franske Stranderne. Fyrtyo åhr eller något Mindre ther effter/ anföllo the wid Siööfiidan belägne Orther/ the Flandreske/ Friisiske/ under hwilckas Nampn begriipas tå Trajectum ad Rhenum/ Holland och Walchria. åhr 682. ward samma Friißland aff the Franske Konungarne gifwen them aff ett Förbund/ och emedan the woro intet benögde ther medh/ uthan anföllo nu Lutetiam/ nu Aquitanien/ nu det som är wid Ligeren belägit/ nu the innerste Ortherne i Nederland/ och bekommo åhr efter Christi Födelse 900. förmedelst Carls then Eenfaldiges Förbund Neustriam/ som ännu aff them kallas Normannia; Een
annan

añan Deel aff Britannien är aff Armoricae Efferlåtelse blidkat / thet är otroligit; Hurumånga Städer / Borgar och Fästningar äre aff te Nordmänner inom then Tiden vpbrände / förstörda eller och tagne / Och på somblige är det icke eengång skedt. The förnämste Nampn som i Historien stå / åre thesse / Dorstad / Antwerpen / Witha / Hamburg / Rhotomagum / Nañetum / Burdegala / Petrocorium / Turovium / Andegavium / Aurelianum / Lutetia / Noviomagum / Pictavum / Leodiũ / Trajectum ad Mosam / Tungri / Tornacum / Sithin / Cameracum / Teruanna / Ambianum / Corbea / Atrebatum / Bellovacum / Gandavũ / Aquægrani / Treviri / Colonia Agrippinensis / Bonna / Tulpiacum / Volipiacum / Novesium / Duisburgum / Lovanium / Pons Isarae / och then berömliga Festningen Treca. Lägg detta här till mz / at heela Franckrijket och Skottland åro skatskyldige blefna. The Nordmänner hafwa till the Hispaniske och Italianiske Orther effter sin goda Tyckio / nästan tillträdt intill det Tusende åhret effter Christi Börd / vthaff the Nordmänner som woro i Neustria / hwilcke effter thet Syriske Kriget / sedan som the hafwa merckeliga Saacker bedrifwet / kommo tillbaka / åhr 1018. och hafwa vthrättat stoora Saacker emoot the Saracener och Grecker; The Appuliae Orther woro eendeels tagne / eendeels förswarade / the som aff henne hafwa them födt / tå Calabrien och Sicilien tillades / hafwa lätteligen giordt sigh ett Rijke / åhr 1080. hwilcket sedan medh een obeständig Framgång i så månge åhr Hispaniske och Franske warit bekrijgat. Litet tillförrende / det är / 1066. vthaff Neustriae Förstarne hafwer Willhelm Nordman förskaffat sigh det berömliga Riiket Engeland / hwilcket ännu i Dag är hoos hans Efterkommande / och förblifwe länge nog. Then Engelske Scribenten Rogerius Hovedenus hafwer alt i Kortheet sagt. Thet dristige Franckerijke ligger nu förborgat / som hafwer förnummet the Nordmänners Krigzmacht; Det grymme Engeland ligger fången; Then rijke Appulien igenom Lotkastade blomstras på nyt; Det berychtate Jerusalem och then stoore Antiochien hafwa begge lagt sig vnder. Jagh hafwer så när gådt det förbij / at twenne Män / som åro medh stoor Flijt förfarne blefne i sit Folckz gamble Handlingar / som aff Swenskt Affkompst åro / och åstunda Adeligåhra. Ty Giraldus Cambrensis säger / at Skottarne åro fordom kallade aff Götherna / hwadan the Geideler hafwa sitt Vhrsprung. Förty the Swenske eller Götherna kunde lätteligen komma till Britannien / som åro förmögna aff Skep. Guillemannus föregifwer / them som hafwa fordom bodt i Helvetia / åra aff the Swenska (kallade Switzer. Detta bekräfftar Swetzarnas egen Bekennelse / som än i thenna Dag säya sigh hafwa taget sin Begynnelse och Vhrsprung aff the Swenska Götherna / hwarföre och the resande Swenska aff them Landzmän kallas. Här till kommer och det / at the bruka then gambla Göthiske Lagen / Hålla sina Samqwämmer och Gästebod effter Götharnas och the Swenske Sedwana / Ihogkomma och lofwa sina Förfäders manliga och tappra Bedrifter igenom gambla

Wijsor

Wijsor och Rijm/ efwen som Götherna i förna Tijder hafwa giordt och deels ännu giöra.) För hwad Orsaack the hafwa vthi Helwetien sigh nedersatt/ skedde aff det idkesamma öfwertogandet öfwer Alpes/ hwarföre höllo the för rådeligit/ at lemna een deel aff sina qwar till sitt Beskydd. Lägg det och till Giraldi Meening/ thet som Tacitus hafwer fordom framdraget/ at the som hafwa bebodt Caledoniam/ hafwa rödgola Håår och stoora Leeder/ at bewijsa sin Tyska affkomst. Många hafwa sagt/ at the Picter som hafwa besuttet the Orterne äro aff Skytiskt Vrsprung/ hwilcken Hector Boetius/ Nederlandz Crönica/ Buchananus och sidst Uscherius Arckebiskoppen vthi Irland/ een flijtig och förståndig Man/ vthtyda Tyska Skytien/ det är Scanzien; Vthaff hwilcken Skytia Buchananus vthförer Skottarnes Nampn/ thet wij hafwa här till sagt och the Folck/ hwilcke are aff the Swenske komne/ om någon medh reent och luttrat Förstånd wil öwerwåga/ skal han finna Keysar Carl med det Nampnet then Fämte/ intet orätt hafwa sagt/ at then som vthleetar Uhrsprungen till the ädlaste Stämnor och Slächt vthi Europa/ skal finna them wara vpkomne aff Götaland eller och andra Scanziae Länder. Och detta är/ som the hafwa vthan Landz beskrifwet. The Swenska som hafwa hemma blefwet/ hwad the hafwa emoot the Norske/ Danske/ Rysseske och Slawer vthrättat/ så wil det blifwa ett stoort Wärck/ om man det alt skulle fullföllia. Thet är wår Höfwelighect emoot/ at bry the Infödda/ besynnerligen Johanni Magno/ som war een förnähm Man aff Adel/ och fordom Arckebiskop i Vbsala. Then som the infödda i detta fallet intet will troo/ så hafwe wij vthämptat detta vthaff the vthländske Skribenterne/ som aff Saxone och Konung Erick i Danmarck/ the skola nog giöra tillfyllest/ at kunna troo the Swenskas Manhafftigheet. Vthaff det som är berömligit/ och wärdt till at efterföllia/ så skal iagh något tilläggia/ som och förbättras böör/ om wij det elliest hafwe det rätt märckt/ så skal det wäl synas först för the Swenske/ och sedan för the Vthländske/ hwad Nytta som man hafwer aff Procopio/ hwilcken war een lärdo förfaren Man/ och therföre ifrån Bellisario aldeles oåthskillig/ hwilcken vthförer förvthan the Romares oräcknelige Bedriffter/ the Östgötiske och Wandaliske Rijkens Begynnelser/ Framgång och Ända: Och införer wackra sedige Taal/ medh wicktige Spräck ther vthi: Och vthi förtälliande insticker herlige både Regementz- som Krigzförmaninger/ på Sätt som Polybus giör. Elliest så seer iagh honom beskyllas/ som den ther intet hafwer hafft then rätta Läran. Jagh låter migh inthet förleda/ vthan må alt andras effter min Förmogo till goda vthtyda. Jagh förnimmar honom nog vndfly sådanne inwicklade Trättor/ hwilcke hafwa det Christna Folcket ynckeligen affsöndrat/ och offta draget Keysaren ifrån Regementzens högnödige Syßlor. Wijdare talar han grundeligen om Gudz Försyn/ Löön och Straff/ på thet

som wäl

som wäll eller illa giort är / inthet vthåltandes Spådomar och stoora Vnderteckn / såsom det war om een Geet / söm vpfostrade et Barn / såsom huru han häfwer sedt och hört them tala / som Arriani hafwa skurit Tungorne vthur Munnen / på hwilcket föruthan Procopium / Justinianus betygar uthi Lege 1. Codicis de officio praefecti praetorio, Africae etc. såsom och Victor Vticensis och AEneas Gazaeus / thesse alle hafwa icke mindre detta vndrat / sielfwe sedt / än Procopius. Ey heller är han så till sinnes / som will them illa handtera / som äre honom emoot / vthan är then som meenar at een Deel aff een Gudfruchtigheet består i hwars och eens Tienstz och Plichtz Öffning / först / i Oskyldigheet / sedan i Godheet och Fromheet: Om hwilcke begge han inthet återwänder medh Ordh och Exempel at Päminna. Gudz Skickelses Högheet böör / som han sielff föresäger acktas både i andra Historier / som och måst i thenna: Besynnerligen om wij skolom troo Hieronymo / Augustino / Orosio och många andre wyrdige tijdz Skribenter / at det här begynnes / som i Vppenbarelsen omtalas / Nembligen om the tijo Folck som woro i förbund medh det Romerske Riicket / hwilcket det skulle sönderslijta / och innehåller Fullbordan på the Spådomar / som woro om Staden / hwilcken war så många gånger aff Götherne tagen / plundrat / sköflat och blottat medh sine Murar. Men om iagh må tala medh Procopio om thenne Handlen / så lemnar iagh hwar och een friit sin Meening. Ther som Procopius wänder igen skrifwa / ther begynner Agathias / therföre at hoos honom äre Göthernes förste Bedriffter / och thenne the sidsta / hafwer iagh på Latin honom näst effter Procopium vthgå lätet. Och i samma Vpläggning böör Jornandes ingaledes vthslutas / hwilcken och om Götherne handlar / ändoch han kort / och vndertiiden mörck är / doch nyttigt till at läsa / både för det / han Romerska och Greckiska Skribenternes Skriffter beträfftar / som och at han hafwer mycket i Behåll aff det som aff Skribenterne förkommet är. Dexippus / som Jornandes beroper sigh på / han lefde wed Galbuni Tijdh / som wij tillförende omtalte / och äro några Stycker qwarre aff hans Bööcker / om the Skytiske Handlingarne / det är / som iagh för ommälte i the vthämptade Saacker om Legationer och Senningebud. Men Ablabium / som och Jornandes berömmer / menar iagh then samma wara / som aff Keysar Constantio som Amianus / Marcellinus / Eusebius och the Greckiske Öfwerskrifterne betyga wara Behedrat medh Hoff Marskalckz Embete. Antingen hafwer Kiärlecken till sitt Folck / eller theß gamble Handlingars Okunnigheet bedraget Jornandem. Och hwilcken som Förstånd hafwer / han kan wäl märckia och weeta hwadh han skall föllia / och hwad han skall vrsächta.

Men

Men nu the begge Theuderichers/ then eene the WisiGöthers/ then andre the öftGöthers Konungs Beröm/ äre icke mindre Witne till them som warit hafwa/ än itt Skiäl till them som nu äre. Hwilke the Göther som nu äro/ kunde wäll mista/ om the hade Konung Gustaffz Handlingar/ aff tigh Axel Oxenstierna beskriffna/ eller påmante. Ty vthi honom skulle the finna/ som elliest vthi een Menniskia alldrig skulle fullkombligit finnas Teudericher/ Gizericher / Toliter och Teijar/ Ther till medh alla Krigz och Fredz-Konster/ och alt det som bepryder een Konung och Privat. Doch liickwäl behagar det migh i styckewiis at beskoda det Myckna som GVDH i honom satt hafwer/ antingen medh större Wälgerning eller medh större Wrede oß affhändt.

Isidorus/ förvthan öftGöthers/Wändlers korta Handlingar/ vthförar han WästGöthernes Bedriffter/ intill sin Tijdh/ att wii må vthan Möda söckia det widt omkring/ här och ther strödda aff det som sammansanckat är. Procopius är allena/ som the Longobardiske Handlingarne hafwer beskrifwet/ hwilcken och war een Longobarde. Paulus Warnefredi är wäl några gånger här till vplagd/ men böör inthet i thenna Boock/ som är the Scanzianiske till åhra tillägnat/ förbijgås. Till Historierne kommo och Lagar läggias/ som är i Sanning vthgångne / för än thesse öftGöthers/ WästGöthers/ Vandalers/ och Longobarders/ så at tagh är öfwertalt/ The förnämbstes Arth och Sinne ibland Folcket/ Natur icke mindre kunna beskodas aff Lagar än aff Folcks Bedriffter. The skola föracktas/ som undra på the Romerska Allena. Jagh seer i the Romerske Lagerne een Nättheet/ som will alt det Minsta randsaacka/ een åthskildnat och Ostadigheet / een sådan Hoop/ och ther i een Swårheet/ så at ingen må wara wed så godt Minne/ at han icke offta räckar på till at stöta sigh. Men then Wärdzliga Wißheeten will at Lagen skall wara eenfaldig/kort och klar/ Sådanne äre Huußfädernas Befallningar öfwer sine Huuß. Sedan hafwer then oombytte Warachtigheeten stoor Myndigheet medh sigh. Hwar öfwer iagh migh glädz/ at iagh detta finner i wåra Nordländiske Lager. Och således meenar iagh/ om icke then Eenfaldigheeten hafwer behagat GVDHI meer än Spitzfundigheeten/ så skulle han alldrig een sådan underlig Krafft till det oskyldiga Folcketz Lager hafwa lämpat/ som sin Oskyldigheet medh glödande Järn skulle bewissa/ det och Niic hafwa bewiist. Detta kommer till at een vprichtig Dommare hafwer hoos många förmögne Folck högre achtat the Lager aff Juristernes Inkomster/ än hoos the Romerske bruckelige. Sidonius säger/ at i Franckeriike hafwer Theudrichs Lag gullit/ och inthet Theodosii. Vthaff WisiGöthernes Lagar är mycket antagit i Caroli Magni Capitular och Ivonis Beslut och Decret: Ja så at the

Procopius war een Longobarder.

at the som intet woro bundne till Lager/ the höllo them wärdige at efterföllias. Sedan som the begynte igenbekomma några Orther i Hispanien vthur the Saraceners Händer / så äre the Götherners Lagar/ som Rodericus lärer aff Veremundo/ Aldefonso och Ferdinando vptagne: Hwars Boock fordom och ännu kallas Fiorum Judicium/och är det rätta Vphofwet till then Hispaniske Rätt. The Stadgar som gåå i det Neapolitaniske Riiket och Sicilien / the äro nästan alle aff Friderico then andre sammansanckade / och flyta aff the Longobarders Lagh. The Lager som äro om Lähn/ the äro aff the Longobarder som aff et Bruck vptagne / och hoos andra Folck gillade / så at the hafwa giordt een Deel aff Lag. Engeland regeras och nu aff the Normanners Lagat. Gothlandz Siörätt/ som Gothlandz Inbyggiare hafwer behagat/ hafwer så mycken Billigheet och Försichtigheet medh sigh/ at alla Wästerhafwetz Naboar the brucka then/ icke som sin eegen/ vthan som alla Folcks Lag. Om icke thenna så många Folcks och Tiders Myndigheet giör någon tillfyllest/ vthan at det fordras/ at Skäl med Skäl måste kiämpa. Wij willia löpa till / och jemnföra thet Förnämbsta som Lag handlar om/ Ty Lagen är antingen allmennerlig eller eenkannerlig. Vthi then allmennerliga Lagen är Lagernas Lijckmätigheet/ hwilcken hängde hoos the Romerske/ vthaff Förstarnas willia/ som allena kunde både fara will och ombytas. Therföre så tog Keysar Justinianus för sig Keysareners icke allenast the gambla Påbud/ som stridde emoot hwar andra/ och giorde nya till vthaff Triboniani Sköön och Behag / som till alt war faal/ vthan han och sielff hafwer tree eller fyra gånger ombytt sin Meening. Hoos the äldre Folck hafwer Lagen/som är aff Konungen och Vthwalda aff Städerna wäl fattada tree Nyttigheeter / at det kan inthet något skadeliget ligga förborgat / ther som många Rådgifware äro/at the äro benägna till at hålla det som alla hafwa samtyckt/ at det samma intet ombytes/ vthan i högsta Nödfall: Thenna Wanan och Seden berömmer then förständiga Qwinnan S:a Britta. Nuföllia Public eller offentliga Embetten. Hoos the Romare war mycken Stadigheet medh sådant fåfängt liud Vacantium/ som sittia lediga/och hafwa inthet at beställa/ ett Honorarium/ som intet må påläggas något Embete; Så war det och vthi hwart Land een Landzhöfding/hwilcken/när han inthet kunde på alla Orther wara till städes / så måste han reesa/ effter som han kallades aff hwars och eens Saack/ medh Landzens Inbyggiares största Omkostnat. Petrus Pantinus hafwer skrifwit een Boock/ som inthet står till at förachta/ om the Göthers Hoff/ oansedt then Saacken förvthan honom finnes wara begrepen aff Cassiodoro / och theras egne Lagar. Ther är alt fört icke till något Skeen / vthan till een allmennerlig Nytta : Ther finnas icke allenast vthi the förnämbsta/vthan och i små Städerna och

Byar trogne/ som äro aff gemeene Mans Samtyckio gillade the ther Lag säya/och om Vthlagorne laga. Eenkannarlig Lag innehåller thesse/ som Giffternmåls ärende/ Förmynderskap/ aff Handlingar och Contracter/ aff Händelser/ Testament/ Arff öch Säkerheet på sin Egendom. Wid Giffternmåls äranden förmår det myeket som står vthi Göthernas Lag/ till at förwahra Ständernes Högheet/ Det och Adam Bremensis hafwer märckt och achtat i the Swenskas Lagh/ at ey må een Frij-född taga een Frij-gifwen/ ey heller een Oädel een Adel till ächta: Och effter Konungena äro öfwer alla satta/ ty effterlåtes intet theras Enckior sedan gifta sigh. Men Keysar Justinianus hafwer hållit det för een stoor Nesa/ at een Furstinna hafwer warit i Skodespeel. Men then gamble Tyske Seden berömmer Tacitus/ Johannes och Olaus Magni/ at ingen annan Gåfwa gaff Qwinno Man/ vthan Fromheet gaff hwar och een sin Man. Altså gick inthet then Macht och Myndigheet som Mannen hade öfwer Qwinnan till fahls för Gåfwan/ och på Mans Linien hade the meera/ på det the kunde bättre giöra sig nyttige till Fädernes Landzens Tienst: Vthan och at Mannen skulle gifwa sin andra Hustru/ det war knapt och litet opsatt. Thet behagar och/ at Qwinnorna förbiudes taga yngre Männ än the sielfwe äro. Förmynderskapet är och icke meer när Barnen/ än hoos the Jamnskylta; Förnämbste Förmyndare för the Omyndiga/ är Konungen sielff. Kiöp och Handel är emillan the mogne Män ständachtig/ så at det medh ingen återgång bryts. Ty det är bättre/ lijda något ther vthi för sin Oförsichtigheet och Förseande skull/ än at gifwa Exempel till bryta Lofwen/ som hoos Tyskarna är heelt helig. Then Gäldnär/ som i något Mißfall hafwer mist sina Penningar/ är vppenbar Billigheet/ att han är inthet någon Ränta ther aff skyldig åt then som han länte aff/ och then som i god Troo kiöpte Tiufwagodzet/ behåller halfwa Parten aff theß Wärde. Affhändningar/ Pantsättningar och Testamenter skedde vppenbarligen för Rätta/ och sittiande Rätt/ så at Almogen thet såg/ så at ingens Egendom war i någor måtta owiß: Icke heller stod Kiöparen i fara/ när han hafwer betalt Wärdet/ at förlora Saaken igenom hemliga förplicktelser eller förborgat Troo/ at det skal komma honom till skada. Then som hade Barn/ så kunde han testamentera them tredie Deelen/ men andra vthom allenast till femta Deelen. Hwad Grund the Romerske Lagarne byggia vppå i otestementeradhe Arffsaacker/ kan ingen säya/ Det är alt flychtigt/ owarachtigt/ och medh sig sielff strijdande. Hoos the Norske är det Eenfaldigheet/ at then som närmast är i Släckt/ han är Arfwinge/ föruthan det at Barnen dragas fram för Föräldrarna. Rättegången hoos the Romare äro uthan mått och uthdragne/ så at det icke är allenast een stoor Fahra medh Penningar/ vthan och medh Lijff/ och igenom et sådant långsamt Kors och

Plåga

Plåga. Hoos the Norske år inthet genare ån igenom Borgen och Pant at twinga Oärskapven i Trätande. Vthi sielfwa Träte-saacken ther som frågas om Gärningen/ hade både Käranden och Swaranden fram sina Wittnen; Och hwilcken som hade wicktigare Witnen/ medh honom föll Dommen. Vthi twifelachtige Mål måtte thet skrijdas till Edh: Hwilcke tillbödz Swaranden/ doch således om han hade fram flere trowärdige Män/ som Swäria sigh troo honom/ som sworit hafwer/ lijka som een trowärdig Man. At twista om Lagen/ kom sällan fram: Och om det så hände/ så dömbdes thet straxt/ icke effter oändelige många Vthläggares Böócker/ vthen effter Lagsens Ord/ och effter det som billigast war. När eens Egendom war brydd/ bleff ther straxt een Förandring på/ när Dommaren gick till det samma Rummet medh Witnen/ Thet är taget aff een grundat Wißheet/ at the ansågo twenne Ting i Mißgerningarne/ then besynnerlige Personens Rätt/ som förorättet war/ och then allmenneligen Gemeenskappen/ som bindar tillsammans medh Lagsens Myndigheet. Therföre skifftades Böterna i twå Deelar/ som Tacitus säger/ een Måhlsäganden och then andra Konungen eller Staden. Thet kallas FREDA; Ty then som hafwer brutit emoot allmen Fred/ therför gaffs Wedrigeldium/ det är/ Weder-gäld. Thetta gillar iagh och/ at then ringaste aff Inwånarnas Blodh blifwer inthet/ vthan för högsta Lifffzsaack skull/ vthgutet/ och at Barnen behålla then dömdes Goda oskadde. Men the ringare Gerningar försontes medh Penningar/ eller och at han gick honom till Arfwudis/ som han bröt emoot. At ingen Wädningar skedde i Mißgernings-Handlingarne/ thet undrar iagh intet/ emedan the medh största Gudelighect och Barmhertigheet dömbde lijka om lijka. Sädanne äro the Lager/ som the hafwa medh sigh fört vthur Scanzia/ the som hafwa reest nästan igenom heela Europam/ och mäst Africam och Asiam. Thet mißhagar några illa/ at the tilläta the twifwelachtige Twister ändas med eenwiges Kamp. Thet är sant/ som Solon sade/ sig hafwa gifwet icke the bästa Lagar/ uthan the bästa som the Athenienser kunde tohla/ thetta skal man och tänckia om andra Lagförare; The nödgas offta tilläta det the intet gilla/ och undertiiden med Förgifft fördrifwa Förgifft. Ty det war mindre ondt/ at thet striddes medh twennes Fahra/ sedan the äro både medh Älfwar förmante/ på det the icke skulle emoot Samwetet vpägga Gudh till Wrede/ sedan the hafwa nappat till Wapen/ än som opreta det eena Huuset emoot det andra/ hwilcket hade skedt at the hade stridt sig emillan/ och lijka som ett inbördeß Krig fört. Then Christeliga Läran hafwer thenna Seden borttagit: Wäll om hon är kommen till at vthrätta något/ och wij stodo icke emoot oß sielfwa/ Hade han bortskurit Roten/ hwaden alt detta kommer. Stoora ordentliga åthäfwor och Krigeske komma öfwer eens medh Lagen. Frijgifning

 skedde

skedde genom Pijl/ som Paulus Warnfredi lärer: Och åttledning genom Wapn/ som Cassiodorus det hafwer. Icke heller fick Konungens Son wara deelachtig aff sin Herr Faders Bord/ medh mindre han icke hafwer bekommet Wapn aff een annan Konung. Det war och ett hederligit åtteledenings Wijs aff instucket i then åttledes Hår och Skägg/ hwilcket flyter ther aff/ tå iagh taalte om the Longobarders Nampn. Tå the affhände sigh Godz/ kastade een Spillra eller Torfwa i then andras Sköte. Sådanne Lags åthäfwor hafwa hoos the hemma qwarlemnade Swenske warit/ som man aff the gamble Historierne see kan. Till thesse kan man aff samma Historier annat tillägga aff liicka Kynne och Förehafwande. Hwilcket och detta är/ som länder till allmenne Staten/ at Konungen må inthet komma till någon aff sitt Folck/ med mindre han icke hafwer gifwet Orsaaken tillkenna förvth/ antingen medh Bud eller Breeff: Och at ingen går till rätta/ för än han hafwer gådt till Förliickningz-Männ. Till at hålla Ächtenskapet i Heelighet och samdrächtigheet/finner iagh detta wara vpfunnit/ at the som äro födde i Hoordom eller Kättierii / the kunna inthet meera bekomma aff Gäff/ Arff eller Testamente/ än ett halfft Vngerskt Gull/ ehuru wäl the äro vptagne för Laglige. Icke heller tillåtes them / som oächta om Ächtenskapen födde äro / blifwa Riddare / döma och bära Witnesbörd. Om Hustrun bedrifwer Hoor/ så faller hennes Egendom till Mannen. Om een förkräncker een Möö/äro the aff lijka Stånd/ skal han taga henne/ äro the aff olijka Stånd/ så skall han gifwa henne Morgongåfwa/eller döö. Enckior/ som seya sigh wara hafwandes aff sin frånfaldne Man/ skola wäl acktas/at icke Fostret som födes effter then tijonde Månaden/ må Mannen tillskrifwas och päräcknas. Detta är och intet förachtandes vthi Bolagz och Arffz Saacker : At then efferlåtes Hustru/ om hon håller sigh ifrån annat Gifftermål/ tager Tredie-deelen aff det efterlåtna Goda: Elliest måste hon låta sigh benöya medh Tredie-parten aff det Lösa/ ther till medh sin Säng och Täcke. Det the kiöpa samman/det skiffta the lijka medh hwar andra. Ey heller må man försällia Hstruuns Egendom. Then som wäldförer een Qwinna/ så skal Fostret arfwa Wäldföraren/ om det födes innan 46. Weckors Dag. Biltogs-Barn få intet ärfwa sin Fader/ vthan the äro födde för än han billtog Lagdes. Om Qwinnan dräpes aff Manssens Arfwingar/ therföre at hon hafwande är; Qwinnan är Manssens Arfwinge/ och förer det goda in till sin Släckt. Detta är/Sedan then Christeliga Låran inkom/ tillagt: At Hustrun skal ärffwa sina Barn/ om the få Christendom. Om Barnet warder hördt gråtandes/ så war det i gamble Lager/ och är ännu hoos Nordmännerne/ och effter the Nordmän hoos the Engelske/ emoot Mißbörder/nämbligen/ hwart och then Warningen länder. At ådran må intet öpnas på Qwinnan/medh mindre the näste Fränder äro

tillstå-

tillstädes. Det är intet heller vthan Orsaack/ at the Swenske hafwa samma Sedh som the Grecker och Latiner/ som nu Christne äro/ mehra behagar/ och synes och wara det allmennerliga Goda nyttigt/ at Präster hafwa sina äckta Hustruur/ hwilcket bewijsas aff Johannis Magni Historia/ och Innocentij 3. Breeff. Johannes Magni hölt och ey heller fåfängt at skrifwa det/ at the antogo intet the Lärare/ som woro sände aff Påwen/och skulle förachta sin Biskop. Höglärde Läsare/ skall iagh kalla tig nu till the Gemene/ som egentlige Nampns Ophoff och Vhrsprung? Hwarföre skal iagh icke kalla tig/ emedan Caesar som hade så många omwäxlingar vthi sitt Hufwud at tänckia oppå/det han hafwer någa märckt om Ordsens Ombytelse/ det hafwer han skrifwet/ Och det han hafwer skrifwit/det hafwer han och låtit vthgå? Men iag hafwer aldrig opdichtat mig något Språck/som andra/(det the kortwilliga Blådrare kalla Cimbrisk/) effter mit goda tycke/ så hade iag skolit lagt Steen på Börda. Then wissa eller gillade Vthtydningen på Orden/hafwer iagh eendeels aff Lagerne och Historierne/ eendeels aff gambla Tyska Bööker/ hwilcka hafwa gemeent Språck medh Götherna/och är ännu det samma hoos them/ som boo hoos Maeotim: Hwar vppå Busbequius hafwer oß några Ord gifwet; Och behåller Skyldskapet medh thet Språcket som brukas ännu i Swerige. Jagh hafwer och framman före detta Wärcket the gamblas Beröm och Taal om thessa Folck satt/ men doch icke alt/ Ty det woro och alt för widlöfftigt/ vthan the Förnämbsta/ aff hwilcke theras Antiquitet/ Macht och Wälde kunde oppenbar blifwa: Så mycket mehra till at achta/ at inthet ringa ther aff är aff Heelige och trowärdige Män kommit.

The Gamblas Beröm och Loff-Ord/

om Swerige/ och the Folck som äro komne aff the Swenske.

Pomponius Mela Libro 3.

På andra Siidan om Elfwen ligger Codanus/ et stoort Haff/ fult medh stoora och små Öyar.

Sedan:

The siu Hermodes äro vthsträckte emoot Tysklandh/ vthi det Hafwet som wij kallade Codanum/ aff them Codanovia/ det ännu the Teutoner behålla/ och som det öfwergår alla andra i Stoorleck/ så öfwergår det och them vthi Fruchtbarheet.

C. Plin:

Han har skrefwit wed Keys: Titi tijdh/ Anno Chr: 80.

C: Plin: Hist: nat: 4. Lib: C: 12.

Rycktet begynte sedan at bliswa Nampnkunnigare aff det Ingewoniska Folcket : Hwilcket är det första ifrån the Sarmater/ thernäst Tyskland. Thet Berget Sevo är ther stoort och intet mindre än the andre Norske Bergen/ och in till then Cimbriske Vdden giör det ett Haaff/ som kallas Codanus/ som är fult medh öyar/ bland hwilcka Scandinavia är then Förnämbsta/ hwilckens Stoorleeck man hafwer ey förnummet/ men till een deel är det kunnigt aff det Hellevinske Folcket/ som besittar 500. Byar / hwilcket Folck kallar sigh then andra Werlden/ Ey heller inbillar Finland sig wara mindre.

Det äro fem slagz Folck aff Tyskarna : Vinduli/ hwilckens Deel äro the Burgundier/ Varini/ Carini/ Guttoner : Det andra slaget är Ingaevoner/ hwars Deelar äro Cimbri / Teutoner och Caucher. Men näst Rheen Istewäner/ hwilckens Deel äro the Mittländiske Cimbrer : Hermioner/ hwars Deel äro Swaber/ Hermundurer/ Saxiske/ Hessiske: Femte Deelen äro Peucini/ Basternae/ som äro nästgräntzande ofwanbemälte Dacien.

Lib: 4. C: 13.

Xenophon Lampsacenus föregifwer sedan vthom Cronium ifrån then Skytiske Stranden tree Dagars Zeglatz/ wara then stoora Öön Belt. Pythias kallar henne Basiliam.

C: 16.

Historie Skribenten Timaeus säger/ at Öön Cattiterim ligger ifrån Britannien innan till 6. Dagars Seglatz/ ifrån hwilcken öö Blyhwitt kommer/ och at the Britannier segla dijt medh nyttige Skeep/ som äro omkring sydde medh Läder. The äro och som föra annat till Scandiam/ Dumnam Bergen.

Idem Lib: 37. C: 11.

Pytheas han tillräcknar Guttonerne/ Tyskarnas Näbor det Vp- och Nedflytandet/ som kallas Mentonomon / det är/ Ebba/ ifrån Wästerhafwet till 6000. Stadier. Een Dagz Seglation här ifrån ligger Öön Abbatus/ dijt föres Raffsteen aff Wägarne/ och är som een Reenselse för det vpwächyte Hafwet. Inbyggarna brucka honom för Wedh till Elden/ och försällia them till nästgräntzande Tyskarna. Timaeus han trodde honom wäl/ men han kallade Öön Basiliam.

C: 3.

Thet är wist/ och vthi Wästerhafwetz öyar wäxer det som Tyskarna kalla Glessum/ det är Raffsteen. Therför är een öö ibland them aff the wära kallad Glessaria/ och kallat Austravia aff the Barbarer / tå Keysar Germanicus förde ther sit Regimente medh sin Skepz-Flota.

Ibidem C:5. de Adamante.

Metrodorus Septius säger: At i samma Tyskland på öön Baltia/på hwilcken wäxar Raffsteen.

C: Corn :Tacit: de Germania.

På andra Sijdan om the Lygier regeras Götherna nu något hörsamligare än the andra Tyskarna/ men doch än icke öfwer sin Frijheet. Sedan straxt ifrån Wästerhafwet the Rugier Lumower. Hwilcke Folck hafwa det till Kennemärcke/ nembl: Skiöld/ Swärd och Hörsamheet emoot sin Konnng. The Swenske Städerne äro häraff i Wästerhafwet föruthan Männ och Wapn/ mechtige på Skipp. Skippens Bygning skillier ther vthinnan åth/ at man kan medh begge Stammarna lägga till Landz. The betiänas intet medh Seegel/ ey heller läggia the Oragårorna tillsamans på Sijdorne i Ordning. Koningen är löös och frij vthi somblige Floder/ och omstifftelig som Saaken sigh fodrar/ hijt och dijt. Åhra medh ägodelar är och hoos them: Theraff regerar een vthan all emootsäyelse/ icke medh någon Böön/at the skola lyda. The bruka inthet så sammanblandat Wapn som Tyskarne/ vthan bewarade inlästa aff een Wäcktare/och then som een Trääl är. Förty Wästerhafwet förhindrar Fiendens oförmodiga Anfall: Och händer at the Bewäpnade kuña offta lätteligen rasa. Hwarföre är det Konungen inthet nyttigt/ at sättla någon Adelsman/Frij-född eller Frij-gifwen at achta Wapne. Vthom the Swenske är ett annat Haaff/nästan alt stilla stämdande/hwilcket är troligt Werlden kringhwerfwas och in slutas/hwilcket det yttersta fallande Solens skeen i Öster hårdt giör/och så klar/at det förtager Stiernorna sitt Skeen. Och när det häfwer sigh/gifwer det itt Liud ifrån sigh; Jnbillningen lägger detta till/ at ther skall synas Gudars Skapnat och Huffwudstrimor/och in till dijt/ aff Naturen/om Rycktet är sant. Nu therföre wid det Swenske Hafwetz högre strand/tager det Östheske Folcket Wed: Hwars Seder och Klädebonat är eens med the Swenskes/men Språket är närmare det Britañiska. The tillbidia Gudarnas Moder. Till itt Kennemärcke till widskipelsen / bära the Will-swins Skipelse: Det är them för Wapn och itt Förswar emoot alt/ Det giör een säker Gudmans Dyrkara/ja mitt iblandFiende. Sällan bruka the Jern/men stafrer offta. På Säd och añor Frukt arbeta the troligare än som Tyskarna/för sin wanlige Trögheet. The wistas och wancka på Hafwet/ och allena hempta the mellan Grunden och i stranden Raffsteen/then the sielfwa kalla Glesum: Icke heller det som Naturen och Förnufftet hafwer födt/at thet må wara antingen knnogt eller förwerfwat the Barbarer: Han lågh och länge ibland the andra Haffzwraken / till thes wår öfwerflödigheet gaff honom Nampn. Hoos them är then vthi intet Bruuk/ han hemptas oberedd/och oskapat föres han omkring/och när the taga Betallning/undra the ther

H vppå;

vppå. Tu må lijkwäl förstå/det wara een Safft aff Trään/ty några Diwr och Foglar lysa ther emellan/som aff wätskan och hårdgiörande Materie inneslutas. Therföre såsom fruchtbare Skogar och Lundar/ ter som Rökelse och Balsam vthi the hemlige österländiske Orter vthwäskas/altså hafwer iagh trodt wara vthi the wästländiske Öyarne några som aff Solenes strimmor äro vthtryckta och weskande/som falla in vthi det nästomliggande Hafwet / och aff Stormen vthwidgas till the twert emootliggande Strander. Om tu försöcker Rafsteen wed Elden / så brinner han / såsom Torfwed/ och giör een feet och luchtande Looga: Och straxt seegnar som Beeck och Kåda. Det andra hålles alt framgeent före/at the Sittoners Folck äro lijka the Swioner: Men i det skillias the åth/at Qwinnan hårdskar: The wanslächtas från hwar andra icke allenast i Frijheet/vtan och i Trälldom. Här är ända på Swerige. Men om iagh skall räckna the Peuciners/Wänders och Finnars-folck till Tyskarna eller Sarmater/ så twiflar iagh: Oansedt the Peuciner/hwilcka sombliga kalla Bastarner/ hwilcka äro i Taal/Prydnat/Säten och Rum Tyskarna lijka. Alle thesse äro lata och oreene. The äro sammanblandade medh höga Herrars Giffttermål/och besläckas något till Sarmaters Skickelse. The Veneder hafwa mycket taget aff theras Seeder. Alla the Berg och Skogar som äro emellan Peucinerne och Finnarne/them öfwerfara the alt medh Röfwerij. Thesse räcknas lijkare till Tyskarna/ty the byggia Huuß/båra Sköld/och äro snälle och färdige på Fötterne. Hwilcket alt är långt ifrån the Sarmater/ som sittia på Hästar och Laß. Finnarna hafwa een underlig Grymheet/och leed Fattigdom; Och hafwa inga Wapn/ inga Hästar/ inga Huuß och Heem: Grääs är theras Maat/Skinn är theras Klädebonat/ och theras Säng är Marcken. Alt theras Hopp står i Pijlar/hwilcka the hwässa medh Been/för Fattigdom skull på Jern. Jacht föder så wäl Qwinnan som Mannen. Här och ther föllias the åth/och skiffta Rofwet; Barnen hafwa ingen annan Vndflyckt för Wildiwren och Regn/än at the bewaras vthi Qwistarna på Trään. Dijt komma the Vnga; Här äro och the Gamblas Hyddor: Thet hålla the bättre än träla på åckren/ och arbeeta på Huuß/ medh Fruchtan och Hopp plåga sin och annars Lyckia. Trygga för Gudh/trygga för Menniskior. The hafwa bekommit itt swårt Ting/at them inthet giörs behoff/ hwad the önska. Alt det andra är dichtat: At the Hellusier och Oxioner hafwa Munn och Ansichte som Booskap / och Kroppar och Leder som Willdiwr/ hwilcket iagh lemnar som owist i sit Wärde.

C: Julius Solinus Polyhist: Lib: 3. Cap: 19.

Xenophon Lampsacenus säger: At ifrån then Skytiske Stranden och till Öön Abalciam/ sealar man på 3. Dagars tijdh; Hennas Widd är stoor/ och nästan lijck fasta Landet. Cap: 20.

Then öön geent emoot Tyſklandh Scandinavia/ Hon vthlåter ifrån ſigh ett Diwr/ ſåſom år Elg.

Sedan:

Scandinavia år ſtörſt ibland alla Tyſka öyar/ Ther år intet ſtoort i thenne/ vthan henne ſielff. Ty Gleſſaria gifwer ifrån ſigh Kryſtall/ Hon gifwer och Raffſteen ifrån ſigh/ hwilcken Raffſteen Tyſkarna kalla vthaff ſitt Land Gleſum. Om Materiens Dygd år förr i Kortheet ſagt/ och kundbaart/ tå Keyſar Germanicus han beſöckte alla Tyſklandz Lånder/ Det år och furachtigt Trää/ ſom dryper aff Succino/ mit vthi Höſte-tijden. Tu ſkal förſtå aff Nampnetz Bemårckelſe/ det wara een Safft aff ett Trää: Men om tu brånner det/ ther det vthflyter/ ſå gifwer det een Lucht ifrån ſigh.

Claudius Ptolomaeus Geographicorum Lib: 2.

Ifrån öſter-Deelen på then Cimbriſke Cherſoneſo/ åro fyra Scandier kallade/ Tree ſmå.

Hwilcken ſom Medlaſte år/ hafwer Deelar 41 30 58 0. Men then eena ſom aff them ſtörſt och måſt år i öſter/ wid Weiſſelens Munn/ hwilckens Wåſterſte Deel hafwer Deelar 43 58 0.

Theß öſterſte Deel år 46 58 0.
Nordeſte Deelen år 44 30 58 30.
Theß Söder-Deel 45 57 40.

Men thenne kallas och egenteligen Scandia/ och the Chaediner behålla theß Wåſter-Deel. Men öſtre-Deelen hafwa the Phavoner och Phiraeſer. Sedan then Södre-Guter och Daucioner. Then Medle hafwa the Lifflåndare.

Idem Lib: 3.

The mindre Folcken hafwa Sarmatiam: Wid Floden Weiſſelen/ Under Veneterne årö Gythoner; Sedan Finnarne/ ſå Buloner/ under hwilcka the Burgundier åro. Sedan Varini wid Elfwens Weiſſelens Begynnelſe.

In Tabula veteri ex Bibliotheca Pentingerorum edita a Marco Velſero.

Lupiones Sarmatae.

Wenadi Sarmatae åro the Lifflånder/ Pryſſar och Pålackar wid Weiſſelen.

Auguſtinus de Civitate Dei Lib: 1. Cap: 1.

Martyrernas Platzar och Apoſtlarnas Kyrckior the betyga/ hwilcka hafwa i then ſamma Stadzens Förſtörning taget till ſigh/ ſå wåll ſina egna/ ſom Fremmande/ ſom hafwa flydt till them. Hår till hafwer then grymme Owånnen raſat: Ther hafwer Dråparens Grym-

Grymheet een ånda: Diji fördes the aff the medhlijdande Fiender/ hwilka the och skonte vthom the Rummen/at the icke lopo på them/ som icke hade lijka Barmhertigheet: Hwilcke doch liickwål sielfwa annorstedz efterlåtet war effter Krijg/Lagh och Rätt/ heela then obeskeedeligheeten at slachta och mörda höltz tillbaka/ och åtrå at taga till fånga affbrötz.

Ejusdem Lib: Cap:7.

Men thet som på nyt Wijß är skedt/at then Barbariske Grymheeten är aff Handlingarnas owanliga Anseande så mild syntz/at the stoore Kyrckior skulle vthwällias och kesas åth Folcket som skulle skonas/ hwarest ingen skall skadas/ hwar ifrån ingen skulle röfwas/ hwart många skulle föras aff the medlijdande Fiender/ som woro till at frälsas/ hwar ifrån inga skulle fångas/ och aff the grymme Fiender bortföras/ Then som icke det seer/ at det icke bör tillägnas Christi Nampn/och then Christelige Tijden/ han är blind. Then som seer/det och icke berömmer/ han är otacksam. Och then som står emoot honom som berömmer/ han är inthet wid sitt Weet.

Lib:3. C:29.

Frantzoserne slogo wål ihiäl Rådet/ och alt det the kunne finna i heela Staden/ förvthan Capitholiniske Slottet/ som allena bleff på hwariehanda Sätt frälst. Men the sålde allenast Lijfwet för Guld åt them som woro stadde på then Höghen/ then the sielff inthet med Wapn intaga kunde/ doch kunde the them medh Belägring vthmächta. Men Götharna skonte många Rådherrar/ at det war vnder/ at the slogo några ihiäl.

Paulus Orosius Historiarum, quas Augustino inscribsit, Lib:7.

Här är Alarich tillstädz/ som thet båfwande Rom belägger/ förfärar och öfwerfaller: Gifwandes först Befalning/ atom några flydde till Apostlarnas/som Petri och Pauli Kyrckior/ them skulle the låta blifwa oförkränckta och trygga/ Sedan tå the foro effter at röfwa/skulle the hålla sigh ifrån Blodzvthgiutelse.

Then Barbariske war beweckt till Wördning aff Gudz Läros Fruchtan/ och Jungfru Mariae Troo/ han förde det till Alerich igenom itt Senningebud: Hwilcken befalte straxt föra tillbaka till Apostlens Kyrckia/ alla Kärel/ som the woro: Och lät föra dijt Jungfrun medh samma Förswar/såsom och alla Christna/som lade sigh tillsammans.

Therföre skedde Stadzens Roms Anfallande genom Alarich/ på det 1564. åhret/sedan Staden war vpbygd.

Clau-

Claudianus Secundo in Eutropium de Ostrogotthis.

Then Norske Gåst må hämpnas gilt/
Then goda Lag som tå war spilt.
Thet war och the Barbarers Dygd/
At wårna the Romaners Blygd.

C. Sollius Apollinaris Sidonius, Carmine de Narbone.

Hwarföre Krigz Hielten/förnämmar än Faderen stoore/
The Göthers Prydnat/the Romares Pålare Wälfärd/
Theuderich tigh älskar/ then Trooheet tijna förnummit
Hafwer i mång Vproor/ tillförn' och widrige Saaker.

Salvianus Episcopus Massiliensis de Gubernatione DEI Lib: 5.

Wij hafwe tillförende vpräcknat the Barbarers twenne slagz Willfarelse/ Hedningarnas och Kättares/Ty wij hafwa nog nu handlat om Hedningarna / som iagh troor/ Wij wele komme effter/ och tala något om Kättare/ som Saaken fordrar/ty det kan någon säga/ oansedt at Gudz Lag hon fordrar intet aff Hedningarna/ at the intet må effterkomma det the intet weeta/ men i Sanning aff Kättare fordrar hon som weeta. Ty the läsa det samma som wij läsa/ the hafwa samma Propheter/ och samma Apostlar såsom wij/ och samma Evangelister. Och genom det försummas inthet mindre Lagen aff them än aff oß / ia kan skee mycket meer. Ty när the läsa samma Skriffter som wåra läsa / så giöra the mycket wärre än som wåra giöra. Wij willia therföre see till bägge Deelarna. Tu säger at the läsa det samma/ som läses aff oß. Huru äro the samma fordom aff onda åhörare bå de illa flickade och vthgifna? Och för then skull äro the nu meera intet the samma/ förty the kunna intet nämpnas samma/ som på någon sin Deel äro förderfwade. Ty the kunna inthet hafwa sin Heelheet/ som hafwa mist sin Fullkomligheet. The behålla inthet sin Staat och Tillstånd/ som äro beröfwade sin Eedz Krafft/ therföre wij allenast/ som hafwa then heliga Skrifft fullkomblig/heel och oförkränckt / som antigen dricka aff theß Källa/ eller och ösa vthur then reenaste Källan/ det/ som förmedelst then Affsättningens Embete öst är. Wij läsa det allena wäl / Gifwe Gudh at wij så wäl fulkomnade/ som wij läse. Men iagh fruchtar/det wij intet noga märckia/ at wij inthet heller läsa wäl det: Ty det är mindre skuld/ inthet läsa det som heligt är/än som förkränckia det wij läsat hafwå. Ty the andre Folck / antingen hafwa the inthet Gudz Lagh/ eller hafwa the then swag och sargat/ eller genom detta/ som wij sade/ hafwa the henne intet/effter det the hafwa henne sådan: Ty om några äro aff

det Barbariska Folcket/ som synes hafwa then Heliga Skrifft vthi sina Böocker mindre flickat eller refwen/ så hafwa the henne lijkwäl aff sina Lärare förkränckt/ och således hafwa the snarare een Tradition/ eller angifwen Lära/ än någon Skrifft/ Ty the hafwa intet det som Lagens Sanning råder / vthan det som then angifna Läros Argheet hafwer infördt. Ty the barbariske Menniskior/ the hafwa inthet then Romerska/ Ja icke heller Menniskio Lärdom/ som alldeles inthet weeta/ vthan the hafwa hördt aff sina Lärare/ och det the höra/ det föllia the. Och således är them högnödigt / hwilcka äro okunnige på all Kundskap och Lärdom/ weeta Gudz Lagz Plicht aff Lärande/ meer än aff Läsande/ och behålla så heller een Lära / än een Lagh. Therföre är theras Mästares eller Lärares angifna och gambla Lärdom för them / lijka som een Lagh/ som weeta det / at the Läras. Therföre äro the Kättare/ men sådanne som inthet weeta. Ther till medh äro the Kättare hoos oß/ och inthet hooß sigh. Ty så wijda dömma the sigh wara Catholiske eller sanskyllige Christne/ at the må medh det Kätterska Nampnet vthskämma oß. Hwarföre/ det the hålla oß före/ det hålla wij them. Wij äro försäckrade/ at the giöra then Gudommeliga Födelsen een stoor Orätt/ ty the såga at Sonen är mindre och ringare än Fadren: The såga at wij giöra Fadren orätt/ i det wij troo/ att the bägge Fadren och Sonen äro lijka. Sanningen är hoos oß/ men the inbilla sigh then samma wara hoos them. Gudz ähra är hoos oß/ men the mena wara Gudz ähra at the troo. The äro otienstachtige. Men hoos them/ är them een särdeles Gudztienst. The äro Ogudachtige/ och the meena wara then rätta Gudachtigheeten. The fara wilse / men the fara aff itt god Modh wilse/ och icke aff ett Haat/ vthan aff een Rörelse till Gudh/ troandes sigh älska och ähra HERren; Oansedt the hafwa inthet then rätta Troon/ så hålla the liickwäl det före / det wara then fullkomliga Gudz Kärleeck. Huru the skola på Domedagen blifwa för sin falska Meening och Willfarelse straffade/ kan ingen weeta vthan Domaren. Therföre imedler Tijdh/ som iagh meenar/ lånar Gudh them itt Tohlamodh/ ty han seer them inthet rätt troo / doch vthi Gudelig Meening fara wilse: Hälst emedan han weet them giöra det the inthet weeta: Och wåra försumma det the troo: Och ther igenom at the synda igenom sina Lärares och Mästares Feel/ och wåra aff wåra egna Feel och Brister. The synda owetandes/ wen wåra wetandes och williandes: The giöra det the meena wara rätt/ Men wåra giöra det the weeta wara orätt. Therföre hafwer Gudh Tålamodh medh them / och straffar oß. Ty een Fåkunnigheet kan något när förlåta / Men Förachtet förtiänar inthet någon Tillgiffning. Ty så är det skrifwit: Tiänaren som inthet weet sin Herres Willia/ och inthet giör/ han skal få Hugg. Therföre må wij inthet undra/ om wij få mycket hugg/ ty wij synda icke aff

någon

någon Fåkunnigheet/ vthan aff Motwilligheet. Ty wij weeta wål hwad godt år/ men wij giöra det inthet/ och weeta åthskillnaden emellan Ondt och godt/ och fölia det argt år: Wij låsa Lagen/ och trampa det Lagligit år vnder Fötterna. Och allena der till låra wij Gudz Budh/ at wij theß swårare skola synda emoot det Förbudna. Wij såga at wij fruckta Gudh/ och lyda doch Diefwulen. Och ther effter wilia wij/ at wij skola få det godt år aff Gudh. När wij låggia det eena Onda på det andra. Wij begiåra at Gudh skall giöra wår wilia/ ther doch wij wilia inthet giöra Gudz Wilie. Och handla lijka som wij woro mehra ån Gudh år. Wij wilia at Gudh skall stådze lyda wår Wilia/ ehuruwål wij stå alltijd emoot hans Wilie. Mån han år lijckwål Råttfårdig/ fast om wij åro orättfårdige. Ty han straffar them som han meenar böra straffas/ och tohl medh hwilcka han meenar böra tolas; Med bågge Deelarne wil han fara fort till then Saaken/ såsom och at agan och nåpsten må styra åtrån at synda hoos the Catholiske/ och Gudz Tolamodh kommer vndertijden Kättare/ at weeta fulkomlig Troons Sanning: Hålst emedan han weet them till efwentyrs inthet wara owerdiga then reena och Catholiske Troon/ hwilcka han seer skola i Lefwerne wara förmeer/ ån the Catholiske. Alle the som wij tala om/ åro antingen Wandaler eller Göther. Ty om the Romarske Kåttare/ hwilcka åro oråckneliga till Talet/ tala wij inthet om/ ey heller lijckna wij them wid the Romare eller the Barbarer/ Ty vthi Otroo åro the wårre ån som the Romare/ och i Lefwerne styggare ån the Barbarer. Men detta hielper oß icke allenast inthet/ uthan och till öfwerflöd öker det/ aff hwilcket wij beswåras/ Ty the åro och Romare/ som wij förorsaakas aff wara sådanna. Hwar aff wij kunna förstå/ hwad som det Romerska Regementet hafwer förtiånt/ emedan een Deel aff the Romerske hafwa förtörnat Gudh medh sitt Lefwerne/ och een Deel tillijka både medh Otroo och Lefwerne: Föruthan det/ at the sielfwa Barbarers Kåtterijen hafwa fordom kommit aff the Romerske Måstares och Lårares Argheet. Och therföre år det wår Last och Synd/ at the barbariske Folcken begynte på at blifwa Kåttare. Men wijdare hwad som widkommer det Göthers och Wandalers Omgånge/ hwad år det/ der vthi wij kuña såttia oß fram för them/ eller och lijkna oß wid them? Först will iag tala om Benågenheet och Kårleek/ hwilken Dygd/ Herren han lårer wara then Förnembsta/ och hwilcken han icke allenast vthi then heela Helga Skrifft/ vthan och genom sigh sielff berömmer/ såyandes: Therföre weet man at i åren mine Lårjungar/ at i ålsken hwar andra inbördes: Alla Barbarer nåstan som hafwa een Konung/ och åro ett Folck/ the ålska hwar andra. Alla Romare nåstan förföllia hwar andra. Hwad år det för een Borgare/ som icke afwundas på sin Medborgare? Hwem kan bewissa sin Granne een fullkomlig Kårleeck?

Ty

Ty alle äro icke tillstädes medh sin Benägenheet/ ändoch the till Rummen äro tillstädes. Och om / än the boo tillsammas/ så äro the medh Hugh och Sinnen frånskilde: Och Gudh gifwe det / at det än tå woro det alldrawersta; Gudh gifwe det woro allenast Borgare och Grannar. Det är swårare at Skyldmän och Fränder intet achta Skyldskaps Rätt. Hwem will man wara närmare/ sin Nästa än sigh sielff? Hwilcken gifwer Kärleecken/ det han känner sigh wara skyldig eller och hans skull? Hwilcken är them i Hiertat/ som han will kallas? Hwilcken är så wäl Skyld aff Hiertat/ som aff Blodet? Hwem är/ som icke brinner aff een swart Argheetz-nijt? Hwar är det Sinnet som Afwunden inthet hafwer intaget? Hwem är som icke räcknar een annors Lycka och Wällgång sigh till Straff? Hwem är det/ som icke troor een annars Goda wara sigh till Onda? Hwem är så lyckfaligh/ at han will at een annan skall wara lyckfalig medh? Nu är ett nytt osägeligit Ondt vthi många: Thet fattas nu föga/ at ingen är lyckfaligh/ vthan een annan skulle wara olyckfalig. Men hurudant är det nu/ än grymt/ än flytande aff Ogudachtigheeten/ än långt ifrån the Barbarer/ och gemeent medh the Romare/ at the sigh inbördes fördrifwa för Skuldfodringar: Ja the fördrifwa icke hwar andra inbördes/ (ty det till äfwentyrs torde lijdeligit wara/ om hwar och een skulle tala det han hafwer bedrifwit/) Men det är swårare/ at många fördrifwas aff fåå/ hwilcken Beskatningen är ett eenkannerligit Byte / som gemena Oregzelens Nampn föra till egen Fördeel och Gagn / hwilcket the Högsta icke allenast giöra / vthan och nästan the aldranedrigste/ Ey heller Domare allenast/ vthan och the som skola lyda Domare. Ty hwad är icke allenast för stoora Städer/ vthan och små som hafwa Stadz-rätt/ såsom och Byar/ at ther vthi icke äro så många Tyranner som Rådherrar: Oansedt the glädia sigh till äfwentyrs ther aff/ ty det synes them wara mächtigt och hederligit. Ty nästan och alla Röfware/ the glädia och berömma sigh ther aff / at the kallas grymmare än the äro. Therföre hwadh är för Rum som iagh sade/ ther icke Änckior och Faderlösäs / och medh them nästan Helgones Märg och Blodh icke förtärs aff the Förnämsta i Städerne? Ty the hålla them och för Änckior och Faderlösa / hwilcka intet för sin Gudztiänst och Bekennelses Flijt skull wilia förswara sigh / eller och för sin Meenlösheet och ödmiuckheet inthet kuña / therföre är ingen aff them trygg/ Icke heller någen vthan the högsta frij för Förhäriande Röfwerijs Sköflingh/ vthan han är Röfwarem lijk vthi det Tillfället. Ja Saaken är till then Lasten bracht/ at then som icke är ond/ han kan icke wara behållen. Men effter the äro så många som the Fromma sköfla/ så kunna till äfwentyrs wara några som willia the Förtryckta vndsättia i thenne Sköflingen/ och som skrifwet står/ The skola taga then Fattiga och Ålenda vthur Syndarens Händer/ Ther är ingen som rätt giör/ ja/ icke

Ja icke till een. Therföre sade iagh icke till een. Ty the är så få af the Fromma / at nästan icke een synes.. Hwem är som wil hielpa the Arbetande och Förtryckta / emedan Prästerna inthet wilia läggia sigh emoot the ogudachtige Menniskiors Wåld och Orätt? Ty antingen tiiga många af them / eller äro the lijka them som tiiga / och oansedt the tala: Och många giöra det icke aff någon Ostadigheet / vthan berädde Mode / och som them eena / medh Skääl. Then vppenbara Sanningen wilia the inthet framdraga / ty the ondas öron kunna intet tola henne: The fly icke allenast / vthan och hata och förbanna: Och icke allenast när the hafwa hört henne / så wörda the inthet henne eller fruckta / vthan och medh större Mootstråfwigheet / högfärdige förachta then Fiendskapen. Och therföre tiiga the som tala kunna / så länge the skona the Onda vndertijden / och inthet framdraga för them rätta Sanningen / at the icke aff then strängt framdragna Sanningen skola giöra them wärre. Här ibland sköflas the Fattige / änckior sucka / Faderlösa trampas så wiida / at många aff them som aff förnämbliga Familier äro / och wäl vptuchtade / fly till Fienden / at the icke skola förgås vthi then allmennerlige Förfölielsens Plåga; Sökiandes hoos the Barbarer Rommersk Beskedligheet / ty the kunna inthet lijda hoos the Romare then barbariska Obeskedlighteten. Och oansedt at the som the fly till / hafwa åthskillige åthäfwor och Språck / såsom och om iagh skall säga / åthskilias the medh sielfwa Kropparnas och Barbariske Klädernas stanck / så wilia the heller hoos the Barbarer lijda een olijka Dräckt / än som hoos the Romare then grymma Orättwisan. Therföre flyttia the sigh här och ther till Götherne / eller till Bagauder / eller andra regerande Barbarer: Och them ångrar inthet / at the hafwa sigh diit begifwet. Ty the wilia heller under fångzligheetz Skeen wara frii / än under Friiheetz-Nampn wara fångne. Altså föracktas och sielffkraffd undflys det Romerska Borgares Nampnet / som icke allenast tillförende war i högt Wärde / vthan och dyrt wart kiöpt. Thet hålles och nu icke allenast ringa / vthan och nästan wederstyggeligit. Hwad kan wara större Witnesbyrd till then Romerske Orätten / än at the måste hederligaste och Edle / hwilcka skola wara then Romerske Staten till högsta Heder / Werde / Berôm och Ähra / äro ther till förmedelst then Romerska Obilligheeten twingade / at the inthet wilia wara Romare. Och ther vthaff är det / At the som inthet fly till the Barbarer / the twingas wara Barbarer / som een stoor Deel aff Hispanien är / och icke ringa Deel aff Frantzoserne. Ther till medh hafwer then Romerske Orättan öfwer heela then Romerske Staden giordt / at the numehra inthet äro Romare.

I Idem

Idem Lib:7.

Effter detta så nu är / kan tå något wijdare talas ? Men wij wilia lijckwäl läggia något här till / nembligen at många giöra detta / som äro belägne ibland Fienderna / och äro fångna aff dageligh Fahra och Fruchtan. Och när the warda för sitt oreenliga Lefwerne skull aff GUDH antwardada the Barbarer / så bortläggia the doch inthet sitt oreenliga Lefwerne ibland the Barbarer. Men till äfwentyrs at Fienderna äro nästan sådanne / ibland hwilcka the lefwa / at them detta behagar / och förargas swårligen / om the äro okyska / och see the Romare wara kyska / om det så woro / så skulle eens annars Odygd ingalledes giöra oß sådanna medh sigh. Ty det är hwar och een bättre / at han för sigh är godh / än för een annan / att han woro ondh. Och böra meera Arbeta ther på / at wij genom Heder och åhra skola behaga Gudhi / än som genom Oreenligheet behaga Menniskior: Och therföre oanseedt een lefwer ibland the ogudachtige Barbarer / så bör honom lijkwäl älska mera Tuchtigheeten / effter som hon gagnar honom meera / än Otuchtigheeten / som the odygdige Fienderna behagar. Men hwad kommer meera till detta wårt Onda ? Ibland kyska Barbarer äro wij okyske. Jagh skall än meer säga. The Barbarer förargas nu aff wår Oreenligheet.

Ibland Götherne tillåtes ingen Götthe wara skörachtig: Och allena the Romare både till Nampns och Landskapz Förfång tillåtes wara oreena. Jagh frågar hwad Hopp hafwa wij tå till GUDH ? Wij älska Okyskheet; Götherna förbanna then: Wij fly Reenheeten; The älska henne: Skörlefnat är hoos them både Last och Fara; Men hoos oß een Prydnat. Och lijkwäl meena wij at wij skola kunna bestå för GUDH! Och meena at wij kunna wara salige / när all Oreenhetz-Last / all Okyskheetz-Ledheet bedrifz aff the Romare / och hempnas aff the Barbarer. Nu frågar iagh them / som meena oß wara bättre än the Barbarer. Säge / hwad några eller få aff Götherne giöra / eller och hwad några ibland the Romare eller alle icke giöra. Och wij undra på at the Aquitaners eller heela wårt Landh är gifwit the Barbarer / emedan det the Romare hafwa besläckat medh Skörlefnat / det rånsa nu the Barbarer medh sin Kyskheet! Detta till äfwentyrs allenast uthi Aquitannien.

Wij willia och begifwa oß till andra Werldzens ändar / at wij icke må synas tala allena om the Franske. Mon och icke samma / eller till äfwentyrs större Last hafwa förderfwat Hispanien ? Hwilken GUDZ Wrede hafwer andra Barbarer och så i Händer satt / så at lijkwäl the Kyskheetz Fiender hafwa tohlt och lijdit Lasters Plågor och Straff.

och Straff. Men detta hafwer och kommit till Okyskheetz vppenbarliga Fördömmelse/at the antwardades the Wandaler/ besynnerligen/ det är the offentlige Barbarer. På tweggehanda Sätt hafwer GUDH lätet see vthaff the Hispaniers Fängelse/ huru högt han hafwer hatat Kättian/och älskat Kyskheeten/när han satte the Wandaler öfwer them/ för theras Reenheet skull/ och kastade vnder them the Hispanier/ för theras Okyskheet.

Idem Lib. 7.

Inthet woro Götherna/ inthet woro Wandalerna så/ oansedt the woro aff ilacke Lärare lärde: The woro bättre lijckwäl i thenna Mattan/ än som wåra äro. Oansedt iagh kan wäl täncka några aff them skola förargas aff det/ wii hafwa sagt: Men man skal meera tänckia på Sanningen/ än Förargelse/ Therföre skal iagh säga/ och offta säga: Inthet woro Götherne sådanne/ Inthet woro Wandalerna sådanna/ ty the som woro i Fahren stadde/ begiärte the Hielp aff GUDH/ och kalla sin lyckseligheetz Skänck/ medh Gudelige Nampn. Ther till medh wår Olyckfaligheet hafwer detta bewijst i nästförgångne Krijget. Ty när Götherna fruchtade/ Inbillade wij oß: Och satte wårt Hopp i wåra Kraffter/ Men the hade sitt Hopp och Tillijt till GUDH. När aff them begiärtes Fredh/ nekades then aff oß: The skickade till Biskopar/ aff oß förskickades the: The dyrckade GUDH igenom frembmande Präster/ men wij föracktade GUDH igenom wåra egna Präster. Som begge Deelens Handel war/ så war och Ändan: Them wardt Segren gifwen i största Fruchtan: Wij äro nederlagde i wår högsta Högferd. Och tå wardt HERRANS Ordh vppenbarligen i Sanning i oß/ och them bewiist: Then sigh vphöger/ han skall wara förnedrat/ och then sigh förnedrar/ han skal wara vphögdh/ Them är gifwen för Ödmiuckheet een Vphögelse/ Men oß för Högferdh ett Nederkast. Ty Anföraren på wår Sijda hafwer det förnummet/ at i then Staden som han inbillade sigh een Segerwinnare på samma Dagh ingå/ är han ther ingången een Fånge. Och bewiste det Propheten säger: Menniskiors Wägar äro inthet vthi hennes Wåld/ ey heller står hoos henne/ huru hon sine Wägar wandra skall. Ty then som sätter sin Wägh vthi sit Wåld och Mackt/ han hafwer inthet Styrelses Steeg/ ey heller hafwer han funnit Saligheetennes Wägh. Förkastelsen är vthguten öfwer Försten: Han är förförd på det Owägade: Och inthet vppå Wägen: Och såsom een Ström till intet giord. Vthi hwilcken/ föruthan sielfwa Olyckfaligheeten närwarande Gudz Dom är vppenbar/ at det han mente

sigh willia göra/ det måste han sielfwer undergå. Ty han trodde sigh kunna vthan Gudz Hielp gripa Fienden/therföre bleff han fången sielff. Han bruckade det högsta Rådet och Wijßdom/ och råkade vthi dårachtigheetz Blygd och Nesa: The Band som han androm beredde/måste han sielff vthstå. Och hwad/ tagh frågar/ kunde det wara klarare Gudz Dom/ än then som hafwer itt Hopp at bekomma Byte/ han blifwer sielff ett Byte?

Lib 7. de Gubernatione DEI.

Åter igen/ty Sorgan fordrar/ så frågar iagh aff them som wredgas/ vthi hwilcka Barbarer är detta någon tijdh skedt/eller kunde medh vppenbarligit Förloff medgifwas. Ther till medh/at man icke hade aff nöden wijdare här effter fråga och leeta/ så lijckne wij the Africaer Förstörare wid det Africaniska Folcket. Wij wille och see hwad som lijka är giordt aff the Wandaler. Och i sanningh/ the Barbarer äro vpblåste aff Högferd/ högmodige aff Segren/ aff Kråseligheetz och Rijkedommars Ymnigheet öfwerflödige: Hwilcka i sanningh/ oansedt the hafwa altiid warit the kyskeste/ och måst återhåldne/ så kunde the tijckwäl vthaff sådan Medgång ombytas: När the äro inkomne/ som then Helga Skrifft säger/in vthi det Landet/som flyter medh Miölck och Honung/mustigt och feet/ och lijka som druckin aff kråselighetz Ymnogheet: Hwarest/om det barbariske Folcket ther öfwerflödande woro/ är det inthet vnder/ ther som sielfwa Naturen war sielff någorledes lijck een Öfwerflödare. När the Wandaler woro ther inkomne/hwem är som icke kan troo/at the icke hade insänckt sigh vthi Lasters och Odygders Orenligheet/eller till det ringaste giordt det the Afrer idkeligen giorde/till hwilkens Lagh och Rätt the trädde? Och i Sanningh/ ther uthinnan woro the allenast till at dömmas the Höfligste och Hoffsämmaste/ at sielfwa lycken giorde them inthet wärre. Hwem aff the wissa är/som Medgången icke ombyter/ och medh Wälståndet icke wärer någon Last? Och det är wist/at the Wandaler hafwa ther vthi warit medelmåtige/ om the hade warit sådanne/ som the Fångne och Vnderkufwade äro/ hade warit sådanne Segerwinnare. Therföre är ingen aff them blefwen blödigh och week aff een sådan Ymnogheet och öfwerflödigheet. Mon det synes ringa? Men the Romerske Adelsmän the hafwa giordt det gemenligen. Hwad lägger iagh ännu till? Ibland them war ingen/ Ja och så aff the Romare/ och ther ibland the Spåda/ som icke befläckiades medh Okyskheet. Sannerligen det hafwer hoos the Romare länge sedan warit meent/ at the skulle snarare wara een Dygd än någon Last: Och the trodde sigh wara mera begåfwada medh Macht/ som måst hafwa flyt Karlar och Män aff Owinligh brucks Förwijtelse. Hwadan war och det/ at Kokerskor och Twetterskor/som hafwa fordom folgt Poikars Häär effter/ wart och Såld gifwen/ lijka som wälförtient Löön

vthi

vthi Togh och Krijgztienster/ som the wåro manhafftige Mån/ så omsbyte the och Karlar i Qwinfolck för oloffliget: Och det the Romare/ Ja och meer: Och det the Romare/icke thenne Tijdzens: Dock lijckwål at wij inthet beskylla the Gambla/the Romare/men inthet the Gambla/ nu nembligen förkrånckte/nu försumlige/ nu åro the sigh och sina olijka/ och the Greker liikare/ ån them Romarom: At det år inthet till at undra(som iagh sade/) om det Romerska Regementet vthstår det/ hwad som det hafwer långe förtient; Thenne hår Oreenligheeten hafwer begynt för Christi Evangelii Tijd/ och det som wårre år/ hafwer then ey heller ther effter åtherwånt. Och hwilcken hår effter icke förundrar sigh vppå det Wandaliska Fölcket/ hwilcka sedan the hafwa kommet in vthi een sådan rijck och förmögen Stadh/ther som detta hår och ther bedreffz/ hafwa så bekommet ther förderfwade Menniskiors Wålluft/ så at the wedersakade the Seders Förderff/och behöllo och brukade det Goda/undwikandes the ondas Oreenligheet. Therföre kan detta sådant giöra tillfyllest till theras Beröm/ oansedt iagh skall intet annat såga/ ty the hafwa hafft Wederstyggelse till Månnernes Oreenligheet. Jagh skall ånnu lågga något ther till/ the hafwa hafft Wederstyggelse och så till Qwinnor; The hafwa blygs för Horehuuß och Horekrogar. The hafwa skåmdz för Skiöckors Samlåger och Anrörning. Men det år någrom troligt/ at the Romare hafwa giordt detta/ och the Barbariste ther widt skydt/ eller mon det år effter det som wij sade/ hwilcket synes kunna sågas? Men det år lijckwål och meer ån myeket. Thet år ringa/ at wij sade them undfly skamliga Ting. Ty een kan wål styggias wid vårlige Saaker/ men doch inthet aff Wågen röya. Det år een serdeles och stoor Förskyllan/ icke allenast medh någon Fläck intet besmittas/ vthan och försee/ at inga andra någon tijdh besmittas. Ty then år Menniskiornas Hålsas Förswarare/ som intet allenast giör det at han år god/ vthan beflijtar sigh det at giöra/ at andra måga affstå at wara onda/ det år i Sanningh itt stoort Ting/ det wil såga/ Ja både högt och stoort. Hwem troor thet Wandaler hafwa detta giort i the RomerskeStåderne? Ty ifrån them år all Kötz-Orenligheet affskaffat. Men huruledes affskaffat? Icke som något plågar affhåndas ifrån the Romare/som stadga at man icke skal giöra Hoor/ och först åro the som bedrifwa Hoor: The förbiuda stiåla/ och sielfwa stiåla the: Oansedt iagh intet kan alldeles såga at the stiåla: Ty det år inthet Tiufwerij det the bedrifwa/ vthan Röfwerii. Domaren straffar hoos een annan Riickz-Tiufwerii/ och sielff år han Riickzens Tiuff: Han straffar Röfwerij/ther doch han år een Röfware: Han straffar een Ordpare/ ther doch han år een Fåcktare. Han straffar Lååß- och Dörars brytare/ ther doch han år een Ståders Förstörare: Han straffar Huußskiöflare/ ther doch han sielfwer år Ståders och Länders Förhåriare.

 Och

Och Gudh gifwe det at the allena så woro/ som satte äro vthi något Wälde/ och hwilcka som sielffwa Wälde gifwer then Rätten at öfwa Röfwerij. Men det är swårare och olijdeligare at Privat-Personer det giöra/ som hafwa tillförende sutit i åhra och Myndigheet. Så stoor Frijhet gifwer them then åhran/ som nu från them tagen är/ at the hafwa alltijd rätt till at röfwa. Och så wijda/ at när the wända igen at öfwa itt offentliget Kall/ så wända the inthet igen/ at hafwa een hemligh Macht at röfwa: Och således är then Myndighet ringare som Domarena hafwa hafft/ än then som the Privatz-Personer hafwa. Vthi then skeer offta itt Effterträde/ men i denne aldrig. Sij hwad förmå Laga stadgar/ Sij hwad gagnar Ordningars Påbudh/ hwilcka the måst förachta/ som skola betiäna them. Sannerligen the ringa och Förachtade twingas at the lijda them/ och the Fattige nödgas at vndergå them/ och om the icke äro hörsamme/ så straffas the. Samma Skääl hafwa the i thenna Saaken/ som the hafwa vthi Skatt och Skylder. The betiäna allena the allmennerlige Påbudh/ som the och allena betala Vthlagor: Och således handlas största Orätt och Skalckestycke i sielfwa Lagen och Rätz-Befallning/ emedan the Ringare blifwa tillhåldne at bewara det/ lijka såsom det heligt woro/ hwilcket the Högre förtrampa. Förmedelst Handlingarnas Owärdigheet är iagh något drifwen till det widtlöfftiga Taletz begynta Ordning. Nu wille wij komma till det öfriga. Ty wij hafwa sagdt at the Africaniske Städerne hafwa warit fulle medh selsamme Oreenligheeter / och besynnerligen Orotningen/ ther lijka som Regentinna eller Fruu. The Wandaler hafwa inthet alle warit ther medh besläckade: Therföre äro the intet sådanne/ om hwilcka wij tala/ The Barbarer hafwa warit till at förandra wår Stygghetz Skamfläck. Ty the hafwa borttaget vthur heela Africa the kleenmodige Manns-Personers Last / och hafwa ledz wid Skiökors Besmittelse / och hafwa icke allenast stygds/ vthan medh tijden aff Wägen taget/ och laga at the intet meer finnas. O gode GVDH/ O gode Frälsare / Huru mycket vthrätta Lärdoms öffningar genom tigh/ genom hwilcka öffningar Naturens Feel och Brister kunna omwäxlas/ som the och aff them äro ombytta. Men huru ombytta? Ty ther ligger Macht vppå/ icke allenast tala om Saakernas Wärckan/ vthan och om Wärckningens Orsaak/ Ty det är swårt/ medh itt Ord eller Befallning borttaga Okyskheet/ om hon icke förr woro borttagen: Det är och snart at fordra Kyskheeten/ om hon förr icke woro fullkompnat. Det the weetandes således hafwa borttaget Okyskheeten/ at the bewarade the Okyska/ och intet dräpo olyckfalige Owinfolcken/ at the icke skulle beständkia Lasters Omsorg medh Tyrannij och Grymheet / och på det/ tå the wille borttaga Synden/ intet skulle vthi Syndzens Afskaffande sielffwa synda. Men framdeles wilse förbättrade the således / at theras Gerning war itt Boot och icke

något

något Straff. Effter det the befalte och twingade alla Skiöckor till ächta Giftermål. Offenteliga Horerij giorda/ wände the till Giftermål/ vpfyllandes Apostelens Ord och Befalling: At hwar och een Qwinna skall hafwa sin Mann/ och hwar och een Mann skall hafwa sin Maka; Ty såsom vthan thenna kötzliga Bruckz-Sammanblandelse kan inthet Otuckten fördempas/ altså mände Kropsens-Wärma bekomma itt lagligit Bruuck/ så at återhåldet hade ingen Synd. Vthi hwilcket det icke allenast är föresedt/ at Qwinfolcken skulle hafwa Män/ hwilcka intet kunde wara them förvthan/ vthan och at the skulle wara friiade och frälste genom sina egne Bewarare/ som inthet sielfwa weeta bewara/ och skola alltijd hålla sigh till Mansens Styrsel/ oansedt at then förrige Otuckts-Wanen wil them läcka till någon Otuckts-Gerning/ så må doch lijckwäl samma ächtenskapz Acktsamheet hafwa förbudit them thenna Ogudachtigheeten. The hafwa detta tillagt/ till at förtryckia Brånat och åtrå/ alfwersamma Kyskheetz-Stadgar/ som medh Swerd straffa Otuckt/ så at Ächtenskapz-Kiärlecken skulle både hemma/ och Frucktan för Lagen skulle i oppenbara Rummen bewara bägge Könens Reenheet: Och således skulle Kyskheeten medh dubbelt Beskydd wara försedt/ när som inne i Huusen älskas/ och vthom Huusen rädes och frucktas. Theras Lagar komma ingaledz öfwereens medh the Lagar/ som så borttaga een Deel aff Ogudachtigheeten/ at the tilläta een Deel aff Slemheet/ såsom the Romerske Besluut/ hwilcka förbiuda skörachtige ifrån andras Hustruur/ men tilläta här och ther till alla Eensliga/ till at vndwijka Hoor/ vpbyggia the Horekroger. The frucktade nämbligen/ at Menniskiorna skulle wara förmycket kyska och reena/ om the skulle förbiuda them all Odygd och all Oreenligheet. Men the Barbarer äro inthet så/ ty the äro inthet Romare. Det är ringa som wij säga/ käre/ hwadh Förlåtelses Hopp kunna wij hafwa hoos Gudh/ när wij see Reenheeten hoos the Barbarer/ och wij äro så kyska? Wij måga skämmas och blygas. Hoos Götherna finnas inga Otucktiga/ vthan the äro Romare: Icke heller hoos the Wandaler/ vthan the icke äro Romare. Ty hoos them hafwer Kyskheetz-flijt så framsteget/ så stoor agas Allwarsamheet/ icke allenast at the äro sielfwa kyska/ Men at iagh må något nytt säga/ een otroolig Saak/ een nästan vhörlig Saak/ at the hafwa giordt the Romare kyska medh sigh. Om Menneskligh Swagheet hafwer det tillåtet/ så skulle iagh åstunda at vthropa öfwer alla mijna Krafter/ at det skulle höras i heela Werlden: Skämmens allestädz i Romerske Folck/ skämmens för edert Lefwerne; Inga Städer nästan beflijta sigh om inga Hoorehuus och aldeles ingen Otucht/ uthan the samma som hafwa begynt på at blifwa Barbarer. Och wij Arme undra/ som äro oreena/ okyska/ wij undra om wij öfwerwinnas medh Krafft aff Fiender/ som öfwerwinnas i Åhra och Dygd: Wij undra at

dra/at the behålla wår Egendom/ som förbanna wår Argheet. Then naturlige Kropsens Förmågo giör inthet till Saaken at the winna/och ey heller wår Naturs Swagheet giör det/at wij winnas. Ingen må annat sigh inbilla: Ingen må tänckia annat: Allena wåra seldeles Laster the hafwa öfwerwunnit oß.

Ex Casſiodori Praefecti Praetorio & Patricij variis Epiſtolis ſcriptis juſſu Theuderichi Gotthorum et Italiae Regis.

Lib: 2. Ep:23.

War Billigheeten gunstig: Förswara Fromheeten medh ditt Modh: At tu kan ibland Folcks Wrånga Leswerne bewissa Göthernas Rätferdigheet/ hwilcka woro så berömde/ så at the fattade the Romares Försichtigheet/ och hade alt Folcks Dygd.

Epiſt: 24.

J Sanning efterfölier wåra Göther som vthan Landz wiste föra Krigh/ och innom Landz öfwa Höfligheet.

Epiſt: 43.

Till äfwentyrs andra Konungars Krigh the stå effter the Fångne Städers antingen Rooff eller Fördärff/ men wij medh Gudz Hielp hafwa satt oß det i Sinnet så winna/ at the Vnderdånige skola förta/ at the så seent hafwa kommet vnder wårt Herrawälde.

Lib7: Ep: 25.

Så hafwa wij medh Gudz Macht fört wåra Göther fram/ at the äro Wällärde på Wapen och Wärjor/ vthi Lagh och Billigheet wäl skickade. Hwilcket andra Folck intet kunna. Detta är/ som gör eder besynnerlige/ om i äro wana i Krigh/ och kunna synas lefwa effter then Romerska Lagen.

Lib:8. ex Athalici Epiſtolis 3. Populo Romano.

Vnder Gudz flitige Böön och åkallan hafwa wij lätet eder tillsäga och lofwa/ at wij skola medh Gudz tillhielp göma Rätt och een billigh Mildheet/ som Folck närer och vppehåller/ och är nu een gemeen Lagh både medh Götherna och the Romare/ och det skall inthet annat wara emellan eder Bytt och åthskildt/ vthan allenast the Göther skola vthstå Krigz-Arbete för gemene Nyttan: Een säcker och trygg Stadzens Roms beboning skall eder föröcka. Sij i det wij hafwa lämpat till then nådige Edz tillsägelsen/ hafwa wij vphögt wårt Förstendöme/ så at Folcken/ hwilcka wår Salige Förträdare hafwa vpfostrat/ inthet må hafwa något twifla om/ eller något rädas före. Sij wij wilia eder Trojani Exempel som i många hundrade åhr hafwer warit Nampnkunnigt.

nigt. Han skall swåria eder genom then samma/ som i hafwa sworit/ i det kan ingen aff honom bedragas/ och när han blifwer anropat och buden/ så må han intet ostraffat liuga. Warar nu wid godt mod/ och önskar det bästa aff then nådige Gudhen/ at wij hafwa så begynt i Kärleeck wårt Kongl: Wälde/ at wij må effter thesse Tijder bekomma een Roo och Hwijla/ som är Gudi behageligh.

Epist: 9. Tolonico Patricio.

Vthi hörande hafwer tu älskat Toligheeten/ i talande Sanningen: Thet som offta kom till honom dichtat och osant/ hafwer tu aff Flijt till Sanningen förrandrat/ och det som är itt sälsampt Fortrogenheetz-Wärck/ hafwer tu undertijden mootstått. Furstens Feel och Brister/ men i een Meening och Rätta. Ty then Oöfwerwinnerlige vthi Strijd/ han tillät sigh öfwerwiñas för sit goda Nampn och Ryckte skull/ och det skäliga åthlydandens Mootståndet war liufliget för then rettfärdige Fursten.

Ep: 15. Senatui urbis Romae.

Wij bekänne det wara alt wårt Hierta kiärt/ at i hafwen swarat wår Sahl: Farfader berömelig i Herranom vthi Biskopswälningens Dom. Ty man borde lyda en godh Furstes Wilia/ som medh itt wist betenckiande öfwerwägar/ hwad för een Biskop honom syntes wilia wälia/ ehuru wäl han war aff annan Lära/ at i måge förfara honom det hälst hafwa önskat/ huru widt at alles Lära må vthspriidas aff goda Kyrkiopräster.

Epist: 14.

Götthernas Beröm är een bewarat Höfligheet.

Epist: 25. Senatui Romano de ipso Cassiodoro.

Han hafwer vth fört Göthernas Konungar vthur det fördolda/ som i långligh Förgätenheet hafwa warit förborgade. Han hafwer medh sitt Slächts Nampnkunnigheet åther vpråttat the Amaler/ klarligen bewijsandes oß hafwa Kongligh Stämma till siutton Leder/ och then Göthiske Historiens Vphooff giorde han till een Romersk Historia/ hämptandes lijka som till een Crona/ een grönskande Telning/ det som förr war wijdt om kring spridt i stoora och widtlöfftiga Bööker.

Paulus Warnfredi Longobardus in Historia Miscella Lib: 15.

Totilas är ingången i Staden genom ämunsporten/ som befalte heela Natten blåsa an/ begärandes at skona Folcket: På det at the skulle få förwara sigh i Kyrkiorna/ eller på något sätt för Göthernes Wärjor/ han bodde medh the Romare som een Fader medh sina Barn.

Eginhardus Gener & Cancellarius Caroli Magni in ejus Regis Vita.

Thet sträcker sigh ett Haaff ifrån Wästerhafwet och i öster/ som hafwer wäl een okunnig Längd/ men doch i Bredden går det intet öfwer ett Tusende Steeg/ emedan det finnas på många Stellen smalare. Kringh om detta Hafwet sittia många slagz Folck; Som Danska och Swenska/ hwilcka wij kalla the Nordmänner/ och behålla then Norre Stranden/ och alla öyar ther vthi. Men then Söder-Stranden besittia the Slawer och Aister/ och andra Folck.

Adamus Bremensis de Situ Daniae et reliquarum, quae trans Daniam sunt, Regionum.

Öön Skåne är nästan then ytterste Deelen aff Danmarck/ allestädz medh Hafwet omflutin/ förvthan een stycke Landh/ som een Arm/ hwilcken öster ifrån skilier Swerige ifrån Danmarck/ hwar som är tiocka Skogar och höga Berg/ genom hwilcka man måste nödwendigt igenom/ när man reesor ifrån Skåne till Götha Landet.

Them som rresa vthom the Danskes Gräntz/vthsträcker samma Haaff sine Armar widt/ och drager them tillsammans på Göthernas Sijda/ och hafwer på Sijdan the Wilser. Sedan ju långer the löpa in/ju wijdare vthsträcker det sigh.

Kring om detta Hafwet boo många slagz Folck/ såsom Danske och Swänske/ hwilcka wij kalla Nordmän/ och behålle then Norre-Stranden/ och ther vthi liggiande Öyor/ Men på Södre Stranden boo the Slawer/Ester och annat åthskilligt slagz Folck/ ibland hwilcka äro thesse Förnämbsta/ som kallas Weletabler och Weltzer. Men the Danske och Swenske/ och the Folck som boo vthom Danmarck/ the kallas alla i then Franske Historien Nordmänner/ the doch the Romerska Skribenterna kalla them Hyperboreos/ thet är vthom Norr/ hwilcka Martianus Caplla högt berömt hafwer.

Sedan Skåne wid Nampn som är the Danskas Landh; Och öfwan det medh een vthsträckt Gräntz boo Götherna in till Biörckoö; Sedan regera the Swenske vthi widt-belägne Orther/ alt in till Qwinno Landet.

Therföre hafwa the Slawer behållit the Södre Sijdorna på det Hafwet/och the Swenske the Norre. Ty the som äro kunnige på the Orther/ säga at somblige aff the Swenske hafwa gåt Landwägen till Grekelandh. Men the Barbariske Folcken/ som ther emellan äro/ hafwa hindrat them Wägen/ therföre hafwa the medh Skep på then Reesan sigh wågat; Ther äro många Öyar vthi thet Hafwet/ hwilcka the Swenske och Danske hafwa i sitt Wåld: Några aff them hafwa the Slawer. Men ther äro och några som liggia

till

till Swerge. Ibland hwilcka Curland är störst/hållandes 8. Dagzreesor/hwilcket är et grymt Folck: Och för sitt Affguderij undflys affalla: Ther är mycket Guld/ skiöna Håstar/ Alle Huuß äro ther fulle medh Spådomar/ Signerij och Trolldom. The äro klädde i Munckekläder. Ther ifrån hemptas Swar öfwer heela Werlden/ doch måst aff the Hispaniske och Greckiske. Wijdare är det aff oß läset/ at det skal wara flere öyar i samma Haaff; Ibland hwilcka är een stoor/ som kallas Estland/ som inthet är mindre/ än the iagh omtalt hafwer. Ty the weeta icke heller aff the Christnas Gudh: The tillbidia Drakar och Fuglar/ hwilcka the offra lefwandes Menniskior/ som the kiöpa aff Kiöpmän/ hwilcke kiöpte Folck äro aldeles gillade/ som inthet hafwa något Feel på Kroppen/ hwilcka the säga aff Drakarna förskiutas. Detta Land sägz wara Qwinno Landet/ emedan det är inthet långt åfwan then Swenske Staden Biörcköö.

Hwars Willfarelse wår Metropolit beklagade/ och satte Biörcköö till een Hufwudstadh för det Folcket/ hwilcken war mitt i Swerge belägen/ och anságh Juminem/ och medh lijka Wijdder omfattade alle theß Haffz strander. Vthi hwilcken Stadh han först ordinerade Hiltinum aff wåra/ at wara Abbot/ then han sielff kallade Johannem. Therföre är nogh sagt om the Danskes Öyar.

Nu wille wii wände oß till the Swenskes och Nordmänners Folck/ som ära närmarst the Danske. Them/ som öfwerfara the Danske Öyarne/ öpnas moot Swerge och Norlandh/ then andra Werlden; Hwilcka äro thenne wijda Rijken/ och wår Kretz ännu okunnige. Om hwilcka then Helige Konungen i Danmarck hafwer migh förtält/ at Normannien eller Norland kan knapt igenom reesas på een Månadztijdh/ emedan Swerge kan näpligen på twå Månader igenom reesas. Det iagh sielff/ sade han/ försöckt hafwer/ Ty iagh nyligen hafwer strijdt vnder Konung Jacob i tolff åhr vthi the Länder/ hwilcka bägga medh höga Berg inneslutas/ men mer än tå Nordlandh/ som medh sine Alpibus eller höge Berg omgiordar Swerge. The gamble Skribenterna Solinius/ nembligen och Orosius/ the förtiga inthet Swerge/ som säga/ the Swenske behålla störste Deelen aff Tyskland/ Såsom och theß Berg Orther sträckia sigh till the Riphäiske Bergen. Ther är och Floden Albis/ om hwilcken Lucanus synes hafwa omtalt/ hwilcken hafwer sitt Vphooff ther vthi bemälte Berg/ och löper mitt igenom det Göthiske Landet/ och vthi Wästerhafwet/ och kallas sedan Gothalba/ Göth Elfwen. Swerige är det ymnigaste Landet/ feet åcker aff Sädh och Honung/ förvthan det/ at thet sättes fram om alla andra Landh för Boskaps ymnogheet skull. Skogars och Flodars Lägeligheet är ther stoor/ och heela Landet allestädz fult medh främmande Godz och Warur. Therföre må tu säga/ at the Swenske behöfwa inga främmande

mande Godz/ förvthan det Godz som wij älska och dyrcka/ Det är Högfärdh. All Redskap som länder till een fåfäng Ähra/ som är Silfwer/ Guld/ Konglige Gångare/ Biure- och Mårdaskin/ som giöra oß aff undran tokoga/ achta the för inthet. Vthi sammanblandelse medh Qwinfolck weeta the inthet Mått medh. Hwar och een effter Rådh och ämbne hafwer twå eller tree/ ja flere Hustrur/ Men the Riika och Fursten hafwa Hustrur vthan Taal. Ty Barnen som aff them födde äro/ hålla the för laglige och ächta Barn. Men det är ett Liiffzstraff om någon går till eens annars ächta Hustru; Eller och wåltager någor Jungfru; Eller röfwar eenom hans Goda bort/ eller honom orätt giör. Och oansedt the Norske the äro goda Giästgifware/ besynnerligen wåra Swenske/ hwilckom är een Nesa/ näka någon Huus som wägfarande är/ så at the sin emellan deela/ hwilcken thera skal wara werdigh/ at hafwa then Fremmande heem: Hwilcken sedan the bewiisa all Höfligheet och Tienst/ och förblifwa så många Dagar han will/ och ställer honom till sine Wänner/ genom hwart och ett Hwijloställe. Detta hafwa the försedt. Men Sanningennes förkunnare/ om the äre tuchtige/ snälle och tiänlige/ älska the högt/ så at the betänckia them at haff samnat Rådh det som hoos them kalla Warph/ och aff oß Thinck kallas. Biskopperne näcka inthet Intresse. Ther the handla om then Christeliga Läran/ höra the inthet ogierna. Och i Sanningh the intaalas lätteligen till wår Troo/ undantagandes/ at tå ilacka Lärare/ hwilcka sit Gagn sökia/ och intet det som JESV Christo tillhörer/ och icke them förarga/ kunna the blifwa salige. Det Swenska Folcket är mycket och käckt till Mandom och Wapn/ och goda Krigzmän både till Watn och Landh. Therföre synas the liika som the skulle sönderbryta the andre Norske Folck. The hafwa Konungar aff gammal Slächt/ hwars Macht hänger doch aff Folckets Meening och Samtyckio. Det alla vppenbarligen berömma/ det bör Konungen stadfästa/ medh mindre icke det/ som han besluter/ något meer förmåår. Det the nödgas fölia. Therföre wilia the wara liika hemma/ Men när the draga till Striidz/ bewiisa the Konungen all Hörsamheet och Lydna/ eller then som Konungen hafwer satt öfwer them/ såsom een förmeer lärd. Om the skola fächta/ och äro i någon Nödh och Trångzmål/ så anropa the een aff Gudarna om hielp/ som the dyrckia: Honom äro the sedan tienstachtige effter ehrhållen Seger: Och sättia honom fram för alla the andra. Men the Christnas Gudh ropa the medh een Munn/ wara mächtigare/ än alla the andra: Och andra Gudar offta vndfalla och swiika: Men honom hålla the före wara then wiisaste Hielparen i alla Tillfällen. Jbland the Swenske Folcken äro Götherne the näste som kallas Wäst Göther: The andra äro östGöther/ Men Wäster-Götland är gräntzat till det Landskapet Skåne: Hwar ifrån och till Scara förmeenas kunna

reesas

reesas på 7. Dagars tijd: Sedan sträcker österGöthland till det Haffwet som kallas Belt/ och till Biörcköö. Förste Göthernas Biskop war Thurgot: Then andre Gottskalck/ een god och een wiis Mann/ om han icke hade hemma heller älskat roo/ än arbete. Wår Metropolit hafwer skickat them then tridie Biskop Adalward then äldre benämd/ hwilcken war rätt een berömmelig Man. Hwilcken sedan som han kom till the Barbarer/ lefde som han lärde: Ty i det han lefde heligt och lärde wäl/ omwände han många Hedningar till Christen Troo. Hwilcken hade Macht at giöra Mirakel och Vnderwärck/ så at han kunde vthi Nöden skaffa Regn aff Himmelen/ Tå the Barbarer det begärte/ och åter låta Solen skijna/ och annat mera/ som aff Lärare här till hafwer fodratz. Ty han war een berömligh Mann vthi Giöthalandet/ och predickade stadigt för alla HERRANS JESV Nampn: Ther han och sammastädz effter många vthståndne Anfächtningar/ som han för Christi Nampn skull gerna hafwer ledit/ lefrerade sin Segerwiñande Kropp åth Jorden: Men Anden till Himmelen medh sin Seger-Crona; Effter hwilcken Archiebiskopen förordnade till the Länder een annan/ som heet Acilinus/ hwilcken inthet hade som war wärdt någon Biskop/ föruthan det at han war lång. Then ther och älskade Kroppens Hwijla och Roo/ tå Götherna hafwa omsys sändt honom för ett Senningebud/ förbleff han i Kräsligheet/ vthi then tillsende Orthen/ in till sin Döödzstund. Emellan Norland och Swerge äro the Warmelänner och Finweder och andra: Hwilcka alla nu äro Christne/ och lyda till Skara Församling. Vthi the Swenskes eller Normänners Gräntz/ twert emoot Norr/ boo Skritfinnarne/ hwilcka sägas löpa så fast som Wildiwr. Theras störste Stadh är Helsingeland. Och Helsingeland är ett Land/ till hwilcket Biscop Stemphi war förordnat aff Archiebiskopen/ på hwilcken han sedan ombytte Nampnet/ och kallade honom Simonen. Hwilcken och medh sin Predikan förwerfwade många aff Hedningarna till then Christeliga Troon. Ther till medh många andra aff the Swenska Folcken vthan Taal/ Jbland hwilcka wii finne allena Götherna/ Wermelänner/ och een Deel aff Skritfinnarne/ och the som them näst boo/ hafwa blefwet till Christenheetrn omwände. Therföre/ på det wij må göra een kort Beskriffning på Swerge: Så hafwer det Wästan för sigh Götherna/ och Staden Scara: Och Norr the Wärmelänner medh Skritfinnarne/ hwars Hufwud är Helsingeland: J Söder hafwer det/ det Beltiske Hafwetz Längd/ som wij förr omtalte; Ther är then stoora Staden Sigtuna. Men ifrån öster räcker det till Bergen Riphaeos/ hwar som stoor öckn är/ och diupeste Sniö.

Nu wille wii tala om the Swenskas Widskepelse. Det Folcket hafwer det skiöneste Templet/ som kallas VBSOLA/ intet långt ifrån Sigtuna och Biörcköö/ Vthi detta Templet/ hwilcket heelt är aff Gull

 beredt/

beredt/ dyrckar Folcket trenne Affgudabeläten/ så at det Mächtigaste aff them Thor/ hafwer mitt vthi allena een Saal: Ther effter hafwa the andra sitt Rum/ som Wodan och Friggo. Hwars Bemärckelse är thenne: Thor säga the råda öfwer Luften/ åskioslag/ Dunder/ Blixt/ Regn och klart Wäder/ såsom och öfwer Säden. Then andra Wodan/ han skal regera Krigh och Menniskiors Macht emoot Fienden. Then Tridie är Frikko/ som gifwer Fred och Lust åth Menniskiorna/ Hwars Beläte the giöra lijckt een stoor Pilt. Wodan giorde the Bewäpnat/ som wåra plåga vthugga Martem. Thor han synas medh sin Spijra wilia beteckna Jovem. The dyrcka och Gudar/ som äro giorda äff Menniskior/ hwilcka the för sina stoora Bedrifter tillägna Odödeligheeten/ såsom det läses vthi S. Ansgarij Lefwerne/ at Konung Herich hafwer giordt. Alla thesse Gudar woro Präster tillordnade/ som skulle offra Folckens Offer. War ther dyr Tijdh och Pestilentia/ tå offrade the till Affguden Thor; Om thet war Krigh/ offrade till Wodan; Skulle the giffta sigh/ offrade the till Frikko. Effter hwart nijonde åhr plåga alle Swerges Länder een almenne Högtijd begåå: För hwilcken Högtijd ingen är frij. Både Konungar och Folck skicka sina Skäncker till VBSOLA/ och det som grymmare är än något Straff/ the som hafwa antaget Christendomen/ the kiöpa sigh ifrån then Gudztiänsten. Men offret är sådant/ vthaff alla slagz Diwr offras nije Hufwuden/ som Mankön är/ aff hwilckas Blodh the meena Gudarna skola blidkas/ och Kropparna hängas vp i een Lund/ som war ther när Templet. Then samma Lunden war Helig för Hedningarna/ och hwart och ett Trää trodde the wara Heligt aff the Dödas Maat och Offer. Ther hängde både Hundar och Menniskior/ hwilckas Kroppar tillsa man hängde/ Så at een aff the Christne migh förtälde/ sigh hafwa ther sedt till Siuttijo; Men Sångarna som the wid offrandet brukade/ wåro mångahanda och ohöfweliga/ therföre äro the till förtigande.

Wår Metropolit/ han förordnade till the Orther Adelward then Yngre/ aff then Bremeske Hopen/ hwilcken war een Man aff Lärdom och goda Seder/ hwilcken bekom igenom Konung Stenkels Senningebud Sigtuna Stadh till sitt Säte/ som ligger een Dagzreesa ifrån Vpsola/ Men och een sådan Wägh som ifrån the Danskes Land Skåne/ at när man seglar 15. Dagar igenom Hafwet/ tå kommer han till Sigtuna eller Biörköö/ ty the äro brede wid hwar andra. Men om een reeser öfwer Landet ifrån Skåne/ genom Göthalandet och Staden Skara/ Tälge och Biörköö/ så kommer man på een Månadztijdh till Sigtuna. Thet är och oß förtällt aff några Biskops Adelwards Drabanter/ At tå han kom till Sigtuna först at giöra Mässa/ wordo honom gifwan i Händerna 70. Marck Silfwer. Så Gudelige woro

alle

alle the Norske Folcken. Vthaff Tillfälle på Reesan/ begifwer han sigh till Biörckö : Som nu är ödelagt / at det synes näppligen / at ther hafwer warit någon Stadh/ Hwarföre kunne intet Archiebiskopens S. Vnni hög igen finnas. Therföre drogh Adelward in vthi Swerge medh stoor Jfwer och Flijt at predika Ewangelium / och förde i korran Tijdh alle the som woro i Sigtuna och ther omkring till then Christeliga Troon. Han hade och bundit sigh tillsammans med Egmone Biskoppen i Skåne/ at the tillsamans skulle reesa till det Templet som kallades Vbsola : Om the kunde ther till åfwentyrs giöra någon Frucht medh sitt Arbete Christo till ähra/ gärna påtagandes sigh alla Plågor/ at det Hwset måste nederrifwas/ som war ett Hufwud till then Barbariske Widskepelsen : Ty tå det woro bränt och nederrifwet/ skulle wäl Hedningarnas Omwändelse ther på fölia. Tå then Gudfruchtige Konungen Stenkill förmärckte/ at Folcket begynte på at knorra öfwer Gudz Bekennelses Wilia och Vpsåt/ togh han them medh List ther ifrån/ och sade at the skulle straxt alle till Döden dömmas/ och sigh förtagas Riiket/ at han hafwer fördt sådanne Illegärnings-Män in vthi Riiket/ och alla skulle åther falla tilbaka till Hedendomen/ the som troo/ Såsom thet skedde i Slawania nyligen medh sådanne Kongelige Tilltaal/ foro the till alle Götherness Städer/ slogo neder Affgudabeläten/ och wunno sedan många Tusende Hedningar till Christendomen. Thetta är nu sagt om Swerge och theß Gudztienst.

Normannien hafwer manhafftiga Soldater/ hwilcken aff ingen öfwerflödigheet på Säd äro weeka och blödiga / offtare ändra bekriga/ än beswäras aff någon annan / The boo tillsammans medh the Swenske/ vthan någon Afwund. Vthi Normanniens eller Swerges Orther äro och Adelsmän Få-herdar / på Patriarcheus Sätt/ Lefwa aff sine Händers Arbete. Ther tagas och Biörnar/Boslar och Elgar/ såsom i Swerge.

Till det Tridie kom Sigfred/ som hoos the Swenske och the Normänner tilliika predikade. Han war ther till wår Tijdh/ medh några andra Nampnkunniga Präster / som woro ibland det Folcket. Effter hwilckas död wår Metropolit : Han förordnade det Normanniska Folck TOLPH till Biskop i Trondheem / som the begärte / och Sigward till samma Orther. Men Aßgot och Bernhardt släpte han ifrån sigh medh Skäncker och Gåfwor/ hwilcket Påfwen / som them ordinerat hafwer/ illa optogh. Genom hwilcka han ännu i Dagh winner många Siälar till Gudz Ordh. Så at then lyckfalige Moderen Församblingen vthi Norwegien/ och alle theß Länder aff sine huanelige Tillwärningar frögdas. Jbland the Nordmänner och Swensko äro inga Biskopsdömmen medh wissa Gräntzer beteecknade / för then nya Christendomens Plantering skull/ vthan hwar och een Biskop han blifwer

anta-

antagen / antingen aff Konungen eller Folcket / och vpbygia een För-sambling/ i det the gåå omkring Landet/ och leda/ hwilcka the kunna til then Christeliga Låran/ och them förestå the/ så länge the lefwa.

Sij thet grymma Danska eller Normänniska och Swenska Folcket / som effter S. Gregorij Ord intet annat wiste / än som ryta det som Barbariskt war / weet nu långosedan Gudh till Åhra siunga ALLELVJA.

Sij det Siöröfware Folcket/ aff hwilcket wij låsa/ heela Francke-rike och Tyskland wara skiöflat / är nu medh sine Gräntzer benögdt. Nembligen thenna är thens Högstes högra Handz Ombytelse / och så fort löper thens Allzmächchtige Gudens Ord/ så at thet ifrån Öster och till Wäster/ ifrån Norr och Hafwet wara Gudz Nampn åhrat/ och all Tunga må bekenna/ Ty HERren JESVS CHristus är i Fadrens Åhra / medh Fadren och then Helga Anda lefwar och regerar ifrån Ewigheet och till Ewigheet/ Amen.

Idem Libro Historiae Ecclesiasticae.

Ansgarius och Audbertus the woro i tw åhr i the Danskas Rike/ och omwände många aff Hedningarna till Christi Troo. Sedan kommo the ther ifrån tillbacka/ tå the fordrades på nytt aff Keysaren/ till the Swenskes Folck/ at försöckia om Ewangelij Låros Fortgång/ then oförskräckte Christi Kämpe Ansgarius / togh sina Bröder medh sigh Gißlamarum och Withmarum/och kom glädiandes till Danmarck/ ther han lemnade Gißlamarum och till Haraldo/ Men han sielff medh Withmaro drogh öfwer in till Swerige : [illegible]r the aff Konung Biörn blefwo wäl anfägnade / och woro tillåtne at öffentligen predika Gudz Ord; Och wunno på ett åhrs tijdh många till JESVM CHristum. Ibland hwilcka war och Herigarius/som war een Höfding öfwer Biörck-öö Stadh: Thenne såga the och hafwa warit stoor aff Macht/ Mi-rackel och Vnderwärck.

Ansgarius och Ebo Remensis Archiebiskop/ the wigade Gaud-bertum till Biskop/ och kallade honom Simonem/ Befallte honom vthi Gudz Nådh/ och skickade honom så till Swerige.

På Luthewickz sidsta åhr wardt Biskop Gaudbert aff Hednin-garnas Jifwer vthdrefwen aff Swerige/och hans Capellan Nithart med Martyrkronan krönt. Altså hade Swerige ingen Predicant i siu åhrs tijdh/ på hwilcken tijdh Amund ward aff Rijket jagat/ som the Christ-na förfölgde. Men Herigarius Höfdingen på Biörcköö vppehölt ther allena Christendomen. Hwilcken förtiente een sådan Troos-Nådh/ at han medh Vnderwercks Krafft och Låros Förmaning giörde många Tusende Hedningar saliga.

Ansgarius ställte then Eremiten Hartgarium in i Swerige.

Når

Når han hafwer effter begåran och önskan förrättat the Saaker/ tå han ännu begynte för det Swenska Folcket een Gudz Helig Storm/ gick han till Rådz medh Gaudberto/ hwilcken thera skulle undergå een berömmelig Fara för Christo. Men han undanweek sielffkrafd Faran/ och bad S. Ansgarium/ han skulle det göra. Strax begärte then oförskräckte Kämpen Heroiske Konungens Tillstånd och Signete. Och öfwerfoor och kom till Swerige/ ther som Konung Olaph tå höllt itt allment Ting widh Biörcköö/ medh sitt Folck. Hwilcken han fann aff Gudz Nåde och Barmhertigheet så wara blidkat/ at aff hans Befallning och Folckets Samtyckio/ sampt Lottkastning/ theslijkest Affgudens Swar/ bleff een Kyrckia ther upbygd/ och Döpelsens Sacramente allom tillåtet. När nu detta war så ändat/ Befalte thenne wår Evangelist the Swenskas Församblingh Presten Erinberto i Händer/ och kom så tillbaka igien. Thet wij hafwa uthi S. Ansgarij Lefwerne medh een widlöfftig Vthförelse på the Handlingar beskrefwet/ thet wij och nu för Korthetens skul uthsluta. Om icke min Meening migh wilsar/ Synes Ezechielis Prophetia här wara bequembligen fulbordat om GOG och MAGOG. Och iagh skal kasta Eld på Magog/ säger HERREN/ och uppå them som på öyorne säkre boo. Sombliga meena thetta och añat sagt om Götherna/ som hafwa intaget Staden Rom. Men wij betrachtandes det Göthiske Folcket/ som i Swerige regerar/ och heela thetta Landskapet/ som är uthspridt här och ther i Öyarne/ mena at till them kunna thenna Prophetien tillämpas. Ezech: 39. v. 6.

Rembertus sägz hafwa giordt offta Vnderwärck/ nembligen tå han drog till Swerige/ at han hafwer stillat Stormen i Hafwet; Giordt Blinda seende/ igenom then Bekräfftelse/ som han giorde uthi honom/ aff een Biskopeligh Seed/ uthan och frijade Konungens Son ifrån Diefwulen.

Jagh hafwer hört aff then sanne Konungens Mun Svevo uthi Danmarck/ när han upräcknade för oß sina Aner/ som wij aff honom begärte: Effter thet Normanniska Nederlaget/ sade han: Hafwer iagh förnummet Heligonem hafwa regerat/ som war hoos Folcket mycket affhållen för sin Råtfärdigheet och Herligheet/ effter hwilcken K. Olaph kom till Regementet/ som war kommen ifrån Swerige/ och behöllt det Danska Rijket medh Wåld och Wapn/ och han hade många Söner/ aff hwilcka Ehnob och Gund besutto Riiket effter sin Faders Dödh.

Effter the Swenskas förste Olaph/ som regerade i Danmarck medh sina Söner/ kom Sigerid.

Biörcköö är Göthernas Stad/ och är mitt i Swerige belägen/ inteet långt ifrån det Templet som är Nampnkunnigt aff det at the Swenske hafwa ther inne sine Gudars Dyrckan/ som kallas Vbsola: Hwarest är ett Haaff/ widh thet Sundet/ som kallas Bälth eller

Barbarum/och löper Norr/ och giör een önskelig Hampn för the Barbariske Folcken/som boo widt vth medh Hafwet; Men mycket farligit för the Owarnade och Oförfarne på the Ortherna. Ty the Biörckööiske äro offta ansatte aff Siöröfwarens Vthlop / på hwilcka ther är een stoor Ymnogheet / när the inthet förmå at stå them emoot medh Macht och Wapn/ gå the åstad medh List och Konst at beswijka Fienden. Hwilcka täppa igen det ofrediga Hafwetz Nääs till hundrade Stadier eller något ther öfwer / medh förborgade Steenhopar/ och hafwa således giort ett farligit Framlop både för sigh och Siöröfware/ till hwilcken Hampn som tryggast är/ pläga the boandes vthi the Swenska Hafwetz Ortherne: The Danskes/ Normänners/ Slawers/ Sembrers och andra Schytiers Skepp aff Kiöphandlens Nödwendigheet/komma Högtiideligen tillsamans. Vthi then Hampnen äro HErrans Bekännare vthgångna/och medh ett owanligit Seningebud tilltalte Folcken. Ty the Swenske och Göther/eller och om iagh skal heller kalla them Normänner/för thet Barbariska Anfalletz tijder/hwar vthaff många Konungar i fåå åhr medh blodigt Regemente hafwa regerat/och then Christeliga Läran aldeles förglömt/kunna inthet så lätteligen intalas till Troon igien. Wij hörde och aff offtabemälte Konung Swen i Danmarck/ tå hafwer i Swerige regerat een medh det Nampnet Ring medh sina Söner/Erick och Ermund/och at för samma Ringh regerade Amund/Biörn och Olaph / om hwilcka läsas i S. Ansgarij Handlingar/ och andra/ hwars Nampn kunna enom intet förekomma. Thet är och troligit/at then Gudz Stridzmannen Vnni hafwer och besöckt samma Konungar/ ehuruwäl the hafwa intet trodt/ och medh theras Tillstånd predikat Gudz Ord kring om Swerige. Såsom det är onyttigt at ransaka the Otrognas Handlingar: Så är det och Ogudachtigt förbij gå theras ewiga Wälfärd/ som hafwa först trodt/och igenom hwilcka the hafwa trodt. Therföre äre the Swenske och Göther först aff S. Ansgario i Troon grundade/och sedan åther fallna tillbaka till Hedendomen/ hwar ifrån the sedan aff then helige Fadren Vnni äro ledde wordne. När thenne Gudz-Evangelist han hade förrättat sin Sänningabudz Tiänst/ och omsijder ärnade komma tillbaka till Biörcköö/ bleff han betagen aff een hefftig Stuckdom/och ther nederlade sin trötta Kropz Tabernackel

Hwilcka Biskopar / ArchieBiskoper Adalochus han befalte i Händer Församblingarna/ som äro på andra Sijdan om Hafwet/ på Finne/Zeland/ Skåne och Swerige.

Edemundh Konung Ericks Son/ regerade tå i Swerige / han war een Förbundz-Broder medh Harald i Danmarck / och war the Christne/ som till honom kommo/ mycket gunstig. The säga at Odinkar war aff Adaldago förordnat till Swerige / hwilcken hafwer strängt hoos Hedningarna förrättat sitt Sänningebudz Wärff.

The

The Gamble såga/ at någligen någon aff the andre Biskoppar-na hafwa warit så nampnkunniga/ som Liafoadus Ripensis/ hwilcken och aff Vnderwårck war mycket berömligh; Han hafwer predikat för them/ som boo på andra Siidan om Hafwet/ det är the Swenska och Normänner.

Tå samblade thenne mächtige Konungen HERJCVS een otaligh Kriigzhäär/ såsom Sanden i Hafwet/ och foor in i Danmarck/ och Swen möttе honom/ hwilcken Gudh hade wiket ifrån/ för det han förgåfwas dyrckade sina Beläten. Men när the på bägge Siidor i Stökriiget sammangingo/ (ty så plågar det Folcket strida/) bleff the Danskes Häär nederlagd/ och Konung Hericus bekom Danmarck som een Segerwinnare. Swen wardt aff Riiket fördrifwin/ och fick sin rätta Löön aff Gudh/ som är een Hemnare för sine Gerningar skull.

The Swenske och Danske vthmattade heela the Saxiske Macht.
Hericus han behölt twenne Riiken/ the Danskes och Swenskes.

Odikar then äldre/ han war tå nampnkunnig i Danmarck/ om hwilcken wij tillförende talte/ hwilcken predickade i Finne/ Seland och Skåne/ och omwände många till then Christna Troon i Swerige. Therföre bleff Hericus the Swenskes Konung i Danmarck omwändt till then Christeliga Troon/ och ther döpt. Aff hwilcket Tilfälle kommo Predikanter ifrån Danmarck och till Swerige/ hwilcka ther förtröstligen handlade i Herrans Nampn.

Then Christna Swenskas Konung Olaph/ han togh the Slawers/ Estred/ wid Nampn aff Obodritis/ till Hustru/ aff hwilcken äre honom födde een Son Jakob/ och een Dotter Ingård/ Hwilcken Konung Gerßlaff i Ryßland bekom till ächta. Sannerlig Olaph/ sedan han effter sin Faders Herici död/ kom till Riiket/ och öfwer the Swenske rådde/ drogh han öfwer medh een Kriigzhäär/ och fördreff åter på nytt then olyckfalige Swen ifrån Riiket/ och behölt Danmarck; Men när Swen förnam/ at sielfwa Herren war Gudh/ kom han till sigh igen/ satte han sine Synder för sina ögon/ ångrade sigh/ och bad till HERREN: Hwilcken hörde honom/ och gaff honom Nådh för sina Fienders Ansichte/ så satte Olaph honom tillbaka igien i sitt Riike/ Therföre at han hade sin Moder till ächta; The giorde itt starck Förbund sin emellan/ at the skulle behålla then Christeliga Läran/ som war planterat i sitt Riike/ Och at the skulle vthspriida then samma i andra Land. Men Archiebiskoppen han förordnade Folcqward till Slawonien/ och sedan Reginbert: Jbland hwilcka then första war drifwen ifrån Slawonien/ och sedan sändt aff ArchieBiskoppen till Swerige eller Normannien/ hwilcken många förwärfwade HERREN/ och sedan medh Glädie hädan foor. ArchieBiskoppen han förordnade många andra lärde Män till Norwegen och Swerge.

 Tå in-

Tå ingick Konung Knuut Kon: Swens Son ett Förbund medh sin Broder Herici Son/ som regerade i Swerige/ och förlät sigh på hans Biiständ/ och satte sigh i Sinnet först/ vnderkufwa sigh Engeland/ och sedan Norwegen.

Han hade och så många Präster och Biskoppar ifrån Engeland/ aff hwilckas Lärdom och Förmaning han beredde sitt Hierta/ och förtrodde sitt vnderdåniga Folck at regera. Ibland hwilcka aff Lycka och Manhafftigheet woro Sigfrid/ Grimkel/ Rudolff och Bernhart namnkunnige. Thesse kommo effter Konungens Befallning till Swerige/ Göthlandh och andra öyar/ the som äro på andra Siidan om Normannien/ och prädickade för the Barbarer Gudz Rijke och JESV CHristi Evangelium.

Aff samma Kärleeck till then Läran/ hafwer Olaph then Andre in Swerige waret. Tå han wille omwända sina Vndersåtare till then Christeliga Troon/ anlade han sin största Fliit/ at thet Affguda Templet Vbsola/ som lågh mitt i Swerige/ skulle nederriiwas. Hwars acht och Meening the Hedne sigh fruchtade före/ giorde the ett Afftaal medh Konungen/ at han sielff skulle wara Christen/ och behålla then bästa Orthen i Swerige under sin Macht/ ther han skulle een Christen Försambling vprätta/ och at han intet skulle nagon aff Folcket twinga ifrån sin Gudzdyrckan/ vthan the som godwilligt wille wända sigh till Christum. Konungen gläddes åth detta Afftaal/ Straxt vpråttade han vthi Wäster-Göthland/ som är näst the Danske och Normännerne/ Gudi een Försambling/ och ett Biskopsdöme. Skara är then störste Stadh/ i hwilcken Turgot är till Biskop först förordnat aff ArchieBiskoppen Vnvan/ effter Konungens Begäran. Han förrättade strångt sitt Embete/ och wann twenne Göthiska Folck till CHristum medh sitt Arbete. Konung Olaph han tillstälte många Skäncker till Metropoliten Vnvanum/ genom samma Biskop. Bemälte Konung sägz hafwa hafft twenne Söner/ hwilcka han tilliika medh sin Hustru och Folck hafwer lätit döpa: Ibland hwilcka then eena/ som war född aff hans Frilla/ heet Edmund/ then andra Amund/ som Konunden hade aff sin ächta Hustru/ som effter Näden och Troon bleff kallad Jacobus: Hwilken war wäl aff åhren ung/ men vthi Wijßdom och Gudfruchtigheet öfwergick han alla/ som woro för honom: Och ingen war så ibland det Swenska Folcket vptagen som Amund.

Then salige Konung Olaph/ han sätter sitt Hopp till Gudh/ och anställer ett nytt Krigh till att styra the Affgudadyrckare. Therföre sanckar han een otaligh Hoop medh bewäpnat Folck aff Olaph Konungen i Swerige/ hwars Dotter han hade till ächta/ och Folck som bebodde öyarna/ och bekom så sitt Fädernes Rijke både medh Macht och Wapn.

Hwars

Hwars Lijdandes-Högtiid/Kong Oluffs i Danmarck/begås then 29. Julii/aff alla the Norske Hafwetz Folck/ the Swenskes/Göthers/ Sembrers/Danskes och Slawers till een Ewig Wyrdnad.

På samma tiidh kom een aff sårdeles Kårleeck till Gudh ifrån Engeland/Willfred wid Nampn/ och till Swerige/ han prädickade för Hedningarna Gudz Ordh medh Förtröstan.

The woro och tillstädes hoos ArchieBiskoppen Libentium then Yngre; Andre berömlige Predikanter/ som Odiakar then Yngre/ Sigfrid ifrån Swerige/Rodolff ifrån Normannien/ Biskoppar/ förkunnandes honom/ hwad för Saligheet Gudh hafwer giordt medh Hedningarna/ som Dageligen omwåndes till HERREN.

Therföre war han/ the Winulars Förste Vto/för sin Grymheet skull aff een Saxisk öfwerlöpare dräpen/ hwilcken hade een Son Gotskalck wid Nampn/som wid then Tijden wed Luneburg i Hertigens Kloster vti Bookeliga Konster vptuchtades/tå Gotskalck Göthernas Biskop hade omsorg öfwer thet samma Klostret.

Konung Olaph i Swerige/han hade een Son/ som wij tillförna omtalte/Jacob wid nampn. Vnder hwilcken Swen then Yngre Wolfz Son hade strijdet i Swerige i tolff åhr/hwilcken och förtålde för oß/ at then Christeliga Låran wijdt i Swerige vthspriiddes/ tå Jacob regerade. På detta Såttet ward Swen blidkat/och drogh tillbaka igien till Danmarck/och hade många Strijder medh Magno the Nordmänners-Konung/hwilcken tå han offta war wunnen/ kom han flijtigt till Konung Amund i Swerige. Therföre tå Adelbert hade antaget Biskopzdömet/ skickade Metropoliten aff Wånligheet straxt Sånningebud till the Norske Konungarna: Och skreff Förmaningar öfwer alt Danmarck eller Normannien och Swerige/ in till Jordennes ånda/ förmanandes både Biskopar och Prästier/ som leffde på the Ortherna/ at the skola achta HERRANS JESV Christi Forsambling troligt/ och at the skola oförskräckte begifwa sigh till at omwånda Hedningarna. Jacobus behölt ännu Rijket i Swerige. Medh then Furstens Tillhielp/ dreff Swen och Tulph Magnum ifrån Danmarck.

Swen togh sin Fråncka ifrån Swerige till åchta.

När detta alt war skedt/ dödde the Swenskas Christeligaste Konung Jacobus/vthi hwilckens ställe kom hans Broder Emund Gamul/ som war een arg Sålle. Ty han war född aff Olaphs Frilla/och ehuru wäl han war döpt/ så bekymrade han sigh intet mycket om then Christeliga Låran; Han hade medh sigh een Biskop wid Nampn Oßmund Acephalus/ hwilcken the Nordmänners Biskop Sigfrid långosedan hafwer omförtrodt/ at låra vthi Scholarna i Bremen: Men han bleff ther ifrån drefwen/ och fohr många Land igenom/ som een Landlöpare/så kom han till omsijder at blifwa ordinerad i Polonia aff een Archiebi-

chiebiskop. Ther ifrån kom han sedan till Swerige/ berömmandes sigh wara aff Påswen förordnat till Archiebiskop i the Länder. Men när wår Archiebiskop sände sina Sänningebud till Konung Edmund/ funno the samma Landzlöpare Oßmund/ föra för sigh Korsset på ett Archie-Biskops Sätt: Och hafwa hördt/ at han hafwer förkränckt the nyfödde Barbarer medh een osan Troos Lära: Aff hwilckas Närwarelse han bleff förskräckt: Hwilcken aff sitt wanliga Bofwerij kom Konungen och Folcket ther till/ at the förskuto them/ lijka som the hade inthet then Apostoliskes Sigill. Men the gingo bort ifrån Rådetz åsyn medh Glädie/ för det the hölles wärdige at lijda Försmädelse för JESV Nampn skul. Men Sänningebuden woro the Bremiske Församlingarnas Bröder/ ibland hwilcka förnembligast war Adalvard then äldre/ som tillförende hafwer warit Decanus eller een Archipräst vthi wårt Kloster/ men tå förordnat the Swenske till een Biskop; Om hwilckens Dygd woro mycket säya/ om wii icke wille skynda oß till något annat. Therföre bad een thesse wåra förskutne Sänningebud ödmiukeligen medh Tårar/ Stenkil wedh Nampn/ om han war Konungens Sone-son eller Stiufsson/ kan iagh inthet weeta/ och befalte sigh theras Förböner/ Han förbarmade sigh allena öfwer Bröderna/ gaff them Skäncker/ och släpte them igenom then Swenske Bergzbygden helbregda/ till then Helige Drotningen Guda/ som war skild för Skylskapen skul ifrån Könungen i Danmarck/ och bodde på sina Godz på andra Sijdan om Danmarck/ beflijtandes sigh om Kostfriheet och Almoser/ sampt andra Heligheetz Wärck. Hon togh emoot Senningebuden medh stoor Åhra/ lijka som the woro aff Gudh sände/ och skickade genom them stoora Skänckor till Archie Biskoppen. Men i medler tijd kom öfwer the Swenska een Gudz Hämbd/ som hafwa förskutit sin Biskop/ och först tå Konungens Son. Anund war aff sin Fader vthsänd/ at han skulle vthwidga Rijket/ när han kom till Qwinno Landet/ hwilcket wii kalla Amazoner/ bleff han medh heela sin Krigz-Macht aff Förgifft dödat/ hwilcket Förgifft the hade i alla Brunnar och Källor kastat. Sedan hafwa hårda åhr och Dyr-tijdh plågat the Swenska/ så at the hafwa måst sändt Señingebud till Archiebiskoppen/ som hafwa begärt tillbaka sin Biskop medh een Wedergälning/ såsom och tillsägandes honom Folckens Trooheet. Therföre wardt Archie Biskopen glad/ och satte Adelvard then Begärande Hiorden för een Heerde. Tå han kom till Swerige/ antogs han medh sådan een Glädie/ så at han icke allenast förwerfwade Christo the Wirnilaner och Skrit Finnar/ vthan och sägz hafwa giordt många Underwärck ibland Folcket. På then Tijden bleff the Swenskes Konung Emund dödh. Effter hwilcken kom Stenkil hans Sona Son till Rijket; Om hwilcken wij lijtet tillförende talte/ Han war trogen HERranom JEsu Christo/ och alla Bröderna gifwa honom Witnesbördh/ som komo till the Orther. Archie-

ArchieBiskop Adelbert han hafwer widlyftigt detta om the Swenska beskrifwit/ som war i sin Tijdh skedt och händt/ ther till medh lätit tillsättia een Biskop Adalvardz Synn / ther han förmante at han inthet skulle dröya/ vthan fara fort at predika Ewangelium.

Wid samma tijdh bleff then Christne Konungen Stenkil dödh i Swerige/ och effter honom kämpade twenne Hericher om Rijket/ och tå sägz at alla mechtiga ibland the Swenska hafwa fallit i Strijdh/ ty Konungarna föllo. Altså vthaff Brist på Köngelig Stämma/ wara Rijketz Staat ombytt/ och Christenheeten ganska illa förirrat. Biskopparna/ som Metropoliten hafwer förordnat/ sutto hemma/ och fruchtade för Förföljelse. Biskoppen i Skåne / han skötte allena Göthernas Församblingar. Een vthaff the Swenska / Gruph wid Nampn / han stärckte Folcket till Christenheeten : Han stälte sine Predikanter och Kläriker till heela Swerige / Normannien och alla Öyar/ som äro i the Länder : Aff hwilckens sanna och liufliga Förkunnande iagh hafwer lärdt/ i hans Tijdh många aff det Barbariska Folcket wara omwända/ till then Christeliga Troon ; Några och så wäl i Swerige som Normannien wara medh Martyr-Cronan krönte . Ibland hwilcka han säger een Fremmande hafwer warit/ Herius benämbd/ när han predikade hoos the yttre Swenske/ förtiente han sigh Martyr-Croonan/ i det Hufwudet bleff honom affhugget.

Therföre war han wiß vppå sin Reesa/ och stälte sin Wägh sålédes at ända /at han drog igenom then Norske widden/ det är Danmarck/ Swerige/ Normannien / sedan till Orcades och yttersta Werldennes ända/ at han kunde komma till Ißland. Ty han hafwer och förordnat till Danmarck/ Swerige/ Norwegen och till öyarna i Hafwet/ många Biskoppar.

Epistola Adelberti ad Episcopum Roscildensem apud eundem Adamum.

Jagh will inthet eder K. Bröder låta wara fördolt / hwad Beswär Biskop Adelvard migh tillfogat hafwer/ then iagh förordnade at wara Prest för Församblingen vthi Sigtuna/ och i åren Wittnen/ som woro tillstädes tå han wijgdes /hwilcken tå han intet wille förestå det Barbariska Folcket / greep han till och begynte intaga Skara Försambling.

Deinde Adamus de eodem Adalberto.

Han wigde till Swerige sex Prästér. Adalvardum/ Acilinum och Tadicum/ såsom och Simonem och Munken Johannem.

Helmoldus Presbyter Chronico Slavorum Lib: I.

Mycket

Mycket aff the Slawers Folck boo i Stranden wid Beltiske Hafwet. Thetta Hafwet löper ifrån Wästerhafwet och öster / och kallat therföre thet Beltiska/at det dragar sigh vth som ett Belte igenom alla Schytiska Landzorther/och sträcker sigh in till Greckelandh: Och kallas thet Barbariska eller Schytiska Hafwet aff the barbariske Folcken till hwilcka det flyter. Kring om thetta Hafwet sittia många Folck: Såsom Danska/Swenska/hwilcka wij kalla Nortmänner/ The behålla then Norre-stranden och alla öyar ther vthi äro. Men then Söder-stranden beboo the Slawers Folck/ hwar ifrån öster äro först Ryssarne / sedan Pålackarna / som hafwa the Prysser ifrån sigh i Norr/ Söder äro the Behmer och the som kallas Moraber/ eller Corinther och Soraber.

The Danske och the Folck som boo vthan om Danmarck/ kallar then Franska Historien alle Normän.

Ludwijk han satte then Helige Mannen Ansgarium/ then han och hafwer eengång skickat till the Danske och Swenske för een Predicant/ till Archte Biskop öfwer Hamborgz Församling.

Therföre tå Gudz Nåd begynte något tilltaga i det Danska Folcket/ togh samma Biskop Ansgarius sigh före medh stoor Långtan och åtrå/at stiga till the Swenskas Omwändelse: Thenna swåra Resan gick han till igenom sigh sielff; Han begärte Breff och Konungens Budh i Danmarck / och reeste åstad Siöledes medh många / och kom till Biörcköö then förnembste Staden i Swerige / ther han aff the Trogne bleff wäl antagen medh Glädie/ Hwilcka han tillförende/ om han sin Prästerlige Heder antaget haffwer/ war dijt stält för een Predikant/ hafwer förwerfwat Christo/ och förmådde hoos Konungen/at alla må få Förloff at antaga Christendomen/ som det wille. Therföre sedan han hafwer tillsat i Swerige Biskopar och Präster / som skulle i hans ställe sköta Folckens Saligheet. Sedan han hade förmant alla at the skulle ther vthi framhärda/ drog han heem till sitt egit Säte. Ifrån then tijden begynte the then vtsådde Gudz Ords Sädan/ ibland the Danskes och Swenskes Folck båra ymnigare Frucht. Ehuru wäl sedan vpkommo många Tyranner / som vthsträckte sin treffliga Grymheet/ icke allenast emoot the sina Christna/ vthan och till andre Länder / Christenheetens Nampn giffs/ förstås hafwa warat effter sin första Planterningz tijdh i Danmarck och Swerige/ så at ändoch hon hafwer någon tijdh genom Förfölielsers Anstöter staplat / så hafwer hon doch aldrig aldeles warit vthrotat. Sannerlig the Normänners Krigh/ som the förde/ war ett Hinder at the Slawer och the andra Folck inthet kommo till then Christeliga Troon. Wijdare theras Krijgzhäär war sammansanckat aff the Danska/ Swenska/ Normänner/ som till äfwentyrs then Tijden woro vnder ett Herrawälde; Först lade the Slawerna Skatt

vppå

vppå/ effter det the woro närmarst för handen/ sedan plågade the/ the nästgräntzande andre Länderna till Watn och Land/ etc.

Sedan trädde han i then stoora Predicantens Ansgarij Ställe/ farandes medh ingen ringa Möda öfwer Hafwet/ och kom till Biörckö/ som war then förnembsta Staden i Swerige/ dijt som ingen Lärare dristade sigh wäga i siutijo åhrs Tijdh effter Ansgarij Dödh/ vthan som wij läsa/ allena Reimbertus. Biörckö är een Nampnkunnig Stad/ som ligger mitt i Swerige/ dijt som een streck aff Belt flyter/ och gör een önskelig Hampn/ Ther som alla Danskas/ Norwegers/ Slawers och Sembrers Folck pläga samman-komma för Kiöphandlens Nödwändigheetz skull. Therföre gick then HErrans Bekännare vthur then Hampnen/ och begynte aff ett owanligit Sändebuds ärande/ at tala till Folcket. Ty the Swenske och Göther/ för the farliga Tijdernas skull/ och Konungarnas Tyrannij/ hafwa tå aldeles bortglömt then Christeliga Läran: Men nu igenom Gudz Nåd äro the på nyt tillbaka kallade/ aff then Helige Fadren Vnno. När han hafwer förrättat sit Sänningebudz Embete och ärande/ kom tillbaka igen/ tå bleff han hastigt medh een Siuckdom betagen/ och ther medh Biörckö nederlade sin tunga Krops Börda. Han bleff död/ sedan han hafwer kämpat een god Kamp/ på det Nije-hundrade Trettijonde Siette åhret effter Christi Födelse .Effter honom kom Adeldragord.

Then hög-förnemblige Mannen Adalbert/ som war mycket myndig vthi Rijket/ beklädde det Archie Biskopliga och Apostoliska Sänningebodz Embete/ emedan han hade Gunst hoos Keyser Hendrich Conradi Son/ såsom och hoos Påfwen Leonem/ hwilckens Willia öfwereens stämde medh alle the Norske Folcken nemblig Danskas/ Swenskas och Norwägers.

Vthi Ottatijo fyra åhrs tijdh war Archie Biskops Sätit ledigt intill Hartwiikz tijdh. Hwilcken war för sin Edelheet aff twefoldiga Förstendöme mycket förnemblig; Han lade stoor Winn å at skaffa åther igen Lydbiskopar till Danmarck/ Norwegen och Swerige/ hwilcket gambla Handlingar förmäla/ fordom hafwa legat till Hamborgz Försambling. Hertigen Henricus Leo han skickade och så Budh till Städerne/ och the Norska Rijken/ Danmarck/ Norwegen/ Swerige och Rugen/ och tillböd them Fridh och friit Loff at handla i Hans Stad Lybeck.

Saxo Scalandicus Danica Historia
Praefatione.

Wiidare kommo Halland och Bleking aff Skånes Fulkomligheet/ lijka såsom twenne Qwistar aff ett Träås Stamm/ och bindas tillsamman medh Götha-Rijket och Norge/ medh långa Bockters och backgångars Widd.

Sedan then öfre Wäster-Hafwetz Krook/ i thet han skilier Danmarck/löper han igenom Götha Landetz Södre Orth/ medh ett wijdare Haaff.

Therföre är emellan thet Granduiske Medelhafwet ett lijtet Rum aff fasta Landet/ och seer Hafwen på bägga Siidor om sigh. Hwilcket om icke Naturen hafwer i Wägen kastat för een Gräntz/ hafwa Sundens Brusande giordt Swerige och Norwegen till een Öö. The östre Ortherna aff them beboo Skrickfinnarna: Hwilcket Folck är wandt wed obrukliga Slädar/ at öfwerfara höga Berg vthaff Iffrigheet i Jagande/ bekommer behageliga Säten aff Rummens branta Boningar. Ingen Brinck är så högh/ medh mindre man kan iu komma vppå then/ genom een Omgång. Förstefter han lemnade diupa Dalar/ och löper omkring Bergz-klipporna/ medh een starck Hwarfwel/ och böyer sålledes Framgången medh Wickningens Sneed/ till theß det genom krokota Stijgars Böyningar kommer öfwerst vp. Thet samma Folck plägar bruka hoos näst-gräntzande Folck Skinwaror för Godz.

Swerige hafwer Danmarck för sigh i Wäster/ och Norwegen i Söder/ hwars öster-deel löper Wäster-Hafwet forbij/ som ther näst ligger. Effter hwilcken finnes och så ifrån öster åthskilligt Sälskap aff then Barbariska Olijkheeten.

Lib: 1.

Konung Sigtrugz Dotter i Swerige Groo/ hon wär förlofwat een Jätte.

Konung Gram han sade Finnarnas Konung Sumble Krijgh till/ och när han fick see hans Dotter Signas/ lade han bort sina Wapn och Wärior/ och blef aff een Fiende een Frijare/ och tå han föraff skedat/ at han skulle först förskiuta sin Hustru/ så trolofwade han henne honom i Händer.

När som Othin han höltz aff heela Europa at hafwa een falsk Gudztienst/ så hade han lijkwäl wid Vpsala een alltijd warande Präst.

Lib: 2.

Thet Swenskas Mod/ försmår Danskas Blod/
O huru Grym är Götha opsyyn/
Her komma the mächta Raske/
Her ständer et Gny/ thet höres i Sky/
Med fiädrande Hielmar the Braska/
Medh hweste Bardr/ medh dragne Swerd/
Med skallrande Glafwer uthrustat.

The

The falla fast till/här börias ett Speel/
Wårt Stackars Blodh det kostar/
ÆEn har iagh warit i Kamp och i Strijd/
Men aldrig haka iagh makan/
Her ständer een Leek/han är icke blijd/
Medh Swerd/Spiut/Pijlar och Stakar:
Try Slagh iagh fåår/för ett iagh slåår/
Jagh wårie migh båst iagh hinner/
Få Götherna Hugg/the luska wår Lugg/
Så Rogon om Bräddarna rinner.
Och ty thet motståndande Swerdet/
At iagh så harmeligh drögde/
Wält min Owänn een Swensker Swen/
Thet migh ey täcklig nögdes:
Medh Macht wrok han rät som een Mann/
Sit Swerd vthi min Sijdå/
På Hugg war han tå intet spar/
Han lät sigh frijligen lijda/
Jagh för honom war een nakoter Kar/
Mit Lijff kunde iagh ey wårda/
Migh halp ey tå min Brynia blå/
Som Watn war Pantzaret hårda

Thet hende at tå Götherna fingo öfwerhanden/ at heela Rolffz Krijgzhåår lågh vnder.

Lib: 3.

På then Tijden frijade Helgo Halogiers Konung till Cusonis Finnars och Byarmers Furstes Dotter Thora benembd/ medh många Senningebud.

Gudarnas Förståndare Froo han hade sitt Säte icke långt ifrån Vbsala/ ther han ombyte medh sorgelig och osägelig Synd/ then gambla Seden at offra/ hwilcken war bruckelig hoos thet Folcket i så många hundrade åhr/ effter som han begynte at slachta Folck/the stygga Affguder till Offer.

Lib: 4.

Wid then Tijden regerade Atislus i Swerige/ som war een an-

selig Man/och aff godt Nampn och Rychte/hwilckẽ tå han hafwer twingat sine Granner medh Krijgh/ och på thet han icke skulle förkränckia sin förwerfwade Nampnkunnigheet medh Lättia och Försumelse /låt han medh Idkesamheet och Flijt anställa många nya Saaker / ibland hwilcka woro och så at han anstälte/ at man skulle wänia sigh gå allena starckt/och medh tunga Harnisk bewäpnat: Såsom och för det/ at det war inthet i Krijgzsaaker förnembligare/ än at offta handtera och bruka Wärior och Wapn/ såsom at han aff then öffningen skulle föröka sina Förnemligheetz Beröm/ hwar vtinnan honom icke mindre Förtrogenheet än som åstundan till Beröm wäxte. Han frũchtade för ingen Wåld/ som hans Modh skulle anstöta. Hwilcken tå han foor in i Danmarck/fodrade han Frowin till Kamp medh sigh wid Sleßwijck/och begge Krijgzhärarna blefwo nederlagde/ och hende at begge Anförarna kommo tillsammans medh Wärior/ lijka som till eendwijges Kamp /och förvthan offentligh Krijgzlott fächtade the som eensliga. Begges Sinnen åstundade thenna Drabningens Vthgång/ at the skulle bewijsa sin Manhafftigheet intet aff Härarnas Tillhielp/ vthan medh egen Krafftz Förfarenheet: Hwar vthaff hende/at Wapnen wäxte/och Aristus nederlade Frowin/och lade så sin enskylta Seger till then offentliga/ och her och ther förskingrade the Danskas Hääår. Sedan kom han till Swerige/ och skreff icke allenast Frowins Dödh vthi Belåten/ vthan han och plågade det medh Orden något vnderligare ther aff sigh berömma.

Lib: 5.

Wed samma tijdh vpwäxte ett stort Krigh emellan Konung Alarich i Swerige och Gästeblind Göthernas Konungh. Inge aff the Swenske Konungarna för honom/som leffde tillijka medh Frotho/ kalla-des Erick: Ty aff honom fingo the andra sina Nampn.

Finnarna äro the yttersta Folcken ibland the Norske. Hwilcka beboo een Deel aff Werlden/ som nåpligen besättelig och brukelig är. Hoos them brukas skarpa Pijlar. Och inthet Folck är så ferdigt till at skiuta. The fächta medh Loo och breda Skäcktar. The winlägga sigh på Trollkunst / och kunna Jaga. The hafwa inga wissa Boningar/ vthan flychtige Huuß: Ther the finna Wildiwr/ ther settia the sigh neder. Medh bucktiga Trään fara the öfwer Snödrijfwor och Bergh.

Lib: 6.

Thet är och sagt/ at thenne hafwer sin Vhrsprung vthi then Landz-Orthen/ som hafwer Swerige öster ifrån sigh/ hwilcken och nu Estarne och andra grofwe Folck medh sina wijda Besittningar behålla.

Starcather war intalt at öfwergifwa Ingels Wenskap/ sedan han bekom Konung Haldans i Swerige Vmgänge/ tå vthwalde han sigh Roo och Hwijla fram för Arbete.

Thetta war Helgoni ett angenembt Rådh/ at han drogh in i Swerige medh ringa Sälskap/ och kom till then förnemblige Staden Vbsala/ doch hölt han sigh ther ifrån/ at han intet ther ingick/ vthan skickade medh Helßning Starcather bod/ och bödh honom Konung Frodes Dotter till ächta.

Then samma war ännu intet heel aff sina Säår/ och ey heller ännu ruga war ther öfwerlupen/ tå Haldan war slagen aff sina Affwundz-Män: Han kom åter till Swerige/ ther han satte hans Son Siwar i sin Faders Herskap/ sedan han hafwer nederlagt några Vproriska.

Lib:7.

Theras Drotningar Sigar och Vlwilda/ aff hwilcka then eena war aff Konung Siwar i Swerige/ then andra aff Konung Carl i Götha Land kommen; J det the trätte eenständigt om sin Herkomst/ oplöste the sina Måns Wänskap.

Erick/ ju lättare han öfwergaff Rijket/ ju snarare bekom han det igen.

Sigruth war Göthernas Konungz Vnguini Dotter.

Samma tijdh sägz Göthernas Konung Sigward hafwa twå Söner Wemund och östen/ och een Dotter Alwilda.

Straxt som han fick weeta at det vpkom Krijgh emellan the Swenskas Konung Alwer och Ryssarna/ tå begaff han sigh straxt in i Ryßland.

Jmedler tijd bleff the Swenskas Konung Alwar död/ och lemnade effter sigh tre Söner Oloff/ Jnge och Jngeld. Jngeld bleff död i medler tijdh i Swerige: och lemnade effter sigh Ring ganska ung/ then han hafwer aflat medh Haraldi Syster/ hwilcken Harald insatte i sitt Fädernes Rijke/ sedan som han hafwer satt honom Förmyndare.

Lib:8.

Starcather/ som war i det Swenska Krijget/ och i then Strijden een merckelig Stöd/ Han kom först then Swenska Krigz-Historien på Danske.

Men på Ringz Sijda räcknas Vlff/ Abgi/ Windor/ Egillusćus/ Gotabrildi/ Guti/ som war född aff Alff/ Stur Starke/ Steen som bodde wid Weiniske Kärren. Till thesse lägges Gert Frimodig/ Gromer/ Wermick/ Effter hwilcka the Norske räcknas/ som äro nästgränzande till Albiam: Saran/ Fletir och Saligoth/ Tord Nickare/ Throndar/ Stoornäsot/ Grundi/ Othi/ Grinder/ Tuwi/ Col/ Byarchi/ Hogin Snelle/ Rokar/ Mörck. Thesse effter the förachtade Myckenheeten/ begofwo the sigh vthi een Slachtordning för sigh särskilt. Förvthan thesse Ram/ hwars Fader war Hyldh/ och Lynth Guthi. Ther till medh räcknas Swen Stolt/ Klyfft/ Richir Hööök/ och Rolff Hustru

kår. Hwar ibland räcknas Ring Athylae Son/ Harald och Thothin/ som är födt i een Bondeby. Till thesse lägges Wolsten Vicensis/ Thorvlff Tiock/ Tengil Långh/ Hunßdwe/ Birwil Bleek/ Burgar och Scumbar. Men ifrån Thelemakien kommo manhafftige Män/ hwilcka hade wäl itt kappert Modh/ men inthet någon Högferd. Thorlef wan Enwijs/ Totkil Gutisk/ Gretir/ som war een orätrådig och Begärsam till Infall. Effter thesse kommo Haddir Söte/ och Ridder Knoph. Men ifrån Norge talies/ Throndes/ Thrønski/ Thoki Sedig/ Raffro Hwiith/ Hasuar/ Biarni/ Blihar/ medh det Nampnet Flatnåsa/ Biörn ifrån then Byyn Soghin/ Findar som är födt wid Hafs Nääset/ Bersi som är födt wid Staden Falu/ Sywardt Swinhufwu. Erisk Hwisłare/ Aloten/ Harki/ Ruthar/ Raum/ Erlinger medh det Nampnet Orm/ Men ifrån Landet Jathrica kommo Od Engelske/ Alff Widtferding/ Enar Kulande/ Jwar medh det Nampnet Truwar. Och ifrån Tyle kommo Marruser/ hwilcken war födt och vpfostrat i samma By/ som Mithfrid säges wara född/ Grombar Gammal/ Gram Brundeluck/ Grim aff then Staden Skierum wid Scaha/ Fyrchi född vthi een Landzände. Sedan kom Berlinger Spåman/ medh hwilcken fölgde Braht och Rankil. Men ibland the Swenske woro thesse starkaste: Ar/ Backi/ Kedu/ Karll/ Kroc/ Gutfast Gummi aff Gestmarken. Hwilka woro Gudens Froo Wärner och Gudarnas trogne Domare. Jngi och Oli/ Alwer Folki hwilckens Fader war Elrich/ the antogo Ringz Krigztienst/ hwilcka woro ferdiga på sina Händer/ och mägna i sina Rådh/ och i nästa Wenskap antogo Konungen. Thessa förde sin största Vprinnelsen wara aff Guden Fro. Jbland hwilcka war och Simund aff Staden Sigtin/ tillstädes een träte Kämpe/ then ther waan war medh Köphandel. Till honom legges Frosti Mortel; Honom folgde Alff Stolte/ ifrån Vbsala. Han war ferdig i Skiutande/ och waan altijdh gå föråth i Strijden: Men kring om Olonem woro siu till tagzne och rådige Konunger. Nembligen Holti/ Hendil/ Holmar/ Lewij och Hamo. Jbland hwilcka och räcknas Regnald/ Ruthen Ratbartz Sona-Son. Wijdare så foor Sywald i Hafwet medh ellöfwa Siöröfware Skepp. Leßse the Pannonierers Segerwinnare/ togh emoot een Jackt beslagen medh förgylt Linnetyg. Thirikar foor medh ett Skepp/ som hade böyda Stammar som een Drake. Thrygir såsom och Torwill förde åthskilt tolff seglande Skepp: Men vthi heela Ringz Flottan woro tu-tusende och fem hundrade Skepp fundne. Men then Guttoniske Flottan lågh i Hampnen Gam/ och förwente then Swenske Flottan. Therföre förde Ringh Armeen till Landz. Men Oloni wardt befalt at föra Armeen till Siös/ hwarföre blifwer Götherne tillsagt/ at medh tiden möta the Swenske emellan Wijk och Werundia. Therföre böra the Swenske och Norske tänckia/ huru mycket thet Norlandz Folcket hafwer warit förmer än Tyskarna och the Slawer. The

The Guttoner woro så färdige at skiuta / at the skuto genom Sköldarna.

På samma tijdh fick the Swenskes Konung Gotan een osägelig Kärleeck till then andra Omundz Dotter för hennes Skönheetz Rychte skull. Och pålade Elboni een Sibboms Son at wara ett Senningebud / och fara åstad at begära honom then Jungfrun.

Effter honom regerade Siwald / hwars Son war Snio / som söckte aff inbördes Kärleeck medh heemliga Senningebudh at komma tillsammans medh Konungens Dotter aff GöthaLandet.

När Snio förnam aff Faderlig Kärleeck henne wara bortförd at gifftas medh Konungen i Swerige / sände han een som skulle i tiggare Kläder / then ther genom allmenne Wägen war waan sigh tiggia Maat / till at försöckia henne.

Först kommo the till Bleking / sedan seglade the Möre förbii / och lände till Landz wid Gothland / ther som the hafwa bekommet the Longobarders Nampn aff Gudinnan Frigga / som Paulus Warnfredi det betygar / hwilcket Folck the sedan vpråttade. Sedan lände the till Rugen / ther the öfwergåfwo sina Skepp / och foro Landwägen. När the hafwa farit Landwägen många Land igenom / och medh Wapn them förhäriat / Och effter många giorde Nederlagh / kommo the sidst till Italien / och bytte om sit Nampn till det förra igen.

Hwarest the Longobarder hafwa bekommit sitt Nampn.

Effter honom kom Regner till Rijket / tå Fro war Konung i Swerige.

J medler tijdh tå the Swenskes Konung Heroth war aff een Händelse begripen i Skogen medh Jägande / funno hans Stallbröder Ormar / them fick han sin Dotter till at vpföda.

Sedan Regnar hade beswärat the Saxer medh Skatt / och fick ett wist Bod om Herotz Död i Swerige / drog han till Swerige / tå han hafwer bedit Biörns / Fridleffz och Ratibartz Gille och Rätt / at the skulle ransaka om hans Barn / som woro ströflade sitt föröckta Goda / aff then. J Fiendens ställe efterkommo Konungens lastande.

Finnarna plåga anställa sitt Lopp medh Behändigheet / och hahla staffrars Tillfallande / och tå färdas the hefftigt åstad / aff een sielffkraffd Hastigheet / och förmenas kunna wara när eller borta / när the willa. Sedan the hafwa skadt Fienden / fara the medh samma Hastigheet bort / som the kommo / ey heller förfaaka the försummeligen återkomsten medh ett Anfall / och kunna altså förmedelst sina Slädars Behändigheet och Krops Wigheet så wäl Jaga som Fly.

När som Regner förstod hans Otijdigheet aff the Swenskas Krigzöfwerster Kelther och Thorkill / seglade han straxt hastigt till GöthaLand.

J medler tijd Daxon / som inthet länge söckte at öfwerwinna

Fursten

Fursten Witzker i Swerige/ omsijder grep han honom/ sedan han hade medh een bedrägelig Fridh beswicket honom. Sedan han hade kal at honom och Erick till sigh / drogh han åstad at sköffla Orcades/ sedan lade i Land wedh Skottarnas Gräntzer/ och effter tre Dagars fäcktande/ slogh han theras nederlagde Konung Martwal i hiäl.

Effter detta åstundade han hämpnas Erick/ som war aff Ostons Arghcet dräpin wid Swerige/ och i det han skulle hämpnas een annans Dödh/ måste han låta sitt Blod åt sin Fiende.

Lib : 10.

På then Tijden war Sturbiörn Konung Biörns Son sköflat aff Rijket/ aff sin Farbroders Oloffz Son Erick/ tå drogh han medh sin Syster Gyritha/ till at begära Hielp/ hwilcket honom så mycket beredwilligare war efterlåtet/ som han efterlät honom sin Syster till ächta.

Jbland detta togh Sturbiörn Harald till Hielp / och wille aff niit at hämpnas och wedergälla then Orät honom tillfogat war/ kommandes ihugh hwad Skada han hade lijdit/ ställte han sin Wrede emoot Erickz Herrawälle/ för hwars Oorsackz skull/ Harald begaff sigh till Halland och fick Tijdender aff det Tyska infallet/ som giordes aff Keysar Othone.

J medler tijdh war Sturbiörn drifwen aff sina Soldaters spotska Formaningar. Han förtrodde därligen sin lycka i sine Stallbröders Manhafftigheet/ och råkade så i sit egit Förderff/ een fåkunnig Oristigheet förgick the Kongeliges återkomst. Ty han dräptes/ i det han dristade sigh at högre achta Krijget/ än the vphissade Handlingarna/ igenom the Swenskas Wanskötzel.

Toko dristade och så i sådan slagz berömlig Gärning / bewijsa sin Manhafftigheet/ therföre twingas han för Harald/ som sigh berömde wara meer förfaren i Skogars skepachtige farande Konst/ än Finnarna äro/ at framthe sitt Prooff för Klippa Köllen. Men det han hafwer mindre öfwat/ thet hafwer han måst fullkomligare aff sin Manhafftigheet till Låns taga. Tå han foor åstad aff Berget/ måste han förtroo sigh een liiten Stock/ och i det han skulle binda the släta Bränderna wed Footsålen/ stiälpte han öfwerända then hastig-farande Slädan.

Ey heller återwände Gudz Hämbds Pijlar och Skott emoot Förften/ som öfwergaff Heligdomen. Ty the giorde och Swerge fienteliga the Danskas Handlingar. Konung Erick/ hwars Till-nampn är aff Seger/ i det han hafwer hulpet Sturbiörn genom Harald/ emoot the Swenska/ gifwandes een åminnelse/ huru hefftig han trachtade effter Swens Lijff/ förde han sin Krigzmacht in i Danmarck/ och i det han bekrigade Sonen / wille han wedergälla Faders Brått.

Vthaff hwilcken Swen war wunnen i det Skåniska Krijget.

Oloff Erickson kom med sin Moder Syrith tillaka till Swerige/ ther

ther boandes hölt Riiket vnderdånigt vnder sin Moders Wilia. Åf- wen aff lijka samma Prästz Behändigheet är Oluff i Swerige förd till Christendomen/ och hedrade honom medh det Nampnet Jacob / tillägg- gandes Nampnetz Heder Sedernas Framsteg. Men om samma Konung hafwer aff honom eller Biskopen i Bremen Vnno fått then Christeliga Läran/ finnar iagh lijtet.

Sedan Konung Oluff i Swerige war dödh/ kom Omund i stäl- let/ och bekom det Nampnet åhrig. Effter hwilckens Dödh Oluff Nor- vagiensis fick een Tillförsickt at bekomma igen sit Fädernes Land / se- dan han hade samkat ihoop Hielp aff the Swenska/ affkortade han medh een dristig Bruckning the Norwegers Macht/ i det at han förnam Knut wara försatt aff Broderlig Hielp / såsom och förnembsta Deelen aff sin Macht förswagat.

När the Swenska trägit föllo in vthi Skåne/ begärte han först reesa bort at affstäckia them then Handlen.

Tå Swen miströstade på the Handlingarna/ är han förrest som iagh sade/ till Skåne/ och satte sigh i Sinne/ at åter igen besökia Swe- rige/ (ty han hade tådan sitt Vhrsprung/) hwilcken Magnus medh stör- sta Jifwer och Häfftigheet efftersatte. Och när han skulle reesa Staden Alextathiam förbii/ förbryddes hans Häst/ i det een Hara dödades/ hwaraff han bleff dödh/ i det han drefftz på een Stäck / på hwilckrn stodo vth hwassa Taggar.

Lib: 11.

Han sampntog Gutham/ aff Lust at afla och ächta Barn medh/ som war föd aff Swensk Konglig Blodh/ och medh sigh i Blodz-förwandskap.

När Drotningen det hörde/ reeser hon till sitt Fädernes Land medh sin eegen omyndiga Son/ och lemnade bägge Döttrarna effter sigh/ aff hwilcken Ingert bekom een Förnemblig aff Stämma i Swerige/ Folcke benembd/ och hade twå Söner Bengt och Kanuth. Och aff them bekom een Sona-son Birger / som nu är Förståndare i Swerige medh sina Bröder. Men aff Cecilies ächtenskap aflade Erick Göthernas Höff- ding Knut och Carl. Vthaff hwilcka äro the Herligaste Anor vpkomne/ som hafwa länge tillsammans hängt.

Lib: 12.

Men han togh Margareta till ächta/ Konundz Ingens Dotter i Swerige.

Imedler tiidh effter Konungens Död/ togo Götherna sigh före at föra the Swenskas högsta Wälde in på Magnum/ hwilcket alt at giöra war i the Swenskas Wäld/ altså söckte the med skada på een annars Frij- heet förwärfwa sigh någon Tillwäxt på sin Högheet / hwilcken Myn- digheet the Swenske inthet achtade/ och inthet tillstodo sin gambla

Förman nederläggas i fast ringare Folcks Afwund. Therföre Anseende aff sin gamble Frijhet/förtogo the det Nampnet medh een olijck Jämförelse/och drögde så medh nyt Konungzwahl: Hwilcken sedan bleff aff Götherna dräpin/ och således effter honom till föll Magno Rijket.

Lib: 13.

Jmedler tijd/ tå the Swenske hörde Magnum wara medh Inbördes Krigh bekatat/vphofwo the Swenske Swerter till Konung/som doch war ibland the Swenske affeen medelmätig Stämma född.

Han vndfick aff henne Carl/ som sedan regerade i Swerige.

Hendrick war thet Swenska Partietz Biskop/

Lib: 14.

På then tijden foor Nicolaus Cardinalen i Rom heela det Britanniska Wästerhafwet omkring / och gaff Norwegiae/som war vnder Lundensium Lähn/högsta Biskops Ähre-Nampn/ hwilcket han och i Krafft aff sin Legation begärte i Swerige förrätta / men the Swenska och Götheska kunde inthet komma öfwer eens medh een sådan Stad och Persohn uthi thet Werfwet/ thet war theras åhra alt förnär

Therföre går han medh Befallninger till Eskill / och lofwer honom skola få större ny Högheet / än then förra som han miste. Förklarandes sigh aff Swenska Primatz Embete/ skola wedergälla thet fråntagna Norwegen sin Skada. Eskil tager emoot thet honom lofwat war/ och begiärar medh åstundan Senningebudz Lägenheeten. Och i det han kom/ lade han neder hoos honom/ som skulle blifwa then Swenske Prestens Kännetecken/ hwilcket skulle honom gifwas/ som the Swenskas och Göthars eenhälleliga Samtycke föllo vppå

Nästan på samma tijdh / mördade Kammertiänaren Konung Swerker om Natten/ medan han soff. Hwilcken Gärning Gudh strax hämpnade: Ty liten Tidh ther effter Magnus/ som war Vphoff ther till/ at Kammertienaren skulle det göra/ aff hemligt åtrå till at regera/ vthi then Drabningen/ som han Swerkers Son Carl hade sköflat från sin Fadrr / och welat affhenda honom Rijket/ plicktade för sin skamliga Stämpling medh Lijfwet.

Then Swenske Konung Guttorms Gudeliga Fulfölielses Plickt war / at han medh sin Närwarelse beprydde Waldemars Sona-Dotter/ hwilcken theras Konung Carl war förlofwat / och hafwer nu framhafft ett Senningebud/ som henne bortföra skulle.

The som i Strijden slagne äro aff Erling/ och sin Konung och Seger förlorat/ the fly till Carll Konungen i Swerige / och begära honom till Kriigzöfwerste / hwilcken synes och medh the Norwegeske een Frendskap hafwa.

Aff

Aff thesse Förmaningar stärckte the Danske sigh och lade tiuz anöz wedh Öland. Men effter det the Swenske och Danske drefwo een Feigd sin emellan/ på det the icke skulle göra något Nederlag på the Christna/ som war anstält mott Hedningarna / förskonte the Öön/ och satte så Gudztiensten fram för thet Hatet/ som Rijken sin emellan hade. Och lära häraff Inbyggarenar/ Euterne medh the samman-blandade Ester öfwa Siöröfwerij/ vthi nästliggande Hampner/ så at the som först woro segelferdiga / inlöpa i Kampewijs medh Fiendens Föracht / in vthi sigh vthwiste Orth / förgätandes Konungens Befallning:

Epistola Innocentij 3. Pontificis Romani Archiepiscopo Lundensi.

Ty vthi så wäl ringa/ som stoora Saaker kan Menniskliga Förnufftet esomofftast feela/ therföre äro the Förständiga/ som weeta sigh förfråga/ när något twiflachtigt mon infalla. Tu hafwer sannerligen begärt blifwa vnderwijst aff det Apostoliska Sätet/ om the Prester som hafwa hwar effter andra twenne Bisläperskor/ om the skola heetas hafwa hafft twå Hustrur/ at tu inthet kan medh them handla och laga lijka som the ther intet kunna förrätta någon Gudztienst vthi sitt Kalis-fordran. Och om Prästens Barn skola vthan åthskildnat förordnas till PrästeEmbetet/ och om tu skal lijda at Presterna vthi Swerige äro vthi Echtenskapet/ hwilcka föregifwa sigh theröppå hafwa bekommet een Påwens Frijheet. Till hwilcket wii wille således swara: At emedan såsom föreskrefne Prester/ antingen på een eller åthskilliga Tijder hafwa flere Bisläperskor/ så falla the inthet under twenne Gifftermåls Sackz Irregularitet/ at the äre otiänlige till at ordineras/ så kan tu medh them som i eenfalt Hoor befundne äro/ effter titt Prästerliga Embete beställa och ordna / om the kyskeligen lefwa wilia. Prästebarnen belangande/ tillåtas the intet effter Påfwens thenandras Beslut/ såsom och aff Mötet som höltz i Pictavia/ at wiigas till Präster/ medh mindre the icke hafwa warit vthi Klöster eller och Gudeligen vthi Regla rne wäl vptucktade. Om Prästen i Swerige kan tägh inthet swara/ förr än tagh får see det Privilegium/ som the sigh beropa på. Datum Signiae/ then 7. Octob. på wårt Påfwedömmetz 16. åhr.

De Gothis Rodericus Toletanus, Lib 1. C:8.

Vthi Wäster Hafwetz Land är een Öö som heeter Scandia.

Och oansedt i Scandia äro många och åthskilliga Landskäper/ så räcknar tå ty eller Claudius Ptolomaeus inthet vp flere än siu/ nemb-ligen: Göthar/ WästGöthar/ östGöthar/ Danska/ Rugeska/ Arother/ Thaner / hwilckas Konung sedan Rudolp war/ när tå han hörde Konung Theoderici Mandom/ föraChtade han sit egit Rijke/ och gaff

sigh till hans Krigztienst. Öst Götharna och the Danska/ och the som aff them vpkomna äro/ hafwa drefwet the Heruler ifrån sina Säten.

Therföre aff thenne Scandia/ etc. aff Jornande.

Cap: 9.

Effter Thericks Död/ regerade ibland them Gederick/ hwilcken war een herlig Segerherre.

Effter honom kom hans Son Filmar.

Isidorus som war the Göthar mycket tienstachtig och bästa Crönike Skrisware/ hwij han thetta/ som wij sagt hafwa/ hafwer förbijgått och vthlåtet/ weeta wij inthet.

Thesse nåkas the Norske Bergen / och äga Schytiske Rijken / som äre swåre aff Berg/ och then Deelen kallas ännu i thenna Dagh Götha Land: Vthtydningen på thet Nampnet är på wårt Mål Manhafftigheet.

The anföllo Franckrijke/ och bekommo Hispanien/ och ther widh Toletum giorde the sigh ett Säte och Rijke.

The hade länge sina egna Regenter/ och sedan antogo the Konglig Högheet / och det the och medh Presterskap beprydde. För thessa fruchtade sigh alt Europeiskt Folck. The Alpiska Bomarna måste för them öpnas. Effter then Schytiska Vthdriffningen är det Wändiska Folcket vth Pañonien icke allenast med theras Närwarelse vthmattat/ vthan och jämwäl aff Rijket förjagat. Och aff theras Anfall äro the Alaner vthödda. The Swewer/ som boo emellan then sammanbrutna Spanska Wråenar/ The hafwa förstått sin ändalycht aff theras Wapn/ och miste medh neslig skada thet Rijket/ som the lätteligen och försumeligen besutto. Och alltijd snarare behöllo sin Frijheet i Krigztijderna än i Fredztijderna. J Krijgznöden satte the Sinne och Modh fram för Böner / gode Ord/ och i Wapn woro the anseenlige aff Spetzar/ Skott/ Bogar och Pijlar/ Swerd och Klubbor / och fächtade både till Håst och Foot: Men Håstar woro them kärare. Medh Pijlar och Skott söckte the sin Wederqweckning. Kempning i Leeck förde the medh Wapn-Konsten. Siööfning hade the ingen/ intill Sisibuti tijdh/ vnder hwilcken the kommo till then Åhran/ att the icke allenast till Lands vthan och till Siös/ lemnade skiöna Segerwinningars Effterdömme. Ty the woro dristige och frijmodige/ och aff naturlig Böijelse snälla och nätta/ i förehafwande Försicktige och stadige / i åthäfwor och Dräckt behageliga / aff Krafter förmögna / höga och långa / grymma tå the woro sargade/ färdiga på Händerna/ på Kroppen starcka/ på Lemmarna beqwemme/ och wäl artadhe på Färgan hwijta.

Lib: 2. C. 1.

Första Regerningen öfwer Götharna togh Athanarich emoot/ åhr

åhr 381. och regerade i 13. åhr. åhr 389. blefwo Götharna wed Istrum från hwar andra skilda / tå the medh inbördes Nederlag under Athanarich och Fridigerno hafwa hwar andra förstört. Men Athanarich öfwerwan Fridigernum med Keyser Valentis hielp / och tå begynte hans Macht öfwergå : Men Fridigernus war som een Vnder-Konung. Fridigernus war medh them som öster woro och kalladesöstgöthar: Och Athanarich war medh them som i Wäster bodde / och bygde sina Hyddor. Tå lärde Biskoppen Gudila them then Christna Lagen / och affsatte Skrifften både Nya- och Gambla Testamentet på samma Språck. Gudilas gaff them serdeles Bookstäfwer medh samma Lagh / hwilcka the hafwa vthi the gambla Hispaniska och Franska Böker / som än i Dagh finnas / besynnerligen i the som kallas the Toletaniska.

Cap:3.

När som Keyser Gratianus som begaff sigh ifrån Rom och till Franckerike / det förnam / kom han till them medh een samnat Häär / och nederlade wed första Ankompsten theras Häär / hwilcken Fridigernus förde. Men emedan the som vndkommo flydde till Athanarichs Kriigzhäär / tå beslöt han hempnas sin Medbroders Dödh.

Cap:4.

Tå Athanarich dödh war åhr 414. söckte Götharna Wänskap medh Theodosio / och woro så vthan Konung i 28. åhr / och kallades Förbundz-Bröder. åhr 423. vnder Radagiso och Alarich söndrade the sigh ifrån hwar andra / och kommo omsider åter till Enigheet för the Romares Förstöring skull / och gingo medh liika Meening till Rådz / at begge skulle regera / Men Alarich skulle wara förmeer / och skiffta så the Italianska Länderna sin emellan / som the sköfla skulle.

Hwars Kriigzhäär war aff Stilicone the Romars Höfding i i Thusciae bergachtige Rum omkring stängd / och meer aff Hunger än aff Swerd vthödder / och omsider war och sielfwa Konungen fångat och dödat. Effter hwilckens Dödh Alarich begynte allena regera aff Nampnet een Christen / men i Läran een Kättare.

Cap:5.

Götherna woro aff een sådan Mildheet / at the öfwersågo medh them som flydde till the helga Rummen / och ingen wille the ifrån the helga Rummen vthdraga. När the kommo i Staden / skonte the alla. Och the som the funno vthan om the Martyrers Rum och Platzar / och åkallade CHristi och the Heligas Nampn / ofwersågo the medh samma Barmhertigheet. Vthi thet öfriga / oansedt Fienden till Sköflings stod / doch liikwäl hölt theras Gudachtigheet thet Sielffzwäldet tillbaka.

Cap: 10.

Göthern begynte på at skriffwa sin Lagh.

Vnder thenne Konung Erick begynte Götharna at skrifwa sin Lagh. Ty till förende regeradas the medh Sedwana och Bruuck.

Cap: 12.

Thenne / ehuruwäl han war een Kättare / hölt han lijkwäl Gudz Försambling wed Frijd. Så at han gaff the Catholiske Biskopparna tillstånd komma tillstädes wed then Kongliga Staden / at skicka och laga som lända till then Församblingens Disciplin.

Lib:3.Cap:7.

När som alla Furstar och alt Folck hafwa ifrån många hundrade åhr förfarit Götharnas stoora och vnderliga Bedrifter.

Cap: 19.

Julianus war een högh Edelman aff Göthisk Herkompst.

Cap: 20.

Thet sägersamma Folcket / thet ädla Folcket / Götharnas Folck / vnder hwilcka Asia och Europa sigh gifwit hafwa / och vnder theß flychtige Wandaler / hafwer heela then Africaniska Kretzen sigh gifwet.

Cap: 21.

Och här ändas det Göthiska Maiestetetz Beröm / åhr 752. som medh många Krijgh hafwa vnderkufwat många Rijken / och nu hafwa näst vthi ett Krijgh nederläggia sin Ähras och beröms Feltteckn. Hwilcka Schytien / Pontum / Asien / Macedonien / GreckeLand och Illyrien medh åthskilliga Nederlag hafwa förödt: Och theras Qwinnor hafwa heela then österländiska Widden vnder sigh lagt medh Krijgh / sampt then stoora Konung Cyrum i Babylon / Assyrien och Meden. Syrtens och Hyrcaniens Konung / sedan the hafwa honom fångat / dräpte the i een Blodflaska. För hwilcken / som det öfwerwunna Rom / som war alla Länders Regentinna / hafwer bögt sina Knää: Hwilcken Keyser Valens gaff effter i brännande: Hwilcken the Hunners stoora Konung Attila hafwer i det Catalauniska Krijget förbättrat Rijket; Hwilcken the Alaner vthi then flychtige Drabningen hafwa efterlåtet Pannonien: Hwilcket the flychtige Wandaler hafwa vpdraget Franckerijket: Hwilckas Krijgh som med Gnyy och Knall öfwer heela Werlden i många åhr hafwa dundrat. Thet hafwer nu Mahometz nys Vpkomna Genstörtigheet vthi ett Krijgh / medh ett ohörligt Nederlag vthrotat.

Thenna (Hispanien/) sedan the hafwa igenom faret nästan alla wijda Asiae och Europae Länder / och mång Krigh och Kämpningar förfaret / achtandes effter beqwembliga Rum som the besuttet hafwa / höllo the för bättre än alla Länder / som serdeles öfwerflödande war: Hwilken Landzände / som omkring hwälfder är medh the Peyrenaeiske Bergen / som ifrån Haaff och till Haaff vthsträckta äro / och omhwälfwas

medh

medh Wästerhafwet och thet Tyrrehniske/ Franckerijke och thet Gothiska/ det är: Narbonensiska Land/medh thet Rutheniske/Städerna Alba och Vivarium/ som i Götharnas tijdh hörde till Landet Narbonam/ och i Africa/ ett Land aff tijo Städer/ som kallades Tingitania/ hwilcken war under Göthernas Herrawälde.

S. Brigitta Revelationum Lib:4. C:3.

Efter Syndafloden woro inga Menniskor qwarre/ än the som woro i Noe Arck/ Och een aff thet Slechtet är uprunnen som komsöster/ Hon leffde wed åhr
vthaff hwilcka somblige kommo til Swerige. Een annan Slecht kom 1240.
till Wäster/ aff hwilcken sombliga kommo till Dacien. Men the som först begynte på at bruka Jorden/ som inthet war öfwerlupen medh Watn/The tillägnade sigh inthet aff theras Land/ som woro på andra Sijdan om Watnet/ och på öyarna/ Vthan hwar och een war benögd medh det han öffwerkom.

Erici Daniae Regis Wratislai 7. Ducis Pomeraniae, filij, Historica narratio de origine Gentis Danorum.

Som the gamble Historie Skribenterna betyga/hafwa the Danska kommet in vthi det Rijket som kallas Danmarck eller Dacien/ifrån Göthalanden/ uthi Saruchs Abrahams Farfaders tijd. Hwilcka Göther/ som Papias säger/ äro komne aff Gog Japhetz Son. Thet at sombliga säga/ at the Danska skola wara komna aff Danias/ thet är/ the Grecker/ är Sanningen lijkt/ men doch på alla sijdor intet wist: Vthan det at the i förstonne äro kallade Danai. Men hwart och ett Land haffwer hafft sitt serdeles Nampn/ och hafwer ännu/ och på then tijden Dawid regerade/ hade the Dan till Konung. Ty på then Tijden kom Dan Humbles Son ifrån Swerige/ och regerade öfwer Seland/ Onen/Falster och Laland/ hwars Rijke kallas Wijtes Lot.

Mox in Rege 13. Daniae.

Medan som Rolff Kraki war ännu Barn/ lade Konung Atiscus i Swerige Skatt på the Danska.

Mox in Rege 21.

Aff then samma Hother är Gården Othera kallat/ dijt han flydde/och bleff dräpin aff K. Bogo i Swerige/som och effter honom regerade.

In Rege 28.

Wermund Blinde/ han war een strijdzbar Man/ På hans tijdh slogo Keto och Wiggo Höffdingens Söner på Sleßwijck/ thiäl Konung Atisk i Swerige.

In Rege 42. qui post Christum natum octavus.

Frothe Rechbance/ honom slog Haldanck in Byerngramce/ Konung Haraldz Broders Son thiäl/ till Hämbd för thet han slod hans Fader thiäl. Effter honom regerade K. Erich i Swerige. In

In Rege 55.

Harald Hildercan/ han slog ihiäl thesse fem Konungar/ och så mächtig war han / at alla Konungar emoot Medelhafwet måste göra honom skat / hwilcken Skatt Konung Ringer i Swerige hans Sona-Son honom nekade / drogh han in vthi Swerige / och ther föll vthi ett Krigh.

Effter thenne Harald som i Femtijo åhr hafwer regerat/ kom hans Sona-son Ringer.

In Rege 76.

åhr 902. Effter Christi Födelse/ mötte Keyser Arnolphus the Danske vthi Tyskland/ han nederlade aff them ett hundrade Mann vthi ett Kriigh som aff Himmelen fördes. Samma åhr dödde Erick Barn/ och Konung Oluff i Swerige regerade för honom.

Mox in Rege 107.

åhr effter Christi Födelse 1210. bleff Konung Swerker i Swerige ihiälslagen.

In Rege 113.

åhr effter Christi Födelse 1266. dödde Konung Bigger i Swerige.

åhr effter Christi Födelse 1266. dödde Hertig Erick i Swerige. Konung Waldemar i Swerige war Landzflychtig till Danmarck/ medh Hustru och Barn.

åhr effter Christi Födelse 1278. kom Konung Waldemar tillbaka till Swerige/ och lemnade sin Son till Gislan.

Albertus Crantzius Historia Svedica.

Swerige är ibland the Norske Länder det Fruchtbaraste : Feet äcker på Sädh / och rijckt Land aff Honug. På Boskaps Alster och Beet förmeer än alla the andra. Och alleställz stoor Lägenheet på Skågar och Floder.

Nella relatione dello stato dell imperio & della Germania per tutto l' Anno 1628. fatta par caraffa Nuntio del Papa alla Maiesta Cesarea.

Gustaff är then Hundrade och Fyrtijonde Femte Konungen i Swerige. Hwilcket Rike är begynt på det Nijotijonde åhret effter Syndafloden.

Ex bello Svetico Petri Baptista Burgi Scripto pragae, edito Leodii dedicato autem D. Francisco Cardinali Barberino Anno 1633.

Sweriges Rike som är vthan om then 55. bredz Grad till ett 1000. Italianske Milar; Ther som thet bredast är sträcker till then 72. Graden:

Graden: Vthi Längden går thet inthet öfwer 1500. Ifrån Öster är Ryßland / och Söder är Bält och Tyskland / ther ifrån Wäster är Norwegen / och ifrån Norr ligger Wästerhafwet. Hwilcket är vthom then 60. Graden / thet hafwer een medelmätig och mild Lufft: Hwilcket ther ifrån sedan löper till then 66. Graden / nemligen till Nordstiernans Cirkell / och ther vthom / och hafwer wäl ther een swår Wäderleck / men mycket ymnigt Land / så at thet eena medh sin Läglighet försonar och förskylar then Obillighet som thet andra medh sigh hafwer. Thet andra som är vthom Nordstiernans Cirkell / thet är både ofruchtsampt och förskräckeligit aff Köld / doch öfwerflöder det medh Fiskerij / hwilcka Floder och Strömmar vndsättia Hafwet / och theras Inbyggare hafwa sin Föda ther af. Thet Riket hafwer fordom warit så fult medh Inbyggare / at the hafwa brukat och så Skogarna. Hwilcket hafwer warit ett Förderff för them / som i Swerige hijt och dijt skulle reesa / ther till medh betygar thetta Folckets öfwerströmande öfwer heela Werlden / men nu för Oenigheet och långwariga Krijg skull är thet intet så Folckrijckt. Inbyggarna äre aff Naturen grymma / och medh swår vptuchtan stärckas ther emoot alt Arbete och Wedermödo. The hafwa lijka Seder medh Tyskarna / allenast the öfwewinna them uthi Höfweligheet / doch i Behändigheet snällare / så at hwar Swensk Bonde kan alla Konster och Handtwerck. Sina Konungar räckna the ifrån Magog Noachs Sonason in till närwarande Konung Gustaff then andra / 148. Then Kongliga Högheten hafwer tillförende warit aff Waal / Men aff Konung Gustaff then Första är then giord till een Arffzrätt / i thet the togo Riket ifrån the Danske / och kastade thet vnder honom och hans Efterkommande. Hwilcket Besluth the förnyade under Konung Carl åhr 1604. Then Christeliga Läran hafwer Muncken S. Ansgarius lärdt the Affgudadyrckande Inwånare vthi Konung Biörns tiidh / som war then 100. Swenske Konungen: Wid åhr

DCCC XVI.

ENDE.

GEORG: HORNII ORBIS IMPERANTIS
Pag: 158. edit: Ann: 1668.

Thet Hispaniska Rijket.

I. Regel.

Thes första Begynnelse är aff Wäst-Götherna.

Under Keysar Honorio och Athaulpho/ Segerico/ Wallia/ Theuderico/ Götha Konungar. Förnembste Orsaaken war Honorius: Then drifwande Orsaaken war tweggehanda: Then första war/ at han haffwer tillåtit the Barbarer/ och synnerligen the Göther/ Franske/ Alaner/ Swewer och Wandaler/ sins emellan wara vthom Italien oeense och strijda/ på det han skulle förswaga them. Then andra Orsaaken war/ at han skulle befrija Italien och Rom ifrån WästGötarna/ som war aff them vnder Alarico och Athaulpho eller Adolpho tagen. Ty Athauephus hade i sinnet nederrifwa Rom/ och opbygga een ny Stad/ then han skulle kalla Gothiam/ och sättia ther sit Säte. Så hafwa Keysarenar meent at thet Romerska Rijket stod inthet till at kull-kastas/ medh mindre Staden Rom icke woro nederrefwen: Lijka såsom thet fordom war Konung Mithridatis Meening.

II. Regel.

Thesse drogo först vthur Italien in i then Franske
Narbonam eller Provinciam:

Anno Chr: 411. Tå Götharnas Konung Athaulphus regerade/ war Rijckzens Säte vthi Narbona; Och hela det Strecket kallades Landt Gothia/ thet är: Götharnas Land/ eller Gothland/ hwilcka Ord äro aff Tijden illa förbytta vthi Orden Languedociam eller Catalonien.

III. Regel.

Ifrån then Franske Narbonien hafwa the begifwet
sigh till Aquitanien eller Wasfonien.

An: Chr: 417. Tå Wallia regerade/ war Rijckzens Säte vthi Tholosa.

IV. Regel.

Ifrån Aquitanien äro the reeste in vthi Hispanien.

An: Chr: 429. Tå Götharnas Konung Theuderic regerade/ war det Kongl. Sätet vthi Toleto. Ifrån then Tijden kallade Wästgöta Konungarna sigh alltijdh Flavios. Här till war then wissa och sanna Orsaaken/ ty Flavius war et waracktigt Tillnamn/ nästan åt alla

 Romer-

Romerska Keysare/ som ther effter regerade vthi Occident/ besynnerligen in till Augustulum/ och i Orient några hundrade åhr ifrån Keysar Martiani tijdh. Therföre efterfölgde the Östgöther och Longobarder vthi Italien/ Keysarens Exempel/ och WestGötherne vthi Hispanien/ at the skulle beteckna sigh wara lijka Regenter medh the Romerske/ och så kallade the sigh therföre Flavios medh.

V. Reg:

Omsijder bekommo the hela Hispanien.

An: Christi 585. Tå Göthernas Konung Fl: Recaredus eller Richardus regerade. Ty här till hade the allenast then största Deelen aff Hispanien/ tå the Swewer än tå innehade Galletien. Thenna Recaredus war then förste som hade det Tillnampnet Catholicus/ effter han war then första Götha-Konung/ som hade then rätta Läran/ ty the andra förre woro alla Arianer.

VI. Reg:

Götharnas Rijke bestod aff Aquitanien och Franske Narbona/ ther till medh aff heela Hispanien/ och een stoor Deel aff Afriske Tingitana eller Mauritanien.

Thetta Rijket kallades medh det Nampn Götha eller West-Götha Riiket: Hwars Deelar woro thet Franska GötaRiiket/ thet är: Aquitanien eller thet Narbonensiske Franckrijke: Hispaniske Götharijke/ som inneholt heela Hispanien och Gothia/ som war wed Hafwet belägen/ hwilcken inneholt een Deel aff Mauritania Tingitana.

VII. Reg:

Thet war förstört aff the Maurer.

An: Chr: 713. Tå then sidste Götharnas Konung Roderick regerade. Förnemsta Orsaaken war Witiza/ som näst före regerade/ hwilcken hafwer bytt et frijt Rijke vthi et Tyranniskt/ i det han hafwer nederrefwet alla Murarna kring om Städerna/ förstört Göthernas Krigzwäsende/ och förtaget Vndersåtarna sina Wapn/ hwar aff the äro bleffna såsom Owinfolck/ och aff Wällust och inbördes Haat så förderfwada/ at the lätteligen gofwo Segeren åt the Maurer. Then drifwande Orsaaken ther till war Grefwe Julianus/ Höfdinge öfwer Septa i Africa/ hwilckens Dotter Caba wed Nampn/ som Konung Roderick hafwer besofwet. Werecktygen ther till woro Muza och Thariff/ hwilcka woro sända aff the Saracener medh een stoor Krigzhär ifrån Africa in i Hispanien.

VIII. Re-

VIII. Reg:

Aff thessa Göther hafwer then hele Hispaniske Adelen sitt Vrsprung.

Thetta är thet som Keysar Carl then Femte håller för sigh och sina neesligit wara vthi Hispanien/ at annorstedz räckna sin Affkompst ifrån/ än som aff Götherna.

MEdan man finnader är/ till at låta see genom ett Lijtet Vthtog/ the WästGöthers och Longobarders/ som i Hispanien/ Italien/ etc. fordom regerat hafwa/ uthi många stycker Lagens Lijkheet och öfwereens-stämmelse medh wår Lagh; Så och här jempte tillkenna gifwa/ hwilcka Konungar the Vthländska WästGöthers Lagh sammanfattat hafwa/ vppå hwad Tijdh; Jemwäl och vpteckna the gambla Ord/ som i the Tyskars/ Saxers/ Wänders/ Engeländers/ Friisers/ Burgunders/ Franckers/ Neapolitaners och Beyrars/etc. Lagar kunna finnas/ hwilcka mycket härligen indrabba medh wåre forna Tijder öflige och brukelige Göthiske Ord/ hwar uthaff man icke obilligt sluter thenne upräcknade Folcke-slag/ wara the gamble Swenskars eller Göthers här i Swerige Afleffwor/ hwilcket Grotius mycket wäl vthi sitt Förtaal bewijst hafwer; Altså wil man förmoda det Låsaren låter sigh wäl behaga/ hwad som kan wara vthi eenfaldigheet och Tijdzens Kortheet affattat aff Konung Eurico/ hwilcken aff någrom kalladés Euridicus/ och aff androm Theodoricus/ AEra Augusti 491. Men effter Christi Födelse 453. såsom Isidorus Hispalensis vthi sin Chrönica/ och Grotius det förmähla. Vnder thenna Konungen (Eurico) begynthe the Göther hafwa beskrefwen Lagh/ tillförende regerades och styrdes the a f Sedwana och Seder. Näst effter thenne kom Lewigildus/ hwilcken leffde AEra Augusti 606. Men Anno Christi 568. Thenne ihogkomma Isidorus och Grotius/ then samme förbättrade thet/ som i Lagen oformligen och icke som sigh borde/syntes wara aff Eurico författat/ tilläggiandes många Lagar/ som woro vthlåtne och affskaffandes the öfwerflödige. Thenne efterfölgde Chindaswindus AEra Aug: 680. An: Christi 642. Och Receßwindus AEra Aug: 687. An: Christi 649. hwilcka gåfwo thenna Lagboock stoor Krafft/ aff Wägen rödiandes all annor Folckz främmande Lagh. Wis: 2. Tit: 1. L. 15. 79. Thesse Lagers sidsta Öfwerseende skedde vthaff Konung Fl: Egica / AEra Aug: 725. Anno Christi 687. Hwilcken han vthi thet 16. Toletaniske Mötet aff the Heelige Fäder/ ther sammastädes warande offentligen at bekräfftas begerte/ som thes Ord lyda pag: 696. För thenskuld blef hon mycket bruckat vthi Hispanien och Gallia Narbonensi/ warandes vthaff ett stoort Anseende/ så at vthaff then samma är något indragit vthi Keysar Caroli then storas Förordningar Lib: 6. Tit: 269. Lib: 7. Add: 4. Tit: 1. Hon kallas then Göthiske Lagbooken

aff Jo-

Vthi then 15de Raden/ effter thet Order (affattat) läsas ✻ The Vthländske West Göthers Lagh är sammanfattat

aff Johanne pp. 8. uthi Jvonis Besluts 3. Deel Cap: 98. Hwilcken henne/ uthaff Keysar Carls Stadgar een Lagh om Kyrckiotiufnad tillade. Thesse Lagar hafwa sedan Ildefonsus/ Petrus och Jacobus/ och nogra andra Arragoniske Konungar medh åthskillige Stadgar vpfylt förr än som Alphonsus omsider wid Christi Tijdh 1241. then Romerske Lagen uthi sina Partites/som han kallade/hade stält / såsom ther om mycket lärdt/ P. Pitheus thenna Boockz första vphoff/ detta antecknat hafwer.

Theodoricus som et Påbud sammanskreff / hafwer warit Konung vthi Italien/ Alarici Swärfader.

Then Tijdräckning som AEra kallas/ begyntes at skrifwas effter Werldennes Skapelse 3036. Alstad: Tom: 4. pag: 123.

Nu will man komma till at vthwijsa the vthländska Wästgöthers och Longobarders Lagars Lijckheet medh wår Lagh; Så ehuruwäl man uthi thesses jämförande icke till alla Omständigheeter een sådan Liickförmigheet finna kan / Så at theraff skulle bewijsas/ theras Lagh wara tagin Ord ifrån Ord vthaff wår/ hwilcket för åthskillige Orsaaker twifwels vthan sigh hafwer tilldragit/; ty först hafwa the hafft många handa slagz barbariskt Folck at omgås medh / till hwilckas Seder och Okynne the sin Lagh hafwa måst lämpa/ för det andra een annan Jordmon aff åtskilligt Wiin / kostbare Träå/ Örther och Saltberg/ etc. som här i wårt Land öfwer alt icke så gångzse och gemene äro. För det tridie hafwer theras Werldzliga Regemente och Krigzöfningar warit fast annorledes beskaffade än som wåra/ hwarföre och icke är undrandes theras Lagh något affträde hafwa giordt ifrån wår. Detta medh mehra kan sees aff Lindenbrogio; Dochliikwäl will man så mycket görligit är/uthmerckia een negorlunda Lijckheet/ som här efterföljer.

Longob: ll. Lib: 1. Tit: 27. Om åwärkan; åwärkar man å añan täcker enom/ eller slår Eng i tege enom / ther äger åthergäldas Korn emoot Korne/ Höö moot Höö. Bygnb: 16. ll.

Lib: 8. Tit: 3. antiq: 1. ll. Wisig: Hugger man Appgld neder/eller annar bärande Träå i Trägårde/ böte 3. Marck/. Tiuffb: ll. 26. Wästg: fl. 21. paragr: 1.

ll. Wisig: 18. Tit: 3. antiq: 6. Bryter man Gård neder/ och warder bar åtackin wid/böte 3. Marck. Brännar man Gård annars/böte 6. öra och gärde vp Gård så god som han för war. ll. C. 9. paragr. 2.

ll. Wisig: antiq: 11. Lib: 8. Tit: 3. Kommer någorledes öfwereens medh 9. Cap. Bygnb. ll. wid Begynnelsen.

ll. Wisig. antiq: 15. ejusd: Lib: et Tit. Nu är få intackit/ och han will ey efterkomma som få äger Cap: 10. Bygnb: ll. paragr: 2.

ll. Wisig: antiq: 17. h. t. A. L. Nu sargar man/ eller slår fåå Mans/ liuter thet ey dödaff/ är thet Häster/ eller Oxe / eller Hors/ är ey wärcknade fört: Tagi then som hiogg thet sära och läke/ och få honom fört Fää till Syslo sina; 45. Bygnb: ll. paragr: 2.

ll. Wi-

ll. Wisig: antiq: 3. Tit. 4. Lib: 3. Kastar man Häst/ Hors eller Koo/ slår vth öga/ hugger aff Horn eller Rumpa etc. stinger vth båda ögonen: Gälde åther fullom Gäldom och å 3. M. paragr: 3. 45. Bygnb: ll.

ll. Wisig. antiq. 23. Tit. 4. Lib: 3. öfwereens stämmer med det 4. Cap. Dräpemb: m. Wåde ll.

ll. Wisig. antiq. 1. Lib: 10. Tit: 1. Och gånge sedan ey till Jenekan thera emellan/ och ey thera Barnom/ sedan laga Dellning eengang skedd är C. 15. Erfdb. ll. in fin: p. 2.

ll. Wisig. Lib: 10. Tit: 3. C. 2. Hwar som vthan Laga domb rifwer Råår/ och bortkastar/ eller hwar som inflyttiet Råår å annars Bolstad/ etc. 27. paragrap: 2. Bygnb: ll.

Lib: 10. Tit: 3. C. 3. Alle Bya åga med Råå och Röör wara omlagde. Ligger Råå och Röör bya mellom/ wari thet warit hafwer: Är ey Råå eller Röör till/ äre tå gamble Garde/ och förna Bya mellom/ tå giffz them Witzord. Ligger å Bya mellom / tå må och ther Bolstada skäll wara i ån ey Råå eller Röör är till. 26. Bygnb: ll. in fin. parag. 2.

L. 2. T. 4. C. 2. Alle Wittnesmän för Konunge/ Biskope/ Lagmanne/ Häradzhöfdingia/ och för thera Nämbdom skola swäria för än the skola/ Swarandenom närwarande/ etc. Cap. 21. Tingmb. ll.

Lib. 4. Tit. 2. Antiq. 9. Taga Döttrarna lika Arff effter sin Fader/ Moder/ Farfader/ Farmoder/ etc. med Sönerna. Erfdeb: St. C. 1.

L. 4. T. 2. antiq. 19. Om them som födas effter Fadrens Död/ effterföllier then Lagh som bestrefwen är Circ. fin. p. 2. Gifftmb. ll. Cap. 12.

Lib: 4. Tit. 5. antiq: 4 indrabbar medh det 18. Gifftmb. ll.

Vthgambla Ord äro thesse.

Adelingus Angl: tit. 1. paragr: 1. på Swenska Ädeling.
Adelscale Tassilonis Beslut. C: 7. furstig Tienare eller een Adelsmans.
Atheid är een slagz Eed. Decr: Tass. C. 6.
Angrijph Longob: Leg. tit: 31. L. 1. Angreep.
Beimbergae Reip. tit. 36. parag. 11 Beenbergning/ såsom stöflar eller Harnisk å Been.
Buccus Bock/ in Leg: Sal: tit. 5. paragr: 3.
Bauga Gloss: latino Theolisk på Swenska Boge.
Brand Fris: tit: 7. de incendio på Swenska Brand. (emellan twenne Personer.
Camfic Decr: Tass: C. 6. genom Ordens öfwersättiande Vig/ Kamp/ Slågzmåhl
Cratare Fris: tit. 3. paragr: 44: på Swenska Kraffza rifwa och klåå med Näglarna:
Faida Sax: tit. 2. paragr: 5. Long. 1. tit. 4. vel 5. 17. Add. Lud: 4. tit: 92. Gloss: Anglo Saxon foethe. ll. Eduardi C. 7. på Swenska Feigd/ stoor Owänskap.
Heribergare Long: 1. tit. 14. vel 15. 17. C. 3. tit. 70. på Swenska Herbergera.
Pancercae Neapol: 1. tit. 9. på Swenska Pantzar.
Scara Cap. 3 tit. 68. Hinemar Ep: 5. Aimorin: Lib. 4. Cap. 26. Regino Lib: 2. Ado Viennens/ Auctor vitae Caroli Magni Othfrid Evang: Lib: 4. C. 16. på Swenska een Folckehoop/ Häär/ etc.

Gunstige Läsare.

HUru länge the Hum-blinde Hedendomens alt förwaracktige Aflefwor hoos theß Sid-borne Affkommares åtqwistor sin Fortgång hafft hafwa; Och thwad mödosampt Arbete/ them at uthreta/ wåra Förfäder hafwa framhärdat/ innan the sina Undersåtares blygdachtiga Nakenheet vthi thet Andeliga them för Ögon ställa kunde/ at ther igenom ett Christeliget och ährliget Styrelse och Regemente är werdet inplantat; Hafwer man så wäl aff thenna efterfölliande Saga/ såsom och många andra/ nogsampt till at see. Medh hwad Niit Konung Biörn then tredie/ förmedelst Herbertum och Ansgarium/ Caroli Magni och Ludovici Keysaras/ hijt vthskickade Lärefäder/ hafwer tillbudet then Christeliga Troon at insiuffta/ vthwijsa oß Fädernes-Landzens Historier. Keysar Otto som kallas then Röde/ tillijka medh Oloff Trygwason/ sedermehr Norriges Konung/ begofwo sigh till Danmarck/ skickandes twenne Grefwar till Norrige/ och vndertwingade sigh een stoor Deel aff Länderna/ aff Vpsåt/ at införa Christeliga Seders Bruck och öffningar. Hwar om wij läsa vthi Oloff Trygwasons Saga. Genom alla thessa intom Religionen styckewijs i Landet: Men war obeständig/ alldenstund Inbyggarenarnas så länge insupna Willfarelse intet allenäst med Udd och Egg stod till at uplysa/ vthan medh Teckn och Underwärck. Oloff Skiötkonung/ Oloff Haralsson/ och effter them Erick Jatwardson woro the förste/ som medh all Ifwer/ Mod/ Macht och högsta Flijt/ winlade sigh om Religionens Wedrettande/ ther uthinnan the och wunno ett högtbepriiseliget Beröm/ så wäl tå/ hoos sina Undersåtare/ såsom och aff oß/ theras Efterkommande/ at wij äro till een reen Kundskap komna. Icke mindre Tack bör them/ som sådant hafwa vthaff wåra gambla Skalder sammanhämptat och i Pennan fattat/ att wij wår forna Wilfarelse ögonskenligen see kunna.

Hwilcken thenna Bookens rätte Author är/ weet man inthet till wissa; Men henne wara samman fattad vthaff Eynar Oddson och Erick Oddson i Konung Magni then Blindas tijd/ hwilcken leffde wid Paß Anno 1139. bewijses vthaff det 399. 401. och 402. Capit: 1139.

i thenna Boock/ såsom och så aff Förtalet vppå Konung Swerres Saga/ hwarest betygas at henne hafwer Karl Jonsson Abbot först skrifwet. Till thet yttersta/ will man hembära Hans Hög-Grefl: Nåde Rijks Drotzeten Grefwe PER BRAHE/ etc. Loff och Tack/ som hafwer behagat låna thenna så mycket gambla/ doch wäl på Pergament skreffna Booken/ vthur Hans HögGrefwel: Excell:s Rijkz Cantzellerens/ Grefwe Magnus Gabriel de la Gardi/ etc. Bibliothec/ hwilcken så nyttig/ och oß här i Swertge här till dagz obekant warit hafwer/ och henne vpå sin egen Bekostnad fram i Liuset koma: Hwaruthaff man röner Hans HögHrefl: Nådes stora Ifwer och Nijt-älskan till Fädernes-Landzens Nytta och Heder.

I.
Om Oden/ och hans Affödа/ Vthsprungh och Lefwerne.

ODEN war Konung i Swerige/ hade sin Bolning i Sigtuna/ dit han lät komma många Affguda-Präster ifrån Aaßgård/ som ligger i Asien/ wid then Floden Tanais/eller på thet gambla Språäket Vanaqwisl/(ty man sätter offta W för T i gambla tijder/) och nu kallas Aaßgård/Achas inthet långt ifrån Assut. Han war een stoor Strijdz-Hielte/ Blot-Man och Segerwinnare/ förandes många och stoora Krijg wijda i Werlden. Hans Präster offrade Folck och Fää/ och lärde een stoor Affgudadyrckan/ öfwer alt. Han stifftade först stoora Högars och Steenars vpreesande/till the framlednas Ihugkommelse; Förde in Runa-skrifft och Rijtande. öfwer Offret och Folckens Styrelse förordnade han tolff Hedniska Präster och Dommare/ som kallades Drotnar eller Herrar. Thenna Oden hafwer sielff warit i Aaßgård/och detta alt som ofwan nämnes om Affgudadyrckan och Seder/ fört medh sigh hiit till Swerige/ som Snorre Sturlesson och flere gamble Frånsagor förmähla. Men om han hafwer warit i Asien födder/eller ey/ hafwer han likawist warit aff the dijt vtgångne Göthar/aldenstund the tå allaredo hade sigh medh wäldigh Hand många Landz-orter Öster-och Suderlanden inkrecktat/ kunde altså blifwa kallad både Europisk och Asiatisk.

Niord. II.

EFter Oden regerade Niord i Swerige. Han hölt the Swenska wed samma Lagh/ Dyrckan och Lydno/ som Oden them hållit hade. I hans tijdh dödde alle the andre Asianiske Gudar/hwilcka brände blefwo/ och hölles och dyrkades för odödeliga Gudar/tillijka medh Niord effter hans Död; Alldenstund vthi hans tiidh war Fred / och allslagz goda Dagar/ ther han och troddes wara rådande öfwer.

Frey iij.

FRey togh Rijket effter Niord sin Fader/ och bleff aff alla mycket älskad. Han lät bygga thet BlotHöfwet i Vpsala/ som sedan länge stod/ och lade ther till aff sitt eget/ Vpsala Öde. Freys Hustru heet Gerde Gydmasdotter. Theras Söön war Fiolnar-Frey/ medh thet Tillnampnet Ynge: Aff honom äro Ynglingar komna; (så kallades hans Efterkommande/) then Släckten war länge i Swerige/ och förmeenas wist alla the Förnembsta och älsta åtter aff then häfwa sin Vprinnelse. Effter hans Dödh bleff han insatt i een Högh/ hwarest till honom bleff införd try åhrs-Ränta/ Gull/ Sölff och Koppar. God Fred war i hans tijdh i Landet.

Odder och Freya. iv.

FReya Niordz Dotter hölt Offret wid macht/ alldenstund hon allena tå lefde igen aff the andre Gudar/ Och effter i hennes Tijdh war god Fredh och Ymnogheet på all åhrswärt/ troddes hon at råda ther öfwer. Hennes Mann heet Odder. Theras Döttrar woro thesse Hnoß och Gersimi/ äff hwilckas Nampn alla dyrbara Klenodier sedan blefwo kallade/ Hnoß och Gersimi/ förty the woro så deyeliga/ på samma Sätt och Frwer blefwo nämbda effter Freya/ at hwar Hustru kallades Fru eller Hußfreya i sitt Huus.

Fiolner v.

EFter Yngefrey rådde Fiölnar öfwer Vpsala Öde. Emillan honom och Frode then Fredegode/ som tå war Konung i Ledre/ Hußfrwud Staden i Jutland/ eller Konungasätet/ war god Wänskap/ så at hwar badh then andra till Gäst. Fiölnar druncknade i Danmarck i ett Miödekar/ som Tiodolff then Hwinwärske säger i sin Wijsa.

Sweigder. vj.

SWeigder togh Riiket effter Fiolner sin Fader. Han drog till Vanheim/ och togh sigh ther Hustru: Theras Son heet Wanland. Sweigder reeste twenne gånger till Gudheim/ thet är then stoora Schytien eller Tartar Landet/ och war fem åhr på then förriga Reesan. Men then sidste gången kem han aldrig igen.

Wanland. vij.

WAnland bleff rådandes öffwer Vpsala Ode effter Sweigder sin Fader. Hans Hustru heet Driffwa/ Konung Snios then Gambles Dotter aff Winland/ igenom hwilckens Stämplingar han bleff förgiord aff een klockQwinna/ när han hade warit ifrån Drifwa sin Hustru

stru i tijo åhr. Och effter han war een mächtig Krijgs-Hielte/ bleff han bränder/ och sattes effter honom Bauta Stenar/ eller Seger Stenar.

Wißbur. viij.

WAnland och Drifwas Son heet Wißbur/ Hwilcken bleff Konung öfwer Swerige effter sin Fader: Hans Hustru war Attas then Rijkes Dotter/ hwilcken han/ effter det hon hade födt honom twenne Söner/ Gris och Anund/ sedan försköt/ och togh sigh een annan Hustru/ och aflade medh henne een Son/ som heet Damalder. Wißbur bleff innebränd/ aff sina twå Söner/ för det han sin förskutna Hustrus Morgongåfwa inthet wille vthgifwa.

Domald. ix.

DOmald Wißburßon bleff tagen till Konung öfwer Swerige/ i sin Faders ställe; Men effter ther war een Dyr-tiid i Landet i hans Dagar/ bleff han offrat till Affgudarna uthi Vpsala för åhrsens Grödda skull.

Domar. x.

DOmaldz Son war Domar/ hwilcken kom till Rijket effter sin Fader. I hans Dagar war ther godh Tijdh och Fredh; Han bleff död i Vpsala/ och brändes neder på Fyr swall; Ther stå hans Bauta-stenar på åbredden. Hans Hustru heet Drotta/ Konung Dagh Ringßons Dotter aff Danmarck. Theras Son war Digwi.

Digwi. xj.

THenne togh Rijket effter sin Fader Domar/ och bleff död i Vpsala/ Han bleff först kallad Konung aff Odins Afföda. Ty förr hete Konung/ Drotte/ Diar eller Herre.

Dagr. xij.

DAgr war een Högwijs Konung/ och kom till Regementet effter Digwi sin Fader. Han förde Krijgh i Jutland/ och bleff så ihielslagen.

Agni. xiij.

KOnung Dagz Son heet Agni/ han tog Rijket effter Dagr sin Fader. Hölt Krijgh medh Frösta/ Konungen i Finland/ slogh honom ihiäl/ och togh hans Dotter Skielff medh hennes Broder Loga till Rooff; Men Skielff bleff änteligen hans Dödh på Agnafit i Stocksundh/ det är: Som nu kallas Jern-Torget i Stockholm.

Alrek och Erick. xiv.

AGni hade twå Söner / neml: Alrek och Erich / hwilcka blefwo Konungar effter honum / Menas om dem / at hwarhar annan ihiälslagit / ther the båda blefwo fundna döda / när the hade redet i Kamp medh hwar annan / på det the myckit woro begifna.

Yngwi och Alfred. xv.

THessa twenne / Yngwi och Alfred / woro Konung Allreckz Söner / och blefwo Konungar öfwer Swerige. Yngwe war een god Krijgzman / föll honom och gierna Segeren till / alldenstund han både war starck och driftig i Krijgh; Bleff och therföre aff alla mycket affhollen. Alfred ther emoot war een stilla Karl / och lågh gierna hemma / men hade doch heller ingen Ynnest aff Landfolcket. The blefwo hwar annars Död i Upsala / igenom Bertas K. Alfredz Drotningz tillskyndande; Och the ligga ther båda begrafwne på Fyreswall.

Hugleik. xvi.

KOnung Alfredz Son heet Hugleick / och bleff Konung effter sin Fader. Han hölt een Slachtning med tweñe Siö Konungar vthaff Norrige / som hette Håkan och Hagbard / på Fyreswall. Hugleick hade medh sig twenne Kiempar / Swipdag och Gregad; Men Håkan hade tolff / ibland hwilcka war Starkotar then Gamble. Ther bleff Hugleick medh sina Söner slagen / och Håkan bleff till een tijdh Konung i hans ställe.

Håkan. xvii.

KOnung Yngwes Söner heta Jorund och Eyrick / hwilcke woro i Härnad then tijd Hugleick och Håkan regerade i Swerige. Een gång slogo the Guldaug Konungen aff Haleyland ihiäl i Danmarck / och drogo sedan till Swerige / och stridde medh Håkan på Fyrißwall; Ther Erich bleff slagen; Men Jorund måste taga till flychten. Effter slaget befand Håkan sigh wara mycket sår / så at fara war om Lijfwet / låt förthenskul läggia sigh i sit Skep / fullastat medh döda Menniskiors Kroppar / och torr Wedh / och gick ther medh till segels / effter han först hade låtit sätta Eld på det / och detta Wärck rosades mycket.

Jorund. xviii.

YNgwes Son heet Jorund / och bleff Konung effter sin Fader. Han bleff ihielslagen i Danmarck uthaff Konung Gyldleick K. Guldlångz Son på Haleyaland / alldenstund Jorund hade hans Fader Guldlaug tillförna ophängia låtit; Bleff han nu medh samma Mått betalter. Som Tiodolfr säger.

Agni

Agni. XIX.

AGni heet Jorundz Son/ han kom till Rijket efter sin Fader/ och bleff Konung öfwer Swerige wid paß 210. åhr; Men i medler Tijdh måste han fly sit Rike/ och till Wästergyllen twå gånger; Först för Håkan och Fredleff Frodes then Fredegodes/ Konungens i Danmarck Söner; Och andra gången för Konung Oli then Raska Dana Konung/ Fredleffs Son/ hwilcken Starkotar sedan ihjel slågh.

Egil. XX.

AUnis Son heet Egill/ och bleff Konung effter sin Fader. J hans tijd war inbördes Krig i Swerige/ at Egill måste söka Hielp hos Konung Frode i Danmarck/ och gaf honom therföre een stoor Summa Penningar. Han bleff död på Jacht/ och sattes i Högh wid Upsala.

Ottar Wändilskråka. XXI.

OTtar togh Riicket effter sin Fader Egill/ och alldenstund emillan Ottar och Frode Konungen i Danmarck/ war een stoor Ofred/ at hwar röfwade i annars Land/ så på det sidsta bleff Ottar ihjälslagen i Danmarck.

Adils. XXII.

ADils bleff Konung effter Ottar sin Fader/ leffde mycket länge/ och war giärna i Härnad; Hans Hustru heet Ursa/ war aff Saxonisk Slacht/ hwilcken Konung Helgi Haldansson/ som doch war hennes Fader Konungen i Danmarck/ togh sigh sedan till Hustru; Theras Son war Rolff Kraki. Adils bleff död i Dijsa-Blot i Upsala/ ther han och begraffwen ligger i een Högh.

Eystein. XXIII.

EYstein war Adels Son/ togh rijket effter sin Fader. J hans tijd bleff Rolff Kraki ihjälslagen i Ledre aff sin egen Swåger. Eystein bleff innebränd aff Solffwa Juta/ een Störöfware.

Solfwi Juti. XXIV.

EFfter Solfwe hade innebrändt Eystein/ slages medh the Swenska/ och fådt Seger/ bleff han till Konung tagen/ och regerade länge öfwer Swerige/ till theß han sedan aff sina egna Undersåtare bleff ihjälslagen.

Ingwer. xxv.

EYsteins Son heet Ingwer/thenne kom till Regimentet i sin Faders ställe/efter Solwe war död. Han bleff död i Eistland/ hwarest han och begrafwen är i een Högh.

Omundr. xxvj.

OMunder heet Ingwers Son/ och kom till Regementet effter sin Fader/och war mehr affhollen aff sina Undersåtare än någon annan Konung för honom hade warit. Han hämnades sin Faders Död i Eistland; Och för det han lätt affhugga stoora Skogar/ och bygga ther på/ bleff han kalla Brant-Omundr.

Ingialder Illrådi xxvij.

INgiald heet Omundz Son/ han bleff Konung i Upsala effter sin Fader. Alt ifrån Odin till Agnar ten Rijke/woro Eenwolds Konungar i Upsala: Men sedan deltes Landet/ at hwar häde sin Deel; Doch woro Upsala Konungar alltiid öfwer-Konungar. När nu Ingiald kom till Regimentet/ förtröt honom det/ at han icke skulle hafwa större Rijke/än hans Fader/och böd för then skull till sigh sex Konungar till gäst/när han skulle taga emoot Kronan/ ibland hwilcke och war hans Hustrus Gunhildz/Konung Algautz Fader/Gautrick then Mildes Son/ Hwilcken war Konung Gautes Son/ och innebrände them alla i een Saall/ och bekom så theras Rijken. På sådant Sätt thielslog han 12. Konungar. Hans Son war Oloff Trälelia/hwilcken först upbygde och optogh Wärmeland: Och Aasa Konung Gudrotz Hustru i Skåne. Han war Orsaaken till/ at Halffdan hennes Mans Broder bleff aff Gudrod thiälslagen. Hon förrådde och sin egen Man.

Ifwar Widfaimi. xxviij.

IFwar Håkons och K. Gudrotz BroderSon kom till Swerige effter Konung Inguldz Död/ och twingade heela Land t under sigh: Thet samma giorde han medh Danmarck:Een stoor deel aff Saxen och många Landz-orther ther östan för belägna: Theßlijkest lade han under sigh Northumbraland i England. Aff honom äro komna Swenska och Danska Konunga ätter/ the thesse Land sedan länge regerade; Och i hans Tijdh kom Swerige uhr Ynglinga ätt: Ingiald Illrådi hade een Son/ wid Nampn Oloff/som förr war sagt: Hans Hustru heet Solffwig: Theras Söner woro Ingiald och Halffdan Hwijtbeen/ hwilcken sedan bleff Konung öfwer Upland/ Wijken i Norrige/ och Wermeland.

Thesse woro Norriges Konungar/ som komne äro uthaff Halffdan Hwijtbeen/ och regerade Man effter Man/ Son effter Fader/ på åthskillige ställen och Filkin i Norrige/alt till Harald then Hårfagra/Eystein/Halffdan/ Mildi/Gudrodr/ Gamble/ Geirstada/Alffr och Halffdan Swarti/ hwars Hustru war Ragnhildr/Konung Harald Guldskäggz Dotter aff Sockn: Theras Son war Harald Hårfager.

I.

HArald then Hårfagre / war Konung öfwer alt Norrige een lång tijd; Men förr woro ther många Konungar / somblige hade ett Fylki / (thet är / ett stycke Land /) till at råda öfwer / och somblige något mehra. Alla thesse skilde K. Harald Hårfager wid sina Rijken. Somblige blefwo slagna; Somblige flydde aff Landet; Och somblige förlåto sina Kongadömme / at ingen ther i Landet fick båra Konungz-Nampn / vthan han allena. Han satte een Jarl öfwer hwart Fylcki / till at styra Landet / och skeppa Rätt och Lagh. K. Harald hade många Hustrur / och många Barn. Han hade tiugo Söner / eller flere / the som till sina åhr komne woro. Alla woro the förnämliga Män / och hade högbördiga Mödrar. Många aff them vpfostrades hoos sina Mödrars Fränder. Aff them woro thesse the äldste; Guttormr / och twenne Halfdaner. Erick Blodyras Moder heet Ragnhildr / Konung Ericks Dotter aff Danmarck / och war vpfödd i Fiordom hoos Thore Herse / (thet är / Frij Herre /) Roalsson. Thesse hade een Moder; Guttorner / Hrörekr och Gudrodr. Theras Moder heet Gyda Ericks Dotter / Konungens aff Haurdaland / hwarest the vthi sin Vngdom opföddes / Halfdan Hwite och Halfdan Swarte woro Twillingar; Theras Moder war Asa Håkan Hlade Jarls Dotter / hwilcken war Griotgardz Son: Sigrodr heet then tredie. Thesse alla föddes vpp i Trondheem. Halffdan Swarte war then Förnämbste ibland sina Bröder. Olaffr / Biörn / Trygwi / Frode och Torgils; The hade alla een Moder / som heet Swanhildr Eysten Jarls Dotter aff Hedemarck. K. Harald satte Eysten Jarl öfwer Wästfold / och låt honom ther opfostra sina Söner. Förutan thesse woro Sigurdr Hersi / Halfdan Halegr / (thet är / Högbeent /) Gudrodr Liomi / (thet är Glans /) Raugnwaldr Rettilbeni / (thet är / then som förer reckt Been /) Thesse alla woro Snåfrid then Finskas Söner. Dagr / Hringr / Ragnar och Ryckll woro Sambröder /) theras Moder heet Alffhilder / K. Hringz Dagssons Dotter aff Hringarijke; The opfostrades på Vppland. Ingegerdr och Aloff Arbot / (thet är / then som botar eller gör godt åhr.) woro och theras Döttrar / Ingebiorg heet Harald Hårfagers Dotter / hänne ägde Halfdan Jarl: Theras Dotter war Gunhildr Fins then Skialgas Hustru: Theras Barn woro Eywindr Skaldaspillder / (thet är / then som alla andra Wijsors Dichtare medh sine Wijsors sammansättiande widt öfwergåår och lijka som vthskämmer eller förspiller /) Nial och Sigurdr. Thora Nialz Dotter war Astritz Moder / hwilcken war K. Stenkils Moder i Swerige. Ännu hade K. Harald Hårfager flere Döttrar / nembligen Aloff / henne ägde Torer Jarl then Peigandi / (thet är then tyste.) Theras Dotter war Bergliot / Håkan Jarl then Rijkes Moder. K. Harald gifte alla sina Döttrar innom sina Landzändar åt sina Jarlar.

II.

K. Harald war större och starkare / deyeligare till Ansichtet / och bätre för-

tre förfahren uti alla Idretter (det är öffningar/) än så alla andra Män: Och thet häls så sedan i heela hans Slächt-linia/ så wijda the kunna minnas/ som nu lefwa. När som K. Harald häriade Landet/ och hölt stoora Slachtningar/ så bemächtigade han sigh heela Landet/ både Odal och Landzbygden medh Byar och Torp/medh alla Vthöyar/Skogzmarker och ödemarker i Landet. Således blefwo alla Bönderna hans Skattdragare och Landboar. Harald bleff Konung/när han war tijo åhr gammal/och regerade 73. åhr. Nar han war 60. åhr gammal/woro många aff hans Söner wäl áldriga/ och sombliga döda/ the blefwo tå oproriska i Landet/ och oense emillan sigh sielfwa/ så at the vthdrefwo Konungens Jarlar ifrån sin Egendomb/ och sombliga dräpte the.

III.

Konung Harald stämbde tå ett stoort Ting öster i Landet/ och befalte Vplännigarna dijt komma/ tå stifftade han Lagh/ och gaff alla sina Söner Konunga-Nampn; Han satte och thet i Lagen/ at hwar och een aff hwar Slächt/ skulle taga Konungz-Nampn effter sin Fader; Men the på Mödernes Siidan skulle blifwa Jarlar. Sina Söner Oloff/ Biörn/ Sigtrygger/ Frode och Torgils gaff han Wingulmaurek/ Raumarijke/ Westfold och Thälamarck. Hedemaurek och Gudbrandzdale gaff han Dag/ Hring och Rägner. Snäfridz Söner gaff han Hringarijke/ Hadaland och Totn/ och det som ther till låg. Guterm sin Son satte han till at wärla Landet öster wid Landzänden/ och gaff honom Wäld öfwer Elfwen alt till Swinsund/ och öfwer Ranrijke. K. Harald war som tijdast mitt i Landet. Hrörekr och Gudrodr woro alltijdh i Konungens Hoff/ och hade stoora Lähn på Haurdaland och i Sogni. Erick war och hoos sin Fader/ förty han vnte honom bäst vthaff alla sina Söner/ och ährade honom mäst. Honom gaff han Halogaland och Raumsdahl/ och Nordmöhre. öfwer Trondheem satte han Halfdan Swarte och Halfdan Hwijte/ och Sigurd. Vthaff alla thessa Filcker gaff han sina Söner heela Inkomsten/ och det ther hooß/ at the skulle sitta i Högsäte een Trappa högre än Jarlarna/och een Trappa lägre än Han sielff/ hwilcket Säte (nembl: på thet som Konungen sielff satt/) hwär och een aff hans Söner ämnade åth sigh; Men han ämnade det åt Erick; The i Trondheem ämbnade det åth Halfdan Swarte; The i Wijken och på Vppland/vnte thet bäst them/ som the woro vnder. Aff thetta kom stoort Mißtycke emillan Bröderna: Men förty at the tyckte sigh hafwa lijtet Rijke/ så foro the i Siöröfwerij/ som säges/ at Halfdan Hwijte bleff slagen i Eistland; Halfdan Halegger bleff slagen i Orcknö. Frode och Torgils blefwo förgifna i Dyflinni på Irrland. Guttorm bleff slagen i Elfwaqwislom / (det är wid the Holmar som ligga i Gaut Elff/) frammanför Saulfwa Klofwa. Sedan tog Olafr det Rijke som han hade hafft. Erick

Blod-

Blodyxe hade i sinnet at blifwa öfwer-Konung öfwer alla sina Bröder; Han war gierna i Siöröfwerii: Han ägde Gunhildr som kallas Konungamoder. Ragnwaldr Rettilbeni ägde Hadaland: Han lärde sigh diupsinnig Wißdom och bleff Trollkarl. Konung Harald hatade alla Trollkarlar. På Haurdaland war een Trollkarl wid Nampn Wittgeir. Konungen sände Bod till honom/ och befallte honom komma till sigh/ och affstå medh sin Trolldom: Han swarade och qwad een Wijsa aff det Innehåld; At det woro een liiten Skadr/ fast än han trollade/ som aff een ringa Stämma vthsprungen war/ alldenstund Ragnwaldr Rettilbeni/ then Högborne Konungens Son/ trollade på Hada-Land. När nu Konungen fick det at höra/ drogh Erick Blodyx aff Konungens Ingifwande till Vpplanda/ och kom på Hadaland/ och brände Ragnwald inne/ och 80. Trollkarlar medh honom; Och war then Gerningen mycket berömbd. Gudrod Liomi druncknade vthan för Jädaren.

IV.

Biörn rådde tå för Wästfåld/ ther war tå een stoor Kiöpstad i Tunßberg/ ther war han som offtast/ och inthet mycket i Siöröfwerii; Hwarföre hans Bröder kallade honom Biörn Köpman. Han war een Wiiß och stilla Man/ och såg Höffdingzliga vth. Han fick een god och mächtig Hustru/ och aflade medh henne een Son/ som Gudrodr heet. Erick Blodyx kom vhr Auster wegi/ (thet är östre Siön/) medh Härskiep och mycket Kriigzfolck. Han begärte aff sin Broder Biörn/ at han skulle få taga op all then Skatt och Skuld/ som K. Harald ägde på Wästfåld: Men tillförende war det seed/ at Biörn förde sielff Skatten till sin Fader/ eller skickade honom med sina Män/ och ännu wille han så göra/ och gaff honom intet ifrån sig/ men Erick tyckte sigh behöfwa Maat/ Dryck och Tiäld. Här om begyntes een stoor Träta emillan Bröderna/ och liikwäl fick Erick inthet/ och reste bort vhr Byn/ kom sedan igen om Natten/ anföll Biörn och slog honom ihiäl/ och många andra Män medh honom. Erick tog tå Rofwet/ och drog så Nord i Landet. Thenna Gerningen behagade them som i Wikenne bodde mycket illa/ och kom Erick ther i stoor Ogunst. Gick och ther Ord öfwer/ at Olaff skulle willia hämpnas Biörns Dödh/ om honom gofwos Lägenheet.

V.

Näst efterfölgande Winter foor Erick Nord till Trondheem och tog Foring på Saulfwa. När nu Halfdan Swarte fick det at weeta/ drogh han diit och kringrände Hwsen/ ther the woro inne. Erick soff i een Vthbood/ och kom åt Skogen medh fåm Män/ Men Halffdan brände Byn/ och alt det Folck/ som ther iñe war. Med thesse Tiidender drog Erick till K. Harald sin Fader. Här igenom bleff Konungen mycket wredh/

och sammansamblade een Häär och drog Nord till Trodnhem. När Halfdan Swarte fick det at weeta / biuder han vth Leding eller Krijgs Tåg och Skep / och får mycket Folck / lägger sedan vth till Stade / innan för Torsbiorg. Konung Harald lägger sin Häär wid Reinslatto / och foro tå Förlijcknings Män them emillan. Een förnäm Man och Högboren / wid Nampn Guttorm Sindri / (thet är Dwärg) hwilcken tå war i färd medh Halfdan Swarta / och förr hade warit medh Konung Harald / och war bägge theras synnerlige gode Wän / förty han war een god Skald / och hade giordt een Dicht om hwarthera / hwarföre hade the budet honom Betallning / till then han näckte / men begärade at the skulle efterlåta honom een Böön / (när han then begärte /) hwar till the hade bejakat: Thenne söckte göra Fred emillan them / och begärte tå at få atniuta sin förra Böön / sålunda / at the skulle blifwa Wänner. Konungarna skattade honom så högt / at effter hans Böön kommo the öfwer eens / alldenstund månge förnämme Män woro honom vthi sitt Taal behielpelige / doch medh det Willkohr / at Halffdan skulle behålla alt sitt Rijke / som han förr hade haft / Theslijkest och hålla Fredh medh Erick sin Broder. Effter thenna Saga hafwer Jorund Skaldmär / (det är Jomfru Skald /) dichtat några Wissor.

VI.

Harald Hårfager bleff född een Son i sin ålderdom / Håkan wid Nampn / hwilckens Moder war Tora Morstang: Hon war aff stoor Slächt / och hennes Härkomst war vhr Morst på Södra Haurdaland: Hon war deyeligare än andra Qwinfolck / och war i Frändsämio medh Haurda Kaara / doch lijkawäl bleff han kallad Konungens Ambat eller Trälinna. J then Tijden tiänte många Konungen / som woro aff hög Stämma / både Manfolck och Qwinfolck. Håkans Bröder giorde Spott aff honom / och kallade honom Morstangar Son. K. Harald sände sin Son Håkan till Konung Adelsteen på Engeland at opfostras; Hwerest han opfoddes. Han war lijkare sin Fader Harald än någon aff the andre hans Söner / war och mycket mehr än alla the i alt sit Företagande. Effter Biörn Kiöpmans Död togh Olaf Rijket på Wästfold / och togh Gudrod Biörns Son at opfostra. Trygwe heet Oloffzson: Gudrod och Trygwe woro Foster Bröder och iembnåldriga / och bägge mycket goda aff sigh. Trygwe war hwar Man mehre och starckare.

VII.

När Konung Harald war 80. åhr gammal / tycktes han intet hafwa Styrcka för ålderdom skull at resa kring Landet / och regera Konungzligom Syslom / förthenskull ledde han Erick sin Son i Högsätet / och gaff honom Wälde öfwer heela Landet. När nu thetta spordes Norr i Trondhem / tå satte Halfdan sigh i Konungzligit Säte / och lade

heela

heela Trondhem vnder sigh/ medh alla Tronderinas Tillhielp. När the i Wijken fingo det at höra/ tå togo the Olaff till Konung öfwer sigh vm alla Wikenna: Och hölt hån tå thet Rijket. Thet behagade Erick myc ket illa. Twå åhr ther effter bleff Halfdan Swarte bradöd inni i Tröndhem vthi ett Gästebod/ och meente man/ at Gunhil Konunga Moder hade köpt een Skiff-Kona till at gifwa honom een Dödedrick. Effter thetta taga Tronderna Sigurd till Konung. Ett åhr ther effter bleff Harald Hårfager död på Rogaland wid Haugasund/ hwarest hån bleff satt i een Hög. Näst efterfölgande Winter/ tog Erick alla vthskylder mitt i Landet. Om Wåren effter/ biuder Erick effter stoor Ledunger vth och Skep/ och drager Öster till Wiiken/ förty Bören stög ther hån/ men både Tronderna/och the i Wijken lågo här och ther i sambnad. K. Sigurd reeste Öster till Landz/ till Taals medh Oloff sin Bröder/och blefwo the i Tunßberg. Konung Erick fick god bör/och seglade Dag och Natt/ så at intet Rychte war om honom/ förr än hån kom till Tunßberg. Tå gingo Olaff och Sigurd vhr Byn/ öster på Backen/ och ställte sitt Folck ther i Ordning. Erick hade mycket mera Folck/ och fick förthen skull Seger/ och föllo the båda Bröderna Olaff och Sigurd/ Ther står och på then samma Backen bägges therås Hög. Erick foor tå om Wijken/ och lade then vnder sigh/ och drögde ther länge om Sommaren.

VIII.

Then samme Sommar kom Håkan Adelstens Fostri/ (thet är Foster Son/) Wäster ifrån Engeland/ och reeste straxt till Sigurd Hlada Jarl/ hwilcken war then Wijsaste i heela Nörrige: Han bleff ther wäl fägnat/ och the giorde ett Förbund emillan sigh/ sålunda/ at Håkan lofwade Jarlen stoort Rijke/ om han kunde blifwa Konung. Effter detta stämbde the ett stoort Ting: På Tinget taalte Sigurd Jarl på Håkans wägnar/ och bödh Bönderna at taga honom till sin Kon: Effter det stod Håkan op/ och taalte (tå taalte twå och twå sin emillan/ at ther war kommen Harald Hårfager/ och blefwen vng på nytt/) begynnandes så sitt Taal: At hån bad Bönderna gifwa sigh ett Konungzligit Nampn/ och ther till styrcka sigh/ och förhielpa till at behålla Konungadömmet. Ther emoot tillböd han at giöra alla Bönderna Odalborna/ och gifwa them thet till Odal/ som the påbodde. Wid detta Taal bleff mycket Buller/ så at Bönderna röpte och sade/ at the wille honom till Konung taga/ hwilcket straxt bleff efterkommet/ at Tronderna togo honom till Konung öfwer alt Landet. Sedan togh han sigh Hoff Folck/ och reeste kring Landet. Thesse Tijdender spordes på Vpland/ at Tronderna hade taget sigh Konung/ åfwen slijk i alt som Harald Hårfager war/ förvthan det/ at hån hade all Allmogen i Landet underkufwat/ men thenne Håkan wille hwar man gödt/ och böd sigh till at gifwa Bönderna sin

na sin Odal igen / then som Konung Harald hade them ifrån taget. Wid thessa Tijdender bleff Folcket gladt / och sade hwar för annan / at the flugo så fort som Eeld vthi Halm / alt öster till Landzändan. Många kommo och ifrån Uppland till Konungen. Sombliga skickade sina Män till honom / sombliga sina Bodh / och wissa Teckn / (medh Skäncker) och det alt till then ända / at the wille bliffwa hans Män.

IX.

Strax när Winteren begyntes / drog Konung Håkan på Uppland / och stämbde ther Ting / och kom alt Folck till honom / thet som komma kunde: Bleff han så till Konung tagen på hwart Ting. Ther ifrån reeste han öster till Wiken / hwarest till honom kommo Trygwe och Gudrodr hans Broder-Söner / och många andra / som sade honom then Harm / them hade wederfares aff Erick Blodyxe. Aff thetta bleff Erick så myckit mera owänsäll / som alle hölle Håkan kär / the som mast drifwade sigh till at taala / hwad them tycktes. Konung Håkan gaff Trygwa och Gudrod Konungs-nampn / och thet Rijke / som Konung Harald hade gifwit theras Fader. Trygwa gaff han Ranrijke och Wingullmarck / Meen Gudrod gaf han Westfold. Och för thet at the woro vnga och barnsliga / satte han wijsa och förnämma Män till at styra Länderna medh them; Doch gaff han them Landen / medh the Wilkor som förr hafwa warit / at the skulle hafwa halfwa Vthskulden och Skatten / och han halfwa. In emoot Wåren foor han Nord till Trondheem. Näste Wåren ther effter / böd han Leding vth vhr Trondheem / och Wijckwärierne östan wid Allmenningen. Erick drog een Häär samman mitt i Landet / och fick inthet gerna Folck / förty många aff the Rijkaste drogo sigh vnnan för honom / och foro till Konung Håkan. Han seglade tå Wäster öfwer hafwet / medh thet Folck honom wille föllia: Sedan seglade han Söder till Engeland / och häriade ther. Konung Adelsteen på Engeland sände honom Ord / och böd honom anamma Rijke aff sigh på Engeland / och giorde det i det Upsat / at han wille förlijka bägge Bröderna / Erick och Håkan / och gaff honom Nordumbra Land / hwilcket säges at wara then femte Deelen aff Engeland. Thetta Willkor annammade Erick / at han bleff Konung öfwer Nordumbra Land / så länge han leffde. Han bleff slagen i Wäster Wijking (thet är / när han röfwade i Wästre Siön /) Erick och Gunhildr hade många Barn: Theras Söner woro Gamle / Haraldr / Gråfäll / (thet är Gråskin /) Sigurd Slefwa / (thet är / Dreglande /) Erlingr / Guttormr / Ragnfrodr / Gudrodr. Theras Dotter het Ragnhildr / som ägde Arnfin Jarl / Torfwa Jarls Son.

X.

Håkan rådde öfwer Norrige 27. Wintrar / hwilcken Tijdh war alltijdh god / så at Inbyggarna höllo thet sedan länge i Minne. Tå woro al-

ro alskons goda åhr / både till Siös och Landz. Tå war och så god Fred/både emillan Bönder och Kiöpmän/at ingen rörde then andres Fää eller Egendom och ingen giorde then andra något Fredzbrot. Konung Håkan warg ladare och ödmiukare än någon annan; Han war Högwijs/ och lade mycket sin Hog på Lagh i heela Norrige; Han satte Gulatings Lag/och Frostatings-Lagh/och Hetsäwis-Lag först i Begynnelsen. Men till förende hade hwart Fylki sin särskilta Lag. Kon: Håkan gaff Sigdur Lada Jarl sin Måg/ Wåld öfwer heela Trondheem/som Halffdan förr hade hafft/och Håkan för honom i Harald Hårfagers tijd. K. Håkan war i Gästebod på Hloden/medh Sigurd Jarl sin Måg; Tå födde Bergliot Jarlens Hustru een Son/ then första Jule-Natten. Konung Håkan öste Watn på Pilten/ och gaff honom sitt egit Nampn. Thenne Pilt föddes vpp/och war sedan een förnämblig Man. I then sista Konung Håkans Regerings-tijd/ kommo Erick Blodyxes Söner i Norrige/ och wille slå sig till Rijket/och the höllo några Slacktningar medh Konung Håkan/ och hade Håkan alltijd Seger: Tå bleff Gamle Erichson slagen. Then sidsta Slacktningen höllo the på Hordaland i Stodra Fittiom (thet är/ på een jemn och wätskachtig Slätt/) än tå fick Håkan Seger/ oansedt han något såår bleff. Håkan bleff död på Håkans Hello/ ther som han war födder; Och bleff satter i Hög på Sachem.

XI.

Erickz Söner lade tå alt Landet Vnder sigh / och the lofwade hwar Man/ at the skulle hålla then Lagh/ som Konung Håkan hade i Landet insatt. The gofwo och Höffdingarna sina förriga Tittlar/som the förr hade hafft. När the nu således woro inkomna i Rijket/och boosåst sigh i Landet / tå tyckte the/ at Sigurd Jarl hade förmycket Land i Trondheem. Sigurd Jarls Broder heet Griotgardr / hwilcken war yngre än Sigurd/och aff mindre Gåfwor: Honom intallte the till at dräpa Sigurd Jarl sin Broder/och förskaffade Hielp ther till honom/ (thet säga och somb liga / at någon aff the Bröderna hade warit i Färde medh honom/) The drogo Nord i Trondheem/och kommo om Natten in på Oglo/ och kringrände Huuset/ som Sigurd Jarl war i / och brände honom inne medh mycket Folck. Detta skedde twå åhr effter det Konung Håkan föll / som Ara Präst then Frode Torgisson säger. Wid thenna Tijd war Håkan Sigurd Jarls Son så när 20. åhr gammal; Han hade många och stoora Fränder/ ther till war hans Fader Sigurd Jarl mycket wänsäll/ och högtälskad aff alt Folck; För thenskull bekom Håkan gerna Folck / så at alla Tronderna wända sigh till honom/ och wärgde sitt Land för Ericks Söner/ at ingen aff them fick komma in om Trondheems Minne. (thet är then åå/som löper igenom Trondheem/ och heeter Nidara: Hwilckens Vthlop / Oos eller Mun/ kallas Trondhems Minne/) Tå foro Wänner emillan them bägge / och wille föreena them och på/

thet sidsta kom det så når/genom förnämme Måns Taal/at the blefwo förlijckte: Och Håkan skulle hafwa alt thet Rike i Trondheem/ som hans Fader hade hafft; Men Griotgard och flere Mån medh honom/ skulle wara Billtoga öfwer alt Norrige/ så wijda som Håkan tillnämbde. Emillan Håkan och Gunhild war stundom stoor Kärleek/ Men vndertijden söckte hwar at förderfwa annan. Håkan Jarl foor några Somrar i Auster Wäg till at härja/ tå drap han Griotgard/ och twå Gunhildz Söner/och många andra/ som hade deel i hans Faders Sigurd Jarls Liiffzspillan. Håkan Jarl drogh till Danmarck/till Konung Harald Gormsson/ och bleff han ther wål fägnad medh stoor Kärleek. Then tijdh war hoos Konungen i Danmarck hans Frände/wid Nampn Gullharald; The blefwo Stallbröder. Håkan drogh tillbakars till Norige till sitt Rike/ och bleff een rijk och högwijs Man.

XII.

Konung Trygwe Olofsson war een förnämblig och rijk Man/ honom tyckte Wijkwärierne bäst tillfallan at råda öfwer alt Landet. Han ägde Astrid/ Erick Biodaskallas Dotter. Konung Gudrod Biörnarsson war och een förnämblig Mann/ och synnerlig god Wän medh Trygwa. Gudrod fick ett gott Giftermåhl: Hans Son heet Haraldr/ Honom sände han at vp fostras på Grönland till Hrana/ (hwilcken war een Hättlänsk Mån/) Hroa Hram then Widfaurle Son: woro the/ Harald och Han jämbnäldriga och Fosterbröder. Een Sommar som Håkan Jarl kom Sunnan ifrån vhr Danmarck/ hölt han stämna med Konung Trygwa och Konung Gudrod/ och sutto the länge i sit Samtaal: Sedan foor Håkan Jarl heem Nord åt. Ericks Söner fingo detta höra/ och meente at ther under skulle wara några Stämplingar emoot them. Wåren näst ther effter giorde the sigh reda at fara i Härnad/ Konung Harald Ericsson och Gudrodr hans Broder: Och the drogo så vth medh sin Häär/ oansedt the woro oense. Men när the kommo öster i Wijken/ seglade Gudrodr öster öfwer Floden/ men Harald till Tunsberg. Lijtet ther ifrån på Landet war Konung Gudrod Biarnasson i een Wesla/ (thet är Gästebod/) Konung Harald Erichsson drog dijt/ och kringrände Huusen/ och satte Elden ther uppå. Konung Gudrodr gick vth medh sitt Folck/ och bleff ther slagen/ och många hans Mån medh honom. Samma tiid dräpte Gudrod Erichsson Konung Trygwa Oloffsson öster wid Wingena/ och sweick han i Trygdom. (thet är/ Han gick på Grud och Gärfwa sätt/ och sweck honom i Trosmåhl/) Thetta skedde try åhr sedan/ som Sigurd Jarl föll. Effter detta vnderkufwade Erickz Söner sigh Wikena. Många andra Höffdingar/ och sina egna Fränder/ togo the aff Daga; Men somblige flydde aff Landet vndan them. Haraldr Gudrodtz Son/ hwilcken kallades Harald then

Gränl

Grånske/flydde först till Oppland/ och medh honom hans Foster-Broder och några fåå Mån. Harald drögdes ther een tijdh hoos sin Slächt: Ericks Söner letade mycket effter the Mån/ som hade någon Saak emoot them/ doch måst effter them/ som det tänckte medh tiiden at kunna komma op. Harald Grånskes Wänner ob Fränder rådde honom/ at han skulle fly aff Landet.

XIII.

Harald Grånske foor tå öster till Swerige/ och söckte komma sigh i Sällskap medh them som hade årnat sigh i Siöröfwerij. Harald war een förtreffelig Man. Een Man är nämbd i Swerige/ som heet Toste/ och war een aff the Rijkaste och Förnämbste i Landet/ doch aff them som ingen Titel eller Tignar Nampn boro. Han war then båste Krigzhielte/ och war gärna i Härnad; Han war kallad Skoglar Toste. Harald Grånske giorde Felagskap eller Sälskap medh honom/ och war hoos Tosta een Sommar i Wijking/ och hölt sigh Manneligen och wäl. Winteren näst ther effter/ war Harald och medh Tosta. Haraldr war twå Wintrar i Oppland/ och fem medh Skoglar Tosta. Sigrider heet Tostas Dotter/ Hon war ung och deyelig/ och mycket Högmodig. Ericks Söner woro aff stoor Förleek/ och woro idrotta Mån/ (det är/ wäl öfwade i alla Ridderliga Konster/) Grymma/ och i alt sitt Wäsende fulla medh Oroo. J the Dagar war i Norrige mycket Dyrtijd/ både till Siös och Landz; Hunger och Törst gick öfwer alt Landet/ så at på det sidsta kunde the Mächtige i Landet intet uthstå een sådan Beswärligheet. Håkan Jarl war i Trondheem medh Trondernas Tillstädielse/ och stundom Söder i Danmarck/ medh Harald Gormsson. Under-tiiden härjade han i Öster-Wäg/ och ther funnos Harald Grånske och han/ och foro om Höstjen till Danmarck/ och woro om Winteren hoos Dana-Konung: Och then samma Winter lade Ericks Söner Snaror för Konung Harald Gråfäll. Harald Gormsson sände Harald Gråfäll Ord/ och bödh honom till sig/ at han skulle gifwa honom Land till at råda öfwer i Danmarck. Wåren näst ther effter/ foor Harald söder till Danmarck/ och som han kom i Limafiord på then Gården som heeter at Halse; Så kom ther Gullharald medh mycket Folck/ och fälte Harald Ericksson. Lijten stund ther effter/ kom Håkan Jarl och tog Gull Harald/ och hångde honom i een Galge.

XIV.

Then samma Sommar foor Harald Gormsson till Norrige medh 700. Skep; Medh honom woro tå Håkan Jarl/ och Harald Grånske/ och många andra förnämbliga Mån/ hwilcka hade flytt ifrån sina

Odal i Norrige för Ericks Söner. Dana-Konung foor Nord till Tunßberg / och alt Folck gick honom till handa / så at det kom hoopatals till honom.

Konung Harald fick Håkan Jarl i Händer alt det Folck som till honom war kommet / och gaff honom Rogaland / Haurdaland / Sogn / Fiardafylcke / Södr-Möre / Raumsdahle och Nord-Möre. Thesse 6. Filcki gaff han honom till at råda öfwer / i lijka måtto / som Harald Hårfager gaff det sina Söner; Men thenna åthskillnaden war / at Håkan skulle ägnas alla Konungs Gårdar / så wäl i alla förnämbda Fylkin / som i Trondheem; Och theß föruthan skulle han hafwa all Konungens Sacköre / om Ofred woro i Landet. Konung Harald gaff Harald Gränske Wingulmarck / Wästfold och Ägder till Lijdandis Näs / och ther till itt Konungzligit Nampn. Och i så måtto låt han honom hafwa Rijket i alt slijkt / lijka som hans Fränder hade det tillförende hafft / och Harald Hårfager hade gifwet det sina Söner. Harald Gränske war nu wid 18. åhr gammal / och bleff sedan een berömlig Man. Håkan Jarl foor medh sin Häär Nord wid Landet. Som nu Gunhildr med sina Söner fick detta weeta / tå fingo the intet gerna Folck / togo förthenskull sådanne Råd som förr / at the seglade Wäster till Orcknö; Men Håkan Jarl lade Landet vnder sigh / och regerade sedan länge. Thet war een lång Tijd bort åth / at Gunhildz Söner förde Häär på Norrige / och hòllo många Slachtningar medh Håkan Jarl / förthenskull hade Jarlen alla the Skatter / som Dana-Konungen ägde / så länge Ofreden påstod. Men sedan sände han Dana-Konungen stundom Hökar och Hästar / och någon Deel aff Skatten / och vndertijden ingen Skatt / alt till then tijdh at Dana-Konungen kräffde honom / Och när han äntå ingen fick / lycktades det så / at han bleff wred / och foor medh sin Häär till Norrige / och giorde ther then måste Skade. Sedan bewijste Jarlen honom ingen Lydna. Konung Harald then Gränske hölt alt sitt Förbund medh Dana-Konungen / och således blefwo the Wänner / så länge the leffde. Konung Harald fick till Hustru Åsta / een förnämblig Mans Dotter / wid Nampn Gudbrand Kula.

XV.

När som Konung Harald Hårfager kom till Rijket i Norrige / så war Konung Erick Emundzson i Vppsolom i Swerige. Han bleff död / när Konung Harald war in emoot sina 20. åhr. Effter honom war Biörn hans Son Konung i Swerige / Han bleff soot-död. Effter honom blefwo hans Söner Konungar i Swerige; Olof Styrbiörns Fader / och Erick then Seyersälle / som länge war Konung i Swerige. Han giste sig i sin ålderdom / och fick Sigrid Skogler Tostes Dotter. Theras Son war Oloff

Sönske

Sönske / som sedan war Konung i Swerige effter sin Fader. Erick Swea Konung bleff död/ vthi Håkan Siggurdßon Jarls yttersta Regementz-tiid. Drotning Sigrid war tå på sina Gårdar/ hwilcka hon hade både många och stoora. Sigrid war een diupsinnig Hustru/ och kunne såya föruth många ting.

XVI.

Een Sommar når Harald war i Öster-Wåg i Hårnad/ tå kom han i Swerige: Och som Sigrid fick thet weeta/ hwilcken tillförende hade warit hans Foster-Syster/ Sånde hon till honom Mån / och bödh honom till Gåst/ och han kom diit medh ett stoort Taal aff sina Mån och bleff wål fågnad. Konungen och Drotningen sotto i ett Högsäte/ och drucko tillsammans om qwållen/ och bleswo alla Konungens Mån/ then Afftonnen medh een stoor å hoga plågade. Når Konungen skulle nu gå till Sång / hwilcken war öfwertåckt medh dyrbare Clenodier och andre mycket hederliga Klåder. J detta Hårberget woro fåå Mån. Som nu Konungen war affklådd / och kommen i Sång/ tå kom Drotningen till honom/och skiånckte sielff för honom / och låckade honom mycket till att Dricka/ och giorde sigh emoot honom then lustigaste. Konungen war tå helt Drucken/ theslijkest och hon. Tå sompnade han : Drotningen gick och så till Sångz. Om Dagen ther effter/ war then starckesta Plågningen; Men tå gick det så som thet altiid plågar gå / at når man år mycket drucken then förrige Dagen / Dagen nåst ther effter så acktar man sigh gerna för mycket drickande. Drotningen war heelt glad/och the taalte mycket sin emillan. På det sidsta sade hon/ at hon skattade icke mindre then Egendom som hon hade i Swerige/ ån det Kongadömet han hade i Norrige. Med detta Taal war Konungen olustig och fåtalig/ och beredde sigh till at reesa bort/ och war heelt illa till Fredz : Men Drotningen war glad och fölgde honom till Wågz medh stoora Föråhringar. Altså drog Konung Harald om Hösten till Norrige igen/ och war Hemma om Winteren / nåstan Sorgse.

XVII.

Sommaren nåst ther effter/ reeste han i Öster-Wåg medh sitt Folck / och hölt åter in till Swerige / och sånde Drotning Sigrid sin Ord/at han wille taala medh henne : Hon reed straxt neder till Stranden at tala medh honom : Han såger henne straxt sitt Åhrende/ och frågar/ om hon wille giffta sigh medh honom ? Hon såger det wara ett fåfångt Taal / förty han war förr så wål gifft / at thet år honom Fullkosta (eller lijkmätig) Han swarar/ och såger at Asta år een god Hustru och förnåmlig / men intet år hon så Högboren som iagh. Sigrid swa-

rar; Thet kan wäl wara/ at tu äst aff större Slächt än hon/ Men doch kan iagh icke annat troo/ än at hoos henne skulle bestå bägges eders Lycka. Intet talade the många Ord sedan sin emillan/ förr än Drotningē reed sin koos. Konung Harald bleff Harmse och illa till fredz/ och reed op på Landet till Drotning Sigrid. Måste-deelen aff hans Folck wille förtaga detta hans Vpsåt/ men icke des mindre rijder han medh een stoor hoop Folck/ och kom till Byn/ som Drotningen rådde öfwer. Samme Qwäll kom ther och een annan Konung wid Nampn WisiWaldr öfter vhr Gardarijke/ (thet är then Söderste Deelen aff Ryßland/) Bägge Konungarna woro satte i een Stugu både stoor och gammal/ och lijka så war all Boningen i Stugun/ Men Dricka fattades ther intet om Afftonnen/ så starckt/ at alla blefwo helt druckna/ både Huswnd-wackten och Vthwackten sombnade: Then samma Natt låt Drotning Sigrid giöra Infall på them/ både medh Eld och medh Wapn: Brand tå Stugan och alla the Män som inne woro/ men the blefwo dräpte/ som vthkommo. Sigrid sade/ at så skulle hon giöra små Konungar ledze at reesa vhr andra Land/ och bedla till sigh; Och detta skedde then näst föregående Winter/ tå Håkan Jarl slogz medh Joms-wikingarna på Hioringawag. Hrani war effter/ och achtade Skeppen medh the andre som igen woro/ när Harald reeste på Landet. När the nu fingo weeta/ at Harald war död/ foro the tillbakars till Norrige/ och berättade thessa Tidender. Hrane sade Asta alt/ huru det war gånget medh theras Reesa/ och så hwad åhrande Konung Harald hade till Drotning Sigrid. Asta foor strart till Vppland till sin Fader/ och sade honom om Haraldz Dråp/ och tog han wäl emoot henne; Men båda woro the mycket wreda om then Rådagård som hade stått i Swerige/ nembligen then/ at Konung Harald hade åmpnat at låta henne blifwa allena.

Then samme Sommar födde Asta Gudbrans Dotter ett Barn/ hwilcket war een Pilt/ then hon kallade Oloff/ när som han bleff döpt; Hrani öste Wattn på honom. Thenne Pilt bleff ther opfödd hoos Asta sin Moder och Gudbrand sin Moderfader. Några åhr ther effter/ bleff Asta åter gifft/ medh een som heet Sigurd Syr/ (det är/ Herra.) Hwilken tå war Konung öfwer Ringarijke/ han war Halffdan Sigurdßon Reeses Son/ hwilcken war Konung Harald Hårfagers Son/ och the hade länge hafft Ringarijke/ Man effter Man. Thenne Sigurd Syr war een slug/ mycket klock och förnäm Man/ såsom och swåra Rijk/ men ingen Krigz Man; Doch Landzens gode Förståndare/ rättfärdig/ och vthi all ting skickelig. Oloff Haraldßon bleff opfostrat hoos Konung Sigurd sin Styffader och Asta sin Moder. Åhret näst effter/ det Harald bleff slagen/ togo Tronderna Håkan Jarl aff daga/ men i hans ställe insatte the Oloff Tryggeßon till Konung. Han war Oloffs Son Trygwa Sonar/ Harald then Hårfagres Son/ hwilcken war een förträffelig

träffelig Mann/ och vthi all ting liik Håkan Adelsteens Fostre: Han war Christen/ och then förste vthaff Norriges Konungar som hölt then Christeliga Troon: Han vthspridde Christendomen öfwer heela Norrige och många andra Länder giorde han Christna: Han wär een nampnkunnig Konung/och reeste kring heela Landet/ och vnderwiiste them vthi Troon. Han kom eengång till at gästa hoos Sigurd Syr/ tå bleff Sigurd Syr medh alla sina Mån/ thesliikest och Oloff Haraldßön döpte/ och Konung Oloff Tryggeßon war Oloff Haraldssons Gudfader. Hrani then Widfaurli/ (thet är/ then widt-bereeste/) war tå medh Asta/ och han opfostrade Oloff Haraldsson. Sigurd Syr war een god Hußhållare/ och hölt sitt Folck mycket till Arbete: Han såg och så sielff många gånger öfwer sin åcker/ång/ Böskap/ såsom och så hwad smiddes eller och annat/ hwad thet wara kunde. Thet hände sigh een gång/ at Konung Sigurd wille riida ifrån sin Gård / och effter ingen annan wär ledig till at sadla Konungens Håst/ tå sade han till Oloff sin Styffson/ at han skulle sadla Håsten. Oloff gick i Getehuuset/ togh then största Bäck han fick/ och ledde honom fram/lade Sadelen vppå/ gick sedan och sade till Konungen / at han hade tillredt honom Redsiota/ (thet är/ Siußhäst/) Tå gick Konungen/ och ságh hwad Oloff hade giort/ och sade; Godt är thet at see / at tu wilt medh ett Omack giöra tigh aff medh alla mina Befallningar; Jagh troor och at tin Moder skall tycka thet wara tienligit/ at iagh intet befaller tigh/ thet som tigh är emoot: Thet är och godt at see/ at wii intet länge komma öfwereens/ förty iagh seer/ at tu har större Mood än iagh. Oloff log/ och gick sedan bort.

XIX.

Oloff Trygwasson regerade fem åhr öfwer Norrige/ och föll i thet Slaget/ som hölts wid Winland/ (thet är/ Wänden/) När han slogs medh Swen Haraldßon Dana-Konung/ som hade Sigrid then Storråda/ Skoglar Tostas Dotter; Och medh Oloff Ericksson/ Konungen i Swerige/ och Erick Håkan Jarls Son. Effter honom regerade Erick Jarl och Swen Jarl i Norrige/ Håkan Jarls Söner/ och gofwo Skatt åt Konungen i Danmarck och Konungen i Swerige. Erick Jarl ägde Gydu Swen Dana Konungs Dotter. Kong Swens Son i Danmarck heet Knut. K. Swen foor medh sin Håär Wäster till Engeland emoot Kong Adelrad Jatgeirs Son; The höllo några Slachtningar / och hade Seger till Skifftes. Swen Dana Konung satte sina Mån öfwer Wiskena/ förty hans Macht sträckte sigh alt östan för Fiorderna.

XX.

Oloff Haraldsson war bittida till tagen; Deyelig till Ansiichtet/ medelmättig hög Karl till wäxten/ mycket starck/ och wijtbrun på Håret/ Han sågh hwiit vth/ war Lius och röd i Ansichtet/ medh deyeliga och

mycket wakra/ snara och qwicka ögon/ at een stoor Dristigheet tycktes wara at see på honom/ nar han war wred: Han war een mycket idrotta Mann uthi många stycken ; Han kunde så wäl skiuta/ at han sköt bättre än alla andra Män på frij Hand/ sam wähl ; Han war hager och Siönhamir om Smidar/ hwad som helst han giorde eller andra. (Hager och Siönhamir kallas then som icke allenast kan see/ huru een ting skall wara/ eller låta giöra sigh/ uthan kan och så sielff lägga Händerna ther till/) Han war kallad Oloff then Digre: Han war dristig och snäll i sitt Taal; Bleff och så tijdeliga mogen/ både till sina Kraffter och Förstånd/ och all Rastheet: Han war hwar man behagelig/ så wäl sina Fränder/ som alla sina Bekandta: Han wille gerna kämpa i lekande/ och haffwa Förmon för andra i allting/ hwad hälst thet wara monde/ så wäl för sin Höghet som Herrkomst skull.

XXI.

Oloff Haraldßon war 12. åhr gammal när han steg på Häärskep/ then första gången: Asta hans Moder fick Hrana/ then ther kallader war Konungens Fostre/ Höfwesman till at förestå heela Häären/ och Konung Oloffz Reesa/ förty Hrana hade offta warit i Wijking. När Oloff tog emoot Folck och Skep/ så gåfwo the honom Konungz-Nampn/ som tå war seed medh Häär-Konungarna/ the som i Wijking woro/ at om the woro Konunga-Barn/ så boro the och Konungzligit Nampn/ fast än the hade inthet Land. Hrani satt wid Styret/ förthenskull säga sombliga/ at Oloff hade warit Hasäti/ (det är Båßman/) fast än han war Konung öfwer heela Häären. The höllo öster wid Landet/ och komno först Söder till Danmarck/ som Skaldet Ottar Swarte medh sin Wijsa bekräfftar. Om Hösten seglade han öster till Swerige/ och begynte ther at häria och bränna Landet/ förty han betyckte sigh anstå at betala the Swenska medh full fiendskap/ för the togo aff daga K. Harald hans Fader/ hwilcket Ottar Swarte medh klare Ord betygar/ at han reyste tå öster ifrån Danmarck. Then samma Höst hölt Oloff det första Slag wid Sotaskiär/ thet är beläget i then Swenska Skären: Ther slogz han medh Siöröfware/ och är then nämbd Sote/ som war theras Förman. Oloff hade mycket mindre Folck och större Skep/ therföre lade han sina Skep emellan twenne Klippor; Förty war det inthet godt at komma när honom; Hwilcket Skep som kom när honom/ giorde han strax fast medh Stamtoget/ och drog sedan till sig och eröfrade/ hwarföre gofwo Siöröfwarenar Flychten/ och miste mycket Fää. Om detta Slaget talar Sigwatr Skald i det Qwäde/ som han talar om alla Konung Oloffs Slachtningar. Konung Oloff hölt tå sin Flåta öster till Swerige/ lade in i Lögin/ (det är/ Mälaren/) och röfwade på bägge Stranderna. Han drog alt vp till Sigtuna/ och låg wid gambla Sigtuna. Så säga the Swenska/ at ther är ännu Wäggiar aff

Steen

Steen/som Konung Oloff låt göra vnder the yttersta ändar aff Bryggerna. Om Höften sporde Konung Oloff Haraldßon/ at Konung Oloff i Swerige församblade een Häär/ jemwål at han hade latit befästa Stocksund med JernKiädior och Krigzfolck/ Och war Konungens i Swerige Opsåt/ at Konung Oloff Haraldßon skulle ther bijda/ förty han tyckte inthet stort om hans Macht/ allthenstund hon war mycket ringa. Tå foor Konung Oloff Nord åth Stocksund/ och slapp inthet vth. Een Skantz war Wästan för Sundet/ och Krigsmachten östan före: Thertill fingo the höra/ at Konungen aff Swerige war kommen på Skep/ och hade mycket Krigzfolck/ och många Skep medh sigh: Tå lät Konung Oloff Haraldßon sit Folck grafwa igenom Agnafitt/ (det är ther nu Stockholms JernTorg är/ alt in till Söderströmen/ och slapp så vth till Hafwet/ alldenstund Wattnet war högt aff mycket Regn. Men i heela Sweriget faller alt rinnande Watn vthi Målaren/ (Här förstås allenast the Landzorter kring Målaren belegne/) och ther är allenast ett Vthlop i Hafwet vhr Måhlaren/ så smalt at många åer äro bredare; Altså når mycket Regn är/ och Snöyen smältes/ tå rinner Wattnet så fort i Målaren/ at det är lika som det woro een Fors igenom Stocksund/ så at Watnet stiiger in på Landet/ och rinner wijda. När nu Gropen bleff vthgrafwen i Siön/ så strömmade Watnet vth; Tå lät Konung Oloff lägga Styren till Sijda på alla sina Skep/ och draga Zegelen i Topp/ Bören warbläsande: The styrde medh årorna/ och Skeppen gingo lätteligen vthöfwer Grundet/ och kommo så alla behållna vthi Sion. The Swenske kommo tå till taals medh sin Konung Oloff then Sönsta/ och säga/ at Oloff Digre war vthkommen på Haffwet. Swea Konung straffar them storligen/ at the icke skulle bättre achtat Sundet än så/ at Konung Oloff skulle vthkomma. Thet är nu sedan kalladt Konungz-Sund; Och kan man ther ingen stoor Skep bruka/ uthan när Watnet är som måst/ och stijger som högst. Det säga och sombliga/ At the Swenske wille förhindra honom medh sitt Krigzfolck/ at han inthet skulle vthkomma; Men när Watnet groof på bägge sijdor/ så föllo båda Backarna och Folcket neder/ och drucknade till stoort Tahl/ Men the Swenske neka här till/ och säya det wara fåfänga/ at ther skulle något Folck förloras.

XXII.

Konung Oloff seglade om Höften Till Gotland/ och begynte ther at häria; Jnnan Gotherna höllo stämna/ giorde the een Man vth till Konungen/ och tillbödo honom Skatt aff Landet/ hwilcken han anammade. Han war ther om Winteren/ som Ottar Swarte säger/ (At han hade farit till Eysislo/ häriat och brändt ther Landet. Jnbyggarna hafwa hållit ett Slag medh honom/ men Konungen hafft Säyer/ förde the andra på Flychten/ och förödde Landet.) Så är sagt/ at först når Konungen kom i Eysislo/ bodo Bönderna

derna honom Penningar/och når the skulle komma neder till Stranden/ tå gick Konungen emoot them medh bewåpnat Håår/och war det annorledes ån Bönderna tånckte/ förty the hade inga Penningar medh sigh/ vthan bewåpnat Krigzfolck/och slogos medh honom/som förr war sagt/ hwilcket och Sighwatr Skald medh sin Wissa bekråfftar. Sedan seglade han till Finland/ och håriade theri Landet/ och alt Folck togh till Skogz/ så at Bygden föröddes aff Boskap. Konungen gick långt vp i Landet öfwer några Skogar/ hwar in om war een inbygder Dahl/ then heeter Hårdahler. The fingo ther liten Boskap/ men ingen Menniska; Och som thet leed på Dagen/ wånde Konungen till bakars igen/ till sina Skep. Som the nu kommo på Skogen/öfwerföll Folck them på alla Siidor/och skuto åth them/ och trångde hårt vppå. Konungen bad sina Mån achta sigh/och förr ån the kommo vhr Skogen/miste Konungen många Mån/ och många blefwo såre: Doch kommo the på det sidsta om qwållen till sina Skep/ Om Natten giorde Finnarna medh Trollkonst forbistrat Wåder och håfftig Storm på Siön. Konungen låt taga vp Anckaren/ och hyssa vp Zegelen/ och seglade så fort som thet gå kunde emoot Wådret/om Nattena op för Landet. Tå war Konungens Lycka starckare ån Finnarnas Trollkonst/ kommo altså om Natten opp för Balagardz Siida/och sedan vthi Hafwet; Men Finnarna gingo rått så fast på Landet som Konungen seglade på Siön: Så såger Sighwatr. Sedan seglade han till Danmarck/ och som han kom i Sudwijck/hölt han ther det fierde Slaget; Som Sighwatr omtaalar. Ther ifrån seglade han Söder till Friißland/och låg för Kinlina siidan i ett Stormwåder. Ther gick Oloff vp medh sitt Folck/ men Inbyggarena reedo neder emoot them/ och slogos medh them; Som Sighwatr såyer.

XXIII.

Sedan seglade Konung Oloff Wåster till Engeland/ hwarest the fingo thesse Tijdender/ at Swen Haraldßon hade ther warit många åhr/ och röfwat Konung Adelradz Land/ och at the Danske hade gått öfwer alt Engeland/ och at Konung Adelrad hade flytt vhr Landet. Then samma Höst/ som Oloff kom till Engeland/ hördes the Tijdender/ at Swen Haraldßon war död blefwen i sin Sång om Natten/ och år det Engelåndernas Sägn/at then Helige Jatmund hade dråpt honom på samma sått/ som then Helige Mercurius dråpte Niding Julianum. Som nu Konung Adelrad fick det at höra till Flammingia/ tå wånde han sigh om till Engeland igen/ och når han kom igen/ sånde han Ord/ och bod till alla them som Penningar wille taga/ at igenwinna Landet medh honom; Och strömade tå till honom mycket Folck. Konung Oloff kom och så honom till hielp/ medh ett stoort Tahl Krigzfolck aff sina Nordmån. The höllo först op till Lunden/ men Skepsfloten lade

lede the vthan till i åån Tåms. Andra siida om åån år een stoor Köpstad/ som heeter Sudwircki/ ther hade the Danske stoor Tillrusining/ grofwo ther ett diupt Dijke/ satte ther inom een Muur aff Timber/ Steen och Torff/ och hade the ther mycket Krigzfolck. Konung Adelrad lät försökalla ther/ men the Danske förswarade det/ så at hans Anfall lyckades honom inthet. Öfwer åån woro Broer emillan sielfwa Borgen och Sudwercke/ så breda/ at man kunde åka medh Wagnar/ then eena fram/ och then andre tillbaka. Ofwen på Bryggarna woro giorda Skantzar/ Befästningar och Kulor tächta medh Bräden/ forstremis. (det är: Tacken slutte alt dijt neder åth/ som Strömen wiste/ och woro så höga/ at the räckte allenast till midian på een Karl/) Vnder Bryggorna woro Bielkar och Stolpar/ hwilcka stodo neder i åbotnen. När nu Anfallet bleff giordt/ så stod aff Hääiren så mycket på Bryggarna/ som kunde få rum. Konung Adelrad war mycket hugse om/ huru han skulle kunna intaga Borgen/ och hölt een Stämna medh alla Höffdingarna/ som woro öfwer Hääiren/ och söckte Rådh hoos them/ på hwad sätt han skulle nederbryta Bryggerna? Tå swarade Konung Oloff/ at han wille fresta/ och lägga dijt medh sitt Folck/ om the andre Höffdingarna wille och så lägga till. På thenna Samtal eller Måhlstämna bleff det och beslutet/ at heela Hääiren skulle lägga op vnder Bryggorna: Hwar till rustade tå sina Skep och Folck. Konung Oloff lät göra Flakar aff sina Wide-tällningar/ och aff all miuck och blöt Wed/ och rifwandes ned ett Huuß ther till/ och lät båra thesse Flacker öfwer sina Skep/ så widt att the sträckte sigh vth öfwer Borden: Här under lät han sätte Stänger/ så tiockt och högt/ at man kunde fächta ther-under: Öfwermättan starcka woro thesse Flackor/ för Steen/ som ned på them bleff kastadt. Som nu Hääiren war till redz/ rodde the skarpt nedan effter åån/ och som the komno når in till Bryggorna/ war boret å them både Skott och Steenar/ så stoora/ at ingen Ting kunne hålla/ hwarcken Hielm eller Skiöld/ och Skeppen blefwo skamfärade/ så at een stoor Deel wände tillbaka. K. Oloff och medh honom Nordmännen rodde alt op vnder Bryggarna/ och kastade Kablar kring om Stolperna/ som vppehöllo Bryggarna/ rodde sedan neder åth Strömen medh alla sina Skep. Stolparna drogos så wid Bottnen/ alt ther till the blefwo lösa: Men effter som een så tillrustat Krigzhäär stod tiockt på Bryggerna/ (ther war och een hoop medh Wapn och Steen/) och Stolparna woro vndan brutna/ föllo Bryggerna medh itt stoort tahl Folck i åån; Men alle the andre flydde vndan/ somliga till Borgen/ och somliga till Sudwercken. Effter detta anföllo the Sudwercki/ och wunno det strax. Som nu Folcket i Borgen sågh at åån Tämsel war wunnen/ och at the inthet kunde förhindra Skepz-leden op i Landet/ så blefwo the rådda/

och gofwo op Borgen/ och togo Adelrad till Konung öfwer sigh/ som Ottar Swarte säyer. Konung Oloff war hoos K. Adelrad om Winteren: Tå hölle the ett stort Slag på Hölingmara Hed i Vlffkels Land/ det riike ätte tå Vlffkel Smillingar/ ther fingo Konungarna Seyer/ som Sighwatr och Ottar Swarte säya. Sedan lades Landet Wijka vnder Konung Adelrad; Oansedt Tingmannen och the Danske hade många Borger inne/ och besutto ännu Landet wijda.

XXIV.

Konung Oloff/ när han hölt till Kantharabyrgis/ (det är/ ett Biskopsdömme i Engeland/ ther nu Academien är/) så war han Höfwetzman för Häären/ alt till theß the wunno Staden/ dråpo ett stoort Tahl Folck/ och affbrände Borgen/ som Ottar Swarte säyer i sin Wiisa/ tillijka med Sighwatr/ etc. Sedan hölt han Landwärn/ och foor medh Häärskep kring om heela Engeland; När han een gång kom op i Nyggia-Modo/ (Modo betyder så mycket som een Elff/) så woro ther för honom Siöröfware/ och han hölt een Slacktning medh them/ som Sighwatr säyer. (at han nederlade ther then största Deelen aff the Danske) Sedan så foor han allestädes omkring i Landet/ och lade på Folcket Skatt/ eller brände. Detta betygar Skaldet Ottar Swarte. K. Oloff war ther i tre Wintrar/ och then tredie Wären ther efter bleff Konung Adelrad död: Hans Söner Jatmundr och Jatwardr togo tå Konungadömet. Tå foor K. Oloff Söder i Siön/ och slogz i Hringzfiord/ och intog ther een Befästning/ som kallas på Holon hwilcken Siöröfware tillförende innehade. Som Sighwatr witnar. Ther ifrån lade K. Oloff medh sit Folck till Gislopolla/ och hölt ther een Slacktning medh Siöröfware/ twert emoot Hwilhielms-By/ hwarest han och hade Seyer: Sighwatr Skald. Näst efter detta slogz han i Jettiafiord/ som be:te Sighwatr förmälar. Ther ifrån drogh han och Söder till Sältopolla/ och hölt ther een Slacktning/ ther intog han een mycket stoor och gam̃al Stad/ wid nampn Gunwalsborg/ hwarest han bekom till fånga een Jarl/ som heet Gierfinner/ hwilcken rådde för Staden. Han hölt ett Samtaal medh Borgarena/ och bleff så beslutet/ at the skulle göra Skat till 12000. Guldskillingar/ hwilcka Penningar han aff Staden straxt bekom.

XXV.

Efter detta hölt K. Oloff med sitt Folck Wäster till Karlsäarna/ hwariest han härjade/ och hölt några Slachtningar. När han nu låg ther stilla/ och bidde efter Bör i det Opsät/ at segla vth i Norwa Sunda (det är/ Strat/) och ther ifrån till Hierusalem/ så drömde han een merkelig Dröm: At till honom kom een förnämlig Man/ honom wäl bekant/ hwilcken såg grymt vth; Thenne sade till honom/ och bad honom affstå ifrån sitt Opsät/ at fara till Hierusalem/ vthan heller wända om till sin Odal/ (i Nor-

(i Norrige/) förty han skulle blifwa Konung i Norrige till ewig Tijd. Hwilcken Dröm han såledres förstod/ at han skulle blifwa Konung öfwer Norrige/ och hans Efterkommande een lång tijdh. Aff detta Ingifwande wände han om/ och lägrade sigh för Fettuland/ härjade och brände ther Landet/ Ibland annat brände han een Kiöpstad/ som heet Warandi. Härom taalar Skaldet Ottar Swarte.

XXVI.

Konung Oloff hade warit Wäster i Wälland twå Somrar och een Winter/ tå woro ledne/ ifrån det Oloff Trygges son föll/ halff-trettonde åhr/ hwilcken tijd Jarlar hade regerat öfwer Norrige/ förstl Erick och Swen/ Håkan Jarls Söner/ men sedan Swen och Håkan/ Ericks Söner. Han war Konung Knut Swenssons Syster-son. På then Tijd woro Jarlar i Walland Wilhialmr och Rodbert. Theras Fader war Rikarder Rude Jarl/ the regerade öfwer Nordmandien. Theras Syster war Drotning Emma/ som ägde K. Adelrad i Engeland: Theras Söner woro thesse/ Konung Jatmunde och Jatward then Gode/ Jatinger och Jadger. Rikarder Rude Jarl war Rökard Rodbertz Långespiutz Son/ Hwilcken war Gangohrolffz Son/ then som wann Normandi: Han war Ragnwald Möra Jarls then Rijkes Son. Hrolffs Moder war Hilder/ Hrolff Nefio Dotter. Hrolff war så stoor Karl/ at ingen Häst förmåtte båra honom/ hwarföre bleff han kallad Gange-hrolff. Han war een stoor Kiämpe/ och nästan ostyrlig/ Hän hade eengång hugget Strandhugg öster i Wiiken/ när han kom vthi Siöröfwerij/ hwarföre giorde K. Harald Hårfager honom Biltoger öfwer alt Norrige. (Strandhugg kallades i fordum tijd/ när Siöröfwarna kommo vhr sitt Siöröfwerij/ och för Hunger skull twingades till at taga och slachta Boskap i sit eget Fädernes Land/ wid then första Strand the kommo till/ och kallas therföre Strandhugg at han högg eller ihiälslog Boskapen wid then närmeste Strand.) Tå droagh Hildr Hrolffs Moder till K. Harald Hårfager i Opsåt/ at tala något till det bästa på sin Sons wägnar/ men Konungen war så wred/ at det inthet halp; Tå giorde Hrolff een Wiisa. Hrolff foor tå aff Landet och härjade sedan länge i Wäster-Landen/ och want på det sidsta Walland vnder sigh. Tå kom dit till honom een stoor hop Nordmän/ (eller Norbaggar/) och bodde ther/ som nu sedan hafwer warit kalladt Nordmandi. Aff Hrolff äro komna Rudu Jarlar/ som förr är sagt/ och långt till baka räcknade the Fränderna sin Slächt-Linia till Norrigis Höffdingar/ och hållo them i stoor åhra. The woro alltijd mycket goda Wänner. Norrigis Höffdingar och Nordmän woro alltijd goda Wänner/ så at Nordmän hade ther alltijd effter sitt Behagh ett friit Land. Om Hösten kom Konung Oloff till Nordmandi/ och bleff öfwer Winteren i Signo/ och hade ther friit Land.

XXVII.

Effter det Konung Oloff Tryggeßon war slagen/ gaff Erick Jarl Einar Tambskelfi/ som war Styrckars Son/ Hwilcken war Eindrida Son/ Fred: Tå war Einar 18. åhr/ när han drog Nord i Norrige medh Jarlen. Så är sagt om Einar/ at han hafwer warit starckare än andra Män/ och then bäste Bogmadr eller Skytt/ som hafwer warit i Norrige/ och öfwergådt alla i Hårdtskiutande. Een gång sköt han medh een Backakolff/ (det är/ een Kolff som har Klamp på änden/) igenom een rådOxahud/ som hängde på een åhs eller Bielka. Han kunde bättre löpa på Skyder/ än någon annan Man. Han war een rask och idrotta Man/ aff förnämblig Släckt/ och stoora ågodeelär. Erick Jarl och Swen Jarl goswo honom sin Syster till åchta/ som heet Bergliot Håkans Dotter/ och war hon aff mycket högt kynde: Theras Son heet Eindrida. Jarlarna goswo Einar ett stoort Låhn i Orkedahl/ hwarest han bleff mycket rick/ och then Förnämste i Trondelagen/ Och war han Jarlarnas synnerlige gode Wän/ Och the hade aff honom mycken Styrcka.

XXVIII.

När Erick Jarl hade rådt öfwer Norrige 12. Wintrar/ kom till honom Bod ifrån hans Måg Knut Dana-Konung/ at han skulle fara med honom Wäster till Engeland/ alldenstund Erick war mycket Namnkunnig aff sin Härnad/ och mäst för det/ at han hade hafft Seger i the twenne Slachtningar/ som skarpast hafwa warit här i NordLanden. Then eena war när Håkan Jarl slogz medh Joms-Wikingarna/ Och then andra/ när Erick slogz medh Oloff Tryggesson; Hwar om Tord Kolbeinsson taalar i then Dicht/ som han kallar Ericks Drapu. Jarlen wille thenna Reesa för ingen Dehl försumma/ och lemnade Håkan sin Son i Norrige till at achta Landet/ ; Och gaff Einar Tambe Skielfwi sin Måg honom vnder Händer/ at han skulle regera i Håkans ställe/ förty han war tå inthet äldre än 17. åhr ; Men Swen Jarl hade halfwa Landet medh Håkan Jarl. Erick kom i Engeland till Konung Knut/ och war medh honom när han wandt Lundonaborg/ ther slogh han ihiäl Vlffkiel Sniling/ (thet är/ then Wise/) som Thore Kolbeinsson säyer. Erick Jarl war een Winter i Engeland/ och hölt ther några Slacktningar/ Men then andre Hösten ther effter åhrnade han at reesa till Rom; tå bleff han död ther igenom/ at Blodet förlop honom. Konung Knut hölt många Slacktningar medh Konung Adelradz Söner/ och wunno tillskiftes: Han kom then samme Sommar till Engeland/ som Konung Adelrad bleff död; Tå togh han Drottning Emma till Hustru: Thesse Barna lade the tillhopa; Haraldr/ Haurdaknut och Gunhildr. Konung Knut kom sedan öfwer eens medh Konung Jatmund/ at hwar thera

thera skulle hafwa halfft Engeland. Samme Sommar drap Heidrick Stierna Konung Jatmund. Sedan så förde Konung Knut alla Konung Adelradz Söner vthur Engeland/ som Sighwatr säger. Then samme Sommar kommo Konung Adelradz Söner ifrån Engeland/ till Rudu i Walland/ till sina Moder-Bröder/ som Konung Oloff kom Wästan vhr Wijking/ woro the öfwer Winteren i Nordmandi: Tå giorde the emellan sig ett sådant Förbund/ at Oloff skulle hafwa Northumbre-Land/ om the kunde winna igen Engeland ifrån the Danske. Tå om Hösten sände Oloff Hrana sin Foster Fader till Engeland/ at skaffa sigh Folck: Adelradz Söner sände Ord och Skäncker till sina Fränder och Wänner. Konung Oloff fick många Penningar åth Hrana/ hwarmedh han skulle läcka till sigh Folcket. Then Winter war han i Engeland/ och wandt Troo hoos många: War och Inbyggärena behageligare at hafwa infödda Konungar öfwer sigh/ oansedt at the Danskes Macht war i Engeland blefwen så stoor/ at the hade bracht alt Folcket under sigh. Strax om Wåren drogo Konung Oloff och Konung Adelradz Söner Wäster ifrån Walland/ kommo till Engeland i Negofurda/ och gingo the strax på Landet med sitt Folck/ och in i Staden: Tå woro ther många som hade tilsagt them sin Hielp. The wunno strax Staden/ och dräpte mycket Folck/ hwilcket när Konung Knutz Män blefwo warse/ samblade the tillhoopa mycket Folck/ och bleff det een stoor Krigzmacht/ så at Adelradz Söner hade inthet Macht till at stå them emoot; Twingades the förthenskull at wända om till Rudu igen. Tå skildes Oloff ifrån them/ och wille icke mehr till Walland/ uthan seglade Nord vth medh Engeland alt till Northumbre-Land/ och lade ther till i een Hampn/ som kallas För-Walland/ ther slogz han medh Bergerskapet och Köpmännerna/ och fick ther Seger/ och mycket Fåå.

XXIX.

Här ifrån tillredde Konung Oloff sigh medh twå sina Skep/ och lembnade ther qwar sina Lång-skep. Han vthwälter aff sit Folck 120. Man/ hwilcka alla woro allbryniade/ (det är/ the woro klädde i Harnisk/ förty i gemeen kallas alt Harnisk Brynia/ men Ringabrynia det är Pantzare-Siorta/) Sedan om Hösten seglade han Nord i Hafwet/ och råkade vth förrhåfftigt Owäder/ at stoor Fahra tycktes wara om Lijfwet: Men förty han hade snält Folck/ och ther till een god Lycka/ bleff Reesan behollen/ som Ottar qwäder/ at han hade kommet mit för Norrige till Landz. Then Oön/ som ligger uthe för Stade/ heeter Säla/ hwarest the först kommo i Land wid Norrige. Konungen sade at det war een lyckosam Dagh/ at the först kommo till thenna Oön/ och at thet lijknades till något godt/ efter som the således hade råkat vppå/ (Säla betyder så mycket som Salighet.) The lade i Land wid Oön/ och steg Konungen medh then eena Footen

dlupt neder i Leret/ at han föll på Knän: Konungen sade; Föllie nu! Tå swarade Hrani; Intet föll tu/ vthan nu faster tu tijn Foot i Norrige. Konungen loo/ och sade; Det kan wäl så wara/ om GUDH wille. Sedan gingo the neder till Skepen igen/ och seglade Söder till Vlfwa Sund/ hwarest the fingo höra/ at Håkan Jarl war Söder i Sogn/ och hade ther allenast ett Skep/ och at han wäntades Norder/ så snart som bör goswas.

XXX.

När Oloff Tryggesson regerade i Norrige/ underwijste han them i then Christeliga Troon ther i Landet/ doch icke många städz uthan Beswär: Men på det at han skulle hafwa större Styrcka och Framgång i sitt Företagande/ så gifte han Astrid sin Syster åth Erling Skialgsson från Jädar: Men förty at hon tyckte sigh blifwa ringa achtat/ i det hon giftes till een så ringa Karl/ tå gaff Konungen åth Erling halfwa Inkomsten emot sigh aff Landet/ och Halffparten aff all Konungzlig Rättigheet/ emellan Lindis Näs och Sogn. Erling wille inthet heeta Jarl/ oansedt han hade större Rijke än mäste-deelen aff små Konungarna. Oloff Tryggesson vthgaff sin andra Syster Ingeborg till Raugnwaldr Jarl Vlffsson/ hwilcken sedan länge regerade öfwer Wäster-Götland. Vlff Ragnwald Jarls Fader/ war Broder wid Sigrid Stoorrådas/ Konung Oloffs i Swerige Moder. Effter thet Oloff Tryggesson war slagen/ regerade Erick och Swen Landet. Erick Jarl hade all Tredie-deelen aff Landet/ then andra Tredie-deelen aff Landet hade Swen Dana-Konung/ och thesföruthan mäste Deelen aff Wiken; Men Erick Jarl hade een Deel aff Konung Swen i Förläning. Then eena Tredie-deelen hade Konung Oloff i Swerige/ hwilcken bestod aff fyra Fylcki i Trondheem/ nembl: Sparbygwa-Fylki/ Werdöla-Fylki/ Skaun- och Stiördöla-Fylki/ twert emoot bägge Raumsdahl och Östra Raumarijke wid Landz-ändan. Swen Jarl ägde Hornfrid Ericks Dotter/ Konung Oloff Sönskes Syster i Swerige/ och behölt han therföre Konungens Deel i Swerige/ och regerada som han wille. Erick Jarl lät sigh illa tycka/ at Erling Skialgsson hade så stoort Rijke/ och togh therföre vnder sigh alla Konungens och Cronans Gårdar/ hwilcket Konung Oloff hade förlänt Erling: Men Erling upbar nu som tillförende heela Inkomsten om alt Raugaland/ och uthlade Inbyagarna dubbel Affgäld aff Landet/ at han inthet skulle få öda heela Bygden. Vthaff Sacköhren fick Jarlen mycket liitet/ förty inga Fougdar kunde ther bestå sig/ och foor Jarlen förtenskull/ när han optog sin Gästning/ aldrig/ uthan han hade een stoor hoop Folck medh sigh/ såsom Stighwatr säyer. Erick Jarl vnderstod sigh therföre inthet at slås medh Erling/ effter han hade een mycken och stoor Slächt; Han hade många Wänner/ och war mycket rijk/ och satt alltijd hemma medh

mycket Folck / lijka som det hade warit et Konungzligit Hoff: Han war och mycket om Sommertijden i Härnad at skaffa sigh Fäå / forty han behölt sitt påbegynta Sätt i sin Rund- och Giffmildhet / vanset han hade nu mindre och obeqwämare Låhn / än i Oloff Tryggessons sin Mågz Dagar.

XXXI.

Erling war een stoor och ansenlig Man / mycket starck / träffelig slagz Kämpe / och vthi alla idrotter then / som närmast gick Oloff Tryggesson / Han war een wijs drifwande Man / och alltijd gärna i Härnad / som Sighwatr säyer. Thet hafwer warit långe hwars Mans taal / at Erling hafwer warit then Förnämbste ibland alle Ländemän i Norrige. (Ländemän kallades i Norrige i gamble Dagar Länes Män / Hauldar woro fuller Odalborne / såsom och somliga aff Bönderna / men LänderMän kunde the inthet blifwa / förr än the hade förtient något Land / Weislar eller Låhn aff Konungen /) Erlingz Barn woro thesse; Aslakr / Skalgr / Sigurdr / Lodin / Thorir och Raunhild / som ägde Thorberg Arnasson. Erling hade gemenligen i sin tienst 90. eller och flere Frälse-män. Både Winter och Sommar höltz ther Maldryckia om Middagz-tijden / (det är / therbleff hwariom och enom vthmält huru mycket han skulle dricka / men om Afftonen druckö the omält /) När Jarlar kommo till honom / hade han 200. Man eller meer hoos sigh / och aldrig reeste han medh mindre Folck än som göra kunde tuttugsesso all skippada / (det är / så stoor Båt som kunde rooß medh 20. åhrer på hwart Bord /) Erling ägde ett stoort Skep medh 32. Rum uthi / och alla stoora; Detta bruckte han i Wiking och Ledangr / och woro ther på 200. Män eller mehr. Han hade alltijd mehr än 30. Trälar hemma hoos sigh / och een Man öfwer them: Han satte them Dagzwärcke före / och gaff them sedan Loff / at hwilken som wille arbeta åt sigh sielff om Afftonen eller Nattatiiden / så fick han: Han gaff them och stycke åckerland / at såå sigh Korn på / och föra sedan åhrswärten sigh sielfwo till nytta: Han satte och så Wärde och Löse på hwarthera / och många löste sigh det första och andra Åhret / Men alla the som någon trefnad hade om sigh / löste sig innan try åhr. Medh thesse Penningar köpte han sigh andra Trälar. Thesse som således löste sigh / wijste han några i Sillfiske / och somliga till andra Vthwägar / och een-deel at rydia Märcken / och göra sigh Gårdar / så at han kom alla till någon Mandom.

XXXII.

Konung Oloff hölt in aff Wägen / när som han kom Söder om Fiorderna / och lade in i Saudungsund / hölt sina Skepett på hwar sida om Sundet / och hade emellan sigh een tiock Fabbel eller Trotza. Then samma stund rodde Håkan Jarl Ericksson in i Sundet / medh ett stoort Skep / och mente at twå Kiöpmän skulle ligga i Sundet / förthenskull

rodde

rodde the fram emillan Skepen: Tå drogh Konung Oloff Strängen mit op vnder Kölen på Håkans Skep/ dreff sedan medh Spel/ till thes Skepet fastnade/ och Back-stammen gick i Wädret/ Men Siön föll in framman till/ så at Skepet bleff fullt medh Watn/ och hwälfde. Konung Oloff togh Håkan Jarl/ och alla hans Månn simmande/ men sombliga ihiälslogos aff Steenar och Skott/ och några som icke simma kunde/ siunko elliest till bottn; Så säyer Ottar Swarte. Jarlen ledes op på Konungens Skep; Han war deyeligare än man någonsin tillförende hafwer tychts see. Han hade myckit och fagert Håår/ bleckt som Silke; Een Gullkådia war bunden om hans Huffwud/ han sattes neder framme i Skepet. Konung Oloff sade/ ingen Lögn är det/ som säyes om eder Frände/ huru deyelige i åro till Ansichtet/ men eder Lycka tyckes nu wara all. Tå swarade Håken: Ingen Olycka är det/ som nu har wederfarit oß/ och hade det länge så tillgat/ at Ymsa hafwa blefwet seyrade eller öfwerwunne/ så har det och så gådt med edra Frånder och wåra/ at Ymsa hafwa hafft Fördelen. Jagh är icke widt ifrån min Barnsålder; Icke heller woro wij beredde till at förswara oß/ effter som wij weste ingen Wån eller Förmoda till någon Ofred. Kan henda/ at det går een annan Tiid bättre an nu. Tå swarade Konung Oloff/ Täncker tu inthet det/ Jarl/ at här effter skall tu hwarcken få Seyer eller Oseyer/ förty det står nu i wår Hand. Jarlen swarar: Tu måtte nu råda Konung/ tenna gången. Konungen sade/ Ja/ hwad tycker tu det wara wärdt Jarl/ om iagh låter tigh thenna gången fara bort här ifrån heel och oskad/ ehwart tigh lystar? Jarlen frågar hwad han månde begåra? Konungen swarar: Det; At tu faar vthaff Landet/ gifwer op dit Rijke/ och swärie mig een Eed/ at du aldrig här effter skal slås emoot mig. Här till beiakar Jarlen/ och giör så then Eed/ at han aldrig ther effter skulle slås emoot Konung Oloff/ eller forswara Norrige emoot honom/ ey heller sielff söka diit. Tå gaff Konung Oloff honom/ och alla hans Mån Fred eller Lijff. Jarlen togh tå åter sitt Skep som han för hade hafft/ och rodde ther medh sin koos. Här om talar Sighwatr. Effter detta tillreder Jarlen sig/ så snart som han kunde reesa aff Landet/ och seglade Wäster till Engeland till Konung Knut sin Moder-Broder/ säyandes honom alt/ huru det är tillgått medh Konung Oloff och honom. Konung Knut tog mycket wäl emoot honom/ bruckte honom i sitt Hoff hoos sigh sielff/ och gaff honom mycket Wälde i sitt Rijke/ hwarest Håkan bleff sedan länge. När Swen och Håkan regerade öfwer Norrige/ blefwo the eense medh Erling Skialgßon/ och giorde ett Förbund medh honom aff detta Innehåld/ at Aslagk Erlingßon skulle få Gunhild/ Swen Jarls Dotter till Hustru/ och skulle Erling och Aslack hafwa alt det Lån som Oloff T. hade förundt Erling: På sådant sätt bleff Erling een fullkommen Wån medh Jarlarna. Detta alt giordes them emillan medh sworna Eedar.

Konung

XXXIII.

Konung Oloff then Digre drog sedan öster wid Landet/ hållandes Ting medh Bönderna/ och många föllo honom till: Men somliga som woro i Släckt eller Wänskap medh Sweyn Jarl/ stodo hårdt emoot honom/ hwarföre skyndar Oloff sigh/ och reeser öster i Wiken/ lägger ther in medh sitt Folck/ drager op sina Skep/ och går så på Landet. När han nu kom på Wästfold/ fågnade många honom ther/ the som hade warit medh hans Fader Wänner och bekandta: Ther war och så mycket aff hans Släckt på Folden. Om Hösten foor han till sin Styf Fader Konung Sigurdr/ och det war bittida på Dagen når han kom diit. När Konung Oloff kom nu in emoot Byen/ lupo Konungens Tienstesweenar för vth fram i Byn/ in i Stugun/ ther inne satt Austa Konungens Moder/ och många andra Qwinfolck medh henne: Tienarena sade henne om Konungens Reesa/ och at han brådt wäntades diit. Austa steg strax op/ bediandes både Manfolck och Qwinfolck/ tillpynta alt på bästa sättet. Fyra Qwinfolck wiisade hon at tillreda Stugun medh Tapeter och Bänckedyner: Twå Karlar boro Halm på Golfwet: Twå satte Trapitzo och Skaptier/ (det är/ Handfatet medh Kannan och Kärilet som Wattnet rinner vthi/ hwilcket stod wid Skåpet ther Glasen sköldes) Twå stälte Borden: Twå boro Maten: Twenne sände hon bort vhr Byn; Twå boro in Öl. Alla andra Man- och Qwinfolck gingo vthi Gården. Austa vthskickade Män till Kong Sigurd/ hwilcka skulle båra till honom hans bästa Kläder/ föra till honom sin Häst medh een förgylt Sadel/ Beitulen eller Betzlet war insatt medh dyrbare Steenar/ och alt förgylt. Fyra Karlar sände hon vth i Bygden/ öster/ Wäster/ Nord och Söder/ och bödh alt det förnämbsta Folcket ther omkring till Gäst/ fågnandes them tilliika medh sin Son. Alt det andra Folcket lät hon kläda sigh i sina bästa Kläder/ them som inga hade sielfwa/ länte hon.

XXXIV.

Konung Sigurd war vthe på åkeren/ när Sänningeboden kommo till honom medh thesse Tijdender/ och sade honom om alt hwad Austa tog sigh före hemma i Gården. Han hade ther hoos sigh mycket Folck: Några skuro Korn/ andre bundo/ somliga förde heem/ Een-deel satte i Hwalmar/ eller boro in i Ladan: Men han och twå Tienare medh honom/ gingo vndertiiden på åkren/ stundom dit som Kornet bleff infördt. Så säya somliga om hans Klädebonad/ at han hafwer hafft blå Strumpor/ blå Kiortel/ diupa Skoor/ bundna oppe på Beenet/ grå Kappa/ blå Hatt/ Flor för Anletet/ Staff i Handen/ på hwilcken ofwan till war een Holck aff Sylfwer förgylt/ och een Sölff-Ring. Det säyes och om Konung Sigurdz Lynde:

han war een god Sysleman/ hafwnades stoor Omwordnad om sitt Fää och Boskap/ och förestod sielff heela Huußhället. Intet war han begifuen på prälacktiga Kläder/utan thy slätig. Han öfwer-gick på then tijden alla them som i Norrige woro i Wijßheet och Rijkedomar till sitt Godz; Ther till war han Fredsam och skonsam. Asta hans Hustru war Stoor-sint och Giff-mild. Thesse woro theras Barn: Guttorm war äldst/ sedan Gunhildr/ ther näst Halffdan/ Ingiridr och Haraldr. Sändingeboden taalte medh Konungen och sade; Thesse Ord befalte Asta oß säya eder; Hon tyckte nu mycket wara aff nöden/ at i nu giorde som een förnämblig Herre/ och läten see det i mehr släcktades på Harald Härfagers ätt/ än till Hrana Mioneffs/ (det är/Smalnäsa/) eder Moder-Faders Skaplyndi; Eller och till Neri Jarl then Gamble/ oansedt han war een högh-wiis Mann. Konungen swarar: Stoora Tijdender hafwa i at föra/ och icke medh mindre Häfftigheet frambären i them: Asta hafwer lätit sigh för-mycket tycka om the Män/som hafwa warit hänne nindre Skylda. Jagh seer fuller det/ at hon häller ännu sitt gamla Skaplyndi som tillförende/ och antager hon detta medh stoor Häfftigheet/ om hon nu kunde på samma Sätt afferdiga sin Son/ at det icke blifwer medh mindre Höffdingeskap/ eller Herlighet än hon nu leder honom in. Sa tyckes mig om detta skall så tillgå/at the som i detta Måhl sätta sigh sielfwa i Wadh/ monde hwarcken sitt Lijff eller Godz förestå.

Thenne Oloff hafwer mycket Offrefli eller stoor Macht wedfås/ så at öfwer honom hänger både Swea- och Dana-Konungars Wrede/ om han i detta framhärdar. Konung Sigurd satte sigh neder/ lät draga Sko-Kläden Skoor eller Strumpor aff sigh/ drog på sigh igen Korduna-Huser/ (det är/ Kardewans Stöflar/) och bandt them medh förgyllta Sporar: Sedan lade han aff sigh Kappan och Kiortelen/ tog Silkes Kläder oppå sigh igen/ och ther vthan på een Scharlakans Kappa/ Giördade om sigh Swerdet/ medh inlagt Arbete/ Satte sedan een förgyllt Hiälm på Hufwudet. Några aff sina Arbetz Karlar sende han vth i Bygden/ at hempta 30. wäl-uthrustade Karlar/ som skulle rijda medh honom. När han nu reed op i Gärden/ tå sågh han at Konung Oloffs Märcke bleff framburit/ hwar-effter Konung Oloff strax följde/ och 100. Män medh honom/ alla wäl vthrustade/ hwilcka ställte sigh i Ordning/ emillan Hwsen. K. Sigurd fägnade Konung Oloff sin Styffson och hans Folck mycket wäl/ och bödh honom strax ifrån sin Häst in/ till at dricka medh sigh. Asta steg till och kyste sin Son/ Bad honom wara när sigh/ och sade: At honom stod alt frijt / både Land och Folck / och hwadh annat hennes Förmögenheet, till ad: Konung Oloff tackade henne mycket för sitt Tillbodh/ Sedan togh hon honom i Handen / och ledde honom i Stugun till Höghsätet.

Konung Sigurd förordnade några Män/ som skulle taga emoot theras Kläder/ gifwa theras Hästar Korn/ och gick sedan i sitt Högsäte. Detta Gästebod begicks medh största Prackt och Herlighter.

XXXV.

När Konung Oloff ther drögdes något liitet/ war det een Dagh at han tog till sigh i Stugun sin Styffader; Asta sin Moder/ och Hrana sin Foster-Fader.

Han begynte så sitt Taal:

Thet är eder noghsampt kunnogt/ huru iagh är kommen hijt i Landet/ och hafwer een lång Tijdh warit vthan Landz; Ther till medh hafwer iagh medh mina Män heela thenna Tiiden hafft det eena till Närningz/ som wij hafwa sökt igenom Härnad/ och på många Ställen hafwa wij måst wåga både Liiff och Siäl/ Liickwäl så hafwa många för oß måst sätta till sitt Godz/ och sombliga Liifwet. Men öfwer then Egendom som min Fader och Fader-Fader ägde/ och hwar effter annan aff wåra Fränder; är iagh nu Odalboren till at regera Vthlänningar: Hwilcka doch lijckwäl inthet thermedh benögda äro/ uthan hafwa vnderslagit sigh alla wåra Fränders och Förfäders som komne äro ifrån Harald Hårfagers Egendom. Sombliga gifwa the något medh sigh/ men sombliga slätt inthet.

Nu wil iagh vptäckia för eder/ hwad iagh länge hafwer hafft i Tanckarna: Nämbligen/ At iagh ämbnar vthfordra mitt Fäderne/ och monde inthet fråga hwarcken Dana- eller Swea-Konung till rådz/ icke heller söka them om någon Deel/ fast the een Tiidh bort åth hafwa kallat det sin Egendomb/ som Harald Hårfager lembnade effter sigh. Wiidare säyer iagh eder i Sanning/ at iagh will söka thenne min Egendomb medh Vdd och Ägg/ och kosta ther oppå alla mina Wänners/ Fränders/ och alla theras som then Wägen willia vth medh migh/ (Egendom) Skall iagh nu först begynna detta Tillfall. Här igenom skall iagh vnderlägga migh alt det Rijke/ at råda öfwer/ som the röfwade ifrån min Fände Oloff Tryggwasson/ Eller skall iagh här falla på mina Fränders Efsterlembnade Arfwedeel! Nu har iagh the Tanckar om eder Sigurd/ min Styffader/ och andra Höffdingar i Landet/ son här äro till Konungadömet Odalborne/ effter then Lagh som Konung Harald Hårfager gaff/ det i skolen läta eder tycka något angå at opreesa/ och wraka eder aff Handen then ätt skammen at i iw inthet tilleggen all eder Deel medh them/ som sådant willia taga sigh oppå/ och vthrätta igen wår ätt. Och oansedt i intet willen bewijsa eder Mandom i detta fallet/ så weet iagh lijckwäl hwad Allmogens sinne är/ nämbl: At alla äro benägne till at vndkomma vthlänska Höffdingars Trälldom/ när the få Tillfälle. Therföre hafwer iagh nu thenne Saaken för

ingen Menniska för sagt än eder / effter iagh weet at i ären een wijs Man/ och kunnen see för vth/ på hwad sätt detta skal först begynnas/ antingen det skal oppenbaras för några få / eller skal man straxt vthspriida det ibland gemene Man. Nu är aff migh allareda något tillgiordt/ när iagh tog Håken till fånga: Han är nu vhr Landet. Han gaff migh medh sworen Eedh all then Deel i Rijket/ som honom förr tillhörde: Nu meenar iagh/ det falla oß lättare at handla medh Swen Jarl allena/ än som bägge hade warit till at förswara Landet.

XXXVI.

Konung Sigurd swarar/ inthet är det lijtet/ som i edra Tanckar boor. Jagh tycker detta Företagande meera wara aff Häfftigheet än Försichtigheet. Det är och till förmodandes/ at långt monde wara emellan min Ringheet och then stoora åhoga och Tanckar/ som migh tyckes tu nu haswer; Förty när tu näppligen war kommen vhr tina Vngdoms åhr/ war tu full medh Häfftig- och Olijkmätigheet uthi alt det tu förmätte. Nu är tu pröfwad i Krijgh effter vthlänska Höffdingars sätt/ hwaraff mig tyckes weeta tig haswa allenast för det eena kommet fram medh detta/ förthenskull mon näppligen gagna/ at affstyrcka tigh. Det är icke förundran wärdt/at sådaña högwicktiga Tingh hade ett stoort Rum eller Insteg hoos tolijka Män/ som aff så stoort Mod äre/ som heela Harald Hårfagers Slächt är/ ther Mayesteten blifwer nedertryckt. Men i ingen Het eller Lyffte will iagh här till binda migh/ för än iagh weet the andre vpländske Konungars Tanckar. Lijckwäl hafwer tu giordt ther vthinnan försickteligen/ at tu lät migh weeta detta dit Företagande/ för än tu vthspridde thet ibland Allmägen. Jagh will loswa tigh/at göra härom min Flijt hoos Konungarna/ såsom och the andra Landsens Inbyggare/ J samma måtto skall tigh stå frijt/ bruka mit Godz och ägendomb tigh till styrcka och nytto/ men doch medh det Wilkor will iagh/ at wij taale detta ärende för Allmogen / at iagh först seer oß kunna hafwa Framgång/ eller så någon Styrcka till sådant högwicktigt Företagande: Förty tu skalt täncka/ at mycket är för Händer tagit/ om tu wilt dehla medh Oloff Swea Konung / och Knut/ hwilcken nu är Konung både öfwer Engeland och Danmarck; Men Sanning at säya/ Stämplingar skulle brukas om sådant måste gå för sigh/ Dooch så tyckes migh inthet olijkt/ at Folcket lärer gerna gå tigh till handa/ alldenstund Allmogen är benägen till det som nyt och fremmande är. Det hände sih och så/ när Konung Oloff T. kom till Rijket/ tå bleswo alla fägne och Glada /men icke heller åthniöt han Konungadömet länge. Tå swarade Asta; Så är det medh migh/ min Son/ at iagh är worden glad öfwer tigh/ och högeligen fägnad/ om tin Mandom kunde blifwa som störst: Wille iagh ther till ingen deel spara vth det som mitt kunde wara; Aanß/ hoos migh är inthet stoort at bekomma. Dooch will

iagh heller/ fast det skulle så gå/ at tu blefwo öfwer-Konung i Norrige/ och leffde icke länger i Konungadömet än Oloff Tryggwässon/ än tu intet skulle blifwa störrer Konung än Sigurd Syr/ och döö aff ålder: Sedan ändade the sitt Taal / Och war Konung Oloff ther een tijd bort åth/ medh alt sitt Folck. Konung Sigurd plågade them hwar annan Dagh medh Fisk och Miölck/ och hwar annan Dagh medh Kött och Öl. Wid thenna Tijden woro många Konungar på Uppland/ the som rådda öfwer Fylkirna / och war måsta deelen aff them komna aff Harald Hårfagers Släckt. För Hedemarcken rådde twå Bröder/ Hrörekr och Hringr. J Gudbrandsdahlen regerade Konung Gudröd. Öfwer Ranrijke/ Totn och Hadaland war een Konung. Skåldernäs hade och een. Sigurg Sir höit Stämna medh Fylckis Konungarna på Hadeland/ hwarest Oluff Haraldßon war och så tillstädes: Ther sade Sigurd för Konungarna alt Oloffs sin Styffsons Företagande/och bad them wara honom behielpeliga/ såwäl medh Folck och Rådh/ såsom och här till gifwa sitt Samtycke. Han opräcknar för them/ hwilcken Nödwendigheet här till war/ at giöra sigh aff medh det underkufwande/ som the Danske och Swenske hade uppå them föröfwat: Han säyer och/ at här må finnas then/ som will undergå at taga det oppå sigh. Han opräckner och så här hoos the manliga Bedriffter/ som Oloff hade bedrefwit på sina Reeser. Tå swarar Hrörekr och säyer / Detta wara sant/ at Konung Harald Hårfagers Rijke år alt förmycket undergånget/ så at ingen aff hans Släcktingar är Öfwer-Konung i Norrige. Nu hafwa wij på alla sijdor här i Landet frestat. Konung Håkan Adelsteens Fostre war Konung/ och bekom det alla wål; Ther effter regerade Gunhildz Söner Landet/ och war det allom så ledt/ för theras Öfwergång och Olijkmätigheet/ at man wille heller hafwa uthländska Koninger öfwer sigh / ther the fingo sielfwa råda / förty uthländske Höffdingar woro gemenligen långt ifrån them/ hwarföre straffade the och lijtet theras Seder/ uthan hade then Skatt aff Landet/ som the woro öfwereens om. När Dana-Konung och Håkan Jarl wordo ueense/ härjade Jomswijkingarna i Norrige. Tå opreste all Allmogen sigh emoot them/ medh myckit Folck/ och wroko sådan Ofred ifrån sigh. Uppå samma Tijd ingaff man Håkan Jarl till/ at behålla Landet för Konungen i Danmarck / och wärja det medh Udd och ägg. När han tycktes nu wara stadtfäst i Rijket medh Jnbyggarenas Tillhielp/ tå bleff han så hård och girig emoot Folcket/ at man ey kunde lijda honom; Tronderna dropo honom: Och oppsatte Oloff T. till Rijket/ hwilcken Odalboran war till Konungadömet och i allting/ till een Höffding skickeligh. Tå rusade fram heela Landz Allmogen/ säyandes sigh willia hafwa honom till Höffding öfwer sigh/ och på nyt opråtta det Rijke/ som Harald Hårfager hade sigh bemächtigat. När nu Oloff tycktes wara fullkomligen i

Rijket insatt/ tå fick ingen råda för sigh sielff för honom/ uthan han gick medh Girugheet/ och vthkraffde aff oß små Konungar alla the Skylder/ som Harald Hårfager hade tagit; J några stycker war han äntå girigare: Theßföruthan fick ingen råda för honom/ at troo then han wille. Sedan han war från Landet drefwen/ hafwa wij hållet Wänskap medh Dana-Konung: Och hafwom vthi all-ting myckin Tröst/ när oß behöfwes ther på fodra/ såsom är Frijheet sielfbegärligit Lefwerne inne i Landet/ och inthet öfwerwåld. Nu will iagh såya effter mitt Sinne/ migh tyckes wäl wara/ som nu är/ förty iagh weet inthet/ fast min Frände blifwer Konung öfwer Landet/ om det båtar stoort min Rättigheet/ Theß-föruthan will iagh medh thenna Saaken inthet hafwa at beskaffa.

XXXVII.

Tå sade Konung Ring hans Broder: Hyrta mon iagh mit skaplyndi. Doch tycker iagh bättre/ at iagh behåller mitt Rijke och Egendom/ och min Frände blifwer Konung öfwer Norrige/ än vthlänske Konungar/ förty tå kunne till äfwentyrs wår Släckt komma op igen här i Landet; Men det såya mina Tanckar om thenne Mannen Oloff/ at hans Lycka och Skickelse må mäst råda therom/ om han far detta Rijke eller icke. Men om han nu blifwer Enewoldz Konung öfwer Norrige/ tå mon then tyckas hafwa bäst Rådet/ som största Deelen hafwer haft uthi hans Wänskap. Nu för tijden har han i ingen Ting större Willkor och Förmon än någon aff oß/ effter som wij hafwa alla något Land och Riike till at regera öfwer/ men han slet inthet: Ey heller äro wij mindre Odalborne till Konungadömet än han. Nu wille wij vnna honom then högsta Titelen här i Landet; Blifwa honom alla behielpelige uthi detta/ och fölga honom ther till medh heela wår Styrcka. Eller huru? Skulle han oß det inthet wäl löna/ och minnas länge till det-bästa? Om han är medh så myckin Mandom begåfwad/ som iagh tycker/ och andra såya? Nu måge wij det wåga/ om iagh får råda/ at binda Felagskap och Wänskap medh honom. Effter detta stod then eena op effter then andre/ talandes; Hwilcket gick ther vth oppå/ at mäste-deelen war benägen blifwa hans Wänner och Stalbröder; Hwar emoot han lofwade them sin fullkommeliga Wänskap/ jämwäl och/ at han skulle förbättra theras Rätt/ om han bleff Enewoldz Konung öfwer Norrige. Altså bleff detta them emillan bekräfftat medh sworna Eeder.

XXXIIX.

Effter detta stämbde Konungarna Ting; Oloff bär för Allmogen detta sit åhrande/ och then Rättigheet som han hade till Rijket: Bediandes Bönderna taga emoot sigh till Konung öfwer Landet. Hwaremoot han lofwade/ at holla them wid sin gamble Lagh; Såsom och wil-

och willia förswara Landet för een fremmande Krigzhäär. Han taalar här om långt och snält/ at alla behagade wäl hans Taal. Tå stodo Konungarna op/ och taalte hwar effter annan/ fattandes alla theras Taal medh Lydachtigheet. På det sidsta bleff så beslutit/ at the gofwo Oloff Konungz-Nampn öffwer alt Uppland/ och dömde honom Konungarijket till/ effter Uplandz Lag. Tå begynte Oloff straxt sin Reesa/ och låt påbiuda Gästningar/ ther som Kongz-Gårdar woro. Först foor han öfwer Hadeland/ och sedan Nord i Gudbranzdaal/ Tå gick det/ som Sigurd Sirr hade sagt/ at Folck kom till på alla Sidor/ så mycket at han tyckte sigh intet behöfwa Halff-parten; Doch hade han 300. Man: För-then-skull räckte inthet Gästningarna till/ som woro pålagda/ Förty det hade warit gammalt Maner/ när Konungen reeste öfwer Landet/ at Konungarna hade aldrig mehr än 60. eller 70. Man medh sigh; Men om han hade 100. Man/ så reeste han i största Hastigheet öfwer Landet/ och war aldrig mehr än een Natt på hwart ställe. Som han nu kom Norder till Fiället/ fortsatte han sin Reesa ther öfwer/ och sedan Nordan om Fiället.

XXXIX.

Tord Sigwalda Skald war hoos Konung Oloff/ när han war i Härnad. Hans Son heet Sighwatr/ hwilcken bleff opfostrad hoos Torketill på Apawatn. När Sighwatr kom till Norrige till Konung Oloff/ tillbödh han sigh/ at föra till honom Qwädet/ men Konungen förwägrar sigh at willia höra det/ och säger/ at han inthet wille låta dichta om sigh något Qwäde. Tå qwad Sighwatr een Wijsa. Sedan gaff Konungen honom för Wijsan een Guldring/ som wog een halff Marck/ och bleff sedan Konungens Hirdman/ det är/ Dagelige Hofftiänare/) Tå qwad Sighwatr åter een Wijsa. Konung Oloff förde sitt Folck neder i Uppdahl/ foor neder i Orkadahl/ hölt ther Ting medh Bönderna/ och begärte/ at the wille taga emoot honom: Låt och framkomma the Wittne/ som tillstädes woro. När Håkan Jarl hade tillsagt honom then Deel aff Landet medh sworen Eed/ som Erick Jarl hade tillförna hafft: Thet woro fyra Fylcke i Trondheem/ nämbl: Orckdöhla-Fylcke/ Gulldöhla-Fylcke och Eena-Fylcke. Många togo ther wäl emoot honom/ men somblige stodo ther häfftigt emoot/ och een-deel flydde sin koos. Erick Jarl war tå inne i Trondheem på Stenkierom/ och låt tillreda Jule-Gästebod/ förty ther war een Kiöpstad. När Einar Tambaskielfwer fick höra Beskaffenheeten om Konung Oloffs Reesa/ foor han medh sina Tiänare op i Gulardaal/ och sände några Män in till Nidaros/ at the skulle hämpta till honom hans Skuta/ som han hade ther ståndandes; Sedan foro the in i Fiorden/ och kommo een Dag sent till Stenkier. Swen Jarl sade/ hwilcket bespeyande the hade hafft om Konung Oloffs Reesa. Jarlen ägde et Lång-skep/ hwilcket låg öfwertäldat för

Byn

Byn/ diit låt han straxt om Afftonen föra alla sina Penningar som lösa woro/och sitt Folcks Kläder/ ther till Maat och Drick/ som Skepet kunde båra/ rodde straxt om Natten sin koos/ och kom när det Dagades i Skara-sund.

XL.

Konung Oloff hade skaffat sigh Skep i Orkadaal vthaff Böndernas Farkostar/ och hölt straxt in i Fiorden/ tå wände Jarlen in åt Landet alt in för Maaswijken/ther war een tiock Skog: The lade Skeppen så långt in emoot Berget/ at Löfwet och Qwistarna räckte vth öfwer Skeppet: Ther till höggo the stoora Trää/ satte them neder i Siön vthan för Skeppet/ och kunde the tå inthet synas för Löff; Ther till war det inthet myckit Liust när Konungen rodde in om Döön. När nu mörkare bleff/ och ingenthera kunde längre see/rodde Jarlen vth på Fiorden/ alt till Frostö: Sedan lade han ther i Land/ förty ther war hans Rijke. Swen Jarl sände Män vth till Gulardal/ effter Einar Tambaskielfwer sin Mågh: När nu Einar kom till Jarlen; Sade Jarlen honom alt om Konung Oloff/ semwäl at han will hopasambla Folck/ fara och finna Konung Oloff/ och slås medh honom. Einar swarar /Wij skola heller bruka Råd/ och först bespeya hwad Oloff tager sigh före. Låtom honom det eena ifrån oß höra/oß wara stilla: Kan hända/om han intet får höra oß sambla Folck / at han sätter sigh neder på Steenkier öfwer Juletijden/ förty ther är nu wäl tillredz för honom. Men om han får det at höra oß draga här samman / tå mon han hålla vthur Fiorden/ och få wii aldrig mehra see honom. Nu war så giordt som Einar sade: Och Jarlen foor till Gästning vp i Stioradal till Bönderna. När Konung Oloff kom intet till Steenkier/ tog han alt som hade warit åmnat till Jule-Gästebodet/ låt båra det i sina Skep/och åmnade det sigh till Skepz-kost/ Han fick ther både Mat och dricka/ görandes sig i största Hastigheet färdig/ och hölt altså vth till Nidaros: Ther hade Konung Oloff låtit åmna een Kiöpstad/ och bygga een Konungz Gård/ Men förr hade Nidaros warit ett Torp. Men när som Erick Jarl kom i Landet/bodde han på Lada; Ther som hans Faders Håkan Jarls förnämbsta Sätes-Gård hade warit/ the Huuß som Oloff hade låtit göra i Nidaros/lagade han intet om/woro förty några nedfalna/och somliga stodo nästan otienliga till at boo vthi. Konung Oloff lade sina Skep op i ån Nid/ låtandes ther tillreeda för sigh i the Huuß/ som behållna/ och opråtta the andra/som woro nedfällna/hwar till han bruckte myckct Folck. Sedan låt han föra op i Huusen både Mat och Dricka/ och åmnade at blifwa ther om Julen. När Swen Jarl och Einar fingo höra detta/ tå sam̃an-samblade the Folck/ alt farandes Fällbygden/ vthi till Gulardaal/och sedan till Nidaros medh 2000. Man. Konung Oloffz Män woro vth på Gularos/ och höllo ther Håstwörd/ (det är/ the acktade sina Håstar

Hästar,) The blefwo wärse at Hääaren kom ifrån Gulardal/ hwilcket the strart om Midnatz=tiid sade för Konung Oloff. Han stod strart op / och wäckte sitt Folck / The boro sedan vth sina Kläder och Wapn/ så myckit som the kunde få medh sigh/ gingo så till sina Skep/ och rodde vthur åån. Tå på stunden kom Jarlens Folck till Gården/ tog igen all sin Julakost och brände alla Hwsen. Konung Oloff höölt vth at Fiorden till Orkadahl/ gick ther ifrån sina Skep op åth Dahlen/ alt till Fiälls/ och öster ofwer Fiället in i Dalarna. Här om förmäles i then Wijseslock / som Kläng Brusaßon dicktade / hwilcken tå war medh Swen Jarl / at Jarlen hade brändt Byn i Nidaros. Konung Oloff foor tå Söder åt Gudbrandzdahl/ på Hedemarck/ och togh alt Gästning.

XLI.

När Winteren något leed fram/sammansamblade Konung Oloff een Häär/ hafwandes tå myckit Folck aff Hedemarcken/ som Konungarna öfwergofwo honom: Thedan drogo många Ländemän och rijka Bönder. J then Reesan war Ketil aff Ringanäs. Konung Oloff hade och så Folck aff Raumarike. Sigurd Sirs Styffader togade och så med ett stoort tahl Folck / fortsatte the sin Reesa sedan vth till Stranden/ togo sig Skep/ löste vthur Wijken/ hafwandes myckit Folck och tappert. Swen Jarl samblade een Häär i Trondheem. Strart efter Hiwl läter han tillreda sina Skep/ och biuder vth Ledung. På thenna Tijden war een stoor Hoop medh Ländemän i Norrige/ många aff them myckit rijka/ och aff stoor Släckt/ så at the woro komna aff Konunga= och Järla åtter/ intet behöfwandes at räckna långt tillbakars. The hade och många Ågodeelar/ så at all Konungens Tröst bestod måst vthaff Jarlar/ och Ländemän / alldenstund the rådde måst i hwart Fylcke medh gemeene Man. Swen Jarl war i god Wänskap med Lndemän/ för thenskull fick han gerna myckit Folck. Einar Tambeskielfwer / Jarlens Mååg/ war medh honom/ och många andra Ländemän. När som the woro färdiga/ drogo the vth vhr Fiorden/ hölло Söder vth wid Landet/ och togo Folck an vhr hwart Fylcke. När the kommo Söder för Rogaland/ mötte Erling Skialgßon them/ hafwandes myckit Folck och många Ländemän medh sigh. Tå höllo the medh all Hääaren öster i Wijken/ (detta war wid Fastelagz=tiiden / at Swen Jarl lade i Wijken/) Han stadnade medh sin Häär in om Grenmar/ och in wid Grenmar. Tå ställte Kon: Oloff sin Häär vth åt Wijken: Det war tå inthet långt emillan them/ therföre kunde then eena wål weeta aff then andre. K. Oloff hade ther ett Skep/ som heet Karlshauffde: På Framstamnen war Konungens Beläte vthskurit/ hwilcket han sielff hade giordt: Detta Hufwudet war länge till i Norrige. Detta tilldrogh sigh Lögerdagen näst för Palme=Söndagh/ at the lade Hääaren så när hwar annan.

XLII.

Om Söndagz Morgonen straxt när liust bleff/ stod Konung Oloff op/ klädde sigh/ gick sedan op på Landet/ och lät sedan blåsa/ at heela Häären skulle och så komma i Land: Ther taalte han medh sina Män/ låtandes gemeene Man få weeta/ at thet war icke långt emellan them/ Swen Jarl och honom: Befaller them bereeda sigh ther eppå/ emedan kort Tijd monde wara/ innan the finnas: Biudes at Folcket skall tillrusta sigh/ hwar i sin Stad/ ther som honom Rum war åmnat/ på det at alla skulle wara fardiga/ när han låter blåsa/ till at lösa op: Room sedan säyer han eenhelleligen fram/ icke heller skall någon förrfara/ än heela Flotten är färdig/ blifwe och ingen qwar/ när iagh roor vthr Hampnen/ förty näpligen kunna wii weeta/ om wii finna Jarlen/ ther han nu ligger/ eller han roor emoot oß: Men anträffom wij hwar andra/ så skall wårt Folck hålla sina Skep tillhoopa/ och wara straxt färdiga till at binda them samman. Först skola wii skona oß/ och ackta wåra Wapn/ at wij icke båra them hwarcken aff Sö/ eller ka stom aff Glå/ (det är/ Ett ibland the wackraste Ordspråk hoos the Gambla/ och betyder så myckt/ at man här medh förmanas/ till at achta hwad man hafwer/ både för Eeld och Watn/ förty Eeld och Watn förtära snart/ hwad dijt blifwer kastat. Så är Siö/ Glö är Glöd eller Eeld: Nu förmanar Konungen them medh detta Ordspråcket/ at the skulle inthet uthaff Håpenheet eller Oförsicktigheet kasta sina Wapn i Siön/ eller och förlora them i Krijgz Logan eller Fienders Hand.)

Sedan när Slaget begynner meera at tilltråra/ och alla Skeppen äro wäl sammanbundne/ tå skola wij giöra det Hafftigasta Anfallet/ tå bör hwar at bewijsa sigh som Manligast han förmår. Konung Oloff hade 100. Man på sitt Skep/ hwilcka alla woro klädda i Pantzar Skiortar/ medh Wälska Hielmar. Måste deelen aff hans Män hade hwijta Skiölder/ hwar vppå det Heliga Kors war medh Guld målat/ eller och medh röd eller blå Färga. Han lät strycka Kors i Pannan på alla Hielmarna medh Bläck; Vthi sitt Märcke eller Fahna förde han een Orm. Han lät siunga för sigh Måssa/ Gick sedan till sitt Skep/ och befalte så Folcket äta och dricka något. Effter detta låter han blåsa Häärbläster/ (det är/ Alarm/) Lägga vthur Hampnen/ och roo at leta effter Jarlen. När the nu rodde vthan för Hampnen/ som Jarlen hade legat/ tå war Jarlens Folck i sina fulla Wapn/ och hade ärnat at lägga vthur Hampnen: Hwilcket när Jarlens Män sågo/ begynte the binda Skeppen tillsammans; Satte op Merckit/ och tillredde sigh som bäst. När Konung Oloff sågh det/ lät han roo fort vppå/ och lade sitt Skep till Jarlens Skep/ begyntes sedan på effterfölgande sätt Slaget/ som Sighwatr säyer. Han war medh K. Oloff i detta Slag/ och strax om

effter om Sommaren dichtade han een Flock / hwilcken han kallade Nesia Wijsor / hwarest han noga säyer thessa Tijdender. Ther står och effterföliande Wijsa. Slaget begyntes mycket skarpt / at man länge inthet kunde see / hwilcken aff them skulle ducka vnder : Föllo tå många aff them på båda Sijdor / och måste-deelen bleff Sår. Så säyer Sighwatr. Jarlen hade mycket mehra Folck : Men Konungen hade det vthwaldesta på sitt Skep / hwilcket länge hade följt honom i Härnad / och war så träffeliga wäl vthrustat / som förr är sagt / at hwar man hade Pantzare-Skiorta / bleff för thenskull ingen Sår. Ther om taalar och Sighwatr.

När Folcket begynte nu mehra falla på Jarlens Skep / somblig a woro sära / och längt bleff emillan hwar Man på Borden. Tå tillredde Konungen sigh / at gå op i Skepet / war therföre Mercket boret i det Skep / som näst låg in till Jarlen. Konungen följde sielff medh sitt Mercke ; Det betygar Sighwatr. Tå bleff ther ett skarpt Slag / så at myckit föll aff Swens Folck / och sombliga stupade i Siön ; Här om talar Sighwatr / säyandes : Asen hafwa legat öfwermåttan tiockt i Siön. Tå wände sigh nederlaget oppå Jarlens Skep / thet war så när / som the hade stegit op i Skepet till honom. När Jarlen det såg / at han war så illa kommen / befalte han sina Båßman affhugga Togen som Skeppen woro sammanbundna medh / och göra så löst / hwilcket the och efterkommo. Tå kastade Konungens Mån Staffnlia om Skeydarkylfforna / och höllo them qwar / (Staffnlia är et Anckar eller Hake aff Jern / som i gambla Dagar brucktes aff Fienden / at kasta i thens Skep som wille fly / thenne Hake beet så fast in / at omöyeligit war komma bort / medh mindre at Träet som han isatt / skulle följa medh honom. Skeydarkylffor kallades the små Huffwuden på Ringarna / som ännu i Dagh på sombliga Båtar synas framman för Styret på båda Sijdor:) Tå sade Jarlen till sin Staffnbo eller Styreman / at han skulle affhugga Kylswan / och det bleff så giordt ; Som Sighwatr betygar.

Einar Tambaskielfwer hade lagt sitt Skep på andra Sijdan / näst in till Jarlens. Tå kastade the Anckar in i Jarlens Skep / och fördes the så alla tillijka vth på Fiälen. Berse Skald Torfoßon war i det fremsta Rummet på Swen Jarls Skep. När nu Skeppen drogo fram hoos Flottan / tå sade K. Oloff högt / när han kände Bersa / (det war godt at känna honom igen / förty han war een deyelig Man / och mycket wäl vthrustat till Wapn och Kläder /) faar wäl Berse! Han swarar : Faar wäl Konung. Här om taalte Berse / när han kom i Konung Oloffs Wäld / och satt i Fiätran / i then Wijseflock / som han tå dichtade. Omsijder flydde några aff Jarlens Folck oppå Landet / och een-deel begärte Fred. Jarlen rodde vth på Fiorden / taalar wid sina Män / lägger tillsammans Skeppen / och

frager Ländemän till rådz hwad han skall göra? Erling Skialgßon gaff det Råd/at the skulle segla Nord i Landet / skaffa sigh Folck/ och slåß medh Konung Oloff på nytt. Men effter the hade mist så mycket Folck/ rådde meste-deelen aff the andra/ at Jarlen skulle fara och finna Swea Konung medh sin Måg hwarest the skulle skaffa sigh Styrcka och Folck igen: Hwilcken Mening Einar Tambaskielfwer mäst framförde / förty honom tycktes/ at det ingen Framgång haffwa/ at slås med Konung Oloff. åthspriddes tå Häären: Och Jarlen seglade tå Söder för Foldenna. Einar Tambaskielfwer och många andra Ländemän/ såsom Erling Skialgßon och flere/ the inthet wille fly sin Odal/ drogo hwar heem till sitt. Then Sommar hade Erling myckit Folck hoos sigh.

XLIII.

Konung Oloff och hans Män sågo at Jarlen hade lagt tillhopa sina Skep igen; Tå rådde Sigurd Sirr/ at the skulle lägga åter till Jarlen/ låtandes see/ om the kunde giöra een ända sinemellan. Oloff sade/ at han wille först see hwad Råd the taga/ antingen the skulle hälla Flottan tillsamman/ eller draga Folcket ifrån Jarlen. Sigurd sade; Jagh weet at du skalt råda: Men det säyer migh min Hog / medh tin Eenwetenheet och Skaplyndi monde tu sent göra the Bussarna tigh trogna/ty så äro the nu till wände/ at förswara sin Andeel emoot Höffdingarna: Lijkawål så bleff det inthet aff at the lade till honom: Sedan fingo the strax see at Jarlens Folck skildes ifrån hwar andra. Effter detta låt Konung Oloff ransaka Walin/ (det är/ the Dödas Kroppar/) Ther lågo the några Nätter och skiffta Rofwet. Här om talar Sighwatt i effterföllande Wissor: Konung Oloff gaff Sigurd sin Styf Fader sköna Begåffningar/ när han skildes ifrån honom/ såsom och alla andra/ som hade giordt honom Biistånd. Kirtill på Ringanäs gaff han ett Skeep/med 15. årer på hwar siida/hwilcket han förde op i Raum-Elfwen/ och så alt op i det stoora Wattnet Miös. Konung Oloff vthskickade Bespeyare om Jarlens Reesa: Och när han fick höra at han hade römbdt Landet/foor han i Wijken Wäster åth: Tå kom Folcket till honom på alla Sijdor/ och togo honom till Konung på hwart Ting/ Sedan foor han altså fort till Lindesnäß: Ther fick han höra at Erling hade samblat myckit Folck: Men effter som han bekom een god Bör/ drögde han inthet länge på Nordagdr/ uthan skyndade sigh Nord till Trondheem/ förty han tyckte heela Landzens Macht ther vthi bestå/ om han kunde komma Tronderna vnder sigh/ så länge Jarlen war vhr Landet. När han nu kom till Trondheem/ reeste sigh ther ingen emoot honom/ vthan han bleff ther till Konung tagen. Then Höstien war han i Nideros/ och hade i sinnet at blifwe ther öfwer Winteren. Ther låt han göra een Konungs-Gård / och bygga Klementz Kyrckia/ på det

samma

samma ställe hon nu står. Ther vthmärckte han Gårdztompter/och gaff Bönderna/ Kiöpmännerna/ och the andra som behagade/och han såg hafwa Lust till at byggia. Han satt ther medh myckit Folck/ Förty han trodde Tronderna nästan illa/ om Jarlen skulle komma i Landet igen; Och kunde han det bäst förfara aff Intronderna/ hwilcka honom inga vthskylder giorde.

XLIV.

Swen Jarl drogh först åt Swerige till Konung Oloff sin Måg/ såyandes honom/ huru det hade gått medh Oloff Digre och honom/ begärandes Rådh aff Swea Konung/ hwad han skulle taga sigh före: Konungen såyer/ Han må wara när honom /om han wille/ och hafwa det Riike at råda öfwer/som han sielff tycker sigh wara tiäneligit. Till det andra/ Skall tagh få tigh så mycket Folck / tu kant winna Landet igen medh/ifrån Konung Oloff. Jarlen vthwalde det/ förty det behagade alt hans Folck/ aldenstund många aff them hade stoor Egendöm i Norrige/som tå woro medh Jarlen. På det sidsta kommo the öfwereens ther om/ at the strax effter Jwl skulle reesa Lanwägen igenom Helsinge och Jemptland/och så neder Till Trondheem/ förty Jarlen trodde Intronderna skulle göra honom det bästa Biistånd/ om han kommo diit: Icke theß mindre så dro zo the näst-efterfölgande Sommar i Härnad. Jarlen medh sitt Folck drog öster i Gardariike/ häriade ther/och drögdes ther heela Sommaren: Om Höften wände han tillbakars till Swerige igen/ hwarest han bleff siuck/ och sedan dödh.

XLV.

Effter Jarlens Dödh foor det Folck/ som honom hade fölgt till Swerige; Något aff det wende sigh till Helsinge-Land/ ther ifrån till Jempt-Land/ och så öster öfwer Kölen alt till Trondheem/ såyandes thesse Tiidender/som skedde woro/at the för wisso hört hade/Jarlen wara dödh. Einer Tambaskielfwer medh sitt Fölie foor om Winteren till Swea Konung/och war ther wälantagen: Ther war och mycket annat Folck / som fölgt hade Swen Jarl. Swea Konung tyckte myckit illa wara/ Oloff Digre hafwa satt sigh i hans Skattland/och kört Swen Jarl vth/ hwarföre han grufweligen hatades på Oloff Haraldßon / at betala honom detta/ när han hade tiid och ställe till. Sade likwäl inthet troo Oloff Digre wara så dristig/at läggia vnder sigh thet Riike/som Jarlarna tillförende hade ågt. Detta hans Taal bekräfftade många aff hans Män/ och sade sigh tyckia det wara lijkast. När Tronderna fingo medh Skäl höra såyas Swen Jarl war dödh/ och the hade inthet mehra at wänta effter honom i Norrige/ tå wände all Allmogen sigh till Lydna moot Konung Oloff: Tå drogo många aff Intronderna diit till Konung Oloff och blefwo hans Män: Sembliga sände honom sina

 Bud/

Bud och wissa Teckn/ at the wille tiäna honom. Om Höstten reeste han i Trondheem/ hölt Ting medh Bönderna/ och bleff till Konung tagen i hwart Fylcki. Sedan drogh han in till Nidaros/ hafwandes medh sigh all Affgälden aff Landet/ och ärnade blifwa ther om Winteren.

XLVI.

Konung Oloff lät byggia een Konungz-Gård i Nidaros/ (som förr är sagt/) ther lät han göra een stoor Hirdstugu eller Hoff/ medh Dörr på båda ändarna. Konungens Högsäte war mitt i Stugun. Ther innan före satt Biskop Grynkiel/ och andra aff Prästerskapet/ Men vthanföre Konungens Rådh/ (innanföre är then Högra- och vthanföre then Wänstra Handen/) J det andra Aundweiget twert emoot honom satt Biörn then Ogre/ hans Stallare/ ther näst Gästerna/ när några förnämbliga Män kommo till honom. På then Tijden war Maneer at dricka Öhl wid Eeld. Han gaff hwar sin Tienst effter Kongeliget Sätt och wijs. Han hade 60. Hirdmän hoos sigh/ och 30. Gäster/ och gaff them sin Lagh/ och wissa Vnderhåld. Föruthan thesse hade han 30. Hußkarlar/ som arbeta skulle i Gården/ hwad som behöffdes. Han hade manga Trälar i sin Gård. Ther giordes och een stoor Stugu / hwaruthi alle thesse skulle sofwa. Föruthan thenna war äntå een stoor Stugu/ hwar vthi Konungen hölt Hirdstemnor/ Mallstemnor och Sättastemnor. Thet war Konungens maneer at stå tijdeliga op om Morgnarnan/ kläda sig/ och taga Handlöger/ sedan gå till Kyrkian/ höra Otte sång och Morgonpredickning. Gå sedan ther ifrån/ höra på Stämnorna/ och föreena them som oense woro/ eller och taala om andra ährander/ effter som behöffdes. Han stämbde till sigh både Rika och Fattiga; Och alla the som klocka och förståndiga woro. Han lät opläsa för sigh then Lagh/ som Konung Håkan Adelstens Fostre hade satt i Trondheem. Han stifftade Lagen efter the klokaste Karlars Rådh och Samtycke/ tog ifrån och lade till i alla the Rum/ som han tyckte behöfwas. Christenrätt eller Kyrkiobalcken stifftade han/ aff Biskop Grynkils och andra Lärda Måns ingifwande: Han giorde ther vthinnan all sin Flijt at förekomma Hedendomen/ och andra gambla Oseeder/ vthi det han tyckte Christendoms styckenē något öfwerträddes. På det sidsta kommo det thet till/ at Bönderna samtyckte then Lag han satte/ som Sighwatr säyer. The Ord som i föregående Capittel inthet äro vthtydde/ sättas här wid ändan/ medh sin Vthtolckning.

Aundweigi/ war ett Säte i forna Tijder brukeligit/ och war dubbelt/ ett högre/ och annat nidrigare. Det Högsta war vth medh Konungens Sijda / och det andra twert öfwer Bordet/ mitt emoot honom.

Stallare/ det är Hoffmestare / eller som sombliga behagar / Contracte Ståtthållare.

Hird-

Hird-Män / kallades i gemeen alla the i Hofwet woro / förty Hird betyder så mycket som Hoff-Män: Här förstås det / som wij nu kalla Hof Folck.

Gäster / Det är Drabbanter / hwilcka hade wist Underhåld eller Månad-Kost / och legde förr sigh uthi Byn; The kallas och therföre Gäster / at the woro i Konungens Hoff lijka som Främmande / the hade ther hwarcken effter sin Kost eller Kamrar.

Huuß-Karlar / Det är Arbetz-Karlar / som arbeta hwad Huußsyslorna angår.

Hird-Steffna / är een Sammankomst / ther heela Hirden eller Hof-Folcket skulle komma tillsamans / när några höghwicktiga Saker hades för händer.

Mal-Steffna / kallades och een Sammankomst / men förstås allenast när några få kommo tillsammans / ther Konungen låt förstå sin Wilia.

Sättar-Steffnur / det är / Förlijcknings-Stemna / hwarest alla Oense blefwo förlijckta.

Handlaugar / det är / Handfatt / eller een Lög som man twättar Händerna i.

XLVII.

Konung Oloff war een seedig / stilla och tyst Man / Giff-mild / tog och sågerna Penningar. Then tijd war Sighwatr Skald när Konung Oloff / som förr är sagt / och flere andra Ißländska Män. Konung Oloff frågade noga effter / huru Christendomen eller then Christeliga Troon bleff hållen i Ißland / när han fick det höra / tycktes honom them fattas een god Deel / om wäl skulle wara / förty the sade för Konungen / huru Christendomen bleff hållen / nembligen / at thet war uthi Lagen efftterlåtet at åta Horsekött / och båra uth sina Barn / (det är / giöra Mirdingar / eller som nu i Dag kallas Mylingar) hwilket Hedningarne tillförende hade brukat. Samaledes och om annat / som Christendomen förspelte. The berättade och så Konungen / om the många höga och förnäme Män som woro på Ißland. Then tijd war Skapti Thordar / som Laghman på Ißland. Han frågade mycket effter andra Folcks Seder i främmande Land / them som ther om något wiste: Doch öfwer allting tillsporde han / huru Christendomen bleff hållen på een och annan Ort: Såsom war i Orcknöyar / i HialtLand och Färöö / honom tyckte såsom nästan allestädes skulle något fattas / om wäl skulle wara. Detta och annat sådant Taal / som war om Lag och LandsRätt / hade han esomofftast i sin Mund.

XLVIII.

Then samma Winter kommo öster uhr Swerige Senningebod

ifrån

ifrån Oloff Swea Konung/ för hwilcka woro Höfwetzmån twenne Bröder/ Torgötr Skardi och Außgötr Armadr/ the hade medh sigh 24. Mån. The kommo östan öfwer Kölen in i Wäradal; Ther stämde the Bönderna till Ting/ och wille hafwa Skatt och Skuld på Konungens wegnar i Swerige. Bönderna jemförde sin Rådh/ och kommo öfwerens therom/ at the skulle gifwa Konungen i Swerige skatt nu som tillförende effter hans Begäran/ om Konungen i Norrige inthet begärade någon Rättigheet aff them/ men inthet kunde the göra dubbel Skatt. Senningeboden drogo ther medh sin koos op åth Dahlen. På hwart Ting som the höllo medh Bönderna/ fingo the samma Swar aff them/ och inga Penningar. The foro sedan vthi Skån/ höllo ther Ting / och kräffde än wijdare Skatt; Det gick alt på samma Sätt som förr. Ther ifrån drogo the till Stiora-dahl och tingade ther/ men Bönderna wille inthet komma. Tå sågo Senningeboden at det bleff inthet stoort wärdt medh theras ärende. Torgöt wille tå wända om öster igen: Außgöt sade; Migh tyckes wij hafwa ännu inthet giordt Konungens ärende tillfyllest: Nu will iagh at wij fara och taala medh Konung Oloff then Digre/ alldenstund Bönderna skiuta Skulden på honom. Tå rådde han/ at the drogo vth till Byn/ och togo sigh ther Herberge; Näste Dagen ther effter/ kommo the till Taals medh Konung Oloff/ then Tijd han satt öfwer Måltijd. The hälsade honom och sade/ at theras åhrande war på Konungens wägnar i Swerige. Konungen bad them komma till sigh näste Dagen ther effter. Then andre Dagen ther effter/ när han hade hört Mässan/ gick han till Hwßting; (Hwßting är ett sådant Ting som i näst föregående Capitel talas om Hirdsteffno/) Låtandes kalla dijt Konungens Mån aff Swerige/ och badh them säya sitt åhrende. Tå taalte Torgötr först/ och sade/ hwem them hade vthskickat/ sedan hwad för ärende the hade/ theß föruthan hwad för Swar the hade bekommit aff Intrönderna. Sidst begärte han/ at Konungen wille säya / huru han swarar till detta ärandet. Konungen sade/ när Jarlarna regerade här öfwer Landet/ så war det inthet vnderligit/ at Landet war them Lyd-skyldigt / förty the woro här infödda i Rijket / oanseedt thet war rättare at Jarlarna hade worit Konungarna lydige / them som här woro rätt komna till Rijket/ heller än som gifwa sigh vnder vthlänska Konungar / ophäfwandes sigh medh Ofred emoot sina rätta Konungar / och vthdrifwa them aff Landet. Men Konung Oloff Sönske / som nu klandrar på Norrige / weet iagh inthet hwad Tilltaal han hafwer / det medh Skäl kan befinnas. Men det eena drager iagh migh till minnes/ hwad för een Skada wij hafwa fått aff honom och hans Släckt. Tå sade Außgötr: Inthet är det vnderligit at tu blifwer kallad Oloff then Digre / effter tu så stoormodigt swarar een sådan Höffdingz Sendingebod / och intet kan begrunda / huru wår Koningens Wrede blifwer tigh: Thet har skeedt

them

them som större Macht hafwa hafft/ än migh tycker tu skalt hafwa. Men will tu nu i Trotz behålla detta Rijke/ så står tig fridt at komma till honom/ och blifwa hans Man/ tå wele wij bedia för tigh/ at han må få tig detta Rijket till läns. Tå swarade Konungen/ och kommo Orden honom något litet löyeliga före. Jagh wil råda tig Aaßgötr et annat Råd/ Farer nu wackert tillbackars/ och säyer eder Konung/ at tijdeliga i Wår monde iagh tillreda migh/ och fara öster till Landamärcket/ det som tillförende hafwer åthskildt Norrigis- och Swerigis Konung: Tå må han ther komma/ om han will at wij skola göra sams emillan oß/ at hwar skall hafwa det Rijke/ som han är Odalboren till. Tå gingo Senningeboden heem till sitt Herberge/ och giorde sigh färdiga till at reesa bort/ Men Konungen gick till Bordz. Senningeboden gingo in i Konungens Gård/ hwilcket när Wackten fick see/ sade the det för Konungen: Han befallte inthet släppa them in/ förty han wille inthet meera medh them taala. Tå drogo the sin koos/ och sade Torgout sigh willia wända tillbakars medh sina Män: Men Aaßgout sade/ at han wille vthrätta Konungens Ährende. Thermedh åtskildes Bröderna; Torgout foor in till Steen/ men Aaßgout med 12. Män drogo op till Gulardal/ och sedan vth till Orkadal/ i det Vpsåt at willia sysla på Södramöre å Konungens wägnar i Swerige. När Konungen fick det at weeta/ sände han sina Tienare effter them/ the hette them på Nååß wid Steen/ hwarest the togo och bunno them/ och förde sedan in på Gularås: Ther reste the op een Galga/ och hängde them/ ther the kunne synas vth på Fiorden till allmänna Wägen. Thesse Tijdender fick Torgout höra innan han reeste vhr Trondheem: Tå drogh han sin Wäg/ alt till theß han kom till Swea Konung/ och sade honom alt hwad honom hade wederfares på sin Reesa. Konungen bleff myckit wred/ när han hörde detta/ och fattades ther inga stoora Ord. Ther om talar Sighwatr.

XLIX.

Om Wåren effter/ bödh K. Oloff Folck vthaff Trondheem/ i det Vpsåt at reesa öster vth i Landet. Samma tijd tillredde sigh några Ißlandzfarer i Nidaros: Tå sände Konung Oloff Ord och Skäncker till Hialta Skiäggason/ och stämbde honom till sigh. Han skickade Skaffta Laghman bod/ och andra the mäst radde öfwer Lagen på Ißland/ at the skulle taga det vhr Lagen/ som honom mäst tycktes gå emoot Christendomen: Ther till sände han samtel: Landzens Inwånare sin wänliga Hälßning. Konungen foor Söder åth Landet/ dröyandes i Hwart Fylcke; Hölt Ting medh bönderna/ på hwart Ting låt han opläsa Christen lag/ och the Bodord/ som ther med fölgde. Han affskaffade alt så ibland Folcket många Oseder och Hedendom. Jarlarna hade fuller wäl i sin tijd hållit gammal Lag och Landzrätt/ män vthi Christendomen/ låto the hwar göra effter sitt

tycke. Det kom så widt/ at wid Siöbygden bleff Folcket måstendeels döpt/men then Christna Lagen war störste deelen obekandt. Vthi Vpdala wid Fiälbygden war Folcket heelt och hållit hedet/ förty når gemeene Man rådde sielff/ låg honom måst i Hogen/ then Troon/ som han hade lärdt i Barndomen. The som inthet wille låta rätta sigh aff Konungens Ord/ gick han medh Trugz till wärcka/ anseandes hwarcken Rijck eller Fåttig. Oloff bleff till Konung tagen öfwer alt Landet på hwart Ting/ tå stod ingen honom emoot; Han låg i Karmsund een Tijd bort åt/ tå fooro Senningebod emillan honom och Erling Skialgßon/ på det the motte blifwa föreente: The lade Dagh och ställe före/ at the skulle mötas på Hirtingzöö/ och blifwa ther Wänner. När the nu kommo tillsamans/ talade the sielfwa sin emillan om Förlickning. Tå tyckte Erling något annat finnas vthi Konungens Ord/ än honom hade warit sagt/ förty han wille hafwa alt det Lån/ som Oloff T. hade honom förlänt/ och sedan Swen och Håkan Jarl/ hwilcket om han fick åthniuta/ sade han sig wilia blifwa Konungens Man och trogna Wån. Konungen swarar/ så tyckes migh/ som tigh skulle intet wara werre at taga lijka myckit Lån aff migh/ än som tu tog aff Erick Jarl/ hwilcken tigh giorde then största Skadan. Nu wil iagh låta tigh wara then Förnämbste ibland Ländemän i Norrige; Och wil iagh vthdeela Lån hwariom och eenom efter mitt egit Tycke/ icke låtandes någon Inföödd wara Odalboren till min Arfwedeel; Elliest skulle iagh alt för dyrt köpa eder Tienst. Erling hade icke Sinne till at bedia/ (eller falla till föga/) om någon Ting/ förty han såg at Konungen intet war ledtämmer. Han såg och/ at twenne Wilkor woro för handen: Det eena at giör ingen Wänskap medh Konungen/ och wåga så på Lyckan/ huru det kunde gå: Eller och låta Konungen eensam råda all Ting; Hwilcket Wilkor han optog/ oansedt det gick honom något till Siñes: Förthenskull sade han till Konungen; På thet Sättet monde tigh min Tienst wara nyttig/ at iagh giör henne otwungen. Här med sluto the sitt Taal. Effter detta gingo Wänner och Frender till Erling/ bodo honom gifwa något effter/ och göra detta mehr aff Förstånd än Häfftigheet/ alldenstund han äntå blifwer then Förnämste ibland alla Ländemän i Norrige/ så wäl för sin Mandom/ som Släckt och Rikedomar. Erling betänckte sig/ befan ther hoos at thesse woro goda Råd/ och the som sådant taalade hade ther vthinnan godt Vpsåt: Förthenskuld giorde han så/ at han gick Konungen till handa/ medh the Wilkor som Konungen sielff wille föreskrifwa; Ther medh skildes the åt goda Wänner/ (om iagh skall så säya) och foor Konung Oloff öster uthi Landet.

L.

När Konung Oloff kom i Wiiken/ och the Danske/ som ther hade Sysslor aff Dana Konung/ fingo det at weeta/ fooro the strax bort till Danmarck/ och wille icke bijda effter K. Oloff. Som nu Konungen foor in åt

Wijken/

Wiiken och hölt Ting medh Bönderna / tå gick alt Landzfolcket honom till handa. Han tog alla Konungzliga Skylder i Wijken / och trögde ther länge om Sommaren. Sedan hölt han öster öfwer Folben ifrån Tunßberg / och alt öster öfwer Swinsund / hwarest begyntes Swea Konungens Rijke / theröfwer han hade satt Syßlomän; Eiliff then Göthiska öfwer then Södra deelen / och Hroa then Skialga öfwer then östre / alt till Elfwen. Han hade sin Släckt på bägge Sijderna om Elfwen / och stoora Gårdar på Hisingen. Han war een rijk Man / och hade stoor Egendomb. Eiliff war och aff stoor Släckte. K. Oloff förde sitt Folck till Ranrijke / och hölt Ting medh Jnbyggarena; Tå kommo till Konungen alla som på Öyarna och när Stön bodde. När nu Tinget war satt / talte Biörn Stallare / och bad Bönderna taga emoo K. Oloff / så ther / som the hade annorstädes giort i Norrige. Een Man är nämbd / som heet Brynolfr Vlfaldi / (det är / Cameel /) Hän war een förnäm Bönde: Thenne stod op och taalte: Wij Bönder weeta / hwad rätta Landskifftet böra wara / emillan Norriges Konung / Dana Konung / och Swea Konung / nembl: at GautElff hafwer alltijd rädt ifrån Wänet / alt vthi Stön / och Nordet om Märken / in till Ecdaskog: Sedan ther ifrån Köln alt Nord till Findemarck. Sammaledes weete wij them Ymsa hafwa gånget på hwar andras Land / så at the Swenske offta hafwa hafft Wälde alt in till Swinsund. Men i sanning at säya / weet iagh mångas Behag wara / heller willia tiena K. aff Norrige / hwar till the inthet drista sigh / förty Swea Konungz-rijke ligger både östan / sunnan och ofwen för oß / ther till wänte wij intet annat / än Norriges Konung mon brädt fara Nord i Landet / hwarest heela Landzens Macht består / tå hafwa wij inge Förmögenhet / till at holla Träta med Gauterna; Förthenskuld måste nu Konungen meddela oß här vthinnan ett godt Råd; Men willige äro wij till at blifwa hans Män.

LI.

Om ällen ther efter war Brynlolfr till Gäst hoos Konungen / och näst följande Dag taalte the myckit emillan sigh så hemligen. Tå foor Konungen öster åth Wiiken. När Eiliff fick det weeta at Konungen war dijt kommen / hölt han Bespeyare om Konungens Reesa. Eiliff hölt trettijo aff sina egna Landz Man / han bodde långt oppe i Bygden wid Märkerna / och hade ther Sammankomst med Bönderna. Många Bönder drogo till Kon: Oloff / och somliga sände till honom sina wänliga Bod. Tå foro Senningebod emillan K. Oloff och Eiliff. Bönderna på båda sijdor begärte länge the wille läggia ett Möte sigh emillan / och råda till Fred om elliest möyeligit woro: Sade och för Eiliff / the hade at wänta aff Konungen / om the vthi ingen deel achtade hans Ord / ett illackt Willkor. Men doch om behöfdes / skulle Eiliff intet folck fattas / The togo förthenskuld det Råd / at the skulle komma neder och hålla Ting med Konungē. K. Oloff sände tå There then Långa / som war Höffding öfwer hans

Gäster /(det är nu så mycket / som Corporal öfwer Drabanter/) och 6. Andra medh honom/till Bryniolff: The woro alle klädde i Pantzare Skiorter/ och hade Kiortlar vthan vppå/och Karpusar öfwer Hielmarna. Näst efterfölgande Dag kommo Bönderna till itt stoort Tahl neder medh Eliff. War tå Bryniolff dijt kommen medh sina Män/ såsom och Thore medh sitt Föllie. Konungen lade sina Skep vthan förr een Klippa som låg i Siön: Konungen gick ther vp / och satte sigh medh sitt Folck på Klippan. Ofwan för them war een slät Wall/ hwarest Bönderna stodo på. Eiliff hade stält sina Män fram för sigh i Skialdborg/ (det är/ Slacktordning/) Biörn Stallare gick fram/ talandes länge och snält på Konungens sijda. När han satte sigh neder/stod Eiliff op/och wille begynna sitt Taal: I det samma lopp Thore Länge fram / drogh sitt Swärd/ högg Eiliff på Halsen/ så at Hufwudet flög aff. Tå lopo alla Bönderna op; Men the andre Gautarna togo till Footen vndan. Thore slog medh sina Män några få aff them ihiäl. När nu Häären något stadnade/ och Bullret war öfwerstånnet/ stod Konungen op/ befallandes at Bönderna skulle sätta sigh neder/ hwilcket the och giorde. Tå bleff mycket taalat/ på sidlyckten gingo Bönderna Konungen till handa/ och lofwade honom Huldskap: Men han ther emoot lofwade/ inthet skilias ifrån them/ vthan wara hoos them/ till theß han och Oloff Swea Konung giorde åndalycht på något Sätt vppå the Beswär the hade sin emillan. Efter detta lade Konung Oloff alle Norder syslar vnder sigh. Om Sommaren foor han öster åt Elffwen/ ther fick han alla Vthskylder wid Siösidan och på Eggar. När något leed på Sommaren/ställte han sin Reesa till Wijken igen/och lade sina Skep i Elfwen. Ther är een stoor Fors / som heter Sarpr : Ett Näs går fram i åån/ och op under Forssen. Ther låt Konungen göra een Wall twert öfwer Näset/aff Steen/ Torff och Trää/ grafwandes ett Dijke vthan före/ och anrätta een Jardborg (det är een Skantz/) Inneuthi Skantzen årnade han göra een Kiöpstad. Han låt bygga Konungs Gård och Marie Kyrckia/ vthmärcka Tompter till andra Gårdar / och sätta Arbetz-Folck till at byggia ther. Om Hösten låt han dijt föra alle the ting / som kunde behöfwas till at blifwa ther öfwer Winteren/ hwilcken Winter han ther bleff medh myckit Folck/ och hade sina Män vthi kring omliggande Syslor. Han förtog all Förssel vpp i Gautland/ både medh Salt och Sill/ hwilcket Gautarna kunde illa vmbära. Ther hölt han Hiule-Gästebod/ och böd många stoora Bönder vhr Häraden till sigh.

LII.

Een Man är nämbd Vrarhern vthslächtad aff Austaugder. Han war aff stoor Släckt/ och een god Krijgzman: Foor hwar Sommar i Härnad/ stundom i Wästra-Hafwet/ vndertijden i östre Siön / eller och Söder till Frißland. Han hade Tuttögseßu Sneckiu/ (det är/ een Båät medh

medh 20. åhrer på hwar sijda/) wäl tillredd. Thenne hade warit för Nå- siom/ och giordt Konung Oloff Bijstånd. När the åthskildes ther/ tillsade Konung Oloff honom sin Wänskap / Emund ther emoot Ko- nungen sit Bijstånd/när han påfordrade. Thenne Emund hade wa- rit om Winteren i Hiwlegåstebod medh Konungen/ och fått stoora Be- gåffningar aff honom. Then samma tijd war Bryniolff Vlfaldi när Konungen/och bekom till Hiwlabegåffning ett förgylt Swerd/och een Gård som Wättaland heter. Det är een stoor Herregård. Bryniolfr dicktade Wijsor om Skänckerna; Och är detta i ånden.

Bragnigr mer
Brand och Wättland.
(Det är: Gaff Konungen migh Swerd och Wättland.)

Tå gaff Konungen honom Ländzmans Nampn/ och bleff Bryniolfr altijd sedan Konungens bäste Wän. Then Winter foor Trondr Hier- ta ifrån Trondheem öster till Jämpteland/ at kräfia op Skatt på Ko- nung Oloff Digres wägnar. När han hade nu tillhopa samblat Skat- ten/ kommo ther Swea Konungs Män/ dräpo Trond och 12. andra medh honom: Togo sedan Skatten/ och förde till Konungen i Swe- rige. Detta fick Konung Oloff spöria/och tyckte det wara myckit illa. Konung Oloff fökuñade then Christeliga Lagen vthi Wijken / på samma sätt och Nord i Landet. Det gick wäl för sigh/ förty Wikwerierne war then Christna Lagen mehr bekandt/än the andra som Norr åt bodde/ ef- ter Kiöpmän så wäl Danska som Swenska till ett stoort Tahl hade både Winter och Sommar ther sitt Tillhold. Wikwärierne fooro mycket medh Kiöpmanskap till Engeland/ Saxland/ Flemingaland och Dan- marck. Somblige aff them woro i Wiking/ och hade sitt Tillhåld om Winteren i Christna Länder. Om Wåren sände Konungen Emund bod/at han skulle komma till honom. The taalte mycket sigh emillan al- lena. Effter det giorde Emund sigh färdig at fara i Wijking: Han se- glade Söder åt Wiiken/ lade till wid Jetkröön/vthan för Hisingen/ ther fick han höra/at Hroe Skalge hade farit Nord till Orousi / och hoopa samblat Ledangr och Landskylder/ han wäntades Söder igen. Emund rodde Nord till Augasund/ men Hroe rodde Nord ifrån/ och möttes the i Sundet. The slogos / föll Hroe/ och så när 30. Män medh honom. Eiwind tog ther alla Penningarna/som then andre hade hafft: Drogh sedan i Öster-Siön/och låg ther öfwer Sommaren i Wijking.

LIII.

Een Man är nämbd Gudleikr/som kallades then Gerski; Han war släcktad ifrån Agder/ een Riick Man/mycket begifwen på Reesor/ dreff och så een stoor Handel i åthskilliga Länder. Thenna drog offta ö- ster till Gardarijke / och war förthenskuld kallad Gudleick then Gerski.

Then samme Wår tillredde Gudleick sitt Skepp/ och hade årnat sigh öster till Ryßland. Konung Olöff giorde Gudleick bod/ och bad honom komma till sigh. När Gudleick kom till Konungen/ sade han/ at han wille hafwa deel i hans Reesa/ beder honom opköpa sigh dyrbara Clenodier/ som sälsame woro här i Landet. Gudleick lofwar sigh willia göra effter sin Skyldigheet. Tå lät Konungen gifwa honom så många Penningar/som honom täcktes. Gudleickr foor Söder i österwäg: The lågo någon tijd wid Gottland. Skedde tå här/ som gemenligen plågar tillgå/ at alla höllo icke sin Ord/ som sigh borde: Inbyggarna kommo vnder Wädret/at på detta Skep war Konung Oloff then Digris Handelsman. Gudleick for om Sommaren till Holmgard/ (hwilcken war tå Hufwud-staden i Gardarijke/) opköpte ther Silcke och andra dyrbara Saaker/ som han årnade Konungen till Högtijdz-Kläder. Thesförvthan kiöpte han åthskilliga dyra Skind/een heel Taffel/ tråffeliga kostelig. Om Höften när hon kom Östan ifran/ fick han Mootwäder/ och låg länge vnder Eiland. Thorgöt Skardi hade om Höften fått Wetenskap om Gudleicks Reesa/ förthenskul kom han diit medh ett lång Skep/ och slogh på them. Gudleick wärde sigh manliga: Men effter det the hade een stoor Olijkheet aff Folck/ bleff Gudleick slagen/ och många aff hans Medföllie; Een-deel blefwo såra. Thorgöt tog alla the Penningar och alle dyrbare Håfwor/ som Konungen till hörde. The bytte strax alt hwad the hade fått emillan sigh/ i lijka Deelar: Men sade at Konungen i Swerige skulle hafwa alla Clenodierna / och är det sade han/ een deel aff then Skat som honom bör at taga aff Norrige. Thorgöt foor tå öster till Swerige / vthspriddes thessa Tijender bråt. Emund Vrarhorn kom een liiten tijd här effter till öland. Och när han får detta höra / seglar han öster effter Torgaut/ hette honom i then Swenska Skiären/ och slodz medhonom. Ther föll Torgaut/och mäst deelen aff hans Folck/ men somliga lopo i Owaff. Ther tög Emund alla the Pennigar/ som the hade tagit aff Gudleick/och så Konung Oloffs Clenodier igen. Emund drog om Höften till Norrige/och förde Konung Oloff sina Clenodier. Konungen tackade honom för sin Reesa/ och lofwade honom å nyo sin Wänskap. Tå hade Oloff warit try åhr Konung i Norrige.

LIV.

Then samme Sommar förde Konung Oloff Ledangt vth/ foor tå åter öster till Elfwen/ och låg thet länge om Sommaren. Tå drogo Senningebod emillan them. Konung Oloff/ Ragnwald Jarl/ och Ingeborg Jarlens Hustru/ hon beflijtade sigh om på det högsta/ at wara alltijd på Konung Oloffs Sijda: Hon lade sigh och grufweligen myckit vthi thenne Saaken/ eendeels för then Skylskap skull som them emillan war Konung Oloff och henne/ merendeels effter som hon kunde inthet förglömma

glömma/ at Swea Konung hafwer warit medh/ at taga Konung Oloff t. hennes Broder aff Daga. Tycktes hon för then Saack äga at råda för Norrige/ (det är/ at gifwa goda Råd till Norriges bästa/) bleff Jarlen aff hennas Ingifwande mycket beweckt till Wenskap medh Konung Oloff. Kom och så widt på det sidsta/ at Konungen och Jarlen lade Möte samman. The funnos i Elfwen/ och taaltes wid om många Saaker/ som the sigh emillan hade/ Sweriges och Norriges Konung. Tå sade bägge/ som sant war/ at både Wijkwäryarna och Gauterna hade then störste Skada i sitt Land/ om Kiöphandelen skulle them imillan förtagas. På sidlyckten/ satte the Gröd och Fred sigh emillan/ till näste Sommar: Och när the skildes ifrån hwar annan/ wäxlade the Begåfningar sin emillan/ och bekräfftade så sin Wänskap. Konungen foor tå öster i Wijken/ och tog alla vthskylder alt till Elfwen: Förty heela Landet hade gifwit sigh vnder honom. Oloff Sönske drogh stoort Otycke till Oloff H. at ingen Menniskia tordes nämna honom wid sitt rätta Nampn/ när han det hörde. The kallade honom then Digre Mannen/ och taalte illa om honom alltijd/ när han kom så i taal.

LV.

Bönderna i Wijken talade sigh emillan/ och sade then endesta Vtwägen wara/ at Konungarna giorde Sämia och Fred sin emillan. The tyckte sigh wara illa ankomna/ om Konungarna härjade på hwar andra/ men ingen torde detta Taalet dristigt för Konungen vthsäya: Bodo förthenskull Biörn Stallare/ han skulle säya åth Konungen/ at han wille sända Män på sina Wägnar till Swea Konung/ och begära Förlijckning. Biörn war trög här till/ och wille gerna vndraga sigh; Men för många goda Wänners Bön skull/ dristade han sigh på sidlycktonne taala här om för Konungen/ doch sade Biörn sin Hog så säya sigh/ at Konungen lärde näpligen låta weweka sigh medh någon ting ther till/ at falla Swea Konung till föga. Thenne samme Sommar kom ifrån Ißland Hialte Skiäggiasson/ effter Konung Oloffz Begäran/ han foor straxt och taalte wid Konungen: Konungen tog mycket wäl emoot honom/ bad han skulle wara hoos sigh/ och wijsade honom i Säte hoos Biörn Stallare. The sotto hoopa öfwer Måltijd/ och blefwo brått goda bekandta. Een gång när Konung Oloff hölt Stemna medh sitt Folck tillijka medh Bönderna/ handlandes om Landzens Bästa; Tå sade Biörn Stallare; Hwilcka Tanckar hafwa J/ Konung/ om then Ofred som är emillan Swea Konung och eder? Nu hafwen i på bägge sijdor många Män förlorat/ lijckwäl kommer det till ingen ända/ hwad hwar skall hafwa vthaff Rijket: J hafwa nu warit här twenne Wintrar och een Sommar/ och hafwa låtit heela Landet ther Nordanföre vthan Skötzel. Hwar aff the Män blifwa nu ledse här at sittia som sin

Egen-

Egendom och Odal hafwa Nord i Landet. Nu är det Landamännernas andra wåra Medföllиares så och Böndernas Begäran/ at här på blifwer någon Vthwäg. Men effter som nu är Fred och Gröd satt emillan Eder/ Jarlen och Wästgötherna/ the som härnäst in till liggia; Så tycker man det bästa Rådet wara/at sända Män till Swea Konung/ och biuda honom Förlijckning på eder sijda; Jagh troor at många Swea Konungzmän skulle tycka det rättmätigt och förståndigt wara giordt/ alldenstund det är gagn för båda/ såwäl them som här byggia Landet som ther. Detta Biörns Taal gillade alla medh een Mun.

LVI.

Tå sade Konungen; Detta Råd/Biörn/som tu hafwer/är wäl märkeligit/ Tu hafwer det gifwit öfwer tigh sielff/ och skalt tu nu giöra thenna Reesa: är det wal radt/ så niuter tu: Men om någon Man Skade skeer/så hafwer tu stoor Orsaak ther till: Nu fordrar det tijn Tienst/at taala i myckit Folcks närwaro/ hwad som migh behagar. Tå stod Konungen op/ gick i Kyrckan/ låt siunga Mässa för sigh/ och sedan till Bordz. Then samme Dagen taalte Hialte medh Biörn/och frågade/ hwarföre han war så olustig: äst tu siuck/eller är tu wred på nogon/ sade han? Biörn förtälde honom sitt och Konungens Taal/och sade detta wara een sådan Reesa/ som Fara woro om Lijfwet. Hialte swarade/ det går så gemeenligen/at the som Konungarna tiena/hafwa stoor Wyrdning/och äro högre skattade än andra Män: Men offta måste the wåga Lijfwet/ och wara på bägga Deelarna betänckte. Stoor är Konungens Lycka/ och mon tu medh thenna Reesa stoor ähra inläggia/ om ellies wäl går. Biörn sade/ klockt taalar tu här om/och mon tu wille fara med migh/ förty Konungen sade/ at iagh skulle taga mina Landzmän medh migh/ på thenna Reesa. Hialte sade wisserligen skal iagh fara/ om tu wilt/förty swårt mon tyckas/ at bekomma Sessunaut/ om wij blifwa åtskilde. (Sessunautr äro the som näst tillsammans sitta öfwer Måltijd. Consessores.

LVII.

Få Dagar ther effter/ när Konungen war på een Stämna/kom Biörn dijt och 12. Män medh honom. Han sade at the woro till redz/ at begifwa sigh på thenna Reesan: Han sade och at Hästarna stodo vthe sadlade. Nu will iagh weeta sade han/ hwad ährende iagh skall dijt hafwa/såsom och hwad Råd tu här wilt tilläggia. Konungen sade/ J skolen bära Swea Konung thessa mina Ord/ at iagh will giöra Fred emillan wåra Land till the Mercke/ som K. Olof T. hade för migh: Och skall det blifwa bundet fastmålom/ (det är/ Det skall blifwa bekräfftat medh Edar/ Breff och Jnseglen/ som äro fasta och oupplösliga/) Så at ingen vthaff oß skall kunna gå ther öfwer. Men hwad Skaden anlangar/ hafwer man intet behoff nämna/om Förlijckning kan skee: Förty Swea Konung gifwer

oß in-

oß intet böter för then Manſkada/ſom wij hafwa äff honom fått. Tå ſtår Konungen op/går vth medh Biörn/ tagandes et Swärd med theß Behör/och een Guldring/och fick Biörn. Detta Swerd/ſade han/gifwer iag tig Biörn; Det gaff Ragnwald Jarl migh i Sommars: Till honom ſkolen i fara/och båra theſſa mina Ord/han wille gifwa Råd/ och ſin ſtyrka till/ at tu kunde framföra tina åhrender. Tyckes mig tå wäl wara vthrättat / om tu kan få höra Swea Konungens Ord / antingen han ſäyer ia eller ney. Men thenna Guldring ſkal tu få åth Ragnwald Jarl: Theſſe Kännemercken må han wål igen känna. Hialti gick tå till Konungen/tog Affsked och ſade/Wål behöfwa wij/Konung/at tu meddeelar oß någon Lycka på thenna Reeſan/och önſkade at the ſkulle mötas medh Hälſan igen. Konungen frågade hwart han wille reeſa medh Biörn/ Sade han. Konungen ſade/wiſſerligen båtar thenna Reeſan något/ effter tu drager med/förty offta hafwer man pröfwat Lyckan medh tigh/ och weet det förwiſt/iag ſkal all min Hog ther påläggia/om det kan hafwa någon Wärckan/ at iagh meddeelar tig mijn Lycka/ ſåſom och eder alla. The redo ſå ſin Wåg/och kommo till Ragnwald Jarls Hoff/och blefwo ther wäl vndfägnade. Biörn war een Nampnkunnig Man/och mångom myckit bekandt/ſåwal till Rycktet ſom till Anſichtet/alla them ſom ſeedt hade Konung Oloff/ förty Biörn ſtod alltijd oppå hwart Ting/och talade Konungens åhrender. Jngebiorg Jarlens Huſtru/ gick til Hialti och kyſte honom; Hon kände honom/ förty hon war tå hooß Oloff ſin Broder/när Hialti war ther/ och räcknade han Skyldſkap emellan Willborg ſin Huſtru/och K. Oloff T. The Erick Biodaſkall/Aſtritz Fader/ſom war K. Oloff T. Moder; Och Baudwar/hwilcken war Fader åt Olofu/ ſom war Moder till Giſſor then Hwita/ Wilborgz Fader/ woro Bröder Söner. Biörn med ſitt föllie war ther wäl fägnad.

LVIII.

Biörn gick till taals medh Jarlen och Jngebiörg hans Huſtru/ framtedde ſit ärande/och wiſade Jarlen wiſt Teckn. Jarlen frågar/hwad hafwer tig händt Biörn/at Konungen will tig feige? är tig teß omöyeligare at förrätta detta Semningebod/at efter ty iag tänker ther ingen wara/ſom ſkulla driſta ſig taala ett aff theſſe Ord med Swea Konung/om han wille tänkia ſig till at ſlippa tådan vtan ſtraff. Mycket högmodigare är Oloff Swea K/ än at för honom må det Taal hafwas/ ſom honom är emoot. Biörn ſade/ingen ting hafwer mig händt/ at Konungen ſkulle ther före willa mig feig: Men många äro the hans Förſlag/ſom angå både honom och hans Män/ſom tyckas wara hoot/huru ſåſom det afflöper med them/ ſom myckit rädde äro. Så hafwa doch här till alla hans Anſlag wändt honom tillycka/och är det wårt Hopp/det lårer ännu ſå gå. Nu wil iagh eder Jarl/ det i Sanning ſäya/at iag mon fara och finna Swea Konung/ och ey tillbakars wända/ förr än iagh hafwer låtit honom höra alla the Ord ſom K. Oloff

 migh

migh befalte vnder hans öron vthföra/medh mindre antingen Döden eller Fängzle förhindrar migh / så at inthet kan fullborda min Reesa. Detta har iagh satt migh i Sinnet till at göra/ antingen i wilien wara migh behielpelig effter Konungens Ord eller ey. Tå sade Ingebiorg: Snart will iag säya min Meening/Min Wilie är/ Jarl/at tu lägger all Thoga på fullborda Konung Oloffs Begäran/ at detta åhrende kunde komma fram för Swea Konung/ehuru han sedan lärer det optaga/fast än thet skulle gälla Konungens Wrede/ eller all wår Egendom och Rijke/ så will iagh mycket heller wåga ther på/än thet skulle spörias/at tu säter aff sijdes K. Oloffs Ordsändning/ för Rådzhoga skull/ wid Swea Konung: Ther till hafwer tu Mandom/Styrcka och nog Behändigheet/ aff tina Fränder/ frij wara här i Swerige/ at taala dit Taal/ det som äfwen kan gälla/antingē det höra många eller fåå/rijka eller orijka/ så fast än sielfwe Konungen hörde ther vp på. Jarlen swarar: Icke är det mörckt taalat/hwad tu råder: Kan och så hända/at iag låter tig råda här om/ och till säyer det Konungens Män migh skola fölia them/ så at the kunna få vthföra sina åhrander hoos Swea Konung/hwad honom tycker det wäl eller illa. Men effter mina Råd/wil iag at alt skall gå/huru detta skal anställas: Och icke wil iagh löpa effter Biörns Häfftigheet uthi sådanna högwicktiga Saaker; Jagh will/ at i skolen dröya här hoos migh/till thess migh tyckes lijckt/ at wii kunna få någon Framgång uthi detta åhrande. Biörn tackade honom mycket för sit Löffte/och sade sigh gerna willa gå effter hans Råd. Blefwo the altså hoos Jarlen någon Tijd bort åt. Ingebiorg hölt grufweligen mycket aff them/ och sade Biörn för henne heela Beskaffenheeten om sin Saak/at han tyckte illa wara/ at han bleff så länge vppehållen på sin Reesa: Hialti taalade och så här om offta/tillijka medh them båda/och sade sig willa draga till Konungen/om the så tyckte: Jag är ingen Norskman/sade han/och therföre monde the Swänske mig ingen Saak kunna gifwa: Jag hafwer hört/at hoos Swea Konung äro Skalder/hwilcka säyas hafwa godt Vnderhåld: The äro mina goda Bekandta; Gissor Swarti och Ottar Swarti: Jagh monde igenom them fornimma/ hwad vthaff Swea Konung står till at förwänta/ om theña Saak ser så illa uth/som nu föregifwes. Så lärer iag opdickta migh åhrende det migh tå synes. Detta tyckte Ingebiorg och Biörn wara förträffeliga snält Råd/och besluto at så skulle gå. Ingebiorg gör honom reesefärdig/och sänder honom twå Götiska Män med sig/och befaller them/ at the skola wara honom lydiga såwäl i sin tienst/såsom och till at löpa hans åhrender. Ingebiorg fick honom 20. Marck wägit Silfwer till Tärepenningar. (Hwilken åthskildnat hafwer warit oppå det gambla Myntet/ kan man och nogsamt see vthaff detta. Wägna Penningar eller wägit Silfwer kallades det/ som så mycket är effter Waror/Wickt eller Wärde/och ther twärt emoot kallas talda Peñingar eller talid Silfwer/det som effter Räckningen vthi Myntet stiger så högt. Till Exempel tre Penningar

ningar Talda giöra een wägen Penning/ det äre/tr Penningar vthi Mynt/göra mig een Penning vthi Waror. 29. Penningar wägna i een örtug/ try örtug i een öre/ 8. öron i een Marck etc. Och detta är ett Fundament och Grundwal till all then Sacköre/ och Mynt/ Wahror och Wärde/ som i then gamble Swänska Lagen förmäles/ (Hon sände Ingierd Oloff Swea Konungz Dotter Ord och wissa Teckn/ och bad henne/ at hon skulle lägga all sin Wiñ om/ at hielpa på Hialtis Saak/ effter som tyckes kunna behöfwas. När Hialti war färdig/ reeste han straxt sin koos/ och kom till Swea Konung/ ther fant han brått Skaldrarna/ Gissor och Ottar/ och fägnade the honom/ gingo och så straxt medh honom till Konungen/ och sade/ at ther war kommen theras Landzman/ hwilcken then högsta Wördning ther vti Landet hade/ och bodo Konungen at fägna honom wäl. Konungen befalte them at hafwa honom och hans Föllie medh sig i Sällskap. Som nu Hialti hade ther warit någon tijd/ och hade giort sigh Folcket något bekant/ så behagade han hwar Man wäl. Skaldrerna woro offta för Konungen; The woro dristiga/ och sotto offta för Konungens Högsäte/ och Hialti medh them. The wördade honom mäst fram för alla. Konungen wille gärna taala medh honom/ och frågade effter Tijdender ifrån Ißland och om många andra Saaker.

LIX.

Det tilldrög sig förr än Biörn drog heman ifrån/ at han bad Sighwatr Skald fara med sig; Men till thenna Reesan woro meste deelen icke mycket williga/ oansedt at Sighwatr och Biörn woro goda Wänner: Hwar om Sighwatr hade giordt een Wiisa. Och när the redo på Gautland/ giorde Sighwatr andra Wiisor/ såsom och när the kommo wijdare op i Gautland seent om een Affton/ qwad Sighwatr. Tå reedo the fram om Köpstaden Skara/ och så förbi/ Strete/ alt till Jarlens Gård. Tå giorde Sighwatr åter een Wijsa.

LX.

Det tilldrog sig een Dag/ at Hialti gick för Konungē/ och Skaldrerna medh honom/ och begynte så sitt Taal: Det är/ som eder är bekant Konung/ at iag är hijt till eder kommen/ och hafwer iagh reest lång och illak Wäg: Men sedan iagh kom öfwer Hafwet/ och fick höra om eder Höghet/ så tycktes mig oförståndigt giordt/ om iagh så drogo tillbakars/ at iagh icke fingo taala med eder/ och see eder Herligheet: Nu är det Lag emillan Ißland och Norrige/ at Ißlänske skola gälda Landöre/ (det är Tull.) när the kommo till Landz i Norrige. När iagh nu kom aff Haffwet/ så tog iag emoot all Tullen aff alt mitt Medföllie: Och alldenstund iag weet det wara rätt; At eder bör Norriges Rijke/ så foor iagh till eder i Opsåt at föra eder theña Tull: Tog han tå fram Sölwfret/ och slog vth tijo Marck Sölfwer i Gissor Swartis Skööt. Konungen sade/ få hafwa fört oß sådant ifrån Norrige/ nu een tijd bort åt. Nu wil iagh Hialti weeta

 tigh

tigh Tack och Benägenheet/ at tu hafwer lagt så stoor Flijt ther oppå/ at föra oß thenna Tull/ heller än gifwa then wåra Owänner: Och nu will iagh at tu annammar thessa Penningar aff migh/ och ther medh min Wänskap. Hialti tackade Konungen med många Ord. Effter detta kom Hialti i Konungens högsta Gunst/ och kom offta till Taals medh honom. Konungen tyckte/ såsom det och war/ at Hialti war een högwettig och snäll Man. Hialti sade för Skaldrerna/ at han war vthskickad medh wissa Troohetz och Wänskapz Teckn/ till Ingierd Konungens Dotter/ och bad at the skulle komma honom till Taals med henne. The såya det wara snart giordt/ och gå een Dagh till hennas Kammar. Hon fägnade Skaldrerna wäl/ effter the woro wäl medh henne bekandta. Hialti helsar henne på Jarlens och hans Hustrus wägnar/ och såyer at hon hafwer sänt honom dijt medh wissa Troheetz- och Wänskapz Teckn. Konungens Dotter tog detta alt wäl vp/ och sade/ han skulle åthniuta sin Wänskap. Ther sotto the länge på Dagen och drucko. Konungens Dotter frågade Hialti effter många Tijdender/ och bad honom offtare at komma dijt/ och taale med henne/ hwilcket han och giorde/ at han kom offta och taalte medh henne. Han sade för henne i Troheetz-mål om Biörn och sin Reesa/ och frågade henne/ hwad hon täncker här om/ eller huru Swea Konung mon optaga detta Mål/ at Förliickning skulle skee emillan the Konungarna? Konungens Dotter swarar/ och såyer/ at det må inthet göras behoff at fresta ther om/ at Swea Konung skulle göra någon Förliickning medh Oloff Digre.

LXI.

Een Dag hände det sigoch/ at Hialte satt för Konungen/ och taalte med honom: Tå war Konungen lustig och mycket drucken: Tå sade Hialti till honom/ Alzmächtig Herligheet/ här må man see på åthskilliga Saaker/ och hafwer iagh det nu ögonskinligen sedt/ det som mig offta tillförna hafwer warit sagt/ at ingen Konung är så Förnämlig i Nordlanden som tu; Mycket stoor Harm är det/ at wij hafwa så långt till at reesa hijt/ och så ondt/ förft för then långa Siöleden skull/ och sedan är det icke mycket Fredsampt/ at reesa igenom Norrige/ för them som hijt wilia ställa sin Koosa/ medh Wänskap till eder: Eller hwarföre försöker man intet at göra Förbund emillan eder och Oloff Digre: Nog hörde iagh det taalet i Norrige/ och så i Wäster Götland/ at alla skulle gerna see/ at det blefwo Fred: Det bleff mig och så i sanning sagt/ at Konungen i Norrige skulle wara benägen at förliikas med Eder/ och weet iag at det går ther vth oppå/ at han tycker sigh hafwa mindre Mackt än i: Så hörde iagh och så det Taalet/ at han will frija till eder Dotter Ingierd/ och woro det een Lijcknelse till een god Wänskap. Han är een mächta merckelig Man/ som iagh aff troowärdiga Måns Taal förstod. Tå swarade Konungen; Icke skall tu sådant taala Hialti/ Men intet will iagh

iagh lij kwål förtäncka tigh för thesse Orden/ förty tu weet inthet/ hwad tu skall taga tig wara före: Icke skall then Digra mannen Koning kallas i mitt Hoff: Det är och intet så mycket om honom/ som många löpa med: Mon tig och så tycka/ som iagh säyer/ at thenna Mågsämia kan inthet wara lijckmätig; Förty iagh är then tijonde Konung aff Upsalom/ (Här skal man märckia/ såwäl som annorstädes/ huru Upsala skriswes. Många gå underligen till wärcka ther medh: Somliga säya at det kommer uthaff UBBE och SAL/ hwilcket är een owiß Gißning/ och mootsträfwar alla gamlas Skriffter. Upsala är et Nomen plurale/ såsom i gamla Dagar har warit brukeligit/ at alla stoora och förnäma Herragårdar/ hafwa warit pluraliter nämbda. Betyder förthenskull Upsaler så mycket som höga Salar/ excelsae Aulae/) ther hwar effter annan af wåra Fränder hafwa tagit Eenwoldz Konunga Wäldet öfwer Swerige och många andra stoora Länder/ och hafwa alla warit Öfwer-Konungar öfwer andra Konungar här i Nordlanden: Ther emoot är Norrige littet bygt/ och sönder-deelat: Ther hafwa warit små Konungar: Men Harald then Härfagre war then förnämbste Man ther i Landet; Han hade Tråta medh Fylckis Konungarna/ och lade them under sig: Han wiste lijckwäl sielff then Fäånad/ at begära ingen Deel aff Swea Konungz Wälde; Och förthenskull låto Swea Konungar honom sittia i Fred/ och theßföruthan war det Skyldskap emillan them. Sedan når Håkan Adelsteins Fostre (det är/ Konung Adelstens Fosterson/) war i Norrige/ och han häriade i Gautland och Danmarck/ uthskickades Folck emoot honom/ och bleff han slagen uthan för Landet. Gunhildz Söner blefwo och aff Daga tagna/ när the giorde sigh olydiga emoot Danmarcks Konungar: Harald Gormßon lade Norrige till sitt Rijke/ och lade ther Skatt oppå: Lijkawäl tyckes oß mycket mindre wara om Harald Gormzson/ än Upsala Konungar/ förty Styrbiörn min Frände kufwade honom/ at Harald måtte blifwa hans Man: Och Erick then Seyersäle min Fader trampade lijckwäl Styrbiörn på Nacken/ när the pröfwade hwar andra. Som nu Oloff Trygwasson kom i Norrige/ och kallade sigh Konung/ tå efftersåto wij honom det intet länge/ uthan foorom medh Swen Dana Konung/ och togo Lijfwet aff honom. Nu är Norrige blefwit mitt/ icke med mindre Rättigheet än tu nu hörer. Och icke är iagh werre ther till kommen/ än som iagh hafwer söckt det medh Udd och Egg och Segeradz/ på then Konungen som förr regerade ther öfwer. Tu må det weeta/ at det är långt ifrån/ at iagh släpper det Rijke till then Digra Mannen. Det är och underligit/ at han inthet drager sigh till minnes/ huru trångt han war kommen här i Mälaren/ när wij hade honom här inneståugt: Jagh täncker at honom war tå annat i Hogen/ om han skulle komma bort medh Lijffwet/ än at holla Tråta medh oß Swenska. Nu skal tu Hialti/ inthet hafwa alt förmycket detta Taal i tin Mun hoos oß. Hialti tyckte det wara olijckt/ at Konungen skulle icke willa höra meera taa-

ta talas om Förlijkningen/ Gaff förthenskull öfwer/ och begynte itt annat Taal.

LXII.

Någon tijd ther effter/ När Hialti war och talade wid Konungens Dotter/ sade han henne/ hwad Konungen och han hade taalat tillsammans/och bad henne lägga sina goda Ord ther till/ och sade/ det lärde måst at gälla/ hwad hon talade här om. Hon sade/ samma Swar hafwer iag at förwänta aff honom: Dooch lijkwäl kan iagh fresta at taala här om/ om tu så will. Han tackade henne mycket för detta sitt Löffte. Ingierd war een gång och taalade med Konung Oloff sin Fader/ när hon befant at Konungen war wäl sinnad/ Sade hon: Hwilcke Tanckar hafwa i om then Träta/ som Konung Oloff then Digre och I hafwen eder emillan/ många klaga sig öfwer thenna Beswärligheeten. Sombliga säya sig hafwa mist sina Fränder/och sombliga sina ägodelar/ men alla Freden i Landet hoos NordMännerna; Och ingen aff edra Män får komma i Norrige/ så länge det så står: Det war nåstan obetänckt giordt/ at I skulle någon gang hafwa något Tilltaal till Norriges Rijke: Det är ett fattigt Land/ och ondt till at reesa öfwer: Ther till är Folcket otroget/och wiliae the ther i Landet hwar een till Konung heller hafwa/än tig. Nu om iag skulle något råda/ så wille iagh/ tu läter thet beroo/ at beropa tig på något Tillkall på Norrige/vthan fast heller kufwar ÖsterRijke vnder tigh/ hwilcket the förrige Swea Konungar ägt hafwa/och nu för een kort Tijd sedan Styrbiörn tin Frände lade under sig; Men läta Oloff Digra hafwa sin Arfwedeel/ och giöra Wänskap medh honom. Konungen swarar myckeet wredeliga: är thet dit Råd Ingierd/ at iagh skal läta Norriges Rijke fara/ och giffta tig Oloff then Digra! Ney/ sade han/annat skal förr/ nemligen/ Det/ at i Winter på Vpsala Ting/ skal iag göra klart för alla Swänska/at ther skal gå uth Almenning förr än Isen går aff Wattnet: Och skal iagh tå fara till Norrige/ och öda det Land medh Vdd och Egg/ Ja! och brenna alt Landet/ och löna så ther Folcket sin Otroheet. Tå bleff han så onder/ at han förmåtte intet Ord swara: Gick hon altså bort. Hialti tog acht oppå/ och gick straxt at sökia henne. Frågar tå/ huru hennas Ährande hafwer aff lupit hoos Konungen? Hon swarar/ Det gick som iag gissade/ at om intet Ord bleff iag hörd hoos Konungen/ vthan han hotades emoot mig. Hon bad Hialti at nämna detta Mählll aldrig mehr för Konungen. Ingierd och Hialti taalte offta om Oloff Digra: Han säyer henne om Konungen och hans Seder/ och lofwade som han bäst kunde. Det är och sannast till at säya/ at hon lät sig det wäl behaga. Een-gång/ som the nu taaltes wid/ sade Hialti; Skall iagh säya för tigh Konungens Dotter/hwad iagh hafwer i Tanckarna? Hon sade/sey: At iagh får hörat. Han sade: Huru månde tu swara/

om O-

om Oloff Norriges Konung sände sine Män. Med det ärande at frija till tig? Hon bleff röd i ögonen/ och swarade brät/ doch medh Stillheet: Inthet hafwer iag beredt mig på Swar ther om/ förty icke tänker iagh at iagh skulle här till något swar behöfwa: Men om Oloff är så vthi all Ting fullkommen/ som tu säyer/ tå mon iag icke kunna på annat hederligare Sätt vthwälia mig någon Man/ om tu elliest icke på något Sätt hafwer förblommat dit Taal. Han sade sigh ingen Ting mehra hafwa sagt om Konungen/ än det war i Sanning. Offta taalte the här om sin emillan. Hon bad Hialti achta sigh/ at han icke taläde här om för någon Menniskia/ aff Orsaak/ at Konungen bleswo wred/ om han fingo det weeta. Detta sade han för Skaldrarna Gissor och Ottar: The sade det wara myckett behändigt Råd/ om det kunde få Framgång. Ottar war een dristig Man i sitt Taal/ och hade gerna Herrägunst: Han kom snart till taals medh Konungens Dotter/ och räcknade op för henne alt det samma som Hialti hade sagt om Konung Oloffz Mandom. Offta taalte the allesampteligen här om. Som nu Hialti war bleswen wiß på sitt åhrende/ sände han the Gøtiske Männerna/ som honom hade diit följt/ tillbakars medh Breeff till Ragnwald Jarl/ hwilcka Ingierd Konungens Dotter/ och Hialti hade skrefwit Jarlen till. Hialti lät Jarlen komma vnder Wäder med det Taal/ som han hade hafft med Ingierd/ och hwad hon hade ther på swarat. Tå kommo Sendingeboden till Jarlen/ een lijten tijd för Jwl.

LXIII.

När Konung Oloff hade sändt Biörn öster till Gauteland/ tå hade han vthsänt Män til Uppland/ at påbiuda Gästning för sig sielff/ och ärnade han at fara till Gästning ten Winteren öfwer Uppland. Han begynte sin Reesa om Höstien ifrån Bergen/ och ställte henne sålunda/ at han gäste alt op emoot Marckzbygden/ och stämde till sig alt Folcket vhr Bygde/ them först/ som först bodde oppå båda Sijdorna om Häraden. Han ransakade huru Folcket höll Christendomen/ och det måst som honom tyckte måst omwärda. Han lärde them rätta Seeder/ och lade så stoort Straff wid/ om någon woro then som icke wille affstå medh Hedendomen/ at somliga wrock han vhr landet/ somliga lät han hambla på Händer eller Fötter/ eller vthstinga ögonen: Sombliga lät han hänga eller Halßhugga. Ingen lät han ostraffad blifwa/ som icke Gudh wille tiena; Foor han altså öfwer det Fylcki. Så wäl straffade han Rijka som Orijka. Han fick them Kännemän/ (det är/ Präster eller Läremästara/) och satte them så tiockt i Härden/ som han såg at the måst kunde bära. På sådant sätt drog han öfwer detta Fylcki. Han hade 300. dugeliga Män/ när han foor på Raumarijke: Han befant/ at iw längre han kom op i Landet/ iw wär bleff Christenheeten hällen. Han hölt fort i sitt Förehafwande/ och omwände alt

de alt Folcket till then rätta Troon/ och straffade högeligen alla them/ som icke wille lyda hans Ord. När then Konungen/ som regerade i Raumarike fick det höra/ tyckte honom stoort Beswär wara kommet på sigh/ det han hörde hwar Dag/ at till honom kommo många Män/ som sådant beklagade/ somliga Riika och somliga Oriika. Konungen tog sig det Råd/ at han foor på Hedemar till Konung Hröreck; Han war ibland them then Wijsaste. När the nu begynte at taala här om sin emillan/ blefwo the öfwereense therom/ at sände Bud till Konung Gudrod i Dalarna/ så och then Konungen som war på Hadeland/ och bidia them komma strax till Konung Hröreck. The försummade inthet Reesan/ vthan ther kommo fem Konungar tillsammans på Hedemarck/ det som heeter Ringisäcker. Hring war then femte Konungen/ Hröreck Broder. The Konungarna gingo för sigh sielfwa/ och taalte tillsammans; Begynte tå först taalet then Konungen/ som war kommen ifrån Raumarijke/ och taalte om Oloff Digres Reesa/ så som och then Ofred/ som han giorde/ så wäl at slå Folck ihiäl/ som och om Hamblan/ Och det/ at han dreff somliga aff Landet/ och somliga giorde han vthan Heder; Men tog op alles theras Godz/ som något taalte honom emoot. Theßföruthan reeste han medh Krijgzhäär/ och icke medh föreskrifwit Mantahl/ effter hwad som Lagen förmälar. Han sade/ at för hans Ofred skull/ har han flyt Raumarijke sitt Odal/ och oanseedt at thenna Beswärligheeten angår migh först/ så mon intet långt till wara/ at det lärer gå och så eder an: Och är förthenskull bäst/ at wij rådslå här om allesampteligen/ hwad wij skola begynna. När han nu ändade sitt Taal/ pekade alla på Hröreck/ at han skulle tala.

LXIV.

Han sade tå/ Nu är det framkommit/ som iagh tänckte/ när wij höllo stämna på Hadeland/ och stodo så häfftigt ther oppå/ at wij skulle taga Oloff oß öfwer Hufwudet/ at han skulle blifwa oß hård/ när han kom till at wara Enewoldz Konung öfwer Landet. Nu äro twenne Willkohr för handen: Ett är/ at fara till honom/ och låta honom skiffta och skära alt emillan oß/ Och det håller iagh wara det bästa. Thet andra/ At reesa sig op/ emedan han intet wijdare war kommen i Landet. Och fast än han hafwer 3. eller 400. Man/ så är det oß inthet förmycket till emoot stå/ om wij alla kunna draga öfwereens/ men mestedeels plåga the få oseger/ som flere äro samman/ och alla lika rika; Och then Seger/ som allena är Hertug. Det är nu mit Råd/ at wij intet wåga ther oppå/ at spela om Lyckan medh Oloff Haraldßon. Effter detta talade hwartera Konungen/ som han tyckte. Somliga äggade/ at fara till Konung Oloff/ och somliga affrådde det/ och på sådant Sätt blef intet beslutit. The opräcknade många Feel på bägga sijdorna.

Tå be-

Tå begynte Gudrod Dala Konung. Underligit tyckes migh thet at i drö-
yen så länge medh Slutet uthi thenna Saaken; Och äro i nåstan igen-
nom rädde för Oloff. Wij äro nu här fem Konungar/ och ingen aff nedri-
gare Släckt än han är. Wij giorde honom Bijstånd/ at slås medh Swen
Jarl/ och hafwer han medh wår Macht wunnit Landet: Men nu will han
intet unna hwar och een aff oß det lilla Rike / som wij hafwa förr hafft/
uthan will pijna och kufwa oß/ så wil iagh det såya för min deel/ at iagh
wil draga mig undan hans Träldom/ och kallar iagh then uthaff eder för
ingen Man/ som är rädder ther om/ at taga Lifwet aff Oloff/ om han
kommo hijt oppå Hedemarck i wåra Händer/ förty det kan iag såya/
at aldrig strycka wij fritt wåra Hufwud/ så länge han är i Lifwe. Effter
thenna Upäggelssen wände the sigh alla till then Meningen: Tå sade
K. Hröreck; Så synes mig om detta Råd/ som wij skulle behöfwa binda
det starckt/ at ingen skal falla uthi Oristigheet emoot then andra. Nu
ärna J/ när Oloff kommer hijt på Hedemarcken/ at göra på honom An-
fall/ så torffz iagh icke fördrista migh så mycket på eder troo/ at i skolen
wara somliga Nord i Dahlen/ och somliga uthe på Hedemarcken; Will
iagh/ om detta skal wara stadigt och wist emillan oß/ at wij äro tillsam-
man Natt och Dagh/ ther till detta Råd får Framgång. Här till beja-
ka Konungarna/ och fara alla tillijka och låta tillreda sig ett Gästebod på
Hringisåcker/ och dricka ther Hwerfing/ (det är/ dricka ett stoort Gästebod
med hast.) och sände Bespeyare uth om Raumarike/ och låta straxt andra
Speyare uthgå/ när the förrige komma tillbakars/ så at the altiid både
Natt och Dag hafwa Tijdender aff Konung Oloff och hans Fölie. Ko-
nungen foor Söder om Raumarike och tog Gästning alt på samma
Sätt/ som förr är sagt. När nu Gästningen intet längre tillräckte för
Folckets Myckenheet skull / tå lät han Bönderna hielpa till at föröcka
Gästningen/ ther som Nöden så fordrade/ at han måtte dröya; Som-
ligstädes drögde han intet länge/ och bleff förthenskul hans Reesa op till
Watnet snarare fullbordad/ än som meentes. När Konungarna hade
detta beslutit sin emillan/ tå stämbde the till sigh alla Ländemän och rika
Bönder öfwer alla theras Fylckin. Som the nu dijt kommo/ höllo Ko-
nungarna Stämna med Ländemännerna/ och göra them bekandt detta
theras Opsåt/ och påbiuda een Stämnodag/ när thesse Stämplingar
skulle framkomma. Ther påbiuda the och/ at hwar uthaff Konungar-
na skal hafwa 300. Man. Tå stickade the Ländemän tillbaka at för-
samla Folck/ och såya/ the skola komma till mötis medh them/ ther det
war påbudit.

LXV.

Thetta Rådslag behagade måstedelen wål; Men doch war ther (wo
(i Ordspråket) plåyar såyas/ at hwar hafwer Wän ibland Owänner. På

the?a Stemna war Kietil aff Hringenås: När han kom heem om Qwällen/ åt han Natward/ och sedan bewäpnade han och hans Män sig/ och foro neder till Watnet: Tog ther Skepet/ som K. Oloff hade gifwet honom/ och sköt thet vth: Ther i Hamnen war all Skepzredden: The roo op åt Watnet: Kietil hade 40. Män wäl bewäpnade; The komo tijdeligen om Dagen vth till åndan på Watnet: Foor tå Kietil medh 20. Män; (Men the andre 20. lemnade han till at ackta Skepet/) till K. Oloff/ hwilken tå war Öfwerst på Eidi i Raumarike. Kietil kom dijt när Konungen gick till Ottensång. Oloff fägnade Kietil wäl: Kietil säyer/ at han wil taala medh Konungen i Hastigheet. The gå och taalas wid eenskeligen. Kietil sade för Konungen alla the Råd/ som Konungarna hade emoot honom/ och alla the Stämplingar som giordes. När Konungen bleff detta warse/ sänder han Bönder vthi Bygden at hopasamla Siuß-Hästar: Somliga sänder han op till Watnet/ at taga så många Båtar/ som han kunde behöfwa emoot sig: Men sielff gick han till Måsso/ att låta siunga/ och ther ifrån till Bordz. När Konungen hade fått Maat/ giorde han sigh ferdig i största Hastigheet/ och foor op till Wattnet: Ther kommo Skep op emoot honom; Konungen steg på det Skepet/ som Kietil hade dijt häfft/ och så många Män med honom/ som rymas kunde; Men hwar vthaff the andra/ tog ther Skep/ hwarest han hälst kom åth; Om Qwällen lade the ifrån Landet/ och rodde op effter Wattnet om Natten. Konungen hade så när 300. Man. Han kom på Hringzåcker förr än det dagades; Wackten bleff them intet förr warse/ än the kommo op i Byn. Kietil wiste wäl i hwilcket Härberget Konungarna sofwo; Tå låt han kringrånna alla the Härbergen/ och noga achta/ at ingen Menniskia kom bort/ och wäntade så till theß liust bleff. Konungarna hade ingen styrkia till at förswara sigh; Blefwo förthenskull alla fast tagna/ och ledda för Konungen. Hröreck war een högwiis och stoormodig Man. Konung Oloff tyckte at honom stodo intet till at troo/ fast han giorde något Förbund medh honom/ och låt förthenskull giöra honom Blind på bägge ögonen/ och hade honom så medh sigh. Aff Gudrod Dala Konung låt han skära Tungan; Men Hring/ och the andra twå/ låt han swärja sig Eed/ at the skulle fara bort vhr Norrige/ och komma aldrig dijt mehr. Ländamän och Bönder som pröfwades at hafwa warit med i Råd at swika honom/ förde han vhr Landet. Sombliga låt han skada; Med somliga giorde han Förbund/ som Ottar Swarti säyer. Konung Oloff lade tå vnder sigh det Riike/ som thesse Konungar hade ägt/ och tog Gislan aff Ländemän och Bönder Nordan om Dalarna/ och många annorstädes/ tog han Gästning/ wände sigh om igen till Raumarike/ och så Wäster till Hadaland. Then samme Winter bleff Sigurd Syr hans Styf Fader död/ tå drog Oloff till Hringarike; Och giorde Asta hans Moder stoort Gästebod åt honom. Tå bär Oloff allena Konungz Nampn i Norrige.

Så är

LXVI.

Så är det sagt/ at när Konung Oloff war i Gästebod hoos sin Möder/ at hon ledde fram sina Barn/ och wiiste honom. Han tog Gutorm sin Broder och satte i sitt Knä/ och på det andra Knäet satte han sin Broder Halfdan: Konungē såg skarpt på them/ och giorde sig/ som han wore wreed; Tå blefwo Barnen blyga. Asta bar tå fram sin yngste son/ hwilken heet Harald: Han war tå 3. åhr gamal/ Konungen såg skarpt på honom/ men han såg op emoot: Tå tog Konungen Barnet i Håret och ryckte: Sweñen tog op i Konungens Knäswilbord/ och drog igen: Tå sade K: Hämnesam lärer tu blifwa Frände. Andra Dagen spatzerade Konungen vth kring Byen/ och med Asta hans Moder. The gingo till itt litet Watn/ ther som Astas Söner Gutorm och Halfdan woro och leckte. Ther woro giorda Byar/ och stoora Kornlador/ många Nöt och Söar: Och thetta war theras Leeck. Litet här ifrån war een Leerwiick/ ther war Harald och hade många Trååstickor/ som fluto ther wid Landet: Konungen frågade hwad thet skulle wara? Han sade wara sina Härskep. Konungen log/ och sade/ Kan hända/ Frände/ then tiiden kommer/ at tu råder öfwer Skep. Konungen ropte diit Halffdan och Gutorm/ och frågade Gutorm/ Hwad will tu mäst äga/ Frände/ sade han: åckrar/ swarade Gutorm. Konungen sade/ Huru wiida åckrar wilt tu äga? Han swarar; Det wille iagh/ at detta Nääs/ som löper här vthi Wattnet/ woro hwar Sommar alt sååt. (på Nååsit stodo 10. Byar.) Myckit Korn kunde ther på stå/ sade Konungen. Tå frågade han Halffdan/ Hwad han wille mäst äga? Köör/ sade han: Konungen frågade/ Huru många Köör wilt tu äga? Halffdan sade/ När the gå till Watnet/ skulle the stå rundt omkring Wattnet/ som tiokast the kunde få Rum. Konungen sade/ Stoora Boo willen i äga/ och brå tå på eder Fader. Tå frågade Konungen Harald/ hwad han wille tå mäst äga? Hußtienara/ sade Harald: Konungen sade/ Huru många wilt tu tå äga? Han sade/ Thet wil iag/ At the woro så många/ at the i een Måltiid kunde vpäta alla min Broders Halffdans Köör. Konungen log/ och sade till Asta: Här monde tu een Konung opföda/ Moder. Intet är sagt om flere theras Ord.

LXVII.

Thet war gammal Lånd-Sed i Swerige/ emedan Hedendomen war ther/ at Hufwudblot skulle stå i Göye Månad i Vpsala. (Huffwudblot är det största och förnämbsta Offret/ som skedde till theras Affgudar.) The skulle tå blota för Fred/ och Konungen till Seger. Diit skulle alt Folcket komma vhr heela Swerige; Ther skulle och allmänt Ting wara. Ther war Marcknad/ och een stoor Kiöpstämna/ och det stod een Weka. Men när Swerige bleff Christet/ hölls the Tinget och Marcknader/ och sedan när Christenheeten war allestädes inkomen i Swerige/ och Konungarna gofwo öf-

wo öfwer/at hafwa sitt Tillhåld i Vpsala/tå förde the Marcknaden/och bleff tå hållen Kyndermesso/ och haffwer det hållis så een långan tiid sedan/men han stod nu intet längre än i tree Nätter. Ännu hålla the ther sitt Ting/och tå söker heela Landet dijt. Swea Rijke ligger i många Deelar: Een Deel är WästerGötland/WärmeLand och Marckerna/ och det som ther till ligger: Thet är så stoort Rijke / at under then Bisp som ther öfwer är/ äro 1100. Kyrkior. Andre Deelen är Öster-Götland: Det är nu det andra Biskopzdömet; Ther till fölia nu Gottland och öland/ och är det altsammans myckit större Biskops-Wälde. J sielfwa Swerige är een Deel aff Landet / som heeter Sudermanna Land: Det är och så ett Biskopzdöme. Tå heeter Wäßmanna Land eller Fiadrundaland; Det är än ett Biskopsdöme. Then tredie Deelen aff sielfwa Swerige heeter TijondeLand. Then fierde Deelen Ottundaland. Then Femte Sioland/och det som ther till ligger. Thet ligger Östan till wid Hafwet: (Här bör achtas/ at Sioland kallas här then femte Deelen aff Swerige/ hwilcken hoos honom/ som har affsatt Edda på Latin och Danska/ säyes wara belägit i Danmarck/ intet achtandes Laugin eller Mälaren/ hwar han är belägen/)

LXVIII.

Tijondeland är förnämst och bäst bygt i Swerige/ ther hafwer heela Rijket sin Tillijt. Ther är Vpsala / hwarest then Kongeliga Stoolen är/och BiskopsStoolen. Ther vthaff är kallat Vpsala Audr. (Så kalla the Swänska Swea Konungz Egendom.) J hwar och een Deel af Landet/ är een särskildt Lag/ och i många Saaker åthskillig Lag. Öfwer hwar Lag är een Lagman/ och råder han mäst medh Bönderna/ förty det skal Lagh wara/ som han säyer. Men när Konung/ Jarl eller Biskop fara öfwer Landet/ och hålla Ting med Bönderna/ tå swarar Laghmannen på Böndernas wägnar/ Men the fölia honom/ så at nåpligen torskras det mächtiga Män komma på Tinget/ med mindre Bönderna eller Lagmannen gifwer them Loff. Men alt det som Lagen åtskilier/ skal tå rättas efter Vpsala Lag: Och alla andra Lagmän skola wara then Lagmannens Vndermän/ som i Tijondeland är.

LXIX.

Thenna Tijd war then Lagman i Tijondeland/ som Torgny heet/ hans Fader nämbdes och Torgny Torgnysson. Thessa Långfädga/ (det är Förfäder/) hade warit Lagmän i Tijondeland i många Konungars Lijffztijd. Torgny war och een gammal Man/ och hade hoos sig myckit Hof-Folck. Han war kallad then wijsaste Man i heela Swea Wälde. Han war i Släckt medh Ragnwald Jarl/ och hade och så opfostrat honom

LXX.

Nu will man taga det Taalet igen/ ther Männerna komma till Ragnwald Jarl/ som Jngierd Konungens Dotter och Hialti hade vthskickat.

skickat. The boro fram för Jarlen och Ingebiorg hans Hustru sina ähärender/ och sade at Konungens Dotter hade offta taalat med Swea Konung om Förlijckning medh Oloff Digre/ och at hon tyckte intet Hopp om någon Förlijckning / så länge som detta påstod. Ingierd Konungens Dotter/ hade een stoor åtrå till Konung Oloff/ men Swea Konung bleff hwar gång wreed/ som han hörde talas om honom. Jarlen sade för Biörn/ hwad han hade hört östan ifrån. Biörn sade/ det samma som förr/ at han will ey tillbakars wända/ förr än han hafwer taalat medh Swea Konung. Nu lijder Winteren fram; Och strax effter gör Jarlen sigh reeseferdig; Han hade med sigh 60. Män/ ther med war Biörn och hans Fölie. Jarlen foor tå alt öster i Swerige/ och när han kom op i Landet/ sände han sina Män förr vth till Vpsala/ at hon skal möta honom på Vllaråker: Ther ägde hon ett stoort boo. När Konungens Dotter fick Jarlens Bud / giorde hon sigh färdig med ett stoort Tahl Folck. Hialti tillredde sig at reesa medh henne: Men förr än han drog bort/ gick han för Konungen/ och sade; Sitten fram för alla Konungar Heel. (Sådant Maneer war at hälsa Konungar i gambla Dagar. Heel/ thet är incolumis, integer, intactus. Thet will iagh i sanning säya/ at ingenstädz har iagh kommit/ som iagh har seedt sådan Härligheet/ som är medh eder/ och skal iagh then berömma/ ehwart som iagh kommer här effter. Nu wil iagh bidia tigh/ Konung/ at tu wilt wara min Wän. Konungen swarar/ Hwarföre låter tu Hialti så/ som tu wille strax reesa bort/ eller hwart skall tu hän? Han sade/ Jagh rijder vth på Vlleråker med Ingierd tin Dotter. Konungen sade/ faar tu tå wäl: Een wijß och sedig Man är tu/ och kan wäl skicka tigh ibland högt Folck. Hialti gick tå sin koos. Ingierd Konungens Dotter reed vth på Vlleråcker till sitt Boo/ och tillredde ther ett stoort Gåstebod emoot Jarlen. Tå kom Jarlen och bleff wäl fägnad. Ther drögdes han några Nätter/ och taalade Konungens Dotter och han mycket sin emillan/ och måst om Swea Konung och Norrigis Konung. Hon säyer för Jarlen/ at henne tychtes intet Hopp wara om Föreening. Tå sade Jarlen/ Huru behagar det tigh Frändkona/ (Så kallar han henne/ effter the woro vthi Slächt/ och är så mycket contracte som Fränka/) om Konung Oloff i Norrige frijar till tigh? Det synes oß/ som det skulle wara stoor Hielp till Föreeningen om thenna Mågsämia emillan Konungarna kunde taga Lag: Men om det är emoot tijn willie/ så will iagh intet hafwa ther medh at beskaffa. Hon swarar; Min Fader mon see det bästa på min Sijda/ och andra mina Fränder: Men tu är then/ som iagh hälst will optäcka min hembliga Meening före/ then iagh tycker något högwicktig wara (säy mig nu/) huru rädeligit tycker tu detta wara? Jarlen inrådde henne mycket ther till/ och räcknade många Saaker op/ som lände Konung Oloff till största Heder och åhra. Han sade henne vthtryckeligen om the Tijdender / som tå

nyß skiedde woro / at Konung Oloff hade tagit fem Konungar om een Morgon/och kiört them alla vhr Rijket/och lagt theras Egendom till sitt Rike. Mycket talade the om thenne Saaken/ och kommo vthi allting öfwer eens. När Jarlen wär reese-färdig/ foor han och Hialti medh honom sin koos.

LXXI.

Ragnwald Jarl kom een Dag om Afftonen till Laghmannen Torgny. Ther war een stoor och widt begrepen Gård: Och stodo ther många Män vthe/ hwilcka togo emoot Ragnwald Jarls / och hans Medfölies Håstar och Redskap. Jarlen gick in i Stugun/ ther war mycket Folck inne: Ther satt een gammal Man i Högsätet. Ingen Man hade Biörn seet/ så stoor och tiock/ som then war: Hans Skiegg war så sidt/at det lågi hans Knää/ och vthspridde sigh öfwer heela Bröstet: Han war een deyelig Man/och såg myckit anseenlig vth. Jarlen gick fram och hälsade honom. Torgny fägnade honom wäl/ och befalte honom gå i det Säte/som han plägade sittia vthi. Jarlen satte sigh på andra Sijdon/ twärt emoot honom. Ther blefwo the nogra Nätter/ innan Jarlen framtedde sitt åhrende. Jarlen bad Torgny/at han wille gå vthi Förhör-Saalen. Biörn och hans Fölie gingo medh them. Jarlen begynte sitt Taal/och säyer/ at Oloff Konungen i Norrige hafwer sänt sina Män dijt/ till at göra Fredh. Han talade långt om/ hwilcken Beswärlighet Wästgötherna hade aff then Ofred/som them stod aff Norrige. Han wiste honom Konung Oloffz Sendingebod/ och sade/ At han hade lofwat / at fölia them till Swea Konungen. Han sade och/ at Swea Konung tog detta så illa op/ at han lät ingen Menniskia vndersta sig/ at gå för honom medh detta Taalet. Nu är det så/ min Foster-Fader/sade Jarlen/at iag duger intet allena till at uthföra thenna Saak: Therföre har iagh kommit hijt till tigh/ ty iag hoppades få här någon Tröst och godt Rad. Som nu Jarlen hade vthtaalat / teeg Torgny een stund: Och när han kom till Ordz/ sade han: Underligen ställen i eder/ ther i begären at bära höga Nampn/ hwar medh i alldrig winnen/ det eder kan gagna: I hafwen och ingen Vthwäg/ när i kommen i någon Fara. Hwarföre skulle tu och intet täncka/förr än tu lofwade/ at begifwa tigh på thenna Reesan/ at tu hade icke Macht at taala emoot Konung Oloff: Nu tyckes migh icke sämbre at wara i Bondataalet/ och råda sielff om sina Ord/ at tagla hwad man behagar/ fast än Konungen är ther hoos. Numon iagh komma till Vpsala Ting/ och göra tig ther Bijstånd/ at tu taalar ther orädd för Konungen/ slijckt som tigh behagar. Han war medh Torgny någon Tijd/ och reed medh honom till Vpsala Ting. Ther wat mycket Folck samman kommit/och Konung Oloff medh sitt Hoff.

Then

LXXII.

Then förste Dagen som Tinget war satt/ satt Konung Oloff på een Stool/och hans Hoff stod omkring honom; Men på then andra sidan på Tinget/ sutto the vthi een Stool/ Ragnwald Jarl och Torgny/ och satt för them/ bågges theras Hoffolck: Men baak om Stoolen och alt i Ringzwijs omkring stod Bonda-Allmogen. Somliga stego op på Högar/och annat hwad Högst war/ at the kunde theß bätre få höra. Som nu Konungens åhrender woro vthtaalta/ effter som sedwänia war till at taala; Tå stod op hoos Jarlens Stool Biörn Stallare/och taalade högt. Konung Oloff sände mig hijt/ med åhrende/ at han wil biuda Swea Konung Förlijckning/ och alt thet Landaskiffte/ som tillförenne hafwer warit emillan Norrige och Swerige. Han talade så högt/ at Swea Konung hörde det grant: Men thet första som Konungen hörde nämnas Konung Oloff/ tå tänckte han/ at någon skulle willia förrätta hans åhrende: Och tå han hörde taalas om Eenigheet och Landaskiffte emillan Swerige och Norrige/ tå förstod han aff hwad Grund det monde wara: Han sprang tå op/ och ropte högt/ at then Mannen skulle tijga/ och sade slikt intet behöfwas. Tå satte Biörn sig neder. Och när man fick Liud/ stod Jarlen op/ och säyer om Konung Oloffz Ordsändning och Wänskapz tillbiudelse med Swea Konung; Så och ther om/ at alla Wästgötherna sände honom bud/ at bidia det Wänskap matte blifwa giord med Norriges Män. Han opräcknade alla the Beswär/ som Wästgötherna hade ther aff/ at the miste alle the Saaker ifrån Norrige/ som theras Arbot (eller åhrliga Vppehälle) bestod vthi: Men i stället sotto the för theras Anlop och Härnad/ ther Norriges Konung samblade Häär samman/ och häriade them. Jarlen sade och/ at Oloff Norriges Konung hade Män dijt skickat/ medh the åhrender/ at han wil bedla till Ingierd hans Dotter. Som nu Jarlen hade vthtaalat/ Stod Swea Konung op/ och swarade stolt till Föreeningen/ och bannar Jarlen stoorligen för sin Dristigheet/ at han hafwer giordt Fred och Eenigheet medh then Digra Mannen/ och ingåt Wänskap medh honom. Han sade honom wara een vppenbar Landz-Förrädare emoot sigh/ och det wara rätmätigt/ at Ragnwald Jarl wöro drefwen vhr Rijket/ förty at sådant hade han aff Ingebiorgz sin Hustrus Ingifwande: Och sade det wara det osnällesta Råd/ när han fick sig een slijck Hustru/ alt effter sin Lysta. Han taalte länge och hårdt/ och wreed taalet på det sidsta vth på Oloff Digres sijda. När han nu satte sigh neder/ tystnade först alla. Tå stod Torgny op; Och när han war opstånden/ reste alla Bönderna sig/ the som förr hade sutit/ opp/ och ther till ruusade fram alla the på andra stället hade warit/ och wille höra/ hwad Torgny taalade. War tå först stoort Gny aff Folckets Myckenheet/ och theras Wäpn. När som Liud ficks/ talade Torgny.

LXXIII.

Annorledes är nu Swea Konungz Skaplyndi/ än det förr hafwer warit. Torgny min Fader-Fader kunde minnas Erick Upsala Konung Eindridaßon/ och sade det om honom/ at när han war på sin Ungdoms. ålder/ at han hade hwar Sommar Ledunger uthe/ och häriade i åthskilliga Land/ och lade under sigh Finland/ Kirialand/ Estland och Turckland/ och wijda om Österlanden må ännu synas Jardborgr / det är/ Jord-Skantzar/) och andra stoora Wärck/ som han giorde; Och war han icke så högmodig/ at han icke hörde them/ som hade något Nödwändigt at taala med honom. Torgny min Fader/ war een lång tijd hoos Styrbiörn/ och war honom hans Seed wäl bekant: Rijket stod i hans Dagar aff mycken Styrckia/ och icke aff något Högmod: Han war god och ledig emoot sina Män. Jag må och minnas Konung Erick then Seyersälle/ med hwilcken iagh hafwer warit på många Krijgstog/ och ökade han Swea Rike/ och förswarade det sedan manneligen: Oß war godt at komma Råd om wid han. (det är/ han hörde gerna Råd/ och låt beweka sigh/) Men theñe Konungen som nu är/ låter ingen Menniskia drista sig at taala med honom/ annat än hwad som han will låta wara; Och gör han det medh all Häfftigheet/ och låter sina Skattland gå ifrån sigh/ igenom sin Oachtsamheet och Swagheet. Han begärar at behålla Norriges Rijke under sigh/ hwilcket aldrig någon Swea Konung hafwer begärat/ och gör många Menniskior Oroo. Nu är det wåra Bönders Wilie/ at tu Konung Oloff gör Eenigheet med Oloff Digre Norriges Konung/ och gifwer honom tijn Dotter Ingierd. Och om tu will winna under tig något Rijke i Österwäg/ som tiina Föräldrar och Fränder hafwa ther ägt/ så wilia wij alla fölia tigh ther till. Men ther tu inthet will höra det wij taala/ tå mon wij på tigh ett Anlop göra/ och dräpa tig/ och lida ingen Ofred eller Olag: Så hafwa wåra Förfäder giordt/ ther the styrte fem Konungar i een Källa på Musating/ hwilcka tillförna woro opfylta med åhregirigheet/ som tu är emot oß. Säg nu snart/ hwilka Willkor tu heller begärar. Tå giorde heela Meenigheeten straxt ett stoort Wapnabrack/ och mycket Gny. Konungen stod tå op/ och säyer/ at alt will han låta gå effter Böndernas Wilie/ sade och/ at Swea Konungar hafwa så alla giordt/ låtandes Bönderna råda medh sigh/ uthi alt hwad the begära. Tå stannade Böndernas sorl. Och begynte Höffdingarna/ Konungen/ Jarlen och Torgny tå at göra Fred och Eenigheet på Swea Konungens Hand/ effter thet som Norriges Konung hade Bud sändt. På detta Ting war beslutit/ at Ingierd Oloff Swea Konungs Dotter skulle blifwa gifft medh Konungen i Norrige. Konungen fick Jarlen i Händer hennas Fästar/ (det är/ han gaff honom Macht at trolofwa henne/) och gaff honom Fullmackt uthi heela thenna Handelen. Så skiltes the åth ther på Tinget/ när Saaken war sålunda beslutin. När

nu Jar-

Jarlen foor heemledes / kom han till taals med Konungens Dotter Ingierd; Och talte the sin emillan om Saksens beskaffenheet. Hon skickade K. Oloff Nöder aff Pelli oc Silkiråmur/ (det år/ Sindel och Skijr:) Jarlen foor tillbakars åt Gautland och Biörn mz honom. Biörn bleff tå ther någon Tijd/ och foor sedan åt Norrige igen/ med sitt Föllie. När han nu fant K. Oloff/ sade han Vtgången på sitt Åhrende/ sådan som han war. Konungen tackade Biörn mycket för thenna Reesan/ och sade/ som thet och war/ det han har hafft Lycka till at fulborda thenna Reesan i sådan Ofred. När Wåren nu begyntes/ foor K. Oloff vth till Siön/ lått tillreda sin Skeep/ och ståmbde Folck till sig: Drog så om Wåren op åt Wiken till Lidandisnås: Och alt foor han Nord till Haurdaland/ ther sånde han Låndemån bod/ och till skickade alt thet båsta Folcket vhr Håraden/ at tillreda thenna Reesan som Hederligast/ ther han skulle möta sin Fåstemö. Detta Gåstebod skulle stå om Höstien öster wid Elfwen på Landemårckit.

LXXIV.

K. Oloff hade med sig K. Hröreck then Blinde. Och når hans Såår woro låckte/ fick K. Oloff honom twå Mån till tiånst/ och låt honom sittia i Högsåte hoos sig/ och hölt honom vthi Maat/ Drick och Klåder/ ingen deel wårre/ ån han hölt sig sielff. Hröreck war tystlåtig/ och swarade sturskt och kort/ når man wille taala med honom. Thet war hans maneer/ at låta sin Skopoike leda sig vth om Dagen allena ifrån annat Folck. Tå slog han Knapen/ at han lop ifrån honom. Tå sade Hröreck för Konung Oloff/ at tenna Swenen wille intet tiåna honom. Tå bytte K. Oloff om Tiånare med honom/ och det gick på samma Sått som tillförna/ at intet Tiånstehon kunde blifwa hoos honom bijståndigt. Tå fick K. Oloff een Man wid Nampn Swen till at föllia honom: Han war i Slåckt med Hrörek/ och hade warit hoos honom tillförna. Hrörek hölt sit förriga såtti strångheeten/ och sa i det/ at gå så allena: Men når han och Swen woro allena/ tå war han lustig och talcföör: Han minte sig oppå många Saker/ som förr hade sig tilldragit: Såsom war det som i hans Dagar hade håndt/ tå han war Konung: Han opråcknade sin förriga Lijffztijd/ och så thet/ hwem som hade affskurit honom hans Riike/ och Wållmackt/ och giordt honom till een Allmosoman. Men det tycket mig doch öfwer alt thet swårasta/ sade han/ at tu eller andra mina Frånder / the som man hafwer hafft godt Hopp om/ skola nu blifwa så stoora åttlerar/ (det år / the som wanslecktas eller blifwa till stoor Skam i sin Ått eller Slåckt/) at the intet håmnas then Siidewyrdning/ som wår Slåckt år wederfaren. Sådant Harmfult Taal hade han offta. Swen sade/ det the hade med sina öfwermån at tråta/ och det the hade lijten Fördeel. Hröreck sade / Hwar till skola wii långe lefwa medh Skam och Skada; Vthan ther så kunde hände / at tagh som år blind / kunde winna

Seger på honom/som want Seger på mig sofwande. Thet eena kunde nu förekomma hans myckna Ordp/ at han tagar sig inthet till wara. Jag will lägga Råden till/ och skulle fuller intet spara Händerna/ om iag kunde nyttia them/ men thet får iag intet för Blindheet skull. Och förthenskull skall tu båra Wapn på honom. När som nu Oloff är dräpin/så weet iag vthaff gamla Spådommar / at Rijket lårer komma vnder hans Owänner. Kan nu så hända/at iag blifwer Konung/ tå skalt tu blifwa min Jarl. Så wijda kom han med sitt Intaalande/ at Swen besakade föllia detta Rådet. Så war Stämplingen giord/at når Konungen wille gå till Afftonsång/ stod Swen vthi Swalen för honom/ och hade een dragan Sabbel under Kiortelen. När nu Konungē gick vth vhr Stugan/ kom han fortare fram ån Swen tänckte/och såg han Konungē i Ansicktet Tå bleff han bleeck och sootgal i Ansicktet lijka som ett Lijk/at Händerna föllo ned på honom. Konungen såg strart at han war rädd/och sade: Hurn nu Swen/Will tu swijka mig? Swen kastade Kiortelen och Sabbelen för sig/och föll nederför Konungens Fötter/och sade/at i Gudz och eder Hand Herre. Konungen befalte taga honom fast. Tå war han i Jern satt. Och lät Konungen föra Hröreckz Säte på een annor Bänck. Tienaren tillgaff han Lijfwet/och lät honom fara vhr Landet. När Konungen fick Hröreck ett annat Härberge till att sofwa vthi/ än thet som hån sielff lz ff vthi. Och i det Härbärget lågo många aff Konungens Hoff. Han fick och så twå Mån till vthaff sin Hird/ at föllia Hröreck både Natt och Dag: Thesse Män hade länge warit med K. Oloff/och hade han pröfwat them i Troo heet emot sig. Intet talas ther om/at ther hafwa warit aff stoort Slächte. Hröreck giorde vnder stundom det/at han teg stilla många Dagar/så at ingen Menniskia fick ett Ord aff honom: Stundom war han så glad/ at aff hwart och ett Ord/ som han taalte/hade man Lust. Stundom taalte han mycket/men ålt wrångt. Han drack vnder tijden hwar Man öfwer ända/och giorde alla oföra: Men elliest theszemillan/drack han lijtet. K. Oloff gaff honom wäl Spelepenningar. Offta giorde han det/ när han kom i sitt Härberge/ at han lade sig till sömns/ och lät taga inn några Bötter med Miöd/och gaff alla the Månn som i Härberget woro at dricka/hwarvthaff han bleff tocka såll (behagelig.)

LXXV.

Een Man är nämbd Fin then Lille aff Vpland: Men sombliga såya at han war vthaff Finskt Slächte. Thenne war mindre och snarare på sina Fötter än någon annan; Så at ingen Häst tog honom i Löpande igen: Han kunde bätter omgåås med Skiider och Bogar än någon aññan. Thenne hade länge tiänt Konung Hröreck / och hade offta farit hans Ährender/the som någon Troohеet fordrade. Han weste alla Vplandz Wägar/ och war ther bekant med mycket förnämbt Folck. När som Hröreck war

tagen

tagen till fånga/ begaff Finn sig med them på Reesan/ och war offta i Sälskap medh Knaparna/ och tiänarna/och hwar gång/ som han förmätte/ kom han Konung Hröreck i Taal och tiänte honom. Hröreck taalte stundom ogärna medh honom/ förty han wille icke låta någon mißtäncka theras Samtaal. Som nu något leed på Wären/ och the drogo vthi Wiiken/ tå drog Finn sigh i några Dagar ifrån Hären/och kom så igen/ och war med them till een Tiid. Thetta hände så offta/ och ingen gaff acht ther oppå/ förty många woro Omlöpare vthi Hääaren/ at ingen Menniskia merckte ther oppå.

LXXVI.

Konung Oloff kom till Tunßberg för Påska/ och drögde ther länge om Waren. Ther kommo tå i Byen många Kiöpmän/både Saxer och Danska/östan vhr Wijken/och Nordan vhr Landet/ at ther bleff öfwermattan mycket Folck. Tå war ther een god tiid/och myken dryckenskap. Thet tildrog sig een Affton/ at Konung Hröreck war kommen i sitt Härberge mycket seent/ warandes öfwersta drucken/ och tämmeliga Lustig: Tå kom Finn then Lille dijt medh een Bytta Miöd/ then war grasat Miöd och mycket starck. (grasat Miöd kallas then/som Gräß eller örter äro lagda vthi/) Hröreck låt gifwa dricka åt alla them som inne woro/ alt till theß the somnade/ hwar på sitt ställe. Finn war tå bortgången/ och Ljus brand i Härberget. Tå wäckte han oppå the Män/ som plågade följa honom/ och säyer sigh willia gå vthi Gården. The hade een Fackla för sigh/effter thet war mycket mörckt. Vthi Gården war een mycket stoor Kammar/ som stod på Stolpar/ och war ther een Windeltrappa at gå vp till Dörren. När nu Hröreck satt i Gården/ tå hörde the at någon taalte ther vthe/ och sade/ Hugg then Fanen. Tå hörde the Skräll och Döön/lijka som något skulle falla. Tå sade Hröreck/ fulldruckna mände the wara/ som ther slåß med hwar andra: Gään fort/ och skillier them åth. The styndade sigh löpandes/ och som the kommo i Windeltrappan / war then först huggen som sidst gick/ och blefwo doch båda dräpna. Ther woro komna Konung Hröreckz Män/ Sigurd Hiit/ som hade warit hans Merkes-Man/och femton andra; Ther war och Finn then Lille. The drogo Lijken op emillan Hwsen/ togo Konungen/hade honom bort medh sigh/ och lupo på een Skuta/som the ägde/ och rodde så sin koos. Sighwatr Skald soff tå i Konung Oloffs Härberge; Han stod op om Natten/och medh honom hans Skopoike/och gingo vth till then stoora Kammaren: När the skulle gå neder för Trappan/ tå snafwade Sighwatr/föll på Knää/stack neder Handen/ och war ther wått under. Han sade tå / så tyckes migh/ at Konungen hafwer fått oß många Karfafotin nu i qwäll/och log. (Karfi är een Bååt med mycket smal Kiöl vnder/ och trillar gerna på Sijdorna. Här vthaff tager Sighwatr Lijcknelse/ och säyer; At Konungen haffwer fått många Karfafotin/ effter han hade giffwit

them

them så myckett at dricka/ at the intet blefwo stadigare på sina Fötter/ än Bååten på Kiölen.) När som the nu kommo in i Härberget/ ther som Liuset brand/ frågade Poiken/ om han hade skadt sigh/ eller hwarföre han war så alt öfwer blodig? Han sade; Intet har iagh skadt mig/ men doch törs här wara något äfwentyrligit vnder. Han wäckte på Tord Märckisman Folasson/sin Sängalag; The gingo sedan vth/och hade Lyckta med sigh/och funno strax Blodet: Tå leetade the/och funno Lijken/them the igen kiende: The fingo och see/ at ther låg een stoor Trååstock/ och war det hugget i honom. (Sedan fick man weeta/ at det hade warit giordt för Omslag skull/ at narra them vth/ som dräpne woro.) Tord och Sigwätr talade sin emillan/ och sade det wara aff Nöden/ at Konungen fick förft weeta thenna Tijdender. The sände Drängar till det Härberget som Hröreck soff vthi: Tå soffwo ther alla Menniskior/ men Konungen war borta. Han wäckte på them/ som ther woro inne/och sade thesse Tijdender: Tå stodo Männen op/ och gingo vthi Gården ther Lijken woro: Och oansedt thet war aff nöden/ at Konungen fingo weeta detta först/ liickwäl torde ingen wäcka honom. Tå sade Sighwatr/ Hwilcket will tu heller Cammerat/wäcka Konungen/ eller säya honom thesse Tijdender? Han sade/ För ingen deel törß iagh wäcka honom/ men säya mon iagh wäl Tijdenden. Tå sade Sighwatr/ Myckett är ännu igen aff Natten/ och kan hända/ förr än thet dagas/ at Hröreck har fått sigh någon hemlig Göma/ och sedan blifwer det intet godt at få honom igen: Men ännu monde the intet långt wara bortkomna/ effter som Lijken äro warma/ och skal oß aldrig skee then Skammen/ at wij icke skola låta Konungen weeta theßa Sweek. Gack nu/ tu Tord/ op i Härberget/och bliff ther till theß iagh kommer. Tå gick Sighwatr till Kyrckian/ wäckte Klockaren/ och bad honom ringa för Konungens Tiänaras Siäl/ och sade honom/ hwilcka thiälslagna woro. Klockaren giorde som han bad. Wid Ringningen wacknade Konungen/ och satte sig op/ och frågade/ om thet war Ottesångz Dagz? Tord swarade/ Wärre ämne och mera Tijdender äro här skedde; Konung Hröreck är här borte/ och båda edra Hirdmän äro dräpna. Konungen frågade effter Omständigheeterna/ som sig hade tilldragit: Tord sade honom sliickt som han wiste. Tå stod Konungen op/ och lät blåsa till Hirdstämna. När nu Folcket kom till hoopa/ nämbde Konungen vth män/ at fara alla Wägar ifrån Byn/ at leeta effter Konung Hröreck/ så wäl till Siöß/ som till Landz. Tore then Länge tog een Skuta/och foor med sitt Folck/ at leeta effter Hröreck/ och hade 30. Män med sig. När nu något begynte Liußna/ fingo the see twå små Skutor fara för them: När the nu sågo hwar andra/ så rodde the på båda sijdor/ som mäst the förmåtte. Ther war tå Hröreck med 30. Man. Som the nu sammandrogo medh them/ hölt Hröreck åth Landet; Tå lopo the alla oppå Landet/ så när som Konungen/

gen/ hwilcken satt wid Styrewalen: Han bad them Fara-wäl/och hee-
la Hettas. Ther näst rodde Thore till Landz/ tå sköt Finn then Lille een
Or/ hon kom mit på Tore/ och fick han strax ther aff sin Död: Men
Sigurd medh sitt heela Föllie lop till Skogz. Tores Tienara togo hans
Lijck/ och Konung Hröreck/ och förde till Tunßberg; Konung Oloff
tog tå på sig/ at holla Konung Hröreck/ låta granneligen achta honom/
och hade stoort Föreseande om hans Sweek. Han fick och honom Kar-
lar/ at bewara honom Natt och Dag. Hröreck war tå öfwermåttan
lustig/at ingen kunde befinna annars/ än honom sw behagade alt på det
bästa Sättet.

LXXVII.

Thet tilldrog sigh oppå een Vppstigningar Dag/ (det är/ Christi
Himmelzfärdz-Dag) när Konung Oloff gick till Högmässa/ och Biskop-
pen gick med Processio om Kyrckian/och ledde Konungen/ kommo the till
Kyrckian igen/Nord wid Dörren in i Choret/ hwilcken Konung Hröreck
satt nämst/ som han war waan. Han hade slagit Kappan öfwer Ogo-
nen och Ansichtet. Tå nu Konung Oloff satte sig neder/ tog Hröreck
medh sin Hand på hans Axel/och tryckte till: Han sade; Silkes Kläder
hafwer tu nu/Frände. Konung Oloff swarade; Nu holles een stoor
Högtijd till JESV Christi åminnelse/ när han opsteg till Himbla aff
Jorden. Hröreck sade; Inthet förstår iagh något här vthaff/ at det
må kunna gå mig något till sinnes/förty thet tu säyer om thenna Christ/
tycker iag myckit otroligit wara; Doch lijckwäl hafwa många effter-
dömme skedt i gambla Tider. När som Mässan war begynt/ stod Ko-
nung Oloff op/ hölt Händerna öfwer Hufwudet/ och lutade till Alta-
ret/ så at Kappan kastades öfwer Härderna: Tå sprang Hröreck snart
och hastigt op/och stack åth Konung Oloff med een Saxkniff/som kalla-
des Ryting. Stinget träffade i Kappan/vnder Skuldrorna/ förty han
hade lutat vndan: Kläderna skuros mycket/men Konungen bleff icke såår.
Som Oloff befant detta/ lop han fram på Golfwet. Hröreck stack åt
honom andra gången med Saxen/ och stack miste. Tå sade han/ Flyr
tu nu/Oloff Digre/för mig/ som nu är blind? Konungen befalte sina
Män taga fast honom/och ledan vhr Kyrckian/och thet wardt så giordt.
Effter thenna Händelsen/inråddes Konung Oloff/at låta dräpa Hröreck
Blinde. Det är/sade the/ inthet annat än försökla Lyckan/at i hafwen
honom alltijd hoos eder/och skonen honom/ ehwad för ohöfwor han ta-
ger sig före: Ther han och stämplat ther effter Natt och Dag/at taga
Lijfwet aff eder: Men om i skicken honom bort ifrån eder/ kunne wij
intet see något Förråd till at achta honom/så at det skulle wara wist/ at
han intet kommer bort: Hwilcket om så skeer/mon han strax samman-
sambla een flock Folck/ och giöra mycket Ondt. Konungen swarar/ Det

 är rätt

är rätt i säyen/at många hafwa Döden ledit för mindre Brott än Hröreck hafwer giordt: Men tröger är iagh till att förlora then Seyer/ som iagh fick öfwer Vpländinga Konungar/när iagh tog fem een Morgou/ och bekom theras Rijken/ så at iagh ingen theras Dråpare behöfde wara: Förty the woro alla mina Frånder. Men doch kan iagh nåpligen see/om Hröreck får twinga migh till at dråpa sig eller ey. Hafwer Hröreck för then Orsaaken skul taget Konungen på Axlen/ at han wille weeta om han war i Brynia.

LXXVIII.

Een Man är nämbd Toraren Nefiulßon; Han war een Ißländing/och Släcktad Nordan aff Landet: Intet war han aff högSläckt/ likwäl war han een klook Man / wältalig och dristig hoos förnämbt Folck: Han war wäl bewandrad/ och hade länge warit vthan Landz. Toraren war Manna Liotaster/ och bar Frahwessu: (det är/ Han war så leder och grym i Ansicktet/at han ther vthinnan öfwergick alla andra/) Hans Lemmar woro illa satta: Stoora och tiocka Händer hade han: Men Fötterna woro mycket hisleligare. Wid thenna Tijden war Toraren i Tunßberg/ när thesse Tijdender skedde/ som förr war omtalt. Han war något i Bekantskap medh Konung Oloff. Toraren giorde tå et Kiöpskep färdigt/ som han siel ff ågde/och årnade till Ißland om Sommaren. Konung Oloff hade Toraren till gäst några Dagar/och taalte mycket medh honom. Toraren soff om Nätterna i Konungens Härberge. Det war een Morgon tijdeliga/at Konungen wacknade; Men det andra Folket soff i Härberget: Tå war Soolen för een liiten stund opgången/ at liust war blefwit innne. Konungen såg at Toraren hade räckt then eena Footen vth om Kläderna: Han såg på Footen een stund; Tå wacknade hans Män i Härberget. Konungen sade till them; Waket hafwer iagh een stund/och sedt then Syn/ som migh tycktes nästan wara sällsam; Thet är een Menniskio Foot/hwilcken är så illa fatt/ at iagh täncker här i Kiöpstaden skall icke finnas hans maake/ och bad andra see oppå/ om them och icke syntes så wara; Och alla som sågo thet/ hollo ther medh. Toraren förnam hwad taaltes/och swarade: Fätt är sua einna hluta/at aurwänt se at finist slickt. (det är/Ingen ting är så sällsamt/at thet ju hafwer sin Maka/) Och tyckes thet likast/at här skulle och fiñas een. Konungen sade; Näpligen kan iagh troo/at här finnes een sembnleed Foot/fast iagh skulle wädias ther om. Tå sade Toraren; Jagh är färdig at wädias medh tigh/at iagh må finna här i Kiöpstaden een ledare Foot. Konungen sade/Tå skal then aff oß kiusa een Böön aff then andra/ som sannare säyer. Thet må så wara/ sade Toraren. Han räckte så vth then andra Footen vhr Kläderna / och war then fögo fägrare/ förty stoora Tån war borto. Tå sade Toraren/ see här/Konung/ then andra Footen/och är han ledare/ efter then största Tån är borto: Hö-

rer migh

rer mig altså Wadet till. Konungen sade; Icke så! Then andra Footen är ledare/förty ther äro fem Täer/och alla grymma/ Men här äro allenast fyra / Och bör mig nu niuta een Begäran aff tig. Toraren sade: Dyrt är Drottins Ordit. (det är/ Ordet som Herren talar/ är så dyrt/ at det ß är intet til at kiöpa/ det är(tu måtte hafwa sant:) Och hwilcken Bön will tu aff mig åska? Konungen swarer; Then/ At tu förer Konung Hröreck till Grönland till Leiff Erichßon. Toraren sade; Aldrig har iag kommet till Grönland. Konungen sade/ Det är wäl tijd på för tig/ at tu besöker eengång Grönland. Sådan bewandrad Karl/ som tu är/ om tu elliest intet för hafwer ther warit. Toraren swarade först intet här till. Men när Konungen hölt wijdare an om Saaken/ näkade Toraren icke aldeles ther till/ vthan sade; Jag skall låta Konungen höra then Bön/ som iag hade ärnat at bidia/ om Wadet hade fallet mig till: Och är det/ At iag wille bedia eder/ at få blefwet eder Hofftiänare/ och om iag hade thet bekommit/ hade iag warit skyldig till at göra/ hwad som i hade willat kräfwia aff mig. Här till besakar Konungen strax/ och blifwer Toraren hans Hoff-Tiänare. Tå tillredde Toraren sitt Skepp; Och som han war färdig/ tog han emoot Konung Hröreck. När the nu skilltes ifrån hwar andra Konung Oloff och Toraren/ sade han; Om så kan hända/ Konung/ som intet är olijckt/ at Grönlandz-reesan intet går för sig/ och komno wij till Ißland eller andra Land/ huru skal iag skilias ifrån thenna Konungen/ at det må blifwa effter eder Behag? Konungen swarar/ Om tu kommer till Ißland/ tå skall tu fåå honom Gudmund Eygiolfßon/ eller Skaffta Lagman/ eller och någon annan Höffding i Händer/ then som will förtiäna min Wänskap med wissa Teckn. Men om tu kommer till andra Land/ the som här när ligga/ tå laga så/ at tu weet wist/ at Hröreck kommer aldrig till Norrige med Lijfwet igen. Men lijckwäl giör det intet/ förr än i hafwen någon annan Vthwäg. När Toraren war nu färdig/ och han fick Börd/ seglade han sin koos/ vth för Eygior/ och Nord om Lindißnäs/ och sedan vthi Hafwet. Han hade icke godt Böör/ men warade sig doch det bästa han kunde/ at komma till Landz. Han seglade Sönnan för Ißland/ och seglade så långt ifrån Landet/ at han såg intet meer än som Toppanna aff the högste Bärgen/ och så Wäster om Landet in i thet Grönlänska Hafwet. Ther fick han Mootwäder/ och stoor Siö. Som nu något leed på Sommaren/ kom han till Ißland/ ther som nu heetar Bredafiord. Torgils Arasson kom först till honom vthaff Höffdingarna. Toraren wiste honom Konung Oloffs Ordsändning/ Wänskapz Tillbiudande och wissa Teckn/ som följde ther med/ om han togo emoot Hröreck. Torgils swarade wäl/ och bad Hröreck till sig; Then Winteren war han hoos Torgils Arasson. Ther kunde han intet blifwa / vthan bad Torgils följa sig till Gudmund Eygiolfßon/ förty han sade sig hafwa hördt/ at hoos

Gudmund war then största Prächtigheet på Ißland/och at han war honom tillhanda skickat. Torgils giorde som han bad/ och fick några Män till at föllia honom på Maudre Wall. Gudmund tog wäl emoot Hröreck för Konung Oloffs skull; Och war han hoos Gudmund then Winteren. Tå wille han ther intet långre wara/ och fick Gudmund honom tå een lijten Gård / som heeter Kalffskin: Ther woro fåå Hion. Then tredie Winteren war Hröreck ther/ och sade/at sedan han kom ifrån sitt Konungzliga Wälde/ hade han ther så warit/som honom bäst behagade: Ther war han vthaff alla för then högste åhrad. Om Sommaren ther efter bleff han siuck och dödde. Så är sagt at then eena Konungen ligger på Ißland begrafwen. Tore Nefiulsson bleff länge sedan brukad på Reesor/och war stundom när Konung Oloff. Thenne Sommaren som Toraren foor till Ißland med Hröreck/foor och Hialti Skieggaßon till Ißland/och gaff Konung Oloff honom många wänliga Begåffningar/ när the skilltes åt.

LXXIX.

Then samma Sommaren/ drog Eywind Vrarhorn på Röfwerii i Wästre Siön/och kom om Höstien Kånofogr Konungen på Irrland till hielp/när han vthi Vlffkieldz-fiord drabbade i hoop medh Einar Jarlen aff Orcknö. Ther bleff een stoor Slacktning. Och effter Kånofogr hade mycket meer Folck/ fick han Seyer: Men Einar Jarl flydde med ett Skeep/och kom om Höstien till Orcknö/ när han hade förlorat mästedeelen aff sitt Folck/och alt det Rooff/ som han hade tillförna fått: Han war tå mycket illa till Fredz öfwer thenna sin Reesa/ och gaff Nordmännerna/ the som warit hade i Slacktningen med Konungen på Irrland Skulden till sin Oseyer.

LXXX.

Nu will man ther vthaff begynna / som Konung Oloff then Olgre begynte sin Brudfärd/ at söka Ingierd sin Fästemöd/ Konungens Dotter aff Swerige. Konungen hade mycket och vthwalt Folck med sig/så at honom följde nästan alt det förnämsta Folcket/som honom war nära affkommet: Ther till hade hwar hög Person med sig vthwalt Folck/så wäl till Släckten/såsom till all annan Fullkommelighet. Thetta Folck bleff vthrustat med stoor Omkostnad/både till Skeep/Wapn och Kläder. Med detta Folcket höllo the öster till Konungahella; Hwarest the intet fingo höra aff Swea Konung. Ther woro och inga Män aff hans Hand komna. Konung Oloff drögde länge om Sommaren i Konungahelle/ och frågade mycket effter / hwad man kunde säya om Swea Konungz Reesa och hans Företagande; Men ingen kunde något wist ther om berätta: Tå vthskickade han sina Män op i Gautland till Ragnwald

Jarl/

Jarl/ och låt fråga/ om han wiste/ huru det tilkom/ at Swea Konung intet kom efter Afftaall till Stämnan? Jarlen sade sig det intet weeta; Men om han bleff wo något ther om warse/ sade han sig wilia skicka sina Mån till Konung Oloff och låta honom weeta Orsaaken/ om till efwentyrs Drögzmålen skedde för några Riikzens åhrender skull/ som och kan förefalla/ at Swea Konungz Reesor opskiutas offta mehr än han årnar.

LXXXI.

Oloff Erickßon Swea Konung hade förft een Frilla/ som heet Edla/ een Jarls Dotter aff Winland: Hon hade warit tagen i Krig/ och bleff förthenskull kallad Konungens Ambot. Theras Barn woro Eymundr/ Astridr och Holmfridr. Theßförvthan hade Drotningen een Son/ hwilken bleff föd Jakobsmässe-Dag: När then skulle blifwa döpt/ låt Biskopen honom heeta Jakob/ hwilcket Nampn behagade the Swenska illa/ och sade the/ at aldrig hade Swea Konong Jakob heet. Alla Konung Oloffs Barn woro deyeliga och wålförståndiga. Drotningen war Stoormodig/ och hade iuthet godt Tycke till sina Styff-Barn. Konungen sånde Bymund sin Son till Winland/ och bleff han op fostrat hoos sin Moders Frånder/ och hölt han icke länge Christendomen. Astrid Konungens Dotter bleff opfostrat i Wäster-Gautland hoos een mäcktig Man/ som heet Egill Hon war deyeligare än nogon annan Qwinnesperson; Wältaalig/ Lustig/ Ödmödig och Giffmild på Penningar. När hon kom till sina åhr/ war hon offta medh sin Fader/ och täcktes hwar man wäl. Konung Oloff war een Stoormodig Man/ och oblijd i sitt Taal: Honom behagade mycket illa/ ther Landzfolcket hade giordt Buller emoot honom på Upsala Ting/ och hade hotat honom medh illaka Willkor/ och tog han måst Ragnwald Jarl therföre. Inga Tillredelser låt han hafwa om Brudfärden/ efter som sagt war om Winteren/ at han skulle giffta Ingerd sin Dotter/ åt Oloff Digri Norriges Konung/ och fara om Sommaren till Landemarcket.

När nu Sommaren leed något fram/ begynte många blifwa något förwetna ther om/ hwilcken Meening han skulle hafwa/ eller om han wille hålla Förbund medh Norriges Konung/ eller göra Förlickningen och Freden till inthet. Många woro här öfwer illa tilfredz/ men ingen war så dristig/ at han torde fråga Konungen om thenna Saaken. Många beklagage detta för Ingerd Konungens Dotter/ och budo henne årfara/ hwad för Opsåt Konungen hade. Hon sade sigh nödigt willa taala något om sin Faders och Oloff Digras Byte/ förty ingentera hölt mycket aff then andra/ och then eena gången hafwer han mig illa swarat/ när

 jag

iag taalte på Konung Oloff Digras siida. Här öfwer bleff Ingerd myket illa till modz/ ther till swårmodig och bedröfwat/ at hon änteligen wille weeta/ hwad Konungen månde herpthinnan tage sig före: Hon wänte det heller at Konungen skulle intet holla sina Ord emoot Konung Oloff/ förty hon befant/ at hwar gång bleff han wred/ när Oloff Digre war Konung kallad.

LXXXII.

Thet tilldrog sig een Dag bitijdeliga/ at Konungen reed ut på Jackt/ med Hökar/ Hundar och nogra Män: Som the nu läto Hökerna lösa/ tå drap Konungens Höök på then första Lyckten 2. Orrar/ och strax ther efter rände han fram/ och dräpte 3. Orrar. Hundarna lupo neder vnder/ och togo hwar Fugel för sig/ när the fullo till Jorden: Konungen reed effter/ och tog sielff hwad han hade waidt/ och skrytte nycket aff/ och sade; Jag troor at hwar vthaff eder hafwer långt att reesa effter sådant Fänge: The sannade thet/ och sade/ at ingen Konung monde på Jackt hafwa så stoor Lycka som han: Sedan reed Konungen och alla the andra hem. Konungens Dotter war tå något glad/ och gick wid then tiiden vtaff sit Gemack: Och som hon seer/ at Konungen reed i Gården/ wänder hon diit och hälsar honom: Han fägnade henne ledandes/ och bar strax fram Fuglarna/ och sade om sin Weydeskap/ och frågade henne/ Hwar hon weste nogon then Konung/ som så mycken Weydskap hade fått på een lijten stund? Hon swarar; God Morgonweyd är thetta/ Herre/ ther i hafwen fått fem Orrar; Men meera war det/ ther Oloff Norriges Konung tog fem Konungar een Morgon/ och egnades alt theras Riike. Som Konungen detta hörde/ lop han aff sin Häst och till henne/ och sade; Weet tu det Ingerd/ at så stoor Kärleck tu dragar till then Digra Mannen/ skal tu then aldrig åtniuta/ och ingen aff eder then andras. Jag skal giffta tig åt någon Höffding/ som mig anstår at holla Wänskap med; Men aldrig mon iagh holla Wänskap med then Mannen/ som hafwer taget mit Riike till Rooff/ och giordt mig mycken Skada vthi Röfwande och Mandråp. Lycktade the så sitt Taal/ och gick hwarthera sin Wäg. Ingerd Konungens Dotter war nu blefwen fullwiß om Sanningen/ hwad Swea Konung hade i Sinnet: Skickade förthenskul strax Sändingebod till Ragnwald Jarl/ och lät säya honom/ hwad nytt war med Swea Konung/ at ryggat war alt hans Lyffte med Norriges Konung/ och bad Jarlen tilliika med the andra Wästgötherna at taga sig wara/ förty the mon nu intet wara wissa om Fred aff Norriges Män. När som Jarlen fick thessa Tijdender/ sände han Bod öfwer alt sitt Riike/ och bad sina Män at taga sig wara/ om the Norske wille häria på them. Jarlen skickade och Sändingebod till Oloff Digre/ och lät säya honom thesse Ord/ at han wille holla Wänskap

med

medh honom / och begärte ther hoos at han intet skulle häria på hans Rijke. Som detta Sändingebodet kom till Konung Oloff / bleff han mycket wred och illa till modz / at ther woro några Dagar / at som ingen Menniska fick något Ord aff honom. Effter det hölt han Ting hemma i Hwset: Så stod Biörn Stallare först opp och taalte; Begynnandes ther vthaff / at han hade förleden Winter farit öster till at giöra Fred / Och huru Ragnwald Jarl hade honom wäl fägnat / och huru Swea Konung hade först beswärliga tagit op det ährendet: Ther till / at then Föreening som giord war / skedde meer aff Folckens Instyrckande / Torgnys Mackt och Ragnwald Jarls Tillhielp / än Konung Oloffz goda Willia; Och tycker iag mig förthenskul weeta / at Konungen mon wara Orsaaken / at Föreenigen är till intet giord / och icke mon thet wara tillräcknat Ragnwald Jarl / aldenstund wij pröfwade honom / för Konung Oloffs opricktige Wän. Nu will Konungen weeta vthaff Höffdingarna och / det andra Krijgzfolcket / hwad man skall taga nu förr Råd; Antingen han skall nu gå op i Gautland / och häria med thet Folcket / som wij nu hafwa / eller synes eder annat bättre Råd? Han taalte länge och snält. Effter det taalte många aff Riickzens Ständer / och kommo nästan alla ther vthinnan öfwer eens / at the affrådde at häria / aff Oorsack / oansedt wij hafwa mycket Folck / så äro här sammankomna the rijkaste och förnämste Män / och till Härnad äro vnga Män bättre fallna / the som tycka för gott wara at afla sig Fää och myndigheet: Thet är och förnämbliga Mäns Maneer / at om the skulle draga i Härnad och Krijg / så hafwa the många Män at gå framföre och skona sig / förtyat offta slåß the intet wäl / som liitet så äga / än the som riike äro. Aff thetta theras Ingifwande / tog Konungen detta Rådet / at han opreff Ledungar / och gaff hwar man loffat resa heem; Men lyste doch / at andre Sommaren skall han Leedunger vthe hafwa / aff alt Landet / och holla then emoot Swea Konung / at hämnas detta Laußmåle / (det är / Ordrygning /) Detta behagade allom wäl. Foor tå Konung Oloff Nord i Wijken / och satte sig om Höstten neder i Borg / och låt diit föra alla Nödtorfftigheeter / som behöffdes til Winterlägret. Ther satt han then Winteren med mycket Folck.

LXXXIII.

Folcket taalte nästan oiempt om Ragnwald Jarl; Sombliga sade / at han war Konung Oloffs trogne Wän / men sombliga höllo det för oliickt: Och sade / at han mon iu råda / at Swea Konung intet håller sina Ord / och det Afftal som han hafwer giordt med Oloff Haraldßon. Sighwatr Skald war Ragnwald Jarls synnerlige gode Wän vthi sitt Taal / och taalade offta ther om för Konung Oloff. Han tillböd Konungen at fara till Ragnwald Jarl / och bespeya / hwarom han bleff vnderrättad om Swea Konung; Och fresta om någon Föreening kunde låta

göra sig. Konungen behagade detta wäl/aldenstund han taalte gerna om Ingerd/ hoos sina trogna Wänner. Först om Winteren foor Sighwatr Skald och twå andra med honom ifrån Borg/och öster öfwer Marckerna/och till Gautland. Förr än Konung Oloff och Sighwatr skiltes åt/ giorde Sighwatr een Wijsa/hwar med han befalte Konungen faara wäl. Sedan foro the öster till Ed/ och fingo ingen annan Farkost öfwer åån/än een illacköria/så at the kommo öfwer med een stoor Lifffara. Tå giorde Sighwatr een Wijsa/ ther vthinnan han beklagar sig/ at han bleff wät. Sedan foor han öfwer Eida Skoog: Ther giorde han een Wijsa/aff Inneholl att han hade tå redit tolff Mijl. Sedan kommo/ the på Gautland/och om Qwällen wille the taga Hwß i een By som heet Hoff/ ther war Dörren tillstängd/ at the intet sluppo inn/ effter Folcket sade at ther war Heligt/och måtte the först henskull sin koos. Tå qwad Sighwatr een Wijsa. Effter det kom han till een annan Gård/ ther stod Hustrun i Dörren/ och bad honom intet dijt inkomma/ förty hon sade/ det the höllo ther tå Elffwa blot; Ther om giorde Sighwatr åter een Wijsa; Meeningen på then är thenna/ At hon bad honom rycka ännu länger fram/aldenstund hon war heden och fruchtade för Odins Wrede/ förty hon sade sig tå offra till sina Tomptegubbar Elfwablot. (det är Offer som man offrar till Tomptegubbar eller Elffwar.) Then andre Afftonnen kom han till trenne Byar/ hwarest alla Bönderna hette Aulfwir/ och kiörde alla honom vth; Ther giorde han åter een Wijsa. Tå fooro the om Qwällen till then fierde Bonden/ hwilcken heet Bäste/ ther bleff han och så vthkiörd: Ther om qwad Sighwatr twå Wijsor/ aff Innehold/At han war uthkiörd fyra gånger een Afften. Som the nu kommo till Ragnwald Jarl/ sade Jarlen/at the hade vthan Twifwel hafft stoort Arbete på Reesan/ hwar till Sighwatr bejakar med twenne Wijsor. Ragnwald Jarl gaff Sighwatr een Guldring/ (hwilcket när een Hustru/ som satt vthi een Wrå/ såg/) sade hon; At han intet hade gått fåfängt med sina swarta ögon. Ther om giorde Sighwatr een Wijsa/aff Innehold/At thessa hans swarta Ißländska ögon/hade wijsat honom een brandt Wäg till klart Gull/ hwilcken hennes Man/vthan twifwel war obekant. Sighwatr war när Ragnwald Jarl een lång tiid/ i een god fägnad. Tå sporde man aff Ingerdz Konungens Dotters Breff/at till Oloff Swea Konung hade kommit Sändingebod ifrån Konung Jarißleiff öftan vhr Holmgard at fria på Konung Jarißleiffs wägnar till Ingerd Swea Konungz Dotter/ och det med/ at Konung Oloff hade swarat wäl ther till. Wid thenna Tiiden kom Astrid Konungens Dotter i Jarlens Hoff: Ther war tå giordt ett förnämligt Gästebud. Sighwatr giorde sig strax bekant med Konungens Dotter/ effter hon tillförna drog någon Kiänsel till honom och hans Släckt/förty Ottar Swarte Sighwatrs Systerson/ hade tå redan länge warit i

Släckt-

Släcktskap med Swea Konung. Här om bleff mycket taalat. Jarlen frågade Sighwatr om Konungen intet wille taga Asirid? Och om han det wille/ sade han/ så weet iag/ at wii intet fråga Swea Konung mycket till rådz här om. Sammaledes sade och Asirid sielff. Effter detta foor Sighwatr heem/ och kom till Borg lijtet för Jul/ till Konung Oloff. Som nu Sighwatr kom in i Saalen/ såg han först opp på Wäggen/ och qwad een Wijsa/ hwarvthinnan han helsar Konungen/ och rosar Saalen/ som alt öfwer på Wäggarna med Skiöldar war besatt. Sedan säger han Konungen om sin Recsa/ alt i Wijsor. Men när som han kom till taals med Konung Oloff allena/ sade han honom strax alla the Tijdender han hade hört. Konungen bleff i förstonne något olustig ther öfwer/ när han fick höra om Konung Jarlßleiffs Frijerij/ och sade sig alt ondt hafwa at förwänta aff Swea Konung/ när han kunde det betala med någon merkelig Ihogkommelse. När som Tijden nu något war framfaren/ frågade Konungen Sighwatr många andra Tijdender Östan ifrån Gautland? Sighwatr sade honom mycket om Konungens Dotters Dyelig- och Wältaaligheet; Så och thet/ at alla sade/ at hon war i ingen deel sämbre än Ingerd hennes Syster. Thetta lydde Konungen wäl i öronen. Tå sade Sighwatr honom alt det Taal som han och Astrid hade hafft sin emillan; Hwilcket Konungen alt wäl behagade/ och sade/ inthet mon Swea Konung thet täncka/ at iag skulle töras taga hans Dotter vthan hans Willia. Intet bleff detta vthspridt ibland några andra. Konung Oloff och Sighwatr taalte offta om detta Måål/ och frågade Konungen Sighwatr noga om Ragnwald Jarls Wänskap emoot sig? Sighwatr swarade med een Wijsa/ at han war hans bäste Wän.

LXXXIV.

Effter Jul foor Tord Skotakollr Sighwatrs Systerson/ och med honom hans Skoopoike lönliga vhr Hofwet och öster till Gautland/ Thesse hade för om Höstenfarit dijt med Sighwatr.) När the kommo till Jarlens Hoff/ buro the fram the Kenneteckn/ som Jarlen och Sighwatr hade giordt sin emillan/ när the åtskiltes. The hade och det Troohetz Känneteckn/ som Konung Oloff hade skickat Jarlen. Jarlen gör sig strax reesefärdig/ och Austrid Konungens Dotter med honom; The hade med sig in emoot 100. vthwalda Män/ både vhr Hofwet/ och elliest rijka Bönders Söner/ hwilcka tillredde som bäst/ all sin Dräckt/ både med Wapn/ Kläder och Hästar/ och redo sin Wäg Nord i Norrige till Sarpzborg; Dijt kommo the wid Kyndermässo tijd. Konungen hade låtit tillreda med alskons Dryckar/ som han bäst kunde fåå/ och all annen bästa Tillförsel. Han hade och diit stämt mycket förnämligit Folck vhr Häraden. När Jarlen kom dijt med sitt Föllie/ fågnade Konungen

 honom

honom mycket wäl/ och blefwo gifna åt honom stoora och sköna Härbergen/ som woro mycket wäl vthstofferade/ ther till Tiänara / och the andre/ som skulle tillsee/ at honom skulle ingen Ting fattas/ hwarmed Gästebodet kunde blifwa beprydt. När Gästebodet hade påstått några Dagar/ kommo Konungen/ Jarlen och Astrid till Taals medh hwar andra/ och bleff detta Beslut på theras Taal/ at Jarlen fåste Konung Oloff/ Austrid Swea Konunges Dotter/ med then Hemfölgd/ som Ingerd hennes Syster förr hade warit tillägnadt. Bleff tå Gästebodet föröckt / och drack tå Konung Oloff sitt Bröllop med Austrid vthi mycken Härligheet. Sedan foor Jarlen tillbakars åt Gautland; Och gaff Konungen honom hederliga Begåfningar. åtskilltes the altså kiärkomna Wänner / och höllo sin Wänskap så länge the leffde.

(Hustruns Lott hafwer bestått i fordom tijd vthaff trenne Deelar i Bondens Gård: Then förste war Heemfölgd/ thet är then Arffwelot/ som Dotteren borde hafwa hemman ifrån sin Fader/ när hon bleff gifft/ hwilcken Bonden hade Macht at vtkräffia aff sin Swärfader straxt effter Bröllopet/ och kallas therföre Hemfölgd/ at then Deelen följde henne hemman ifrån / Och Jungfruun kallas sittia hemma/ fast hon skönt woro i främmande Land/ så länge hon är ogifft / och vnder sins Faders eller Målßmans Hand: Andre Deelen kallades Tillgåff eller Mootgåff/ hwilcken Bonden skulle gifwa emoot sin Brud/ när hon kom till honom/ och fick aldrig stiga högre effter Lag än till 260. Rijckzdaler. Then tredie nämbdes Morgongåfwa eller Hinderdagz-gåffwa/ hwilcken Bonden borde giffwa sin Hustru strax om Morgonen å rättan Hinderdag effter Bröllopet / och the hade een Natt sammanlegat: Thenne bestod vthaff något dyrbart Smycke: Såsom är Bälte/ Kiädior/ stoora Ringar/ eller och någon lijckmätig åhreskänck. När Hustrun war nu så i Huus kommen med Bonden/ kallades thenne hennas tredubble Deel Mund eller Omynd. Hwar om förmäles i Östgöta/ Ißlandz och andra gamla Lager.)

LXXXV.

Om Winteren näst ther effter/ kommo till Swerige Jarißleiffs/ Konungens aff Holmgard Sändingebud/ och wille söka det Löffte/ som Konung Oloff hade Sommaren tillförna lofwat/ at giffta honom Ingerd sin Dotter. Konungen talar här om med Ingerd/ och säyer/ at det är hans Willie/ at hon giffter sig med Konung Jarißleiff. Hon swarar; Skal iagh giffta mig med Jarißleiff/ så wil iag hafwa Aldeiguburg vti min Tillgåff/ och thet Jarlsdömme/ som ther ligger vnder. Sändingeboden beiaka här till / på sin Konungz wägnar. Wijdare sade Ingerd; Om iag skall fara Öster i Gardarike / will iag vthwälia een Man vhr Swerige/ som mig bäst bijfaller/ at wilia fara med mig. Will iag och hafwa thet Förord/ at han ther Öster skal ingen ringare Titel hafwa än här/ och ingen deel wärre Rätt/ eller mindre Wärdigheet/ än han förr hafwer hafft: Här till bejakar så wäl Konungen/ som Sändingeboden/ Hwilcket till at vthrätta Konungen och så Sändingebod förordnade. Sedan frågade han Ingerd / hwad det war för een Man i hans Rijke/

som

som hon wille vthwälia till at föllia sig? Hon swarar/ det war Ragnwald Jarl Vlffßon hennes Frände. Konungen sade/ på annat sätt hade iag ärnat löna Ragnwald Jarl sitt Förräderii/ effter han foor till Norrige med min Dotter och sålde henne ther till Frilla åt then Digra Mannen/ hwilcken han weste wara min största Owän: Och skal han förthen Saaken skull nu i Somar ophängas. Ingerd bad sin Fader/ at holla troligen det Löffte han lofwat hade/ och kom det så igenom hennes Bön/ at han sade/ thet Ragnwald skulle fara i Fred bort vhr Swerige/ och komma aldrig meer för sina ögon/ eller och emädan han war i Swerige Konung. Ingerd sände bod til Jarlen/ och låt såya honom thesse Tijdender / och lade Möte med honom/ hwar the skulle mötas. Jarlen giorde sig strax färdig/ och reed op i Östergautland/ fick ther Skeep / och drog till at möta Ingerd Konungens Dotter. The foro sedan alla om Sommaren öster till Gardarijke/ och bleff Ingerd gifft med Konung Jarißleiff: hwilckas Söner woro thessa; Waldemar/ Wijsewaldr och Holti then Fröckn. Drottning Ingerd gaff Ragnwald Jarl Aldeignborg och det Jarlsdömme som ther medh följer. Ragnwald Jarl war ther länge/ och bleff myckeet nampnkunnig. Hans och Ingeborgz Söner woro thessa; Oloff och Eilifr Jarl.

LXXXVI.

Een Man är nämbd Emundr aff Skarund: Han war Lagman i Wästra Gautland/ wittig och wälltalig/ hade myckin och stoor Släckt/ och många Rijkedommer. Thenne höltz före at wara Vndersleiff och passeliga Trogen. Han war then rijkaste Man i Wästra Gautland/ sedan Ragnwald Jarl war bortfaren. När Ragnwald Jarl war vhr Gautland/ höllo Götarna offta Ting/ och beklagade sin emillan/ hwad Swea Konung månde taga sig före/ aldenstund the fingo höra/ han war wred på them/ för then Orsaaken skull/ at the heller hade giordt Wänskap än träta med Norriges Konung. Han gaff och them een Saak / som hade följt hans Dotter till Norrige. Somliga gofwo det Råd/ at the skulle sööka Tröst hoos Norriges Konung/ och biuda honom sin Tiänst. Men somliga afrädde det och sade/ at Wästgötherna woro intet mäcktiga at träta med the Swenske/ aldenstund Norriges Konung är så långt ifrån them/ och Landzens Macht war them och fiärran: Woro förthenskull först til görandes/ at skicka Män till Swea Konung/ men om thet intet gingo för sia/ woro thet andra Wilkoret/ at söka Tröst hoos Norriges Konung. Budo tå Bönderna Emund at giöra thenna Reesan; Hwar til han bejakade; Foor sedan med 30. Man/ och kom så til Östergöthland: Ther woro många hans Wänner och Fränder / och bleff han ther wäl emoot tagen. Han hölt Taal med the slugaste Män/ om thenna Beswerligheeten/ och kom alt öfwereens med them/ at man tyckte

tyckte thet wara mycken Oseed/ som Konungen giorde. Ewind foor tå op i Swerige/ och hölt Taal med många rijka Män/ och Saaken föll ther på vth/ at han hölt fort med sin Reesa/ ther till han kom een Dag om Afftonnen til Vpsala/ tog sig Härberge och drögde så ther öfwer Natten. Om Morgonen ther effter/ kom han til taals med Konungen/ när han satt på Stämnan/ och mycket Folck war kring om honom. Emund gick for Konungen/ och bugade sig med Hälsande: Konungen såg på honom/ hälsade honom igen/ och sporde effter Tijdender? Emund swarar; Små Tijdender förefalla hoos oß Göthar; Men thet tyckes oß mäst Nymäre/ at Atti then Dolski/ hwilcken wij kalla then bäste Weidiman/ för i Winter på Fiällen och Märcker i Wärmeland medh sina Skijar och Bogar. Han hade fått på Fiällen så mycket Gråwärck/ at han hade opfylt sin Skydsläda/ som han mäst kunde föra med sig/ och wände sedan heem igen aff Marcken: Han bleff warse i Skogen een Eckorn/ effter hwilcken han skööt/ och träffade intet: Han bleff tå wred/ slepte Släden löös/ och rände efter Eckornen/ men Eckornen foor alt ther som Skogen war trångast/ stundum wid Rötterna/ och stundom oppå i Grenerna: Tå spräng han emillan Qwistarna i ett annat Träå; Och när Atti skött åt honom/ flög Piilen stundom ofwan och stundom neden om honom: Lijckwäl foor Eckornen aldrig så/ at Atti su icke såg honom. Lade han altså mycken Fliit på thenne Weideskapen/ at han drog ther effter heela Dagen/ och fick lijckwäl intet Eckornen. När thet nu bleff mörckt/ kastade han sig neder i Snöyen/ och låg ther om Natten; Men Wädret war snöyacktigt. Om Morgonen ther effter foor han at leeta effter sin Skydsläda/ men fan honom aldrig sedan/ och foor ther med heem: Slijka Tijdender kan jag säya. Konungen swarade; Ringa Tijdender äro thesse/ om tu icke hafwer meer at säya? Emund swarade:

LXXXVII.

Thet tilldrog sig förr een kort Tijd sedan/ hwilcket jag må wäl kalla Tijdende/ At Gaute Tofwaßon foor med fem Härskap op åt Gaut-Elff/ och som han låg på Ekerön/ kommo Danska ther med fem stoora Kiöpskeep/ aff hwilcka Gaute/ med sina Män strax bemäcktade sig fyra Skeep/ och miste ingen Man/ vthan fick öfwermättan Byte: Thet femte Skeepet kom Söder vth på hafwet/ och så til segels. Gaute foor effter them med ett Skeep/ och gick först sackta: Tå begynte Wädret at förökas/ så at Kiöpskeepet gick fortare/ och hade formonen i Seglatzen: Tå wille Gaute wända om/ men Stormen wäxte så till/ at han brööt sitt Skeep wid Låssö/ och förlorade han ther sitt Godz/ och mästedeelen aff Folcket. Thet andra hans Föllie skulle bijda i medler tijd i Eckerön/ hwarest the Danske tå kommo med femton Skeep/ dräpte them alla/ och togo alt

alt Godzet/ thet som the tilförna hade fått. Så gick thet med hans Glutugheet. Konungen swarar; Thesse äro stoora tijdender/ och wärde til at omtalas/ men hwad ärender hafwer tu hiit? Ewind swarar; Jag är hiit kommen til at fåå Dom på nåara Beswär/ ther som åtskildnat är emillan wår Lag och Vpsala Lag. Konungen sade; Hwad är det tå/ tu wilt klaga? Emund swarar; Thet woro twå Män lijka ädelborne/ lijka aff äckt/ Egendom och Skaplyndi: The trätte om Jordegodz/ och giorde hwarandra skada/ doch then meer/ som rijkare war/ förr än theras Träta stilldes/ igenom Dom på Alzhärgar Ting/ (det är/ et Ting ther heela Hären eller alt Landet kommer tilsammans/) och bleff then skyldig til at betala Skaden/ som rijkare war. Men på förste förelagde Dag/ gaff han honom Gagl för Gäs/ och Grijs för gamalt Swiin/ och för een Marck bränt Gull/ gaff honom een Halff Marck Gull/ Leer och Mull/ och theß förvthan hotade han med Trugande/ them som detta togo i sin skuld. Hwad dömmen i här om Herrar? Konungen swarade; Han skal galda honom ut full Gälden/ effter som dömpt war/ och sin Konung tree gånger så mycket. Men om thet är intet innan Jämbnlånga vthguldet/ tå skall han göras Biltogar/ och mista all sin Egendom; Tager Konungen een Deel/ och Målsägaren then andra. Emund stårskotade thenna Dom vnder alla the rijkaste Män/ som ther woro/ och stårskotade effter then Lag/ som brukelig war på Vpsala Ting. Effter thetta bad han Konungen fara wäl/ och gick sedan vth; Begynte tå andra sina Klagemåål för Konungen/ och satt han länge på Dagen öfwer them. När Konungen kom til Bordz/ frågade han hwar Lagmannen Emund war; Bleff honom tå sagt/ at han war hemma i Härberget: Konungen befalte at gå effter honom/ och sade/ at han skulle i Dag wara hans Gäst. Effter detta bleffwo Rätterna inborna/ Hwar effter fölgde Lekarar med Harpor och Gygor/ och andra Sanektol/ (Instrumenta Musica.) Ther näst bleff inskänckt för hwar een. Konungen war heelt lustig/ och hade många rijka Män i thetta Samqwemet: Han kom tå intet Emund ihog/ Drack han så heela Dagen/ och soff ther på om Natten. Om Morgonen när han wacknade/ tå kom han ihog hwad Emund hade talat dagen tilförna Som han nu war påklädd/ lät han kalla till sig wijsa Män. K. Oloff hade alltijd med sig tolff högwijsa Män/ hwilcka alltijd skulle sitta öfwer Dommar med honom/ och vthreda alla swåra Saaker: Men thet war intet vthan Beswär/ förty Konungen tyckte illa wara/ om Dommen gick något ifrån Rättwijsan; Men ingen dristade sig at taala något emoot honom. På detta Mötet begynte Konungen först taala/ och kalla diit Emund Lagman. Som Sändingebodet kom igen/ sade thet: Herre; Emund Lagman reed bort i gåår strax han hade fäät Maat: Tå sade Konungen; Säya tå/ i gode Herrar/ hwart vt gick then Lagfrågan/ som Emund framstälte i går? The swarade; I kunnen sielfwa hafwa betänckt/ om han hade någon annan Meening/

än som hon tald war. Konungen sade: The twä ådelborne Mån som han omtaalte/ at oense hafwa warit/ och then eena Rijkare än then andra/ och hwar giorde annan Skada: Ther sade han om oß och Oloff Digre. Thet är så/ Herre/ sade the. Konungen sade: Men hwart lände thet/ at han sade wara illa betaalt Gagl för Gäås/ och Grijs för gammalt Swin/ eller halffparten Leer för Gull.

LXXXVIII.

Arnwid Blinde swarade: Herre/ det är olikt/ rödt Gull och Leer/ doch är än störreåtskilnad på Konung och Träl: Jlofwade Oloff Digre Ingerd eder Dotter/ hwilken kommen är aff Upsala Konungaätt/ til all sin släckt/ then ther yparst är här i Nordlanden/ förty hon är kommen aff sielffwa Gudarna. Nu hafwer K. Oloff fått Astrid/ och ändoch hon är Konunga Barn/ så lijkwäl är hennas Moder Ambot/ och ther til ifrån Wenden. Stooråtskilnad är och oppå the Konungar/ ther then eena tager slijkt til tacka: Thet är och icke at förundra/ ty intet kan een Nordman jemnföras med Upsala Konung: Wij wele förthenskul göra een skyldig Tackscyelse/ at thet må så långe wara/ förty Gudarna hafwa långe haft Omsorg om sina Släcktingar/ oansedt många förachta nu then förtröstningen. Thesse tre woro Bröder; Arnwid Blinde; Han såg ganska litet/ at han näppligen kunde gå till sin Häst/ men öfwergick lijckwäl alla i Wältaligheet. Then andra heet Torwid then Stamme/ han kunde intet taala öfwer tu Ord tillijka: Han war then dristigaste och dierfwaste Man i sitt Taal. Then tredie heet Freywidr then Döfwe: Han hörde illa. Alla thesse Bröder woro rike Mån/ aff hög Släckt/ wälförståndige/ och Konungenom kiära. Tå sade Konungen/ hwart vth gick thet/ som Emund sade om Atti then dolska? Tå swarade ingen/ vthan hwar såg på annan. Konungẽ sade: Seyen nu. Tå sade Torwid then Stame: Atti åthamr/ agiärn/ illgiärn/ dölsker/ fölskr. (det är/ Atti stooråtare/ girug/ illwiliog/ snijken/ wredsam.) Tå sade Konungen; Hwem åger then Skifwan? Tå swarade Freywid then Döfwa: Herre/ wij taalade wisserligen oppenbarligen/ om det kunde skee med edert Förloff. Konungen sade; Taala Freywid/ tu hafwer loff/ hwad tu will. Freywid begynte så sitt Taal: Torwid min Broder är then slugaste ibland oß/ och ther han kallar Atti allena Stooråtare/ wredsam/ och snijken/ så meenar han/ then som Freden är emoot/ at han ther igenom stråfwar efter ringa ting/ them han doch icke kan bekomma/ och försummar förthenskul stoora och högwicktiga Saaker/ Nu är det wist/ at iag är mycket döff/ dochlijkwäl hafwa så många taalat för mig/ at iag är twungen till förstå/ at både Herrarna och Allmogen tyckia illa wara/ ther i intet hållen edra Ord emoot Norriges Konung/ och thet är theßwärre/ at i gióren als Hårgardom/ then som besluten bleff på Upsala Ting/ til intet. Icke behöfwa i bära någon Rädhoga för Norriges eller Dana Konung/ så långe Swериges Jnbyggara willia eder fölia; Men om Folcket sätter sig eenhälleligen opp emoot eder/ tå kunna wij intet Råd

tet Råd ther emot sec/ som duga kan Konungē sade; Hwilcka åro som willia blifwa Höfwitzmån öfwer them/ at förråda Landet Vndan migē Freywid swarade: Alla Swenska willia efter gamal Lag/ hafwa sin fulla Rått. Gifwen ackt oppå/ Herre/ huru många/ som aff edra Höffdingar hår nu sittia/ och rådsla med eder: år icke det så/ at wij sittia hår sex; Hwilcka ? Kallen edra Rådgifwara/ ther alla the andra åro vthredna i Bygden til at holla Ting med Folcket: Hwarföre såyes eder i sanning/ det allaredan år Håraur opskurin/ och sticka kring om heela Landet/ at holla Råffsta Ting. Alla wij Bröder hafwa warit ombudne/ at wij och så skulle låggia hår Råd til/ för wår deel; Men ingen aff oß will hafwa det Nampnet/ och heeta Forrådare/ förty intet war wår Fader så. Tå sade Konungen; Hwad Råd skulle wij nu taga. Stoor Fara år nu förhanden: Gifwen ånnū Råd/ mina Herrar/ at iag kunne få behålla Konungadömmet/ och min Faders Arff/ forty icke wil iag tråta eller kåmpas med heela Swериges Meenigheet. Arnwid Blinde swarade: Herre; Thet synes mig wara rådeligit/ at i rijden till Aras/ (det år/ Wåstra Aaros; eller om ändra båttre behagar Austra Aaros:) med så myeket Folck/ som eder will fölga/ och taga tår edra Skeep/ och låggen så uthi Laugen/ och ståmme Folcket til eder. Nu monne i intet fara med wredt Mood/ vthan tillbiuden Folcket Lag och Landzrått/ hwarmed i låmpeligast kunnen neddåmpa Håkauren/ hwilcken ånnu intet mon hafwa långt gådt öfwer Landet/ förty Tijden har warit kort. Skicken edra Mån/ the i båst troon/ at taala med them/ som detta Företagande hafwa vnder Hånderna/ och fresta om thenna Ofreden må kunna neddåmpas. Konungen såyer sig thetta Råd willia åtlyta; will iag/ såyer han/ at i Bröder gören theñа Reesan/ ty iag troor eder båst aff mina Mån. Tå sade Torwid then Stamme: Jag mon blifwa igen/ men Jacob skal göra thenna Reesan. Tå sade Freywidr; Gören så/ Herrar/ som Torwide såyer: Han will intet ifrån eder skillias i thenna Faran: Men wij/ Arnwid och iag monde reesa. Detta Beslutet bleff sålunda efterkommit; At Oloff foor till sina Skeep/ hölt vthi Laugen: Kom tå hastigt myeket Folck till honom. Freywid och Arnwid redo vth på Vllaråker/ hafwandes Jacob Konungens Son heemligen med sig: The blefwo hastigt warse/ at ther war möte samman kommit/ och heela Bondahåren hölt Ting både Nat och Dag. Bröderna talade det med sina Frånder och Wånner/ och the sade/ at the willia gifwa sig i theras Flock: Hwar till alla woro myeket benågna. Tå bleff Saaken strax skuten till them/ och kom ther myeket Folck/ och alla hade ett Taal/ at the aldrig skulle hafwa K. Oloff långre öfwer sig/ ey heller willia the långre lida hans Lag och Stormodigheet/ ther han will ingen Meñiskos taal lyda/ och icke heller the högsta Höffdingar höra/ når the såya honom sanningē. Som nu Freywid befant Folckens Hårdtigheet/ såg han hwart vth detta åmnet war kommet: Hölt förthenskull ståmno med Landzhöffdingarna/ och talade sålunda.

LXXXIX.

Så tyckes mig om thessa höga åhrender skola gå för sig/ at taga Oloff Erickzson aff Riiket / at wij Uppswear komma til at stå för Saaken :. Thet hafwer så gemeenligen warit/ at det som Uppswear Höffdingar hafwa sin emillan stadfäst/ther effter hafwer heela Landet gååt. Ingthet behöffde wåra Förfäder at tigga Råd aff Wäsigötherna om Landzens Styrelsse. Nu wille wij inthet wara så wanslächtiga/at Emund måtte gifwa oß Råd ; Jag will at wij och wåra Fränder göra Råd samman. Här til bejakade alla/och tyckte wara wäl taalt. Effter detta wände heela Menigheten sig till detta Förbund/som Uppswear Höffdingar hafwa sin emillan/ och woro Freywid och Arnwid Höffwitzmän öfwer heela Meenigheeten: När nu Ewind detta befant / tänckte han wid sig sielff/hwart vth thetta wille gå/förthenskul går han till Bröderna/ och taalar med them. Freywid frågar Emund/ hwad honom tyckes herom ; Om Oloff Erickzson blifwer tagen aff Daga/ hwilcken the sedan wille hafftwa till Konung ? Emund swarar ; Then som wij bäst tyckia wara ther till fallen/ hwad han tå är aff Konungzlig Släckt/ eller ey. Freywid swarar ; Intet willia wij Uppswear at Konungadömet skal gå vhr Upsala Konungars ått i wåra Dagar/ emådan wij nu hafwa så godt Förråd. Oloff hafwer twå Söner/ Wij willia taga een aff them till Konung / oansedt på them är stoor åthskildnat ; Then eena är Edelboren och Sönsker till all sin Härkomst ; Then andra är een Ambatz Son/ och Windwersk till sin halfwa ått. Wid thetta Beslut höllo alla mycket/och wille alla at Jacob blefwo till Konung tagen. Tå sade Emund ; J Uppswear hafwen Macht här vthöfwer thenna gången : Men thet säyer iag eder försant/ Hwilcken som sedan framhafwer thet somliga aff them intet annat willia höra / än at Konungadömet i Swerige intet skal gå vhr Langfedga ått / tå mon the sielfwa lefwa / och ther til bejaka/ at Konungadömet kommer i een annan ått/ hwilcket och bättre monde gå. Effter detta låto Freywid och Arnwid leda Konungens Son fram/ och gifwa honom Konungz Nampn/ och ther till kallade Swearna honom wid Anundz Nampn/ effter hwilcket han sedan bleff kallad så länge han leffde: Han war tå tijo eller tolff åhr gammal. Effter detta tog Konung Anund sig Folck/ och vthwalde sig Höffdingar / hwilcka så mycket Folck hade medh sig/ som honom tycktes behöfwas. Han gaff tå Bonda-Allmogen loff till at reesa heem. Effter detta foro Mäklara emillan Konungarna/ och hände det så/ at the funno hwar annan / och giorde Förliickning sin emillan. Oloff skulle wara Konung öfwer Landet så länge han leffde: Han skulle och hålla Eenigheet och Fred med Nörriges Konung/ och så med alla them som deelacktige hade warit vthi thenna Handel. Anund skulle och wara Konung / och hafwa så mycket Folck / som the sin emillan öfwer eens kommo : Han

skulle

skulle och wara skyldig/ at föllia Bönderna/ om Oloff giorde något/ som Bönderna intet wille lijda. Effter detta blef two Sendingebod skickade till Norrige/ med detta ährandet/ at han skulle komma med Stämno Ledung till Konghell/ och möta ther Swea Konung/ ther med Swea Konung will/ at the göra sin Wänskap ther såker. Som Konung Oloff hörde thesse Ord/ war han som förr till Fred benägen/ och foor effter Afftaal med sitt Folck til Konghell/ hwart och Swea Konung kom. När the nu funnos/ ingingo the Fred och Wänskap med hwar andra. Tå war Oloff Swea Konung god at taala med/ och miuck i Lyndet.

XC.

Så säyer Thorstein Frode/ at ett stycke Land ligger i Hijsing/ som vndertijden hade legat till Norrige/ och vnder tijden till Gautland. Konungarna sade sin emillan/ at the wille kasta Lott med Tärningar/ om then Egendomen/ och skulle then hafwa som högst kastade. Tå kastade Swea Konung twå Sex/ och sade/ at Konung Oloff behöffde intet at kasta. Then andra swarar/ och skakade Tärningarna i sin Hand/ ännu äro twenne Sex på Tärningarna / och är min Herre GUD thet icke omöyeligit/ at låta ännu så opkomma/ kastade ther med/ och kommo twå Sex op. Tå kastade Swea Konung åter twå Sex. Sedan kastade Norriges Konung; woro tå Sex oppå then eena/ men then andra gick sönder/ och kommo op Siu: ägnades han här med then Deelen aff Landet. Intet hafwa wij hört omtalas/ at flere Tijdender hafwa tilldragit sig i thetta Mötet. Konungarna skildtes här nu Wänner åt.

XCI.

Effter thenna Tijdenden wände Konungen tilbakars åt Wijken/ och kom först till Tunßberg/ hwarest han drögde een lijten Tijd: Han foor sedan Nord i Landet / och om Hösten alt Nord till Trändheem/ och lät tillreda ther/ at han wille blifwa ther öfwer Winteren/ hwarest han och then sämma Winter bleff. Tå war Oloff Haraldßon Eenewoldz Konung öfwer alt Norrige/ så wijda som Harald Hårfager hade hafft/ Och theßförvthan war han allena Konung öfwer Landet / sålunda/ at han hade fått med Fred och Eenigheet then Deel som Swea Konung har hafft. Men then Deelen Dana Konung hade/ tog han med Macht/ och regerade öfwer then lijka som annorstedes i Landet. Knut Dana-Konung regerade på theñä Tijden både öfwer Engeland och Danmarck/ och satt sielff mästedeelen i Engeland; Men Höffdingarna till at styra Landet i Danmarck/ och hade wid then Tijden intet åtaal till Norrige.

XCII.

Så är det sagt/ at i Harald Hårfagers Konungens i Norrige Da-

gar blefwo Orcknöyar först bygda: Tilförna woro ther Siöröfware Hyddor. Sigurd heet then första Jarl i Orcknö; Han war Eisteins/ med thet Tillnamnet Glumras Son/ och Ragnwald Möre Jarls Broder; Men effter honom war Gutorm hans Son een Winter. Effter detta tog Torff Einar/ Ragnwal Jarls Son/ Jarldommen/ och war ther länge Jarl/ och een Rijck Man. Halfdan Halegg/ Harald Hårfagers Son/ foor bort/ och kiörde Torff Einar bort aff öyarna Men han kom igen och dräpte Halffdan i Rinansöö. Effter det drog Konung Harald med een stoor Häär till Orcknöö. Einar flydde till Skottland. Konung Harald låt Orcknsöösboarna swärja all theras Odal i Orcknöö vnder honom. Sedan blefwo the förlickte/ Konungen och Jarlen/ och bleff han Konungens Vndersåtare/ och tog Landet i Förlän aff Konungen/ men skulle ingen Skatt gälla/ Förty gemenligen war det Ofred i Öyarna. Jarlen galt Konungen lijkawäl 60. Marcker Gull. Tå häriade Konung Harald på Skottland/ effter som förmäles i Glömdräpu. Effter Einar regerade hans Söner/ Arnkiäl/ Erland och Torwid Hausa Kluffr öfwer Landet. J the Dagar kom Erick Blodyx ifrån Norrige till Orcknöö/ och blefwo tå Jarlarna honom skattskyldiga. Arnkiäl och Erling foro i Härnad; Men Torfind regerade öfwer Landet/ och war een gammal Man. Hans Söner woro Arnfind/ Harald Hlaudwer/ Götar och Skuli: Theras Moder war Grelod/ Dungad Jarls Dotter aff Katanäs: Hennes Moder war Groa Torstein Rödz Dotter. Sidst i Torfind Jarls tijd kommo ifrån Norrige/ Erick Blodyxas Söner/ när the hade flytt för Håkan Jarl/ hwilcka tå giorde een stoor Öfwergång i Orcknö. Torfind Jarl bleff Sootdöd/ och regerade hans Söner i Landet effter honom. Stoora Sagor äro förmälte aff them. Hlaudwar lefde längst aff them/ och regerade Landet allena. Hans Son war Sigurd Digre/ hwilcken tog Jarlzdömet effter honom/ och war een rijck och god Krijgzman. J hans Dagar foor Oloff Tryggeßon vthi Wäster-Wijking med sitt Krigzfolck/ och lade till vthi Raugnwaldzwag i Orcknö/ hwarest han tog Sigurd Jarl/ ther han låg för honom på ett Skeep. Oloff tog till Gißlan Jarlens Son/ som heet Hund eller Hwalp/ och foor så till Norrige och bleff ther Konung. Hund war een tijd när Konungen/ och bleff så död. Ännu woro thessa Sigurd Jarls Söner/ the äldre woro än Hund; Sommarlede/ Bruse/ Einar/ Ragnmund. Fyra eller fem åhr effter det Oloff Tryggesson war slagen/ foor Sigurd Jarl till Jrland/ Men satte sine äldste Söner til at imedler tijd regera Landet. Torlind sände han till Konungen i Skottland/ hans Moderfader. På thenna Reesan bleff Sigurd Jarl slagen vthi Brijans Kriiget/ hwilcket när thet spordes till Orcknö/ blefwo the Bröderna/ Sommarledi/ Bruse och Einar til Jarlar tagna/ och deelte Landet emillan sig i tree deelar. Find Sigurdßon war fem åhr gammal när hans

Fader

Fader war slagen på Irland: Hwilekt när thet spordes til Skotland/ gaff Konunge åt Torfind sin Frände Katanås och Sudland/ och ther til Jarls Nampn/ och satte Män til at styra Riket med honom. Torfind Jarl war strax i sitt Opwäxande mogen til all Karsthet: Han war stoor/ starck och leed/ och när han kom något till ålders/ kunde man grant see/ at han skulle blifwa girug/ hård/ grym och frågewiis/ hwar om taalar Arnor Jarla Skald. The Bröderna Einar och Brusi/ woro nästan olijka i sitt Skapulyndi: Brusi war sacktmodig/ myckin Sanningsman/ wettig/ wältalig och wänsäll. Ther emoot war Einar grym tillsinnes/ fåtaalig/ oblijd/ girug och karg/ sampt ther till een stoor Röfware. Sommarlijdi war lijck Brusa i sitt Skaplyndi; Han war äldst aff the Bröderna/ men lefde kortast och bleff sotdöd. Effter hans Död klagade Torfind på sin Deel i Orcknö. Einar swarade/ at Torfind hade Katanås och Suderland/ hwilcket Rijke/ han sade theras Fader hafwa ägt/ och räcknade det före at wara mera/ än tredie Deelen aff Orcknö/ wille förthenskul intet unna Torfin thet/ men Bruse för sin Part/ sade sig wara til fredz/ at byta Landet til skifftes/ och will iag/ sade han/ intet meer begära aff Landet/ än then tredie-deelen/ som mig med rätta tilhörde. Einar tog tå twå deelar aff öyarna under sig/ drog offta i Härnad om Sommaren/ bleff een rijck Man/ hölt mycket Folck och Leding vthan för Landet/ men nästan oiämpt gick thet för honom i Röfwerijet vthi Bytet: Tå begynte Bönderna blifwa ledzna wid detta hans Förehafwande/ aldenstund han framhärdade vthi Girugheeten med Pålagorna/ at ingen Menniskia torde säya emoot honom. Einar Jarl bleff een mycket högmodig Man/ och kom i hans Rijke ett stoort Dåhr/ för thet Arbete och then Omkostnad skull/ som Bönderna måste hafwa. Men i then Deelen aff Landet som Bruse hade/ war een god tijd/ och mätte Bönderna wäl; Han bleff therföre mycket wänsäll.

XCIII.

Een rijck och wälmågande Man/ wid Nampn Amund/ bodde på Löpandanås i Rosö vthi Sandwijken: Hans Son heet Torkil/ Hwilkens Maaka vthi Anseenligheet stod icke till at finnas i Orcknö. Amund war een wijs Man/ och mycket wördat på öyarna. Det hände sig een Wår/ at Einar Jarl hade Leding vthe/ som han war till waan/ hwar-vthöfwer Bönderna knorrade myckit illa/ och bodo Amund taala med Jarlen på theras wägnar. Han swarar/ Jarlen är nästan olydig/ och mon lijtet hielpa/ at bidia honom här om. Är o ch wår Wänskap nu förtijden god/ men iag tycker farligit wara/ om wij blifwa oense/ aldenstund iag kienner begges wåras Skaplyndi/ och mon iag förthenskull intet hafwa at göra här med. Tå talade Bönderna här om med Torkil/ han war tröger här till/ lofwade lijkawäl på det sidsta genom andras Til-

skyndan; thetta tyckte Amund alt förbrätt hafwa skeedt. Som nu Jarlen eengång hölt Ting/ talade Torkild på Böndernas wägnar/ och bad Jarlen skona Folcket vthi Pålagorna/ och opräcknade Böndernas Beswär. Jarlen swarade wäl/ och sade sig mycket wyrda Torckils Ord: Jag har nu ärnat/ sade han/ at hafwa sex Skep vhr Landet/ men nu skall jag intet meera hafwa än try. Men tu Torkil bed mig aldrig offtare een slijck Bön. Bönderna tackade Torkil mycket för sin stoora Benägenheet. Jarlen foor så i Wijking/ och kom så tilbakars om Höstien. Näst efterfölgande Wår/ hade Jarlen Leding vthe/ på samma Sätt/ som han plägade/ och hölt Ting med Bönderna. Torkil bad äntå at Jarlen wille skona them. Jarlen swarar mycket wredeliga/ och sade; At Böndernas Willkor skulle nu blifwa mycket wärre för hans Ord. Jarlen giorde sig tå så wred och galen vppå honom/ at han sade/ the skulle intet nästkommande Wår både på ett Ting hela wara: Här med skiltes the åt. Som nu Amund bleff wiß om/ hwad Torkil och Jarlen hade taalat tillsammans/ så bad han Torckil fara bort: Han foor tå öfwer till Katanäs/ till Torfind Jarl/ och war ther länge sedan högt älskat af Jarlen/ emädan han war vng/ och bleff kallat Torkils Fostre/ och war een nampkunnig Man. Flere rijka Män måtte fly sin Odal för Einar Jarls Strängheet. Mästedeelen flydde öfwer till Katanäs/ til Torfind Jarl/ Men sombliga flydde till Norrige/ och elliest till åthskilliga Länder. Som nu Torfind Jarl bleff något äldrig/ skickade han Bod till Einar sin Broder/ och begärte aff honom thet Rijke/ som han tyckte sig tilhöra i Orcknö/ hwilcket war tredie Deelen vthaff öyarna. Einar swarade ogerna har til/ när han skulle förminska sitt Rijke/ hwilcket när Torfind såg/ böd han Leding vthaff Katanäs/ och foor vth til öyarna. När Einar bleff thet warse/ samblar han Folck/ och ärnar wärja Landet. Bruse Jarl samblar och Folck/ och kommer til mötes med them/ at han wille göra Förlijckning emillan them. Forlijckningen bleff giord på sådant Sätt/ at Torfind skulle hafwa Tredie-deelen aff Landet i Orcknö/ som honom med Rätta tillhörde/ men Bruse och Einar skulle slå sina Deelar tHoopa/ och Einar skulle hafwa högsta Rösten för them/ och förswara Landet. Men om entera blefwo död för then andra/ tå skulle then taga Landet/ som länger leffde; Hwilcket Afftaal tycktes wara nästan olijckmätigt/ förty Bruse hade een Son wid nampn Ragnwald/ men Einar ingen. Torfind satte sina Män till at ackta thet Rijke/ som han hade i Orcknö/ men mästedeels war han sielff på Katanäs. Einar Jarl war offta om Sommaren i Härnad wid Irland/ Skottland och Bretland. Det tilldrog sig een Sommar/ at Einar Jarl härtade på Irland/ och slogz vthi Ulffkieldz Fiord emoot Konofogr/ Irlandz Konung/ som förr är sagt/ at Einar fick ther mycken Oseyer/ och miste myckit Folck. Näst efterfölgande Sommar drog Ewin Vrarhorn wästan ifrån Irland/ och ärnade

nade sig til Norrige; Wädret war häfftigt med een stoor storm/ och wäntade Einar förtenskull til Amundaw ag/ och låg ther för motwäder borfast någon tiid bort åt. När Einar Jarl sporde thet/ drog han diit med mycket Folck/ tog Ewind fast/ och låt dräpa honom; Men gaff meste-deelen aff hans Män Fred: the foro om Höösten öster til Norrige/ til Konung Oloff/ och sade honom om Ewindz Död. Konungen swarade kort här til/ doch befant man thet med honom/ at han tyckte een stoor Manskada i Ewind/ och illa wara giordt emoot sig: Om alt sådant/ som honom war mycket emoot/ talade han få Ord.

XCIV.

Torfind Jarl sände Torkil Fostra vt på Öyarna/ at taga saman Skat/ Einar Jarl gaff Torkil nästan Skulden til thet Vproor/ som Torfind hade hafft vthi Öyarna. Torkil skyndade sig vhr Öyarna tilbakars/ och öfwer til Näset/ och sade för Torfind/ at han hade fått wiß Kundskap ther om/ at Einar Jarl hade ärnat honom döda/ om hans Fränder icke hade åtwarnat honom. Jag mände/ sade han/ så laga/ det Jarlen och iag/ wij stella så/ at det kunde blifwa een ända på emillan oß. Thet andra Wilkoret är/ at fara längre bort/ ther Jarlen intet kan blifwa mig mäcktig. Torfind Jarl äggade Torkil at fara öster til Norrige/ til K. Oloff. Tu mände/ sade han/ högt blifwa åhrad/ ther tu komer ibland förnämligit Folck: Men begges edras Skaplynne weet iag/ at i icke länge förlikas. Torfind Jarl giorde sig reesefärdig/ och reeste öster til Norrige/ til K. Oloff/ och war hoos honom om Winteren i god Kiärlek. Konungen brukade Torkil mycket i sitt Råd/ Det tyckte honom/ at han war een wijs Man/ och mycken skarung/ (i.e. Civilis) Konungen befant thet på hans Taal/ at han giorde stoor åtskilnad på Jarlarna: Han war synnerlig god Wän med Torfind Jarl/ men beswärade sig nästan öfwer Einar. Tijdeliga om Wåren sände Konungen Skep öster öfwer Hafwet til Torfind Jarl/ med thet åhrende/ at han skulle koma diit öster til Konungen. Jarlen försummade thenna Reesan intet/ aldenstund här följde och Wänskapz Teckn med.

XCV.

Torfind Jarl foor öster til Norrige/ kom till K. Oloff/ bleff wäl emottagen/ och drögde ther länge om Somaren. När han nu giorde sig Reesefärdig/ diit Wäster igen/ gaff K. Oloff honom et stoort och starckt Lång-Skep med alt Tilbehör. Torkil Fostre drog på theña Reesan med Jarlen/ Och kom om Höösten til Orcknö. Som nu Einar Jarl sporde det/ tog han een hoop Folck til sig/ och låg vthe på sina Skep. Bruse Jarl foor til mötes med båda sina Bröder/ och giorde änt å Förlyckning emillan them/ och gick thet ännu såsom förr/ at the blefwo förenade/ och bunde them med theras Eedar. Torkil Fostre skulle och wara innesluten i thenna Föreening och Wänskap med Einar Jarl/ och bleff thet beslutit at hwar skulle biuda annan til Gäst/ och skulle Jarlen först besöka Torkil i Sandwijk. När Jarlen war diit kommen/ blefwo the plågade med största Alfwar. Jarlen war heelt olustig. Ther war een stoor Stuga och Dörr på bådaändarna.

Then Dagen som Jarlen wille bortfara/ skulle Torkil reesa med honom til thet andra Gästebodet: Torkil skickade lönligen några aff sina Män vt på Wägen/ hwarföre the skulle reesa then Dagen. Hwilka när the kemo igen/ sade the för Torkil/ at the hade funnit trenne Bewäpnada i Försåt/ och täncka wij förthenskul/ sade the/ at här vnder mon wara Förräderij; När Torkil fick thetta weeta/ drögde han som längst han kunde med sin Afreesa/ och kallade heemligen til sig sina Män. Jarlen befalte honom giöra sig färdig/ och sade/ at thet war tiid at rida. Torkil sade/ at han hade mycket at giöra/ och gick förthenskul stundom vth och stundom in. Elden bran på Golfwet. Tå gick Torkil in om then ena Dörren/ och effter honom gick een Man/ wid nampn Halfward: Han war Ißländsk och Östfersk: Thenne låt Dörren igen. Torkil gick in emillan Elden/ och ther som Jarlen satt. Jarlen frågade; Är tu färdig? Torkil swarade/ nu är iag färdig. Tå högg han Jarlen i Hufwudet/ at han stupade fram på Golfwet. Tå sade then Ißländske; Här seer iag thet wärsta Råd/ at ingen drager Jarlen ifrån Elden: Han satte et stycke Trä vnder Nackabeenet på Jarlen/ och ryckte honom så op til Sätet. Torkil och hans Fölie gingo hastigt uth igenom een annan Dörr/ än som the hade ingånget/ hwarest Torkils Män alla bewäpnada/ stodo vthe för them. Jarlens Män togo på honom/ och war han tå död. Alla blefwo rådlösa til at hemnas: Thetta kom och hastigt opå/ och trodde ingen Menniska Torkil om thetta Wärcket/ förty alla tänckte at Wänskapen skulle wara stadig emillan them/ som sagt war: Mästedeelen woro obewäpnade ther inne: Men ingen aff Torkils Wänner sade ther ney til/ aldenstund Torkil bleff ödet längre at lefwa. Torkil hade icke mindre Folck än Jarlen: Han foor tå til Skepz/ och Jarlens Män sin koos. Han seglade strax then samme Dagen öster i Hafwet: Thetta skedde i Begynnelsen på Winteren: Han kom til Norrige med behållen Reesa/ och skyndade sig til K. Oloff/ och bleff ther wäl emoot tagen. Konungen hölt mycket aff thenna Gerningen. Torkil war hoos honom öfwer Winteren.

XCVI.

Effter det Einar Jarl war död/ tog Bruse then deelen aff Landet/ som Einar hade ägt/ aldenstund många woro Witnesmän ther öfwer/ med hwad Wilkor Einar och Bruse hade giordt sit Fälag. Torfind tyckte tet wara rättast/ at hwartera hade halffparten aff Öyarna; Men then Winteren hade Bruse twå Deelar aff Landet. Om Wåren ther effter kallade Torfin samman Landzens halfwa Deel emot Brusa/ hwar til Bruse intet wille besaka: Om thenna Saaken höllo the både Ting och Stämnor: Gingo tå theras Wänner at förlijka Saaken/ och kom thet så/ at Torfind låt sig intet annat lijka/ än at han fingo Halffparten/ och sade ther til/ at Brusa behöfde intet meer än Tredie-deelen/ med det Sinne han hade. Bruse swarade; Jag woro til fredz/ at hafwa Tredie-deelen aff Landet/ som iag tog i Arff effter min Fader/ tå söckte ingen thet at draga mig vhr Händerna: Men nu hafwer iag taget then andra Tredie-deelen i Arff effter min Broder/ effter rätmätigt Afftaal: Och oansedt iag är Wapnfödt til at träta och kämpa med tig/ Broder/ tå mon iag icke thet taga mig före

före/ at låta mitt Rijke gå vndan mig/igenom detta. Här med åndade the sin Målstämma. När Bruse såg/ at han nu intet hade Macht till at stå jemnföter med Torfind/ aldenstund han hade myckit större Rijke/ och ther til Tröst af Skotta Konung sin Moder Fader; Tå beslöt han hoos sig/at fara vhr Landet/och öster til Konung Oloff: Han tog tå med sig sin Son Ragnwald/hwilcken tå war 10. åhr gammal. Som nu Jarlen kom til Konungen/tog han wål emoot honom; Men Jarlen bar op sina åhrander/och sade om alla Omständigheeter/som sig hade til dragit emillan Bröderna; Bad ther hoos Konungen wara sig behielpelig/ at han fingo behålla sitt Rijke; Hwar emoot han tillbödh honom sin fullkommeliga Wänskap. Konungen swarade/och begynte först ther vtaff sit Taal/at K. Harald then Hårfagra hade ägnas all Odal i Orcknö/och Jårlarna hade alltiid sedan hafft thet Land i Förlåning/och aldrig til Egendom. Och till een wissare Stadfästelse är thet/ sade han/ at tå Erick Blodyxe och hans Söner woro i Orcknö / woro Jarlarna lydskyldiga vnder them: Men när Oloff Trygwasson min Frände kom dijt/bleff Sigurd Jarl tin Fader/hans Man: Nu har iag taget alt Arff efter honom: Och will iag gifwa tig thet Willkor/at tu skall blifwa min Man/och få tig Öyarna i Förlåning. Wij skola tå fresta/om iag står tig bij/ hwilcket båttre lärer gå tig i hand/eller Torfin/med then Tröst han hafwer aff Skotta Konung: Men will tu icke thenna Willkor åtlita/ mon iag leta efter then Egendom och Odal/ som iag tycker mig tillkomma hoos eder ther Wäster. Thetta Taalet gick Jarlen till Sinnes/ han sade thet åt sina Wänner/ och frågade them till råds/om han skulle förlijkas här vtinnan med Konung Oloff/och blifwa hans Man. Man det kan iag inthet föruth see/ sade han/ hwilcken min Deel warder/ innan wij skilias åt/ om iag såyer ney här till/ förty Konungē har vppenbarligen giordt thet åtaal/ som han tycker sig hafwa på Orcknö: Men för hans stoora Macht/och thet at wij äro komna i hans Wäld/är honom intet beswärliget at giöra wåra Willkor/slijka som honom synes: Och fast Jarlen tyckte beswärliget wara på båda siidor/ emoot tog han det Willkor/at sätta alt i Konungens Wåld/ både sig och sitt Rijke. K. Oloff tog altså wålde och omsorg öfwer Jarlens Arfwedeel/Jarlen bleff tå hans Man/och bekräfftade detta med sin Eed.

XCVII.

När Torfin Jarl hörde/at Bruse hans Broder war faren öster til Norrige/til Konung Oloff/ i Opsåt at kōma sig i Wänskap med honom/ tycktes han wål hafwa beställt för sig/och weste/at ther woro många på hans Siida/om detta Mål: Mån betänckte lijkwål at the skulle blifwa ändå flere/om han kōmo sielff. Torfin Jarl tager tet Råd/ at han giör sig som hastigast resefärdig/och drog öster til Norrige/och ärnade at det skulle intet blifwa stor åtskilnad på sin och sin Broders Reesa/ at han skulle icke hafwa fått vtslag på sit Ärende/iñan Torfin kom till Konungē. Men detta

 gick

gick annorledes/ än han meente/ ty tå war Brusas Saak alt til lyckta kommen/ när Torfin kom dijt: Weste och Torfin Jarl intet at Brusa hade opgifwet sit Rike/ förr än han hette K. Oloff. Som Torfin kom dijt/ at tala med Konungen/ begynte Konungen på samma sätt sit åtaal til Riket på Orcknö med Torfin/ som med Brusa: Och begärte aff Torfin/ at han wille besaka honom then Deel aff Landet/ som han tilförna hade hafft. Jarlen swarar wäl och sackta til Konungens Ord/ och säger at honom tyckes mycket ackta hans Wänskap; Och om J/ Herre/ tycken eder behöfwa min Hielp emoot andra Höffdingar/ så hafwen i det förr förskyllat/ men intet tiänar det för mig/ at iag skall gå eder till handa/ aldenstund iag är Skotta-Konungs Jarl/ och honom lydna skyldig. Som Konungen befant Drögzmål wara med Jarlens Swar/ om then Saaken/ som han honom förebringade/ sade Konungen/ om tu intet wilt blifwa min Man/ så är thet andra Wilkoret/ at iag sätter then Man öfwer Orcknöyarna/ som mig behagar/ och tu swärier een Eed/ tig aldrig hafwa åtalan til Landet/ vthan låter them hafwa thet i fred/ som iag ther til skepar; Men om tu will intet vthaff thesse Wilkor/ tå mon them så tyckas som Landet bygga/ det the hade at förwänta Ofred aff tig/ tu må och icke heller olijckt tycka/ fast Dalr möte Holi/ (det är/ fast Dalen och Högen skattas lijka/ Och är ett sådant Ordspråk/ som Konungen wille säya/ tu har intet undra ther oppå/ fast tu möter Ofred aff mig/ aldenstund tu giör mina Vndersåtara Ofred.) Jarlen bad Konungen giffwa sig Tijd/ til at betäncka thenna Saken. Konungen giorde så/ och gaff honom tijd/ til at rådslo här om med sina Män. Sedan begärte Jarlen/ at Konungē wille gifwe honom tijd til näst effterfölgande Somār. Jarlen foor tå heem thenā gången/ efter han föregaff/ at hans Rådgifware woro hemā/ och han war sielff ett Barn/ för sina ålder skull. Konungen bad honom tå vtwälia. Torkil Fostre war tå hoos Konung Oloff: Han sände een Man hemligen til Torfin Jarl/ och bad honom ingalunda taga sig thet före/ som han tå hade i hogen/ at skillias thenne gången ifrån Konung Oloff/ ty the woro oense: Aldenstund han war så inkommen i Konungens Händer. Aff thenna Förmaningen tycktes Jarlen kunna see/ at Wilkoren gingo ther vth på/ at låta Konungen råda. Honom tycktes föga om the Wilkor/ at äga intet åtaal til sin Arfwedeel/ vthan beplickta sig med Eed ther oppå/ at the skulle thet Rike i Roo hafwa/ som ther till inthet woro borna: Men effter han tyckte illa stå med sin Affreesa/ tå vthwalde han at gå Konungen till handa/ och blifwa hans Man/ lijka såsom Brusa hade giordt. Konungen befant at Torfin war mycket större till modet än Brusa/ lät sig och wärre tycka om thet han bleff oppehållen/ och förthenskul trodde Konungen honom wärre än Brusa. Konungen såg och at Torfin tycktes hafwa Styrcka aff Skotta-Konung/ fast han sedan intet höllo thetta Affsked. Thet förstod och Konungen igenom sin Klookheet/ at Brusa

hade gått trögare till Förbund/ men hade dock intet annat lofwat / än han ärnade sig hålla: Men när Torfin hade beslutit hwad för Wilkor han skulle taga/ tå gick han glad/ på alt hwad påfordrades/ och drögdes med ingen Ting / at willia efferkomma/ hwad som Konungen med ett Ord omrörde: Hwarvthaff Konungen beslöt Torfin ärna sig göra sederhera een annan Förlijckning.

XCVIII.

Tå nu Konung Oloff hade betänckt sig om thenna Saaken / låt han sammanblåsa mycket Folck till Stämno / dijt han och låt Jarlarna komma. Tå sade Konungen: Thet Förbund iag har giordt med Jarlarna aff Orcknö / will iag nu oppenbara för alt Folck: The hafwa bejakat Orcknöarna och Hialtland / nu at wara min Egendom/ och sig båda at wara mina Män/ och förplichtat sig här til med Eed: Hwarföre will iag gifwa them i Lön/ hwar sin Treding aff Landet/ som the förr hade ägt/ Men then Tredie-deelen som Einar ägde/ håller iag före/ at hafwa fallet i min Gård: För then Orsaaken skull/ at han dräpte Ewind Urarhorn min Hird- och Fälagzman/ och ther till kiärkomne gode Wän. Jag will see om then Deelen aff Landet effter mit Behag. Thet will iag/ och mina Jarlar/ affeder hafwa/ at I gören Wänskap med Torkil Amundßon/ för thet han drap Einar edar Broder: Jag wil at then Domen skal wara under mig/ om I willen här till bejaka. Men ther om war/ som om annat/ at Jarlarna bejakade til alt/ som Konungen wille. Tå gick Torkil fram/ och tog fasta vthi Saaken på Konungens Dom/ hwar med Tinget bleff beslutit/ at Konungen dömbde så mycket skulle bötas för Einar Jarl/ som för tre Ländemän; Men aff Gälden för Fredzbrotet skulle tredie Deelen nedfalla. Torfin Jarl begärte Förloff/ till at reesa heem/ hwilcket när han fick/ giorde han sig öfwer måttan hastigt färdig. När Jarlen war alt till redz/ tilldrog sig een Dag/ när han drack i sit Skeep/ at Torkil Amundßon kom dijt/ och lade sit Hufwud i Jarlens Knä/ och bad honom tå göra/ som han wille. Jarlen frågar/ hwarföre han sig bar så åt? Aldenstund the woro effter Konungens Dom förlijckte. Och bad Torkill stå opp. Han giorde så/ och sade: Then Förlijckning som Konungen giorde emillan Brusa och mig/ mon iag låta blifwa i sitt wärde/ men thet som tig angår/ skall tu allena råda/ fast Konungen hafwer tillägnat mig Egendom och Hemwist i Orcknö/ aldenstund iag kiänner så titt Sinne/ at mig är omöyeligit at wara i öyarna/ om iag icke hafwer eder Troo eller Tröst. Jag will oryggeligen lofwa eder/ om i så willen / at i aldrig komma i Orcknö/ lijka hwad Konungen hafwer här om talat. Jarlen tystnade och swarade seent/ doch lijckwäl sålunda: Om tu håller will/ Torkill/ at iag skall dömma om wår Saak/ än åtlijta Konungens Dom / tå månde iag sålunda begynna wår För-

 lijck-

kjeckning / at tu skall fara till Orcknö med mig / blifwa ther / och skillas aldrig ifrån mig / vthan mitt Förloff: Tu skal wara skyldig at wärja mit Land / och see om alla the Wärck / som mig tyckas at stå mit Rijke till wärn / och iag wil hafwa giordt / så länge wij båda äro i lijfwe. Torkil swarar: Thetta såsom alt annat / hwar om iag råder / skal stå vthi edert Wäld. Torkil gick tå fram / och stadfäste för Jarlen / alt thet som omtaalt war. Jarlen sade / at han will sedermeera taala om Böterna: Men tå tog han allenast Eeden aff honom. Nu drog Torkil thenna reesan med honom: Jarlen foor sin koos såsnart han war til redz / och sågo the sedan aldrig hwar annan / Konung Oloff och han. Bruse Jarl drögde thereffter / och giorde sig så småningen till reds: Men förr än han reeste bort / hölt Konung Oloff Stämna med honom / och sade / så tyckes mig Jarl / det mig woro bäst / at häfwa tig för Tronadzman ther Wäster i Hafwet / iag har ärnat / at tu skall hafwa twå Deelar i Landet till at råda öfwer / som tu förr hafwer hafft; Jag will at tu skall blifwa intet mindre Man / eller ortikare / sedan tu är gången mig til handa / än tu förr war. Men wår Troheet will iag ther med befästa / at iag will / det Ragnwald tin Son skall blifwa här igen när oß; Jag seer tå / om tu har min Hielp / och twå Deelar aff Landet / at tu må wäl kunna behålla thet för Torfin tiin Broder med rätta. Brusa tog till tacka / och hade heller twå Deelar af Landet / än tredie Deelen. Han drögde ther tå lijtet sedan / förr än han reeste bort / och kom om Höstsen Wäster till Orcknö. Ragnwald Brusasson war qwar hoos Konung Oloff. Han war deyeligare / än någon annan Menniskia / och hade mycket Här / gohlt som Silcke / och bleff tildeligen stoor och starck: Han war fram för alla andra wittig och ansenlig till een Höfding: Länge war han sedan hoos Konung Oloff: Hwar om Ottar Swarti taalar i then Drapu / som han dichtade om Konung Oloff.

XCIX.

När nu båda Bröderna woro komna Wäster öfwer Hafwet / tog Bruse twå Deelar af Landet / at råda öfwer / och Torfin tredie Deelen. Torfin war gemenligen på Katanäs i Skottland / och satte sina Män öfwer Öyarna. Bruse hade tå allenast Förswar öfwer Öyarna. Thenna Tiid röfwades ther mycket aff Nordmän och Danska / hwilcka tå höllo gerna til i Wästre Siön / och kommo esomofftast til Orcknö / och namo ther Näßnam / thet är / the kommo ytterst på Näsen i Öyarna / och togo Boskap eller annat hwad the kunde röfwa / vthe för Öyarna eller Hialtland / men tog lijkawal alla Skatter och Skylder för sin Deel. Tå tilböd Torfin honom the Willkor / at Bruse skulle hafwa tredie Deelen aff Landet / och Torfin twå Deelar / och wille han hafwa Landwärnen / på bägges theras wägnar. Och fast ännu detta Skiffte gick intet brätt för sig / så sägs lijckwäll

wäl i Jarlasagor/ at thet hade gådt fört/ at Torfin Jarl har hafft twå Deelar/ och Bruse tredie Deelen/ när Knut then Rijke hade lagt Norrige vnder sig/ och Konung Oloff war faren vhr Landet. Torfin Jarl Sigurdßon hafwer warit then förnämste Man i Orcknö/ och hafft thet största Rijke ibland alla the Jarlar/ som i Orcknö hafwa warit. Han bleff rådande öfwer Hialtland/ Orcknö och Suderö/ Han hade och stoort Rijke i Skottland och Irland/ som Arnor Jarla Skald säger. Torfin war een god Krigzman/ han tog Jarlsdömet/ när han war fem åhr gammal/ och regerade öfwer 60. åhr/ och bleff sootdöd seent i Harald Sigurdßons Dagar. Brusa bleff död i Knut then Rijkes tijd/ lijtet effter Oloff then Helige war slagen.

C.

Nu sägas här tillijka twenne Sagor; Och skal ther först begynnas/ som Oloff Haraldßon giorde Fred med Swea Konung: Then Sommar foor Konung Oloff Nord til Trondheem: Han hade tå warit Konung i fem åhr. Thenna Höst lagade han sig till/ at blifwa öfwer Winteren i Nidaros/ hwilcket han och giorde. Thenna Winter war Torkil Amundßon/ som förr skrifwes. Konung Oloff hade många Spörßmål om/ hurü Christendomen bleff icke vppehållen alt Nordan ifrån Halogarland/ thet fattades och mycket/ at han war wäl hållen/ om Naumadaal och Trondhem.

CI.

Een Man är nämbd Hareck/ Eywind Skaldaspilles Son/ han bodde på een öö/ som hette Tiotta; Hon ligger på Halogaland. Eywind hade warit een Man aff ringa Medel och få Penningar/ men hade stoor Släckt/ och war sielff mycket höflig. På thenna Tijden bodde många små Bönder i Tiotta. Hareck kiöpte ther een lijten By/ och sedan Stycke effter Stycke vthi Bygden/ och på få åhr hade han bortdrefwet alla Bönderna/ som ther förr hade bodt/ så at han ägde hela öön/ och giorde ther een stoor Herregård. Hareck bleff grüfweligen brärijk. Han war een högwiis Man/ och alt hwad han tog sig före/ hade gerna Fortgång. Han hade länge hafft stoor Wördning hoos Norriges Konungar/ och war i Släckt med them/ hwar vthaff han ibland Höffdingarna i Landet hade stoor Wördning. Gunhil hans Fadermoder war Halffdans och Ingebiorgz Dotter. Hareck war tå kommen til högålder/ när detta skedde. Hareck bleff mäst wördat på Halogaland. Han hade tå hafft een lång tijd Skatt aff Finland/ och ther til hade han stundom Konungens Sysla i Marcken/ och stundom hade andra een Deel aff henne med honom. Intet kom han til taals med Konung Oloff/ men doch hade Sänningebod gått them emellan/ och war det alt wänligit. Thenna Winter som Oloff satt i Nidaros/ fooro ännu Sänningebod emillan

them.

them. Tå låt Konungen förstå/at han årnade at fara om Semmaren Nord på Halogaland/och så alt Nord till Landzändan; Men Haleyingarna tänckte så paßliga gott om then Reesan.

CII.

Konung Oloff giorde sig om Wåren reesefårdig med 5. Skep/och med 300. Mån; När han war fårdig/begynnar han sin Reesa Nord vth med Landet. När han kom i Naumdöla Fylcke/ståmbde han Bönderna til Tings/och på hwart Ting bleff han till Konung tagen/hwarest han och låt opläsa then Lagen/at alla skulle hålla then rätta Christeliga Troon/så wål ther om Landet/som på andra Ställen; Men om någen war/som intet wille vndergå then Christeliga Lagen/tå lade han Liiffs och Lemmars Straff ther wid/eller och/at the skulle hafwa förbrutet alt sitt Godz. Konungen straffade ther många högeligen/och låt thet så wål öfwergå the Rijka som Orijka; Lycktandes sålunda i hwart Håråd ther med/at alt Folck måste bejaka til at hålla then rätta Troon. Mestedeelen aff the Rijke och stoore Bönderna giorde Gästebod emot Konungen; På sådant sätt foor han alt Nord på Halogaland. Hareck i Tiotto giorde Konungen et stoort Gästebod/och war ther mycket Folck sammankommit: Tå bleff Hareck Konung Oloffs Ländman/och bekom han aff Konungen alla the Lään/som han förr hade hafft/aff the förriga Hedningar.

CIII.

Een Man är nämbder Grankell/eller Granketill/een riick Buande/och war nu kommen til een högålder: Men i sin Vngdom hade han warit i Siöröfwerij/och hade här jagat många stedz: Han war een nampnkunnig Man aff många Idretter. Hans Son heet Aßmund/och war vthi all ting mycket lijk sin Fader/och gick honom äntå något öfwer/förty thet är många Menniskiors Sägn/at han hafwer warit vthi Oeyeligheet/Starckheet och Ridderligheet een ibland the tre förnämste Mån/som i Norrige hafwa warit: Aff hwilcka war then förste Konung Håkan Adelstens Fostre/och honom näst Oloff Trygwasson. Grankell bödh Konung Oloff til gäst/och war ther plågat på bästa Sättet. Grakell förärade och Konungen/när the skiltes åt/stoora Begåffningar; Men Konungen bödh Aßmund fara med sig/och taalte om thet mycket wål/Men Aßmund tyckte sig intet anstå emoottaga then Åhra/som Konungen honom tilbödh/och drog förthenskull med Konungen/bleff hans Man/och kom i then högsta Gunst hoos Konungen. Konung Oloff drögde mästedeelen aff Sommaren på Halogaland/och reeste omkring alla Socknerna/och kristnade ther alt Folcket. Wid thenna tiiden bodde Thore Hund på Biarcköyen; Han war tå then rijkaste Man ther Norr i Landet; Han bleff och thenna gången Konung

Oloffs

Oloffs Låndman. Många rijka Bondesöner begofwo sig i Följe med Konung Oloff. När thet nu leed in på Sommaren/ kom Konungen Nordan ifrån tilbakars/ och reeste in om Throndheem alt til Nidaros/ och bleff ther öfwer Winteren. Thenna Winter kom Thorkil Fostre Wästan ifrån Orcknöy til honom/ när han hade ihjälslaget Einar Jarl. Thenna Höst war een mycket dyr tijd i Throndheem på Korn/ men lång tiid bort åth tillförna hade ther warit god Tiid/ nu war theß hårdare Tijd ther/ jw långer man kom Norr/ men doch war öster i Landet Korn nog; så och vthi Oppland; Men i Throndheem war mycket gammalt Korn.

CIV.

Theña Hösten fick Konung Oloff höra the Tijdender ifrån them/ som boo inne i Throndheem/ at Bönderna hade ther kommit tilsammans aff ett stoort Tahl/ och giordt Gästebod wid Wintrens Begynnelse/ ther har warit mycket drickande. Konungen bleff och sagt/ at alla Skalar och Minne woro helgade Asarna/ effter the gambla Sätt och Wiis. Thet följde och ther hoos/ at ther slacktades Nööt och Hors: Blodet bleff strucket på Affgudarna/ them til Offers/ med sådannt Ordesätt: At thetta skulle wara för Åhrsens Gröda skull; Thet följde och ther med/ at alla tyckte sig klarligen kunna see/ at Gudarna hade wredgas högeligen ther öfwer/ at the på Halogaland hade omwändt sig til then Christeliga Troon. Hwilcka Tijdender/ när Konungen fick weeta/ sände han Män i Throndheem/ och ståmbde til sig the Bönder/ som honom tå behagade. Til detta Wärcket bleff een nämbd/ som heet Aulwer aff Eggio; Han tog Nampn aff sin Gård ther han bodde: Han war een rijck och förmögen Man; Han bleff förthenskull tagen aff Bönderna till Hufwudzman öfwer thenna Reesen. Som the nu komme til Konungen/ pålade han them thenna Beskyllningen/ hwar til Aulwer swarar på Böndernas wägnar/ och säger/ at the hade intet Gästebod giordt then Hösten/ vthan allenast theras Gildi/ Hwirfings Dryckior och Vina bod. (Gildi är det/ När een Embets-Skrå sammankommer. Hwirfings-Dryckior kallas thet/ när små Gästebod blifwa hållna/ och thet eena hwelfer til thet andra i största Hastigheet. Vina-bod nämnes och så Gästebod/ när man hafwer hwarcken Bröllop/ Arfwööl eller något sådant för Händer/ vthan allenast biuder til sig sina goda Wänner.) Men thet säyes för eder/ Herre/ om wåra Ordspråck i Throndheem/ när wij dricka/ så kunna alla förståndiga Män taga sig wåra för sådant Talande/ men the Oförståndiga och Olydiga kan tag intet förswara/ eller hwad the kunna säya. Aulwer war i sitt Taal dristig och snäll/ och förswarade heela thenna Saaken på Böndarnas Siida. Och på sijdlycktan sade Konungen at Thronderna måtte sielfwa bäst witna om sig/ hurulunda the woro till sinnes om Troon. Sedan fin-

go Bönderna Loff til at reesa heem igien/ det the och straxt giorde/ som the först färdiga blefwo.

CV.

Sedan om Winteren bleff det sagt/ at the vthi Throndheem hade kommet tilsammans på Möre/ til een stoor Myckenheet/ och at the blotade ther nog mitt vthi Winteren/ hwilcket Blotande skulle förwerfwa them Fred och een god Winter. När nu Konungen tyckte sig wara blefwen full wiß här om/ sände han Män til Throndheem/ och stämbde Bönderna ther för sig/ sampt förordnade Män/ dhe ther tycktes honom wara förståndigaste. Bönderna höllo Taal sig emellan öfwer detta Sändingabodet/ och woro alla tröga til thenna Reesan; Men doch lijkwäl igenom Böndernas trägna Bediande drog Answer asiad/ hwilcken/ när han kom til Konungen/ påbyrdade Konungen honom/ at the hade hållit Mittwinters Blot. Answer sätzer at Bönderna woro här til intet skyldiga/ vthan/ sade han/ wi hålla Julegästebod/ och dricka tilsammans här och ther i Häraden; Bönderna taga och icke så mycket till sina Julegästebod/ at ther icke blifwer äntå alltijd något öfwer/ och drickes tå ther på een stund sedan effter åth.

På Möre är och een stoor Hufwudstad/ och stoora Huuß/ och mycket bebygt ther om kring; Man tycker förthenskull godt wara/ at dricka och förlusta sig/ när många komma tillsammans. Konungen swarade kort här til/ warandes nästan olustig/ och tyckte sig weeta andra bättre Besked här om/ än thenne som the föregofwo. Konungen bad Bönderna wända om tillbakars/ och sade sig lijkwäl willia vthleta Sanningen härom/ fast än the ärna then för honom döllia/ och det som hafwer händt här til/ bad han them affstå med här effter. Bönderna foro altså heem/ och förtälde sin Reesa/ såyandes Konungen hafwa warit mycket wred.

CVI.

K. Oloff hölt ett stoort Gästebod om Påskatijd/ och hade Män hoos sig vthaff Bygden/ och några Bönder. Effter Påska Helgen låt han framdraga sina Skepp/ och föra dijt Ådrarna med all annan Redskap: Sedan låt han pannela them inne vthi/ och öfwertäcka med Tappeter/ och låt them så flyta til redz wid Bryggorna/ skickade sedan Bod effter Folck til Weradal. Een Man kallades Thoraldr/ han

war Konungens Ahrman/ (det är then/ som är satt öfwer Konungens Wisthus til een Opbördzman / som tager emoot Fettalie och Spannemål / och provianterar Konungen med theß Hoff på Reesor/) och förstod Konungens Boo på Haugi; Honom sände Konungen Bud/at han skulle komma til honom med thet snaraste han kunde/hwilcket han och efterkom/kommandes strax til Konungen med Sändingabodet: Konungen kallar honom allena till sig/ och frågar hwad sant ther om war/ som honom sades om Inträndernas Seder/ om the wände sig åter til theras Affgudadyrckan/ och bad honom säga sig som thet war/ och han sannast weste; Han sade sig wara skyldig ther til/ aldenstund han war hans Man. Thoraldi swarar: Herre/ sade han; Thet wil iag eder först säya/ at iag förde hijt til Byen min Hustru och twå Söner/ ther til alt mit lösa Godz/ det iag kunde få med mig; Nu om i willen hafwa Sanningen aff mig her vthinnan/ så män det stå vthi edert Wäld/ och om iag säger/ såsom thet är/ så twiflar iag intet at i ju månde see thet bästa på min Sijda. Konungen swarar/ Säg men tu sant om det iag frågar tig / iag will see tig til bästa/ at tig intet skal skada. Thoraldi swarar; Om iag skall säya som thet är/ så är det sanningen/ at Folcket vthi Trändheem är nästan alt Hedet/ fast sombliga aff them äro döpta. Thet är nu theras Seed/at hålla Bloot om Höjsten/ och fägna ther med Winteren: Ett annat mitt i Winteren/ och thet tridie når Sommaren ingår/ tå fägna the Sommaren: The hafwa thetta företaget sig Hegnir Skieinir / Sparabygwar och Verdälar. Tolff Män äro the/ som äro Förmän för detta Bloot-gästebod/ och bör Aulwer nu i Wår göra Gästebodet: Han är wid thenna Tijden i stoort Arbete på Möre/ och äro dijt förde alla slagz Behör/ som til Gästebodet tarfwas. När Konungen fick nu så weeta Sanningen/ lät han blåsa sit Krigzfolck tilhoopa/ at the skulle alla komma til Skepz. Han förordnade the Män/ som skulle styra Skeppen/ theßlikest och så Sueitar-Höffdingia/ och huru mycket Folck ther skulle wara på hwart Skep för sig. (Sueitar-Höffdingiar äro the wij nu kalla Officerare Sueit betyder så mycket som fölie/ Comitatus Höfdinge Antesignanus/) Konungen hade fem Skepp och try-hundrade Män; Seglade altså in åt Fiorden med een god Börd/och gingo Skepen intet långe in åt Fiorden/ alldenstund the hade god Medwind: Men ingen kunde tänckia thet/ at Konungen skulle så snart wara dijt wäntandes/ Konungen kom om Nattetijd in på Möre/ och lät strax kringrenna Husen. Aulwer bleff tagen til fånga / och lät Konungen dräpa honom/ såsom och många andra; tog heela Gästebodz Kosten/och lät föra then til sina Skepp/ theßlikest Peñingar/ Kläder och dyrbara Häfwor/ som diit woro förda/ och lät deela detta Roff emillan sina Män. Han lät och giöra Heemgång på them/ som honom tycktes hafwa warit största Orsaken til thetta företagande/ tå blefwo sombliga aff them fångna/ och i Boyor slutna / men sombliga vndnkommo med

Flyckten/ och sålunda bleff mångas Godz alt borttaget. Konungen höllt Ting med Bönderna; Men effter han hade taget så många rijka Män til fånga/ them han tå hade i sit Wåld/ bleff thet emellan theras Wänner och Fränder beslutit/ at lofwa Konungen Lydno/ bleff altså thenna gången intet Oproor giordt emoot Konungen. Tå wände han än alt Folcket til then rätta Troon/ och satte öfwer them Läremästare/ samt låt bygga Kyrckior. Aului giorde han ogild/och tilräcknade sig alt thet Godz som han ägde. Men med the andra/som honom tyckte til/ the ther störste Orsaaken hade/ gick thet så/ at sombliga aff them låt han dräpa/ och sombliga hambla/ somliga kiörde han vhr Rijket/ och aff somliga tog han Förlijckning med Penningar/ och drog sedan tilbakars alt til Nidaros.

CVII.

Een Man är nämbd Arni Arnmodßon/han ägde Thora Thorstein Galgas Dotter; Thesse woro theras Barn; Kalff/Finn/Thor-berg/Amund/Kolbiörn/Arnbiörn och Arni. Theras Dotter heet Ragnhildr/ henne ägde Hareck aff Tiotto. Arni war een Ländman/ rijk och nampnkuñig/och K. Oloffs gode Wäñ/och theña tijden woro Kalff och Fiñ hoos Konungen i stoor Kärleek. Then Hustrun som Aulwer på Eggio hade ägt/ war vng och deyelig/ ther til riick och aff förnämblig Släckt/ och meentes then hafwa godt Wilkor/ som heñe kunde få til Hustru/ men doch war Konungen hennes Rådman/ och hade hon hafft med Aulwer sin Man twå vnga Söner. Kalff Arnasson begärte aff Konungen/at han wille giffta honom Aulwers Efterlefwerska; Hwilcket Konungen och giorde för god Wänskap skull; Och gaff honom ther til alt thet/som Aulwer hade ägt/ och giorde honom sedan til Ländeman/och fick åt honom all sin Ombud inn om Trändheem. Tå bleff Kalff en stoor Höffding/ och ther til een wiis Man. Wid thenna Tijd hade Oloff warit siu åhr Konung i Norrige. Thenne Sommar kommo Jarlarna Torfin och Bruse ifrån Orcknö til honom/ och blefwo the Länder tå Konung Oloffs Egendom/ hwilcka förr omtalas i thesso Sago.

CVIII.

Thenna Sommar reeste Konung Oloff öfwer begge Mören/och så in öfwer Raumsdaal om Höstēn: Ther gick han ifrån sina Skepp/ och kom så til Läsia vthi Vpland/ ther låt han taga alla the förnämsta Män/ så som och på Dafrom/och twingade them til at taga emoot then Christeliga Troon/om the wille behålla Lijfwet/ så frampt the icke kunde komma på flyckten: Men the som emoot Troon togo/ måtte sättia honom sina Söner til Gißlar/ på thet the deßte bättre skulle blifwa hoos Konungen betrodda. På Läsiar war han een Natt på Gården Borar benämbd/och lämnade ther Präster effter sig. Sedan foor han öfwer

Orka-

Orkadaal och Hårdaal/ och kom fram wid Stafelen/ then kal'as Ottå/ och på båda Sijdor om åen är een wacker Bygd/ som kal'as Loar/ och kunde Konungen see långt öfwer heela Bygden neder åt/ tå sade han; Stoor skade är thet/ at man een så fager Bygd bränna måste/ reeser så Daalen neder åt med sit Krijgzfolck/ och war om Natten på een Gård/ wid namn Näß/ ther tog han sig Härberge vthi et Lofft/ hwarest han soff allena; Thetta Lofft står ther ännu i Dag/ och har aldrig sedan warit omlagat: Ther war han fem Nätter/ och skar op Bodkafla/ och stämbde Folcket til sig aff Vaga/ Lom och Hödaal/ och lät med Bodkaflan säga them/ at the skulle göra Slut med sig/ om the intet wille at han skulle bränna them/ skulle the taga emoot then Christna Troon/ och få honom sina Sönar til Gislan. Så kommo the til Konungen/ och gingo honom till handa; Men somliga flydde Söder i Dalen.

CIX.

Een Man wid nampn Dala Gudbrand/ war lijka som een Konung ofwer Dalarna/ men war lijkwäl Hersi til sin (Härkomst.) Titel: Thenne hafwer Sighwater Skald lijknat til Rijkedommer och widt begrepna Ägor wid Erling Skialgßon/ vthi then Dict han giorde om Erling. Thenna Gudbrand hade een Son som heet Herse: När Gudbrand hörde thessa Tijdender/ at Konung Oloff war kommen på Loar/ och twingade Folcket at taga emoot Christendomen/ tå skar han Härör op/ och stämbde hela Dalerna til een Gård/ som heeter Hundtorp/ til sig/ och the kommo dijt; Och bestod thet Folck aff een osägelig Myckenheet/ förty ther hoos ligger et Watn/ som heeter Logr/ och kunde the så wäl komma dijt på Skep/ såsom til Land. Gudbrand hölt Ting med Bönderna/ och säger them/ at på Loar är kommen een Man/ som heeter Oloff/ och will binda oß een annan Troo/ och sönderbryta alla wåra Gudar/ efter han håller så före/ at han hafwer een Gud/ som är mäcktigare och förmeer än wåra: Och är thet högeliggen til at förundra/ sade han/ at Jorden intet brister vnder honom/ aldenstund han torffs taala sådant/ och at wåra Gudar låta honom längre få gå: Jag meenar/ om wij båra Thor vthur thenna Gården/ then och oß har så länge wäl hulpit/ och sees han aff Oloff och hans Män/ tå mande så wäl han och hans Män/ som Hans Gud/ smälta/ och blifwa til intet. Tå ropade the alla tillijka/ och sade at Oloff skulle aldrig tädan komma/ om han än skönt dijt kommo til taals med them: Så skall han icke töras reesa längre Söder i Dalen. Sedan förordnade the 700. Män at fara emoot honom på Speyeril alt Nord til Breida/ och Höfwitzman öfwer detta Folcket war Gudbrandtz Son/ 18. åhr gammal/ och många andra namnkunnige Män. Thr kommo til een By/ som heeter Hoff/ ther blefwo the 13. Nätter/ och kom äntå ther mycket Folck til them/

hwilcka flydt hade aff Låsiom / Lom och Vaga / the intet wille undergå then Christeliga Troon. Konung Oloff och Biskop Sigurd satte Män igen på Lom och Vaga / och reeste sedan öfwer Vrgurauft / och komo fram på Sulu; Hwarest the fingo Tijdender aff thet myckna Folcket / som förstält war: Fingo the med sig Bönderna / som på Breida woro / och giorde sig således färdiga til slagz; Ther med stälte Konungen sit Folck i Ordning / gick fram / och taalte med Bönderna / och tillbödh them taga emoot then Christendomen / the swarade; Tu lärer wist få annat giöra i Dag / och ropade här op / och slogo på sina Sköldar. Tå lopo Konungens Män fram / och skuto med Spiut / at alla Bönderna togo strax til Flyckten / undantagandes några fåå: Bleff och tå Gudbrandz Son tagen til fånga: Konungen gaff honom Grud / och tog honom med sig. Konungen war ther 3. Nätter; Och imedler tijd taalte Konungen med Gudbrandz Son / och bad honom fara tilbakars til sin Fader / och säga honom / at han wil innan kort tijd komma. Tå foor han heem / och sade sin Fader Skarpe Tijdender / nemligen at the hade treffat emoot Konungen / och slages med honom / och at theras Folck hafwer strax i begynnelsen taget til flyckten; Men iag / sade han / bleff til fånga tagen / och Konungen gaff mig Grud / och bad mig draga til eder / och säya / at han will komma hijt med thet snaraste: Wij hafwa här nu intet mehr än 200. Man uthaff alt thet Folck som wij drogo emoot honom med: Nu råder iag eder det / min Fader / at intet slås med thenna Karlen. Godt är thet höra / sade Gudbrand / at tig hafwer han giordt Hiertteblödig / oansedt tu fögo annorledes war / när tu reeste hemman ifrån / monde och thenna tijn Reesa länge hafwas i Minne / ther tu strax täncker på then Galenskap / som thenne Mannen far med? Natten effter drömde Gudbrand / at honom tycktes / een skijnande Man komma til sig / aff hwilcko honom een stoor Redhoga uppakom. Han taalte til honom och sade; Tu får ingen Seyers Reesa til Konung Oloff / och mycket mindre män tu hafwa / om tu ärnar hålla Strijd emoot honom: Tu warder sielff med alt tit Folck slagen / at Wargar och Ramnar månde draga och sönderslita eder. Wid detta bleff hon mycket rädd / och sade thet för Thord Isterbuck / hwilcken och war een Höffding i Dalarna. Thord säger thet samma hafwa kommet för sig i Sömnen. Om Morgonen låto the blåsa til Tingz / och sade det wara rådeligare at hålla Ting med thenna Mannen / som tå hade kommit Nordan ifrån med ny Bodord / och förfara hwad Sanning thet war / han foor med. Sedan sade Gudbrand til sin Son: Nu skal tu fara och sökia then Konungen / som tig gaff Grud i Kriget / och 12. Män med tig: Han giorde så; Kom til Konungen / och sade honom sit ährende / at Bönderna willia hålla Fred / och läggia Möte med honom. Konungen lät sig thet wäl behaga / och bleff det bebundet med Trohetz-Löffte them emillan / så länge detta Mötet skulle påstå.

The

The drogo med detta Besked tilbakars/och sade/at Fred war giord emillan them. Konungen foor til een By/som heeter Lidzstaſir/och bleff ther 5. Nätter: Sedan foor han til at möta Bönderna/ och hölt Ting med them. Then Dagen som Tinget sattes/ war mycket wätacktig: Konungen stod vp och sade/at Låsiar/Lom och Vaga hafwa taget emoot then Christeliga Troon/och at the hafwa sönder- och nederbrutet sina Gudar och theras Hoff/så at the troo nu på then sanna Guden/ som skop Himmel och Jord/ och weet all ting: Sedan satte Konungen sig ned. Gudbrand swarar: Intet weeta wij / om hwilcken tu taalar! Kallar tu then Gud / som tu intet kan få see/och ingen annan? Wij hafwa then Gud/ som hwar Dag må sees/men i Dag är han therföre intet vthe/at Wäderleken är så wätskacktig. Man eder tyckia honom wara farlig/och aff stoort Anseande. Jag gissar och/at I låren få Knäck i Bröstet/ om han kommer på Tinget. Men effter i sägen / at eder Gud förmår så mycket/så låter honom giöre i Morgon Wädret skijgar/ (det är tiockt/ och Himmelen full med Sky/)men intet wätt; och ta finnas wij på detta stället. Sedan foor Konungen heem i sitt Härberge/ och med honom Gudbrandz Son til Gislan; Emoot hwilcken Konungen fick honom een annan Man igen. Om Afftonen frågar Konungen Gudbrandz Son/ huru theras Gud war giorder? Han swarar: At han war giord effter Thor/ och hade een Hammar i Handen. Stoor är han til wäxten/ och är hohl inwärtes: Vnder honom är giordt lijka som een Hialr/ (det är een Pall/ som står på fyra/sex/eller otta Stolpar/) hwar på han står / så länge han är vthe; Intet fattas Guld eller Sölfwer på honom. Fyra Brödhleifa (Kakor) föres dageligen til honom/och Kiöt aff åfwen lijckmätigheet. Sedan gingo the til Sängs: Men hecla then Natten wackte Konungen/och war i sina Gudeliga Böner. När thet dagades/ foor Konungen til Messan/ och ther ifrån till Måltijd/och sedan til Tinget; Och Wädret war sådant/ som Gudbrand hade emtaalt. Tå stod Biskoppen opp/ hade öfwer sig een Käntara Kapa/ på Hufwudet Miter/ och een Berg-all i Handen. (Kantara Kapa är een Kappa som Biskopparna/ the som hijt til Swerige kommo/ ifrån Kantarabyrgi/ thet nu kallas Cambridge i England/ boro/ när the förrättade Gudztiensten på thet sätt/ och i the Kläder / som i Kantara Byrgi sedwanliget war.

Miter: Mitra, Tutulus, quem flamen sacra peragens capite gestabat.

(Berg-all/kallas Biskopz Stafwen som han antog tillijka med Stolen och Embetet.)

Han taalte om Troon för Bönderna/ och sade för them om the många Vnderteckn/ som Gud hade giordt; Och giorde på sitt Taal een god Vthgång. Tå sade Thord Isterbück: Mycket hafwer han at säya/thenne Hornoren/som Stafwen hafwer i Handen/ giord opp ät lijka som ett krokot Horn/ aff een Wädur. Men effter i säyen/eder Gud giöra så många

många Underwärck/ så tala tu med honom i Morgon/ för än Solen op-gar/ at han låter Wädret wara klart/ och blifwa Solskeen; Sedan wil-ja wij talas wid/ och sluta/ at antingen komma öfwer eens i Saaken/ eller och slås. Här med skilljas the åth thenne gången.

CX.

Kolbein then Starcke nembdes een Man/ som war med Konung Oloff/ han war släcktad vtaff Fiordum/ han hade alt jämpt then Dräckt/ at han war omgiordet med et Swärd/ och i Handen hade han een Rudda/ men sombliga kalla thet Klumbo/ det är Klubba/ Konungen sade til Kolbein/ at han skulle wara hoos honom om Morgonen. Sedan sade han til sina Män/ at the skulle gå dit/ som Böndernas Skep lågo/ det the och giorde. Heela thenna Natten war Konungen i sina Böner/ och bad Gud/ han wille lösa theras Wånda/ effter sin Mild- och Miß-kundsamheet. Som nu Messan war hållen för Dagen/ foor Konungen til Tinget: Och som han kom dijt/ woro sombliga Bönderna komna: Och the sågo ett stoort tahl Bönder fara til Tinget/ och bära emillan sig ett stoort Menniskio-beläte/ heelt med Guld och Silfwer öfwerdragit: Hwilcket/ när Bönderna/ som på Tinget woro/ sågo/ lopo the alla op/ och lutade för detta Spökelset: Sedan war thet satt mitt på Tingzwallen: Tå sutto Bönderna på then eena sidan/ och Konungen med sitt Folck på then andra. Tå stod Dala Gudbrand op/ och taalte til Konungen: Hwar är nu tijn Gud/ Konung? Jag tycker at han nu skulle nästan lågt bära Hakostiägget: Och så synas mig/ som tijn och then Hornoxens/ som i kallen eder Biskop/ och ther hoos tig sitter/ Häff-tigheet/ är nu mindre/ än then förrige Dagen; Förty nu är wår Gud som all ting råder/ hiit kammen/ och seer på eder med grymma Ögon/ och seer jag/ at nu ären j fulla aff Räddhoga/ at j som nappast tören hålla edra Ögon öpna: Nu låter nedfalla thenna eder Fåfängta/ och troon på wår Gud/ som alla edra Anslag hafwer i sin Hand. Konungen sade til Kolbein then Starcka/ Bönderna ofördmärckt/ Om det bär så til i detta Ährendet/ at Bönderna någon gång see vthaff sin Gud/ så slå honom ett sådant Hugg/ som tu måst förmå med tin Rudda. Sedan stod Konungen op och taalte: Mycket har tu taalt thenna Morgonen oß emoot/ och tycker tu nästan vnderligen ther om/ at tu kan icke see wår Gud; Men wij wente/ at han warder nu snart kommandes til oß. Tu skryter för oß med tiin Gud/ som doch är både blind och döff/ och förmå hwarcken hielpa sig eller någon annan/ och kommer ingen Wäg vthur stället/ med mindre han jw måste bäras/ och meenar jag/ at för honom skal icke långt wara til Olyckan. Seer nu öfter vth/ hwar wår Gud faar med mycket Liws; Tå gick Solen op/ och sågo Bönderna til henne: Wid thet samma slo Kolbein theras Gud/ så at han brast alt sönder/ ther lepo vth Möß så stoora som Katter/ ther til Ödlar och Ormar. Bönderna blefwo så

räddal

rädda/ at the flydde/ somblliga til sina Skep; Och när the skuto them ut/ lop Wattn in/ så at the fyltes/ och förmåtte icke komma någon Wägz med them: Men the som til sina Ökiar foro/ kunde them intet igenfinna. Sedan lät Konungen kalla Bönderna til sig/ och sade: At han will hålla Taal med them; Så wände Bönderna om igen/ och satte Tinget. Tå stod Konungen opp/ och sade: Intet weet iag/ hwad thetta Harck och Löpande/ som i hafwen/ har på sig; Men nu må i see/ hwad eder Gud förmåtte/ hwilcken i vthsatte med Gull och Clenodier/ och bespijsade med Mat och Dryck: Sägen i nu/ huru thet war/ at Möß/ Ormar/ ödlor och Paddor hade thet förtärt: Nu hafwa the wärre/ som på sådant troo/ och willia intet affstå med slijk Galenskap. Tager nu edert Gull och Gersinim som här wräkas om Wallen/ och fören til edra Hustrur/ och anwända them aldrig mehr på Stäckar och Steenar. Emellan oß äro nu twenne Wilkor/ antingen hålla Slacktning nu i Dag/ wz mig/ och hafwa then Seger för then andra/ som Gud will/ hwilken iag troor oppå/ eller och at i tagen emoot then Christeliga Troon. Tå stod Gudbrand aff Dala op och taalte: Stoor skade hafwa wij fått på Gud/ och efter han intet förmåtte för oß/ så willia wij troo på then Gud/ som i troon på/ så bejakade the alla at taga emoot Christendomen/ och tå döpte Biskopen Gudbrand och hans Son. K. Oloff och Biskop Sigurd lemnade ther Kiännemän (Lärare/) och the skildes så Wänner/ som förr woro Owänner. Gudbrand lät göra een Kyrkia i Dalarna.

CXI.

Konung Oloff drog på Hedemarck/ och Christnade them ther bodde; och när han hade taget Konungarna til fånga/ dristade han sig intet at fara långt in vtht Landet med lijtet Folck/ efter han hade bedrefwet een så dräpelig Gerning/ och war tå icke mångastedz Christendomen på Hedemarck/ Och Konungen hölt icke opp aff thenna Reesan förr än han hade Christnat heela Hedemarcken; Han lät ther wiga både Kyrckior och Prester. Ther ifrån reeste Konungen ut på Thåten och Hafwaland/ och förbättrade ther Folckens Seder/ affstod altså intet med sin Reesa/ förr än the woro alle Christnade. Ther ifrån foor han på Hringarijke/ och Christnade ther Folcket. Tå besporde the i Raumarijke/ at Konung Oloff åhrnade sig dit opp/ samblade förthenskul mycket Folck/ och sade sålunda sin emillan/ at the hade ännu intet glömt then Reesan/ som Oloff hade giordt ther öfwer/ then förriga gången/ och sade/ at han skulle aldrig så ther effteråt framreesa. Som nu Konung Oloff foor på Raumarijke med sit Folck/ kom een hoop med Bönder emoot honom/ wid een Å/ (som Meka hette/) ther begynte Bönderna bullra/ och ärnade slåß/ men theras deel bleff strart mindre/ så at the skyndeligen måste wijka til rygga/ och blefwo så slagna til godo/ at the togo emoot

Christendomen. Konungen foor öfwer thetta Fylcket/och wände intet förr igen/än han hade Christnat thet alltsammans: Ther ifrån foor han öster på Soolöyarna/ och Christnade heela then Bygden; Ther kom til honom Ottar Skald then Swarte/ och wille gå honom till handa. Then Winter hade Oloff Erickßon Swea Konung blefwet död/ och Amund Oloffßon war blefwen Konung i Swidiod/ i hans Ställe. Konung Oloff wände tilbakars på Raumarike/ (tå war mycket ledit oppå Winteren. Han stämbde et stoort Ting/ på det ställe som Seed war at hålla Heid-sasa Ting. Han satte tå thet i Lagen/ at til thetta Tinget skulle Vpplänningaarna söka/ och at Heisäsis Lag skulle gå om alla Fylckin på Vppland och wijda annorstädes/ ther som then seden hafwer gått. Som thet nu begynte blifwa Wåår/ söckte han at reesa vth til Stön/ låt tå giöra sit Skep färdigt/ och foor om Wåren ut til Tunßberg; Ther war tå mycket Folck/ och mycken Tilförsel till Byn ifrån främmande Land/ alldenstund tå war een god Tijd i Wijken/ och mästendeels alt Nord till Stad/ Men ther Nordan före een stoor Dyr-tijd.

CXII.

Om Wååren sände Konung Oloff Bod Wäster om Agder/ och alt Nord om Rogaland och Haurdaland/ at han wille hwarcken Korn/ Malt eller Miöl låta tädan bortflyttia eller sälia: Ther hoos låt han fölia / at han månde komma dijt med sitt Folck/och taga Gästning/som wanligit war; Thetta Bod foor öfwer alla thenna Rijken; Men Konungen drögde i Wijken öfwer Sommaren / och foor alt öster till Landzändan. Einar Tambaskielfwer hade warit med Oloff Swea Konung/sedan Swen Jarl hans Mååg bleff död/och hade bleffwit Swea Konungz Man/ och fått stoor Förlaning aff honom. Som nu Konung Oloff war död/ wille han söka förlijka sig med Oloff Digra; Hwarom the hade skickat Bod sin emillan. När nu Konung Oloff låg i Elfwen/ kom Einar dijt med några Män/ och taaltes the så wid/ Konungen och han/om Föreening them emillan/ och kommo så öfwer eens/ at Einar skulle fara Nord i Trondheem / och taga ther all sin Egendom/ tilllijka med thet Jordagodz/ som Bergliot hade hafft hemman ifrån sin Fader/ så foor Einar sin Wäg Nord åt/ men Konungen drögde i Wijken/ och war länge i Borg om Höstten/och något in på Winteren.

CXIII.

Erling Skialgßon behölt sitt Rijke/så at alt Nordan för Sogensiö

och til

och til Lijdandesnääs rådde han måst med Bönderna/ Förläningar hade han mycket mindre än förr/ doch hade han een sådan Fruchtan med sig/ at ingen dristade sig annorledes göra än han wille; Konungen tyckte/ Erling hade alt för stoor Öfwergång i sitt Rijke.

Een Man är nämbd Aslack/ med det Tillnamnet Fitiaskall/ han war rijck och aff stoor Slächt/ Skialg Erlingz Fader och Askiell Aslacks Fader woro Bröders söner. Aslack war Konung Oloffs gode Wän/ och satte Konungen honom ned på Sunhärdaland/ och fick honom ther mycket Låhn och stoort Underhåld/ och bad honom hålla sig lijka som Erling: Men det gick icke sålunda/ när Konungen intet wara tilstädes. Ty Erling måste tå allena skiära och skapa them emillan/ som han wille/ bleff han altså icke theß ödmiukare/ fast Aslack wille något ophäfwa sig emot honom. Förtenskull hade theras Träta then Uthgången/ at Aslack kunde intet blifwa i Sißland/ uthan måste fara til Konung Oloff/ och säya honom om theras Twist. K. Oloff bad Aslack wara när sig/ til theß han fick tala med Erling. Konung Oloff giorde Erling Bod/ at han skulle komma om Winteren til sig på Tunßberg; och som the kommo tilhoopa/ höllo the een Stämna. Konung Oloff sade/ (så är mig sagt Erling ifrån titt Rijke/ at ingen Man skal wara Nordan om Sogensiö alt til Lijdandesnääs/ som kan få behålla sit Frälse för tig/) ther äro många Män/ som tyckas wara Odelborna til at hafwa sin Rättigheet aff jemnhögborna Män/ som the äro sielfwa/ ibland hwilcka är Aslack eder Frände/ then nu tyckes hafwa kiänt Kiöld aff eder Twist/ nu weet iag intet/ om han heller hafwer skuld ther til/ eller måste han undgiälla/ at iag hafwer satt honom ther öfwer min Wårdnad; Men fast iag nämner honom helst/ så äro doch många som slijckt kiära för oß/ både the som Syslorna besittia/ såsom och mina Armän/ som mina Bod förestå/ och Gästebod skola giöra emoot mig och mit Folck. Erling sade/ ther til swaras snart/ at iag neckar gifwa mig Aslack eller nogon annan eder Tiensteman/ nägon Saak/) men ther til bejakas/ at thet går nu som länge hafwer warit/ at hwar uthaff wåra Fränder will wara förmen än thenandra; Til thet andra bejakas/ at iag är willig/ böya Halsen för tig Konung Oloff. Men thet faller mig för beswärligit/ at luta för Sältorp/ hwilcken är Trälbarn i alla ätter/ fast han nu är eder Arman/ sammaledes är thet och om andra hans Maakar/ fast i skatta them högt. Tå begynte begge theras Wänner taala och bodo at the skulle förlijkas) sade/ at Konungen hade aff ingen Man i Rijket så mycken Styrcka/ som aff Erling/ om han wille wara hans gode Wän: Til thet andra/ talade the till Erling/ at han skulle gifwa Konungen något effter/ sade så/ om han häller Wänskap med Konun-

gen// tå kunde han lätteligen taga förtråde/ ther han så wille / för hwar Man: Beslötz altså thenna Stämnan/ och Erling skulle hafwa all then samma Förläning/ som han förr hafft hade/ och lades ther med neder alla the Saaker / som Konungen hade emoot Erling. Skialg Erlingßon skulle och fara neder til Konungen/ och war når honom. Aslack foor til bakars til sina Boo/ och woro the förlijkta/ som säyes. Erling foor och så til sina Boo/ och hölt fort effter sitt begynta Sätt/ vthi sit Rijke.

CXIV.

Sigurd heet een Man/ han war Tores Son/ och Broder wid Tore Hund på Biarckö: Han ägde Sigre Skialgzdotter/ Syster wid Erling: Theras Son heet Aßbiörn/ och tycktes han i sitt Vpwäxande wara lijck til at blifwa een wacker Man. Sigurd bodde i Aumd på Trändarnääs: Han war mycket rijk och högt wördat/ Men intet hade han gådt Konungen til handa; Och förthenskul war Tore högre mätin än han/ aldenstund han war een Ländaman; Men hemma i sitt Boo war Sigurd intet mindre Raußnarman. (thet är/ then som hafwer Ophöl med sig i alla Saaker.) Han war waan til/ så länge som Hedendomen wa- rade/ at hålla twenne Bloot hwar Winter: Ett i Begynnelsen på Winteren/ andra mit i Winteren / och thet tredie emoot Sommaren. Men sedan Sigurd tog emoot Christendomen/ hölt han lijckwäl sin gambla Seedwana om Gästeboden; Hade om Höstien Wänabod/ om Winteren Julegästebod/ och bödt tå till sig mycket Folck: Det tridie Gästebod hölt han om Påskatijd / hade och tå äfwen så mycket Folck; J slijckt vthärdade han/ så länge han leffde. Sigurd bleff sootdöd/ når Aß- biörn war tiugu åhr gammal/ tog han Arff effter sin Fader / och hölt hans wanlige och öfwade Seed wid Mackt / och giorde trenne Gäste- bod hwar Winter / som hans Fader giordt hade. Kort tijd ther effter/ som Aßbiörn hade tagit Arff effter sin Fader/ tå begynte Tijden blifwa swårare/ och Säd fattas. Aßbiörn hölt lijkawäl sitt samma fram med Gästeboden/ och åthnöt han thet/ at ther war gammalt Korn/ tillij- ka med andra Fitalier effter Nödtorfften vthi Förråd. När nu några åhr woro förbij/ och i the efterkommande Tijder intet bleff bättre åhrs- wäxt/ tå wille Sigrid at han skulle affstå med alla eller somblige Gäste- boden/ men Aßbiörn wille det inthet/ tå foor han om Höstien/ och taalte med sina Wänner/ och kiöpte Korn/ ther han kunde fåå; Dooch aff som- bliga fick han til skäncks /och gick thet ännu så then Winteren/ at Aß- biörn hölt alla Gästaboden. Om Wåren ther effter/ bleff litten Sädd/ och ingen kunde fåå kiöpa Frött-Korn. Sigurd sade at Legomän- nerna skulle förminskas. Thet wille Aßbiörn intet/ och hölt så thet sam- ma then Sommaren. Kornet war oarwänt: (thet är/ åhrswäxten såg in- thet vth/ som ther skulle blifwa något godt åhr/) Öfwer alt thetta sades Sun-

nan

han ifrån/ at Konung Oloff förbödh at föra Korn och Malt vhr Landet och Nord åt. Tå tyckte Aßbiörn något illa tilstå i Bodet/ och tog thet Rådh/ at han låt vthskiuta een Byrding/ (är een Pråm eller stoor Slupa/ som mycket bär/ säyes aff Byrda:) som han ägde. Thet war ett så stoort Skepp/ som man wäl kunde bruka i willande Hafwet/ ther til med/ starckt och wäl giordt/ ther med fölgde Seegel med Boockståfwor och Flagga. Aßbiörn begynte sin Reesa/ och med honom så när tiugu Män/ och drog Nordan ifrån om Sommaren. Nu är intet sagt om theras Reesa förr än the kommo Söder til Karmsund; Seendt om een Affton lade the til wid Augwelsnääß; Thet war Konungens Boo/ och rädde therföre een Man/ som heet Tore/ och war kallad Säl/ han war Konung Oloffs Arman/ aff ett nedrigit Släckte/ och hade kommit sig wäl före/ och war een god Arbetzman; snäll i sitt Taal/ och hölt sig snygt i Kläder/ war framsus och oförwägen; thetta gick honom fort/ sedan han fick Konungens styrcka/ han war snart til Rådz/ och sade forth sin Meening. Aßbiörn låg ther om Natten; om Morgonen när thet war liust/ gick Tore med til Skepet/ och några Män med honom: Han frågade/ hwem som rädde om thetta förnäma Skepet? Aßbiörn nämbde sig och sin Fader. Tore frågade hwart han skulle reesa längst/ eller hwad han hade för Ährende? Aßbiörn swarade/ at han wille kiöpa Korn och Malt/ och sade/ som sant war/ at mycken dyr tijd war Norr i Landet/ och oß är sagt/ at här skulle wara godt åhr: Will tu/ Bonde/ fellia oß något Korn? Jag seer/ at här äro stoora Hwalmar: Thet är oß een stoor Lindring/ så behöfwa wij inthet längre fara at kiöpa Korn här på Rogaland. Thet kan iag säya tig/ sade Tore/ här skall tu få thet Swar/ at tig skall intet behöfwas at fara längre; förty tu kan hwarken få Korn här/ eller annorstädes/ effter som Konungen hafwer förbudit/ at sällia Korn hädan Nord åt Landet/ och faar tilbakars/ tu Halåyning/ thet är dit bästa. Aßbiörn swarar: Om så är/ Bonde/ som tu säyer/ at wij intet kunna få kiöpa Korn/ så må ey mindre wara wårt åhrende/ än wij för Bekantskap skull besöka Sola/ och see Erlingz min Frändes Huuß. Tore frågade/ Huru stoor Frändskap han hade med honom? Han swarade: Moder min är Syster hans. Tore säyer/ så kan tå hända/ at iag icke hafwer taalat acktsamligen/ om tu är Rygarnas Konungs Systerson. Tå kastade Tore Tielden aff sig/ och wände Skiepet vth. Tore ropte/ faren nu wäl/ och kommen hiit/ när i faren tilbakars. Aßbiörn säyer/ at så skall skee. Nu fara the sin Wäg/ och komma seent om Afftonen på Jadar. Aßbiörn gick opp med tijo Män/ the andra tijo låt han blifwo igen at ackta Skepet. Ther bleff Aßbiörn wäl emoottagen/ och satte Erling honom näst hoos sig/ frågade honom om mång Ting Nordan vhr Landet/ och war så wänlig emoot honom. Aßbiorn beråttar som klaresta om sin Reesa. Erling säyer det icke wäl wara/ at Konungen för-

gen förbiuder sällia Korn: Jag weet ingen Wän/ som skulle fördrista sig at bryta Konungens Bod/ aldenstund många äro/ som wilia förspilla wår Wänskap. Aßbiörn swarar/ seent spörjes Sanningen: Mig hafwer warit sagt i mina Ungdoms åhr/ at min Moder war aff frij-borna Jarlars Ätt/ och det med/ at Erling på Solo/ är nu then Förnemste vthaff hennas Släcktingar/ och nu hörer iag tig säya/ at tu är intet så frälß för Konungens Trälar här på Jadar/ at tu må råda för titt Korn/ som tig behagar. Erling såg på honom/ myste på Munnen/ och sade/ mindre weeten i Haläyingar vthaff Konungens Stränghet än wij Ryger. Dristig månde tu wara hemma i tina Ord/ tu hafwer och intet långt at söka thet. Drickom nu först/ Släcktunge/ och i Morgon wilia wij tilseer/ huru thet hweeter med titt åhrande. The giorde och så; Woro lustige om Qwellen: Om Morgonen talades Erling och Aßbiörn wid. Erling sade; Jag hafwer något tänckt/ om titt Korns opköpande/ men huru noga seer tu effter Kiöpmannen? Aßbiörn swarade/ at han skiötte aldrig/ aff hwem han kiöper/ allenast honom blefwo hemligen sålt. Erling sade/ Thet tyckes mig wara lijkast/ att mina Trälar kunna åga Korn/ så mycket at tu får fyllest kiöpa: åhro the intet/ sade Erling/ vnder Lag eller Landzrätt med andra Män. Aßbiörn säyer/ at the Wilkor wil han åtliita. Tå bleff thet Trälarna tilsagt om thenna Kiöpenskap. The togo fram Korn och Malt/ och sålde åt Aßbiörn. Tå lastade han Skepet effter sit Behag. När the nu woro reesefärdiga/ fölgde Erling honom vth/ och gaff honom Wänskaps Gåfwor/ och skiltes så ifrån hwar andra med Kärleck. Aßbiörn fick god Bör/ och lade til om Afftonen i Karmtsund wid Augwalsnääß/ och bleff ther öfwer Natten. Tore Säl hade straxt om Qwellen frågat om Aßbiörns Reesa/ såg och thet/ at hans Skiep war heelt lastat. Tore stämbde Folck til sig om Natten/ så at för Dagen hade han 60. Man; och foor straxt det war liust til Aßbiörn/ och gick vth på Skiepet. Aßbiörn war tå kledder/ och helsade han på Tore. Tore frågar/ hwad Last Aßbiörn hade inne? Aßbiörn sade/ thet är Korn och Malt. Tore sade/ tå må Erling göra effter Wana/ och optaga alt Konungens Taal för fåfänga/ och ledes honom intet wid at wara hans Mootståndare i all Ting: Och är thet vnder/ om Konungen låter honom blifwa för alt sådant ostraffad. Tore war een lång stund näßwiis i Taalet/ men som han tystnade/ sade Aßbiörn at Erlingz Trälar hade ägt detta Kornet. Tore swarade ifrigt/ at han intet skiötte om theras Spißfundigheet/ thet är rådeligit Aßbiörn/ at i packen eder uppå Landet/ elliest kaste wij eder öfwer bord/ förty wij wilia ingen Trängsel hafwa aff eder/ så länge wij vthlasta Skiepet. Aßbiörn såg/ at han hade ingen Mackt at stå emoot Tore; Gick förthenskull på Landet. Tore lät altså föra heela Lasten vthur Skepet/ til thes det war tombdt; Tå gick Tore fram och tilbakars på Skepet och

pet och sade/ mäckta godt Zegel hafwa i Haleyingar/ tagh wårt Byrdingz Zegel/ det gambla/ och sän åt them/ thet är godt nog åt them/ aldenstund the segla med ett tomt Skep: Thetta bleff efterkommit/ at Bytet sticde de med Zeglen. Aßbiörn foor bort med sit Sällskap/ och hölt Norr vth med Landet/ alt til theß han kom heem i Begynnelsen på Winteren. Thenna Reesan bleff mycket nampnkunnig; Tå war all Omsorg tagen ifrån Aßbiörn om Gästeboden then Winteren. Tore Hund bödh honom och hans moder/ och the Män som wille til Julegästebodet; men Aßbiörn wille intet komma/ vthan bleff hemma. Så förmärcktes at Tore tyckte Aßbiörn göra sit Bod wanähra/ och hade ett flijnande öfwer Aßbiörns Reesa: Thet är fuller sant/ sade Tore/ at det är stor åtskilnad emillan oß Fränder/ Aßbiörn och mig: J det han anlade slickt Arbete i Sommar/ at sökia Bekantskap med Erling på Jader/ men nu wille han intet fara uthi thet närmsta Huuset til mig: Jag weet intet om han täncker at Säl Tore skal ligga i hwar Holma för honom. Slijka Ord och andra/ förspordе Aßbiörn effter Tores Mund. Aßbiörn war mäckta illa til fridz/ öfwer thenna Reesan/ och theß mehr/ at han hörde det hon war haffd i spott och Förtaal. Tore war hemma om Winteren/ och drog til inga Gästebud.

CXV.

Aßbiörn ägde ett långt Skep med tiugu åhrar på hwart Bord/ thet war een Snäckia/ och stod i ett Båthuus. Effter Kynderßmessa lät Aßbiörn skiuta ut detta sit Skep/ båra Redskapen til/ och giöra alt färdigt/ sedan stämbde han Män til sig/ som woro hans goda Wänner/ och hade så när 90. Man/ myket wäl bewäpnade. När som han war til redz/ och det bleff bör/ seglade han söder vth med Landet/ och gick nästan seent/ Och tå the kommo längare söder oppå/ foro the mera vtledes/ än rätta Farwägen/ som thet bäst åt bar. Intet synes/ at på theras Reesa hafwa några tijdender tildragit sig/ förr än femte Dag Påska om Afftonen/ när the kommo til Kaurmt/ (Kaurmt är stoor och lång/ men intet bred/ och ligger wid Almenningz Wägen: Vthan före är een stoor Bygd/ och är doch wijda obebygd/ ther som vthwetter emoot Hafwet.) Aßbiörn och hans Medfölie lade i Land vtan för Öyen/ ther obygt war. Som the nu hade slagit op sina Tiäld/ sade Aßbiörn; nu skolen i wara effter/ och bijda här/ medan iag går på Speyerij op på Öön/ och förnimmer om här är något äfwentyrligt/ förty iag har nu nyligen intet hört något här ifrån. Aßbiörn hade ilaka Kläder/ een diup Hatt; Påäck i Handen/ och hade omgiordat sig med Swärdet vnder Kläderna. Han gick twert öfwer Öön: Och som han kom på een Högd/ ther ifrån han kunde see Byen på Augwalßnääs/ och theslijkest fram vthi Kaurmsund: Tå såg han mycket Folck reesa både til Siös och til Landz/ och drogo alla til Byen på Augwalßnääs/ hwilcket honom syntes underligit wara; Sedan gick han heem til Byen/ och dijt som Tienstemännerna maatredde: Han förstod straxt aff theras Taal at K. Oloff war

war diit kommen til Gästebodz/ så och at Konungen war tå til Bordsgången/ Aßbiörn wände så om till Stugun; Som han nu kom i Förestugun/ gick ther then eena in och then andra vth/ och ingen gaff ackt på honom. Stugudören war öpen/ och så såg han/ at Tore Sål/ stod wid Högsätesbordet. Tå war mycket ledit på Afftonen/ Aßbiörn hörde/ at ther frågades om Handelen emillan them/ Aßbiörn och Thore/ så och thet at Tore förltälde ther om een lång Saga: Aßbiörn tyckte at tet gick långt ifrån Sanningen. Han hörde och/ at een Man frågade/ hwad tog Aßbiörn sig före/ når i vthlastade Skiepet? Tore swarade; Han höllt sig fuller nagorledis så länge Skepet bleff vthlastat/ doch icke rätt wäl: Men når wii togo Seglet från honom/ tå greet han. Som Aßbiörn hörde thet/ drog han Swerdet vth/ lop in vthi Stugun/ och högg åt Tore: Hügget kom på Halsen och föll Hufwudet oppå Bordet för Konungen/ och Kroppen på hans Fötter. Borddukarna bleswo öfwerblodada både opp och nedre. Konungen bad taga fast Aßbiörn/ och vthleda honom/ hwilcket och efterkommit bleff/ at han bleff fångslad/ och ledd vthur Stugun. Tå woro tagna Dukarna med all Bordreskapen/ och burna bort; Theslikest bleff och Töres Lijck bortburit: Sopades sedan alt hwar Blodet war. Konungen bleff myckit wred/ stillade lijkawist wäl sina Ord/ effter som han alltijd war waan.

CXVI.

Skialg Erlingsson gick för Konungen/ och taalte: Thet är nu såsom offta plägar/ Konung/ at thet är bäst/ at taga til Böter/ som i åren. Jag wil biuda Penningar för Mannen/ på det at han må behålla Lijff och Lemmar: Men I Konung/ må skåpa och skiära alt annat. Konungen swarar/ är icke thetta dödelig Saack/ Skialg/ när han bröt Påskafred/ så och det/ at han drap Man i Konungens Härberge. Til thet tredie/ hwilcket tig och tijn Fader månde tyckas lijtet wara wärdt/ at han hade mina Fötter/ för Huggstock? Skialg swarar/ illa är thet/ Konung/ at eder detta så mißhagar/ men elliest woro här det bästa Wärck bedriswet: Doch/ om eder/ Konung/ tyckes heelt illa wara thenna Gerning/ så meenar iag/ at iag och nog wil hafwa för mina Tienster: Månde och många lära såya/ at eder anstår wäl at giöra thetta. Konungen swarar/ Oansedt tu/ Skialg/ är högt skattande/ så måste iag äntå intet bryta Lag för tijn skull/ och förringa så Konungens Tygen/ (h. e. Dignitas, Majestas,) Skialg går nu bort vthur Stugun. Tolff Mån hade ther warit med Skialg/ och följde alla honom/ sampt många andra gingo med honom. Skialg taalte med Thoraren Nefiolfson/ och sade/ om tu will hafwa min Wänskap/ så låg allan tijn Hog ther ann/ at Mannen intet blifwer dräpt för Söndagen. Sedan foor Skialg och hans Mån/ och togo een Roorskuta/ som han ägde/ och rodde söder åt/ effter

högsta

högsta Förmågan/ och kommo tijdeliga om Morgonen på Jadar/ och gingo straxt til Byen/ och til det Lofft/ som Erling soff vthi. Skialg lop på Dören/ så at hon bräcktes wid Naglarna. Ther wid wacknade Erling och det andra Folcket/ som ther inne soff. Han war icke seen til at stå opp/ taga sitt Swärd/Skiöld/ och löpa til Dören/ at fråga/ hwem ther foor så galin? Skialg bekenner sig/ och beder opláta Dören: Erling swarar: Thet är tig icke olijckt/ så owettigt löpa; eller fara några Män effter tig? Tå bleff Dören oplåtin. Skialg sade/ Jag meenar at Aßibörn tin Frände tycker mig icke fö rhastigt fara/ ther som han sitter i Häcktelse Nord på Augwaldznääs/ och woro det tappert/ at fara och göra honom Biistånd: Så tales the wid några Ord/ Faderen och Sonen: Och säyer Skialg för Erling heela Handelen om Tores Dråp.

CXVII.

Sedan Stugun war tilpyntat igen/ satte Konung Oloff sig igen i sitt Säte/ och war heelt wred/ frågandes effter Dråparen? Honom bleff swarat/ at han är i Förwar vthi Swalen; Konungen frågar/ hwarföre är han icke dräpt? Thoraren Nefiolsson swarar: Herre/ säyer han; Hällen i intet det för Mordwärck at dräpa Män om Nattetijd? Tå sade Konungen/ sätten honom i Jern/ och dräpen i Morgon. Sedan bleff Aßbiörn förd i Boyor/ och innelyckt i ett Huuß öfwer Natten: Dagen effter hörde Konungen Otteság/ så gick han til Stämno/ och satt ther alt til Högmässan/ gick sedan dit/ och när han kom tadan/ taalte han till Toraren: Mande nu Solen intet wara så högt oppe/ at Aßbiörn eder Wän skall hängas? Thoraren swarade/ bugandes sig för Konungen; Herre/ sade han/ thet sade Biskoppen then förre Dagen/ at then Konung som hafwer Wäld öfwer all ting/ måste vthstå många Beswärligheeter/ och är then salig/ som heller kan ther effter ställa sig/ än effter the andra/ som Menniskian til Döden döma/ eller och the som äro Orsaaken til Mandråpet. Nu är intet långt til Morgonen/ och tå är Söcknedag. Konungen såg på honom och sade; Tu skalt råda här om/ at han icke måtte dräpas i Dag/ Men nu skalt tu taga honom i titt Wäld/ och gifwa ackt oppå honom/ weetandes det til wisso/ at det kostar titt Liff/ om han på något Sätt vndkommer. Tå gick Konungen sin Wäg; Thorar satt een tijd/ som Aßbiörn i Järn. Tå lät Toraren taga Boyorna aff honom/ och följde honom i een liten Stugu/ lät gifwa honom Maat och dricka/ och säyer honom/ hwad Konungen hafwer sagt/ om Aßbiörn löper bort. Aßbiörn säyer/ han behöffde intet at befruckta sig ther öfwer. Toraren satt långe om Dagen hoos honom/ han soff ther och om Natten. Lögerdagen stod Konungen opp till Morgontijda Otteság/ gick sedan til Stämno/ och war ther kommit ett stoort Tahl aff Bönder/ hwilcka hade myket at

cket at kiära? Konungen satt länge på Stämnan om Dagen/ och kommo the seent til Högmässan; Effter Mässan gick Konungen straxt till Bordz; När han hade fått Maat/ drack han een stund/ till theß Borden bleffwo optagna. Thoraren gick till then Prästen/ som Kyrckian skiötte/ och gaff honom twå öre Sölfwer/ at han skulle ringa til Helgen/ så snart som Konungens Bord bleff optagit. När nu Konungen hade drucket een stund/ så länge som honom behagade/ bleff Bordet optaget; Tå sade Konungen/ at thet woro thet bästa Råd/ at Trälar foro med Dråparen och dråpo honom/ i det samma war ringt til Helgen: Tå gick Toraren för Konungen och sade/ Gryd måste thenne Mannen få hafwa öfwer Helgen/ fast han hafwer illa giordt. Konungen swarar/ achta tu honom/ Torare/ at han intet kommer bort; Och Konungen gick til Nono/ men Thoraren satt then Dagen hoos Aßbiörn. Om Söndagē gick Biskopen til Aßbiörn/ skrifftade honom/ och gaff honom Loff at höra Högmessan. Tå gick Toraren til Konungen/ och bad honom sättia Män til at taga Wackt oppå Dråparen; Jag will nu skillias wid hans Saak. Konungen bad honom hafwa tack therföre/ och fick Män til at ackta Aßbiörn/ och blefwo satte Boyor på honom. Och när som Män gingo til Högmässan/ bleff Aßbiörn ledd til Kyrckian/ och stod vthan för Kyrckiodören/ tillijka med them som honom achtade; Men Konungen och Allmogen hörde på Mässan.

CXVIII.

Nu kommer man åter till det Talet/ ther Erling och Skialg hans Son/ rådslogo sin emillan/ om thenna Beswärligheeten/ och beslötz det med Skialgz och andra Erlingz Söners Tilskyndan/ at the skuro op Häraur/ och samblade Folck: Ther kom hasteligen mycket Folck samman/ och gingo til Skepz: Tå war skorat när 1500. Man/ och foro the åstad med detta Folcket/ och kommo om Söndagen i Kaurmt på Augwaldznääs: Stego op i Byen med heela Hären/ och kommo then Tijd som Gudspiallet war öfwerståndet/ (Gudspiall/ thet är Evangelium/) gingo op till Kyrckian/ togo straxt Aßbiörn och bruto aff honom Boyorna. Wid detta Gny och Wapnebrack lopo alla in i Kyrckian/ the som vthe woro/ men the som inne woro/ sågo vth så när som Konungen/ han stod och såg sig intet om. Erling ställte sitt Folck på båda sijdor om Gatan/ som lop emillan Kyrckian och Stugun. Erling och hans Söner ställte sig näst Stugun. När nu alla Tijdenderna woro vthsiungna/ gick Konungen straxt vthur Kyrckian och åt Stugun/ först fram i Gatan med sina Män/ hwar effter annan: När han kom heem emoot Stugun/ gick Erling för Dören/ helsade Konungen/ bugade sig för honom/ och bad Gud hielpa honom; Begynte sålunda sedan sitt Taal/ Thet är mig så sagt/ at Aßbiörn min Frände/ hafwer rå,

wer råkat vthi een stoor Glöp/ och år det illa Konung/ om thet år så skiedt/ Och om eder mißtycker/ så år tag till then ånda hijt kommen/ at iag wil biuda Boot och förlijckning för honom/ så mycket som i sielfwa begåren/ hwar emoot wij willa tigga på hans sida/ at han behåller Lijff/ Lemmar och Landzwist. Konungen swarar/ så tycker mig nu på Erling/ som tu tyckes hafwa Wåld om Aßbiörnß Saak; Jag weet intet hwarföre tu låter/ som tu wille biuda Förlijckning för honom; Jag meenar tig therföre hafwa dragit hijt med een hoop Folck/ at nu will tu råda oß emillan. Erling swarar: Tu skall råda/ Konung; Men råd och så at wij skilias Wänner åt. Konungen swarar/ årnar tu Erling at rådda mig/ eller hafwer tu therföre så mycket Folck? Ney sade Konungen. Dock om hår boor annat vnder/ så månde iag icke fly. Erling swarar/ intet tarfwar eder minna mig det på/ at thenna wår Samankomst hafwer skiedt för detta at iag hafwer lijten Styrckia hafft emoot tig. Nu will iag icke fördölia hwad mig boor i Sinnet. Jag will/ det wij skilias Wänner/ elliest år mera Wån/ at iag frestar det wij intet finnas flere gånger. Erling war tå så röd i Ansicktet som Blod. Biskop Sigurd gick fram/ och taalte til Konungen: Herre/ iag biuder eder genom then Lydna/ som i åro Gud skyldig/ at i tagen Förlijckning aff Erling/ efter som han beder/ at thenna Mannen skal hafwa Grud på Lijff och Lemmar/ almenstund i sielff få råda heela Förlijckningen. Konungen swarar; J skolen råda. Tå sade Biskopen till Erling/ få Konungen Fåstningz-Pant/ then som honom lijkar. Sedan gånger Aßbiörn til Grud vthi Konungens Wåld. Erling fick vth Fåstningz Pant: Konungen tog then emoot. Tå wånde Erling bort med sitt Folck/ och bleff intet mer aff Förlijcknigen. Konungē gick in i Stugun/ och Aßbiörn med honom; Tå begynte Konungen Förlijckningen och sade: Thetta skal wara Begynnelsen til wår Förlijckning/ Aßbiörn/ at tu skall vndergå LandzLagen/ såsom then Man/ som dråper Konungens Tienstemän: Så skal then tagas i samma Tienst/ om Konungen så will: Nu will iag/ at tu tager emoot Armans Beställning/ then som Sål Tore hafwer hafft/ och at tu skall förestå mit Boo hår på Augwaldsnåås. Aßbiörn sade/ at thet skulle så wara/ som Konungen wille: Doch måste iag/ sade han/ förstt fara til mit Boo/ och beställa om det. Konungen låt sig det wål behaga; Tå foor han til thet andra Gåstebodet/ som war beredt för honom. Aßbiörn foor til sitt Medfölie. The hade heela then Tijden som Aßbiörn war i Jern/ legat i een lönlig Wiick: The hade och bespeyat/ huru det hade gått med Aßbiörns Saack och wille intet bortfara/ förr ån the wiste/ hwad Vthgång hon wunnit hade. Sedan begynte Aßbiörn sin Reesa/ och wånde intet igen förr ån han kom til Boo. Han war sedan kallad Aßbiörn Salsbana. När som Aßbiörn hade een lijten tijd hemma warit/ hettes Frånderna/ Thore Hund och han/ och taltes wid; Thore

frågade Aß biörn granneligen om hans Reesa/ och heela Handelen/ huru sig hade tildragit then tijden Aßbiörn sade ther om/ som thet war skedt. Thore sade/ tå må tu tyckas hafwa wräckit aff tig Sijdwördningen/ för det tu bleff röfwat i Höstas. Aßbiörn sade/ at thet är sant; Eller huru tyckes tig Frände? Thet skal iag snart såya/ sade Thore/ at then Reesan/ som tu giorde förregången Söder i Landet/ afflop med största Sijdwördning; Men stod doch lijkawäl til at förbättra: Och är thenna Reesan både sijdwördning för tig/och Skam för tijn Släckt/ om det elliest skall gå för sig/at tu skalt blifwa een Träl/ och wara lijcknat wid then wärsta Menniskia/ nämbligen Sål Thore; Gör nu så manneligen/ och sitt heller qwar på tina Godz/ och skola wij Fränder göra tig Biistånd ther til/ at tu kommer aldrig mehr i sådanna Farligheeter. Aßbiörn tyckte detta wara önskeligit; Och förr än the skildes åt/war detta Anslag bekräfftat/ at Aßbiörn skulle sittia hemma i sitt boo/och intet fara til Konungen/ eller i hans Tienst: Hwilcket han och giorde.

CXIX.

Sedan Konung Oloff och Erling Skiälgßon hade funnis på Augwaldznääs/tå ophooff sig på nytt igen Osamdräcktigheet/och wärtealt ther till/ at thet bleff emillan them een heel Fiendskap. Konung Oloff foor om Wåren öfwer Hawdaland/tagandes op gästning/och foor sedan oppå Wors/ förty han fick förnimma/at Folcket war ther icke mycket til troandes: Hölt Ting med Bönderna ther/ som heeter Wange. Bönderna kommo diit alle bewäpnade/ til ett stoort tahl. Konungen bööd them taga emoot Christendomen/ther emoot budo Bönderna honom slåß med sig: Och kom så när/at Folcket på båda Sijdor bleff stält i Ordning; Gick tå lijkawäl så/ at Bönderna fingo een lijten Skräck i Bröstet/och ingen wille stå främst. På sidlycktone bleff thet så/ som och bäst war/at the gingo Konungen til handa/och togo emoot Christendomen. Konungen skildes intet för ther ifrån/än the woro alla Christna. Thet tildrog sig een Dag/at Konungen reed een Wåg framåt/ och hade siungit sina Psalmer; Kom han twert emoot några Höyar/ stannade/och sade; Thessa mijna Ord skulle såyas Man effter Man: Jag håller det rådeligit/at Norriges Konung skall aldrig här effter reesa emillan thesse Höyar. Thet är och sagt/ at sedan hafwer måste-deelen taget sig therföre til wahra. Konung Oloff foor tå vthi genom Ostrad Fiord/och kom ther til sina Skep/och foor altså Nord i Sogn/ och tog ther Gästning om Sommaren. Som thet begynte lijda til Hösten/ wände han om in i Fiorden/och ther ifrån op til Waldrnääs/ hwarest Hedendomen hade tillförna warit. Konungen foor som hastigast han kunde op til Wattnet/ och kom diit oförwarandes/ tog Bondeskep/ och steg sielf med alt sitt Folck ther oppå: Skar sedan Bodkafle op/och satte Ting så när Watnet/ at han hade alt Förmohn til Skeppen/ om han

tyckte

tyckte thet skulle behöfwas. Bönderna söckte till Tinget/alla som wäpnader Krijgshäär. Konungen bodade them then Christeliga Troon/ men the skreeko ther emoot/och bodo honom tiga Strax giordes mycket Gny och Wapnebrack. Konungen såg at the intet wille lijda thet/han wille lära them; Och thet andra/att the hade så mycken Allmoge/at han intet förmätte stå emoot/ Wände altså Taalet om/ frågandes om några Män woro ther på Tinget/ som hade Träta sig emillan/och om the wille/at han skulle förlijka them. Thet befan sig brått aff Böndernas Ord/ och woro ther många/ som emillan sig oeense woro/ men bleffwo doch samhellige at taala emoot Christendomen. Men som Bönderna begynte kiära och föredraga sina Beswär/ tå söckte hwar på sin siida swar/ at framflyttia Saaken. Så gick thet heela then Dagen: Om Qwällen bleff Tinget åndat. När Bönderna hade sport at Konung Oloff hade reest öfwer Waldernäås/och at han war kommen i Bygden/ tå hade the låtit vthgå Bod/och stämbde tillsammans Thegn och Trål: Foro sedan med thenne Hären emoot Konungen. Bygden war wida vthödd. Bönderna höllo Samqwem sedan Tinget war åndat/hwilcket Konungen wäl wtste. När han kom på Skeppen/ låt han roo twärt öfwer Watnet: Ther låt han gå op i Bygden til at bränna och röfwa. Dagen effter rodde the Nääs ifrån Nääs/ och låt Konungen alt fort bränna Bygden: Men när Bönderna/ the som på Mötet woro/ sågo Röken och Lågan hemma hoos sina Huuß/ blefwo the strax lösa i Flocken/och foor hwar sin koos/sökandes om han kunde finna sin Wärnad. När som Hären bleff åtskild/ tå foor hwar effter annan/ alt til theß alla wora skingrade i sina Flockar. Men Konungen rodde öfwer Watnet/ och brände på bägge Landen. Tå kommo Bönderna til Konungen/beds om Skånsmål/och tilbödo sig at gå honom til handa. Tå gaff han hwar Man Gröd/ som til honom kom/ och thet begiärade/ theßlijkest och theras Fää igen: Ingen försakade Christendomen. Konungen lät dräpa Folcket/och tog Gissel aff Bönderna: Han drögde ther länge om Höstten/och lät draga Skeppen öfwer ett Eed emillan Watnen. Konungen reeste icke långt i Landet/ifrån Watnet/ förty han trodde Bönderna illa. Ther låt han wiga Kyrkior/ och satte Präster til/ när Konungen tyckte Wään til Stillheet/drog han op i Landet/och kom fram på Thotn. Här om talar Arnor Jarla Skald i then Dickt som han giorde om Harald hans Broder/at Konung Oloff hade brändt i Uppland.

CXX.

Sedan foor Konung Oloff Nord om Dahlarna alt op med Fiällen/ och stannade intet förr än han kom til Nidaros i Trundheem; Ther til redde han at blifwa öfwer Winteren; Det han giorde: Och war detta then Tijonde Winter i hans Konungadömme. Näst föregående

Sommaren/ foor Einar Tambaskiälfer vthur Landena: Först Wäster til Engeland/ och träffade ther Håkan Jarl: Drögde hoos honom någon tijd bort åt. Sedan foor Einar till Konung Knut/ och bekom Begåfningar aff honom. Effter thet foor han Söder öfwer Siön alt til Romaborg/ och kom tilbakars Sommaren effter; Och foor tå Nord til sina Godz. Tå hittes Konung Oloff och han ther.

CXXI.

Een Qwinna heet Alfhild/ hon war kallad Konungens Ambat/ och war aff een god ått kommen. Hon öfwergick alla Qwinnes Personer i Deyligheet/ och war i Konung Oloffs Hoff. Ther vthspriddes/ at Alfhild war med Barn. Trowärdiga Män wiste det/ at Konung Oloff war Fader til Barnet. Bars så til een Natt/ at Alfhild bleff siuck: Ther woro fåå Män tilstådes; Några Qwinfolck/ een Präst/ Sighwatr Skald och fåå andra. Thet war så swårt för Alfhild/ at hon war när död; Födde ett Swen-barn/ och war det een stund bort åt/ at the intet grant wiste/ om Barnet hade något Lijff. Men som Barnet sköt opp Andan/ war thet mycket wanmäcktigt; Tå bad Prästen/ at Sighwatr wille fara och såya åt Konungen. Han swarar: För ingen deel törs iag wäcka Konungen/ förty han förbiuder hwar Man/ at göra sig Oroo i Sömnen/ förr än han waaknar sielff. Prästen sade/ thet woro aff nöden/ at detta Barnet fingo Doopet/ förty honom syntes det wara mycket wanmäcktigt. Sighwatr swarar/ heller törs iag det råda/ at tu döper Barnet/ och gifwer det Nampn/ och måste iag sedan swara therföre. The giorde så/ at Swennen bleff döpt/ och kallades han Magnus. Morgonen effter/ när Konungen war klädd/ bleff honom sagt/ om thesse Omständigheeter: Tå lät Konungen kalla Sighwatr til sig/ och sade til honom; Hwarföre war tu så dristig/ at tu lät döpa mit Barn/ förr än iag wiste ther aff? Sighwatr swarade/ förty iag wille heller gifwa twå Siälar åt Gud/ än een åt Fienden. Konungen sade/ hwad war det aff nöden? Sighwatr swarar/ Barnet wara när dödt/ och hade det blifwit Fiendens Menniskia/ om det hade dödt odöpt/ men nu är det Gudz Menniskia. Till det andra wiste iag/ fast tu blifwer mig wred/ skulle det ey mehra kosta/ än mit Lijff/ och om tu will at iag skal hafwa förwärkat det för thenna Saaken/ tå troor iag mig wara Gudz Menniskia. Konungen sade/ hwarföre lät tu Swennen heeta Magnus? Icke är det wår ätz nampn/ (icke är det Nampnet brukeligit i wår ått/) Sighwatr swarar; Jag kallade honom effter Karla-Magnus Konung/ (Carolus Magnus/) honom weste iag wara then båsta Man i Wärlden. Tå sade Konungen; Lyckosam Man är tu Sighwatr: Och är thet intet at förvndra/ at Lyckan föllie förståndiga Män; Men det står til at förundra/ som stundom tildrager sig/ at then Lyckan föllier oförståndiga Män/

ga Mån / at owettiga Råd wåndas them till Lycka. Konungen war helt lustig: Thenna Swen bleff opsostrad/ och brått åmnelig (Karlwulen) når ålderen fördes öfwer honom.

CXXII.

Then samma Wåren fick Konungen halfwa Sißlan på Halogaland/ emoot Hareck aff Tiottö/ Aßmund Grankels Son i Händer: Han hade tilförenne hafft alla/ deels til Förlåning/ deels til Fralse. Aßmund hade een Skuta/ så når med trettijo Man wåhl bewåpnad. När Aßmund kom Norr och hette Hareck/ sade han för honom/ huru Konungen hade beställt om Sißlan; Låt och wissa Teckn föllia ther på. Hareck swarade/ at Konungen må råda hwem Sislack hafwer/ doch såyer han/ giorde the förrige Höffdingarna icke så/ at the forminskade wår Rätt/ som wij åro åttborne til at hafwa/ ach få thet tig i Händer/ som år een Buande Son/ och hafwer aldrig sliickt hafft vnder Händerna; Och fast om man kunde thet på Hareck befinna/ at thetta tycktes wara honom emoot/ doch låt han Aßmund taga emoot Sißland efter Konungens Ord. Aßmund foor tå heem til sin Fader/ och drögde ther een liten Tijd: Foor sedan til sin Sißland Nord på Halogaland. När han kom Nord i Langöö/ bodde ther twenne Bröder/ then eena heet Gunsteen / och then andra Carl: The woro rijka Mån/ och mycket wördade. Gunsteen war åldre aff the Bröderna/ och war een god Boosysloman/ wacker i Synen/ nått i sin Klädedråckt/ och båda woro the idrotta Mån i många Saaker. Aßmund bleff ther wål emoottagen/ drögde ther något litet/ och tog samman sliickt/ som han fick. Carl taalte om för Aßmund/ at han wille fara Söder med honom til Konung Oloff/ och söka at komma i hans Hoff. Aßmund styrckte honom ther til/ och lofwade at wara hans Måcklare hoos Konungen/ at Carl kunde bekomma sitt åhrende efter sin Begåran: Carl gaff sig altså i Sålskap med Aßmund. Aßmund spordte/ at Aßbiörn Sålßbane hade farit Söder i Waga Stämno / och hade myckin Byrding som han ågde/ och så når tiugo Man/ och wåntades Sönnan ifrån. Aßmund drog sin Wåg Söder vth med Landet/ hade Mootwåder och liten Wind. Ther seglade ett Skep emoot them/ som war ifrån Waga flota. The frågade them så lönliga om Aßbiörns Reesa? Them bleff sagt / at han war på Wågen Sönnan ifrån. Aßmund och Carl woro Sånga-Stalbröder / och woro kiåre åt hwar annan. Thet tilldrog sig een Dag at Aßmund rodde fram igenom ett Sund/ tå seglade Bördingen emoot them; Thet Skep war godt at kienna igen/ förty thet war hlyrbyrt/ (thet år/ öfwertåckt/) och fårgat med hwijta och röda Stenar. Ther til hade the Segel med Boockstäfwer och Flagga ofwan på; Tå sade Carl til Aßmund/ offta taalar tu om/ at tu woro förweeten at slå Sålßbane: Intet kan iag kienna något Skep/ om han nu icke

nu icke seglar ther. Aßmund sade/ gör så wähl Stallbroder/ och säg mig til/ om tu känner honom: Skepen rände hårt; Carl sade/ Ther sitter Sälßbane i een blå Kiortel wid Styret. Aßmund sade/ Jag skal gifwa honom een röd Kiortel. Tå skiöt Aßmund åt Aßbiörn Sälßbane med ett Spiut/ det kom mit i honom/ och slog igenom honom/ så at det stod fast i Hufwudbrädet; Aßbiörn föll död ifrån Styret; Foor sedan hwar sin Wäg. The förde Aßbiörns Lijck Nord på Trondernääs. Sigurd låt sända effter Thore Hund/ och kom han dijt/ när Aßbiörns Lijck bleff effter Sedwana tillredt. När som Männerna bortdrogo/ föräradhe Sigrid sina Wänner Skäncker; Men Thore fölgde hon til Skepz: Som the skulle åthskillias/ sade hon/ Thet är så fatt Thore/ at Aßbiörn min Son/ lydde tina wälliga Råd/ nu fick han intet behålla Lijfwet så länge at han kunde löna tig/ som thet war wärdt: Och fast/ än iag har mindre ämbne än han/ så will iag äntå hafwa willie ther til. (at betala tig.) Nu är här een lijten Skänck/ som iag will gifwa tig/ och önskar at han skulle kunna komma tig till gagns. Här är nu det Spiutet/ som stod igenom Aßbiörn min Son/ och är det ännu blodigt: Kan tu så hälst minnas at thet kommer öfwer eens med thet Säår/ som tu såg på Aßbiörn tin Broders Son: Nu skiedde thet manligen/ om tu låter detta Spiut så vhr tijn Hand/ at thet stodo i Bröstet på Oloff Digra. Thet önskar iag och/ sade han / at tu blifwer hwars Mans Nijding/ om tu intet hämnas Aßbiörn: Tå gick hon bort. Thore bleff så wred wid hennas Ord/ at han förmåtte intet swara/ och kom intet ihog at låta löst Spiutet/ han såg och intet Wägen för sig på Bryggan/ så at han hade gångit i Siön/ om hans Män icke hade tagit wara på honom/ och hulpit honom vth på Skeppet. Thetta war Mula Spiut/ intet stoort/ och war Falen med Gull beslagen. Thore rodde heem til Biarcköö med sitt Fölie. Aßmund och hans Sällskap fooro sin Wäg / til theß the kommo til Trunheem/ och funno Konung Oloff/ och sade Aßmund för Konungen/ hwad sig hade tilldragit på hans Reesa. Carl bleff Konungens Hofftienare; Aßmund och han the höllo sin Wänskap. The Ord som Aßmund och Carl hade samman taalt/ förr än Aßbiörn bleff thiälslagen/ förtego the intet/ förty the sade Konungen sielff ther aff: Men thet war/ som gemenligen plägar säyas/ at hwar och een hafwer Wän ibland Owänner: Woro ther sombliga som slijckt Hoggfäste/ och förde thet så sedan til Thore Hund.

CXXIII.

När något led på Wåren / giorde Konung Oloff sina Skep färdiga/ och reeste om Sommaren Söder med Landet: Hölt Ting med Bönderna; Förliickte Folcket; Stifftade god Seed i Landet/ och tog Konungzlig Rättigheet/ ther som han foor fram. Han reeste om Sommaren alt

ren alt Söder til Landzändan/och Christnade Folcket/ther som stoora Härader woro; Han stiftade Lagen i alt Landet. Tå hade han och lagt Orknöyarna vnder sig/ som förestrifwit står. Han hade och skickat Bod/och giordt sig Wän på Ißland/Grönland och Färöö. K. Oloff hade skickat Kyrckio timber til Ißland/och bleff then Kyrckian bygd på Tingwald/ther som Alting nu står. Han skickade ther til med een stoor Klocka/hwilcken ännu är ther. Näste Wären ther effter/föröckte Ißlänningarna sin Lag/ och satte Christen Rätt/effter som K. Oloff hade skickat Ord; tilsedan drogo många förnäma Män ifrån Ißland/ och blefwo Konungens handganga Män. Ther war Torkil Eyolfßon/Thorleff Bollaßon/ Tord Kolbenßon/Thord Bardarßon/ Thorgeir Hawardzson/ och Thoraren Kolbrunar Skald. K. Oloff sände Wänskaps-gåfwor til många Höffdingar på Ißland/ och the sände honom igen aff the Saaker som ther woro til fångz/och the tänckte honom bäst skulle tiäna. Men vnder detta Wänskaps-Teckn som Konungen giorde emoot Ißland/ bodde flere Saaker/ hwilcka sedan blefwo vppenbarade.

CXXIV.

K. Oloff sände Thoraren Näfiolßon til Ißland/ med sina ährender/ och drog han ifrån Trunheem med sitt Skepp/ när Konungen fölgde honom Söder på Möre. Han seglade vth til Haffs/ och fick så hastigt böör/at på siu Dygn seglade han til Eirar på Ißland. Han foor strax til Alting/ gick til Rätten/och som Dommarna woro vthsagda/ begynte Toraren sålunda sit Taal: Jag skildes för siu Nätter sedan ifrån Konung Oloff Haraldßon; Han sände hiit til alla Höffdingar och Landzens Förestándare/ såsom och heela Allmogen/ Man- och Qwinfolck/vnga och gambla/rijka och fattiga/Gudz och sin Hälßning/ och det at han wille wara eder Herre/ om i willen wara hans Vndersåtara/ och hwar andras Medhielpare vti alla goda Saaker. På Torarens taal fölgde godt swar/ och sade alle at the wille wara Konungens Wänner/ om han wil wara theras Wän. Wijdare sade Thoraren/ Thet fölier Konungens Hälßning/ at han will begära vthaff Norrlänningarna/ at the wille gifwe honom then Öö eller Vtskiär/ som ligger vthan för Öyfiord/och man kallar Grimsöö: Han wil ther emoot gifwa vthaff sit Land then gröda/ som Jnbyggarna sielfwa willia begära. Han sände bod til Gudmund på Maudrowall/och bad honom vthföra thenna Saaken/ förty han hafwer spordt/ at Gudmund råder ther måst om. Gudmund swarade; Benägen är iag til Wänskap med Konungen: Jag meenar at then förmår mig meer/än detta Vtskiär/ som han begärar: Men doch har Konungen icke rätt sport/ at iag råder ther om mehr än andra/ förty thet är nu giordt til Allmenning/ nu måste wij hålla Stämna oß emillan/ som måst hafwa gaan vthaff Öön. Sedan gick hwar til sit Bood. Effter detta höllo Norrläñingarna Stämna sin emillan/ och

taalte om Saaken: Lade tå hwar till slijckt/ som honom bäst tycktes. Gudmund framförde Saaken/ och wände sig til honom många andra. Tå frågade Männerna Einar hans Broder/ hwarföre han swarade intet ther til/ aldenstund the tyckte honom klarligast kunna see för vth Saakens Beskaffenheet: Tå swarade Einar/ therföre är iag icke mångtalig ther vthi/ ty ingen hafwer taalt mig til; Men om iag skall säya min Meening/ så tyckes mig som thet skulle wara bäst förr Landzens Jnbyggare/ intet vndergå at gifwa Konung Oloff Skatt eller något sådant Påläggande/ som han hafwer i Norrige: Och månde icke wij allenast detta Ofrälse vndergå/ vthan och så wåra Söner/ och theras Söner/ och all wår Ätt/ som thetta Land byggandes warder. Och månde then Träldommen aldrig igen wända ifrån detta Landet/ fast än Konungen är god/ som iag troor honom wara/ doch lijckwäl må thet så tilgå här effter som här til/ at när Konunga skiffte warder/ tå äro the Olijka/ sombliga goda/ sombliga illaka; Men om Landzens Jnbyggare wilia sit Frälse hålla/ hwilcket the hafwa hafft sedan thetta Land bygdes/ tå är thet bäst at Konungen intet får Wederkäntzel/ hwarcken till någon Landzens ägendom/ eller något theß Affgäld/ at wij ther igenom skola hans Skattdragare räcknas; Doch tyckes mig thet rätt tiänligit wara/ at man sände Konungen Wänskapz-Gåfwor/ hwad the sielfwa wilia: Såsom äro Hökar/ Hästar/ Tiäld/ Segel eller andra Saaker/ som een Föräring kan kallas/ tå är det wäl bytt/ om det med Wänskap blifwer bemött. Om Grimsöö är det at säya/ at om inga Saaker äro ther ifrån dragne/ som Matwaror angå/ så kan ther wäl een Krijgzhäär opp-ehållas; Serdeles een vtlänsk Häär/ som faar tådan med Långskep til Landet/ och röfwar: Jag meenar fuller många Kotsbönder skola tå tycka trångt wara för Döören. När Einar hade sagt thenne vthwägen/ wändes heela Allmogen till honom/ och samtyckte eendrächteligen/ at thenna Begäran skulle intet effterkommas. Så såg Thoraren hwad ändalyckt ther wille på Saaken blifwa.

CXXV.

Then andra Dagen gick Thoraren til Rätten/ och talar äntå sålunda sitt ährende: K. Oleff sände Bud til sina Wänner här i Landet/ och kallade ther til Gudmund Eigiolfsson/ Skapte Lagman och Torsten Haldsson. Och låt säya eder thenna Orden/ at i skulle komma til honom effter hans wänliga Bod. Han bad at i willen intet thenna Reesan försumma/ ther i elliest ackten något hans Wänskap. The swarade på hans Taal/ och tackade Konungen för bodet/ och sade sig wilia gifwa Thoraren Swar/ när the hafwa öfwerlagt mz sina Wänner och sig sielfwa/ om thenna Reesan. När nu Höffdingarna begynte emillan sig sielfwa taala om thenna Reesan/ tå sade hwar sin Meening Snorre Gode och Skatte Lagman affrädde at betroo Norriges Män så myckt/ at the skulle reesa alla tillijka aff Landet/ som mäst borde det

regera/

regera och styra. The sade/at them tycktes vtaff thenna Orden/at det wåro wäntandes/som Einar hafwer sagt/at Konungens Män the ärna stämpla något emoot Jßland/om the förmätte. Gudmund och Torckil äggade at låta sig beweka aff Konungens Ord/och sade/at then Reesan/hon blifwer them til stoor åhra. Som the nu öfwerlade thetta sin emillan/kommo the så måst öfwereens/at sielfwa skulle the intet Reesa/vtan hwar sände Man på sina Wägnar/som the tå tyckte bäst kunna tiäna/och åtskiltes tå ther med på Tinget. Och thenna Sommaren reeste ingen vth: Men Thoraren reeste fram och tillbakers om Sommaren/och kom om Höšten til Konung Oloff/och sade honom sitt åhrende/som det gådt hade. Nembligen at Höffdingarna ifrån Jßland/eller och theras Söner såra komma efter hans Wilie och Befallning.

CXXVI.

Then samme Sommaren kommo några vtan ifrån Färöö/efter Konung Oloffs Påbud/Gille Lagman/Leiff Augurszon/Thor Alfwer vtur Dimnlud/och många andra Bonde-söner. Trand utur Gautu war och reesefärdig/men när han heelt färdig war/kom Siukdom på honom/at han bleff alldeles ofööt/och drögde så efter. Färöingarna kommo til K. Oloff/och han hölt Stämna med them: Han opträckte sitt åhrende/bodade thet vnder Reesan/at han sade sig wilia hafwa Skatt vtaff Färöö/och thet med/at Färöingarna skulle hafwa then Lag/som Konung Oloff satte them. På thenna Stämnan befant det sig vtaff Konungens Ord/at han wille taga Försäckring aff thesse Färöyeske Männerna/som diit komne woro/om the wilia detta Löfftet med Eedar bekräffta: Han tillbödo them/som honom tycktes wara förnämst/at the skulle gå honom til handa/och emoottaga aff honom Myndigheet och Wänskap. Färöingarna förstodo Konungens Ord sålunda/at the hade mißtanckar/huru Saaken wändes/om the intet wille besaka alt thet som Konungen wille begåra/och oansedt at thenna Saaken intet lycktades wid första Mötet/så gick thet lijckwäl alt för sig som Konungen begiärte; The gingo Konungen til handa och blefwo hans Hirdmän; Leiff/Gille och Thor-Alffwer/och alla theras Medbröder swore Eedar/at hålla then Lag och Landzrätt i Färöö/som han gaff them/och at vthgifwa then Skatt/som han them pålade. Sedan giorde Färöyingarna sig reesefärdiga heem åt/men på sijdlycktonne gaff Konungen them Wänskapz-Gåfwor/som honom til handa gådt hade/och sedan reeste the aff. Konungen lät tillreda ett Skepp med Folck/och sände det til Färöö/at taga emoot then Skatt/som Färöyingarna skulle honom giälda. Thesse Män blefwo icke tijdeliga til redz/foro lijkawäl när the blefwo färdiga; Och är om theras Reesa at förmäla; at the kommo intet igen/och ingen Skatt then näst efter följande Sommar; Förty the hade intet kommit till Färöö; Ther war och ingen om någon Skatt betänckt.

CXXVII.

Konung Oloff drog om Höstten in i Wiiken/ och skickade Bod för sig til Uppland/ at the skulle göra Giärd emoot honom/ effter som han ärnade sig om Winteren att reesa öfwer Uppland. Sedan begynte han sin Reesa till Uppland/ och bleff han ther sammastädes öffwer then Winteren; Tog Gästning/ och beställte om the Saaker/ som honom tyckte någon Förbättring behöfwa/ förferdrade Christendomen/ ther honom tycktes något fattas. Detta tildrog sig/ när Konungen war på Hedemarck/ at Kittil på Ringanääs begynte Friserij/ och bedlade til Gunhild Konung Sigurds och Astas/ Konung Oloffs Moders Dotter; Konungen war swarande och rådande i thenna Saaken: Konungen swarade Kittill wäl/ alldenstund han wiste honom wara riik/ aff hög Släckt/ Förständig/ och ther till een stoor Höffding: Han hade och tilförende warit Konung Oloffs gode Wän/ som förr är sagt. Detta afflöp allt wäl/ och Konungen unte Kittil detta Gifftermålet/ at Kittill fick Gunhild/ och Konungen war sielff i Gästebodet. Konung Oloff foor Nord i Gudbrandz Daal/ och tog ther Gästning. Ther bodde een Man wid nampn Thord Guttormßon/ i een By/ som heeter Steig; Thenne Thord war then Riikaste Man i then Norra delen aff Dahlarna: Som the sammankommo/ Konungen och han/ begynte Thord sitt Friierij/ och friiade till Ißrid Gudbrandz Dotter/ Konung Oloffs Moder-Syster. Konungen swarade ther wäl til/ och bleff så beslutit/ at Thord fick Ißrid; Han bleff sedan Konung Oloffs synnerlige gode Wän/ och ther til många andra Thordz Wänner och Fränder/ hwilcka Thord efftersölgde. Så reeste Konung Oloff tilbakar förbij Tottn och Hadaland/ sedan öfwer Hringariike/ och ther ifrån til Wijken. Om Wären foor han til Tunsberg/ och drögde ther så länge/ then måste Handelen och Tillförselen påstod: Låt sedan tillreda sitt Skepp/ och tog mycket Folck med sig.

CXXVIII.

Then Sommaren kommo ifrån Ißland effter Konungens Bod/ Sten Skapta Lagmans Son/ Thorud Snorra Godaßon/ Geller Thorkill Eguls Siduhals Sons Son/ och Thorder Thorstenßon/ och Gudmund Eygiolffßon hade blefwit död om Winteren tillförna. Thesse Ißlänske Männer kommo til Konung Oloff/ och när the kommo til Konungen/ blefwo the ther wäl emoot tagna/ och blefwo när honom. Samma Sommar sporde Konung Oloff/ at det Skeppet war undkommit/ som han hade sändt föregående Sommar til Färöö/ och at thet hade ingenstedis kommit til Landz/ som han hade hördt. Tå tog Konung Oloff andra Skep och Män/ och sände til Färöö effter Skatten. The drogo til Haffs/ men det spordes aldrig mehr til them/ än det

än det förriga. Ther woro många Gißningar / hwar thesse Skepp skulle hafwa blefwit.

CXXIX.

Thenna Tijden war Konung Klot / öfwer Engeland och Danmarck. Knut war Swen Tiugeskiägs Son / och Swen war Haraldz Son; Thesse Förfäder hade regerat lång tijd öfwer Danmarck. Harald Gormßon / Konung Knuts Fader-Fader hade ägnas Norrige effter Harald Gråfaldz Död / och taget Skatt ther aff. Han satte til Landwärnßman Håkan Jarl then Rijke. Swen Dana Konung Haraldßon rådde och öfwer Norrige / och satte Erich Håkenßon Jarl sin Måg / ther til Landawärn / och regerade the både Bröderna Landet / Erick och Swen / alt til theß Erick Jarl Håkanßon foor Wäster til Engeland / effter Konung Knutz sin Mågs then Rijkes Befallning / och satte effter i Rijket Håkan Jarl sin Son / och Konung Knutz Systerson. När Konung Oloff Haraldßon kom i Norrige / tog han Håkan Jarl Erichßon til fånga / och satte honom ifrån Rijket / som förr är sagt: Tå foor Håkan til Knut sin Moder-broder / och war när honom / alt til then Tijden som nu är omtalat. Knut then Rijke hade wunnit Engeland med Krig och Örlig / och hade hafft långt Arbete innan Landetz Inwånare blefwo honom lydiga. Och som honom tycktes hafwa kommit Landet alt vnder sig / drog han sig til minnes det Tillträde / han tyckte sig haffwa til Norrige. Han hölt så före / at heela Norrige war honom igenom Arfftillfallet; Men Håkan hans Systerson tycktes äga så wäl ther aff / och ther til tycktes honom med Sijdwördning hafwa det mast vndbära. Öfwer alt detta hade Konung Knut och Håkan hallit så länge stilla med Anfång til Norrige / at först när Konung Oloff kom i Landet / lopp heela Almogen och gemeena Man op / och wille intet annat höra / än Oloff skulle wara Konung öfwer heela Landet. Men sedan Folcket intet meera fick råda sig sielff / för Konungens stränghet skull / drogo sombliga aff rijka Män bort vthur Landet. Somliga aff thesse rijka Män tillijka med många rijka Bönder hade dragit til Konung Knut / och giordt sig åthskilliga Ährender: Men hwar och een som til honom kom / fick Händerna fulla med Penningar / om the wille emoot taga: Ther war och at see mycken större Härligheet / än annorstedes / så wäl för Folcketz Myckenheet skull / som ther war dageligen / såsom och Vthstoffteringen i Konungens Härberge. Konung Knut tog Skatt aff the Tre Land / som mäcktigaste woro ibland Nordländerna; Och så mycket större Inkomst / som han hade fram för andra Konungar / destemehr gaff han och / än någon annan. Öfwer alt hans Rijke war een god Fred / och ingen torde gå honom emoot: Sielfwa Landzfolcket hölt Fred och gammal Landzrätt sin emillan: Vthaff detta fick han mycket Beröm i alla Land.

Land. Men the som kommo ifrån Norrige/ beklagade sitt Frälse. Thetta talade the för Håkan Jarl/ och sombliga för sielfwa Konungen/ at Norriges Män woro williga at gifwa sig åter vnder Konung Knut/ eller Håkan Jarl/ och tigga aff them sitt Frälse. Thetta Taalet fall Jarlen wähl/och talte ther om med Konungen/och bad honom Försökia/ om Konung Oloff wille opgifwa them Rijket/eller och een Deel ther aff/ med någon wiß Föreening. Vthi detta Tahlet hade Jarlen många/ som honom fölgde.

CXXX.

Knut then Rijke sände Män Wästan ifrån Engeland/och war theras Reesa tilredd med stoor Härligheet: The hade med sig Breff och Englandz Konungs Insegle. The kommo om Wåren i Tungzberg til Konung Oloff: När Konungenom war sagt/ at Konung Knutz then Rijkes Sänningebod war dijt kommit/bleff han något olustig/ och sade at Knut lärer inga Män sända med sådanna Ährender/som antingen honom eller hans Folck mände gagna. Nagra Dagar fingo Sänningaboden intet komma till taals med Konungen. Och när the fingo Loff ther til/ gingo the til honom/ frambärandes Konung Knuts Breeff/ och sade the Ährander/ som ther med fölgde/ at Konung Knut kallar heela Norrige sin Egendom/ och räcknade så/at hans Förfäder hade hafft Rijket för honom; Men för then Orsaak skull/ at Konung Knut will boda Fred i alla Land/ tå will han intet draga med Häärskiöld till Norrige/om han hafwer et annat Willkor. Nu om Oloff Haraldßon will wara Konung öfwer Norrige/ tå fare han til Konung Knut/och tage Landet aff honom til Förläningz/ och blifwe hans Man/och giälde honom slijka Skatt/ som Jarlarna gulde honom förr. Sedan buro the Brefwen fram/och sade the det samma; Tå swarar Konung Oloff: Thet hafwer iag hördt aff gambla Sagor/ at Gorm Dana Konung tycktes wara een Gild Konung/ och rädde han öfwer Danmarck allena; Men thesse Dana Konungar/ som sedan hafwa warit/ tyckia thet intet wara nog: Nu är thet så kommit at Knut råder allena öfwer Engeland och Danmarck/och hafwer ther tilslagit vnder sig een stoor deel aff Skottland: Nu will han sig tilägna min Arfwedeel/then iag doch i mina Händer hafwer. Thet woro bäst/ at han hade Mätta med sin Girugheet/ eller mände han allena årna sig at råda öfwer heela Norrlanden/ eller och allena opäta all Kåål i Engeland? Huru mände honom det anstå/ om iag förer honom mitt Hufwud/ eller lutar mig något för honom. Nu skolen i säya honom thessa mina Ord/ at iag will förswara Norrige med Vdd och Egg/ til theß mina Lijffzdagar mig ändas/ och giälda ingen Man Skatt vthaff mit Rijke. Effter detta Affskied giorde Konung Knuts Sänningebod sig reesefärdig/ och roosade intet stort aff sitt Ährende.

rende. Sighwatr Skald hade warit med Konung Knut/ och hade han gifwit honom een Gull-ring/ som wägde een halff Marck. Tå war och så med Konungen Bersi Skald Thorfo Son/ och gaff Konung Knut honom twå Gull-ringar/ hwarthera wog och een halff Marck: Ther till gaff han honom ett wähl vthstofferat Swärd. Om detta taalar Sighwatr i sin Wijsa. Sighwatr stälte sig i Taal med Sändingeboden/ och frågade them i många Saaker? Och sade the honom/ hwad han frågade effter. Sighwatr förfrågade och/ hwad the hade taalt med Konungen/ och så om hwad ändalyckt ther oppå hade blefwit? The sade at Konungen hade mißhageligen optagit theras Taal: Och weeta wij intet/ sade the/ hwem han liter oppå/ effter han neckar til at blifwa Konung Knutz Man/ och komma til Taals med honom; hwilcke Willkohr woro honom the bäste/ förty Konung Knut är så mild/ at aldrig göra Höffdingarna honom så mycket emoot/ at han ju icke gifwer them till/ när the komma till honom/ och luta för honom. Thet war för een kort tijd sedan/ at till honom kommo twenne Konungar Nordan ifrån Fivi på Skottland; Han bortlade sin Wrede/ gaff them effter/ sampt alla the Land/ som the hade tilförna ägt/ och theß föruthan stoora Wänskaps-Föråhringar. Tå dicktate Sighwatr een Wijsa; (Aff thet Innehåld/ som förr skrifwit är/ At twenne Konungar ifrån Fivi hade fört Konung Knut sina Hufwud/ och kiöpt sig Frijd ther med/ hwilcket Konung Oloff alldrig hade giordt.) Sändingeboden drogo sin Wäg tilbakars til K. Knut/ och sade honom huru theras Ährande hade afflupit/ och så the Ord/ som Konung Oloff hade taalat til Beslut. Tå sade Konung Knut: Intet gissar Konung Oloff rätt/ om han meenar mig at äta all Kääl i Engeland: Heller will iag/ at han skall thet befinna/ at mig boor annat i Magen/ än allenast Kääl; förty at här ifrån skola honom komma kålla Rod vndan hwart Riifbeen. Thenna Sommaren kommo ifrån Norrige til Konung Knut Aslack och Skialg Erlingz Söner aff Jadar/ och blefwo the wähl emoottagna/ förty Aslack ägde Sigrid Swen Jarls Dotter/ Håkan Sons: The woro Bröderbarn med Håkan Jarl Erichßon. Konung Knut gaff them ther stoora Lähn/ och blefwo the ther högt wördada.

CXXXI.

Konung Oloff stämbde til sig sina Ländamän/ och hölt mycket Folck hoos sig om Sommaren/ förty taalet gick/ at Knut then Rijke wille fara wäster ifrån Engeland thenna Sommaren: Man tycktes höra det på Kiöpmännerna/ som Wästan öfwer Hafwet kommo/ att Knut samblade Folck och Krijgshäär i Engeland. Konung Oloff war om Sommaren i Wijken/ och hade städze Speyare vte/ om Konung Knut til Effwentyrs drogo förbij til Danmarck. Konung Oloff sände Män om Sommaren öster vth til Swerige til Konung Aunund sin Måg/

och låt

och låt såya honom / thet Tilkall som Konung Knut hade til honom på Norrige / låt och thet fölia / at om Konung Knut lade Norriget under sig / månde äntå Aunund beholla Swerige een lijten Tijd med Fred: Rådde förthenskull at Aunund och han skulle sina Råd sammanknippa / och reesa båda emoot Konung Knut / förty / sade han / oß fattas intet Styrckia til at hålla Tråta med Knut. Konung Aunund swarade wähl på thessa Orden / och skickade the Ord tilbakars / at han wille för sin Deel giöra Fälagskap med Konung Oloff / at hwarthera giorde then andra Bijstånd vtaff sitt Rijke / hwilcken som först skulle behöfwa. Thet war och theras Ord / at the skulle finnas / och öfwerlägga thetta med hwar andra / alvenstund Konung Aunund hade årnat sig om Winteren ther effter / at reesa öfwer Wäster-götland: Men Konung Oloff årnade sig at blifwa öfwer Winteren i Sarpzborg. Knut then Rijke kom om Hösten til Danmarck / och bleff ther öfwer Winteren med mycket Folck: Honom bleff sagt / at Sånningebod hade gådt emillan Norriges och Swea Konung / och at ther måtte något Högwicktigt boo under. Om Winteren sände Konung Knut Män til Konung Aunund / och skickade honom stoora Åhreskäncker / med wänligit Taal / såyandes: At han måtte wäl sittia stilla / och intet lägga sig i hans och Oloff then Digras Tråta / förty Konung Aunund och hans Rijke skola wara i Frijd för honom. När Sånningeboden kommo til Konung Aunund / boro the fram Skänckerna / tillijka med hans Wänskap / som Konung Knut hade sändt. Konung Aunund tog icke hastigt ther emoot; ty Sånningeboden tycktes befinna at Konung Aunund war mycket begifwen til Wänskap med Norriges Konung / drogo förthenskull tilbakars / och sade K. Knut Vthgången på sitt åhrende / och thet med / at the sade honom ingen Wänskap hafwa at förwänta aff Konung Aunund.

CXXXII.

Thenna Winteren satt Oloff i Sarpzborg / och hade mycket Folck hoos sig. Han sände Carl then Halöska Nord i Landet med sina åhrender. Carl foor först till Vppland / och sedan Nord öfwer Fiällen: Kom altså fram i Nidaros / tog ther Konungens Penningar / så många han war effter sänder / ther til ett Skiep / som honom tycktes tiänligit wara til then Reesan / som han hade sig årnat / men thet war til Biarmeland. Så war berammat / at Carl skulle hafwa Fäälagzskap med Konungen / och hwar skulle hafwa halffparten med then andra. Carl hölt först om Wären med sitt Skepp Nord på Halogaland / hwarest Gunsteen hans Broder gaff sig på Reesan med honom / och hade Kiöpmans Waror för sig sielff. The woro i Föllie wid paß 25. Man på Skeppet / och foro strax i Begynnelsen aff Wåren Nord i Marcken. Thore Hund sporde detta: Tå gör han bod til the Bröderna / och låter såya them / at han årnar

om Som-

om Sommaren reesa til Biarmaland / och at han will giöra Sälskap med them/och hafwa halfwa Deelen aff alt det til fångz woro. Carl sände Bod igen/at Thore skulle hafwa med sig the fem och tiugu Män/ som han hade/ tå willia the byta Winsten emillan Skeppen / så när som Kiöpmans Warorna / som hwar hade för sig : När Thores Sänningebod kommo tilbakars / hade han låtit framskiuta ett mycket Långt Skepp/ som han ägde/ och hade ther till sina Huußkarlar/ at på Skeppet woro ottatijo Män/ och hade Thore allena Macht öfwer Folcket/ så och Winsten/som på Reesan stod til at bekomma. När Thore war färdig/låg han med sitt Skepp Norr wid Landet/och hitte Thore Nord i Sandwäre : Sedan fooro alla tillijka/ och fingo god Böör.

Gunsteen taalte med sin Broder Carl/ när Thore kom til them/ at honom tycktes them wara förmånga : Jag meenar rådeligare wara/ sade han/ at wända om igen/ och faara intet så/ at Thore hafwer alt Wäld öfwer oß/förty iag troor them illa. Om iag hade weetat/ när iag war hem̃a i Langöö/at Thore Hund skulle begifwa sig ifärd med oß/med så mycket Folck han nu hafwer/hade wij/vthan twifwel/hafft mehra Folck med oß.

När Bröderna sade detta åth Thore/och frågade/Hwarföre han hade hafft mehr Folck med sig / än Sänningeboden hade sagt honom ? Han swarar sålunda : Wij hafwa ett stoort Skepp/och behöfwes mycket Folck : Tyckes mig på sådanna Reesor een god Dreng aldrig förmycket. The seglade om Sommaren / som Skeppen gemenligen kunde gå; Och när liiten börr war/gick Carls Skepp fortare/ och seglade han för vth : Män när Wädret bleff hårdare / hinte Thore honom / doch woro the intet gerna tilsam̃ans/ men weste liickwäl alltijd aff hwar andra. När the nu kommo til Biarmaland / lade the til Kiöpstaden/ och begynte sin Kiöphandel : Ther fingo the alla Penningar nog / som något hade bära. Fick nog Godz/ som Gråskin/ Bäfwer och Sabelskin. Carl hade och för sig många Penningar/som han kiöpte Gråskin före. Som nu Marcknaden war öfwerstånden/ lade the vth åt åen Vinni; Tå war Freden med Landzfolcket vphäfwin. När the kommo vthi Hafwet / höllo the Båtzmans Möte : Tå frågade Thore/ om the wille gå på Landet och taga Byte? The swarade och sade/at ther til woro the benägna/om Penningar stodo så snart til at bekomma. Thore sade / at Penningar stodo til at bekomma/ om thet wille wäl gå/ Doch war thet intet olijckt/at Faara war til at förwänta/ för Folcket på Reesan. Alla sade / at the wille wåga ther oppå / om the hade några Penningar at förwänta. Thore sade / at thet war så fatt / at när riika Män blefwo döde / så deeltes Lößören / effter then Döde / och med hans Arfwingar / och borde honom hafwa half-

wa Halff-parten / Tredie-Deelen eller och något mindre; Hwilcka Penningar skulle bäras i Skogen / och kastas ther Mull ofwan på / och stundom blefwo ther bygda Huus öfwer: Han sade och / at the skulle göra sig reesefärdiga om Afftonen / samma Dagen: Och besluto the thet / at ingen skulle löpa ifrån then andre / ingen skulle heller igen blifwa / när Styremannen sade / at the skulle bortfara. Några Karlar lemnade the igen / at ackta Skeppen / medan the andre gingo på Landet. Ther woro för them slätta Wallar / och sedan een stoor Skog. Thore gick främst / men effter Bröderna / Carl och Gunsteen. The foro tyste / och höggo Barcken aff Träån / at thet kunde sees hwart effter annat.

The kommo fram på een vthuggen Plan / hwarest stod ett stoort Planckwärck med låst Döör före. Vppå detta Planckwärck wacktade sex vthaff Landzens Inwånare hwar Natt / twå hwar Tredie-deel aff Natten. När Thore kom til Planckwärcket / war Wackten heemgången / men the som ther näst borde hålla Wackten / woro ännu intet komna. Thore satte sin Yxa på Gärdbalcken / och drog sig så opp effter Skafftet / och gick så neder i Gården: På then andra Sidan om Porten hade Carl och så kommet öfwer Plancket / och kommo the båda tillijka till Döören; The togo Bomarna ifrån / låto Döören op / och gingo Männerna in i Gården: Thore sade: Vthi thenne Gård är een Höy / ther är samman rört Gull och Sölfwer med Mullen / och skola wij först det efftersökia. Inne i Gården står och the Biarmers Gud / och heeter Jomala / then skulle ingen fördrista sig at röra. Sedan gingo the på Höyen / och the togo Penningar / som mäst the förmåtte / och lade i sina Kläder; Ther följde och mycken Mull med / som wäl war wäntandes. Sedan sade Thore / at man skulle fara bort / och sade wijdare; Nu skola i Bröder / Carl och Gunsteen gå före / och jag effter. Tå wände the sig alla vth til Portlidret / Men Thore begaff sig åt Jomala / och tog een Sylfwerbulla / (Skåål /) som stod i hans Knä full aff Sylfpenningar / hwilcka han slog i sin Barm / men Greepen som war på Bullen / hängde han på Armen / och gick sedan vth till Leedet: Tå war heela hans Följe vthkommet vthur Gården / blefwo the först warse / at Thore hade igen blefwit: Carl wände om at leeta effter honom / och möttes the innan för Leedet: Tå såg Carl / at Thore hade Sylffbullan: Rände och så Carl til Jomala / och såg een Kiädia wara om hans Hals: Carl slog til med Yxan / och högg sönder Remmen / som baak på Halsen / Menet (det är Kiädian) war fast bunden med. Thetta Slag war så hårdt / at Hufwudet föll aff Jumala / och ramlade det så mycket / at alla förundrade sig. Carl tog Kiädian / och foer bort. Men så snart som Bullret hade skiedt / kom Wattn fram på Planen / och blåste strax i sin Horn; Tå fingo the höra på alla Wägar Män om sig: Skyndade the

de the fram i Skogen/hörandes Roop och Skrijkande back effter sig på Planen: Tå woro Biarmarna diit komna. Thore Hund gick efterst vthaff sitt Folck: Twå Mån gingo för honom/ och boro een Säck emillan sig/ ther vthi war något sådant som Aska/ ther vthaff tog Thore något med Handen/ och ströđde effter them i Wägen/ och stundom kastade han thet fram öfwer Folcket/ kommo så fram vthur Skogen inn på slätta Wallen: Ther hörde the then Biarmska Häären faara effter sig/ med ropande och ondt gaulande/ (Gaula är tiuta som een Hund/ som sitter om Nattetijd/ och skiäller med långt Tiutande/) kommo springandes vthur Skogen/ och fram på Wallen/ och så på båda Sijdor kring om sig: Men intet kommo the eller theras Wap'n så när them/ at them wederfoors någon Skada/ hwar vthaff the förmärckte/ at Biarmerna intet kunde see them. När the nu kommo til Skeppen/ gick Carl med sina Stallbröder först vthi Skeppen/ förty the stodo främst; Men Thore war längst på Landet. Så snart som Carl kom på Skeppet/ kastade the Tiällen aff them/ togo inn Landfästerna/ drogo opp Seglen/ och Skeppet gick fort vth på Hafwet; Men för Thore och hans Sälskap gick det alt småningen; The hade och ett swårare Skepp at med fara; När the kommo til Segels/ war Carl kommen långt ifrån Landet/ och seglade både twert öfwer Gandwijck. Natten war lius/ seglade förthenskul både Natt och Dag/ til theß Carl een Affton lade til een Öö/ ströôck segel/ och kastade Anckar/ bijdandes effter Strömfallet/ förty i Faarten för them war een starck Röst. (Röst i Siön betyder then Randen/ ther Strömmarna mötas/ een kommer Sunnan/ och annan Nordan ifrån.) Tå kom Thore/ och kastade ther sina Anckar öfwer Carls Anckar/ satte sedan vth sin Båât/ och Thore steg ther vthi med sina Mån/ och rodde til Carls Skepp. Thore gick på Skeppet: The Bröder helsade honom wäl. Thore bad Carl få sig Kådian/ tyckiandes sig båst tilfallen/ at haffwa the Kostgrijper/ (Clenodier/) som ther blefwo tagna; Förty the hade honom åthniutet/ at the kommo tådan vthan Manskada. Men (sade han/) mig tycktes tu/ Carl/ ställa oß i then första Farligheet? Carl swarade; Konung Oloff äger halfparten aff alt thet Fåå/ som iag kan afla på thenna Reesan; Lämna nu honom thenna Kådian/ drag sedan til honom/ kan hända/ at han gifwer tig then/ om han så will; Förty iag hafwer thet iag tog aff Jomala. Tå sade Thore/ at han wille the skulle gå på Landet/ och byta theras Winst. Gudsteen sade/ at tå blefwo omskiffte på Strömmen/ och thet woro tijd til at segla. Sedan drogo the opp sina Strångar: Hwilcket när Thore såg/ foor han ned i Båten/ och rodde til sitt Skepp. Carl och hans Medfölie hade tå hyssat sitt Segel/ och woro komna långt vndan/ innan Thore hyssat hade. Carl war alltijd förvth/ lade the doch på båda Sijdor sin högsta Winn;

Foro altså til theß the kommo i Geirßver: Ther är Bryggiolag Nordan
vnder; Ther kommo the båda tillijka om Afftonen/ och lade til Hamp-
nen i Bryggiolaget. Thore låg inne vthi Hampnen/ men Carl vthan
före. När som Thore hade tiåldat/ gick han på Landet med några
Män/ och foor til Carls Skep/ tå hade han lagt sig. Thore ropade
vth til Skeppet/ och bad Styrmannen gå på Landet. The Bröder
gingo til Landz/ och några Män med them. Thore begynte det samma
Taalet/ han bad båra Godzet/ som the fått hade/ til at bytas. The Bröder
sade/ det giordes intet behoff/ för än the kommo heem i Bygden. Thore
sade thet intet wara maneer/ at dröya med Rooffs Byte/ til theß man
heem kommer/ och drista så på andras Höfligheet. Här om taalte the
några Ord/ och tycke hwarthera sitt. Thore gick bort/ och som han war
ett stycke bortgången/ wände han sig om/ och bad sina Stalbröder för-
bijda sig. Han ropade til Carl/ och sade sig wilia tala med honom alle-
na. Carl gick emoot honom/ rät som the hittes/ lade Thore honom ige-
nom med et Spiut/ såyandes; Kiänna må tu Carl/ een aff the Biark-
öingar: Jag meente tu skull kiänna det Spiutet/ som nu hämnes effter
(Thore) Säll. Karl dödde strax/ Thore gick och genast til sit Skep.
När Gunsteen och hans Sälskap sågo/ at Carl war fallen/ rände the vth/
togo hans Lijck och buro til Skepz: Refwo straxt op Bryggarna/ samt
Tiälden/ och skyndade sig ifrån Landet. Drogo sedan op sin Segel/ och
så sin Wäg. När Thore det såg/ wrock han aff sig Tiälden/ och giorde sig
färdig/ som snarast han kunde. Och när the hyssade Segel/ gick Stån-
gen sönder/ och föll Seglet neder twert öfwer Skeppet/ det bleff Thore
til stoort förhinder/ innan the fingo Seglet opp igen then andra gån-
gen. Och för än Thores Skep kom til gångz/ war Gunsteen långt bor-
to: The seglade och rodde vnder på båda sijdor/ båda fooro som hastigst
Dag och Natt/ och drögdes sålunda innan the samman kommo; förty
när Eygia Sunden begyntes/ war Gunsteens Skep behändigare til at
wända; Doch lijckwål drog Thore effter/ så at när Gunsteen kom vthan
före Långiowiick/ drog han til Landz/ och lopp ifrån Skepet inn på Lan-
det. Lijten stund ther effter kom Thore/ och lopp op effter them/ och
älte them. Een Kona förmätte vndsticka Gunsteen/ och war sagt/ at hon
war nästan kloker. Thore och hans Män foro tilbakars til Skeppet/
togo alt Godzet som ther war oppo/ och buro Steen i stället; Förde
så Skeppet vth på Diupet/ höggo Hol ther på/ sänckte thet så neder/ foo-
ro sedan heem till Biarcköö. Gunsteen och hans Medbröder fooro lön-
ligen fram på sina Båtar/ alt om Nätterna/ men lågo stilla om Dagen/
til theß the kommo til Biarcköö/ och Thore seglade förbij; Gunsteen
drog heem til Langöö/ och drögde ther een lijten tijd. Sedan drog han
Söder åth/ och hölt intet op/ för än han kom i Trundheim/ kom ther til
Konung Oloff/ och sade honom the tijdender/ som sig hade tildragit på
Biarma

Biarma Reesan. Konungen tyckte thenna Reesan hafwa illa afflupit/ bad Gunsteen wara hoos sig/ och sade sig wilia föra hans Saak til rätta/ när han kunde ther til komma. Gunsteen tager emoot detta bodet/ och bleff hoos Konungen.

CXXXIII.

För war ther om sagt/ at Konung Oloff war then Winteren öster i Sarpzborg/ som Konung Knut i Danmarck war; Men Konung Aunund reed then Winteren öfwer Wergautland/ och hade mehra än 3000. Man: Tå foro Sändingebod emillan honom och Konung Oloff/ och lade the Möte sin emillan/ at the skulle hittas om Wären i Kongell: Thetta Mötet bleff opskutit/ förty the wille först weeta hwad Konung Knut tog sig före. När thet nu begynte dröyas inn på Wären/ tillrustade Konung Knut sig at reesa til Engeland; Tå satte han sin Son Haurda Knut igen i Danmarck/ och med honom Ulff Jarl Sprakaleggs Son. Ulff ägde Astrid Konung Swens Dotter/ Knut then Rikes Syster: Theras Son war Swen/ som sedan bleff Konung öfwer Danmarck. Ulff Jarl war mycket förnämblig Man. Knut then Rike foor Wäster til Engeland; hwilcket när Konungarna Oloff och Aunund sporde/ foro the till Mötet/ och träffades i Elfwen wid Kongell: Fägnade ther hwar annars Tillkompst med myckin Wänskap/ och thet bleff oppenbaret för Allmogen; och taalte the många Saaker sin emillan/ som ingen wiste/ uthan the både; men bleff omsider oppenbarat för gemena Man. När the skildes åth/ wärlade the wänliga åhreskäncker sin emillan/ och så åthskildes the Wänner. Konung Aunund foor tå oppå Gautland/ men Konung Oloff Norr i Wijken/ och sedan uth på Agder/ och så Norr uth wid Landet/ och låg han mäckta länge i Ekunda Sund/ bijdandes effter börr. Han sporde thet til Erling/ och the som boo på Jadar/ liggia med stoor Samnat/ och hafwa mycket Folck. Thet tildrog sig een Dag/ at Konungens Män the talte sin emillan/ och sade wara ett skarpt Sunnan Wäder med Hagel/ och frågade wijdare/ om thet skulle kunna stå til/ at föra Segel fram för Jadaren; Meeste-deelen sade/ at thet war omöyeligit kunna segla. Tå jag täncker/ at detta är fuller Wäder/ at bruka Segel uthi/ om Erling Skialgßon hade tillredt Gästebod för oß på Sola. Tå sade Konung Oloff/ at Tiällen skulle nedtagas/ och Skeppen uthläggas/ och bleff så beställt: Then Dagen seglade the Jadar förbij/ och Winden war heel god. Om Afftonen lade the til wid Hritingzöö. Tå foor Konungen Norr på Haurdaland/ och tog ther Gästning.

CXXXIV.

Thenna Wären hade lupit Skep ifrån Norrige och till Färöö/ med Konung Oloffs Bod/ at ifrån Färöö skulle komma till honom någon utaff hans Hirdmän/ antingen Leifr Auffurar Son/ Gilli Lagman/

eller Thoralfr ifrån Dimun. När thenna Boden kommo til Färöö/och the blefwo them Warse/ taalte the sin emillan/ hwad ther skulle boo vnder/och blefwo the så öfwereens/ at Konungen mände willia fråga effter the Tijdender/som sombliga förr sagt hade/huru ther i öyarna hade tildragit sig/ med Konungens vtskickade Sändebodz Vndergång/ som bestod aff twenne Skepzlager Folck / och ingen hade (med Lijfwet) vndkommit. The besluto med sig at Thoralfr skulle fara. Han giorde färdig een Byrding/som hån ägde/ och hade ther oppå til 10. eller 12. Män. Emädan the wäntade på Börr/ tildrog sig på Österöy i Gauto / at Trånd gick een Dag inne vthi Stugan/ och ther lågo på Stugu-pallen twenne hans Bror-söner / Sigurd och Tord/ the woro Thorlackz Söner / then tridie heet Gaut then Röde/ han war och theras Frände: Thrånd hade them och alla opfostrat; The woro och ansenlige Män. Sigurd war äldst aff them/ gick och öfwer them i all Ting. Thord bleff kallad Thord then Lääga/ men war doch sa höger/ at han öfwergick i alla Längden; Han war starck och krafftig i sin Förleeck. Thrånd sade/ mycket tilldrager sig i Menniskiones Lijffzdagar. Owanligit war det / när wij woro vnga/at wij skulle liggia/när det war godt Wäder/ the som vnga och til all ting fööre woro: Thet skulle tyckias olijckt the Män som förr lefwat hafwa/ det Thoralffr ifrån Dimon skulle wara aff större Mandom än J/och then Byrdingen som iag hafwer ägt/ står i Båthuuset/ och blifwer så gammal/at han rottnar vnder Tiäran/och hwart Huuß är fult med Vll/ och blifwer intet wäxlad i Waror: Jntet skulle så tillgå/om iag woro några Wintrar yngre/ än iag är. Sighwatr sprang opp/ och stötte på the Fränderna: Gauti sade sig intet kunna tola Trändz Förwijtande: Fooro til/ och skuto vth Byrdingen/ och läta fara Lasten til farmde Skeppet/och fattades ther hemma/hwarcken Last eller Tyg til Skeppet: Giorde sig altså färdiga på fåå Dagar. The woro 10. eller 12. på detta Skep/ och lade vth med Thoralff/och vnder samma Wind/ och wiste alltijd hwar aff annan i Hafwet. The togo Land i Hernum scent om een Affton; Sigurd lade bätter vth wid Stranden/men war doch icke långt emillan them. Thet tildrog sig om Afftonen/ när mörckt war blefwit/ at Thoralff ärnade sig til Sängz / och gick förthenskull til Landz/ och een Man med honom/ at leeta effter tiänligit Ställe. När the nu woro färdiga/gå neder åth/tå hafwer then som honom fölgde/omtaalat/ at ther kastades ett Kläde öfwer sitt Hufwud/ och han fördes opp ifrån Jorden/ i det hörde han ett stoort brakande: Sedan bleff han tagen opp i Wädret/och nedkastat i Siöön/ at han fördes i qwaff: När han kom til Landz/ gick han diit/ som han hade skildz ifrån Thoralff/fan honom/och war han sönderklufwen alt neder till Herrdarna/ hwilcket när Skepzfolcket fick weeta/ boro the hans Lijck vth på Skeppet öfwer Natten. Konung Oloff war thenna tijden i Ligro/och skicka-

skickades Bod diit: Tå bleff ståmt Aurffwating; Konungen war på Tinget/och hade låtit ståmma the Fåröyingar diit aff båda Skeppen/ diit the och kommo. När Tinget war satt/ stod Konungen op och sade: Een Saak år hår skedd/ och (teß båttre) sådanna hőras intet många. Hår år affliifwat een god Man / som man meenar hafwer warit vthan Saak: Månde någon wara på Tinget / som kan såya / hwem hafwer wållit thetta Wårck? Ther til swarade ingen. Intet år det at dölia/ sade Konungen. Hwad min Meening år őfwer thenna Gerningen: Nembligen/ iag tillwiiter thet Fåröyingarna. Thet tyckes mig så til wårcka wara gångit/som Sigurd Thorlackßon skal hafwa giordt Gerningen/ och slagit Mannen ihiål: Men Thord then Långa mon hafwa fördt then andra i qwaff: Hår hoos år min Gißning/ at Orsaaken månde wara then/them intet wilia/at Thoralff skulle taala något om theras Odåd/som han/vthan twiffwel/ hafwer til wiſſo wet at sant wara. Wii hafwa och tånckt oppå det Mord/ och the Illgerningar/ at mina Såndingebod hafwa ther warit mördada. Som Konungen lycktade sitt Taal/stod Sigurd Thorlackßon opp och sade: Jckt hafwer iag förr taalt på Ting; Förthenskul meenar iag mig icke skola hållas före at wara wåltalig; Men doch seer iag nu wara aff nöden/at något måtte swaras; Will iag så giſſa til/at detta Konungens Taal/som han hafwer nu så fram för Nårwarande Mån/wara kommit vthaff een annors Tungoröter/som mycket owittigare år ån han. Och år det intet dolt/ the Mån wara wåra fullkommeliga Owenner. Thetta år nåstan oliickt taalat/ at iag skulle wilia wara Thorolffs Skademan/förty han war min gode Wån och Fosterbroder. Men om ther war någon Orsaak til/ at wij hade haft någon Saak oß emillan/så år iag så wittig/ at iag heller hade bedriifwit det Wårck hemma i Fåröö/ån som hår/Konung/vnder eder Hand. Nu will iag för min part såmia thenna Saaken/så och för heela Skepzlaget: Jag will effter eder Lag gå Eed hår före. Men om eder tyckes thet wara något fullkomligare/så will iag båra Jern/will och at i skolen wara tilstådes / når min Vhrseckt skeer. När Sigurd hade lycktat sitt Taal/hőllo många ther med/bediandes Konungen/at Sigurd kunde få Loff förswara sig: Them tycktes Sigurd hafwa wål taalat/och sade honom wiſſerligen ther vthinnan wara oskyldig. Konungen swarar: Om thenna Mannen månde wara stoort betånckiande/ om han år med Saaken belugen/så år han wist een god Man. Men til thet andra/ år han dristigare/ ån man kan weeta något dömme til/ och åro snarast mina Tanckar; Men doch giſſar iag/ at han skall sielff båra Witne hår om. Tog altså Konungen Fåsto (Penningar) aff Sigurd/at han skulle komma Dagen ther effter til Ligro/ och båra Jern: Bispen skulle skåra honom/ (det år/ såya honom/ hwad tillhörde at båra Jern/ nembligen fasta och bedia/och annat sådant.) Beslöt så ther med Tinget. Konungen foor

tilbakars

tilbakars til Ligro; Men Sigurd och hans Fölie til Skepz. Tå begynte strax blifwa mörckt aff Natten/ och tå sade Sigurd til sina Farunötar: Sant är det/ at wij hafwa vthräkat i stoor Mootgång/ ther igenom wij äro så belugne/ är och thenna Konungen nästan illslug och spitzfundig: Thet är godt at see/ hwad Willkor wij hafwa at wänta/ om han fåår råda: Förty han lät först dräpa Thoralff/ och nu wil han göra oß til Obotamän: Kostar them thet och intet myckit/ at förwilla the Jernbärande/ och meenar iag honom lärer illa gå/ som ther på wågar: Nu skijner Nordblys aff Fiällen in på Fiällen/ iag råder förthenskul/ at wij hyssa Segel/ och hällom vthi Hafwet. Tränd må sielff fara een annan Sommar med sin Vll/ om han will sälia henne. Men om iag kommer bort/ tyckes mig lijkast/ at iag kommer aldrig meera i Norrige. Hans Medfölie tyckte detta wara ett snält Råd/ och satte til sit Segel/ låtandes sedan gå til Haffs om Natten/ som fortast det kunde/ och wände intet igen/ förr än the kommo heem i Färöö til Gautu. Tränd knorrade illa öfwer theras Reesa/ the swarade fögo bättre; Men blefwo lijkawäl hemma hoos Tränd.

CXXXV.

Konung Oloff får strax weeta/ at Sigurd war sin koos dragen: Tå bleff swåra illa taalat om theras Saak. Många woro/ som sade sig tänckia/ at detta skulle wara sant på Sigurd/ hwilcka tilförende hade förswarat honom/ och sagt emoot Konungen. Konung Oloff taalte icke stoort här om/ men tycktes doch weeta Sanningen/ om det som han för tänckt hade. Konungen foor sin Wäg/ och tog Gästningar/ som the woro för honom beredde. Konungen hämptade til sig the Män/ som komne woro ifrån Jßland: Thorod Snorraßon/ Gellir Thorkilßon/ Stein Skaptaßon och Thord Thorsteinßon. Tå sade Konungen: J hafwa i Sommar kommit til mig på det Taalet/ at i wilien göra eder färdiga at reesa til Jßland; Men iag hafwer intet Swar gifwit/ alt här til. Nu will iag säya/ hwad iag har ärnat at göra. Gellir/ tig har iag ärnat/ läta reesa til Jßland/ om tu wil fara dijt mina Ährender/ Men the andre Jßländske Männerna/ som här äro/ skola intet reesa til Jßland/ förr än iag weet/ huru mina Ährender blifwa optagna/ the som tu/ Gellir/ skall frambära. När som Konungen hade detta sagt/ tycktes them/ som lustne woro til Reesan/ och förhindrade blefwo/ mycken Wederwärtigheet tilfogas/ och tyckte thet illa wara/ så sittia/ och wara ofräls. Gellir giorde sig reesefärdig/ och foor om Sommaren till Jßland/ hafwandes med sig the Ährander/ som han näst efterkommande Sommar framtedde/ på det allmenneliga Tinget. Och detta war Konungens Ährende/ at han begiärte aff the Jßländske/ at the skulle taga emoot then Lag/ som han hade satt i Norrige/ och giffwa honom Skatt aff Landet/ och ther til Neffgildi/

Thet

(det är/ Penning för hwar Näsa/ och räcknas tijo Penningar för hwar Aln Walmal/) Thet följde och ther med/ at han lofwade hwar Man sin Wänskap/ om the wille här til bejaka: Men ther twert emoot/onda Willkor/vthi alt det han kunde vthrätta. Öfwer thenna Saaken sutto Män länge/och kommo så öfwereens på sijdlycktonne/ at alla samtyckte neka til hans Ährende/icke vndergå någon Skatt/eller andra Pålager/ som han kräffde. Gellir foor then Sommaren vth igen til Konung Oloff/och hitte honom om Höften öster i Wijken/ när han war kommen ifrån Gautland: som sedermehr warder sagt i thenna Sagan. När thet leed något på Höften/ drog Konungen Norr i Trändheem/ och skickade sitt Folck til Nidaros/ och lagade ther til at blifwa öfwer Winteren. Thenna Winteren satt han i Staden/ och war det then trettonde Winter i hans Konungadömmes tijd.

CXXXVI.

Ketill är een Man/nämbd med det Tillnamnet Jämpte/han war Aunund Jarls Son aff Sparrbui i Trändheim. Han flydde för Konung Eistein then Illråda/öster öfwer Kiöln/och rådde ther Marken/och bygde ther/som nu heeter Jempte-Land: Dijt öster flydde och många Män vthur Trändheem for then Ofriiden/förty Konung Eistein giorde Tränderna sig Skattskyldiga/ och satte ther till Konung sin Hund/ som heet Saur. Ketils Sona-son heet Thori Helsing: Aff honom har Helsingaland sitt nampn/ förty han bygde ther. När Harald then Hårfagre inrymde sig i Rijket/tå flydde och många för honom Landet/både vthur Trändheem och Naumadaal/ och bleff tå myckct mehr bygt öster i Jämptland: Sombliga foro alt til Helsingaland/östan til wid Haffwet/och woro ther Skatskyldiga vnder Swea Konung. Men när Håkan Adelsteins Fostre regerade öfwer Norrige/bleff giord Fred/och satter Marckader emillan Trändheem och Jämptland. Men för hans goda Beröm skull/ sökte Jämpterna komma til honom/ bejakandes til at willa wara Lydskyldiga/och gofwo honom Skatt: Sedan satte han them Lag och Landzrätt: Och wille the heller ödmiuka sig vnder hans Konungadöme/än vnder Swea Konung/alldenstund the woro aff Nordmännernas Ätt vthkomna. Sammaledes giorde alla Helsingarna/ som Nordan om Kiöln woro vthslächtada/ och höllo thetta så länge K. Oloff then Diari/och K. Oloff Schönski/the trätte om Landzens-deelande; Tå wände Jämpterna och Helsingarna tilbakars/och gofwo sig vnder Swea Konung/fördeelandes Landet. Östan efter Eydaskog och sedan Kiölen/alt Nord til Finmarcken. Tå tog Swea Konung Skatten aff Jämpt- och Helsingaland/ men Oloff Norriges Konung tyckte Fredzfördraget Swea Konung och honom emillan/innehålla/ at med Skatten aff Jämptland/ annorledes än tillförenne skulle tilgå/ fast än det så länge stått

hade/

hade/ at Jämpterna til Swea Konung skattade/ och ther ifrån hafft sina Sysloman. Wille Swear tå intet annat höra/ än alt Landet skulle Swea Konung tilhöra/ så wijda som östan för Kiöln belägit war. Äro och många Efterdömme ther til/ fast Mågsämia och Wänskap är emillan Konungarna: Så will doch hwar på sin sijda behålla alt det Rijke som hwar tyckes hafwa något Tilkall til. Konung Oloff hade låtit spöria sina Ord til Jämptland/ sig wilia/ at the woro honom Lijt skyldiga/ hwar och icke (the efterkomno hans Wilie/) hotade han them med beswärligare Willkor. Men Jämptarna hade berådt sig wilia wara Swea Konungs lydiga.

CXXXVII.

Thorodd Snorrasson och Stein Skaptasson woro illa til fredz/ at the intet fingo wara sielffråda: Stein war fram för andra Män mycket deyelig/ öfwergick och hwar Man i Idrotter: Han war een god Skald/ höllt sig mächta wäl i sin Klädedräckt/ och war wäl lärd. Skapti hans Fader hade giordt een Drapa/ (een Flock-Wijsor/) om Konung Oloff/ och lärde Stein then/ och war så ärnat/ at han skulle föra til Konung Oloff thetta Qwädet. Stein achtade intet grant sina Ord/ vthan förtaalte Konungen/ såwäl med lööse Ord/ såsom och med Wijsor: Och så wäl han/ som Thorodd hade många Ord her om/ och sade at Konungen wille giöra wärre än the som sina Söner hade sänt til honom i Trooheet/ hwilcka han nu behafftade med Ofrälse. Här vtöfwer bleff Konungen mycket wred. Thet tildrog sig een dag/ at Stein Skaptasson war näe Konungen/ och frågade om han wille höra på een Dräpe/ som hans Fader hade giordt om honom? Konungen swarar; Thet wille iag först höra/ at tu siunger det som tu siälfwer har giordt om mig. Stein sade; Det war intet: Men fast iag kunde något yrckia/ så lärer eder tyckia så om det/ som om annat hwad mig ankommer/ thet at wara aff nästan ringa Wärde. Stein gick tå bort/ och tycktes befinna hwart uth Konungens Taal gick. Thorgeir heet een vthaff Konungens Årmän/ hwilcken förstod hans Boo i Orkadaal. Han war thenna gången tillstädes/ och hörde på Konungens och Steins Samtaal: Lijten tijd ther efter/ foor Thorgeir heem. Thet hände sig een Natt/ at Stein lopp vtur Byen/ och med honom hans Skosuen: The fore oppo öfwer Gulaträß/ och så/ alt fort/ til the kommo til Orkadaal/ at the om een Qwäll/ lände til det Boet/ som Thorgeir rådde före: Thorgeir bad Stein wara ther öfwer Natten/ och frågade huru det weste med hans Reesa? Steen bad honom fåå sig Häst och Släda/ effter han såg them åka Korn heem. Thorgeir swarar: Intet weet iag/ huru thet står med tiin Reesa/ om tu reeser med Konungens Förlooff (eller intet.) Tyckte mig så på then förrige Dagen/ at Orden föllo intet så slätt med

med Konungen och tig. Stein sade: Doch får iag i ingen Ting råda mig sielff hoos Konungen / så rådar iag mig sielff för hans Träler; Drog ther med sitt Swerd / och dräp åhrmannen / tagandes Håsten och bad Sweinen stijga på honom; Men sielff satte han sig i Slådan / och åcktee heela Natten / til theß the kommo ofwan til Möre på Syrnadaal: Ther begiärte han låta flyttia sig öfwer Fiälarna / och reeste han nästan hastigt. Intet bekiände the detta Dråpet / vthan sade sig wara Konungens Män / fingo förthen skull frij Förtäring / hwart the kommo.

Een Affton kommo the til Giska / til Thorberg Arnaßon; och war han tå intet hemma / men hans Hustru Ragnhild / Erling Skialgzsons Dotter war hemma. Ther war Stein mycket wål emoottagen / förty emillan them hade tillförna warit stoor Bekantskap. Så hade tilldragit sig / at nar Stein hade farit aff Ißland / at han ägde sielff ett Skepp / hwar på han hade kommit / när han kom aff Hafwet / vthan åth Giska / och legat ther wid Öyen / at Ragnhilder skulle föda Barn / och war mycket betagen / och ingen Präst war tilstedes: War tå faret til Skeppet och frågat / om ther war någon Präst oppå? Ther war een Präst oppå / wid nampn Brander / född i Wästfiördar / han war vng och lijtet lärd. Sändingeboden budo Prästen fara med sig til Byen. Thetta tycktes honom nästan beswärligit / alldenstund han weste sitt Oförstånd / och wille förthenskull intet fara. Tå lade Stein sina Ord til wid Prästen / och bad honom fara. Prästen sade; Jag wil wål fara / om tu faar med mig / på det iag må hafwa Tillijt / at kunna rådfråga mig hoos tig. Stein sade sig wilia thet wåga. The fooro sedan til Byen / och dijt som Ragnhild war: Lijtet ther effter födde hon Barn / som war ett Pigobarn / och nästan swagt. Prästen döpte Barnet / men Stein hölt det vnder Dopet. Thenna Möö bleff kallad Thora. Stein gaff Möen een Gullring. Ragnhild lofwade tå Stein sin Wänskap / om han någon gång kom til henne / och tyckte sig behöfwa Befordring. Stein sades wänta / at han häller intet flere Mööbarn vnder Dopet: Och skilltes the så åth. War nu så kommet / at Stein päminte Ragnhild om detta Wänskaptz Löfftet / och sade henne / hwad honom hade wederfaret / och så det / at han lärer hafwa förtiänt Konungens Wrede. Hon sade / at hennes Hiälp skal blifwa honom mächtig nog / och bad honom bida til theß Thorberg kommer heem; Wijsandes honom til Sätes / näst in til Eistein Orra / theras Son / hwilcken tå war 12. åhr gamal. Stein gaff Ragnhild och Eystein Begåfningar. Thorberg hade sport alt om Steins Reesa / för än han kom heem / och såg nästan surt vt. Ragnhild gick til honom / och bad honom taga emot Stein / och see om hans Saak. Thorberg swarade: Jag hafwer spordt / at Konungen hafwer hållet Aurwar Ting effter Thorgeir och at Stein är bleffwen

biltoga/ så och det/ at Konungen är bleswen öfwermåttan wred/ Och weet iag bättre/ än taga mig på Händerna een vthländsk Man/och förtiäna ther med Konungens Wrede. Låt nu Stein fara med det snaraste. Ragnhild sade: At the skola tå antingen båda fara bort/ eller och båda ther förblifwa. Thorberg bad henne faara hwart hon wille; Jag meenar/ sade han/ at fast tu farer/ så lärer tu snart komma igen/ förty här troor iag/ at tu skall then största Wördning hafwa. Tå gick Eystein Orre fram/ theras Son/ och sade/ sig intet wilia blifwa qwar/ om hon foro bort. Thorberg sade/ at the bewiiste stoor Genstörtigheet här vthinnan/ doch thet wara bäst/at the fingo råda/aldenstund the meente detta intet meera kosta. Men förmycket är det brukeligit i thenna åtten/ Ragnhild/ sade han/ at ackta Konungens Ord för ringa. Ragnhild sade; Om thet är alt förmycket för tijnv ögon at hålla Stein/ så faar tu med honom til Erling min Fader/ eller få honom thet Fölie/ at han kan dijt i Fred komma/ Thorberg swarar: At intet skickar han Stein dijt/ förty Erling lärer hafwa nog vnder Händerna/ det Konungen mißhager. Stein war ther altså öfwer Winteren.

CXXXVIII.

Effter Julen kommo Konungens Sändingebod til Thorberg med sådanna ährender/ at Thorberg skal komma til Konungen för Midfasta/ och följer thenna Befallningen strengt trugant/ (om hon blifwer intet efterkommen.) Thorberg sade detta för sina Wänner/ och rådfrågade sig/ om han skulle wåga at reesa til Konungen/ emädan med Saaken sålunde beskaffat war: Måste-deelen affrådde honom wåga ther på/ och gofwo Råd at Stein skulle gifwas löös. Thorberg war heller til sinnes at intet försumma Reesan. Nogon tijd ther efter foor Thorberg och fant Finn sin Broder/ såyandes honom thenna Saaks Beskaffenheet/ och bad honom reesa med sig. Finn swarar sålunda: At honom tyckte slijckt Offqwäni (för högt Gifftermåål) ondt/ at intet töras för sin Hustru hålla sin skyldiga Plicht emoot sin Herra. Tin Willkor är/ sade Thorberg/ at reesa ingen stådes/ men doch meenar iag/ at tu mehr giör detta aff Rädhoga/ än Trooheet emoot Konungen. Så skiltes the wrede åt. Sedan foor Thorberg til Arna Arnaßon sin Broder; berättade honom Saaken/ och bad han wille fara med sig til Konungen. Arni swarar: Mig förundrar på tig/ så wiis och förständig Man som tu äst/ at tu hafwer råkat i så stoor Olycka/ och skaffat tig Konungens Wrede/ ther tig intet behöfdes. Thet woro fuller någon Skänßmål til förwänta/ om tu hade hållit tijn Frände eller Fosterbroder/ men nu ingen/ ther tu har taget tig på Händerna een Ißländsk Man/ och satt tig sielff i Wad/ theßlijkest och alla tiina Frånder. Thorberg swarar: Det är sant som såyes/ at vthi hwar Släckt är een Auckwisi/ (Wanslächtning.) Then Olyckan

tyckan har mig wist tilfallet effter min Fader/ ther honom så feelade vthi sina Söners Aflande/ at han skulle afla then Yngste/ som ingen Lijckelse tyckes hafwa vthi wår ätt/ vthan är rätt Mandoms-löös. Och är detta thet sannesta/ om iag icke tyckte thet wara Skam för min Moor/ at aldrig borde mig erkiänna tig för wår Broder. Sedan foor Thorberg heem/ och war nästan olustig. Effter detta sände han Män Norr til Trandheem/ til Kalff sin Broder/ och bad honom komma til Agdanäås/ och möta sig ther. Som Sändingeboden kommo til Kalff/ begynte han strax sin Reesa vthan något Fartahl/ (eller Mootsäyelse) Ragnhild sände Män öster vth til Jadar til Erling sin Fader/ och bad honom skicka sig Folck: Ther ifrån kommo Erlingz twå Söner Sigurd och Thore/ och hade hwarthera Tutugsesso/ (Ett slags Skiep/ med 20. Åhrär på hwart Bord/) och 90. Män på hwarthera. Som the kommo Norr til Thorb/ tog han wäl emoot them/ giorde sig reesefärdig/ och hade och så een Tuttugsessa: Foro så alla sin Wäg Norr vt/ til the kommo vthan för Trandheem/ hwarest lågo för honom Finn och Arni Thorbergz Bröder/ med twenne Tuttugsessor. Thorberg fägnar wäl sina Bröder/ och såyas at Briningen hafwer något hulpit. (Brijning förstås här så mycket/ som påmanande/ ther han manat/ bryt eller såsom opäggat them til att reesa med sig) Finn sade/ Sädant intet hade mycket behöffs emoot honom. Sedan foro the med alt detta Folcket Norr til Trandheem i Stein och medh theras Fölie. Som the nu kom til Agdanäs/ war Kalff ther/ och hade Tuttugsesso wal vthrustad: Med detta Folcket foro the in til Nidar-holm/ och lågo ther öfwer Natten. Om Morgonen effter/ höllo the Taal sig emillan; Och wille Carl tillijka med Erlingz Söner/ at the lade med heela Hääeren in til Byn/ och låte gå/ som thet wille: Men Thorberg wille först med Höfligheet gå til Wärcka/ och läta biuda Förlijckning/ hwilcket Kalff/ och Arni samtyckte. Bleff altså beslutit at Finn och Arni skulle fara til Konungen/ och med them några få Männ. Konungen hade spordt föruth/ om then Myckenheet med Folck/ som the hade/ och war han nästan twär i sitt Taal/ emoot them. Finn böd Förlijckning för Thorberg och Stein/ at Konungen skulle pålegga them så många Penningar/ som honom behagade/ at Thorberg fingo blifwa i Landet/ och behålla sine Förleeningar/ och Stein Lijfwet och Lemmarna. Konungen swarar: Så synes mig/ som theña Reesan skulle ther på wara giord hemman ifrån/ at i tyckens wilia råda halfparten med mig här vthinnan/ eller och kan skee mehr; Hwar om iag eder/ Bröder/ mindst hade trodt/ at i skulle draga emoot mig med Krigzmackt. Men iag mercker fuller thesse Råd/ at the som boo på Jadaren/ hafwa warit Begynnelsen här til: Men intet behöfwes at biuda mig nogra Penningar. Tå sade Finn; Intet hafwa wij Bröder/ Folck therföre sammandragit/ at wij wille biude eder/ Konung/ någon Ofrid/ vthan therföre/ at först

wille wi tilbiuda eder wår Tienst: Men om i neken til then/ och ärnen Thorberg något Straff/ så lära wi alla faara med detta Folcket som wi hafwa til Konung Knut then Rijke: Tå såg Konungen på honom/ och sade: Om i/ Bröder/ willen swäria mig Eedar ther oppå/ at i wilia fölia mig både vthan och innan Landz/ och intet skilias ifrån mig/ vthan med mit Förloff: I skolen och intet fördölia för mig/ om i weeten någon wilia förråda mig/ så wil iag taga Förlijckning aff eder. Sedan foor Finn til sitt Folck/ och sade thenna Willkoren/ som Konungen hade giordt med them. Nu rådslå the här om sig emillan/ och sade Thorberg/ at han will thenna Wilkor på sin sijda antaga: Och wil iag nödigt/ säyer han/ fly ifrån mijn Egendom/ och söhia vthlänska Höffdingar/ aldenstund iag håller så före/ at det är min Sömd at fölia Konung Oloff/ och wara ther som han är: Tå swarade Kalff: Inga Eedar swär iag Konung Oloff/ vthan blifwer här i Landet/ så länge iag får åtniuta mina Förläningar/ och andra Ährotitlar/ och Konungen will wara min Wän: Är förthenskul min Wilie/ at wi giörom så alla. Fiñ swarar: Ther på wågar iag/ at låta Konungen allena råda för Willkoren emillan oß. Arni Arnaßon säyer; Tig/ Broder Thorberg/ månde iag fölia/ fast än tu wille slås med Konungen/ så skal iag intet skilias ifrån tig: Men om tu tager bättre Råd/ så fölier iag både tig och Finn/ och tagen nu det Råd eder til handa/ som i seen bäst wara. Tå stego Bröderna/ Thorberg/ Finn och Arni/ på et Skep/ rodde in til Byen/ och gingo sedan in til Konungen. Tå gick thenna föreeningen för sig/ at the alla Bröderna sworo Konungen Eedar. Thorberg försöckte at förlijka Stein med Konungen: Men Konungen sade/ at Stein skulle fara i Frid för sig/ hwart som han wille/ förty intet kunde han ther effter blifwa hoos honom. Thorberg foor tå åter til sitt Folck: Kalff in på Eggio/ Men Finn til Konungen/ och Thorberg med det andra Folcket Söder åt med Erlingz Söner/ men tijdeliga om Wåren foor han Wäster til Engeland/ och war länge med Knut then Rijke vthi stoor Wördning.

CXXXIX.

Når Fin Arnaßon hade warit någon Tijd bort åt hoos Konung Oloff; Så tildrog sig een Dag/ at Konungen låter kalla honom til sig/ tillijka med några andra/ som han war Wann til at hafwa i sitt Rådh. Konungen begynte tå sålunde sitt Taal: Thet har iag satt mig i Sinnet/ at iag nu i Winter årnar hålla vthskriffning öfwer heela Landet/ både med Folck och Skepp/ och fara så med then Hären emoot Knut then Rijke/ förty iag weet aff det Taal han haffwer til mig (om Norrige/) mon han intet ärna sig at hafwa för fåfänga. Nu wil iag Finn/ at tu reeser på mina Wägnar Norr på Halogaland/ och biuder vt almeñing både med Skepp och Folck/ stämmer them til Mötes med mig til Agdanäås. Sedan

sände

sände Konungen Män in i Trändk[illegible]a; men somliga Söder i Landet/ och lät thenna Vthboden gå öfwer heela Landet. Om Finns Reesa kan man det säya/ at han hade een Skuta/och ther oppå trettijo Man/ och reeste så gerad/ alt til han kom på Halogaland; Och stämbde Bönderna til Ting/sade them Konungens åhrender/ och kräffde aff them Leidung. Bönderna ägde stoora Skepp/ som man kunde draga i Leidung med/ som stogo i Heraden. (Herad kallas så wijda som Watnen rinna hijt åt/ och til ett Vthlopp i Siön.) Them giorde the färdiga/ och swarade alla wäl til Konungens åhrander. Som Finn kom länger Norr på Halogaland/ hölt han alt Ting med Bönderna/och vthsände Män omkring sig/ at opkräfia Leidungen. Han sände Män til Biarckö til Thori Hund/ och lät ther kräfia Leidungr/ som annorstädes. Tå Thore fick Konungens Bod/ giorde han sig reesefärdig/ och besatte sitt Skepp/ thet han Sommaren tilförna hade hafft til Biarmaland/ med sina Huußkarlar/ alt på sin egen Bekostning. Finn stämbde Haloyingarna tilsamans i the Wägar/ som ther Nordan före äro belägna/ hwarest the kommo tilsammans om Wären med mycket Folck/ och förtöfwade alla ther/ til theß Finn Nordan ifrån ankom: Thore Hund war och så dijt kommen. Som Finn nu kom til them/ lät han blåsa heela Ledungs Hären samman til Husting: På hwilcket Ting/ hwar och een wiiste sina Wapn/ och ransakades Vthbodet efter hwar Skepz Redd: När detta war öfwerstått/ sade Finn: Jag hafwer något at taala med tig/ Thore Hund: Hwad biuder tu Konung Oloff/ för det tu ihiälslog Carl hans Hirdman/eller och för begångit Ran på Konungens Ägodeelar Norr i Lingowijck: Jag är fullmäcktig i thenna Saaken/och will nu weeta dit Swar: Thore såg sig om/ och bleff warse på båda sijdor om sig/ stå många i fult Gewär: Han kiände Gunstein ther/ och flere andra Carls Fränder. Tå swarade Thore i hastigheet/ så är det mit Tilbod/ Finn/ at iag wil heela Saaken heemställa vnder Konungens Dom/ vthi alt hwad honom tyckes hoos mig fodras. Finn swarar; Thet är nu liikast/ at tig står nu mindre Wördning til/ förty tu skalt nu åtluta min Dom/ om tu ellliest wil blifwa förlijkt. Thore swarar/ thet är och så wälkommit/ och skal ingen tina hoos mig feela. Thore gick thermed/ och giorde sin Handfästning/ efter som Finn sade. Thermed vthnämbde Finn/ hurudan Förlijckning Thore med Konungen göra skulle: Nembligen tijo Marker Gull: Gunsteen och the andra hans Fränder tijo Marck. Men til det tredie för Rån och Skada på Konungens Penningar/ och så tijo Marcker/ och strax nu alt betaala. Thore swarar; Thet är et stoort Penningaböte. Thet är det andra Willkor/ sade Finn/ at heela Förlijckningen skal wara om intet. Thore swarar/ och bad Fin gifwa sig Tijd/ at sökia hoos sina Grannar/ om han kunde få låna Penningar. Finn bad honom vthgifwa them ther straxt på stället/ och theßförut han skulle han

taga

han tog aff Carl/ när han war död. Thore sade sig intet hafwa tagit Kiädian. Tå steeg Gunsteen fram och sade/ at Carl hade hafft Kiädian om Halsen/ när the åthskildes/ men henne hafwa warit borto/ när the togo Lijket. Thore sade/ at han hade aldrig kommet thenna Kiädian thog/ och fast han hade henne/ så månde hon liggia hemma i Biarcköö. Finn satte Spiutz Udden för Bröste på Thore/ och bad honom taga fram Kiädian. Tå tog Thore henne aff sin Hals/ och Fick åth Finn/ gångandes sedan på sitt Skepp: Finn och många andra gingo effter honom. Finn gick aff och till på Skeppet/ men hans Män togo Lukorna op/ wid Mastren under öfwerlopet/ blefwo the warse twå Tunnor så stoora/ at the sig ther öfwer förundrade. Finn frågade hwad i thesse Tunnor war? Thore sade/ det war hans Dricka. Finn frågade; Hwarföre gifwer tu oß intet at dricka/ Stallbroder/ effter tu så mycket hafwer? Thore taalte till een aff sina Män/ at han skulle tappa een Kopp vhr Tunnorna. Sedan bleff Finn och hans Fölie gifwit Dricka/ och war thet myckit starckt. Tå bad Finn Thore gifwa vth Penningarna. Thore gick fram och tillbakars på Skeppet/ och giorde sig Taal med åthskilliga. Finn ropade och bad honom endteligen afflägga Penningarna. Thore bad honom gå på Landet/ och sade sig wilia them vthgifwa. Finn gick tå til Landz med sina Män: Kom tå Thore diit/ och lade vth Silfweret/ och tog vhr een Pung tijo Marck wägna. Sedan tog han fram många små Knutar: J sombliga war een Marck wägen/ i sombliga åther een halff Marck/ och i sombliga allenast några Öre. Thore sade/ thessa Penningar hafwa åtskilliga lånt mig/ förty iag troor nu mina Tårepeñingar skola snart wara alla. Sedan gick Thore vth på Skeppet/ och gaff vth Penningarna så småningom effter hand. Tå leed på Dagen/ at när Tinget war slutet/ gick Folcket på sina Skepp/ och giorde sig rede til at lägga vth; Seglade tå hwar så snart han bleff färdig. På det sidsta bleff thet så/ at mestedeelen hade bortseglat. Tå såg Finn/ at Folcket begynte förminskas kring om honom/ och the som igen woro/ ropade och bodo honom skynda sig. Tå woro Penningarna på Tredingen när vthgifna. Finn sade; Tröögt går thenna Betalningen: Jag seer at tu wilt nödigt betala; Skal iag nu hålla här med vp thenna gången/ men tu skalt betala Konungen thet igen står. Tå stod Finn op/ och gick bort. Thore sade; Wäl tyckes mig/ Finn/ at wij nu skilias åth/ men wilien skal iag hafwa til at betaala thenna Skulden/ så at Konungen och tu skola tyckia henne intet illa wara betaalt. Tå gick Finn til sitt Skepp/ och seglade fram effter det andra Folcket. Thore war senare färdig vhr Hampnen/ men när han war til redz/ höllo the vth om Wäsifiord/ sedan vthi Hafwet och Söder med Landet/ så långt vth/ at Siön steg mit på Bergen/ men stundom öfwer heela Landet; Låt altså gå/ til theß han kom vthi det Engelska Hafwet/ och kom så fram til Engeland/ och fant Konung Knut/

hwilcken

hwilcken honom wäl emoottog. Bleff thet tå oppenbart/ at Thore hade öfwermättan mycket Godz/ och alla the Penningar/ som han och Carl hade tagit på Biarmaland. Men i the stoora Tunnorna woro andra Bottnar/ liitet innan för the ytterste/ och sielfwa Tunnorna woro fulla med Gråskin/ Biur och Säbbel. Thore bleff hoos Konung Knut. Finn Arneſson foor med thenna Häären til Konung Oloff/ och sade honom om sin Reesa/ så och det/ at han meente Thore wara faren vhr Landet/ Wäster til Engeland/ til Konung Knut/ och meenar iag/ at han skall wara oſ nyttig. Konungen swarar: Fuller troor iag/ at Konungen skal wara wår Wän/ men doch tycker iag altijd bättre/ at han är ifrån mig/ än hooſ mig.

CXL.

Aſmund Grandkieldſon hade heela thenne Winteren warit på Halogaland/ hemma hoos Grankiel sin Fader. Ther vthanföre wid Hafwet är godt Fiske: Ther til både Siääl- och Foglafänge/ med ägg och Fisk: Thetta hade förr legat till Grankiels Gård/ men Hareck aff Tiotöö klandrade ther oppå/ och war så kommit/ at han hade alt Gagn aff Fisket i några åhr hafft: Men nu tyckte Aſmund och hans Fader sig hafwa Vndsättning aff Konungen vthi alla rättmätiga Saaker: Foro förthenskul båda/ om Wären til Hareck/ och sade honom Konungens Ord med wissa Teckn/ at han skulle affstå med det Tillkall/ som han hade til Fisket. Hareck tog thetta beswärligen opp/ och sade at Aſmund foor med Sqwaller och mycket annat in för Konungen! Jag hafwer alt Skääl/ sade han/ til mit Taal/ skulle tu/ Aſmund/ kunna weeta tijn Höfwa/ fast tu tyckes stoor/ och hafwer Tröst aff Konungen/ ther som tu tycker tiganstå/ at dräpa sombliga Höffdingarna/ och göra them til Obota Män/ hwilcka doch tycktes förr kunna behålla sin Deel/ och woro lijka Högborna som wij. Men nu är det langt ifrån/ at tu skulle wara een lijka Karl emoot mig för Achten skul. Aſmund swarar; Thet befinna många aff tig/ Hareck/ at tu hafwer stoor Släckt/ och nästan förstarck. Många luta för then skull åth een Knapp-deel hoos tig! Men det är lijkast/ at tu kommer til på ett annat ställe/ at framhafwa tijn Orätträdigheet än hoos oſ/ alldenstund detta går så långt öfwer Skreet. Sedan skiltes the åth.

Hareck sände tijo eller Tolff aff sina Huuſkarlar med een stoor Roorfäryg bort til Fisket: Ther togo the allahanda Weideskap/ och lastade Färyan. Som the nu woro färdiga at reesa bort/ kom Aſmund Grankieldſon diit med 30. Man/ och bad them gifwa ifrån sig/ hwad the fångat hade. The woro tröge ther til. Sedan giorde Aſmund Anfall på them; Och wunno tå the/ som flere woro. Tå woro sombliga vthaff Harecks Huuſkarlar slagna/ sombliga sargade/ och somliga tiörda i Qwaff/ och all

Weldeskapen boren aff theras Skepp: Aßmund tog ten med sig. Haralds Huußkarlar kommo så heem med ett så vträttat Ährende/ och sade om sin Reesa. Hareck swarar; Alla tijdender tyckas wara nya: Intet har det förr skedt/ at slå mina Mån. Thenna Saaken hölts stilla/ och war Hareck lu- stig/ och taalte intet ther om. Om Wåhren låt han giöra färdig een Tuttugsessa/ och besatte med sina Huußkarlar. Detta Skepp war wål vthrustat/ både med Mån och alstöns Redskap: Foor Hareck altså om Wåren i Leidanger. Som han nu kom til K. Oloff/ war Aßmund Gran- kieldßon ther för honom: Konungen lade tå Möte med them/ och förlijck- te them/ at the go swo sig vnder Konungens Dom. Sedan låt Aßmund framhafwa sina Witne/ att Grankield hade ägt Fisket/ hwar effter Konungen dömbde/ at Harecks Huußkarlar fingo ingen Wedergäl- ning/ men Fisket dömbdes til Grankield. Hareck sade; Thet war honom ingen Skam/ åthlijta Konungens Dom/ hwad för een ände Saaken helst lärde taga.

CXLI.

Thorodd Snorraßon hade Drögzmål i Nörrige/ effter Konung Oloffs Befalning/ När Gellir Torkilßon fick Loff at reesa til Ißland/ som förr skrifwit står/ war han tå hoos Konung Oloff nästan illa til fridz med sitt Ofrälse/ at han och så intet fick faara sina Färde/ dijt honom behagade. J Begynnelsen på then Winteren/ som Ko- nung Oloff war i Nidaros/ kungiör han sig wilia sända Mån til Jämptkland/ til hwilcken Reesa intet många woro williga/ förty Konungens Sändingebod/ som han hade dijt tilförna skickat/ wo- ro affliffwada; Nembligen Trond then Hwijta/ och tolff andra med ho- nom/ som förr är skrifwit. Och sedan hade Jämpterna warit skatt- skyldiga vnder Swea Konung. Thorodd Snorraßon tilböd sig wilia giöra thenna Reesan/ alldenstund han intet skiötte om/ huru det gick honom i Hand/ allenast han fingo råda sig sielff. Konungen täcktes detta Tilbodet/ och drog Thorodd åstad med tolff Mån. The kommo fram öster på Jämpteland/ och gäste hoos een Man/ som heet Thoraren/ han war Lagman i Jämptland/ och hölts i stoor Wörd- ning. The blefwo wål emoottagna. När the nu hade warit ther een Tijd bort åth/ sade the sina Ährender för Thoraren. Han swarar/ at the andre Höffdingarna rådde icke mindre om at swara här til/ än han: Och sade sig wilia stämma Ting. Thet bleff giordt/ at Bodkafle bleff opskurin/ och kom mycket Folck på Tinget. Thoraren foor och til Tings/ men Sänningeboden woro i medler Tijd hemma hoos honom. Tho- raren framförde theras Ährande för menige Man/ men the öffwerlade således/ at the wille ingen Skatt gifwa Nörriges Konung; Men Sänningeboden wille sombliga låta hänga/ men sombliga wille haf- wa them

hafwa them til Blotz. (det är/offra them til Affgudarna.) Thet bleff på det sidsta beslutit/at the skulle wara qwar hollna/ til theß Swea Konungs Syslomän kommo/ skulle the tå handla med them/ som them syntes med Lagmannens och andra Landzens Inbyggares Rådh; Men giöra doch wäl emoot them/at the woro wäl håldna/ lijka som the skulle wara oppehåldne för then skull/at the hade wäntat effter Skatten/blefwo the altså omlagda hoos Bönderna/ twå och twå tillsammans. Thorodd och twå med honom woro hoos Thoraren;

Ther hölts ett stoort Jule-Gästebod och Sambördar ööl. Ther woro många Bönder i Byen/ och drucko allasamman om Julen. Ett annat Torp war ther straxt hoos/ hwarest bodde Thorarens Mag/ een riick och förmögen Man/ och hade een fullwärt Son. The Mågarna skulle Dricka/ halfwa Julen hoos hwarthera; Doch först hoos Thoraren. The Mågarna skulle dricka hwar andra til/ och Bondens Son och Thorodd. Ther bleff druckit i kapp om Afftonen med stoora Kiampaord/ och iemnförande the Norska med the Swenske. Thernäst taaltes om Konungarna/ som förr hade warit/och them som nu woro: Theßföruthan om Landemärcke/Röfferij och Mandråp/ som förr emillan Landen hade warit. Tå swarade Bondens Son; Om wåra Konungar hade förlorat flere Män/ så skola Swea Konungs Syslomän såmna thet med tolff Manna Lijff/ när Konungen kommer Sönnan ifrån/ effter Jul/ och weeten i arme Män intet grant/ hwarföre i äro oppehåldna. Thorodd betänckte detta Taalet: Och många andra giorde Narr aff them/ med Förwijtelses Ord/ både emoot them och theras Konung. Gick thet tå odölgt i Jempternas Dryckesord/ som Thorodd intet tilförna hade betänckt. Om Dagen ther effter/ tog Thorodd sina Kläder och Wapn/ och lade them så effter hand til redz. Om Natten efferåth/ när Männerna woro somnade/ lopo the bort i Skogen. Om Morgonen när the andre blefwo warse theras Affreesande/ foro the effter them med Sporhundar/ funno på them i Skogen/ ther som the hade undanstuckit sig/ hade them heem med sig/ och satte them i en Lado/ hwarest war een diup Graff; ther blefwo the inlåtna/ och Dören tilläst: Lijten Maat hade the/men inga Kläder /uthan allenast sina. Som nu leed mit oppå Julen / foor Toraren och alla Frälsingarna (det är/ the som intet äro Trålar/) med honom til hans Mag/ och skulle the ther dricka then Efftredeelen på Julen / Men Thorarens Trålar skulle achta Grafwen / Och war them riikeligen gifwit Dricka; Men the hade lijtet Mått med sitt Drickande/ och giorde sig gallna straxt om Qwällen.

När the nu woro fulla och druckna/ sade the som Maat skulle föra åth them i Grafwen såtto/ at them skulle intet fattas. Thorodd satt och

qwad Owäder och förlustade Trälarna. The sade honom wisserligen wara een Manhafftig Man/ och gofwo honom ett stoort optändt Liuß. Tå kommo the Trälar vth/ som först woro inne/ och ropte häfftigt/ at the andre skulle inkomma: Men the woro på båda Siidor heelt owettiga/ så at the hwarcken tillyckte Graffwen eller Ladona. Tå skaar Thorodd sönder theras Fäldar/ och knytte them tilhopa/ görandes ett nysta på ändan/ och kastade oppå Skiämmo Golfwet. Nösta wirades om Footen på een Arck/ och fastnade ther/ och försöckte the således at kom̃a opp. (Arck/ thet är een Kijsta med fyra/ sex eller otta Stolpar vnder.) Thorodd löffte sin Stalbroder opp så högt/ at han stod oppå hans Axlar/ och drog sig så opp igenom Gluggen; Fattades them tå ingen Redskap i Skiämman. Lät han tå nedersiga Repet emoot Thorodd/ men som han skulle draga honom op/ gick thet intet för sig. Tå sade Thorodd/ at han skulle kasta Reepet op öfwer Bielckan/ som i Huuset war/ och giöra een Lycka på ändan/ läggandes ther i Weed och Steen/ så at det wägde mehr än han. Han giorde så. Foor tå Tyngden neder i Grafwen/ men Thorodd op. The togo sig Kläder i Ladona som the behöfde: Ther woro och Reens-Huder/ hwarutaff the skuro Klöfwerna/ och bundo them affwoga vnder Fötterna. Men förr än the gingo bort/ satte the Eeld på een stoor Kornlada/ som ther war/ och lopo sedan bort i swarta Mörckret. Ladan brand och många andra Hws i Torpet. Thorodd foor om Nätterna vthi willa Marcken/ men låg om Dagen. Om Morgonen war faarit på alla Wägar kring Byen med Sporhundar at leta effter them: Hundarna funno Spåren/ och lågo alla åth Byen/ förty the kände Lufften aff Reens-fötterna/ och lupo effter Spåren dijt som Klöfwerna wändes; Affstodo forthenskul med letandet. Thorodd foor länge vthi willande Marcken/ och kom een Qwäll til een liiten By/ hwarest the gingo in. Ther satt wid Eelden een Man och een Qwinña. Thenne säyer sig at heeta Thore/ och henne at wara sin Hustru/ som ther satt/ och så det/ at the ägde detta Kotet. Bonden böd them blifwa ther/ hwilcket them och behagade. Bonden sade/ sig flytt uhr Bygden för Mandråp skull. Ther bleff Thorodd wäl fägnad/ och fingo the sig alla Maat wid Eelden. Sedan war redt vnder them borto i Setret/ (det är Stockbänck/) och lade the sig ned til Sömns. Eelden bran än tå. Thorodd såg at vthur thet andra Hwset gick een Man/ och ingen hade han sedt aff sådan Stoorleek. Thenne hade på sig Skarlakans Kläder/ besatte med Guldspetzar/ och war mycket dähelig. Thorodd hörde/ at han straffade them therföre/ at the togo emoot några Gäster/ aldenstund the hade intet sielffwa Maat til sin egen Nödtorfft. Hustrun sade/ war intet wred/ Broder/ sällan haffwer detta tildragit sig. Wil iag/ at tu giör them något Bijstånd/ förty det kan tu bättre göra än wij. Thorodd hörde thenne stoore Mannen blifwa nämbd Arnliot Gellina/ och såg at Hustrun war hans Syster/ hade

hade och det hördt om Arnliot/ at han war then förste Råns- och Illgerningzman. Thorodd och hans Fölie sofwo öfwer Natten/ förty the woro affgångande förr trötta. Som nu Tredie-deelen war leden aff Natten/ kom Arnliot diit/ och bad them stå vp. Thorodd klädde sig strax/ och war honom gifwen Frukost. Sedan fick Thore Skijder åth hwarthera. Arnliot gaff sig på Reesan med them/ och lop på Skider både breda och långa: At när han stötte ned til med Stafwen/ rände han långt ifrån them. Sedan bidde han effter them/ och sade at the kunde ingen Wäg komma. Han bad them stiga på Skidorna med sig/ hwilcket the och giorde: Thorodd stod näst honom/ och hölt vnder hans Bälte/ men hans Fölliare hölt åther i honom. Lop Arnliot tå så hårdt/ som han hade warit lööß. The kommo til een Sommerstugu/ när Tredie-deelen aff Natten war framleden: Togo Eeld och redde Maat til. När the fingo Maat/ bad Arnliot them intet nedkasta något aff Maaten/ hwarcken Been eller Smolorna. Arnliot tog vthur sin Possa een Silffwerdisk och fick ther Maat vppå. När the woro mätta/ gömde han alla Afflefworna. J then andre Ändan på Hwset war ett Lofft på några Biälckar/ diit vpforo the alla/ och lade sig til sömns. Arnliot hade ett stoort Huggspiut/ och war faleen (det är/ then medleste Deelen emillan Skafftet och Bladet) med Guld beslagen/ men Skafftet war så högt/ at han räckte med Handen op til Falen. Han war och så med Swärd omgiordat. Både sina Wapn och Kläder hade the på Lofftet hoos sig. Arnliot bad them wara tysta: Han låg sielff främst på Lofftet. Lijten stund ther effter kommo 12. Män i Huuset. Thesse woro Kiöpmän/ och foro med Wahror til Jemptland: Som the nu woro inkomna i Huuset/ giorde the mycket Harck aff sig/ och woro lustiga: Giorde op stoora Eeldar: Och som the fingo Maat/ kastade the alla Beenen neder/ båddade sedan vnder sig/ och lade sig neder i Stockbäncken wid Eelden. När the nu hade sofwit een lijten stund/ kom til Huuset een stoor Trolkona (Trolkona betyder här een Jättakonu/) Hwilcken/ sedan hon inkom i Huuset/ sopade omkring sig: Tog Beenen och alt hwad hon fant/ åth och slog i Munnen på sig/ grep sedan then Mannen som henne war näst/ reeff och sleet honom alt i stycken/ och kastade på Eelden. Tå wacknade alla wid een elack Dröm/ och lopo vp/ men hon hade hwar effter annan ihiäl/ så at intet mehra än een war wid Lijfwet: Thenne lop in vnder Lofftet/ och ropade om Hielp/ ther någon woro på Lofftet/ som honom hielpa kunde. Arnliot fattade i Axlen på honom/ och ryckten på Lofftet. Tå wände hon sig fram til Eelden/ och åth Männerna som steckta woro. Tå stod Arnliot op/ tog sitt Spiut/ och satte thet emillan hennes Härdar/ så fast at Udden gick igenom Bröstet. Hon wände sig hastigt om/ skreeck til illeliga/ och lopp vth. Arnliot lät Spiutet löst/ och hon hade det med sig. Arnliot kastade vth the döda Kropparna/ och effter hon hade vthbrutit

 både

både Dören och Döreträån enär hon vthlop / satte han thet före igen/ och soff så vth then Deelen som aff Natten igen war. Som nu liust war blef wit/ stodo the op/ och åtho. Sedan the hade åtit/ sade Arnliot/ nu skola wij här åthskilias: J måge nu faara the Wagnspor/ som Kiöpmännerna foro hijt i går/ Men iag wil leta effter mit Spiut/ Och wil iag hafwa i min Löhn/ thet mig tyckes tiänligit aff Warorna/ som thesse Män hade ägt. Tu Thorodd skal föra Konung Oloff min Hälßning/ och säy honom/ at han är then/ som iag har största Förwitne til at hitta: Men iag troor at honom skal tyckas min Hälßning wara a ff lijtet Wärde. Tog han tå vp Silfwerdisken/ ströck honom med Ducken/ och sade: Föör Konungen thenna Silfwerdisken/ och säg/ at det är min Hälßning. Sedan giorde the sig reesefärdiga på bägga sijdor/ och skildes så åth. Thorodd foor med sin Stallbroder/ och then Kiöpmannen som vndsluppit hade/ och funno Konung Oloff i Kaupangt: Berättar honom alt om sin Reesa/ bärandes honom Arnliotz Hälßning/ och theßlikest Silfwerdisken. Konungen sade/ at det war illa/ at Arnliot icke hade kommit til honom. År det och een stoor Skade/ sade han/ at så ondt skal ligga för een så godh Dräng och märckelig Man. Thorodd war hoos Konung Oloff/ det som öfwer war aff Winteren/ och fick Loff aff honom at faara til Jßland/ om Sommaren ther efter. Och skiltes the med Wänskap.

CXLII.

Konung Oloff giorde sig ferdig om Wåren ifrån Nidaros/ och kom til honom mycket Folck/ bade ifrån Trändheem och elliest Nordan vhr Landet. Som the woro färdiga/ foor han med heela Hääreen Nord på Möre/ och tog ther tilh. på Ledungzfolcket: Sammaledes och i Raumsdaal. Sedan foor han på Sundmööre. Han låg länge i Häröyom/ och bidde effter Hären: Hölt ther offta Huußting/ och fick myckit at höra/ thet honom tycktes Rådfrågan wärdt. Thet tildrog sig på ett Huußting/ at han vpräcknade then Skada/ som han hade fått aff Färöyingarna: Men then Skatt/ sade han/ som the hafwa mig lofwat/ kommer intet fram/ Ty ärnar iag ännu sända Män diit effter Skatten. Och taalte Konungen til åthskilliga Män om thenna Reesan/ men ther emoot fick han sadant Swar/ at alla vndrogo sig. Tå stod een Man vp på Tinget/ stoor och starck: Han hade öfwer sig een röd Kiortel/ Hielm på Hufwudet/ stoort Huggspiut i Handen/ och war omgiordat med Swerd. Thenne begynte sitt Taal: Thet är sant at säya/ sade han/ at här är stoor åthskilnad på Folck: J hafwa een god Konung/ men han onda Tienare/ som säya ney til een Reesa/ then han påbuder eder; Ther i doch tilförna aff honom hafwen bekommit wänliga Begåffningar och många andra Saaker. Men iag hafwer här til intet warit thenna

Konun,

Konungens Wän / han hafwer och warit min Owän / hwar til han säyer nog Orsaack wara. Nu wil iag tilbiuda mig / Konung / at giöra thenna Reesan / om ther ingen annan Vthwäg är. Konungen swarar; Hoo är thenna manhafftiga Mannen / som så swarar på mit Taal ? Tu giör stoor åtskilnad emillan tig och the andre som här äro / ther tu biuder tig til Reesan / effter the sig vndrogo / som iag tänckte / at här skulle hafwa wäl til swarat: Men i ingen Deel kienner iag / ey heller weet iag tit Nampn. Han swarar: Mit Nampn är intet swårt / Konung / och så meenar iag / som skulle tu hafwa hört mig nämpnas: Jag blifwer kallad Carl then Mörske. Konungen swarar; Hört har iag tig nämbdan förr / och är thet sant / at så har thet stått een Tijd bort åth / ther wij hade funnes / så skulle tu intet hafwa sagt flera Tijdender. Men nu wil iag intet wara wärre än tu / ther tu biuder mig titt Fölie / at legga intet ther emoot Tack och Benägenheet. Tu skal komma / Carl / til mig / och wara min Gäst i Dag: Skola wij tå taala mehr om then Saaken. Carl sade; thet skulle skee.

CXLIII.

Carl then Mörske hade warit een Wijking / och then största Röfware / och hade Konungen offta skickat Män til honom / i vpsåt / at affhenda honom Lijfwet: Men Carl hade stoor Slächt / war och sielff myckit tilltagsen / och fram för andra i många Saaker. Som nu Carl hade berådt sig om thenna Reesan / tå tog Konungen honom til Wänskap / och fattade ther effter Kiärleeck til honom: Låt och giöra honom reesefärdig på det bästa Sättet / fick honom 20. Män med sig / och skickade Ord til sina Wänner i Färöö / Carl til Tröst och Bijstånd: Thesse woro Leiff Ausurarßon och Gille Lagman; Och sände them wiß Teckn. Carl reeste aff / så snart han war färdig / fick god Börr / kom til Färöö / och lade til i Thorßhampn wid Straumsöö. Sedan blefl Ting stämbt: Kom ther myckit Folck. Ther kom och Trond vhr Gautöö med myckit Folck. Ther kom Leiff och Gille / och hade och så mycket Folck. När the hade slagit vp sina Tiäll / och lagat om sig / gingo the och funno Carl then Mörska. Hälsade ther hwar annan wäl. Karl frambaar Konungens Ord / wissa Teckn och wänligit Taal til Gilla och Leiff. The togo wäl ther emoot / och bådo honom til sitt lofwade honom och slijck Tröst / som the förmåtte / hwilcket han vptog tacksamligen. Lijten stund ther effter kom Trond dijt / fägnade Karl wäl / säyandes / glad är iag worden / at slijka Män äro komna hijt med wår Konungs Ährande / som wij alla äro skyldiga til at vndergå. Wil iag nu intet annat Carl / än tu faar til mitt / och blifwer hoos mig i Winter / och så myckit aff tit Sälskap med tig / som mäst tin Heder kunna föröka. Carl säyer; At han tyckte honom giöra myckit wäl / om han togo i hoopa Skatten på Österöö /
och om

och om alla Nord-öyarna; Men elliest sade han sig hafwa berådt at wara hoos Leiff/elliest skulle han gerna hafwa annammat detta hans Tillbod. Trond swarar/tå månne Leiff inlägga åhra här med: Men det är råttmätigt och tilbörligit/ at iag gör Bijstånd vthi alt iag förmår at förfrämia Konungens åhrende: Gick Trond här med til sin Bood/ och tildrogo sig intet flere Tijdender på detta Tinget. Carl foor/och war hoos Leiff Assurarßon om Winteren. Leiff tog Skatten samman om Stramßö/och alla öyarna ther Sunnan före. Om Wåren effter fick Trond vhr Gautöö myckin Ohälsa med Ögnatunga och annan Kranckdom. Ooch likwäl drog han til Tingz som han war waan. När han kom på Tinget/och hans Bood war vptiältat/ tå låt han tiälta henne innan til medh swarta Tiäld/ at thet intet skulle dämpa liuset. Som nu några Dagar woro förbij/ at Tinget hade ståt/ gingo the/ Leiff och Carl/ med många Män til Carls Bood. Som the nu kommo til Booden/ stodo ther några Män vthe. Leiff frågade om Trond war i Booden? The sade at han war ther. Leiff sade/ at han skulle bedia Trond gå vth. När thesse Månner kommo igen/sade the/Trond häfwa sådan Ögnawärk/ at han förmätte ey vthkomma/och bad han Leiff/ at han skulle gå in. Leiff bad sit Medfölie at gå warliga/när te kommo in i Booden: Trängas intet/ vthan then som först går in/skulle först gå vth. Leiff gick först in/sedan Carl/och så theras Medfolie. The gingo alle bewäpnade/ lijka som the woro til Slag beredra. Leiff gick alt til then swarta Tiälden/ och frågade/hwar Trond war? Trond swarar och Hälsade Leiff. Leiff tog thet wäl op/ och sporde om Trond hade någon Skatt hämptat om Norder-öyarna/ eller hurudan Vthgifft ther skulle blifwa på Silffweret? Trond swarar/och säger/ thet ännu intet hafwa gångit vhr sit Minne/ hwad han och Carl hade samman taalt/ och at Vthgifften skal blifwa på Skatten. Här är nu een Pung/Leiff/ som tu skal emoottaga/ han år full med Silfwer. Leiff skodade om sig/ och såg få Män i Booden. Lågo några Män på Pallarna/ men få såtto. Sedan gick Leiff til Trond och tog emoot Pungen/och baar vthi Booden dijt som liust war; Slog Silfweret vth på sin Sköld/ rakade i med Handen/ och bad Carl see på Silfweret. The sågo vppå een stund: Tå frågade Carl hwad Leiff tyckte om Penningarna? Han swarar/ Thet meenar iag/ at hwar then Penning/ som wärst är i Norder-öyerna/ skal wara hijt kommen. Trond hörde detta/och sade; Synes tig intet wäl om Silffweret/Leiff? Så äret/ sade han. Trond sade; Jntet äro the minste Nidingar mina Fränder/ at the måge om ingen Ting betroos. Jag hafwer sändt them i Wår Nord i öyarna at hämpta Skatten/ effter iag sielff intet war ther tillföra/Men nu hafwa the tagit Mutor aff Bönderna/och tagit slijckt fals/ som intet går och gäller: Och är för then skull bäst/Leiff/at see på thessa Penningar/ som mig hafwa warit guldna i mina Landskylder

skylder. Leiff baar tå tilbakars detta Silffweret/ tog emoot een annan Pung/ och bar then til Carl. Ransakade the tå thessa Penningar. Carl frågade hwad Leiff tyckte om them. Han sade; At honom tycktes det wara goda Penningar / men slijckt taga i then Gäldh som intet så godt blifwer före taget. Och wil iag icke thessa Penningar anamma på Konungens wägnar.

Een Man aff them/ som lågo på Pallen/ kastade Fällen aff sitt Huffwud/och sade; Thet är sant som säyes/ at så blifwer hwar (effter handen) arg/ som han åldras/ och så går det med tig/ Trond/ at tu läter Karl then Mörska wräcka tijna Penningar heela Dagen. (Thetta war Gauti then Röde.) Trond språng vp wid Gautas Ord/ och brukade een skamlöös Mun/ straffandes them/ sina Fränder. På sidlycktone sade han til Leiff/ at han skulle få honom igen detta Silfweret/ och taga ther een annan Pung/ som hans Landbönder hade fördt honom i Wäras: Men icke förthenskull/ fast iag seer illa/ så är doch hwars och eens egen hand huldast.

Een Man som låg på Pallen/ reste sig op med Axlen; Thet war Thord then Låga: Han sade; Intet så wil lijtet skamlöös Mun aff thenna Möra-karlen/och är han wäl röön wärd för detta. Leiff tog emoot Pungen/och bar til Carl/såg och sielff vppå/ och sade: Intet behöfwes länge at see på thessa Penningar; Här är then eena bättre än then andra: Wij wela och detta behålla. Få tu någon Man til/ som seer på Lefwereringen. Trond sade sig tycka/ at han war then bäste/ som sågo ther vppå/på hans wägnar. Gick tå Leiff och Trånd vthur Booden lijtet stycke/ satte sig neder/ och leffwererade så Penningarna. Carl tog Hielmen aff sit Huffwud / och slog Penningar ther i/ så snart som det blef wäget: Tå så the see een Man gå hoos sig/ som hade een Reffdi i Handen/ (det är/Stridzhammar/) een diup Karpus på Hufwudet/ och öfwer sig een Grön-häckla/ (det ar een Flar.) Barfootat war han/ och hade knutet een Linnan Broock om Beenen. Han sätter Reffdit neder i Wallen och sade/ see tig före Möra- karl/ at tu intet får Skada aff mit Reffdi. Litten stund ther effter kom een Man löpande/ ropandes häfftigt på Leiff Assurarsson/och bad honom fahra som snarast til Gilla Lagmans Bood: Ther lop in/sade han/ een Man/ wid Nampn Sigurd Thorlacksson / och hafwer sargat een aff hans Boodarmän til dödz. Leiff stod strax vpp / gick til Gilla / och med honom alt hans Boodarfolck; Men Carl satt igen/och Östmännerna stodo kring om honom. Gauti then Röde lop til / och högg med een Handyxe öfwer Härdarna på Männerna / i samma Hugg tog det i Hufwudet på Carl; Blef doch såret icke stoort.

Thord then Låga griper till Reffdit/som stod i Wallen/ och slår offwan på Yxhammaren/ så at Yxen stod i Hiernan: Lop tå een

 stoor

stoor Myckenheet Folck vthur Trondz Bood. Carl bleff boren döö ther ifrån. Trond lååt illa öfwer thenna Gerningen/ Bööd doch Fåå til Förlijckning för sina Frånder. Leiff och Gilli woro Saakzens Anklagara/ men kommo doch inga Penningaböter före. Sigurd bleff Biltoger för then Skada/ som han giorde på Gillas Mån/ men Gauti och Thore blefwo Biltoga för Carls Dråp. Östmännerna giorde det Skepet fårdigt/ som Carl hade hafft och drogo öster til Konung Oloff; Men honom bleff intet ödet at hämnas på Throud eller hans Frånder/ för then Ofred/ som tå begyntes i Norrige/ och här effter omtalas; år nu och lycktat at berätta om the Tijdender/ som ther vthaff tildrogo sig/ at K. Oloff låt hämpta Skatt aff Fåröö; Doch blefwo sedan stoora Tråtor i Fåröö/ för Carl then Mörskas Dööd: Och drogos the Leiff Ossurarsʒon och Trond aff Gautöö. åro ther om stoora Sagor.

CXLIV.

Nu år ther om at såya/ som wij senast taalte/ at Konung Oloff/ foor med sin Håår vthi Ledung/ och woro med honom alla Landamån/ så när som Einar Thambaskielffir/ han satt stilla på sina Gårdar/ alt sedan han kom i Landet/ och tiente Konungen intet: Lijckwål så ägde han myckna ägor/ fast han intet hade Lähn aff Konungen/ och hölt sig mycket prächtigt. Konung Oloff drog med sin Håår Söder om Stadt: Ther kom alltijd mycket Folck til honom vhr Håraden. Wid thenna Tijden hade han det Skepp/ som han hade låtit bygga om Winteren tilförna/ och heet Wijsund/ och war ett måchta godt Skepp. På Framstammen war ett Wijsundzhufwud/ öfwerdragit med Guld: Hwat om Sighwatr taalar. (Wijsund år een Wildoxe/ urus.) Konungen foor tå Söder på Haurdaland/ hwarest han sporde the Tijdender/ at Erling Skialgßon war fahren vhr Landet med myckit Folck/ fyra eller fem Skep/ och sielff hade han een mycket stoor skeid. (det år ett slagz Skep.) Men hans Söner Tuttugsesßor hade och seglat til Engeland at finna Konung Knut. Thet kunde alla såya at han war i Engeland/ det och/ at han hade Ledunger vthe/ och årnade sig til Norrige. Men effter det Konung Oloff hade myckit Folck/ och fick intet til wisso weeta/ hwar han skulle möta Konung Knut/ och the tyckte sig illa bekomma/ at ligga långe vppå ett ställe/ med een så stoor Håår; Så tog han til Rådz/ at segla Söder til Danmarck/ hafwandes med sig alt det Folck/ som honom tycktes rakast och båst Wapn hade/ men gaff det andra Loff til at reesa heem: Såsom såyes i Wijsan. Konung Oloff hade tå både myckit och wackert Folck: Ther war måstedeelen vthaff alla Landemån i Norrige/ så när som the/ om hwilcka förr år taalat/ och aff Landet woro farnå/ eller hemma sotto.

Når

CXLV.

När K. Oloff seglade til Danmarck/ hölt han til Siolland/ och häriade ther. Gick vpp på Landet. Somliga aff Jnbyggarna blefwo röfwade/ somliga dräpne/ somliga fångna och förda til Skepz/ men alla flydde/ the som så kommo åt/ at ther war ingen Mootwärn. K. Oloff giorde ther thet största Nederlag. När han nu war i Stoland/ sporde han the Tijdender/ at Konung Aunund Oloffßon hade Ledung vthe/ och foor med een stoor Håär östan för Skåne/ häriandes ther: Blefwo tå vppenbara Konung Oloffs och K. Aununds Anslag/ som the hade hafft i Elffwen/ hwarest the giorde Förbund och Wänskap emillan sig/ at the både skulle göra K. Knut Mootstånd. Konung Aunund foor alt fort/ til theß han fant Konung Oloff sin Mág. Hwilcka när the hettes/ göra the vppenbart för sin Krijgzhäär/ thesliikest och för Landzens Jnbyggare/ at the ärnade läggia Danmarck under sig/ och begära at Landzfolcket wille taga them emoot. Men ther som många döme til åhro/ ther som Folcket i Landet bliswer häriat/ och hafwer ingen styrckia/ at stå emoot/ så besaka många til' thetta Påläggiandet/ och kiöpa sig så Fred. Gingo tå många/ Konungarna tilhanda/ och lofwade them Lydna; Lade the så vnder sig Landet/ hwar the foro; Men elliest häriade the. Sighwatr Skald taalar om thenna Härnaden/ i then Drapan/ som han dichtade om Konung Knut then Rijke.

CXLVI.

Knut then Rijke hade spordt Wäster til Engeland/ at Oloff Norriges Konung hade Ledung vthe; Så och/ at han foor med then samma til Danmarck/ så at ther war Ofred i hans Rijke. Tå begynte Konung Knut at hoopsambla Folck/ och fick brått een stoor Håår/ och många Skepp tilsammans: Håkan Jarl war then andre Höffwitzmannen för samma Håären. Thenne Sommar kom Sighwatr Skald Wäster til Engeland vhr Rudu på Wallan/ och med honom een Man som heet Berg: The hade giordt dijt een Kiöpfärd näst förre Sommar. Sighwatr dichtade een Flock/ som kallad bleff Wästerfarar Wisor/ Och begynnas sålunda/ etc. Men när Sighwatr kom til Engeland/ foor han strart til K. Knut/ och wille begära Förloff at fahra til Norrige. Konung Knut hade förtagit Siöfarten för alla Kiöpskepp/ emedan han vthrustade sin Krijgzhäär. När Sighwatr kom til Konungen/ gick han til thet Härberget/ som han inne war; Men Härberget war låst/ och stod han länge vthe. Som han hitte Konungen/ fick han Loff til thet han begärade. Tå qwad han/ etc. När Sighwatr bleff warse/ at Konung Knut tillrustade Håår emoot Konung Oloff/ och han wiste huru stoor Macht han hade. Tå qwad Sighwatr/ etc. Knut then Rijke rustade sin Håår vhr Landet: Han hade gruffweeliga myc-

 cket

cket Folck / och många stoora Skepp. Sielff hade han een Draaka / vti hwilcken räcknades 60. Rum: På detta Skepet woro förgylta Hufwud / och all Skepets Vthstofferning war then prydeligaste. Många andra Skepp hade han ther stoora och wäl vthrustade. Ther om talar Sighwatr i Knutzdrapu / etc. Så är sagt / at Konung Knut hölt med thenna stoora Häär Wäster ifrån Engeland / och kom med behällen Reesa til Danmarck / och lade til i Limafiord / tå war ther myckin Sammankomst vthaff Landzfolcket.

CXLVII.

Vlfwer Jarl Sprackalägz Son / hade warit satt til Landzwärn i Danmarck / när Konung Knut foor til Engeland; Hade han och satt honom i Händer sin Son / som kallades Haurda Knut: Och war thet then förste Sommaren / som föreskrefwit står. Men när Konung Knut hade befallat honom detta / tå / när the woro åthskilta / säyer Vlff Jarl / at han wil / at the taga til Konung i Dana Wälde Haurda Knut / gamble Knutz Son. Och säyer honom at hafwa fått them honom therföre i Händer! Hafwer jag jempte många andra Landz-Höffdingar kårt för Konung Knut / at man tycker det wara een stoor Fahra här i Landet / til sittia vtan Konung. Tyckte the förrige Dana Konungar thet wara stoort nog at råda öfwer Dana Wälde allena. Men i Förtijden rådde många Konungar öfwer detta Rijke: Och görs thet myckit mehra ännu behooff; Förty här til hafwa wij fått sittia i Fred för vthländska Höffdingar / Men nu spörgs det / at Norriges Konung wil föra oß Krig vppå / och ther til meenar man / at Swea Konung månde och wara sinnat / at gifwa sig i Färd med oß / medan Konung Knut ännu är i Engeland.. Sedan bar Jarlen Konung Knutz Breeff och Jnsegel fram / hwilcka således lydde / som Jarlen hade talat. Vthi thetta Åhrendet hulpo många vthaff Landz-Höffdingarna / och aff theras samptliga Jngifwande bleff Folcket beweeckt / at taga Haurda Knut til Konung / hwilcket och på detta Tinget skedde. J det Rådslag hade Drotning Emma warit Vphoofftil. Hon hade och låtit giöra thessa Breeff / och insegla med Konungens Jnsegel / thet hon med List öfwerkom; Men för sielfwa Konung Knut bleff detta fördolgt.

CXLVIII.

När Haurda Knut och Vlff Jarl sågo / at Konung Oloff war kommen Nordan vhr Norrige med een stoor Krijgshäär / tå foro the til Jottland / förty ther består then största Danawäldes Macht; Hwarest the vpskoro Häraur / och stämbde myckit Folck tilsammans: Tå få the höra / at Swea Konung är och dit kommen med sin Häär: Tycktes the tå ingen styrcka hafwa / at slås med them båda / behöllo altså heela församblade

blade Hoopen på Jotland/ och ärnade wåria Landet för Konungarna/ men heela Skepzhäären drogo the tillsammans i Limafiord/ och ärnade så at bijda Konung Knutz Ankomst. När the nu sporde/ at Konung Knut war så när kommen i Limafiord / tå skickade the Sändingabud til Konungen och Drotning Emma/ och bodo/ at hon skulle försara/ om Konung Knut war them wred eller intet/ och bodo hon wille låta them bliswa vnderrättade ther om. Drotningen taalte om thenna Saaken mz Konungen/ såhandes: At Haurda Knut theras Son wille förlijka sin Fader med alt hwad han kan/ om han thet giordt hafwer/ som emoot Konungens wilia war. Han swarar/ at Haurda Knut har intet åthlijtit hans Råd: Thet och så hafwa gått/ som wäntandes war/ at han är owittig/ och Barn til åhren/ när han wille Konung heeta: At något Beswär hade honom påkommit/ och detta Land skulle öffwergåtz med Härskyld / och läggas vnder vthländska Höffdingar/ om wår Styrcka icke ther til kommo. Nu/ om han wil någon Förlijckning med mig göra/ så skal han komma til mig/ och lägga neder thet fåfånga Nampnet/ som han har på sig tagit/ och låtit kalla sig Konung. Drotningen sände sedan thesse samma Ord til Haurda Knut/ och ther jempte/ at han thenna Reesan intet skulle försumma: Sade / som det war/ at han monde intet hafwa Styrckia til at emootstå sin Fader. När thenna Befallning kom til Knut/ tå söckte han Råd hoos Jarlen och the andre Höffdingarna/ som med honom woro/ befant det sig tå brått/ ty när Landzfolcket sporde at gamble Knut war kommen/ så tilföll honom heela Menigheeten/ och söckte sig Tröst. Säg Jarlen tå / och alt hans Anhang / at twenne Willkohr woro förhanden: Ett/ at fahra til Konung Knut/ och ställa alt i hans Skön. Thet andra/ rymma Landet. Alla vpäggia Haurda Knut at fara til sin Fader/ hwilcket han och giorde. Som the nu möttes/ föll han neder för hans Fötter/ och lade inseglet/ thet som Konunga Nampnet följer/ vti hans Knä. Konung Knut tog i hans Hand/ och satte honom i Högsäte/ så högt som han förr hade hafft. Vlff Jarl sände Swen sin Son til Konungen (Swen war Konungens Systerson/) han söckte Grud och Försooning hoos Konungen på sin Faders wägnar / och tillböd sig at wilia sittia i Gislan på Jarlens wägnar. Swen och Haurda Knut woro lijka gambla. K. Knut bad säya Jarlen thessa sina Ord/ at han skulle församla Skep och Folck/ och komma til sig: Sedan wille the taala om Förlijckning. Jarlen giorde så.

CXLIX.

När Konung Oloff och Konung Anund förnummo/ at Konung Knut war Wästan ifrån kommen med een oöfwerwinnerlig Häär/ tå seglade the östan för Skåne: Begynte häria och bränna Häraden/ alt Öster med Landet/ in emoot Swea Rijke. Som nu Landzfolcket sporde

Konung Knut war Wäster ifrån kommen/ bleff thet intet aff/ at the gingo Konungarna til handa: Ther om talar Sighwatr. Tå drogo Konungarna öster för Landet/ och lade til åån som kallas Helga/ dröyandes ther een tijd bort ath. Tå spörta the/ at Konung Knut foor öster åth effter them. Tå fattade the detta rådet/ at Konung Oleff med een Deel aff sitt Folck/ gick på Landet op i Marcken/ til thet Watn/ som åån Helga har sit Uhrsprung aff. Ther dämbde the för åosen med Weed/ Steen och Torff/ och stämbde så Watnet: Hwar til the höggo stoora Trään/ och hade många Dagar här med at giöra. Konung Olöff hade Beställning om alla thessa Konster: Men Konung Aunund hade tå Styrelse öfwer Skepzhääreen. Konung Knut sporde om Konungarnas Reesor/ så och all then Skada/ som the hade giordt i hans Rijke. Hölt han tå til Miötes med them/ ther the lågo i Helgåå; Han hade mehr än halff annan gång så mycket Folck/ som the båda. Hwar om Sighwatr talar.

CL.

Thet tildrog sig een Dag/ at Konung Aunundz Speyare sågo Konung Knutz seglande/ och hade han tå intet långt dijt. Thetta war om Afftonen. Tå lät Konung Aunund blåsa Häärblåst/ och Folcket kastade Tiälten aff sig/ Häärklädandes sig: Rodde sedan uthur Hampnen öster för Landet/ lade Skepen tilsammans/ bunno them fast/ och rustade sig til Slagz. Konung Aunund skickade Bespeyare up på Landet til Konung Oloff/ at säya honom thessa Tijdender. Tå lät Konung Oloff bryta Stijlorna/ (det är/ Trää Rijs/ Steen och Torff/ som han hade dämbt åån medh) och släpte åån i sin förriga Faarwäg/ men sielff foor han om Natten til sina Skep. Konung Knut kom för Hampnen/ och såg hwar Konungens Häär lig rustat til Slagz: Tyckte honom tå thet wara seent uppå Dagen/ at gå til Slagz/ aldenstund heela hans Häär war intet tilrustat/ förty hans Skepzflote behöfde stoort Rum i Siön: Ther war och långt emillan det yttersta och innersta/ eller thet första och sidsta Skepet. Winden war lijten. Som nu Konung Knut såg/ at Swea och Nordmän hade rymt uhr Hampnen/ tå lade han in i Hampnen med sina Skep/ så många som Rum fingo/ men mästedeelen aff Hääreen låg uthe på Hafwet. Om Morgonen när wäl liust bleff/ war mycket aff theras Folck uppå Landet/ somliga taaltes wid/ och somliga skämptade sin emillan/ och blefwo tå först warse/ at Watnet uthrusar åth them/ lijka som it Försfall/ följde ther med stoora Träå/ och theras Skepp skaddes/ och Watnet flööt öfwer heela Wallen. Förlorades så alt thet Folck/ som på Landet war/ och många aff them som på Skepen woro/ Men alla the som tå kunde huaga sina Landfäster/ at Skepen blefwo lösa/ wrokos mycklt ifrån hwar andra. Then stoora Draaken som

Konung

Konung Knut war vppå/wrockz med Strömen åth til Konung Aununds och Konung Oloffz Flotar/ förty honom war intet godt at wända med åhrerna. När som the kände Skepet/ lade the til/ och kringrände det. Men för then Orsaaken skul/ at Skepet hade höga Sijdor/ som een Borg/ och ther war myckit Folck på/ vthwalt aff det bästa/ sampt rätt säkert bewäpnat. Tå war icke godt at gå på det; Tijden war och kort/ innan Vlff Jarl lade til med sitt Folck/ och begyntes tå Slaget: Sedan kom Knutz Häär på alla Sijdor til. Tå sågo Konung Oloff och Konung Aunund/ at the hade wunnit then Seger/ som them för-tijden tillfundade. Läta förthenskul sina Skepp hambla tilbakars/ och löste sig så brått vhr Konung Knutz Flota. Men för then Orsaaken skull/ at Anlopet icke gick för sig/ som Konung Knut hade årnat/ och Skepen hade intet sålunda framlagt/ som berämnat war; Tå bleff ther intet aff/ at the rodde effter them: Såg Konung Knut förthenskull öfwer sit Folck/ begynta deela det/ och tillrustade sig. När the woro åthskilda/ och hwarthera Floten foor på sitt Håld/ tå sågo Konungarna öfwer sitt Folck/ och befunno at the ingen Man-spill fått hade. Thet sågo the och/ så framt the bidde ther/ till Konung Knut hade tillrustat heela then Hääären han hade/ och lade sedan åth them/ at så myckin åthskilnat war på Folckens Myckenheet/ at lijtet Hopp war/ om the skulle få Seger: Men godt war det förstå/ om Slaget begyntes/ ther skulle blifwa det största Man-fall: Togo förthenskall det Råd/ at rodo med heela Hääären öster wid Landet. När the nu sågo Konung Knutz Flota intet foor effter them/ tå reste the sina Master/ och satte Segel vp. Ottar Swarti taalar om thenna Drabningen/ i then Drapa/ som han giorde om Konung Knut then Rijka. Thorod Skald Starckßon giorde och een Erfidrapa effter Konung Oloff then Helige/ hwilcken kallas Roddrapa/ hwarest och så taalas om thenna Drabningen.

CLI.

Konung Oloff och Konung Aunund seglade öster/ för Swea Konungz Wälde/ och lade til Lands om een Afftonter/ som heeter Brawijk/ hwarest the lågo öfwer Natten. Det befant sig hoos the Swenska/ at the wille gerna heem åth/ förty een stoor Deel aff Swea Hääären seglade om Natten Öster med Landet/ och höllo intet förr vp med sin Reesa/ än the kommo heem/ hwar til sin Boning: När Konung Aunund bleff detta warse/ och Dagen begynte lysa/ tå låt han blåsa til Huuß-Ting/ gick så alt Folcket på Landet/ och war Ting satt. Konung Aunund begynte tå sålunda sitt Taal: Thet är/ sade han/ som i Konung Oloff weeten/ at wij hafwa faarit alla tilsammans i Sommar/ och härjat wijda om Danmarck: Wii hafwa fått myckit Fåå/ men intet Land. Jag hafwer i Sommar hafft halftfierde-hundrade Skepp/ men nu äro intet

flere

flere igen än 100. (Här räcknas sex gånger tiugu i hwart Hundrade/ och löper sig altså 420. Skep.) Nu tycker iag/ som wij skulle ingen åhra inleggia med så lijtet Folck / som wij nu hafwa/ fast i hafwa 6. Skep / som i hafwa i Sommar hafft. Tyckes mig det rådeligast/ at fara tilbakars i mitt Rijke/ förty det är godt i een heel Wagn heem at åka. Wij hafwa aflat i thenna Reesan/ och icke förlorat. Nu wil iag/ Oloff min Mååg / at i faren med mig/ och skola wij öfwer Winteren alla blifwa tilsammans. Tagen så myckit aff mit Rijke/ som J wäl hålla eder aff/ kännen och det Folck/ som eder följer. Men när Wåren tillstundar/ skola wij see Råd för oß/ som oß bäst synes. Men om i willen heller reesa öfwer wårt Land/ och fara Landwägen i edert Rijke Nord i Norrige/ så skal det stå eder frijt.

CLII.

Konung Oloff tackade Konung Aunund wänligen för detta Tilbod/ han hade honom budit. Men om iag skal råda/ sade han/ tå wille wij halla tillhopa thenna Hääran/ som nu är igen. Jag hade först i Sommar/ när iag reeste vhr Norrige halfft-fierde-hundrade Skep/ och tå vthwalde iag aff heela then Hääran/ thet Folck som mig tycktes bäst/ och besatte ther med thessa 60. Skep/ som iag nu hafwer. Nu tycker iag så om edert Folck / åtwen det skulle wara borto / som mäst är vadlöst / (det är uthan Mandom/) och wärst fölies. Jag seer här alla edra Höffdingar och Hirdstiorar/ och weet iag det Folck är bäst til Wapns/ som ibland Hirden är/ och här hafwer igen bleffwit. Wij hafwa än een stoor Häär och goda Skep/ så at wij förmå wäl ligga vthe på Skepen heela Wintren/ så som Håår Konungarna hafwa förr giordt. Konung Knut monde och een lijten stund ligga i åån Helga förty/ at ther är ingen Hampn för een sådan Myckenheet Skep/ han hafwer. Nu om han faar öster efter oß/ tå skola wij fara längre öster vndan/ och lärer tå brät Folck komma til oß: Men ther han wänder tilbakars/ dit Hampnerna äro/ ech han kan liggia med sin Skepsflota/ tå monde ther Folcket icke mindre än här/ wara lustet at reesa heem åth. Jag meenar at oß så hafwa beställt i Sommar/ at Torparena skola weeta hwad the fåå til giöra / både i Skåne och Halland: Lärer Konung Knutz Häär snart förskingras på wilda Wägar/ och weet man tå intet hwem lyckan hafwer til Segers. Wele wij nu först skicka vth på Speyerij/ och låta förfara/ hwilcket Råd han tager. Konung Oloff lycktade så sitt Taal/ at det allom wäl behagade/ och bleff så det Råd emoottagit/ som han wille. Woro tå Speyare vtskickade till Konung Knutz Häär/ men the Konung Oloff och Konung Aunund lågo ther båda qwarr.

CLIII.

Konung Knut såg det/ at Norriges och Swea Konungar höllo östert

Östert med Landet med sit Folck/ tå skickade han strax Män på Landet/ och låt them rijda Dag och Nat vp med Stranden/ såsom Konungarna segla-de vthe på Siön/ och fohro så andra bespeyare fram/ och andra tilbakars/ at K. Knut hade hwar Dag Tijdender vhr theras Häär. Hans Bespeyare woro och inne i Hääâren/ och när han sporde/ det een stoor deel aff hans Folck war ifrån them fahret/ tå hölt han med sin Häär tilbakars åth Sio-land/ och lade sig i Eyrasund med heela sin Häär/ och låg then eena Deelen wid Sioland och thet andra wid Skåne. K. Knut red vp til Roiskeldu/ then näste Dag för Michelsmässa/ med stoort Fölie. Ther hade Vlff Jarl/ hans Måg tilredt emoot honom Gästebod. Jarlē plågade them my-ckit skarpt/ och war heel lustig; Men Konungen fåtalig/ och såg nästan suurt vth. Jarlen gaff sig i Taal med honom/ och söckte then Vtgång med sit Taal/ som han tänckte/ at Konungen skulle bäst lijka. Konungē swarade kort. Tå tilböd Jarlen sig at wilia leeka Skacktaffel/ hwar til Konungen besakar: Togo altså Skacktaflen och leeckte. Vlff Jarl war twijg i sitt Taal/ ther til oskonsam både i Ord och andra Saaker. Han war och then behän-digaste Man öfwer alt sit Rijke/ e een god Häârman/ och är om honom een lång Saga. Vlff Jarl war then rijkaste Man i Danmarck/ när K. Knut leffde. Vlff Jarls Syster war Gyda/ som ågde Gudin Jarl Vlffnadarsʒon. Theras Söner woro Toste Jarl/ K. Harald/ Walltiofwer Jarl/ Månra Kare Jarl och Swen Jarl. Theras Dotter heet Gyda: Hon ågde Jatward then Goda/ Konungen i Engeland. Som thē nu leeckte Skak-tafl/ Konungen och Jarlen/ leeckte Konungen mycket Fingerbrot/ (det är bryderij/) tå skakade Jarlen Riddaren aff honom. Konungen bar hans Taffel tillbakars/ och bad honom leeka annorledes. Jarlen bleff wred/ stöt neder Taffl-bordet/ och gick så bort. Konungen sade; Flyr tu nu/ Vlff then Ragis. (det är/ rädde.) Jarlen wände sig om i Dören och sade; längre skulle tu flytt i ån Helga/ om tu hade så kommet til. Tå kallade tu intet Vlff een Raga/ när iag lade til at hielpa tig/ ther the Swenske slogo eder tilförna som Hundar/ ther med gick Jarlen vth til at sofwa. Lilten stund ther effter/ gick och Konungen til at sofwa. Om Morgo-nen effter/ när Konungen klädde sig/ sade han till sin Skoofwen: Gå til Vlff Jarl/ och dräp honom. Swen gick/ war een stund borta/ och kom igen. Konungen sporde; Dräpte tu Jarlen? Han swarade/ intet dräpte iag honom/ förty han war gången til Lucas Kyrckia.

CLIV.

Een Man är nämbd Iffwar then Hwijte/ vtaff Norsk Slächt. Han war tå K. Knutz Hirdman/ och hans Härberges Man. Konungen sa-de til Iffwar: Gack tu/ och dräp Jarlen. Iffwar gick til Kyrckian/ in vthi Choren/ och stack swerdet igenom Jarlen. Jarlen fick strax sin bana. Iffwar gick tilbakars til Konungen/ och hade Swerdet blodigt i Handen.

Konungen sporde/ Dräpte tu Jarlen? Jffwar swarar: Nu drap jag honom. Konungen sade: Wäl giorde tu tå. Effter thet Jarlen war dräpen/ låto Munckarna låsa Kyrckian: Det bleff Konungen sagt. Han sände Män til Munckarna/ och bad them låta Kyrckian op/ och siunga Mässa. The giorde som Konungen befalte. När Konungen kom til Kyrckian/ tå skiötte (det är/ skänckte) han många Gårdar til Kyrckian/ så at det är itt stoort Härad/ hwaruthaff Staden myckit förkofrades. Konung Knut reed tå til sina Skep/ och lågh ther länge om Hösten med een ö fwernättan stoor Häär.

CLV.

När K. Oloff och K. Aunund sporde/ at K. Knut hade hållet til Eyrarsund/ och låg ther med Häären; Höllo Konungarna Huuß Ting. K. Oloff talte tå/ och sade; At detta hade gått effter hans Gißning/ at Knut hade intet länge legat i Ään Helga/ jag meenar/ sade han/ at meera skal så gå med wårt Byte/ effter min Meening. Hafwer han nu lijtet Folck/ fram för thet han hade i Sommars/ och lärer han doch innan kort/ hafwa mindre Folck/ forty at them är wäl så ledt som oß/ at ligga vthe på Skepen/ så seent om Höstten/ blifwer oß förthenskul årnat Segeren/ om oß intet fattas Dristigheet och Mod. Thet hafwer så gått i Sommar/ at the hafwa mist bade Folck och Fåå för oß/ ther wii doch hafwa hafft myckit mindre Macht. Tå swarade the Swenska/ det icke wara rådeligit/ at bijda ther effter Frost och Winter/ fast Nordmännerna ther oppå dreswo. Weten i/ sade the/ intet grant/ hurudant Jißläggiande Häär kan blifwa/ emedan här offta om Winteren heela Hafwet til frys. Altså willia wij fara heem/ och intet längre wara här. Tå giorde Swearna mycket knorr/ och taalte hwar effter annars Ord: Bleff thet tå berådt/ at Konung Aunund foor bort med sin Häär/ men Konung Oloff låg qwar.

CLVI.

När K. Oloff låg ther/ hölt han offta Taal med sit Folck. Thet tildrog sig een Natt/ at Eygill Halßon och Tofe Waldgarßon skulle hålla Wacht på Konungs Skep Han war vtaff stoor slächt och kynia aff Wäster Götland. Som the nu suto på Wacht/ hörde the myckē grååt och klagan vtaff Fångarna/ som sutto i Band: (the woro bundna på Landet om Nätterna) Tofe sade/ at honom tycktes ildt at höra på teras tiutande/ och bad Eygil/ at the wille fara til at lööa Folcket och låta them bortlöpa. Thetta Pusset togo the sig före/ och skuro Banden aff/ och släpte bort alt det Folck som ther war/ hwilcket Wärck nåstan illa vthtyddes aff Konungens Män. Konungen war och så wred/ at ther war stoor Fahra på färde/ och sedan när Eygil bleff siuck/ wille Konungen intet see honom/ förr än många Män bodo honom. Ångrade Eygil sig tå mycket/ och affbad Wreden: Konungen gaff honom tå til. Konung Oloff lade sina Hän-

na Händer öfwer Eigils Sijda/ther som Wärcken låg vnder/och fång ther öfwer/och strax foor all Wärcken sin koos. Sedan bleff Eigil bättre. Tofe kom sig/som såyes/sålunda i Wänskap med Konungen/at han skulle bringa sin Fader Wallgard til Konunge. Han war heden som een Hund. Tå tog han Christendomen igenom K. Oloffs Ord/och bleff strax döö.

CLVII.

När K. Oloff hölt Taal med sit Folck/ bad han Höffdingarna gifwa Rådh/hwad han skulle sig företaga: Men the kommo näpligen öfwereens ther vtinnan: Then eena tyckte rådeligit/ som then andra tyckte orådeligit. Thetta öfwerwägade the långe med sig. K. Knutz Speyare woro allrijd ibland K. Oloffs Häär/och komo til taals med många Män. Frambudo Penningar/och K. Knutz Wänskap/hwilcket många låto sig behaga/och sålde therföre sin Troo/at the skulle blifwa K. Knutz Män/ och gå honom til handa/om han kom i Norrige. Bleff detta sedan vppenbart om många/fast än thet i förstonne gick i Löndom. Somliga togo tå strax emoot Begåffningar/ men somliga fingo Löffte til sedermehra; Men the andra woro nästan förmånga/som stoora Begåffningar hade bekommit aff honom/förty thet war sant at såya om K. Knut/thet hwar och een som til honom kom/vthaff them som honom tycktes wara någon ähra åth/och wille hålla sig til honom/ så fingo the Händerna fulla med Penningar; Hwarvthöfwer han bleff högeligen Wänsäll/ och giorde han mäst aff sin Mildheet emoot vthländska Män/ och emoot them högst/som fiernast woro tillkomna.

CLVIII.

Konung Oloff hölt offta Taal och Stämnor med sina Män/ och rådfrågade sig. Men när han befant/ at hwar lade sit til/ tå tänckte han/ at ther skulle sombliga wara/ som annat taalte/ än thet som rådeligit tycktes/och beslöt förthenskul/ det intet wara wist/om alla betaalte honom rättmäteligen sin Trooheet. Många äggiade/ at the skulle taga Börr/och segla til Eyrasund/och så Nord åth Norrige/ sade och/ at the Danske skulle intet töras lägga åth them/fast the än lågo för them med een stoor Häär. Konungen såg/at det war osäkert/ aldenstund han wiste/ huru det hade gådt med Oloff Trygwazon/när han hade liitet Folck/ och lade til Slags/ ther som een stoor Häär war; Men the Danske torde intet begifwa sig til Slags. Konungen wiste och/at i Konung Knutz Häär war een stoor Hoop med Nordmän/ och meente han förthenskul/ at the som sådant rådde/skulle wara Konung Knut huldare än sig. Tå giorde Konung Oloff then Ändalyckt /at han sade/ det the Män skulle tilreda sig/som honom fölia wille/och fara Landwägen öfwer Gautland/ och så til Norrige. Men wåra Skepp och all ten Tunga/som wij intet kunna med oß flyttia/ wil iag sända Öster i Swea Konungs Wälde/ och låte förwara ther oß tilhanda.

CLIX.

Hareck aff Tiotöö swarade Konung Oloff sålunda; Det är wist/ at intet går iag ett Fjät til Norrige. Jag är een gammal och tung Man/ och intet mycket wan til at gå: Jag wil ogerna skilias ifrån mit Skepp. Jag hafwer så mycket kostat på detta Skep och theß Stofferring/ at iag wil ogerna låta mina Owenner få handfäste på det. Konungen swarar: Faar tu med oß/ Hareck: Wij skola båra tig med oß/ om tu ey förmår at gå. Hareck qwad een Wijsa. Tå lät Konung Oloff giöra sig reesefärdig. The hade intet meera med sig/ än sina dageliga Gånge- kläder och Wapn; och så mycket the kunde få aff Reeskiutor/ blefwo klöstiade med Kläder och löst Godz/ men han sände Män med sina Skep öster til Calmar: Lät ther opdraga Skepen/ men Redskapen med det öfriga satte the i förwaring. Hareck giorde som han hade sagt/ at han bidde efter Börr/ och seglade öster för Skånöö/ alt til theß han kom öster til Holarna. Thetta war om Afftonen aff Dagen; Men Börren war bläsande. Tå lät Hareck stryka Seglet/ och taga så Mastret neder/ sattiandes opp Wäder Witan/ (det är een lijten Flagga/ som man weet eller feest år/ hwad Wäder det är/) och öfwerdrog alt Skeppet ofwan för Wattnet med grå Tiält: Lät så roo i några Rum framman och baak til: Mestedeelen aff Folcket lät han sittia lågt i Skeppet. Konung Knutz Wacktmän sågo detta/ och sade sin emillan/ om hwad Skep det månde wara/ gissandes ther flyttias Salt eller Sill/ effter the sågo så fåå Män/ och litet roande: Ther til syntes them Skeppet wara grått och otiärat/ lijka som det hade warit aff Solen torkat. Thet sågo the och/ at Skeppet war mycket lastat. Som Hareck nu kom fram om Häären i Sundet/ tå lät han reesa Masten/ sättia op Seglet/ och förgylta Wederwita. Seglet war hwitt som Snio/ med röda och blå Boockstäfwer/ och een Owast. Så sågo Konung Knutz Män Seglatzen/ och sade för Kononge/ at det war wist troendes/ at K. Oloff war förbii seglat. Konungen säyer / at Konung Oloff war så wiiß Man/ at han intet hade farit med ett Skep igenom min Häär: Och lät sig lijkare tyckia/ at thet månde hafwa warit Hareck aff Tiottö/ eller någon hans Make. Thet håller man för wist/ at Konung Knut skulle hafwa hafft Weetenskap om Harecks reesa/ och at han hade aldrig så farit/ om ther icke hade warit Wänskap emillan honom och Konung Knut/ och tycktes thet oppenbaras/ när theras Wänskap bleff allom bekandt. Hareck giorde een Wijsa om thenna Reesan/ när han seglade Wedöön förbii; Hareck wände intet igen aff sin Reesa/ förr än han kom heem til sin Gård i Tiotöö.

CLX.

Konung Oloff giör sig reesefärdig/ och foor först igenom Småland/ och kom fram i Wäster-Gautland/ och foor spackliga; Men Landzfolcket

folcket giorde honom god Förbeina/ (the vndfägnade honom wäl/) foor han så alt/ til theß han kom ofwan i Wiken; Drog så nåder åth/ til theß han kom til Sarpzborg/ och lät tilreda för sig/ at blifwa ther öfwer Wintren. Konungē gaff mestedeelen aff sit Folck förloff at reesa heem. Men aff Ländemännerna hade han hoos sig/ så många honom syntes. Ther woro hoos honom alla Arnas Söner/ och blefwo måst wördada aff Konungen. Tå kom Gellir Torkilßon til honom/ som hade kommit ifran Ißland Sommaren tilförende/ som förr är skrifwit.

CLXI.

Sighwatr Skald hade länge warit hoos K. Oloff/ som här står skrifwit/ och hade han giordt honom til sin Stallare/ (det är Hofmestare.) Sighwatr war intet mycket hårdtalig i dageliga Taalet; Men Skaldskapen war honom så färdig/ at han qwad så fort fram/ som han eliest gemenligen taalte. Han hade warit i Kiöpfärd til Walland/ och på then Reesan hade han kommit til England/ til Knut then Rike/ och fått Loff aff honom at fara til Norrige/ som förr war skrifwit: Men när han kom til Norrige/ foor han strax til Konung Oloff/ och fan honom i Borg. Gick för Konungen/ tå han satt till Bords/ och helsade honom. Konungen log åth honom/ och teeg stilla. Tå qwad Sighwatr. Sannades tå det gambla Ordspråket: At många äro Konungens öron. Konung Oloff hade sport alt om Sighwatrs Reesa/ och det/ at han hade funnit Konung Knut. Konung Oloff sade til Sighwatr: Intet weet iag/ om tu ärnar nu at blifwa min Stallare/ eller är tu inket blefwen Konung Knutz Man? Sighwatr qwad een Wiisa/ aff Innehåld/ At Knut hade frågat honom/ om han wille wara honom så trogen/ som K. Oloff; (hwar til han säyer/ sig hafwa swarat/ at honom sömbde goda Efterdöme/ i. e. at honom höfde god Exempel/ eoch icke falla ifrån sin Herre) Tå sade Konung Oloff/ at Sighwatr skulle gå i det Säte/ han war waan. Tå kom han straxt i then Gunst/ han förr hade hafft.

CLXII.

Erling Skialgßon och hans Söner/ hade warit om Sommaren i Konung Knutz Häär/ och i Fölie med Håkan Jarl. Ther war och Thore Hund hällen i högt wärde. När Konung Knut sporde/ at Konung Oloff hade farit Land-wägen til Norrige/ tå gaff han op Ledungen/ och Folcket Loff til at föresee sig öfwer Wintεren. Wid thenna Tijden war een stoor Häär i Danmarck aff vthländskt Folck/ både Engelska och Norska/ och ännu aff flere Länder/ som om Sommaren hade kommit i Hääτen. Erling Skialgßon foor om Hösten til Norrige med sitt Folck/ och bekom aff Konung Knut/ när the skiltes åth/ stoora Begåffningar. Thore Hund war qwar hoos Konung Knut. Med Erling foro Nord åth Norrige

Konung Knutz Sändingebod/ och hade med sig grufweligen myckit lößt Fää: The foro öfwer Winteren wijda om Landet/ vthdeelandes the samma Penningar/ som Konung Knut hade lofwat om Höften/ at them som skulle göra honom Biistånd: The gofwo och så många andra Penningar/ som the fingo köpa Wänskap vthaff åt Konung Knut/ hwar til the hade Erlings Tröst/ och reeste så öfwer Landet. Tå giordes det så/ at meftedeelen wände sig til Konung Knutz Wänskap/ lofwandes honom sin Tienst/ och ther til at giöra Konung Oloff Mootstånd. Somliga giorde detta oppenbarliga/ men then större Deelen war/ som giorde detta lönligen hoos Allmogen. Konung Oloff sporde detta. Kunna och många säya theraff/ alldenstund ther om mycket taaltes ibland Hoffolcket. Sighwatr qwad tå een Wijsa. Offta war detta Talet hafft i Munnen/ huru illa Håkan Jarl anstod/ at fara med Häär emoot K. Oloff/ ther som han hade gifwit honom Lijff/ när Jarlen kom i hans Wåld. Sighwatr war Jarlens högste Wän/ och när han hörde honom bliswa förtald/ tå qwad han een Wijsa.

CLXIII.

Konung Oloff hölt ett stoort JuleGästebod: Tå woro många höga Personer til honom komna. Thet tildrog sig femte Dag Jul/ at Konungen gick spatzera/och några fåå Män med honom. Sighwatr följde Konungen Natt och Dag/ och nu war han och när honom. The gingo in vthi ett Huuß/ ther som Konungens dyrbare Saaker woro förwarade. Han hade tå mycken Förberedelse/ som han war waan/ och tog tilhopa the dyrbara Saaker/ som han wille bortgifwa om Qwällen/ ottonde Dag Jul/ (det är/ Nyåhrs Affton.) Ther i Huuset stodo många förgylta Swärd. Tå qwad Sighwatr een Wijsa/ och begärte ett Swärd. Konungen tog ett Swärd och gaff honom: Ther war Medel- eller Handkaflen omwirad med Guld. Fästet war och förgylt/ och war thenna Grepen mycket kostelig; Men icke war han Afwundzlöös/ som sedan hördes. Strax effter Julen begynte Oloff sin reesa til Vpplanden/ förty han hade myckit Folck; och Inkomsten Nordan vhr Landet/ war intet kommen til honom om Höften/ aldenstund Ledung war vthe om Sommaren/ och Konungen hade lagt ther til all Bekostningen. Tå woro och inga Skepp at fara med Nord i Landet. Han sporde och det eena Nordan ifrån/ at honom tycktes icke fridsamligit/ om han fooro med fåå Män: Tog Konungen förthenskul det Råd/ at faara omkring Vppland/ Men intet war det så långe sedan/ han hade thet öfwerfarit/ som Lagen tillät/ och Konungarnas Seedwånia war. När han nu kom op i Landet/ tå bodo Ländemän och rijka Bönder honom heem/ och vnderstödde så hans Bekostnad.

Een

CLXIV.

Een Man är nämbd Biörn / släcktad aff Gautland / han war wäl bekandt med Drotning Astrid; War henne och något skyld til frändsämia / och hade hon fått honom Armenning och syssla öfwerst på Hedemarck. Han hade och beställning på Österdaal. Intet war thenna Biörn Konungen kiär / intet hade han heller någon god tyckia hoos Bönderna. Thet hade tildragit sig i then Bygden / som Biörn rådde före / at ther skiedde mycket Tiyfwerij / och kom̃o bort både nööt / Söer och Swijn. Biörn lät hålla ther Ting / och vppenbarade hwad bortkom̃it war / sägandes the Män wara lijkast til onda Gerningar / som bodde borte i Marckbyiden / långt ifrån andra Män; han wred detta taalet vt på them / som bodde i Östra-dalarna. Then Bygden är gleest bebygd / både wid Watn / och ther som Marcken är rödd; Doch sästes ther stoora Bygden tilsammans.

CLXV.

Raudr heet een Man / som bodde i Östra Dalarna; Hans Hustru kallades Ragnhild. Theras Söner heete Dag och Sigurd. The woro ämneliga / och nu tilstedes på Tinget; Höllo förthenskul Swar för Daalboarna / vndskyllandes them i Saaken. Biörn tyckte them lata sig förstoora synas / wara mycket högmodiga både i Wapn och Kläder. Biörn stälte sitt Taal vth på thessa Raudrs Söner / och sade them intet wara olijka / til at hafwa detta bedrefwit. The förnade för sig / och bleff Tinget ther med slutit. Lijtet ther effter kom til Biörn Konung Oloffs Arman / och tog Gästning; Tå war Tiyfweriet kärt för Konungen: Biörn sade sig tyckia Raudrs Söner wara lijkaste til at wålla een sådan Otijdelighet. Tå bleff sänt effter Raudrs Söner: Och som the kommo effter Konungen / sade han them wara olijka til Tiyfwar / och vhrsäcktade them i thenna Saaken. The budo Konungen heem til sin Fader / at taga ther tree Nätters Gästning / med heela sitt Fölie. Biörn affrådde Konungen thenna Reesan / men Konungen foor lijkawäl. Hoos Biörn war ett hederligit Gästebod. Konungen sporde Raudr / aff hwad Släckte han och hans Hustru woro? Raudr swarade / at han war Sönsker / riick och aff stoor Släckt / och sade sig hafwa lupit bort tädan med theña Hustrun; Och hon war Konung Hring Dagszons Syster. Tå påminte Konungen sig bägges theras Släckt. Konungen befant / at såwäl Sönerna som Faderen woro högwittiga / och frågade them effter sina Idrotter? Sigurd sade / at han kunde dömma / och åthskilia Dygnen / fast han intet sågo Himmelstungelen. Konungen pröfwade thenna Idrotten / och bleff det / som han hade sagt. Dagr räcknade sig det för Idret / at han kunde see Dygd och Last på hwar Man / som honom för ögonen kom / om han wille grant och noga ther effter ackta. Konungen bad honom

nom såya sitt Sinnes Brist/som han kunde see. Och Dagr råkade på det Konungen tyckte rätt wara. Tå frågade Konungen om Biörn Arnman/ hwad för Sinne han hade? Dagr swarade/ at han war een Tiuff: Och ther til/ sade han/ hwar han hade giömt i sin Gård både Horn/ Hudar och Been/ aff the Nööt han hade stulit om Höstten. Sade honom och/ at wara wällande til alt det Tiufwerij/som hade skedt om Hösten/ och han hade tilwijtat andra Mån. Dagr sade Konungen alla Teckn/hwar han skulle låta leeta. Som nu Konungen foor bort ifrån Raudr/ war han vthledd med stoora Begåffningar. Raudrs Söner foro med Konungen: Konungen foor först til Biörn/ och pröfwades at wara sant/ som han hade sagt. Sedan låt Konungen Biörn fara fort bort vhr Landet/ och åthniöt han Drotningen/ i det han behölt Lijff och Lemmar.

CLXVI.

Thorer Aulfißon på Eggöy/ Kalff Arnaßons Styffson/ och Thore Hunds Systerson/ war een mycket deyelig Man/ och starck. Han war tå adertån åhr/och hade godt Giffternål på Hedemarck/ såsom och många Penningar. Han war een Wänsäll Man/ och tycktes wärd til at blifwa Höffding. Thenna bööd Konungen heem til Gäst med sitt Folck. Konungen behagade det/ foor til Thores/och hade ther god Vndfågning. Ther war ett hederligit Gästebod/ och plågades the med all Flijt. Men Ölet war det bästa. Konungens Mån talte sin emillan/ at them tycktes ther alt komma öfwer eens/och wiste intet/hwilcket the tyckte wara förnämst/ Huusen/ Hußbonden/ Bordkärilen/ Drycken eller Mannen/ som emgälde. Dagr låt sig litet här om tycka.

CLXVII.

Konung Oloff war offta Waan at hafwa Taal med Dagr/ och frågade honom om åthskilliga Saaker: Konungen pröfwade det alt sant wara/ som Dagr sade/ antingen det wor öfwerstånder/ eller och tilstundande: Konungen satte mycken Troo til hans Taal. Tå kallade Konungen Dagr til Eenskylt Taal med sig/ och talte om många Saaker för honom: Och gick Taalet ther uppå vth/at Konungen sade för Dagr/ huru kostfrij Thorer war/som giorde them detta hederliga Gästebodet. Dagr låt sig intet mycket tyckia ther om/ vtan låt det alt wara sant/ som Konungen sade. Tå frågade Konungen Dagr/ hwilcka Sinnes feel han såg på Thorer. Tå sade Dagr sig meena/ at han woro wäl til Sinnes/ om det woro således/ som han kunde see. Konungen bad honom såya det/ som han frågade om/ aldenstund han war skyldig ther til. Dagr sade: Tå månde tu wilia efftterlåta mig/ at få råda för Hämbden/ om jag skal finna Lasten. Konungen säyer: Han wil intet skiuta sina Domar vnder andra Mån/ och bad Dagr såya det/ som han frågade effter. Dagr swarar: Dyrt är Drottens Ordet. Det månde jag finna Thore til

Sinnes

Sinnes brist/som mången kan hända/at han är nästan girug effter Penningar. Konungen frågar; är han Tiuff eller Rånsmann? Dagr swarar; Intet är han det. Hwad är han tå/ sade Konungen? Han giorde det för Penningar / at swijka sin Herre/ i det han hafwer tagit Penningar/aff K. Knut then Rijke/för dit Hufwud. Konungen sade; Hurledes kan tu giöra det sant? Dagr sade/ han hafwer på handen een Digr Gullring/ som Knut har gifwit honom/och låter ingen Man see. Effter detta lyckta de the sitt Tal.

CLXVIII.

När Konungen satt öfwer Bordet/ och man hade druckit een stund/ och alla woro heel lustiga; Men Thore gick och pleyade: Tå låt Konungen kalla Thore til sig. Han gick fram til Bordet/ och tog med Händerna oppå Bordet. Konungen sade; Huru gammal Man är tu/Thore? Han swarar; Jag är nu aderton åhr. Konungen sade; Stoor och ännelig Man är tu/intet äldre än tu är. Konungen tog tå om hans högra Hand/ och ströck vp Armbogen. Thore sade/ tag sagta ther på/ iag hafwer een Bålda på Arman. Konungen höle handen/och kiände at ther war hårdt vnder/och sade; Har tu intet spordt/at iag är Läkiare/och låt mig see på Boldan. Thore såg/at tå hielpte intet at dölia. Tog tå Ringen/ och goff honom fram. Konungen sporde/om det war Konung Knutz Begåffning? Thore sade/ at det månde intet hielpa at fördölia. Konungen låt taga Thore fast/ och sättan i Jern. Tå gick Kalff fram/ och bad Thore Fred/ och böd vth Penningar för honom. Många lade sig vthi thenna Saaken/ och bödo sina Penningar. Konungen war så wred/at ingen kunde tala ett Ord med honom/ säyandes/ at Thore skulle bekiäña een slijk Dom/han honom årnat hade: Sedan lät han dräpa Thorer. Aff detta Wärcket war een stoor affwund både på Uppland. och intet mindre Nord i Trondheem/ther som Thorer mäst hade sin ätt. Kalff lät sig och myckit illa tyckia Thores aff Daga tagande/ förty han hade warit hans Fosterson i hans Vngdom.

CLXIX.

Griotgård Aulfisson/Thores Broder/han war äldst aff the Bröderna/och war een fullkomen Man/och hade Tiänare med sig. Han war tå tillstedes på Hedemarck: Enär han sporde Thores affgång/giorde han Infall/ther som Konungens Män eller Fää woro/men elliest vppehölt han sig i Skogar eller andra Gömor. När Konungen sporde theña Ofreden/ tå lät han Speyare vthgå om Griotgards Reesa. Konungen fick höra/ at Griotgard hade tagit Natthärberge icke långt ther ifrån. Konung Oloff foor straxt om Natten dijt/och ankom när det dagades: The kringrände tå Stugun/ther som Griotgard war inne. The wacknade med Gny och Wapnbrack: Lopo straxt til sina Wapn/ men Griotgard lop straxt vthi Förstugun/ och frågade hwilcken som rådde för Häären? Honom bleff sagt det wara Konung Oloff. Griotgard frågar/ om Konungen kunde höra hans Ord? Konungen stod i Dörren/och sade/at Griotgard månde taala slijckt som han wille/och at han hörde hans Ord. Griotgard sade/Jag månde intet bedia om Fred: Lop tå vth/hade Skiölden öfwer Hufwudet/och dragit Swärd i Handen. Det war något liust/och kunde han intet grant sees. Han stack Swärdet åt Konungen/men ther war Arbiörn Arnaßon. Stinget kom under Bryniona/och rände vp i qweden/och Arn-

 biörn

biörn fick straxt sin Bana. Grlotgard war och straxt dräpin. Det föll och mästedeelen aff hans Fölie. Effter thenna Händelsen/wände Konungen tilbakars til Wiken.

CLXX.

När K. Oloff kom til Tunsberg/ skickade han Män ifrån sig i alla Syslor/och kräffde Ledung. Hans Skep woro tå fåa/at han hade tå inga Skep/vthan Bonda-farkostar: Men Folck kom nog til honom vthr omliggande Härader/men fåå kommo långweyes. Man befant det/ at Landzfolcket war wändt ifrån sin Huldskap emot honom. K. Oloff skickade Män Öster til Gautland/effter sina Skep/och the bekommo/som efterlemnades om Hösten/men theras Reesa gick seent/förty tå war intet bättre än om Hösten/at reesa igenom Danmarck/effter som Knut hade Häär uthe öfwer heela Dana-wäldet/och hade icke mindre än 1200. Skep.

CLXXI.

The Tijdender spordes i Norrige/ at K. Knut drog een oöfwerwinnerlig Häär tilsammans aff Danmarck/och at han ärnade at fara med all thenna Machten til Norrige/och lägga heela Landet vnder sig. När slijckt spordes/fick Konungen theß mindre Folck/och bekom ringa Vndsättning aff Bönderna. Här om taalte hans Män offta sin emillan. Sighwatt qwad härom een Wisa. Konungen hölt Huuß-stämnor/men vnderstundom Hußting/och rådfrågade hwad the tyckte honom rådeligast/at skola taga sig före. Oß behöfwes intet/ sade han/ at twifla ther vppå/at K. Knut mände komma och besökia oß i Sommar: Han hafwer een stoor Häär/ som i wäl hört hafwe; men wij lijtet Folck ännu emoot hans Häär/ och Landzfolcket är oß nu otrogit. Til Konungens Ord swarade allenast the/ som han tiltalte. Men här säyes ther om/hwad Sighwatr swarade med een Wijsa.

CLXXII.

Thenne samme Wåår spordes the Tijdender på Halogaland/at Hareck aff Tiottö drog sig til minnes/det Aßmund Grankiels son hade röfwat och slagit hans Huußkarlar. Thet Skepet Tuttugsessan/ som Hareck ågde/flööt framman för Byn/ tiäldat och öfwertäckt. Han lät vthspriida/ at han ärnade fara Söder til Trondheem. Een Affton gick Hareck til Skeps med sina Huußkarlar/och hade så när 80. Män. The rodde om Natten/och kommo förr än det dagades til Grankieldz Gård/kringrände Huusen/giorde Anfall och stucko i brand. Grankield brändes ther inne/och med honom hans Huußfolck/men somblige blefwo vthe dräpne: Förlorades altså ther trettijo Män. Effter thenna Gerningen foor Hareck heem/och satt i sitt Boo. Aßmund war när K. Oloff. På Halogaland war ingen Man/som begärte Böter för detta Wärcket aff Hareck: Han bödh och inga.

CLXXIII.

Knut

Knut then Rijke drog Håår tilsamans/och kom til Limafiord. Som han nu war färdig/seglade han med heela thenna Hååren til Norrige/foor mycket hastigt/och låg inga stådes i Land/Östanstär dr. Seglade tå öfwer Foldenna/läggiandes til wid Agder/och hölt ther Ting: Bönderna komo med: Han war til Konung tagen/öfwer heela Landet. Han insatte Sysloman/och tog Gislan aff Bönderna: Ingen talte honom emoot. K. Oloff war tå i Tunßberg/när K. Knutz Mån seglade vthan för Foldema. Knut foor Nordan med Landet/och Folcket kom til honom vhr Håraden/tilsäyandes honom alla Lydno. K. Knut låg een stund i Ekundasund. Erling Skialgzon kom diit til honom med myckit Folck. The bödo K. Knut åter på nytt sin Wänskap. Tå bleff Erling lofwat/at han skulle hafwa heela landet til at råda öfwer/emillan Stad och Ryggarbyts. Sedan foor K. Knut Nord åth sin koos/och är det snarast at säya/han hölt intet op/förr än hã kom til Trondheem/och hölt til Nidaros: Ther ståmde han otta Filena Ting/på der på war han til Konung tagen öfwer heela Norrige. Thore Hund hade farit vhr Danmarck med K. Knut/och war han tå ther. Harek aff Tiottö war och diit komen. Thore och han bleff tro K. Knutz Ländemän/ bekräftandes det mz sin Eed. K. Knut gaff them stoora Förläningar. Han gaff them och Loff at reesa til Finland. Och öfwer alt detta gaff han them stoora Begåffningar. Alla the Ländemän/som til honom wille wändas/ åhrade han både med Föräringar och löösa Gods/ och låt them alla hafwa större Rijke/ än the förr hade.

CLXXIV.

När K. Knut hade så vnderlaget sig heela Landet i Norrige/hölt han tå ett stoort Ting med Bönderna och sina Män: Giör han det tå vppenbart/at han wil gifwa Håkan sin Frände Wälde öfwer Landet/så mycket han på thenna Reesan wunnit hade. Ther med ledde han i Högsäte med sig Haurda Knut sin Son/gifwandes honom Konungznampn och Danawälde. K. Knut tog Gislan aff alla Ländamän och stoora Bondasöner/ eller theras Bröder/eller och andra närskylta Fränder/ jemwäl och the män/som them woro kiärasie/och them tycktes bäst fallna. K. Knut fäste sig theras Trooheet/på sådant sätt/som nu är sagt. När Håkan Jarl hade tagit emoot Norriges Rijke/ gaff Einar Tambaskielfwer hans Måg sig thoop med honom/och tog igen alla the Förläningar som han hade tilförna haft/när Jarlarna regerade öfwer Landet. K. Knut gaff Einar stoore Begåffningar/och bebant honom i mycken Kiärleeck emoot sig/ förty Einar skulle wara then högste och förnämste vthaff otigna Mån vthi Norrige/ så länge som hans Wälde stod oppå. Han lät och det ther hoos följa/at Einar tycktes honom bäst tilfallen/ at bära Tignar Nampn i Norrige/ om Jarlen intet woro/eller hans Son Endridi/för hans Släckt skul. Detta Löfftet tyckte Einar wara godt/ och lofwade ther emoot sin Troo. Begyntes äntå på nytt Einars Höffdingeskap.

CLXXV.

Een Man heet Thórarin/ och war kallad Lofftvnga/ åslecktad vhr Ißland/ och war een god Skald. Han hade gerna warit med Konungar eller andra Höffdingar. Han war med Konung Knut then Rijke/ och hade yrckat om honem een Flock Wijsor; Men Konungen bleff mycket wred/ och bad honom föra til sig Drapan/ dagen ther effter/ när han sotto til Bords. Men om han intet så giorde/ tå sade Konungen (at han månde blifwa dräpin/) för sin Dristigheet/ at han hade yrckt om honom een Dråpling/ (det är/ een lijten Drapa/) Thoraren yrckte tå ett Ståff/ (intercalare versus) och satte i Qwädet/ tilökandes några Wijsor. Ståffwet lyder sålunda.

Knut then Rijke werier Land/
Som Girckland Konung/ med sin Hand.

Konung Knut lönte detta Qwädet med femtijo Marck Silffwer. Thenna Drapa bleff kallad Huffwudlausn. Thoraren yrckte een annan Drapa/ om Konung Knut/ som kallas Togdrapa. J then Drapan är sagt om Konung Knutz Reesor/ at han feor vhr Danmarck til Norrige: Och är detta then första Ståffjabalcken/ (carmen constans multis intercalaribus.) Här taalar han ther om/ at honom är Synen rijkare än Sagan/ om Konung Knutz Reesa: Och war detta Qwädet för then Orsaaken/ at Thoraren roosar ther öfwer: Han war tå i Färd med Konung Knut/ när han kom i Norrige.

CLXXVI.

The Män som Konung Oloff skickade effter sina Män/ öster i Gautland/ foro med the Skepen/ som the tyckte wara bäst/ men the andra brände the. Togo med sig Reeskapen/ och andra Saaker/ som Konungen och hans Män ägde. The seglade östan åth/ när the sporde at Konung Knut war farin Nord i Norrige. Seglade tå östan om Öresund/ och Nordr til Wijken: Och förde Konung Oloff sina Skep; Han war tå i Tunsberg. Som nu Konung Oloff sporde/ det Konung Knut hölt med sitt Folck Nordan för Landet/ tå hölt han med sitt Folck in vthi Osloafiord/ och op vthi ett Watn/ som Raund heeter/ hållandes sig ther vppe/ alt in til thes Konung Knut war farin Söder om. På thenna Reesan/ som Konung Knut giorde/ Nordan med Landet/ hölt han Ting i hwart Filcki/ och på hwart Ting bleff Landet honom Eedsworit/ och giffna Gislar. Han foor öster til Borgar/ öfwer Folderna/ och hölt ther Ting/ hwarest Landet bleff honom Eedsworit/ som annorstedes. Sedan foor Konung Knut til Danmarck/ och hade ägnat sig Norrige vthan Krig. Han rodde tå öfwer try Thioland/ (det är/ try Konungarijke.) Så som Hadlwardr Hareckzblese säyer.

Konung

CLXXVII.

Konung Oloff lade med sina Skep vth til Tunßberg/ när han förnam Konung Knut wara farin Söder til Danmarck. Sedan giorde han sig reesefärdig/ med det Folck/ som honom wille fölia/ och hade han tå tretton Skep. Han lade vth effter Wijken/ och fick litet aff Fää och Folck/ så när som the/ som bodde på Eggar och Vthnäs/ följde honom. Konungen gick tå icke på Landet/ vthan hade så mycket aff Fää och Folck/ som för honom war på Wägen. Han befandt Landet wara beswekit vndan honom; Foor förthenskul/ som han fick Börr til. Detta war i Begynnelsen aff Winteren: The fingo seent Börr/ och lågo mycket länge i Soleygin: Sporde ther Tidender aff Kiöpmän/ Nordan vhr Landet. Konungen war tå sagt/ at Erling Skialgßon hade tilhopa samblat myckit Folck på Jadar/ och at hans Skeid låg wid Landet vthrustat med andra Skep/ til stoort Tahl/ som Bönderna ägde/ och woro Skutor/ Långskep och stoora Roorfargor. Konungen hölt östert med sitt Folck/ och låg een Tijd bort åth i Ekundasund. Tå fick hwar Kundskap om then andra. Tå hade Erling så myckit Folck/ som han måst kunde.

CLXXVIII.

Om Thomaßmessa för Jul/ det första det dagades/ lade Konungen vthur Hamnen. Tå war god Börr/ och nästan hårdt Wäder. Han seglade så Nordan för Jada/ och hölt Leden in åt/ ärnandes sig at fara in i Fiorder. Vppå Landet om Jada foro Bespeyare/ ther Konungen seglade vthan före. När Erling det förnam/ at Konungen seglade östan ifrån/ tå låt han blåsa heela Häären til Skeps. Samkades tå alt Folck diit/ rustandes sig til Slags. Konungens Skep gick fort Nord om Jadar/ och wille han få sig Folck inne i Fiorden. Erling bleff detta warse/ och seglade effter honom/ hafwandes een Häär med Folck och många Skep. Theras Skep gingo mycket fort/ aldenstund the hade ingen Last/ vthan Folck och Wapn. Erlings Skeid gick myckit fortare än the andre Skepen. Han låt tå häfla/ (det är strycka något på Seglen/) och bidde effter sitt Folck.

CLXXIX.

Konung Oloff såg at Erling söckte myckit effter them/ förty at Konungens Skep woro mycket lastade/ och ther til Sollin/ (det är/ Isega) effter the hade heela Sommaren legat på Watnet/ så och om Höstien och Winteren/ alt ther til. Han såg och/ at thet war stoor åthskilnad på theras Folck/ om han skulle möta alt hans Folck i Sänder. Tå låt han ropa Skep ifrån Skep/ at the skulle låta Seglen småningen falla/ och taga sedan in i största Behändigheet/ och bleff tå så giordt. Erling såg

 det/

detta/och ropade så på Häären/bediandes them segla fortare. Seen ino tet/ sade han/ at nu blifwa theras Segel mindre/och the draga vndan oß. Han lät tå släppa Seglet vthur Häslerna på Skeiden: Och gick hon fort fram ifrån the andra Skepen.

CLXXX.

Konung Oloff hölt in i een Bockt/ så at then eena tå intet såg then andra. Sedan bad Konungen them lägga Seglen til sijdes/ och roo fram vthi ett trängt Sund/ som ther war: The lade tå Skepen til sammans. Vthan för them vthskot ett klufwit Nääs. Hwar Man war Häärklädd. Erling seglade til Sundet: Han wiste intet för än Konungens Häär rodde på alla Sijdor åth honom. Erling och hans Män wroko tå Seglen neder/och grepo til Wapn; Men Konungens Häär lade på alla Sijdor til Skepet. Ther bleff ett öfwermåttan skarpt Slag. Manfället wändes strart på Erlings Sijda. Erling stod i Lyffttingen (det är/ på Styrplickten) på sitt Skep: Han hade Hielm på Hufwudet/ Skiölden för sig/ och Swerdet i Handen.

CLXXXI.

Sighwatr Skald hade warit effter i Wiiken/ och sporde thessa Tijdender: Sighwatr war Erlings synnerlige goda Wän/och hade bekommit Begåffningar aff honom: Hade och warit med honom. Sighwatr yrckte een Flock om Erlings Frånfall/ och står det i thenna Wijsan. Tå begynte Erlings Leed falla/ och när the giorde Anlop/ och gingo på Skeiden/ tå föll hwar i sitt Rum. Konungen sielff gick häfftigt fram: Som Sighwatr säyer. Så noga föll Erlings Folck/at ingen stod vppe på Skeiden/vtan han alleena: Först therföre/ at ingen bad om Frid/ fick och ingen Frid/ fast än han hade bedit; The förmåtte och icke taga til Flychten/ förty Konungens Skep lågo rundt omkring Skeiden. Det är och sagt/ at ingen bod til at fly: Som Sighwatr säyer. Tå bleff Anlop giordt på Erling/både vhr före Rummet/ och aff the andra Skepen/ doch war intet bewänt/ vthan med Skiutande/ och något med Spiutläggande/ lickwäl högg han det alt ifrån sig. Erling wärgde sig så pryndeligen/ at ingen Menniskia wiste döme til/ een Karl hafwa så länge stått för så många Mans Anfall. Men aldrig böd han til at vndsticka sig/eller bidia om Grid: Som Sighwatr säyer. Konung Oloff gick tå vp i före Rummet/ och såg hwad Erling tog sig före: Taalte til honom några Ord/och sade: Aundwerdir Horfir tu wid i Dag Erling: Erling swarar; Aundwerdir skolo Ernir kloast. (Obversum te nobis praebes hodie, Erling. Resp. Obverse aquilae conflictantur.) Ther om taalar Sighwatr. Tå sade Konung Oloff:

Will

Will tu gå mig til handa/Erling? Jag wil det/ sade han. Tog han tå aff sitt Hufwud Hielmen/ lade neder Swärdet och Skiölden/ och gick fram i föreRummet. Konungen stack Yxehörnet i Kinnen på honom/ och sade: Merckias bör Herrans Förrädare. Tå lop Aslackr Fitiaskalr til/och högg med een Yx honom i Hufwudet/ och stod hon straxt i Hiernan. Det war Banasår/ och Erling låt ther sitt Lijff. Tå sade Konungen til Aslackr: Haug tu allra manna armastir: (Tu hafwer huggit armare eller argare än någon Skälm i alla sina Dagar:) Nu högg tu Norrige vthur min Hand. Aslackr sade: Illa är det/ Herre/ om iag har eder Skada giordt/ förty nu tycktes iag winna Norrige eder til handa. Jag meenar/ at mitt Wilkor skall illa stå/ om i förtäncken mig i detta Wärck/ förty iag månde härföre hafwa så många Männers Otycke/ at iag wist behöfwer eder Tröst och Wänskap. Konungen sade: Det skal så wara. Sedan bad Konungen hwar Man gå på sina Skiep/ och göra sig som hastigast reesefärdiga. Wil wilia intet berö fwa thenna Walen/ (thessa döda Kroppar/) uthan hwar skal hafwa/som han har fått. Men gick tå hwar på sitt Skep/och tilrustade sig som bäst. Som the nu woro färdiga/foro Skepen Sunnan i Sundet: Bondahäären war tå/ som offta händer/ när högwicktiga Saaker tildraga sig/ at fast ther kommer myckit Folck tilsammans/ om man fåår stoort Nederlag/ och mister sina Höffdingar/ så kunna the intet hastigt fatta Rådh/om the äro Höffdingalösa. Ingen vthaff Erlings Söner war ther/ och bleff förthenskul intet Anfall vthaff. Konungen seglade sina färde Nordeth/Men Bönderna togo Erlings Lijck/ och alla the döda Kropparna/ som ther hade fallit/heem til Solöö. Erlings Död bleff myckit begråtin/ Och hafwer det warit mångas Taal/ at Erling hade warit then Förnämste och rijkaste Man i Norrige/vthaff them som intet boro Tignarnamn. Sighwatr Skald taalar här om/och vthi een annan Wijsa säyer Sighwatr/ at Aslackr hafwer begynt Frendwig (Frendwig kallas det/ när een slår någon aff sin Släckt eller Fränder ihiäl/) nästan obetänckt.

CLXXXII.

Erlings Söner woro sombliga Norr i Trändheem/och sombliga Norr på Haurdaland/och sombliga här inne vthi Fiorder/ och woro ther at samka Folck til sammans. Som nu Erlings Fränfall spordes dijt/ så följde ther Vthbod på/ at östan för Agder om Roga- och Haurdaland; Ther kom myckit Folck samman/ och foor thenna Hääären Norr med Erlings Söner effter Konung Oloff. När Konung Oloff foor ifrån Erlings Slag/seglade han Norr om Sund/ och war tå myckit lidit på Dagen. Så säya Män/ at han yrckte tå thenna Wijsa. Sedan foor Konung Oloff Norder med Landet/och fick tå i Sanning weeta/om Böndernas Församblande. Ther woro tå med Konung Oloff många Ländemän.

demän. Ther woro alla Arnas Söner / som Biarni Gulbrär Skald förmäler vthi det Qwäde / som han yrckte om Kalff Arnaßon. Konung Oloff foor alt ther til / han kom Nord om Stad / och lade til wid Häröy. Ther sporde han the Tijdender / at Håkan Jarl hade myckit Folck i Trändheem. Sedan rådfrågade Konungen sig hoos sitt Folck: Kalff Arnaßon äggade högeligen / at reesa til Trändheem / och slås med Håkan Jarl / fast stoor åthskilnad war på theras Macht. Detta Rådet följde många andra; Men sombliga affrådde det. Detta bleff tå slutit vnder Konungens Dom.

CLXXXIII.

Sedan hölt Konungen til Stenewag / och låg ther om Natten; Men Aslack Fitia Skald hölt med sitt Skep in til Borgund / och bleff ther öfwer Natten. Ther war för honom Wickleikur Arnaßon. Om Morgonen / när Aslack wille gå til sitt Skep / giorde Wickleikur Anfall på honom / och wille hämnas Erling: Ther bleff Aslack slagen. Tå kommo til Konungen hans Hirdmän / Nordan vthur Freckoy / the som om Sommaren hade hemma sutit / och sade sådanna Tijdender för Konungen / at Håkan Jarl och många Ländamän woro komna om Afftonen i Freckoysund / med myckit Folck / och wilia the taga Lijfwet aff tig / Konung / och dit Följe / om the bliswa tig öfwermäcktige. Konungen sände Män vppå thet Fiäll / som ther war / och när the kommo dijt / sågo the Norr til Biarmöö; Blefwo warse / at Nordan ifrån kom een stoor Häär och många Skep: The foro altjå neder igen / och sade Konungen / at Hären kom Nordan effter / men Konungen låg ther med 12. Skep. Sedan låt han blåsa / och föra Tiälden aff Skepen: Man tog tå til åran. Så snart the lade vthur Hafwet för Trändernas Häär / Nordan för Tiottande / och hade halff-tredia tug Skep / (det är 25. Skep.) Tå hölt Konungen in om Nirsi / innan för Hundwer. Som han nu kom fram til Borgund / tå foor thet Skep emoot honom / som Aslack hade ägt / och sade the honom / Aslackr Fitia Skallas Dråp. Konungen war illa til fridz öfwer thessa Tijdender / och kunde doch icke hafwa Vppehåll med thenna Reesa: Foor han altså in om Weigsund och Skott: Tå skiltes hans Följe ifrån honom. Såsom Kalff Arnasson / och många andra Ländamän / och foro til Håkan Jarl. Konung Oloff hölt fort med sin Reesa: Han kom i Rodrarfiord / och lade så vthi Waloalt: Ther gick han ifrån sina Skep: Han hade tå otta Skep / them låt han draga vpp / och lade neder Skepen i Forwarning. Sedan satte han sitt Landtiält på Stranden / som heet Sulter: Ther äro skiöna Wallar / och vpräckt ett Kors wid Stranden. Buanden / som bodde på Möre / heet Brusi: Han war Höffding öfwer Dalarna. Sedan kom Brusi neder / och många andra Bönder til honom / och fägnade honom wäl / som tilbörligit war. Men han giorde sig

blider

blijder emoot them. Tå ſporde Konungen/om man kunde reeſa vhr Daalarna/ och til Låſiar? Bruſi ſade; at een Vrd låg i Dalarna/ ſom kalla-des Säffs Vrd/ och kunna hwarcken Mån eller Håſtar komma ther öfwer. K. Oloff ſwarar; Ther på wil iag wåga/Bonde/det må gå ſom Gud wil: Men komma i med edra ökar i Morgon/ kommen och ſielffwa/ och låter oß ſee/ huru ther tilſtår/ når wij komma til Vrden/ om wij kunna tå hafwa någon Vthwåg/ eller intet/ at komma ther öfwer med Håſtar.

CLXXXIV.

Når thet Dagades/ kommo Bönderna med ſina ökar/ ſom Konungen hade begiårt/ och flötte ther på ſina Klåder/ och andra Saaker/ men heela Föliet gick theßlijkeſt och Konungen; Han gick alt dijt ſom heeter Moßbrecka/ och hwilade ſig ther; Når han kom på Breckan eller Backan/ ſatt han ther een liiten ſtund/ ſåg neder i Fiorden/ och ſade; Een mödoſam Reeſa hafwa i fått mig/ mina Låndemån/ ſom nu hafwa eder Troo forwandlat/ och doch warit wåra Wånner/ een tiid bort åth/ och hållit eder före/ at wara oß trogna. Ther på Breckan ſom Konungen ſatt/ ſtå nu twenne Kors. Tå ſteeg han på een Håſt/ och reed Daalen oppåth/ och hölt intet vpp/ förr ån han kom til Vrden. Tå frågade Konungen Bruſi/ om ther woro några Sommarſtugur/ ſom Folck kunde wara vthi? Han ſade; ther wara ſå. Tå nedſatte Konungen ſitt Landtiäldt/ och bleff ther öfwer Natten. Om Morgonen bad Konungen them faara til Vrden/ och freſta om the kunde komma öfwer med Wågnen. The foro wål/ men woro tröga/ och ſade/ at the hade föga ther at beſtålla. Når the woro bortfarna/ kom then Mannen til Konungen/ ſom rådde öfwer Maatwarorna/ och ſade at ther war intet meera Maat ån ſom twå Nöötfall; Men i hafwa fyra-hundrade Man med eder/ och ett hundrade Bönder. Tå ſade Konungen/ at han ſkulle vppſåttia alla the Kiåtlar/ ſom ther woro/ och låta något Kiött i hwarthera: Thet han och giorde. Konungen gick tå til/ och ſlog Korßmårcke öfwer/ och befalte ſedan Maat-reeda. Konungen gick til Seffs Vrd/ ther the ſkulle rödia Wågen. Når han kom dijt/ ſutto the alla/ och woro trötta. Tå ſade Bruſi; Jag ſade eder Konung/ men i wille intet troo mig/ det man icke hade at ſkaffa med thenna Vrden. Sedan lade Konungen aff ſig Skickian (Kiortelen/) och ſade/ at the ſkulle alla komma diit/ och freſta åntå: Thet bleff giordt. Tå förde tiugu Mån the Steenar diit/ ſom the wille/ hwilcka hundrade Mån hade intet tilförna kunnat röra. Rödde the altſå Wågen för Middagen/ at ther öfwer kunde både Mån och Huſtrur fara med theras Klöff/

intet anorledes/än som på een slätt Wald. Sedan foor Konungen dijt neder/ som theras Maat war/ och nu Heeter heller Kelda/ ther stäår och nu een Helle hoos: Ther twettade Konungen sig vthi.. Om någon warder siuck i Daalen/ och dricker aff detta Wattnet/ tå blifwer han bättre aff then Siukan. Sedan gick Konungen til at få sig Maat/ och the alla. När Konungen war mätt/ sporde han/ om ther woro några Sommarhuus vthi Daalen/ ofwan för Vrden/ vth med Fiället/ som man kunde wara vthi öfwer Natten. Brusi swarade/ at ther war ett som heeter Gränningar/ men ther kunde ingen Menniskia wara om Nätterna/ för the Troll och Spökeri/ som ther woro. Konungen befalte them sig giöra reesefärdiga/ såyandes sig wilia blifwa ther öfwer Natten. Tå kom then Mannen til Konungen/ som rådde öfwer Maten/ såyandes/ ther wara öfwermåttan myckin Maat/ icke wetandes hwar ifrån then kommen war. Konungen tackade Gud för sin Gåfwa/ och låt gifwa Bönderna/ som foro neder för Daalen/ så mycket the orkade båra. Konungen war vthi Sommarhuuset om Natten. Wid Midnatztiid/ när alla soffwo/ låt det vthi Fäåfällan myckit illa/ och sades: Tina Bönder brenna mig/ Konung Oloff/ at iag nu intet får wara vthi min Hybbel/ (sade Spöket/) nu måste iag fly och komma aldrig mehr i thenna Fäåfollan. Om Morgonen när man wacknade/ reeste Konungen op til Fiälden/ och sade til Brusa/ här skal byggas een Gård/ och lärer then Bonde alltijd hafwa Framgång/ som her boor: Hans Korn skal aldrig frysa/ fast än thet fruse både ofwan och nedan för Gården. Sedan foor Konungen öfwer Fiällen: Han kom fram wid een Boo/ och bleff ther öfwer Natten.

CLXXXV.

Oloff här tå warit femton Wintrar Konung/ then Winteren ther inräcknad/ som han och Swen Jarl woro båda i Landet/ så och then som hafwer nu een tijd bort åth warit omtaalad: Thet war ledit een tijd öfwer Jul/ när han lemnade sina Skep/ och gick på Landet.

Thenna Tijdz Skilnaden hafwer först Are Torgilßon then Frode skrifwit/ hwilcken både war Wijs/ Sanfärdig/ Minnig och Gammal/ at han mins the Män/ och hade Saagor vthaff them som för ålderen skull woro så gambla/ at the mintes thesse Tijdender/ som han sielff hafwer skrifwit i sina Bööker. Han hafwer och nämbt the Män aff hwilcka han hafwer lärdt thessa Fröde. (Fröde är Sagor/) Men det är gemenc Mans Saan/ at Konung Oloff hade warit femton Wintrar Konung öfwer Norrige/ förr än han bleff slagen. The som räckna/ tå räckna the Swen then Winteren/ at hafwa rådt öfwer Rijket/ som

som han sidst war i Landet: Förty Oloff war sedan femton Wintrar Konung/ så at han leffde.

CLXXXVI.

När K. Oloff hade warit om Natten på Låsiom/ så foor han Dag ifrån Dag/ först til Gulbrandzdaal/ och ther ifrån vth på Hedemarck. Thet syntes tå/ hwilcka hans Wänner woro/ förty the fölgde honom/ men the andra skiltes ifrån honom/ som med mindre Troheet hade honom tiänt; Men sombliga wände sig til Owenskap/ och fullkommelig Fiendskap. Man befann det måst på många Vppländingar/ som illa hade behagat Thores Död. K. Oloff gaff många Loff til at reesa heem/ som Barn och Boo hade at förestå: Förty them tycktes wäl kunna föresee/ hwad Frijd ther gaffs theras Wårdnader/ som bort vhr Landet foro med Konungen. Tå giorde Konungen kunnogt för sina Wänner/ at han årnade fara vhr Landet/ först öster i Swea Wälde/ och rådslå ther/ hwart han skulle reesa ther ifrån/ och bad sina Wänner så tänckia/ at han kommer igen i Landet/ om Gud vnte honom Lijfwet. Han sade och/ det wara honom i hogen/ at Folcket i Norrige måtte ännu alt wara honom til tiänst förplichtat. Jag meenar och/ sade han/ at Hakan Jarl skal een lijten tijd hafwa Riiket Norrige/ hwilcket många intet mände tyckia vnderligit/ ty Håkan Jarl hafwer förr fattas lycka emoot mig. Men fåå lära det troo/ fast iag säyer/ som thet mig förekommer/ om Knut then Rijke/ at innan fåå Wintrar blifwer han död/ och alt hans Rijke om intet/ och inge vtaff hans Släckt får något Vpsteg/ om det så går/ som iag meenar. När Konungen wände igen med sitt Taal/ giorde man sig resefärdig. Tå wände Konungen med det Folcket/ som honom följa wille/ öster til Eyda Skog. Ther war tå med honom Drotning Astrid/ Vlffhild theras Dotter/ och Magnus theras Son/ Ragnwald Brusasson/ Arna Söner/ Finn/ Thorberg/ Arne och flere Ländamän/ så at Konungen hade goda och dugeliga Män. Biörn Stallare fick Loff at reesa heem til sitt Boo/ och många Konungens Wänner foro tilbakars heem til sitt/ med Konungens Förloff. Konungen bad the skulle låta honom weeta/ om några Tijdender tildrogo sig/ som honom woro aff nöden at weeta. Konungen drager ther med sin koos.

CLXXXVII.

Nu är at säya om K. Oloffs Reesa/ at han foor först vhr Norrige/ öster om Eyda-skog til Wermeland/ ther ifrån til Waßbo/ och så öfwer then Skogen/ (Tijdweden/) som Wägen ligger öfwer/ och kom fram i Närike. Ther war för honom een riick och förmögen Man/ som heet Sigtryger. Han hade een Son/ som sedan bleff een förnämlig Man. Konung Oloff bleff länge om Winteren hoos Sigtryger. När

Sommaren begyntes/ fick han sig Skep och foor så alt til theß han kom öster til Gardarijke/ til Konung Jarißleiff och Drotning Ingierd. Drotning Astrid och Vlffhild Konungens Dotter woro qwarre i Swerige/ en sin Son Magnus hade han öster med sig. Konung Jarißleiff fägnade Konung Oloff wäl/ och tilböd honom at wara hoos sig/ och hafwa ther Land til slijck Omkostnad/ som honom behöffdes/ at vppehålla sit Folck med: Detta Tilbodet annammade Konung Oloff.

CLXXXVIII.

Thet säyes om Konung Oloff/ at han war een skickelig Man vthi sina Seder: Bönröcken (orationis cultor) all sin Lijffztijd. Men sedan hans Mootståndare togo öfwerhanden/ och Rijket förminskades/ tå lade han all Hog til/ at tiena Gud; Honom förhindrade tå inga Omsorger eller Arbete ther ifrån/ som han hade tilförna hafft/ förty han hade heela then tijden/ som han war Konung/ lagt sig Winn ther om/ som måst war nyttigt: Först at frija och frälsa Landet ifrån vthländska Höfdingars Träldom/ och sedan at wända Landzfolcket til then rätta Troon; thertil med at stiffta Lag och Landzrätt/ och det giorde han för rättwisan skull/ at straffa them som Orätt giorde. Thet hade warit Seed i Norrige/ at Landamänna- och rijka Bonda-söner foro med Häärskep/ och aflade sig Fää/ röfwandes både Landsens Inbyggare/ och Vthlänska. Men sedan Oloff tog Konungadömet/ befrijade han så sitt Land/ thet han förtog alt Röffwerij innne vthi Landet: At om rijka Männers Söner giorde det/ som honom tycktes bryta Friden/ eller vhr Laget giek/ förmåtte han straffa them/ och låt han them intet annat förspilla än Lijff eller Lemmar/ och halp ther emot hwarcken Böön eller Fääböter: Sådom Sighwatr säyer. Han låt Riika och Oriika hafwa lijckt Straff; Men Landsens Inbyggare tyckte thet wara altfor-stor Stränghet/ och vpfyltes förthenskul emoot honom med Fiendskap/ när the kommo til at släppa sina Fränder vnder Konungens Dom/ fast Saakerna woro sanna. Och war detta Begynnelsen til then Vpreßning/ som Landzfolcket giorde emoot honom/ at the intet tålde hans Rättfärdigheet/ men han wille heller förlora Tignen/ (Majestatem) än affstå rätt Dom. Men then Saaken war han beskylt före/ at han war nisk på Fää/ ty han war mild emoot sina Wänner. Men detta war Orsaaken/ at man giorde Ofred emoot honom/ effter han war sträng och straffade; Men Knut framböö öfwermattan myckit Fää. Theßföruthan blefwo Stoora Höffdingarna ther med bedragna/ at han lofwade them Tign och Rijke/ och theßföruthan at Folcket war willigt/ at taga emoot Håkan Jarl/ förty han war för Wänsäl aff Landzfolcket/ när han regerade Landet.

Håkan

CLXXXIX.

Håkan Jarl hade lagt med sin Håår vhr Trändheem/ emoot K. Oloff/ och Söder på Möre; som förr war sagt. Men når som Oloff hölt in vthi Fiorden/ söckte Jarlen effter them; Tå kom ther Kalff Arnaßon och mötte honom/ tillijka med flere andra/ som hade skilts ifrån Konungen. Kalff war ther wål fågnad. Sedan hölt Jarlen dijt/ som Konungen hade vpsatt sina Skep i Rodra Fiord vthi Wall daal. Jarlen tog ther alla the Skep/ som Konungen ågde; låt vthskiuta och förfårdiga them. Tå woro Mån deelte/ til at styra Skepen: Een Man war med Jarlen/ som heet Jokul/ een Jßlåndare: Han war Bård Jökuls Sons Son vhr Waßdaal: Thenna tilföll at styra Wijsunden/ som Konung Oloff hade haft. Han yrckte tå thenna Wijsan. Een lång Tijd ther effter/ råkade Jokul ihoop med Konungens Folck på Gottland/ hwarest han bleff fången; och låt Konungen leda fram honom at affhuggas. Tå bleff et Spö wredit i hans Håår/ och een Man hölt det i åndan. Jockul satte sig neder på een Backe. Een Man gick fram och högg honom. Jockul hörde Dohnen/ och reeste sig vp. Hugget kom i Hufwudet/ och ther af bleff ett stoort Såår. Konungen såg at thet war Banasåår/ och bad hålla vp med honom. Jokul satte sig vp/ och yrckte een Wijsa; Och bleff sedan Död.

CXC.

Kalff Arnaßon foor med Håkan Jarl Nord til Trändheem/ och böd Jarlen honom til sig/ at gå honom tilhanda. Kalff sade at han wil först fara in på Eygöö/ til sit Boo/ och beråda sig ther; Hwilcket han och giorde. Som han nu kom heem/ befant han strart/ at Sigrid hans Hustru/ war nåstan stoor til mods/ och vpråcknade them Harm/ (Hon kallade det så/) som han hade lådit aff Konung Oloff. Thet först/ at han hade låtit Dräpa Aulfi/ hennas Bonde/ och nu twenne hennas Söner. Och hafwer tu/ Kalff/ sade hon/ warit medat taga them aff daga; Hwilcket iag intet wåntade aff tig. Kalff sade/ at det war skiedt emoot hans Wilia/ at Thorer bleff tagin aff Daga/ alldenstund han hade budit Fåå för honom; Men når Griotgard bleff slagin/ miste iag Arnbiörn min Broder. Thet war wål/ sade hon/ at tu åthniöt det aff Konungen: Kan och therföre hånda/ tu wil hånmas min Harm. Tu såg fuller/ når Thoro tin Fosterson war dråpin/ hurumyckit Konungen wördade tig. Tolickt håmngirugt Taal hade hon altijd fram för Kalff. Han swarade offta bistert; Men doch på sijdlyckton bleff det så/ at han låt bedraga sig aff hennas Taal/ och lofwade gå Jarlen tilhanda/ och han wille föröcka hans Förlåning. Sigrid sånde Bod til Jarlen/ och låt såya honom/ huru Saaken war beskaffat med Kalff. Når Jarlen fick detta weeta/ sånde han Bud til Kalff/ at han skulle komma vthi Byn til honom. Kalff foor

liten tijd ther effter nord til Nidaros/ och fan ther Jarlen. Han bleff ther wäl emoot tagen: Jarlen och han kommo vthi alt öfwer eens/och beslöto ther med/ at Kalff skulle gå Jarlen til handa; och tog stoora Förläningar aff honom. Sedan foor Kalff heem til sitt Boo/ och hade högsta öfwerråd öfwer Trändheem. Som nu Wååren begyntes/giorde Kalff ett Skep färdig/ som han ägde/och drog ther med Wäster til Engeland/förty han hade det spordt om Konung Knut/at han hade tideliga om Wåren seglat til Engeland. Konung Knut hade tå gifwit Harald/Thorkil then Höfwas Son Jarldömet i Danmarck. Kalff Arnaßon fann Konung Knut straxt som han kom til Engeland; Edsom Biarne Gullbraar Skall qwäder. När Kalff kom til Konung Knut/ tå fägnade han honom synnerligen wäl/ och hade honom til taals med sig. Thet föll i theras Taal/ at Konung Knut begärade aff Kalff / taga på sig / at göra Vpreßning emoot Konung Oloff/om han söckte at komma i Landet igen: Men iag skal/ säyer han/ gifwa tig Jarldom/ och låta tig råda öfwer Norrige: Men Håkan Jarl min Frände/skal fara til mig: Thet är bäst för honom/ förty han är så blödhiertat/at iag troor honom intet hafwa Mood emoot Konung Oloff/om the råkas. Kalff lydde Konungens Ord/ och war willig til at emottaga Tignen. Detta Anslaget bleff emillan them bekråfftat. Tå giorde Kalff sig färdig til at reesa heem. När the åthskiltes/ gaff Konung Knut honom hederliga Begåffningar: Hwar om Biarne talar. Sedan foor Kalff tilbakars til Norrige/och kom heem til sitt Boo.

CXCI.

Håkan Jarl foor om Sommaren vhr Landet Wäster til England/ och när han kom dit til Konung Knut/ fägnade han honom wäl. Jarlen hade een Fästemö i England/och foor han at besökia henne/ ärnandes at hålla sit Bröllup i Norrige/ och skaffade sig the Saaker i England til Bröllopet/som intet stodo til at bekommas vthi Norrige. Han giorde sig reesefärdig om Hösten / och bleff seent färdig. Om hans Reesa är det at säya/ at Skepet bleff borto/och ingen Menniskia kom ther ifrån. Det är sombligas säyn / at Skepet haar synts på een Dag om Afftonen vthi een häfftig Storm/vthe på FätLandzfiord/ (belägen vthan för Skottland/) och säya the således/ som thet följde/ at Skepet skal hafwa nederwräckts i Swalget. (Huru ther om är/) Så weet man det i sanning/ at Håkan Jarl bleff borto i Hafwet/ och aldrig kom någon ting til Landz/aff det som på detta Skep hade warit. Then samma Hösten sade Kiöpmännerna thenna Tijdenden/at man meente/Jarlen wara bleffwin borto. Thet wiste och alla/at han kom then Hösten/ hwarcken til England eller Norrige. Landet war altså tå Höffdingalöst

Biörn

CXCII.

Biörn Stallare satt hema vthi sitt Boo/ sedan han skiltes ifrån K. Oloff. Biörn war een namnkunnig Man/ och spordes thet straxt wijda/ at han hade satt sig stilla. Håkan Jarl och andra Landzens Förrådata fingo detta weeta. The skickade tå Mån och bud til Biörn. När Sändingaboden kommo til honom/ tog han wäl emoot them: Kallade them för sig/ och frågade effter theras åhrende? Then som för them war/ bar fram Konung Knutz och Håkan Jarls Helßning. Ther til sade han/ honom hafwa spordt myckit om tig/ och at tu hafwer länge fölgt Oloff then Digra/ och warit sin Owän. Thet är nu tig til görandes/ at wända tig dijt/ til at få Tröst och Wänskap/ som största Macken är/ ibland alle the Män/ som vthi Nordre-deelen boo. The få nu see/ som hafwa fölgt Oloff/ huru han hafwer nu skilts ifrån eder/ at J äro vthan Tröst hoos Konung Knut och hans Män/ alldenstund the i fior Sommars härjade i hans Land/ och dräpte hans Wänner/ hwilcket han doch tager til tacka. Nu biuder Konungen eder sin Wänskap/ men det woro mackligare/ at j bodo honom; biuder Fåå til. Biörn swarar på hans Taal: Jag wil nu sittia stilla vthi mit Boo/ och tiäna inga Höffdingar. Sändingaboden sade: Slijka äro Konungzmän/ som tu är: Det kan iag säya tig/ at tu hafwer twenne Wilkor för handen: Det eena at faara biltoger ifrån tin Egendom/ lijka som Oloff tin Stallbroder: Thet andra/ hwilcket tiänligare är/ at taga emoot Konung Knutz och Håkan Jarls Wänskap/ blifwa theras Man/ fälla ther til tin Troo/ och taga här dit Underhåld. Han slog tå vthur een stoor Pung mycket Engelskt Silfwer. Biörn war girug på Penningar/ bleff stuck i Hogen/ och tystnade/ när han såg Silfweret/ och betänckte hwad han skulle taga sig före. Honom tycktes myckit/ at mista sin Egendom/ och olijckt/ at Konung Oloff skulle få Vpreßning i Norrige. Sändingebodet befant at Biörn bleff beweckt aff Penningarna: Kastade fram twå Digra Gullringar/ och sade: Tag nu Fäät/ Biörn/ och swär oß Eed. Jag loswar tig/ at lijtet är detta Fåå/ emoot det som tu månde få/ om tu kommer heem til K. Knut. Aff thessa Penningars Myckenheet/ och fagra Löfften/ bleff han igenom Girugheet bedragen; Tog Penningarna/ gick them til handa/ och swor Konung Knut och Håkan Jarl TroheetzEed. Tå foro Sändingeboden heem.

CXCIII.

Biörn Stallare sporde the Tijdender/ som rätt nu war omtaalt/ at Håkan Jarl war vndkommen: Tå wände han sit Skaplyndi/ och ångrade sig högeligen/ at han hade ryggat sin troo/ emoot Konung Oloff/ ty han tyckte sig wara frij för thet Löffte/ han tå hade giordt/ at wara

Håkan

Håkan Jarl lydig. Biörn tyckte och thet wara wäntandes/at Konung Oloff skulle få Upreeßning igen til Rijket i Norrige/aldenstund Landet war Höffdingalöst. Han giör sig reesefärdig/som snarast han kunde/ och hade några Män med sig: Foor sedan Nat och Dag/ thet med Håstar och til Skepz/ så fort han någonsin förmätte/och wände intet för igen aff sin Reesa/ån han kom wid Juletijden öster i Gardarijke/ til Konung Oloff. Konungen bleff glad öfwer hans Ankomst/ och spordе effter Tijdender ifrån Norrige. Biörn sade/ at Jarlen war vndkommen/ och Norrige war Höffdingalöst: öfwer thessa Tijdender/ blefwo många glada/ aff them/som med Konung Oloff woro/ och hade sina Frånder och Wänner vthi Norrige/ och gerna wille på Heemwägen. Manga andra Tijdender sade Biörn för Konungen/ som honom woro förweetne at höra. Tå frågade Konungen om sina Wänner/ huru the höllo sin Troo emoot honom. Biörn swarar nåstan olika. Sedan stod Biörn vp/och föll neder för Konungens Fötter/ tog fast om then eena Footen/ och sade/ Alt i Gudz Wåll och Edert/ Herre. Jag har tagit Fåå aff Konung Knutz Män/ och sworit them Troohetz-Eed. Men nu will iag följa eder/ och intet skillias ifrån eder/ så länge wij bägge lefwa. Konungen swarar: Statt strax vp Biörn: Förlijckta skola wij wara/ men förlijka tig med Gud. Fuller måste iag det weeta/ at fåå äro the nu i Norrige/ som hålla sin Troo emoot mig/ när slijka Män/ som tu är/ blifwa affälliga. Det är och sant/ at Folcket sitter ther i stoor Fara/ alldenstund iag är fiärran/ och the sittia för mina Fienders Ofrid. Biörn sade för Konungen/ hwilcka måst woro begiffna på/ at vpreesa Fiendskap emoot honom. Han nämbde ther til Erlingz Söner aff Jadar/ och andra theras Frånder: Einar Tambaskielfir/ Thore Hund/ Kalff Arnason och Hareck aff Tiotöö.

CXCIV.

Sedan som Konung Oloff war kommin i Gardarijke/ hade han stoor ånoga/ och hörade hwad Råd han skulle taga. Konung Jarißleiff och Drotning Ingierd/ bodo honom blifwa hoos sig/ och bödo honom taga thet Rijke/ som Wulgaria heeter; Det war een Deel aff Gardarijke: Ther i Landet war alt Folcket Hedet. Konung Oloff öfwerwägde detta Tilbodet med sig/och sade det för sina Män. Alla affrådde det/ at han skulle ther stanna/ och äggade Konungen at faara Norder til Norrige/ til sit Rijke. Konungen hade det och i Sinnet at reesa vth til Jorsala/ (Hierusalem/) eller til andra heliga Städer/ och gå vnder Reglo/ (det är/ sättia sig i Klöster/ vivere vitam regularem) Men doch war det måst i hans Hog/ at draga til Norrige/ om något ämne kunde finnas/ at han kommo til sitt Rijke igen. När han nu hade thessa Tanckar/ minte han sig på at the tijo största hans Konungawäldes Wintrar/ woro honom

allting

allting lyckelige och behagelige/ men sedan woro alla hans Anslag honom tunga och beswärliga/ och alt Lyckans försökande Mootsträfwigt. Twiflade han förthenskul/ om det skulle wara klockt Råd/ at trösta så myckit på Lyckan/ och fara med lijten Macht i sina Fienders Händer/ ther som heela Landet hade slagit sig til at giöra honom Mootstånd. Sltick åhoga hade han offta/ och sköt sin Saak til Gud/ bediandes honom gifwa sig in/ det honom syntes bäst wara.

CXCV.

Thet war een Natt/ at Konungen låg vthi sin Säng/ och wackte långt på Natten/ tänckiandes med een stoor åhoga på sina Anslag/ tå bleff Hogen trött/ och Sömn kom vppå honom/ doch så löös/ at han tyckte sig see/ hwad som giordes i Huuset. Han såg een stoor och hederlig Man stå för Sängen/ vthi dyrbara Kläder. Konungen föll hälst i Sinne/ at det månde wara Konung Oloff Trygwasson. Thenne Mannen sade til honom: Är tu åhogsam om dit Företagande? Thet tyckes mig vnderligit/ at tu twiflar ther om hoos tig; Så och thet/ om tu ärnar at nederlägga then Konungzliga Tign/ som Gud hafwer tig gifwit; Sammaledes och om det Oråd/ at tiggia Rijke aff vthlänska Konungar/ och the obekanta. Faar nu heller tilbakars til dit Rijke/ och rååd länger therföre med then Mackt/ som Gud warder tig gifwandes/ och låt intet tijna Vndersåtare skräma tig: Thet hörer een Konungzlig åhra til/ at få Seyer emoot sina Owänner: Thet är och een hederlig Dödh/ at falla i Streijd med sin Krijgzhär; Eller meenar tu tig hafwa något Orätt i thenna Trätan? Intet skalt tu det giöra/ at tu mißtröstar vppå tig sielff/ när tu hafwer Sanningen at påstå; Hwarföre må tu dristeligen söka dit Rijke/ ty Gud månde bära tig Wittne/ at det är tijn Egendom. När Konungen wacknade/ tycktes honom/ som han såg Hamnen aff Mannen/ som bortgick. Effter detta vphärdade han sin Hog/ och beslöt fast det Rådet/ at faara til Norrige; Hwar til han/ och alla hans Män woro måst williga. Han inbillade sig i Hogen/ Landet stå straxt til at öfwerwinnas/ effter det war Höffdingalöst: Han meente och/ at om han kommo sielff/ tå skola många wara/ som giorde honom Bijstånd. När han giorde detta Rådet oppenbart för sina Män/ tå vptogo alla det tacksamligen.

CXCVI.

Then Händelsen tildrog sig i Gardarijke/ när K. Oloff war ther/ at een förnämblig Enkias Son fick een Bolde i Halsen/ och gick det så hårdt på Swenen/ at han förmätte ingen Maat smaka/ så at alla wäntade hans Död. Swenens Moder gick til Drottning Ingierd/ förty hon war bekandt med henne/ och wiste henne Swenen. Drottningen sade/ at hon kunde inga Läkedomar ther vppå lägga. Gack/ sade hon/ til

Konung Oloff; Han är then bäste Läkare/och bed honom taga med sina Händer på Swenens Bolde: Och om han intet ellieft will/ så säy honom mina Ord. När hon kom til Konungen / sade hon sin Son wara banwänlig/aff een Bolda vthi Halsen/och bad honom taga på Bälden med Händerna. Konungen sadt åt henne/at han war ingen Läkare/och bad henne fara dijt som Läkara woro. Hon sade at Drotningen hade henne dit wijsat/och hon bad mig säya här til sina Ord/at j willen gifwa här til Läkedom/som i kunnen. Hon sade och/ at i äro then bästa Läkare i Staden. Tå tog Konungen med Händerna om Halsen på Swenen/ och krammade Bolden något länge/alt til theß Swenen rörde Munnen. Tå tog han Bröd/ bröt det/och lade i Kors vthi Handen på sig/och sedan i Muñen på Swenen/och han swälgde det neder: Tå togz all Wärcken vhr Halsen/och på få Dagar bleff han frisk. Hans Moder/ och alla Swenens Fränder bleswo glada. Thetta hölts så före/ som Konung Oloff hade een god Läkare-Hand/som säyes om the Män/ som then Idrotten är gifwen. Men sedan hans stoora Vnderwärck bleswo bekanta/ så hölts det för ett sanfärdigt Vnderwärck hoos många.

CXCVII.

Thenna Händelsen tildrog sig een Söndag/ at Konung Oloff satt vthi stoor åhoga/och acktade intet effter Tijden. Han hade een Kniff och Trästicka i Handen/ och tälgde ther aff några Spänar. Een vthaff hans Tienare stod för Bordet/och hölt på hans Bordkaar: Thenna såg hwad Konungen giorde/och förstod/at han tänckte på något annat; Sade förthenskul; J Morgon är Måndag/Herre. Konungen såg på honom/ när han hörde detta/och kom så ihog/hwad han hade giordt. Tå bad Konungen få sig Liws/ och sammanhämta alla Spänerna/som han hade tälgt. Han satte ther på Eeld/och lät them brinna i sin Hand: Hwar vthaff är til at bemärckia/ at han hafwer troligen hällit Gudz Lag och Bodord/ i det han intet wille öfwergå/ det han wiste bäst tiänande.

CXCVIII.

När Konung Oloff hade beslutit med sig/ at reesa heem åt/ tå sade han det för Konung Jarißleiff och Drotning Ingerd. The affrådde honom thenna Reesan/ och sade at han skulle hafwa i theras Riike det Wälde/som honom tycktes tiänligast: Och bodo honom intet at gifwa sig vthi sina Fienders Wäld/ med så lijtet Folck som han hade. Tå sade Konung Oloff them sina Drömar: Ther til sade han det wara sin Meening/ at detta war Gudz Försyn. När the befunno/ at Konungen hade beslutit hoos sig/ at fahra til Norrige/ tilbudo the honom alt det Biistånd / som han wille aff them hafwa.

Konun-

Konungen tackar them för sin goda Wilia/ med fagra Ord/ och sade/ at han wille gerna hafwa aff them/ det han behöffde til thenna Reesan.

CXCIX.

Strax efter Julen begynte K. Oloff giöra sig reesefärdig/ med så när 200. sina Män: Konung Jarißleiff fick them alla Ökar och Reetyg/ Som the behöffde. När Konungen war färdig/ drog han sin Wäg. Konung Jarißleiff och Drotning Ingierd ledde han hederligen ifrån sin Hand. Magnus sin Son lemnade han ther qwar hoos Konungen. Konung Oloff foor tå först/ alt ther som frusit war/ in til Haffwet. När Wåren begyntes/ och Siön bleff löös/ giorde the sina Skep färdiga: När the woro färdiga/ och fingo Börr/ seglade the. Thenna Reesan afflop wäl/ och kom med sina Skep til Gotland: Han sporde ther Tidender ifrån Danmarck/ Swea Wälde och Norrige. Tå war i sanning spordt/ at Håkan Jarl war vndkommen/ och Landet i Norrige war Höffdingalöst. Konungen och hans Män tyckte tå wäl wara med sin Reesa. Ther ifrån seglade the til Sweidiot. Konungen lade vp i Lögan/ och hölt så vp i Landet til Aros / och sande Män til Aunund Swea Konung/ och lade Möte med honom. Konung Aunund foor och fann Konung Oloff/ som han hade begiärt : Ther kom Drotning Astrid til mötes med honom/ med the Män / som henne hade fölgt: The fägnade ther hwar annan wäl. Konung Aunund fägnade och Konung Oloff sin Måg.

CC.

Nu skal säyas/ hwad the togo sig före i Norrige wid thenna Tijden. Thore Hund hade reest thesse twå Wintrar til Finland: Och hade han bägge Gångarna warit länge på Fiällen/ och fått öfwermättan myckit Fää: Han hölt och åthskillig Kiöpenskap med Finnarena/ och lät giöra sig tolff Lapmuddar med så stoort Kocklerij/ at intet Wapn kunde fästas ther vppå/ myckit mindre än på någon ringat Brynia. Then sidsta Sommaren/ giorde Thore ett långt Skiep färdigt/ som han ägde/ och besatte det med sine Huußkarlar. Han stämde Bönderna tilhopa/ och kräffde Ledung alt öfwer then Nordeste Delen aff Landet. Ther kom mycket Folck tilsammans/ och han foor med thenna Häär Nord åth. Hareck aff Tiöttöö hölt och på at sambla Folck/ och fick een stoor Hoop. Många wärdiga Män gofwo sig och på thenna Reesan/ fast the woro Förmän. The giorde thet kunnigt/ at thenna Häär skulle fara emoot Konung Oloff/ och wärja Landet för honom/ om han kommo östan ifrån.

CCI.

Einar Tambaskelfiir hade högsta öfwerrådet vthi Trändheem/ sedan Håkan Jarls Frånfall spordes. Håkan tyckte sig och Eindrida wara närmast komma til then Egendom/ som Jarlen hade ägt. Einar drog

sig til minnes det Löffte och wänliga Taal/ som Konung Knut hade honom lofwat/ när the skiltes åth. Einar lät tilreda et Skep/ som han ägde/ och när han war färdig/ hölt han Söder med Landet/ och så Wäster i Hafwet/ afstående intet förr thenna Reesa/ innan han kom til Engeland. Ther fan han Konung Knut/ och fägnade honom wäl. Einar framförde sina ährender för Konungen/ och sade at han war nu disskommen/ at förfara om det Löffte som Konung Knut hade honom lofwat/ det han skulle bära Tignarnamn i Norrige/ om Håkan Jarl kommo något wid. Konung Knut swarar/ och säyer/ at thenna Saaken witter mycket annorledes. Jag hafwer nu sändt Män och wissa Teckn til Danmarck/ til Swän min Son/ och ther hoos har iag gifwit honom Riiket i Norrige. Men med tig wil iag hålla Wänskap: Tu skal hafwa tå lijka Ärotittlar aff mig/ som tu är bördig til/ at wara Ländaman/ hafwa stoora Förläningar/ och wara så myckit fram för andra Ländemän/ som äro högwärdigare än andra. Einar såg tå/ hwad Vthgång hans ährende wille hafwa/ och giorde sig förthenskull reesefärdig hemåth. När han nu wiste Konungens Företagande/ och det wara wäntandes/ om Konung Oloff kommo östan ifrån/ at icke månde blifwa fredeligit i Landet; Tå kom honom det i hogen/ at det war ingen åhra/ skynda med Reesan/ om the skulle slås med Konung Oloff/ och hafwa äntå ingen Wedergälning/ mehr än som förr. Einar seglade vthi Hafwet/ när han war färdig/ och kom til Norrige/ när thessa Tijdender woro skiedda/ som mäst hände thenna Sommaren.

CCII.

Höffdingarna vthi Norrige/ sände Speyare öster til Swerige/ och Söder til Danmarck/ om Oloff skulle komma östan vhr Gardariike. The fingo straxt med största hast förnimma/ at Oloff war kommen östan ifrån til Swidiot. När the blefwo detta i Sanning warse/ gick Bodkafle öfwer alt Landet/ och war stämt Man vhr Huuse til Vndsättning. Ther kom tilsammans een öfwermåttan stoor Håär. The Ländamän/ som woro ifrån Agder- Roga- och Haurdaland/ deelte sig: Sombliga wände öster/ och sombliga Norr/ och tycktes the på bägge sijdor behöfwa Folck. Erlings Söner drogo öster åth ifrån Jadar/ med det Folck/ som ther öster ifrån bodde/ och woro the Höffdingar öfwer then Håären. Norr åth drog Aslackr aff Meygin/ och Erlingr vhr Gardi och andra Ländamän/ som ther Norr åth bodde. Thesse twå/ som nu woro nämbde/ woro Konung Knut Eedswerna/ at taga Konung Oloff aff Daga/ om the fingo Lägenheet ther til.

CCIII.

När thet spordes i Norrige/ at Konung Oloff war kommen östan ifrån

ifrån til Swidiot/ sammanlade alla hans Wänner sig tilhopa/ the som wille giöra honom Vndsättning. J thenna Flocken war Harald Sigurdsson/ Konung Oloffs Broder/ måst tignat: Han war tå femton åhr gammal: Stoor tilwäxten/ och såg rasker vth. Många andra förnämbliga Män woro ther med. The fingo 600. Man/ när the foro aff Vppland. Med detta Folcket hölt Harald öster om Eidaskog/ til Wärmeland: Sedan öster öfwer Marcken til Swidiot/ och förfrågade sig ther/ om Konung Oloffs Reesa.

CCIV.

Konung Oloff war i Swerige öfwer Winteren/ och hade Speyara inne vthi Norrige/ men fick allenast the Tijdender/ at det månde wara ofredsamligit at fara diit. The Män som Nordan ifrån kommo/ affrådde honom högeligen at fara inn vthi Landet; Men han hade beslutit hoos sig/ at fara diit/ ehwad det kostade. Konung Oloff frågade Konung Aunund/ hwad Vndsättning han wille giöra honom/ at winna igen sitt Land? Konung Aunund såyer/ at the Swenske wille ogerna giöra Kriigztog in vthi Norrige. Wij weeta/ sade han/ at Nordmän äro hårda och onda til at heemsökia med Ofred. Jag skal såya/ at iag wil få tig 400. Man/ och vthwälg tig aff mina Hirdeswenar/ (Lijfguardie) goda Håårmän/ och til slagz wäl vthrustada. Sedan wil iag gifwa tig Loff/ at faara öfwer alt mit Land/ och skaffa tig alt thet Folck/ som tig wil fölia. Konung Oloff anammade thenna Wilkoren/ och giorde sig sedan reesefärdig. Drotning Astrid och Vlffhild Konungens Dotter/ woro qwarra i Swerige.

CCV.

När Konung Oloff begynte sin Reesa/ kom til honom det Folcket/ som Swea Konung fick honom: Thet war 400. Man. Han foor tå sina Färde/ som the Swänske wiste honom. The höllo vp åth Landet til Marcken/ och kommo ther fram/ som heeter Järnbäraland. Ther kom emoot Konungen det Folck/ som kommit war ifrån Norrige; Ther hettade han Harald sin Broder/ och många andra sina Wänner och Fränder. Ther fägnade the hwar andra högeligen. The hade tå alla tilsammans 1200.

CCVI.

Dagr är een Man nämbd: Det såyes om honom/ at han war Konung Hrings Son/ som flydde aff Landet för Konung Oloff. Detta såys och/ at Hringr hafwer warit Dagr Hringssons Son/ hwilcken war Konung Harald Hårfagers Son. Thenne Dagr war i Frändskap med Konung Oloff. Thesse/ Hring och Dagr satte sig neder i Swea

Wälde/ och hade fått ther ett Rijke at råda öfwer. Om Winteren/ när Konung Oloff war kommen östan vhr Swerige/ sände han Bod til Dagr sin Frände/ at han wille begifwa sig på thenna Reesan med honom/ med all then Macht som han hade: Och ther the fingo Norriges Rijke til Egendom/ tå skulle Dagr hafwa ther intet mindre Rijke än hans Föräldrar hade hafft. När thesse Ord kommo til Dagr/ tå behagade det honom wäl i sinnet/ effter han war myckit willig för Landzens skull/ at fahra til Norrige/ och taga det Rijke som hans Frånder för hafwa hafft. Han swarar strax til Saaken/ och loswade giöra thenna Reesan. Dagr war een sådan Man/ som snart berådde sig/ een häfftig och starck Man; Men intet mycket klock til sitt Förstånd. Dagr samlade sig Folck/ och fick så när 1200. Man: Foor altså ther med til Konung Oloff.

CCVII.

Konung Oloff sände Bod vthi Bygden til the Män/ som wille få Byte/ och vptaga det som hans Owäñer sutto öfwer/ och bad them komma och följa sig. Konungē flytte theña sin Häär öfwer Marckbygderna/ och deels öfwer Ödemarcken/ och offta öfwer stoora Watn. The drogo eller boro Båtar effter sig/ emillan Watnen: Men Folck kom til honom hopetals. Sombliga woro Skogzröfwara. Ther kallas nu många städes Oloffs Boder/ som han låg om Nätterna. Han wände intet igen med thenna Reesan/ förr än han kom til Jemtland. Sedan foor han Nord til Kiöln. Hären deelte sig vthi Bygden/ och foro mycket vthspridda/ medan the wiste ingen Ofred war til förwäntandes. Alltijd när the deelte sin Häär/ följde Konungen med Nordmännerna: Men Dagr på ett annat ställe med sitt Folck.

CCVIII.

Twå Män äro nämbda/ aff hwilcka then eena kallades Gauka Thore/ och then andra Affrafasti: Thesse woro twå Stega Män/ (Skogröffwara/) och störst Råns Män. The hade med sig trettijo Män/ sina Makar. Thesse Bröder woro större och starckare än andra Män. Them fattades hwarcken Hog eller Dristigheet. När the sporde/ at thenna Hääreu reeste ther öfwer Landet/ tå sade the sin emillan/ Det wara snält Råd/ at fara til Konungen/ följa honom inn vthi Landet/ och gå i Slacktning med annat Folck/ och honom/ sig således pröfwandes: Förty the hade intet förr i Krijg warit/ ther som Folck wart i Ordning stält. The woro och förwetna på at see Konungen ställa Folcket. Detta Rådet behagade theras Följe wäl/ togo sig sedan een Reesa före til Konungen. När the kommo dijt/ gofwo the sig til Konungen med sitt Följe; och woro the alla wäl bewäpnade. The hälsade Konungen/ men

han

han frågade/hwad för Män the woro? The nämbde sig/ säyandes sig wara hans Landzmän/ och tilbudo honom sitt Fölie. Konungen säyer/ at honom tyckes om slijka/ at thet woro godt hafwa theras Fölie. Jag är willig/ sade han/ at taga emoot sådanna Män: Eller äro i Christna? Gauka Thore sade/ at han är hwarcken Christen eller Heden: Wij Stalbröder hafwa ingen annan Troo/ än wij treo på wår Seyers Lycka/ och giör det oß tilfyllest. Konungen swarar: Stoor Skada är det/ at så manhafftiga Män skola intet tro på Christum sin Skapare. Thore swarar/ är någon then ibland dit Folck/ aff the Christne Männerna/ som meera hafwer wärt på een Dag än wij Bröder? Konungen bad them låta döpa sig/ taga then rätta Troon/ och fölia sig. Jag skal tå/ sade han/ giöra eder til mycket wärdiga Män. Men om i intet thet willen/ så måge i fara tilbakars til edert förriga Förehafwande. Afrafasti swarade/ och sade sig intet taga emoot någon Christendom. Ther med drogo the bort. Gauka Thore sade: Detta är stoor skam/ at thenna Konungen wräcker oß ifrån sitt Fölie. Dijt kom iag aldrig förr/ ther iag ju icke gick til Bytes med andra Män: Jag skal och aldrig tilbakars wända här med. Sedan gofwo the sig i Fölie med andra Märckamän och följde Fläcken åth. Tå drog Konungen Öster til Kiöln.

CCIX.

När Konung Oloff foor Öster öfwer Kiölen/ skyndade han Wäster öfwer Fiällen/ så at the kunde see neder på låga Landet. Een stoor Deel aff Hääret drog förvth/ men Konungen och många andra baack efter. Han reed ther som rumt war om honom. Tyst war han/ och taalte ingen med honom: Han reed så een lång stund på Dagen/ at han såg sig näpligen omkring. Tå reed Biskopen til honom/ och frågade hwad han tänckte/ effter han reed så tyst/ förty han war alltijd glad och mångtaalig med sina Män på Reesor/ och förlustade så alla them/ som näst honom woro? Konungen swarar med stoor åhoga: Underliga ting hafwa kommit för mig nu een stund: Jag såg nu öfwer Norrige/ när iag såg Wäster öfwer Fiälen/ och kom thet mig i hogen/ at iag hafwer mången Dag warit lustig i detta Landet. Jag såg såsom i een Syn öfwer heela Trändheem/ och sedan öfwer alt Norrige: Och så länge som Synen hade warit för mina ögon/ tå såg iag intet widare/ än iag såg öfwer heela Werlden/ både Siö och Land. Jag kände grant igen the Ställen/ iag förr hafwer warit/ och sedt; åfwen så noga såg iag the ställen/ som iag intet förr hafwer seedt: Sombliga/ the iag hafwer hafft wiß Underrättelse om/ och sombliga/ the som iag haar hört taalas om/ både bygda och obygda/ så widt som Werlden sträcker sig. Biskopen sade/ at thenna Synen war heelig/ och mycket merckelig.

När

CCX.

När Konungen kom neder ifrån Fiällen/ war een Gård på theras Wäg/som heet Sula: Detta war öfwerst i Wäredaals Bygden/och när the kommo neder til Byen/ tå lågo åkrarna wid Wägen. Konungen bad them fara spackliga/och intet spillia Bondens ägor/ hwilcket the giorde så länge Konungen war när. Men the Hopar som effterforo/ acktade detta Konungens Förbod intet/ och lupo så öfwer åkrarna/ at the lågo alla neder wid Marcken. Thenna Bonden som här bodde/ kallades Thorgr Fleicker: Han hade twå Söner/ mycket unga. Thorgr fågnade Konung Oloff och hans Män wäl/och tilböd honom/alt hwad han kunde giöra honom til godo. Konungen behagade det wäl / och frågade Thorgr effter Tijdender/ som ther i Landet giordes/ eller om någon Sammangadning giordes emoot honom? Thorgr sade; At een stoor Häär war sammandragin i Trandheem/och at dijt woro komna Lända-män Sunnan uhr Landet / och Nordan aff Halogaland; Men intet weet iag/ sade han/ om the ärna at hålla med then Häären emoot eder/ eller och på ett annat ställe. Sedan kärde Thorgr för Konungen sin Skada/som hans Män hade honom giordt/ och brutit neder alla hans åckrar. Konungen sade/det illa wara/at honom war någon Skada skedd. Sedan reed Konungen dijt/ som åkren stood/ och såg at han låg alt neder wid Marcken. Tå reed han kring om åkren/och sade: Jag meenar/ Bonde/ at GUdh lärer förbättra tijn Skada/ och at innan een Vekos Tijd måste thenne åkren blifwa bättre. Thet bleff och then bäste åker/ som Konungen sade. Om Morgonen ther effter/ giorde Konungen sig reesefärdig/och sade til Thorgr Bonde/ at han skulle fahra med honom: Bonden han tilböd och sina Söner. Konungen sade/ at Swenerna skola blifwa qwarra; Men the wille lijckwäl intet annat/ än fölia med. Tå wille Konungens Män binda them. När Konungen det såg / sade han: Läter them fara med/ the lära fuller komma igen. Hwilcket och skiedde.

CCXI.

Tå flytte Konungen sin Häär til Staffs på Stafamyrar/ och drögde ther någon tijd. Konungen sporde ther för wisso/ at Bönderna fooro med Häär emoot honom. Han såg tå/ det wara berådt/ at han måste snart hålla Slacktning. Tå såg Konungen sin Häär / och war Mantalet opskurit: Tå funnos 900. Hedna Menniskior i heela Hääären. När Konungen wiste det/bad han them tå låta döpa sig/ och sade/ at han wille ingen Hedning hafwa i Slaget. Wij skola intet/ säyer han/ förtrösta på Folckets Myckenheet/ uthan på then Alzmäcktige Guden måste wij trösta/ förty igenom hans Krafft och Mißkund måste wij få Seyer: Men intet wil iag beblanda mina Män med Hedniskt Folck.

Hedningarna rådslogo med hwar andra/ när the sporde detta/ och på Sijdlycktone låto 400. Män döpa sig/ men 500. näkade Christendomen/ och wände alt det Folcket tilbakars til sitt Land. Tå gingo the Bröder Gauka Thore och Afra Fasti fram med sitt Folck/ och tilbödo Konungen sitt Fölie. Konungen frågade/ om the äntå intet hade tagit Dopet? Gauka Thore swarade ther ney til. Konungen befalte them taga Dopet; Hwar och icke/ så skulle faara sin koos. Tå gingo the bort/ taltes wid/ och the berädde sig/ hwad the skulle taga sig före. Tå sade Afra fasti: Det är at såya om mit Sinne/ at iag intet wil wända tilbakars. Jag skal fara til Slackningen/ och giöra Bijstånd på eentera Sidan: Men det är mig lijka/ vthi hwilken Flocken iag är. Om iag skal gå i Slaget/ sade Gauka Thore/ tå wil iag Konungen vndsättia/ ty han haar mehr behoff: Och om iag skal på någon Gud troo/ så är mig intet wärre än troo vppå hwilka Christ/ än andra Gudar; är förthenskul mit Råd/ at wij alla låta döpa oß/ efter Konungen tycker/ det hafwa så mycket på sig/ och willa wij sedan gå i Slaget med Konungen. Här til bejaka alla: Gingo sedan til Konungen/ och sade at the wille taga Doop. Tå bleswo the döpte aff Prästen/ och Biskoppada (confirmati) aff Biskopen. Konungen tog them tå i Hirdelag med sig/ och sade/ at the skulle wara vnder hans Mercke. Konungen hade tå til wisso spordt/ at thet war kort ther til/ han skulle hålla Slag med Bönderna. Sedan som han hade öfwersedt Häären/ och skurit Mantahlet/ hade han meer än 3000. Man/ och tycktes thet wara een stoor Häär på een Wall. Sedan taalte Konungen på efterföljande Sätt til Hääaren.

CCXII.

Wij hafwa een stoor Häär och wackert Folck: Jag wil såya/ hwilcken Ordning iag ärnar at hålla på wår Krijgzmackt: Först låter iag mit Märcke framgå/ mit i Hääaren: Ther vnder skola Hirdmän wara och Gäster/ med det Folcket/ som til oß kom ifrån Vppland/ så och the/ som här kommo til oß ifrån Trändheem. Vthi högra Flygelen ifrån mit Märcke/ skal Dagr Hringßon wara/ och alt thet Folck som han hade til wårt Fölie; Och skal han hafwa ett annat Mercke. I wänstra Flygelen ifrån min Fylcking/ skal wara det Folcket/ som Swea Konung fick oß/ och alt det Folck som til oß kom i Swea Wälde: The skole hafwa det tridie Märcket. Jag wil at Männerna deelas i wissa Partier/ och at Fränder och bekandta hålla sig tilsammans/ förty the månde then eena bäst ackta then andra/ när hwar kännar annan. Wij skola märckia alt wårt Folck/ och båra Häärkumbl (tessera militaris) på wåra Hielmar/ och draga ett Kors med kriita på wåra Skiöldar. Och när wij komme vthi Slaget/ skola wij alla hafwa ett Ordtack:

(een Löen) Fram/ Fram/ Christmän/ Korßmän/ Konungzmän. Wij skola hafwa tunna Filckingar/ effter wij hafwa mindre Folck/ förty iag will intet/ at the kringrenna oß med sitt Folck. Nu skal Häären deels vthi Sweitir/ (stoora Hoopar/) och sedan hwar Sweit vthi Filkingar. Tå skal hwar weta sitt ställe/ och gifwa ackt vppå/ hwar han skal wara ifrån det Mercket/ han är vnder. Nu skola wij gå vthi Ordning/ och wara bewäpnade bade Dag och Natt/ alt ther til wij förnimma/ hwad wår och Böndernas Drabning lårer skee. När Konungen hade vthtalt/ stälte Häären sig vthi Ordning/ alt efferty/ som Konungen hade befalt. Effter detta hölt han Stämna med Höffdingarna öfwer hwar Sweit. Tå woro the Män igenkomma/ som Konungen hade vthsänt i Hääraden; at begiära Vndsättning af Bönderna/ och hade the sådanna Tijdender at beråtta vhr Bygden/ ther som the hade farit/ at Bygden war wijda öde aff Krigzfolck/ och the woro alla farna til Böndernas Forsambling; men ther som the hettade några Män/ tå wille fåå fölia them: Och at måsten deelen hade så swarat/ det the wille för then Orsaaken skull sittia hema/ at the ärnade foga sig på ingen thera Siidan/ förty the wille inter slås emoot Konungen/ ey heller emoot sina Fränder: The hade fått några fåå Män. Tå spordt Konungen Höffdingarna til rådz/ hwad them tycktes bäst wara/ at taga sig före. Finn Arnaßon swarar til hans Taal; Om iag skulle råda/ sade han/ tå skulle wij fara med Häärskiöld/ bortröfwa alt Fää/ och bränna så noga Bygden/ at thet aldrig stodo een Kåta igen/ och betaala så Bönderna för sitt Förräderij. Jag menar/ at många lära tå begifwa sig ifran theras Fläck/ när han seer heem til sina Huuß/ at the stå vthi Röödt och Löga/ wetandes intet huru ther står til med theras Hustrur/ Barn och annan Wårdnad; Jag meenar och/ sade han/ om några biuda til at rifwa theras Ordning/ tå skulle snart theras Fylcking wara tunn/ förty så äro Bönderna fatta/ at det Råd/ som nödigast är/ är allom kiärt. När Finn lyckt ade sitt Taal/ höllo många med honom/ och behagade många wäl/ at skaffa sig Byte: Alla tyckte och Bönderna wara wärdiga til at lijda Skada/ och det wara liickt som Finn sade/ at Bönderna skulle blifwa löösa ifrån Hääären. Här om qwad Thormodr Kolbruna Skald een Wissa.

CCIII.

När Konung Olof hörde Folckets Häfftigheet/ tystade han liud/ och sade; Fuller hafwa Bönderna förtiant/ at så skulle giöras/ som i willen/ men the weeta thet/ at iag hafwer så förr giordt/ at bränna och straffa them högeligen/ hwilcket iag giorde/ när the gingo ifrån sin Troo/ och begynte Bloot/ och wille intet giöra effter mina Ord/ tå wij hade Gudz Rätt påstå. Nu är detta Förräderij myckit mindre wärdt/ fast the intet hålla sin Troo emoot mig/ och oanseedt thet tycktes

tycktes illa tiäna hoos them/ som Mandoms-män wilia wara. Nu får det mig härvthinnan tilgiörandes någon Lindring/ ther the mig emootbryta/ men ingen ther the emoot Gud bryta. Nu wil iag/ at wij skola fara spackliga/ och giöra intet Häärwärck. Jag wil först fara och igensökia Bönderna: Förlijkas wij/ är det godt: Men om the wilia hålla Slag med oß/ så äro twenne Wilkor för handen; Falla wij vthi Slaget/ så woro det wäl rådt/ at wij intet gingo dijt med Röfwerij/ men få wij Seyer/ tå skola wij wara theras Arfwingar/ som nu slås emoot oß. Förty sombliga månde falla/ och sombliga fly/ och hafwa båda deelarna förlorat sin Egendom: Tå är godt gå til stoora Boo och hederliga Byar. Men thet som brännes/ hafwer ingen Nyttia vthaff. Med röfwat Godz är och således fatt/ at meerendeelen går til spillo/ än til nytia. Nu skola wij gå widt vth åt Bygden/ och hafwa med oß alla raskaste Män/ som wij kunna få. J skola nedhugga Booskapen/ och taga annan Maat/ som Folcket behöfwer åt sig til föda; Men ingen annan Skada skola i giöra. Wäl tyckes mig det/ at i dräpa Böndernas Spejara/ om i kunna få them fast. Nu skal Dagr fara Daalen neder åt på Sijdan/ längre vth före/ men iag skal fara allmänna Wägen vthföre: Och skola wij hettas i Qwäll/ och alla hafwa ett Nattställe.

CCXIV.

Så är sagt/ at när K. Olof deelte sitt Folck i wissa Ordningar/ så skickade han een Skialdborg/ som hållas skulle kring om honom i Slaget/ och vthwalde ther til the starckaste och skarpaste Män. Tå kallade han til sij sina Skald/ och bad them gå i Skialdborgen. J skola/ sade han/ see the Tijdender som här förefalla; J hafwa tå intet at beropa eder på någon Seyn/ förty i skola sielfwa kunna säya ther om/ och yrckia sedan ther öfwer. Tå war här Thormodr Kolbrunar Skald/ Gissur Gulbrarfostri/ Hoffgarda Refs- och Thorfinner Munner. Tå sade Thormod til Gißur: Statt intet så hårdt in på/ Stallbroder/ at Sighwatr Skald ju må bekomma sitt Rum/ när han kommer. Han will fuller wara för Konungen/ lärer thet och bäst behaga Konungen. Konungen hörde detta/ och swarade; Intet behöfwes at narra Sighwatr/ fast han intet är här: Offta har han följt mig wäl: Han lärer nu bidia för oß/ hwilcket oß mäckta wäl behöfwes. Thormodr swarar: Det kan wäl wara/ Konung/ at tu skal nu mäst Förböner behöfwa/ men tunt woro kring Merckestången om alle tina Hirdmän woro på Roma-reesa. Thet war och sant at wårt Taal gick vth ther vppå/ at ingen fingo ther Rum framman för Sighwatr/ när man wille tala med eder/ Konung. Tå sade Skalden sin emillan/ at det woro wäl tilfallit/ at yrckia några åminningz wijsor om the Tijdender/ som tå straxt lärde tildraga sig. Tå qwad Gißur Skald een Wijsa/ och Thorfinner Munner then andra/ och Thormod then tridie. Hwilcka Wijsor bleswo straxt aff Folcket fattada.

CCXV.

Sedan giorde Konungen sig reesefärdig vth effter Daalen/ och tog sig ther Herberge öfwer Natten. Tå kom hans Folck ther tilsamans/ och lågo om Natten vthe vnder sina Skiöldar. När som thet begynte liuß-na/ rustade Konungen sig tillijka med Häären/ och flötte sig Daalen vth åth/ såsom hwar bleff färdig til. Tå kommo många Bönder til Konungen/ och måste-deelen aff them gick in vthi Häären med honom. Alla kunna säya/ at Ländamännerna drogo tilhopa een oöfwerwinnerlig Krigzhäär tilslags emoot Konungen. Tå tog Konungen många Marcker Sölfwer/ fick åt een Bonde/ säyandes: Detta skal tu förwara/ och deela eendeels til Kyrckior/ eendeels til Lärare/ och eendeels til Almosomän/ och gifwa thet för the Männers Lijff och Siälar/ som falla i striden och slås emoot oß. Bonden swarar/ skal detta Fää gifwas för edra Mäns Siälars Försonande? Konungen swarar: Detta Fää skal gifwas för the Männers Siälar/ som med Bönderna äro i Striden/ ach falla för wåra Männers Wapn: Men the som oß fölia til Slags/ och slagna blifwa/ lära alla tillijka med oß blifwa behållna.

CCXVI.

Thenna Natten/ som Konungen så låg i Häären/ wackte han länge/ bediandes Gud för sig och sitt Folck. In emoot Dagen somnade han lijtet/ och een Tynga kom på honom. När som han wacknade/ gick Dagen vp; Tå tycktes honom wara förbittijda at wäcka Häären/ sporde förthenskul hwar Thormodr war? Han war ther när/ och frågade hwad Konungen wille? Konungen sade: Siung oß een Wijsa. Thormodr satte sig vp/ qwad mycket högt/ så at det hördes öfwer heela Hääꝛen: Han qwad then gambla Biarkamaal: Och begynte sålunda:

1.

Dagen är opkommen/
Dona Toppens Fiädrar/
Tijd är Odens Söner.
Arbete giöra.
Wake och å Wake
Wåra Hußwudzmän/
Alla the Förnämste
Modiga Adilsbußar.

2.

Haar then Hardgreipi
Hrolff then skiutande/
Män aff goda ätter
Minst som fly kunna/
Wäck iag eder intet
Til Wijn och Wijfrunor/
Helder wäck iag eder
Til hårda Krigzlångar/etc.

Tå wacknade Häären/ och som Wijsan war ändat/ tackade honom/ och höllo mycket ther aff/ och tyckte honom hafwa råkat rätt vppå/ och

kallade

kallade then Sången Huskarlahwaut / (det är/ een vpäggelses Wijsa för Huußfolcket/) Konungen tackade honom för sin Skiämtan. Konungen tog een Gullring/ som wägde een halff Marck/ och gaff then åth Thormod: Han tackade för thenna Skiäncken/ och sade; Een god Konung hafwa wij/ men swårt är det/ at see förvth/ huru långt Lijff honom är öde. Thenna är min Bön/ Konung/ at tu låter oß intet skilias hwarcken lefwandes eller döda. Konungen sade; Alla skola wij fölias åt / så länge iag råder/ om i intet willia skilias ifrån mig. Tå sade Thormod; Jag meenar/ Konung/ ehurudan thenna Reesan blifwer/ antingen ond eller god/ at iag skal wara när hoos eder ståndandes/ så länge mit Wilkor så tilsäyer; Hwad wij sedan höra aff Sighwatr med Gullhiältan/ (det är/ det Swerdet som Konungen gaff åth Sighwatr/ med förgylt Fäste/ och förr är omtaalat/ förty Hialt betyder Swärdzfäste.) Sedan qwad Thormodr een Wijsa.

CCXVII.

Konung Oloff flytte sin Häär vth åt Daalen. Dagr foor tå som förr/ een annan Wäg med sitt Folck. Konungen hölt alt fort med sin Reesa/ til theß han kom til Sticklarstad: Ther sågo the Bonda-häären/ och foor then myckit vthspridd. Thet war een öfwermåttan Myckenheet; så at på alla Stigar gick Folck; Men sombligastädz gingo the tilsammans i stoora Flockar. The blefwo warse/ hwar een Hoop Folck foor ofwan uhr Wäradaal/ som hade warit på Speyerij/ foro förthenskul ther neder/ som Konungens Folck war/ så at the kiände hwar andra: Hruter aff Wiggö war ther med 30. Män; Konungen sade/ at Gästerna skulle faara emoot Hrut/ och taga Lijfwet aff honom. Alla woro snara til det Wärcket. Tå sade Konungen til Jßländingarna; Mig är så sagt/ at det skal wara Seed på Jßland/ at om Hösten är Bonden skyldig til at få sina Huußkarlar een Slacktesöö. Nu wil iag så gifwa eder Hrut til at slackta. The woro ther til sielffmanta. Foro til Hrut med några Män/ dräpte honom och alt hans Fölie. Konungen hölt stilla/ när han kom på Sticklarstad/ och stañade Hääären ther. Tå bad han Folcket stijga aff Hästerna/ och slå ther sitt Läger. The giorde effter Konungens Ord. Sedan bleff Folcket stält / och Märcken sattes vpp. Dagr war äntå intet kommen/ och fattades tå then Armen. Konungen sade/ at Vppländingarna skulle dijt gå/ och taga vp Mercket. Tyckes mig det rådeligit/ sade Konungen/ at Harald min Broder intet går vthi Striiden/ förty han är til sin ålder ett Barn. Harald sade/ wisserligen skal iag wara i Slacktningen/ men om iag intet är så starck/ at iag förmår föra Swärdet/ så skal iag binda Handen wid Handkaflen. Jngen skal hafwa bättre Mod ther til än iag/ at wara Bönderna hätsk; Och iag wil fölia mina Landzmän. Så sägs/ at han qwad tå thenna Wijsan. Han måste råda och wara i Slaget.

CCXVIII.

Een Man Torckils Hielmusson nämbd/ som wid thenna Tijden bodde vthi Sticklarstad/ han war Grim Godas Fader. Thenna Thorgils tilböd Konungen sig wilia fölia / och sade sig wilia gå i Strijden med honom. Konungen tackade honom för sitt tillbod; Men iag wil/ Bonde / sade han / at tu skal intet wara med vthi Slaget. Gör oß heller det til wilie/ at tu hielper wåra Män effter Slaget/ the som såra blifwa; och the som falla i Strijden/ skal tu begrafwa. Sammaledes om det hände sig / at iag falla skulle vthi thenna Strijden/ så giör min Lekamen then Tienst/ som aff nöden kan wara/ om tu intet blifwer förhindrat. Torgils lofwadr sig wilia effterkomma Konungens Begäran.

CCXIX.

När Konungen hade stält sitt Folck/ talte han sålunda: Nu är oß först til giörandes/ at wij äro hårda til sinnes/ och gå dristigt fram/ när Slaget går an. Wij hafwa myckit och wackert Folck/ och fast Bönderna hafwa myckit mera Folck/ tå kan Lyckan råda för Segern. Jag wil det för eder oppenbara/ at ifrån thenna Strijden flyr iag intet: Jag skal antingen få Seger öfwer Bönderna/ eller och här falla: Jag wil det bedia/at then Deelen föllo mig til/ som bäst woro. Wij skola och trösta oß thermed/ at wij hafwa rättwijsare Saak påstå än Bönderna/och förthenskul lårer Gud frälsa oß och wår Egendom/effter thenna Strijden. Men ellicst myckit större Löön för det Lään/ som wij här mista/ än wij sielfwa kunna oß önska. Ther som iag fingo effter min önskan råda/ skal iag gifwa eder Skäncker/ hwar effter sin Förtiänst/ effter thenna Strijden: Och såsom hwar framgår i Slacktningen / så skal iag/ om wij få Seger/ rijkeligen begåfwa honom med Land/ lösa Godz och Skiep/ the som wåra Owenner nu hafwa. Wij skola giöra thet Första Anfallet/ som hardast wij kunna/ förty om stoor åthskilnad är på Krijgzmachterna/ tå låra the snart göra något ther til/ och igenom hastigt Anfallande hafwa wij Segeren at wänta; Men oß lårer det gå beswärligit/ om wij slås til theß wij tröttna/ så at Folcket ther igenom blifwer oföört. Wij skola och giöra så mycket Bytes-folck/ at wij kunna ymsa/ så at när sombliga gå fram/ skola sombliga vndsticka och skona sig. Om wij nu giöra ett så hårt Anfall/ at the falla vndan/ som främst äro/ och hwar faller twert öfwer annan/ och blifwer tå theß större theras Olycka/ som the äro flere tilsammans. När Konungen lycktade sit Taal/ höllo alla thermed/ och äggade hwar andra.

CCXX.

Thorder Folasson baar Konung Oloffs Mercke; såsom Sighwatr

hwatr Skald seyer i then Erfidrapu/ som han giorde om Konung Oloff/ och stälte then effter Vpreestar Sagan. Konung Oloff war så klädd/ at han hade förgyltan Hielm på Hufwudet/ hwitan Skiöld med det heliga Korset aff Gull inlagt. J then andra Handen hade han Kesia/ hwilcken nu står vthi Christ-Kyrckian wid Altaret. Han war omgiordat med Swärd: Och Handkaflen war omwirat med Gull: Han hade och een Ringabrynia. Ther om talar Sighwatr. När Konung Oloff hade nu så stält sitt Folck/ woro Bönderna ingenstedz när them komma. Tå sade Konungē/ at hwaroch een skulle sättia sig neder til hwilo. Konungen satte sig tå neder/ och heela hans Häär något rumt. Konungen lutade sig neder/ lade Hufwudet vthi Knäet på Finn Arnaßon/ och somnade een liiten stund. Tå söckte Bonda-hääreu emoot them/ och hade opsatt sina Märcken; Och war det een öfwermåttan stoor Hoop. Tå wäckte Finn på Konungen/ och sade at Bönderna söckte åth them. När Konungen wacknade/ sade han: Hwarföre wäckte tu mig/ Finn/ och låt mig intet åthniuta min Dröm? Finn swarar; Intet har tu det drömbt/ at iu intet woro bättre at waka/ och tilrusta sig emoot Häären/ som oß nu anstiiger / och sees hwar Bonda Allmogen kommer. Intet är han så när oß/ at det ju icke hade warit bättre/ at iag hade sofwit. Tå sade Finn/ Hwad drömde tu/ Konung/ effter tu tycker wara så stoor Skada / at tu sielff intet wacknade? Konungen sade/ At han tyckte sig see een hög Stega/ hwilcken han gick på op åth Lufften/ så långt/ at han tyckte sig see Himmelen öpnas/ ther som Steegen stod åt. Jag war kommen/ sade han/ på then öfwersta Remen/ när tu wäckte mig. Finn swarar: Intet tyckes mig then drömen / så god som tig; Och meenar iag/ at han skulle betyda tiin Död/ om then elliest något annat skulle wara/ än som Galenskap i Sömnen.

CCXXI.

Thet skiedde/ när Konung Oloff war kommen på Sticklarstad/ at een Man kom til honom/ som intet vnderligit war/ förty många Män komo til honom vhr Häraden; Doch lijckwäl tyckte the nytt / at thenna Mañen war ingen annan lijck/ som til Konungē kommit hade. Han war tå så hög/ at ingen annan räckte honom längre än vnder Axlen. Deyelig war han til Ansicktet/ och hade fagert Häär: Han war wäl beräpnad/ hade wacker Hielm/ Ringabrynia/ och med ett vthstofferat Swärd omgiordat; J Handen hade han et starckt förgylt Spiut/ Skafftet war så tiockt/ at det fylte Handen. Thenna Mannen gick til Konungen/ helsade honom/ och frågade om han wille taga sig til fölie? Konungen frågar/ hwad hans Namn och Kyn war/ och hwad Landzman han war? Han swarar och säyer sitt Kyn wara på Jempta- och Hälsingaland; Men iag är kallad Arnliotr Gellini/ sade han. Jag kan och så bäst låta

tig kiän-

tig kiänna mig; Thet war iag/ som giorde edra Män Bijstånd/ som i sände til Jemptland/ at hämta Skatt tädan. Jag fick them een Sölfwer Disk i Händer/ til Wärteckn/ at iag wille wara Eder Wän. Tå frågade Konungen/om Arnliot war Christen? Han sade om sin Troo/ at han trodde på sin egen Macht och Styrckio/ och haswer mig/ sade han/ then Troo giordt tilfyllest/alt hijt til: Men nu ärnar iag heller troo vppå tig. Konungen swarar; Om tu wil på mig troo/ så skal tu troo det iag lärar tig. Tu skalt troo/ at JESUS Christus haswer skapt Himmel och Jord/ och alla Menniskior; Och til honom skola alla Menniskior fara effter Döden/ the som goda äro/ Arnliot swarar; Hört haswer iag talas om hwijta Christ/ men intet är mig bekant hans Ad-sende/ eller hwarösrer han råder; Och förthenskul wil iag troo det/ alt som tu mig säyer/ Och iag wil befalla alla min Orsorg vthi tijna Händer. Sedan war Arnliot döpt/ och lärde Konungen honom så myckel aff Troon/ som honom tycktes fodras/ och stälte honom främst vthi sin Krijgz Ordning/framman för sitt Märcke: Ther war Gauka Thore/ Afra Fasti och theras Landzmän.

CCXXII.

Nu är ther om til säyandes/ at Ländamän och Bönderna hade sammandragit een oöswerwinnerlig Häär/ när the sporde at Konungen war kommin östan ifrån til Swidiot. Och tå the fingo höra/ at han war kommen til Jemptland/ och ärnade fara Wäster öswer Kiöln til Wäradaal/ ther höllo the med Hääreni Trändheem/ och hopasamblade heela Allmogen/ (som man säyer/) Thegn och Thräl/ (det är/ onda och goda Män vthur Huse/) och foro så in til Wäradaal/ haswandes så stoor Macht/ at ingen Menniskia i Norrige tycktes haswa seedt så stoor Krijgshäär komma tilsammans på ett ställe. Ther skedde/ som gemenligen plägar skee ibland een stoor Krijgzhäär/ at Folcket war icke eenahanda. Ther woro många Ländamän/ och stoor Myckenheet aff rijka Bönder. Men doch war then största deelen aff gemene Man Torpare och Arbetz-drängar/ och bestod störste Häärens Macht vthaff them/ som Tränderna hade sammandragit. Detta Folck war nästan häfftigt vthi sin Fiendskap emoot Konungen.

CCXXIII.

Knut then Rijke hade lagt vnder sig heela Norrige/ som förr är skrifwit; Och ther hoos at han satte ther/ til at styra Landet/ Håkan Jarl; Han förordnade åt Jarlen een Hird Biskop/ wid Nampn Sigurd. Thenna war Dansk til Släckten/ och hade länge warit Hoos Konung Knut. Thenne Biskoppen war vthi sitt Sinne een wijß Man/ och vppkorisk i sina Ord. Han hölt med Konung Knut vthi sitt Taal/ vthi alt

det

det han kunde/och war then högste Konung Oloffs Owän. Han war och i thenna Häären/och taalte offta för Bönderna/och äggade högeligen at giöra Upreeßning/emoot Konung Oloff. På et Huußting/hwarest een stoor Myckenheet war sammankommen/begynte han sålunda sitt Taal: Här är nu tilhopa kommit myckit Folck/så at i detta fattiga Landet månde intet stå til at see een större Inlänsk Häär/och woro önskandes/at then kommo eder til någon nyttia och styrckio/ty nu är det högt aff nöden/om thenna Oloff ärnar ännu at häria eder/hwar til han straxt bleff wan i sin Ungadom/at röfwa och dräpa Folck. Och drog förthenskul öfwer många Länder/och på sidstone satte han sin Koosa hijt åt Landet med Uphoof lagade/at han bleff Wän med the förnämbste och rijkaste Män/såsom K. Knut; Hwilcken alle äro skyldiga at tiäna/som det förmå/och satte sig uthi theras Skattland. Thet samma giorde han emot Oloff Swea Konung. Men Jarlarna Swen och Håkan utdreff han ifrån theras Egendom/och Arfwa Godz; Ooch war han emoot sina egna Fränder then Grymmaste; Han bortdreff alla Konungarna aff Uppland/hwilcket doch eendeel war wäl/förty the hade förkastat theras Troo och Eedar/som the gifwit hade Konung Knut/och fölgde thenna Oloff uthi hwart och ett Ordh/som han begynte: Nu bleff een rätt tiänlig ändalyckt på theras Wänskap: Han gaff them Förläningar/men tog under sig theras Rijke/och uthödde så alt Landet/alla Tignar-Män/(det är/the som wille wara så höga som Konungen/) Hwad han nu hafwer sedermeera giordt emoot Landamännerna/är eder allasamptligen noga bekant. The Förnamste äro dräpne för honom: Han har och wijda faarit öfwer detta Landet/med Röfware Flockar; Bränt Häraden/dräpit och röfwat Folcket. Eller hoo är här uthaff the Rijke Männerna/som icke bör hämnas på honom/för så högwicktiga Saaker. Nu faar han med een uthlänsk Häär/och är mestedeelen aff them Markamän (Skogzröfware/) och Stegemän/(Straträöfwara) eller andra Ränßmän. Mena i nu/at han blifwer god til at nappas med/effter thet han hafwer sådanna Ilgerningzmän hoos sig/tå han giorde sådant öfwåld/när alla affrädde honom/the som honom fölgde; Ty håller iag det rådeligit för eder/at i komma K. Knuts Ord ihog/om Oloff söker hijt til bakars/huru skola i behålla eder Frijheet/then Konung Knut eder lofwade. Han bad eder stå emoot/och wräcka eder aff Händerna thessa otijdiga Partilen. Nu är förthenskul bäst/at gåå emoot them/och dräpa honom med Illgerningzmännerna för Örn och Ulfwar/låtandes ther liggia hwarthera/som han blifwer slagen; Uthan om i heller willien draga theras Aaß bort i Hult eller Steenröster. Men ingen skal wara så dristig/at flyttia them til någon Kyrckia/förty the äro alla Wijkingar och Illgeringsmän. När han hade lycktat sitt Taal/höllo alla med honom/och sade ja til/at giöra som han hade sagt.

CCXXIV.

The Ländamän/ som ther woro församlade/ höllo Stämna och Taal sin emillan. The förordnade huru theras Ordning skulle wara stält/och sammaledes/hwilcken Hufwudzman skulle wara för Hääre en. Tå sade Kalff Arnasson: Det tiänar bäst/at Hareck aff Tiötöö blifwer Hufwudzman för Hääre/förty han är kommen vthaff Harald then Hårfagras ätt: Hafwer och Konungen ondt til honom/för Grankels Dråp skul: Lärer han och hafwa the beswärligaste Willkoren/om Oloff kommer ännu een gång til Rijket. Hareck är wäl pröfwader i Strijd/och är een Man/som wil gerna låta wörda sig. Hareck sade/at the Män woro tiänligare ther til/som yngre och bättre woro än han. Jag är/sade han/een gammal och trött Man/och tiänar intet wäl vthi Krijg/är det och Fredsämia emillan Konung Oloff och mig/ fast han acktar det lijtet; Doch lijkawäl tiänar mig intet/gå fram för andra/ som i thenna Flocken äro emoot honom vthi Ofred; Men tu/ Thore/ är tiänlig ther til/at hämnas tina Fränder/och så therföre/at han giorde tig Biltogan/ifrån tin Egendom: Tu hafwer och lofwat honom och tina Fränder/at hämnas Aßbiörn tin Frände eller meenar tu tig få bättre Lägenheet at gå ihop med honom/och hämnas på honom/för alt detta.

CCXXV.

Thore sade; Intet tröster iag reesa Mercke emoot Konung Oloff/eller blifwa Hufwudzman för thenna Hääre. Tränderna hafwa här then största Krigzmackten/och kiänner iag theras Stoormodigheet; Intet wilia the lyda mig/ eller någon Haleyskan Man. Men intet behöfwes at päminna mig någon Saak emoot Oloff: Jag mins fuller then Manskada/ at han hafwer aff Daga tagit fyra Män/ alla förnämliga/ både til ätt och Myndigheet: Aßbiörn min Broderson/ Thore och Griotgard mine Systersöner/och Aulwi theras Fader. Jag hafwer vthwält aff mina Huußkarlar/ellofwa the skarpaste Män/och menar at wij intet skola giöra oß förmätne/med några andra Män/at byta Hugg med Konung Oloff/om wij komma så åth.

CCXXVI.

Tå begynte Kalff Arnasson tala: Här lärer fuller behöfwas Rådh/ ther wij hafwa giort Vpror/ at wij icke giöra det til fåfängt. Folcket är här tilsammans kommit/och lärer oß annat behöfwas/om wij skola hålla Strijd med K. Oloff/än at hwar och een endskyllar sig/at vndergå något Beswär; Förty thet hafwa wij at wänta/fast K. Oloff intet hafwer mycket Folck emoot wår Häär/så är doch Anföraren orädder; är och alt hans Folck trogit och följacktigt i Strijde: Men om wij vphäfwa oß

något/ som skola wara Styrelses Män för Häären/ och willia wij intet trösta och gå för honom/ tå lärer det så gå med mestedeelen/ at Stål dräper Hiertat/ och hwar söker sig sielffwer Råd. Fast ännu här är een stoor Häär/ så lära wij blifwa pröfwada/ när wij hitta K. Oloff med sitt Folck/ är Segren oß owiß/ om wij sielfwa intet äro skäliga Rådgifware/ ther Allmogen löper fram/ effter sitt tycke: Hwilcket om så skeer/ tå är oß bättre at aldrig fresta thenna Strijden. Tyckes och det Willkoret intet godt wara/ at wåga på Konung Oloffs Mißkund/ aldenstund han tycktes tå wara hård/ när mindre Fara war å färde/ än nu tyckes. Lijkwäl weet iag/ huru Männerna äro deelta i hans Häär/ at iag lärer fuller få Frijd/ om iag söker. Nu om j willia såsom iag/ så skalt tu/ Thore min Måg/ och tu/ Hareck/ gå vnder Mercket/ hwilcket wij alla skola vpsättia/ och sedan fölia. Tå skola wij alla wara hårda och beskedeliga vthi detta Företagande/ som wij hafwa begynt. Gångom så fram med Bondahääären/ at the befinna hoos oß ingen Råddhoga; Hwilcket lärer vpägga Allmogen/ om wij gå gladeligen til/ flicka/ och ägga Hääären. När Kalff hade vthtaalt detta sitt Ährende/ optogo alla hans Taal wäl/ och sade/ at the wille alla det begiära/ at han woro för them. Alla wille tå/ at Kalff woro Höfwitzman för Hääären/ at han stälte Folcket vthi Ordning/ effter som han wille.

CCXXVII.

Kalff satte vpp Mercket/ och stälte ther vnder sina Huußkarlar/ ther med Hareck aff Tiotö/ och hans Folck. Thore Hund med hans Fölie war framman til i Bryster på Slacktordningen för Mercket. Ther war och vthwalt Folck aff Bönder på båda Siidor om Thore/ hwilcket war myckit skarpt och wäl bewäpnat. Thenna Ordning war både lång/ breed och tiock/ och bestod aff the Män/ som bodde i Trändheem och Halogaland. A ffsiidan på then andra Flygelen/ war stält een annan Slacktordning/ och til wänstra siidan ifrån Hufwudslacktordningen/ hade stått sig Ryger/ Haurdr/ Sygner och Firder/ hafwandes det tredie Mercket. Thorsten Knarrasmed (det är/ Båtbyggare/) heet een Man/ som war Kiöpman/ och een god Smeed: Han war mycket Stoormodig/ vproriſk och starck. Thenne hade blefwit oense med Konungen/ och hade Konungen tagit aff honom ett stoort och nytt Kiöpskep/ för hans Vproor och Manslag skull/ som Konungen anstod til at efterransaka. Thorsten war med i thenna Hääären/ och gick fram för Slacktordningen/ ther som Thore Hund stod/ och sade; Här wil iag wara i Fölie med eder; Förty iag ärnar/ om Oloff och iag wij hettas/ at bära först Wapn på honom/ om iag kan få stå när/ och betala honom således för det/ at han beröfwade mig mit Skep/ hwars Make näpligen fins i Kiöpfärd. Thore tog emoot Torsten/ at han bleff een aff theras Fölie.

CCXXVIII.

När Böndernas Slacktordning war stält/talte Ländamännerne/ och bodo Folcket gifwa ackt/hwar på sitt ställe/ ther hwardera borde wara/ och vnder hwad Mercke/ eller huru när honom Mercket war/ och på hwad Sijda om Mercket. The bodo Folcket wara hastiga och snara/at gå vthi Slacktordningen/när Luren begynte gwäda/och Häärblästen kom vpp/ förty the hade äntå ett stycke Wäg/at flyttia Hääre/ och war det til wäntandes/at Ordningen skulle förskingras vthi Häärgångandet. (marcherande.) Sedan vpäggade the Folcket. Kalff Arnason sade/at alle the som Harm och Fiendskap hade at wedergälla Konung Oloff/skulle gå fram vnder det Mercke/ som stod emoot Konung Oloffs Mercke/ och wara tå minnig then Skada/som han hade giordt them. Han sade och/ at the näpligen kunde få bättre Lägenheet/at hämnas sin Harm/och frälsa sig vndan then annödighet/och Träldom som han hade them pålagt/ och sade then at wara Bleydeman/ (effoeminatum) som nu intet fäcktade med mackt; förty the woro intet oskyldiga/ som emoot them stodo/ warda the och intet sparandes eder/om the få så Lägenheet med eder. Om detta hans Taal tyckte alla wal/at ther bleff stoort Roop och Vpmaning i hela Hääre.

CCXXIX.

Sedan flytte Bönderna sin Häär på Sticklarstad / hwarest Konung Oloff war för them med sitt Folck. För them gick Kalff Arneson/ och Hareck framme hoos Mercket. När the möttes/ begyntes Anfallet intet hastigt/ förty at Bönderna hällo stilla med Anfallet/ efter som theras Häär / intet gick fram alt tillijka; bidde förthenskul efter thet Folcket / som sidst kom. Thore Hund hade farit sidst med sit Följe/förty han skulle ackta/ at ingen staal sig bort vhr Hääre/ när Häärropet begyntes/ eller när the sågo sina Mootståndara. Bidde tå Kalff efter Thore. Bönderna hade then Lösen/at ägga Hääre med : Fram/ Fram Bondemän. Konung Oloff wille intet Anfall giöra/ förty han bidde efter Dagr/och så tå hwar Dagr kom med sitt Folck. Så är sagt/ at Bönderna hade intet mindre Folck än Hundrade Hundrade/(belöper sig 14400. Man/ när man räcknar 120. på hwart 100. Men Sighwatr säyer/ sålunde:

Gagn feing o thui thegnar
Their at halfo fleiri
Huata tolldi thar Hildar
Harungi frank Varo.

At Bönderna hade warit dubbelt så många/som Konungens Män.

När

CCXXX.

När bägges Häär stod så när hwarandran/at the kiände hwar andra; Sade Konungen: Hwarföre är tu ther Kalff/ alldenstund wij åthskiltes Wänner/på Möre? Illa står tig an at slås emoot oß/eller inskiuta någon råddhoga vthi wårt Fölck/förty här äro fyra tina Bröder. Kalff swarar; Mycket annorledes går nu/Konung/än som wäl tiänar. Tu skiltes så ifrån oß/ at thet war aff nöden/ at söka Fred hoos them/ som efter woro: Och måste nu hwar wara på det Ställe som han är; Men förlijkas skola wij ännu/om iag fingo råda. Tå swarar Finn; Det är bemerckandes på Kalff/ at när han talar wäl/ hafwer han beredt sig på ondt. Konungen sade; Thet kan fuller så wara/Kalff/ at tu will förlijkas/ men icke låta j Bönderna fredsamliga: Tå swarar Thorger aff Qwistadom; J skola nu hafwa slijkan Fred aff oß/ som många tilförna hafwa hafft aff eder; och skola i then vndgiälla. Konungen swarar; Intet hafwer tu behoff at wara så wällig at finna oß/ förty ingen Seger lärer tu hafwa öfwer oß i Dag/alldenstund iag hafwer satt tig til Wälde ifrån een ringa Person.

CCXXXI.

Tå kom Thore Hund med sitt Fölie/ gick fram för Mercket/och ropade Fram/Fram Bondamän. Tå ropade Bönderna Häärroop/ skuto både med Aurfwar och Spiut. Tå ropade Konungens Män Häärroop. När det war öfwerstått/ äggade Konungens Män/på det Sätt the woro lärde; Fram/ Fram Christmän/ Korßmän/ Konungzmän. När Bönderna/som stodo vthi Armen/ hörde det/ropade the slijckt det samma/ som the hörde the andra ropa. När the andra Bönderna fingo det höra/meente the them at wara Konungens Män/och anföllo them med Wapn/slogos så inbördes/ och föllo många/ för än the kommo til at kiänna hwar andra. Wädret war lustigt/ och Solen skeen klar. Men när Slaget begyntes/ rönades Himmelen och så Solen/ men innan the wände igen/ bleff mörckt/lijcka som om Nättetijd. Konung Oloff hade stält sin Orgning vppå een Högd/ och föllo the neder på Bönderna/och giorde så hårt Anfall/at Böndernas Trop måtte tilbakars/ så at Bröstet aff Konungens Orden stod ther/ som the hade stått/ som sidst woro i Bondahääeren/ och woro tå många aff Bönderna hogsna at fly/hade intet Ländemännerna och theras Huußkarlar stått fast/at ther war een skarp Strijd: Som Sighwatr säyer. Ländemännerna äggade sitt Folck/och ropte at the skulle gå fram: Hwar om Sighwatr och så talar. Tå söckte Bönderna åth på alla Siidor: The som främst stodo/ höggo the andre ther näst/ stungo med Spiut/ men alla the som sidst gingo/skuto med Spiut och Piilar/ kastade Steen/Handsax och Skeptiletum. Striden bleff tå mynckit skarp/ och föllo många på

båda Sijdor. J första Anfallet föllo thesse/ Arnliot Gellina/ Gauka/ Thore/ Aufra Fasti och heela theras Följe/ hafwandes hwar een Man för sig/ somliga twå och sombliga flere. Tå bleff Ortningen tunn framman för Mercket. Konungen bad Thormod tå frambåra Mercket/ följde sielff ther med/ och the Mån som han hade vthwalt til at wara näst hoos sig vthi Striden/ hwilcka woro båst vthrustade/ och med Wapn mäst dristiga: Ther om talar Sighwatr. När Konung Oloff gick fram vhr Skialdborgen och främst i Ordningen/ och Bönderna fingo see honom i Anletet/ bleswo the rädda/ at Händerna föllo neder på them: Ther om talar Sighwatr. Tå bleff Striden myckit skarpare/ och gick Konungen fram i Huggslacktningen; Som Sighwatr säyer.

CCXXXII.

Konung Oloff slogs tå myckit dristigt/ och högg til een Låndaman/ Thorger aff Qwistadom/ om hwilcken förr är talt. Hugget kom twert öfwer Ansicktet/ och tog sönder Näßbiorgen på Hielmen/ och klöff Hufwudet nedan för Ögonen/ at så när tog igenom. När han föll/ sade Konungen/ war det icke sant iag sade tig Thorger/ at intet lårer tu få Seyer öfwer oß i wår Träta. Med det samma stött Thordr Merckestången neder så hårdt/ at hon stod i Backen: Tå hade Thord fått sitt Banasåår/ och föll han neder vnder Merckestången. Tå föllo thesse/ Thorfinner Munner och Gissur Gulbrar/ hwilcken hade stridt emoot twå tillijka/ dräpit then eena/ och sargat then andra/ at han föll. och bleff tå ett öfwermåttan stoort Manfall/ och een skarp Strid; Såsom Hoffgardr Refir säyer. Tå skedde thet/ som förr war omtaalt/ at Himmelen war klar/ men Solen sågs intet/ och bleff mörckt: Ther om talar Sighwatr. Wid thenna Tijden kom Dagr Hringßon med det Folck/ som honom följde: Tå begynte han ställa them/ och sättia vp Mercket. Men efter så mycket mörckt war/ gick hans Anfall intet så hastigt an/ förty han weste intet grant/ hwad för honom war/ doch lijckwål gaff han sig dijt/ som Ryger och Haurdar woro förr. Thenna Handel skiedde deels tillijka/ deels lijtet förr/ och deels een stund efter.

CCXXXIII.

Kalff Arnasson hade twå Frender/ som heete Kalff och Oloff/ stoora och starcka Mån. Kalff war Arnfind Arnmodz Soneson/ och Arna Arnmodz Broderson. Thesse stodo på een sijda om Kalff Arnasson. På andra sijdan om honom/ gick Thore Hund fram/ och högg Konung Oloff til honom twärt öfwer Hårdarna/ men Swerdet beet intet/ vthan thet tycktes som Damm och Rööck vthur Reenßhudz-Pälsarna: Ther om talar Sighwatr. Thorer högg til Konungen/ och lytte the några Hugg sin emillan/ men Konungens Swärd beet intet/ ther

som

som Reenßhudz-pålsarna woro före; Men doch bleff Thore såår i Handen; Hwar om Sighwatr talar. Konungen sade til Biörn Stallare/ slå Hunden/ effter som Jern intet kan bijta vppå honom. Biörn wände Yxen i Handen på sig/ och slog Thore på Axlen med Hammaren; Det war ett hårt Slag at Thore snafwade ther wid. Straxt wände Konungen sig emoot Kalffs Frander/ och gaff Oloff Banasåår. Tå stack Thore Hund til Biörn Stallare mit i Buuken/ och gaff honom Banasår. Tå sade Thore/ så betee wij Biörnen. Torstein Knarrasmeed högg til Konung Oloff med een Yxa; det Hugget kom i Wänstra Footen ofwan för Knäet/ (Här bör acktas/ at Skalden/ vthaff hwilckas Wissor thenna Saga är samman satt/ kalla Foot alt det/ som vnder Lijffwet är/) och sträxt dräpte Finn Arnasson Torstein: aff detta Såår lutade Konungen sig in til een Steen/ kastade Swerdet/ och bad Gud hielpa sig. Tå stack Thore Hund til Konungen med ett Spiut; Sticket kom nedan vnder Brynian/ och gick så vp i Lijfwet. Tå högg Kalff til honom/ det Hugget kom på wänstra Sijdan vthan på Halsen. Här twifla många om Kalff gaff Konungen detta Såår eller intet. Thesse try Såår drogo Konung Oloff til dödz. När han war fallen/ föll meste-deelen aff then Häären/ som med honom hade warit. Biarne Gulbraar Skald qwad således om Kalff Arnasson/ och Sighwatr qwad sålunda om Biörn Stallare.

CCXXXIV.

Dagr Hringson hölt äntå Striiden vppe/ och giorde så hårt Anfall/ at Bönderna måste wijka tilbakars/ men sombliga drogo sin koos. Tå föll een stoor Hoop vthaff Bönderna/ theßlijkest och thesse Ländamän/ Erlander vhr Garde/ och Aslag aff Finneygio. Theras Mercke bleff och nedhuggit. Tå tog een stoor Deel aff Bönderna til Flyckten. Tå bleff een öfwermåttan häfftig Striid/ och kallades then Dagz-Hrid. Tå wände sig emoot Dagr Kalff Arnasson/ Hareck aff Tiotta/ och Thore Hund med thet Fölie som the hade. Tå blefwo the Dagr öfwermäcktiga/ at han och hans Häär som igen war/ måtte taga til Flyckten. Thet war vthi een Daal/ som störste Deelen aff the Flycktige foro/ och föll ther myckit Folck. Tå weeck Folcket på båda sijdor bort. Många woro såra/ och många så trötta/ at the intet orkade. Bönderna fölgde intet långt effter the Flycktiga/ förty Höffdingarna wände straxt om/ dijt som Nederlaget war giordt/ aldenstund många hade ther at söka effter sina Wänner och Fränder.

CCXXXV.

Thore Hund gick dijt/ som Konung Oloffs Lijck låg/ och tilpyntade det/ lade Lijket neder/ räckte thet vth/ och bredde Kläder ther öfwer När han nu torckade Blodet aff Ansicktet/ tå war Konungens Ansickte så

deyli-

deyeligit och rödt i Kinderna/ (han sade sedermeer så sielff/) som han hade soswit/ och såg mycket klarare vth än förr/ när han leffde. Tå kom Konungens Blod på Thores Hand/ och rann vp i Grepet/ ther som han hade fått Sååret/ och behöfde det Sååret sedan ingen Omskiötning/ vthan det grodde sielff igen. Straxt wittnade Thore sielff om thenna Händelsen/ när Konungens Heeligheet bleff vppenbar för Allmogen. Thore Hund war och then förste aff them/ som warit hade i Striden med honom/ och vppenbarade Konungens Heeligheet.

CCXXXVI.

Kalff Arnasson letade efter sina Bröder/ ther som the woro fallna/ hitte han tå Thorberg och Finn igen/ och sayes det/ at Finn kastade een Sax åth honom/ williandes dråpa honom/ och ta alte til honom med några hårda Ord/ kallade honom Grydniding och Drottens Swika. Kalff gaff intet ackt ther oppå/ vthan låt båra Finn och Thorberg bort aff Wallen; Såg åth om theras Såår/ och hade the inga dödeliga Såår. The hade fallet vthaff tunga Wapens bärande och Möda. Tå låt Kalff föra them til Skeps/ foor och sielff med. När han nu drog bort/ så foor heela Bondahååren sin koos/ the som ther när woro hemma/ så när som the/ ther skiötte sina Frånder och Wänner/ som såra woro/ och theras Lijck som fallna woro. The Sårable fwo förda heem til Byarna/ så at hwart Huuß bleff fult/ och öfwermånga bleff Tiåldat vthe på Marcken. Så vnderligit som det nu war/ huru myckit Folck ther hade kommit tilsammans i Bondahären/ så vnderligit war det/ och wärdt at hållas för Tidender/ huru snart thenna Myckenheet bleff förskingrat/ när the först påbegynte. Men thenna war Orsaaken/ at then största Deelen hade församlat sig vhr Håraden/ och woro the mycket begiſne at draga heem igen.

CCXXXVII.

Bönderna som woro hemma i Wäradaal/ gingo til taals med Höffdingarna/ Hareck och Thore/ kärade sina Beswär för them/ såyandes at the Flycktige/ som vndkomne/ woro vhr Striden lärde fara öfwer Wäradaal/ och gå illa åth theras Hyblar/ och sade sig intet töras heem/ så länge the woro i Daalen: Begiärte förthenskul at the wille giöra så wäl/ och fara effter them/ och låta icke ett Barn bortkomma/ förty sådanna Wilkohr hade the satt oß/ om the hade fått öfwerhanden i thenna Drabbningen/ och så lära the ännu giöra/ om the hitta oß/ eller och sedermer/ om the kunna hafwa större Macht/ än wij äro/ at the dröya i Daalen/ när the hafwa ingen at fruckta före/ lära the intet faara stilla öfwer wåra Bygder. Bönderna talte detta med stoor Häfftigheet/ och ågade Höffdingarna med många Ord/ at the skulle fara och dråpa heela then Flocken/ som vndanrymbt hade. Som Höffdingarna hörde Böndernas råma/

påmanande/tyckte the at theras Ord woro såña/och beslöto det/at Thore Hund drog til Wäradaal/strapt om Natten/med 600. Man/hwilcket alt war hans Folck. Thore wände intet igen med thenna Reesan/förr än han kom uppå Sulö: Ther sporde han the Tijdender/ at strapt om Qwällen hade Dagr Hringßon kommit diit/ och många andra Flockar vthaff K. Oloffs Män/och hade drögt ther så länge the åto Afftenmålstijd/ sedan farit vppå Fiället. Thore sade/at han wille intet söka effter them på Fiället/wände altså om/ Daalen neder åth/ och fick dräpa några fåå Män. Sedan foro Bönderna hwar heem til sitt/ men Thore foor om Dagen effter/vth til sina Skep. Konungens Män vndstucko sig lönligen i Skogen/ och sombliga fingo Vndsättning aff Folck.

CCXXXVIII.

Harald Sigurdßon war mycket såår/ och Ragnwald Brusason/ förde honom om Natten effter Slaget til een Bonde. Bonden tog emoot honom och läckte honom hemligen; Sedan fick han honom sin Son/som efterfölgde honom. Han foor lönligen öfwer Fiäll och Ötesmarker/ och kom så fram til Jämptland. Harald qwad tå een Wijsa. Harald war tå 15. åhr gammal/när Konung Oloff föll; Hwar på Thiorolfr Skald pekar i then Drapa/som han yrckte om Konung Harald. Harald hitte Ragnwald på Jempteland/foro så båda om Hösten til Swerige/ och bleswo ther öfwer Winteren; Om Sommaren ther effter foro the til Gardarijke til Konung Jarißleiff. Han tog wäl emoot them/och drögde Harald ther tillijka med Ragnwald een lång tijd. Baulwerckr Skald säyer således i then Drapa/som han yrckte om Konung Harald/ tillijka med Arnor Jarla Skald/at Ragnwaldr war länge Landwärnsman i Gardarijcke/och hölt ther tijo stoora Slacktningar.

CCXXXIX.

Thormod Kolbruna Skald war i strijden vnder Konungens Mercke. När Anlopet war som hårdast/och Konungen fallen/och Konungens Män föllo hwar om annan/och mestedeelen aff them/som stodo vppe/ woro sargade: Thormodr war och så myckit qwest: Tå giorde han/som andra/at han weeck tilbakars ther ifrån/ när största Lijffzfaren war/ men somliga ände: Tå begyntes det Slaget/som kallades Dagz-Hrijd. Tå stötte alt Konungens Folck diit/ som Wapn kunde regera: Men Thormodr kom tå intet mehr i Slaget/förty han war tå owijg både vtaff Såår och Möda. Han stod tå lijkawist hoos sina stallbröder/fast än han intet kunde taga sig något före/förty han war skutin med een Pijl i wänstra Sijdan. Tå bröt han Skafftet aff Pijlen/och gick så bort vhr strijden och heem til Husen: Hade tå fåt/det han wille. Han kom til een stoor Lada hade bart swerd i handen/och som han gick in/steeg een Man emot honom

 och sa-

och sade; Grufweliga Ond Låât är här inne med Grååt och Tiutande. Det är stoor Skam/ ot raska Karlar skola icke tåla sina Såår: Fuller kan det wara/ at Konungens Mån hade gååt wäl fram/ men illa låta the öfwer sina Såår. Thormodr sade: Hwad är dit Nampn? Han nämbde sig Kimbi. Thormodr sporde/ Hwar war tu i Slaget? Ther war iag/ sade han med Bönderna/ som bättre war. Är tu nagot såår/ sade Thormodr? Lijtet/ sade Kimbi. Men war tu i Slaget/ sade Kimbi? Ther war iag med them som bättre hade/ sade Thormodr. Kimbi såg at Thormodr hade een Gullring på Handen/ och sade; Tu är wist een vthaff Konungens Mån/ få mig Gullringen/ så skal iag vndsticka tig/ elliest lära Bönderna dräpa tig/ om tu kommer til mötes med them. Thormodr sade: Tag tu Ringen/ om tu kan nå then; Jag hafwer nu mist thet som mera är. Tå räckte Kimbi Handen fram/ wiliandes taga Gullringrn. Tå swäfftade Thormodr til med Swerdet/ och högg Handen aff Kimba. Tå bleff det sagt/ at Kimbi baar ingen Deel bättre sit Såår/ än the som han förr hade åthlet. Kimbi gick tå gråtande bort/ men Thormodr satte sig neder i Ladan/ satt ther een stund/ och hörde på hwad Folcket sade. Theras Taal föll ther vppå/ at hwar sade/ som han tycktes hafwa sedt i Strijden/ och om Folckens Framgång. Somliga lofwade K. Oloffs Styrckia mäst/ och somliga nämbde andra och sade/ at the hade ingen deel wärre framgått. Tå qwad Thormodr een Wijsa/ aff det Innehåll/ at alla hade skonat sig/ så när som Konungen. Sedan gick Thormodr bort/ och in vthi een Skiämma; Ther woro många Mån inne för honom: Ther war och een Qwinnesperson som förbant Sååren. Thormodr satte sig neder strax innan om Dörren/ Ther gick then eena vth then andra in/ the som arbetade på Sååren. Tå gick een åth Thormodr/ och sade; Hwarföre är tu så bleker; Är tu såår? Eller hwarföre begiärar tu intet Läkedom. Thormodr swarade med een Wijsa. Stod sedan vpp/ gick fram til Elden/ och stod ther een stund. Tå sade Läkiaren til honom; Hör tu Karl/ gack vth och tag stickorna/ som ther ligga vthan för Dörren; Han gick vth/ tog ett Fång med Wed/ och kastade neder wid Elden. Tå såg Läkiaren i Ansicktet på honom/ och sade; Tu är så grufweligen bleek i Ansicktet; Hwarföre är tu sådan? Thormodr qwad een Wijsa; Hwar vthinnan han gifwer tilkiänna/ sig wara skutin i Hiertat med een Pijl. Tå sade Läkiaren; Låt mig see dit Såår/ iag skal läkia tig/ och förbinda them. Sedan satte han sig neder/ och kastade Kläderna aff sig. När Läkiaren såg hans Såår/ tå treswade han om Sijdesåret/ och kiände at ther stod Jern vthi/ men intet wiste han til wisso/ hwar åt det stod. Hon hade Stapalöök och andra slagz Grås vthi een Steenkiätil/ och hade wält det tilsamans. Detta gaff hon them at äta/ som såra woro/ och pröfwade Holsåren ther med/ förty hon kiände vhr såret luften/ om ther war Hål eller intet. Detta bar hon til Thormodr bad

bad honom äta; Han sade/ bär detta sin kooß/ jag hafwer ingē Grötsiuka.
Sedan tog han een Tång/ och wille draga vth Jernet/ och det war fast/ och stod lijtet vth/ ty Såret war swullit. Thormodr sade/ skär Kiöttet in åt Jernet/ at tu kan wäl fatta det mz Tången; få mig sedan Tången/ och låt mig ryckia vth det. Hon giorde som han hade sagt. Tå tog Tormodr; aff sin Hand Gullringen/ fick åth Läkiaren/ och bad honom giöra aff then/ hwad hon wille/ och sade at een god Man hade ägt honom tilförna/ förty K. Oloff gaff mig theña Ringen i Dag tijdeligē. Sedan tog Thormodr Tången/ och ryckte bort Pijlen. På Pijlen woro Krockar eller Hackar/ och hängde ther på Slårwer vtaff Hiertat/ somliga röda och somliga hwijta. När Thormodr såg det/ sade han; Wäl hafwer Konungen födt oß effter mina Hiertetrötter. äro feeta. Sedan segnade han död neder; och lycktas här at taala om Thormodr.

CCXL.

K. Oloff föll om een Onßdag then 4. Calend: Augusti; det war så när om Middagztijd på Dagen/ at the fuños/ och slaget begyntes strax effter Middag. Konungen föll wid Non/ (tempus diei à Canonicis vocatum nona, vel hora nona; et incidit in nostram tertiam pomeridianam) och mörckret warade ifrån Midonunda til Non: (det warade tå i tre Timmar:) Såsom Sighwatr Skald i sina Wissor betygar. Bönderna röfwade the slagna Kropparna intet / förty strax effter Strijden blefwo många förfärade/ som hade Slagets emoot Konungen. Men lijkawäl framhärdade the vthi sin förra Företagna Onsta / och dömde så sin emillan/ at alla the som med Konungen hade fallit/ skulle ingen sådan Begrafning bekomma/ som några goda Män sömde/ och sade them alla wara Röfwara och Biltoga. Men the som woro rijka Män/ och hade sina Fränder ibland the Slagna/ acktade detta intet/ och förde them til Kyrckian och begrofwo them.

CCXLI.

Thorgils Hialmußon och hans Son Grittir/ gingo om Afftonen när mörckt war/ dijt som the doda Kropparna lågo/ togo K. Oloffs Lijck och buro det bort i ett lijtet Huuß som stod öde/ och ett stycke på andra Sijdan om Byn. The hade med sig Lius och Watn/ och togo Kläderna aff Lijket/ twättade och swepte det med Lindakläder/ och så ther til sijda; Huuset öfwertäckte the med Wed/ at det intet kunde synas/ fast någon kemmo i Huuset; Gingo sedan bort til Byn. Båda Häärarna hade följt många Staffkarlar/ (Stackara) och sådant Folck som tigde sig Maat/ så at thenna Afftonen effter Slaget/ hade een stoor Deel aff detta Folcket ther drögt qwar/ och när thet nu begynte blifwa Natt/ söckte the sig Härberge och Hwilorum vti alla Huuß små och stoora: Ibland thessa är talt om een blind och myckit fattig Man/ som hade med sig sin Dräng/

then honom ledde; Thesse gingo om kring i Byen/ och söckte sig Härbärge/ och kommo til detta Ödeßhuuset; Dörren war så låg/ at the måste krypa ther inn: Som then blinde kom in vthi Huuset/ treswade han omkring sig på Golfwet/ sökiandes hwar han kunde lägga sig: Han hade een Hätta på Hufwudet/ som honom föll neder i ögonen/ när han lutade neder. Han kiände med Handen/ at Dam war på Golfwet/ tå tog han op med Handen/ som wåt war/ och sköt Hättan vp igen/ tå kommo Fingrarna wid ögonen/ så at ögnelocken begynte myckit at klia/ och han ströck mz wåta Fingrarna sielfwa ögonen/ och gick så back länges vthur Huuset/ såyandes/ at ther kunde ingen ligga/ förty ther war alt watt. Som han nu kom vthur Huuset/ såg han först så myckect/ at han kunde skönia sina Händer ifrån hwar andra/ och såg alt det som så när war hoos sig/ och at han för Nattens Mörker skul icke see kunde. Strax gick han heem til Byen och in i Stugan/ och sade ther för alla/ at han hade fått sin Syn/ och at han war tå blefwen seandes: Och alla wiste/ at han hade warit länge blind/ förty han hade warit ther tilförna/ och gåt om Bygden. Han sade sig först hafwa blefwit seandes/ när han kom vthur ett litet och ringa Huuß/ ther som hade warit alt wått inne/ och sade sig hafwa tagit med Händerna i Wätskan/ och gnijdit så med wåta Handen sina Ögon: Han sade och/ hwar detta Huuset stod. The som tilstädes woro/ och sågo det som händt war/ förundrade sig högeligen öfwer thenna Händelsen/ talandes sin emillan om/ hwad ther skulle vti detta Huset wara Men Thorgils Bonde/ och Grim hans Son tyckte/ som the wiste huru thenna Händelsen skulle hafwa sig/ och frucktade förthenskul/ at Fienden skulle ransaka Huuset/ gingo altså lönligen til Huuset/ togo Liiket/ flötte thet bort i Hagen/ och fördölde det ther; Foro sedan heem til Byen/ och soffwo ther öfwer Natten.

CCXLII.

Thore Hund kom then femte Dagen effter Slaget/ ofwan vhr Weradaal/ neder til Sticklarstad/ och mycket Folck följde med honom/ ther war och myckit Folck för honom; Tå beröfwades the döde Kroparna/ och hwar förde sina Fränders och Wänners Lijck bort/ och hulpo them som såra woro/ och the wille låta läka; Men een stoor Deel hade dödt/ sedan Slaget war öfwerstått. Thore Hund gick dijt som Konungen hade fallit/ och letade effter Liiket; Men när han intet kunne finna det/ så sporde han effter/ om någon kunde säya honom/ hwart Liiket war kommit? Men det kunde ingen säya honom. Tå sporde han Torgils Bonde/ om han wiste intet/ hwart Konungens Lijck war kommit? Thorgils swarade salunda: Jntet war Jag i Slaget/ Jag weet och ringa Tijdender therom: Många Sagor gå ännu ther om. Thet säyes och/ at Konung Oloff har warit sedd vppe vthi Haff-staff/ och Folcket hoopat

hoopar med honom: Men om han är fallin/ så hafwa fuller edra Landzmän fördolgt hans Liick/ antingen vthi Hellrar eller Kulor. Fast ännu Thore tycktes weeta/ at Konungen hade blefwit slagen/ likwäl så swarade många således/ at the giorde sådant Knorr/ och sade at Konung Oloff skulle hafwa vndkommit vhr Slaget/ och at innan kort skulle han låta komma igen med een Häär/ them på Händerna. Thore foor til sina Skep/ och hölt vth effter Fiorden: Tå förskingrades heela Bondahääten/ och tå bortfördes alla the som såra woro/ och röras kunde.

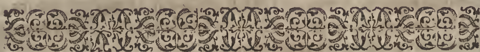
CCXLIII.

Thorgils Bonde och Grim hans Sön/ hade Konung Oloffs Liik i sin omwårdnad/ och woro mycket åhogsamma/ huru the kunde det så befrija/ at Konungens Owänner intet kommo til at fara illa med thet: Alldenstund the hörde sådant Taal effter Bönderna/ at the wille så laga/ om Konungens Liik funnes/ at thet skulle brännas eller och flöttias vth på Hafwet och nedsänckas. The hade sedt om Nätten/ ther som Liiket låg ibland Kropparna/ lijka som een Loga aff et Lius/ och så sedan/ ther the hade fördt det/ sågo the alltijd om Nätterna Lius/ ther som Konungen hwilade/ och fruchtade at hans Owänner skulle leta effter Liiket/ ther som thet war/ om the sågo thesse Mercken/ och wille förthenskul flyttia det bort til något Rum/ som thet woro wäl behållit. Thorgils giorde een mycket konstig Kijsta/ hwarvthi han lade Konungens Liick. Han giorde och een annan Kiista/ hwar vthi han lade Halm och Steen/ så mycket at det giorde een Menniskligh Tyngd tilfyllest. När som heela Bondahäären war bortfarin ifrån Sticklastad/ tå giorde Thorgils sig reesefärdig/ tog een Roo-skuta/ och hade med sig 7. eller 8. Män/ alla woro the hans Fränder och Wänner. The förde Liiket lönligen til Skeps/ och satte det vnder Wandringen. The hade och then Kistan med sig/ som Halmen och Steenen war vthi/ och satte henne ofwan på Wändringen/ ther alla kunde see henne. Sedan seglade the vth effter Fiorden/ kommo altså om Owällen/ när thet begynte mörckna/ til Nidaros/ lade wid Konungens Bryggia/ och sände Thorgils Män vpp i Byen/ och låt såya Biskop Sigurd/ at han hade ther med sig Konung Oloffs Liick. När Bispen hörde thessa Tiidender/ tå sände han sina Män neder til Bryggan/ hwilcka togo een Rodskuta/ och lade vth til Thorgils Skep/ bediandes honom/ få sig Konungens Liick. Thorgils tog then Kistan/ som stod på Wandringen/ och the buro then inn vthi Skutan. Sedan foro thesse Män vth på Fiorden/ och sanckte Kistan ther ned/ när thet war blefwit mörckt om Natten. Thorgils och hans Följeslagare rodde vpp effter åån/ så långt som Städen räckte/ och lade ther til Landz/ som nu heeter Saurs-Hltid/ hwilcket then Tiiden låg ofwan för Byen. Ther buro the Liicket vp/ vthi et ödeshuuß/ som ther stod ofwan för the

 andre

andra Huusen/ och wackte ther om Natten öfwer Lijket. Thorgils gick (om Morgonon effter) neder i Byen/ och taalte med the Män/ som besynnerligen hade warit Konungens goda Wänner/ och frågade them/ om the wille taga emoot Konungens Lijck: Men ingen tordes drista sig ther til. Sedan flötte Thorgils Lijket vp med åån/ och grooff det neder i een Mell/ (det är/ een Sandbacka/ eller een slätt sandig Plaan/) som ther war/ så lagandes at intet Mercke syntes ther på. Detta alt hade the syslat förr än thet Dagades. Sedan foro the straxt til sina Skep/ lade vth effter åån/ och stannade intet förr än the kommo heem til Sticklarstad.

ENDE på Konunz Oloffs Saga.

CCXLIV.

Om K. Swen Knutsson.

SWen/ Konung Knutz och Alfifas Son/ (Alfifa war Alfins Jarls Dotter/) hade warit satter öfwer Joms-borg/ som är belägen i Rijket Windland/ men nu hade kommet til honom Konung Knutz hans Faders Sändingebud/ at han skulle fara til Norrige/ och taga emoot Rijket/ regera ther öfwer/ och bära Konungs Nampn öfwer heela Norge. Sedan foor Swen til Danmarck/ hafwandes ther mycket Krijgsfolck. Harald Jarl/ och många rijka Män foro och så med honom. Om detta taalar Thorarin Lofftunga i det Qwäde/ som han yrckte om Swen Alfifo Son. Sedan foor Swen til Norrige/ tillijka med Alfifa sin Moder/ hwarest han bleff på hwart lagliget Ting til Konung tagen/ och wid then tijden när Slaget stod på Sticklarstad/ ther som Konung Oloff föll/ war han kommen östantill i Wiken. Thenna Swen höll fort med sin Reesa/ alt til han kom om Hösten Nord i Trondheem/ och bleff han ther til Konung tagen/ liika som annorstedes. Konung Swen införde een ny Lag i Landet/ vthi många Saaker effter then Lag som i Danmarck war; Och i somliga Saaker mycket skarpare. Ingen Menniska skulle fara aff Landet vthan Konungens Loff. Men om the foro/ tå skulle heela hans Egendom falla under Konungen. Hwilcken som nogon slog ihiäl/ skulle hafwa förbrutet både sitt fasta och löösa Godz. Om nogon bleff Biltoga/ och föll honom i medler tijd Arff til/ tå tog Konungen

gen det samma: Om Juletijden skule hwar Bonde få Konungen een Mähle Malt aff hwart Arn: Et Låår aff een tre åhrs gammal Oxe/ hwicket bleff kallat Winnartoddi: Een Spann Smör: Och hwar Hustru ryggar Tåff. (det war så mycket ospunnit Lijn som man kunde spänna emillan Tumman och then lengste Fingren.) Bönderna woro skyldiga at byggia alla the Huuß som Konungen wille hafwa på sina Gårdar. Siu Män skulle giöra een vth/ och inräckna hwar och een fem åhrs gammal/ ther effter them borde weeta sina Hioneler. Hwilcken som rödde till Siös/ skulle gälda Konungen Landwörd/ hwar ifrån som han rodde. (det woro fem Fiskar.) Hwart Skep som foor bort aff Landet skulle lasta ett Rum twert öfwer Skepet å Konungens wägnar. Hwilcken som reeste til Ißland/ antingen Inn- eller Vthländsk/ skulle gifwa Konungen Landaura/ (det är/ Tull.) Det följde och ther med/ at Danska Män skulle hafwa så mycket Framträde i Norrige/ at ett theras Witne skulle tilbaka drifwa tijo Nordmänners Witne. När detta Lags stifftande vthspriddes ibland Allmogen/ begynte han strax vpreesa sin Hog här emoot/ med knorrande sin emellan. The som intet hade warit emoot Konung Oloff/ sade/ at In-Tränderna skulle nu taga Wänskap och Lag aff Knutvnga i sin Betallning/ för det at the slogos emoot Konung Oloff/ och slaget honom ifrån Landet. Eder war loffwat/ sade the/ Fred och Rättens förbättrande; Men nu hafwen i Annödig- och Trälldom/ och theß föruthan stoor Glöp- och Nidingskap: Hwart emoot ingen kunde noget säya/ vthan sågo alla samptligen at detta war olyckeligen tilgångit/ doch wågade ingen at giöra någon Vpreeßning emoot Konung Swen/ hwar til then störste Orsaaken war/ at the hade satt K. Knut sina Söner och andra nämste Fränder til Gislan: Theßförvthan war ingen som kunde wara Höffwudzman/ för thenna Vpreeßning. Doch innan een kort tijd/ låto the sig märcka med Ord/ och klagade öfwer Konung Knutz Obilligheet: Och hölt man så före/ at Alfifa war Orsaaken/ til alt det som them war emoot/ och begyntes tå först at talas Sanningen om Konung Oloff.

CCXLVI.

Om Winteren effter/ begyntes sådant Taal/ hoos många i Landet/ at Konung Oloff war wisserligen heelig/ förty många Teckn skedde om hans Heligdom. Tå begynte många at sätta Lijt til honom vthi the Saaker/ som man tyckte mycket om wärda. Somblige fingo aff thenna Tilliitelsen Boot til sin Helsa/ sombliga god reesa/ såsom och i andra Saaker/ om nöden tyckte fordra.

CCXLVII.

Einar Thambaskielfir war kommen Wästan ifrån Engeland och heem

heem til sitt boo / hafwandes stoora Förläningar aff Konung Knut / them som han hade fått / när the funnes i Trändheem / hwilcka woro snart så stoora som ett Jarl-Rijke. Einar hade intet stått emoot Konung Oloff / och rosade sig sielf ther aff. Han drog sig til Minnes / at Konung Knut hade loswat honom Jarldöme öfwer Norrige; Så och det / at Knut hölt intet sitt Löffte. Einar war een Furste aff rijka Män i Norrige / til at vphäfwa Konung Oloffs Heligdom. Om Sommaren ther efter / bleff mycket taalat om Konung Oloffs Heligdom / och wändes alla Ord honom til bästa. Woro tå och många som bekräfftade / at Konungen månde wara heliger / hwilcka tilförende hade aff all Fiendskap gådt honom emoot / och lemnat Sanningen om honom intet Rum hoos sig. Tå begynte man at förbrå them högeligen / som hade satt sig emoot Konung Oloff / hwilcket måst tilwijtades Biskop Sigurd. Folcket bleff honom så hädskt / at han såg sig ingen annan Vthwäg / än fara bort Wäster til Engeland til Konung Knut. Sedan skickade Tränderna Sändingabud til Vpland / at Biskop Grimkiel skulle komma Norr til Trändheem. Konung Oloff hade sändt Biskop Grimkiel tilbakars til Norrige / när han foor öster til Garfwarijke / och hade han imedler tijd warit i Vpland. När thenne Sänningabuden kommo til Biskopen / giorde han sig strax reesefärdig / förty han trodde det wara sandt / som sades om Konung Oloffs Heligdom och hans Jarteken.

CCXLVIII.

Biskop Grimkiel drog til Einar Thambaskelfier / och tog han wäl emoot honom. The talades wid om många Saaker / och bland annat om the stoora Tijdender / som ther i Landet hade tildragt sig / hwar vthinnan the vthtalla Saaker komma öfwer eens. Sedan foor Biskopen in til Kaupang / hwarest han vthaff heela Allmogen bleff wäl emoottagen. Ther frågade han noga effter the Teckn / som sades om Konung Oloff / hwar om han och fick godt Besteed. Sedan skickade han Bod in til Sticklarstad til Torgill och hans Son / stämnandes them in til Borg til taals med sig. Fadren och Sonen kommo til Bispen / och sade honom alla the Mercken som the wiste / så och hwar the hade lätet Konungens Lijck. Tå skickade Biskopen effter Einar Thambaskelfier / hwilcken strax kom til honom. Bispen och Einar taalte med Konungen och Alfifa / bediandes at Konungen wille gifwa them Loff / at taga Konung Oloffs Lijck vp vhr Mullen. Konungen bad Biskopen giöra ther med som han wille. Wid thenna Tijden war mycket Folck församlat i Byen. Biskopen / Einar och några Män med them fooro diit / som Konungens Lijck war begrafwet / och läto grafwa effter det; Kistan war tå så när kommen vp vhr Jorden. Thet såya många / at Bispen lät begrafwa Konungens Lijck i Clemens Kyrckia: Men när tolff Månader och fem

sem Nätter woro ledna effter Konung Oloffz Död / tå bleff hans Helligdom optagen / och war Kistan än tå så när kommen vp vhr Jorden / hwilcken än tå war så spillerny / som hon hade warit nyß höflat. När Kistan bleff optagen / gick Biskop Grimkiel diit / och stod ther och een dyrbar Lucht. Tå tog Biskopen vppå Konungens Anleete / och befant at Synen war ingen Ting förfallen / vthan Kinderna woro så röda / som han woro nyligen insomnat / men ther på befunno the stoor åthskillnat / som hade sedt Konung Oloff / när han bleff slagen / och sedan hade hans Håår och Nägler woret / så paß / som the kunde hafwa wäxt / om han hade warit i Liifwe här i Werlden heela then Tijden / sedan han föll. Tå gick K. Swen och alla the Höffdingar / som ther woro til / och sågo på Konungens Liick / tillijka med Alfifa / hwilcken sade / at Menniskan rottnar seent i Sanden / och sade / thet hade fullet intet så gådt / om han hade legat i Mul. Sedan tog Bispen een Sax / och skar aff Konungens Håår och theßlikest / aff Knäfwelborna. Han hade hafft långa Knäfwelborer / som then tijden war brukeligit. Tå sade Bispen til Konungen och Alfifa; Nog ar K. Oloffs Håår och Knäfwelborer så långa / som the woro then tijden / när han bleff död / och hafwer det så mycket wäxt / som i kunnen see / at iag hafwer nu affskuret. Alfifa swarar; Tå tyckes mig hans Håår wara Heeligdom / om det intet kan brinna i Eelden / förty offta hafwer iag sedt Menniskors Håår heelt och oskadt / det som länger hafwer legat i Jord / än thenna Menniskans. Tå lät Biskoppen taga Eeld i ett Glödekar / wälsignade then / och lade Rökelse ther på. Sedan hade han K. Oloffz Håår på Eelden / och när Rökelset war alt vthbrunnet / tog Biskopen Hååret vhr Eelden / hwilcket tå war vobrändt / wijsandes det åth Konungen och the andra Höffdingarna. Tå bad Alfifa lägga Håret i een owigd Eeld / hwar til Einar Thambaskelfier swarar / bediandes henne tiga / och gaf henne många skarpa Ord. Tå bleff det Bispens Vthslag / hwilcket Konungen med Alshärjar dom samtyckte / at Konung Oloff war wisserligen heelig: Bleff förthenskull Konungens Lekame boren i Clemens Kyrkia / och insatt öfwer höga Altaret. Kistan bleff strepter med Pell / och öfwertäldat med Guldwäfjom; Straxt skedde tå åthskilliga Jartecken om Konung Oloffz Heeligdom.

CCXLIX.

På det Rummet / som Konung Oloff hade legat i Jorden / kom vp een skiön Brun / vthaff hwilckens Watn många blefwo bättre aff sina Stukdomar. Ther bleff bygdt omkring / och bleff det Watnet alltijd sedan tagit i noga acht. Ther bleff först giordt ett Kappel / och sattes Altaret ther / som Konungens Lägerstad hade warit / hwarest Christi Kyrckia nu står. När Eystein ArchieBiskop låt vprätta detta stoora

Möstare/ som det nu står/ tå lät han sättia höga Altaret på det samma Ställe/ som Konungens Hwilorum hade warit. Ther hade och på samma Stelle städt höga Altaret i then gambla Christi-Kyrckia. Det säyes och/ at Oloffz Kyrckia står nu ther/ som det ödehuuset stod/ hwarest Konungens Lijck war insatt öfwer Natten: Men ther kallas nu Oloffz Kyrckioleed/ som Konungens heelige Lekamen war vpburen ifrån Skepet/ hwilcket är mitt i Byen. Biskopen tog acht på Konungens Heeligdom/ skar hans Häär och Näglor/ förty båda Deelarna wäxte lijka som han woro een lefwandes Menniskia här i Werlden: Effter som Sighwatr Skald säyer. Thorarin Lofftvnga yrckte ett Qwäde om Konung Swen Alfifa Son/ hwilcket bleff kallat Glälongs Qwäda/ och stod ther vthinnan thessa Wijsor. I thessa siu effterföliande Wijsor beskrifwes Konung Oloffz Heligdom och at Häär och Näglor wäxa på honom/ lijka som på een lefwandes Menniska. Theßförvthan at om Halta och Blinda komma dijt/ så gå the helbregda tådan. Thenna Thorarin Lofftvnga war tå med Konung Swen/ och hörde thenna stoora Vnderwercken om Konungens Heligdom/ at vthaff Himmelens Kraffters Wärckande kunde man höra Liud öfwer hans helige Lekamen/ lika som Klockors ringande. Liusen tände och så sig sielfwa öfwer Altaret/ aff een Himmelskt Eeld. Ther Thorarin nu säyer alt til then helige K. Oloff hade kommet een stoor Häär med Folck aff Halta/ Blinda och annorledes Siuka/ och farit tådan helbregda/ så taalar han icke annorledes ther om/ än det skulle hafwa warit een otalig Myckenheet/ som tå strart fingo Bättring til sin Hälsa aff then helige K. Oloffs Jartecken/ fast vthaff them äre intet vpskreffna/ vtan the störste och förnämste Jartecken. Wiidare säyer Thorarin Lofftvnga sälunda: (Bed Oloff/ at han är tijn Mäklare/ när tu flijteligen läser och beder/ förty han är een Gudz Man i sitt Land/ och skaffar aff sielffwe Gud godt Åhr och Fred åt alla Menniskor.)

CCL.

Konung Swen Knutßon regerade öfwer Norrige någon Tijd bort åth: Han war een mycket Barnachtig Man/ så wäl til sin ålder/ så som til sina Råd. Alfifa hans Moder hade thet högsta Rådet i Landet/ och war Landzfolcket i stoor Owänskap med henne både tå och alltijd sedan. Wid thenna Tijden hade the Danske een stoor öfwergång i Norrige/ hwilcket Landzfolcket leed nästan illa. När sådant Taal kom vp/ så stälde somliga Tronderna före/ at the hade warit störste Orsaaken/ at Konung Oloff then Helige war slagen vhr Landet: Men andra hafwa lagt sig effter ett ondt Regemente/ och pålagt både Rijka och gemeena Man sådan Träldom och Ofrälse/ som tå gick öfwer alt Folck; Sade förthenskul Tränderna wara skyldiga til at giöra Vpreßning/ och förhindra detta Regimentet. Som Tränderna nu wiste/ at Landz-Folcket gaff them Skulden/ tå bekende the det wara sant/ och them

och them hafwa händt mycken Glopskap vthi det/at the hade slagit Konung Oloff ifrån Landet. The sågo och/ at theras Olycka betaldes them med mycket Ondt/ hwarföre höllo Höffdingarna Stämnor sig emillan/ och Einar Thambaskelsier Vphofzman til thessa Råd. Kalff Arnasson befant tå/ vthi hwilcken Snara han hafde gådt effter K. Knutz Tilläggande/ och at alla the Löffte som han hade lofwat Kalff/ woro til intet. K. Knut hade lofwat Kalff Jarldömme/ och öfwerråd öfwer alt Norrige/ om han woro Hufwudzman före/ at hålla Strijd emoot K. Oloff/ och slogo honom vhr Landet/ (hwilcket Kalff giorde/) och hade lickwäl ingen högre Titul/ sedan än förr; Hwarföre tychte han sig wara högeligen bedragen. Tå foro Sänningabud emillan the Bröderna Kalff/ Finn/ Thorberg och Arna: Och föreentes tå theras Frände-sämja.

CCLI.

När Konung Swen hade warit tree Wintrar i Norrige/ spordes the Tijdender til Norrige/ at Wästan för Hafwet vpreeste sig een Flöck/ for hwilcken war een Höfwidzman/ som nämdes Tryggued/ och sade sig wara Oloff Tryggaßons och Gyda then Engleskas Son. När K. Swen sporde at Vthländsk Häär skulle komma i Landet/ ta lät han biuda Folck Nordan vhr Landet/ och foro med honom mestedeelen aff Landamännerna vhr Trändheem: Men när Konungens Ord kommo til Kalff Arnasson på Eggio/ at han skulle reesa i Ledung/ med Konungen/ så tog han sin Tutuesessa/ steg ther på med sina Huußkarlar/ görandes sig öfwermåttan hastig färdigt: Hölt sedan vth åt Fiorden/ och bidde intet effter Konung Swen. Kalff wände intet igen aff sin Reesa/ för än han kom i Egitsk til Thorberg sin Broder. Sedan lade alla Bröderna Arna Söner Möte/ och rådslogo sin emillan. Effter detta foor Kalff Nord igen/ och som han kom i Fräckeriier Sund/ låg Konung Swen ther före med sin Häär. När Kalff rodde Söndan ifrån i Sundet/ så ropte hwar til andra: Konungens Månn budo Kalff lägga diit/ och fölia Konungen til at förswara sitt Land. Kalff swarar/ och säyer sig hafwa giordt det til fyllest/ om det woro intet giort alt förmycket/ at slåås emoot sina Landzmän/ och winna Rijket vnder Knytlingarna. Kalff rodde altså sin Wäg Norr vt/ alt til han kom heem til Eggio. Ingen vthaff the Arna Söner rodde til thenna Ledung med K. Swen. Einar Thambaskelsier sat och så hemma. Konung Swen hölt med sitt Folck Söder vthi Landet/ och när han sporde intet någon Häär wara kommen Wästan ifrån/ Tå hölt han Söder til RogaLand/ och så alt til Agder/ förty man gissade/ at Trygwed månde först söka til Wiiken/ hwarest hans Föräldrar hade hafft sin största Mackt/ han hade ther och stoor Styrckia aff sina Fränder. Konung Trygwed kom med sit Folck vth åt Hördaland/

hwarest han sporde/at Konung Swen war seglader Söder åt/höll Trygwed förthen skul Söder åt Rogaland. När Konung Swen fick Wetenskap om Trygwedz Reesa/wende han tilbakars med sin Håår/och funnos the innan för Buckten i Socknar Sunde/ icke långt ther ifrån/ som Erling Schialgz Son bleff slagen: Hwarest straxt begyntes ett hårdt Slag. Så såyes/ at Trygwed sköt Gafflökum med båda Händer/ och at han hafwer sagt: Så lårde min Fader mig at måssa: Hwarföre hafwa hans Owenner sagt/ at han skulle wara een Pråste Son/ Men han rosade sig ther aff/ at han war mehr liick Oloff Trygwasson/ alldenstund han war een mycket förnämlig Man. J detta Slaget föll Konung Trygwed och många hans Män; Men somliga kommo til Flyckten/ och Deels fingo Gröd/ så som såyes/ i Trygwa Flocke. Om detta Slaget taalas och så i then Flock/ som yrcktes om Konung Swen. Effter detta Slaget rådde Konung Swen allena öfwer Landet. Tå war een god Fred/ och satt Konungen thenna Wintren Söder i Landet.

CCLII.

Thenna Wintren höltz Einar Thambaskelfier och Kalff Arnasson möte sin emillan i Kaupang/ rådslåandes ther med hwar andra.

Tå kom dit til Kalff/ Konung Knutz Sånningebud/ och förde honom hans Ord/ at han skulle sända honom 3. Tölffter Yxar/ och låta giöra them på båsta Sättet. Kalff swarar; Jnga Yxar sänder iag Konung Knut/ uthan såg honom/ at iag skal få Yxar åt Swen hans Son/ så många/ at honom skal tyckias intet fattas. Tideligen om Winteren begynte Einar Thambaskelfier och Kalff Arnaßon een Reesa/ hafwandes med sig een stoor Hoop med Folck/ aff thet båsta och uthwaldesta/ som til kunde finnas i Trändelagen. The foro om Winteren öster öfwer Kiölen/ och til Jämpteland; Sedan til Helsingaland/ kommandes fram i Swerige. Ther skaffade the sig Skeep/ och foro om Sommaren öster i Garfwarijke/ kommo så om Hösten i Aldeigeborg. Sedan skickade the Sånningebud up til Holmgard/ och til Konung Jarißleiff/ med sådanna Ord/ at the biuda sig til/ föllia Magnus Konung Oloffs then Helgas Son til Norrige/ och giöra honom Bijstånd/ at han kunde bekomma sin Faders Arfwedeel/ och blifwa Konung öfwer Landet. När thenne Sånningabuden kommo til Konung Jarißleiff/ tå höllt han ett Rådslag med Drotningen och andra Höffdingarna: Kommo altså öfwereens/ at Normännerne blefwo ståmda til Konung Jarißleiff och Magnus/ hwar til the och så fingo Leigd. När the nu kommo til Holmgard/ stadfästes the med them/ at the Nordmän som dijt woro komna/ gingo Magnus til handa/ och blefwo hans Män/ bekräfftandes det med sworna Eedar. Med Kalff/ och alla the som hade warit på Sticklarstad emoot Konung Oloff/ giorde Magnus Troohets-Löffte och Wänskap/

skap/ bekräfftandes med sworne Eedar/ at han skulle wara them alla huld och trogen/ fast han fingo Riike och Konunga Nampn i Norrige. Han skulle och blifwa Kalff Arnassons Fosterson/ men Kalff skulle giöra det alt som Magnus tyckte Riiket ländatil störro Frij heet än för.

Om Konung Magnus Olofffon.

CCLIII.

Magnus Olofffon begynte sin Reesa straxt effter Julen/ östan ifrån Holmgård/ och drog ned til Aldegeborg/ hwarest han giorde sina Skep färdiga/ när Jisen begynte loßna om Wåren: Ther om taalar Arnor Jarlaskald i Magnus Drapu. (at Konung Magnus hade tå warit 12. åhr gammal.) Magnus drog om Wåren öster til Swerige/ såsom Arnor säger. Han seglade först op til Sicktuna i Swerige. Wid then tiden war Emund Olofffon Konung i Swerige; Hoos honom war och Astrid Drotning/ som hade ägt Konung Oloff then Helige: Hon fägnade mycket wäl Magnus sin Stiuffson/ och låt straxt ståmma mycket Swänskt Folck til mötes/ ther som kallas Houmgatu. Drotning Astrid talade på Tinget/ så säyandes: Här til oß är kommen Konung Oloffs then Heliges Son/ wid Nampn Magnus/ ärnandes giöra sin Reesa åt Norrige/ och söka ther sin Faders efterlefnade Arfwedeel. Det är nu min Skyldigheet/ at iag styrcker honom til thenna Reesan/ alldenstund han är min Stiuffson/ som nogsampt kunnogt är. Nu skal iag ingendeels spara aff det/ som iag hafwer i Förråd/ at hans Styrckia måtte blifwa som störst här ifrån/ både med Penningar och Folck/ så wida som iag hafwer i Förråd: Och alla the som på thenna Reesa willia begifwa sig med honom/ skola fulkommeligen åthniuta min Wänskap. Det wil iag och så oppenbara/ at iag ärnar begifwa mig med honom på Reesan/ hwar vthaff nogsampt är at see/ at iag sparar inga andra Saaker/ the som honom kunna komma til Biistånd/ och iag förmår honom efterlåta. Föruthan detta talade hon både länge och snält. När hon nu lyktade sitt Taal/ tå swarade många/ at the Swänska hade liiten Åhre Reesa giort til Norrige/ när the följde Konung Oloff hans Fader/ och at the hade föge bettre at wänta thenna gången/ med thenna Konungen/ och sade wijdare/ at Folcket war för then Orsaaken skull trögt til at giöra någon Reesa til Norrige. Astri swarar; Alla the som aff någon Mandom willia wara/ låra intet stråfwa eller sättia sig vp emoot detta/ förty/ alla the som hafwa mist sina Fränder hoos Konung Oloff then Heliga/ eller och sielfwa fått Såår/ så är det theras åhra/ at faara til Norrige/ och hämnas. Astrij kom så widt med sitt Taal/ om Vndsättningen/ at

een stoor Hoop Folck tog sig på/ til at fölia Konung Magnus åt Norrige. Ther om talar Sighwatr i twenne Wijsor/ tillijka med Thiodolff Skaldi Magnus Flock.

CCLIV.

Konung Magnus begynte sin Reesa ifrån Sicktuna/ hafwandes mycket Folck/ som the Swänske hade vndsatt honom med. The gingo til Footz öfwer Sweitiot til Hälsingaland/ som Arnor säger: Sedan foor Magnus Wäster öfwer Kiöln/ och så ned til Trändheem. Landzfolcket tog straxt wäl emoot honom/ men Konung Swens Män flydde/ och vndstickuo sig/ så snart the sporde/ at Magnus Konung Oloffs Son/ war kommen i Landet/ at intet Mootstånd bleff giordt emoot honom. Tå war Konung Magnus i Trändheem/ men Konung Swen Söder i Landet; Såsom Arnor säyer. Magnus Oloffßon foor med sitt Folck til Köpang/ hwarest han bleff wäl antagen: Ther låt han stämma til Eyra Ting/ och bleff han ther til Konung tagen öfwer alt Landet/ så wijda som Konung Oloff hade hafft för honom. Sedan tog Konung Magnus sig Hird/ giorde Låndamän: Han skickade alla Härader i Armeñingar och Syslor. Straxt om Hösten böd han Ledung vth i Trändheem/ och fick mycket Folck/ hwar med han höllt Söder vth med Landet.

CCLV.

Konung Swen Alfifas Son/ höllt thenna Tijden til på Söndhaurdaland/ när han sporde thessa Ofridz-tijdender. Han lät straxt vpskära Häraur/ och sända then på fyra Wägar ifrån sig/ stämnandes ther med Bondefolcket til sig. Han lät och det ther med föllia/ at man vht Huse skulle draga vth med Folck och Skep/ at förswara Landet med honom. Thet Folck som närmst war/ kom: Konungen höllt tå Ting och Taal med Bönderna/ bar fram sina ärender/ och sade/ at han wille draga emoot Konung Magnus Oloffßon/ at hålla Strijd med honom/ om Bönderna wille wara fölgachtiga. Han vthförde detta mycket kort/ så at Bönderna behagade föga hans Taal. Sedan taalte the Danske Höffdingarna/ som hoos Konungen woro/ både länge och snält. Många vthaff Bönderna sade sig willia föllia K. Swen til Slagz/ men somliga neckte ther til/ deels tego stilla/ och några sade at the monde vpleeta K. Magnus/ när them gofwos Tillfälle. Tå swarar Konung Swen: Så tyckes mig/ som här skulle fåå wara komna vtaff the Bönder/ som wij hade sändt Bod til: Men the Bönder/ som hijt äro komna/ säya åt oß sielfwa/ sig willa föllia Konung Magnus: Hwarför tycker oß/ them at wara så lijka til Vndsättning/ såsom the/ som säya sig willia sittia stilla/ sammaledes är och om them som tiga. The andra som säya sig willia fölia oß/ så läre somliga/ eller mestedeelen aff them wara oß till

intet

intet gagn/ om wij lägga til Slagz emoot Konung Magnus: är förthenskuld mit Rådh/ at wij lägga ingen Troo på thessa Bönder. Wille wij heller roo dijt som Folcket är oß huldt och troget; Hafwa wij tå nog Styrckia til at winna detta Land vnder oß. När Konungen hade giort thenna Vthwäg/ följde alla hans Män detta Rådet; Wände förthenskul om sina Skepp/ drogo vp Seglen / seglade öster vth med Landet/ wändandes intet förr om/ än at the kommo in til Danmarck/ hwarest the bleswo wäl fägnade. När han nu hette Haurdaknut sin Broder/ tillbödh han Swen at hafwa Rijke hoos sig i Danmarck/ hwilcket han och tog emoot.

CCLVI.

Konung Magnus foor om Höften alt öster om til Landzänden/ bleff til Konung tagen öfwer alt Landet: Alla Landzens Inbyggare woro glade ther öfwer/ at Magnus war Konung bleswen. Thenna samma Höften bleff Konung Knut then Rijke dödh i Engeland/ Idus Novembris. Han bleff begrafwen i Winceester/ när han hade warit 27. Wintrar Konung / och både i Engeland och Danmarck 24. theßlijkes och 7. Wintrar öfwer Norrige. Tå bleff Harald Knutßon til Konung tagen öfwer Engeland. Thenna Wintren bleff Swen Alfifa Son dödh i Danmarck: Som Thiodolff Skald qwäder/ ther han taalar om Konung Magnus och Biarne Gulbrarskald yrckte om Kalff Arnasson. Magnus war thenna Winteren öfwer Norrige/ men Haurda Knut öfwer Danmarck. Om Wären effter bödo båda Konungarna Ledung vth/ och gick Taalet så/ at the mände lägga til Slagz wid Elfwen. När Hääiren på begge Sijdor söckte emoot hwar annan/ tå skickade Ländemännerna Speyara/ hwar vhr sin Häär/ til sina Fränder och Wänner/ at the på båda Sijdor skulle giöra Fred emillan Rijken/ och låta Konungarna förlijkas: Men effter som båda Konungarna woro vnga och barnsliga/ så hade rijka Män/ hwilcka ther til på båda Sijdor woro vthwalda /Styrelße öfwer Rijkerna; Och kom förthenskul så widt/ at ett wälligt Möte bleff lagt emillan Konungarna. Sedan funnos the sielfwa; bleff tå talat om Wänskap/ och kom Föreeningen så widt/ at Konungarna swooro Broderskap/ giörandes sålunda Frid sig emillan/ emedan the leffde båda. Men hwilcken aff them som dödde Sonlöös/ tå skulle then som igenleffde/ taga then andras / både Land och Vndersåtara. Tolff Män the Förnämste aff hwarthera Rijket/ swooro med Konungarna/ at thenna Föreening skulle hållas så länge någon aff them leffde. Sedan åthskiltes Konungarna: Hwarthera foor heem i sitt Rijke/ och hölls thenna Wänskapen/ så länge the leffde.

CCLVII.

Drotning Astrid som hade ägt Konung Oloff then Helige/ kom til Nor-

til Norrige med Konung Magnus sin Stiffson/som förr är sagt/och war med honom wäll hällen/som tilbörliget war. Tå kom och så i Hoffwet Alffhild Konung Magnis Moder/emoot hwilcken han tog med högsta Kärleeck/ och satte henne i ett hederligit Säte: Men det gick så med Alffhild/ såsom vndertiiden gäär med them/som komma til stoora Rijkedomar/ at henne wärte äfwen så snart åhregirugheeten/så at henne tycktes illa wara/at Drotning Astrid war högre åhrat än hon/ vthi sittiande och annan Tienst. Alffhild wille sittia närmst in til Konungen/ men Astrid kallade henne sin Ambat/ som hon hade förr warit: Och wille Astrid förthenskull hafwa Samsäte med Alffhild/ och intet kunde the forlikas i ett Härberge. Sighwatr Skald hade warit på Romreesa/ när Slaget stod på Sticklarstad/och när han war på Heemreesan Söndan ifrån/ sporde han Konung Oloffs Fall/ hwilcket honom giorde een stoor Harm: Qwäd förthenskul een Wijsa. Sighwatr gick om een Dag ett Torp förbij/och hörde at een Bonde klagade sig högeligen/ at han hade mist sin Hustru: Slog sig för Bryster/ reeff aff sig Kläderna/ och grät stoorligen / säyandes sig nu gierna wilia döö: Tå qwad Sighwatr een Wijsa. När Sighwatr kom heem til sin Gård i Norrige/ (Han hade både Boo och Barn i Trändheem/) så kom han Söndan i Landet på een Byrding eller stoort Skep. Han lade til i Hillidarsund/ hwarest han såg många Ramner flyga/och qwad förthenskul een Wijsa. Som Sighwatr nu kom til Kaupang/ tå war Konung Swen ther för honom/ hwilcken tilböd Sighwatr at wara hoos sig / alldenstund han hade förr warit hoos sin Fader Konung Knut then Rijka; Hwar til Sighwatr swarar/säyandes sig först willia fara heem till sitt Boo. Det tildrog sig een Dag/at Sighwatr gick vth på Strätet/såg hwar Konungens Män leeckte / och qwad ther om een Wijsa. Sedan foor Sighwatr heem til sitt Boo/ hwarest han hörde många förbrå sig/lijka som han hade vndragit sig/at wara med Konung Oloff: Ther om qwad han een Wijsa. Han kunde illa wara hemma/gick vth om Dagen och qwad. J Begynnelsen på Winteren reeste han öster öfwer Kiölen til Jämptland/ ther ifrån til Helsingeland/ och kom fram i Swerige: Foor strax til Drotning Astrid/ och war hoos henne een lång tijd bärt åth wäl hållen. Han war och hoos Konung Aumund hennes Broder/aff hwilcken han bekom 20. Marck brändt Silfwer: Hwar om taalas i Knutz Drapa. Han frågade offta hoos Holmgårdz Kiöpmän/om the wiste något säya om Magnus Oloffßon; Ther om qwad han een Wijsa. När Magnus Oloffßon nu kom til Switiot ifrån Garfwarike/ tå war Sighwatr ther hoos Drotning Astrid/ och fägnade mycket wäl hans Ankomst: Hwar om Sighwatr qwad een Wijsa. Han gaff sig på Reesan med Astrid/ och fölgade Magnus til Norrige; Ther om qwad han een Wijsa. När Magnus war Konung blefwen i Norrige/ tå war Sighwatr hoos

hoos honom i stoor Kiärleeck. Een gång när Drotning Astrid och Aslhildr Konungens Moder/ hade trätt med några fåå Ord/ tå qwad han detta Efterföliande/ (At Alfhildr war skyldig hålla Drotning Astrid förmehr än sig sieljwan/ fast Gud hade så williat/ at hon have kommet något vp.

CCLVIII.

Konnng Magnus lät göra et Skrijn/ vthstofferat med Guld/ Silff och Edla steenar/ hwilcket til sin Wäxt och Stoorleeck war giort som een Lijckkista/ och war med Stolpar vnderstödt; men ofwantil kupot Lock som et Hwalff/ och ther ofwan på/ som een Huusβrygning. Baaktil på Locket woro Gångejern/ men frammantil een Hasspa/ hwar til war Låås och Nyckel. J detta Skrijn lät Konung Magnus lägga Konung Oloffs heeliga Leekamen/ uthaff hwilcken tå skedde många Jarteeken: Som Sighwatr säyer. Sedan bleff det insatt i Lagen at hålla heligt öfwer heela Norrige på Konung Oloffz Högtijdz Dag. Thenna Dagen bleff strart hållen/ som the högste Högtijder: Hwarom Sighwatr taalar. Thore Hund foor vhr Landet/ een liten tijd effter thet Konung Oloff war slagen/ vth til Jorsala/ och säya många/ at han hade aldrig kommet igen. Thore Hundz Son heet Sigurd/ hwilcken war Fader åth Rangwåg/ som ägde Jon Arna Arnaβons Son: Theras Barn woro thesse; Widkundr i Bierckey/ Sigurd Hund/ Eällingr/ och Jarddruder.

CCLIX.

Harech vhr Thiotö satt hemma på sina Boo/ alt ther til Magnus Oloffβon kom i Landet/ och han war blefwen Konung: Tå foor Harech Söder til Trondheem til Konung Magnus. Wid thenna Tijden war Aβmund Grankelβon hoos Konungen, När Harech gick vp ifrån Skepet/ ther med han war ankommen til Nidaros: Tå stod Aβmund i ett Lofft hoos Konungen/ han kände Harech/ och sade til Konungen/ Nu wil iag betala Harech för det han drap min Fader. Han hade een lijten och tunn-bred Yxa i Handen. Konungen såg på honom och sade/ tag heller min Yxa/ (Hon war tiock och myckct starck/) Wiidare sade Konungen: Tänck så/ Aβmund/ at det äro hårda Been i thenne Karlen. Aβmund tog Yxan/ gick ofwan vhr Gården/ och alt ther til han kom ned til een TwerGränd/ hwarest Harech kom emoot honom. Aβmund högg til Harech/ så hårdt/ at Yxen stod i Hiernan/ Hwar vthaff Harech fick sin Dööd; Aβmund gick vp i Gården igen til Konungen; war tå heela Eggen fallen vhr Yxan. Tå sade Konungen/ effter han hade fått Yxan igen/ huru skulle det hafwa gådt med then tunna Yxan/ effter iag seer thenna är nu blefwen o-

wen onyttig. Sedan gaff Konungen åt Aßmund Förläningen/och Sysslan på Halogaland. Om Aßmund och Harechs Söners förehafftande finnas stoora Sagur.

CCLX.

Kalff Arnasson regerade först någon tijd bort åth mestedeelen Landet med Konung Magnus. Tå begynte somliga påminna Konungen/hwad Kalff hade giort på Sticklarstad. Kalff merckte det wål/at Konungen bleff något annorledes til sinnes emoot honom. Det tildrog sig een gång/nar mycket Folck war hoos Konungen/och föredrog honom sina Käremåhl/at tå kom och så med sina Ährender för honom Thorger Flecker ifrån Sulu/ vhr Wäradaal/ hwilcken förr war nämbd i Konung Oloffz then Heliges Saga. Konungen gaff intet acht på hans Ord/ vthan lydde på them som nämst honom woro. Tå sade Thorger til Konungen/ så högt at alla hörde det/ som når stodo:

Tala tu med mig/ Konung Magnus:
Jag war i Fölie med tin Fader:
Tå bar iag Hugget detta mit Hufwud/
Når öfwer honom död/ dådlösa stego:
Men nu ålskar tu det onda Folcket/
Som sin Herra sweko/ och gåfwo Fanen Löye.

Tå låt Folcket illa öfwer Thorgers Taal/ men somliga bödo honom gå vth. Konungen ropade honom til sig/ gaff honom Beskeed på sitt Ärande/ så at Thorger war wål nögd ther med: Theßförvthan loswad Konungen honom sin Wänskap.

CCLXI.

Thet tilldrog sig een liten tijd ther effter/ at Konungen drog til Gästebud til Hög i Waredaal. När Konungen nu satt til Bords/ tå satt hoos honom på Wänstra handen Kalff Arnasson/ men på then Högre/Einar Thambaskelfier.

Thet war tå så widt kommet/ at Konungen hade Olust til Kalff/men wyrdade Einar högst; Tå sade Konungen til Einar; J Dag skola wij rijda til Sticklarstad; Jag wil see the Tijdender/ som ther hafwa tildraget sig; Einar swarar; Intet kan iag såya ther om: Låt Kalff tin Foster-Fader fölia tig/ han lårer wål båst kunna såya ther om. När Borden bleffwo afftagna/ giorde Konungen sig reesefärdig/ såyändes till Kalff; At han skulle fara medh honom. Kalff sade det intet wara tiänligit. Tå stod Konungen

vp/ och

vp/och sade något wredeliga: Tu skalt följa med mig Kalff/ och gick se-dan vth. Kalff klädde sig med största hast/ och sade till sin Skoofwen/ tu skalt riida in vppå Äggtör/ och bidia miina Huußkarlar/ hafwa alla mii-na Saaker om Bord/ innan Solen går ned. Konungen reed til Stick-larstad/ och Kalff med honom: The stego aff sina Håstar/ gingo dijt som Slaget hade stådt; Tå sade Konungen til Kalff: Hwar är det Stället/ som Konungen föll på? Kalff räckte fram Spiutskafftet/ och sade; Här låg han/ når han war fallen. Tå sade Konungen/ hwar war tu Kalff tå? Kalff swarar/ Här som iag nu står/ Konungen sade/ och blef röd i Ansichtet som Blod; Fuller räckte tijn Yxa tå til honom: Kalff swarar: Intet räckte min Yxa dijt: Gick ther med strax til sin Håst/ lop i Sadlen/ och reed sin koos/ tillijka med alla sina Mån; Men Ko-nungen reed tilbakars til Högg. Kalff kom om Afftonen til Äggiu/ tå war hans Skep lastat med alt hans lösa Godz/ och låg för Stranden/ besatt med hans egna Hußkarlar. Strax om Natten höllo the Florden vth åth/ och foro altså Natt och Dag/ effter som the fingo Böör til. Han seglade Wäster i Haff/ dröyandes ther långe; Han Härja-de om Skotland/ Irland och Söderöyar: Hwar om Biärne Gul-brarskald taalar i Kalffs Flock.

CCLXII.

Konung Magnus kastade sin Egendom på Wiggiu / som Rhut hade ägt/ och på Qwistastade som Thorger hade ägt; Theßlijkest på Äggiu/ och alt det såsom Kalffs hade warit. Många andra stoora Godz låt han falla vnder Konungz Gården / som the Mån hade ägt/ som slagna woro på Sticklarstad aff Bondehääären. Han låt och stra-ffa många högeligen aff them/ som hade warit i Strijden emoot Ko-nung Oloff. Sombliga giorde han Landzflychtiga; Aff andra tog han stoora Penningar/ och för några låt han nedhugga theras Bo-skap. Tå begynte Bönderna blifwa vproriska/ och såya sig emillan: Hwad mon thenna Konungen ärna sig/ når han bryter then Lag på oß/ som Konung Håkan then Gode satte: Intet mins han nu det/ at wij hafwa ogierna ledit Beswär: Han will fuller faara som hans Fader foor/ eller andra Höffdingar/ hwilcka wij hafwa aff Daga taget/ når wij blefwo ledzne wid theras Högmod och Laglösa. Detta Rychtet gick wijda i Landet.

The Siigner hade dragit Häär samman/ och gick sådant Taal ther aff/ at the månde holla til Slagz med Konung Magnus/ om han kom i Florden. Konungen war wid thenna Tijden på Haurdaland/ hwar-est han hade långe warit med mycket Folck/ och låt som han wille faara Nord i Sockn. Detta bleffwo Konungens Wänner warse/ hwil-

hwilcka Tolff sammanlade Möte med sig/ och kommo så öfwereens at the skulle säya för Konungen detta Vpror: Men the lagade så/at Sighwatr Skaldz lott kom vp.

CCLXIII.

Sighwatr yrckte een Flock som han kallade Häär Saulis Wijsor: Hwilcken Flock först begynner ther vthaff/at honom tycktes Konungen alt förlänge dröya ther med/at förekomma Bönderna theras Vproor/ när the ärnade sättia sig vp emoot honom. (Thenna Flocken bestod i Original Exemplaret aff nije Wijsor/ hwarvthinnan Sighwatr föredrager Konungen/ huru det tillstod med Bönderna/som wille sättia sig vp emoot honom.) Effter detta Tiltaal bleff Konungen bettre/ alldenstund detta Taalet bleff aff mångom understödt hoos Konungen. Konungen hölt Taal med the klockaste Män/ hwilcka stifftade Lag med honom. Sedan lät Konung Magnus skrifwa then Lagbooken/ som ännu är i Trondheem/och kallas Gragas. Sedan bleff Konung Magnus wänsäll och astsäll hoos alt Folck i Landet/ hwarföre han och bleff kallat Magnus then Gode.

CCLXIV.

Harald Konungen i Engeland dödde fem Wintrar effter Konung Knutz then Rijkas sin Faders Fränfall/ och bleff begrafwen hoos honom i Wincester. Effter hans Död tog Haurda Knut hans Broder then Andra/Knutz then Gamblas Son/Rijket i Engeland. Och war han tå Konung tillijka både öfwer Engeland och Danmarck; Hwilcka Rijken han rådde öfwer i twå Wintrar/ bleff alt så Sotdöd på Engeland/ och begroffz i Wincester hoos sin Fader. Effter hans Död bleff til Konung tagen öfwer Engeland Jatward then Gode/Adelradz Konungens i Engeland och Drottning Emmas Son. Emma war Richard Rudugalz Dotter. Jatward war född vthaff samma Moder som Harald och Haurda Knut/ gambla Knutz Söner. Gamble Knut hade een Dotter med Drottning Emma/ wid Nampn Gunhild/ hwilcken bleff gifft Hröreck/Keysaren i Saxaland. Han bleff kallat Hröreck then Milde. När Gunhild hade warit 3. Wintrar i Saxeland/ bleff hen siuker/ och dödde fem åhr effter Konung Knutz sin Faders Död.

CCLXV.

När Konung Magnus Oloffßon sporde Haurda Knutz Fränfall/ sände han strax sina Sänningabud Söder til Danmarck/ till them som hade sworet honom sina Eedar/ när Förlijckningen skedde emillan Konung Magnus och Haurda Knut/ påminnandes them sina Ord. Han lät och ther med föllia/at han wille komma om Sommaren effter til Danmarck med sin Häär/ i Vpsätt/ at han wille egnas alt Dana-

Wälle effter det Löffte som hade warit giordt: Eller och falla i Strijd med sitt Folck; Säsom Arna Jarnaskald säyer. Sedan församblade Konung Magnus een Krijgzhäär/ stämnandes til sig Ländamän och rijka Bönder/och skaffade sig långa Skep. När thenna Häären kom i hoopa/war det både mycket / wackert och wäl vthrustat Folck. Han hade 70. Skep/när han seglade vhr Norrige/ som Tiodolffr Skald säger. Här talas ther om/ at Konung Magnus hade tå then stoora Wißhunden/ som Konung Oloff then Helige hade låtit byggia/ i hwilcken woro mehr än 30. Rum. På Framstammen war giordt Hufwud aff een Wijßhund/ men baack til Stierten. Om Hufwudet och båda Halßarna / war alt förgylt: Hwar om Arnor Jarlaskald talar. Konung Magnus seglade vth ifrån Ägder/ och öfwer til Jutland/ som Arnor säyer. När han kom til Danmarck / bleff han ther wäl emoot tagen / hölt Ting och Stämpnor med Landzfolcket/bediandes the wille taga emoot honom/efter det förriga Afftal/ och effter som the förnämste Landzhöffdingarna i Danmarck / hwilcka honom woro Eedsworna/ wille hålla sina Ord och Edar/ så talade the vppå hans Sijda med Folcket. Til thet andra/war Konung Knut tillijka med alla hans Affkommare döda: Och til det tridie/war Konung Oloffs Heligdom och Jarteken tå bleffna allestädes bekandta. Tå lät Konung Magnus sätta Webiarga Ting/ hwarest Daner plägade effter gammalt och nytt Maneer taga sig Konung. På detta Tinget/ togo the Danska Magnus Oloffßon til Konung öfwer alt Dana Wälde. Konung Magnus drögde länge om Sommaren i Danmarck/fägnade alt Folck honom wäl/hwar som han kom/ wetandes honom lydna. Han skickade Syslor öfwer alt Landet/ theßlijkest och så i Häraderna; Han gaff och Förläningar åth rijka Män. När något leed på Hösten/hölt han med sitt Folck til Norrige och drögde i Elfwen någon tijd bort åth.

CCLXVI.

Een Man är nämbd Swen/ Vlff Jarls Sprakalegz Thorgildz Sons Son. Thenna Swens Moder war Astrid / Konung Swens Tiugeskiegs Dotter / och Konung Knutz then Rijkas Syster på Fädernet; Men Konung Oloff Erichßons Swea Konungz Syster på Mödernet /hwilckens Moder war Drotning Sigrid then Storrade/ Skoglar Tostas Dotter. Swen Vlffßon hade warit hoos Swea Konung sin Frände/een lång Tijdt bort åth/alt sedan Vlff Jarl bleff slagen; Såsom skrifwet står i Konung Knutz then Gambles Saga. Swen Vlffßon war däyeligare til sitt Ansickte än någon annan; Theslijkest öfwergick han hwar Man i sin Stoorheet och Styrckia/såsom och i Idrotter och Snällheet. Det war alle Mäns Taal/ som honom woro kunniga/at han war skickat i all ting/effter thet som een god Höffding beprýder.

Thenne Swen Vlffßon kom til Konung Magnus / när han låg i Elfwen / och tog han wäl emoot honom: Ther woro och många som talade på hans Sijda / aldenstund han war mycket wänsäll: Han talade och sielff för Konungen både wackert och snält / och kom det så widt / at Swen gick Konung Magnus til handa / och bleff hans Man. Sedan taalte the / Konung Magnus och Swen / många lönliga Saaker sig emillan. Det tildrog sig een Dag / när Konung Magnus satt i sitt Högsäte / och mycket Folck war tilstädes / at Swen Oloffßon satt på Fotepallen för Konungen: Tå begynte Konungen sålunda sitt Taal; Jag will giöra kunnigt för eder Höffdingar och gemeene Man / det Anslag som iag wil at fullbordas skall: Hijt til mig är kommen een förnäm Man / såwäl til sit Släckte / som til sin eegen Person / Swen Vlffßon / hwilcken nu är bleswen min Man / och loswat mig sin Troo: Men ther i weten / at alla Daner äro nu i Sommar bleswna mine Män / och Landet är Höffdingalöst / och iag är ther ifrån reest. J weeten och / at ther är mycket ofridsamliget / och bör mig förthenskull få någon Höffding til / som styrer och regerar Landet / hwar til iag seer ingen så wäl fallen för alla Saaker skul / som Swen Vlffßon. Nu wil iag giöra honom til min Jarl / och få honom Dana Wälde i Händer / til at råda ther öfwer. Tå swarade Einar Thambaskelfier: Off Jarl off Jarl fostri! (Det är / som han wille säya / Swen Vlffßon blifwer alt för högt / om han bleswo Jarl eller Grefwe / aldenstund honom tycktes / han war hög nog tilförna. Fostri / betydar så een Foster Fader som Foster Son.) Tå swarade Konungen något wredeligen: Jag tycker eder liitet kunna see vthi mina egna Saaker / men mig synes / som eder tyckes / somliga wara Off-Jarla / men andra icke Karlar för sig. Tå stegh Konungen vp / fäste ett Swerd på Swens Bälte: Tog sedan een Skiöld / och fäste på hans Axel / gifwandes honom ther med Jarls Nampn / och alla the Förläningar i Danmarck / som Vlff Jarl hans Fader hade hafft: Sedan bleff framburet ett Skriin / fult med Heligdom / hwarest Swen lade sina Händer på / och swor Konung Magnus Troohetz Eed. Effter detta ledde Konungen Jarlen i Högsäte hoos sig: Som Thiodolff säyer. Tå foor Swen til Danmarck / och bleff ther wäll emoottagen aff heela Allmogen. Han tog sig Hird / och bleff een stoor Höffding. Om Winteren foor han wijda öfwer Landet / stälte sig i Wänskap hoos höga Personer / bleff och så wänsäll hoos heela Allmogen.

CCLXVII.

Konung Magnus hölt med sit Folck Norr i Norrige / och bleff ther öfwer Winteren. När Wåren begyntes / skreff han vth mycket Folck / med hwilcket han drog Söder til Danmarck. När han kom dijt / fick han höra the Tijdender / at Winderne i Jomsborg woro bleswna honom affälliga: Dana Konungar hade ther tilförende hafft ett stoort

Jarls

Jarls Rijke/ tillijka med Jomsborg/ hwilcket war starckt och mycket befäst. När Konung Magnus hörde slijckt sägas/ lät han tilrusta een stoor Skepz Flota i Danmarck/ med hwilcken han drog om Sommaren til Winland/ och hade han tå een stoor Häär: Hwar om Arnor Jarlaskald talar. När Konung Magnus kom til Winland/ lade han til wid Jomsborg/ och want henne straxt; Dräpte ther mycket Folck/ brände Borgen och Landet wijda ther omkring/ giörandes ther ett stoort Häärwircke: (at giöra Häärwircke/ kallas at giöra öfwergång med wåldig Hand.) Som Arnor säger. Een stoor Deel aff Folcket i Windland gick Konung Magnus til Handa/ men doch war mehredeelen/ som vndkom vth på owissa Wägar. Sedan foor Konung Magnus til Danmarck igen/ lät ther tilreeda för sig/ at han skulle blifwa ther om Winteren: Skickade altså Häären ifrån sig/ både then Danska/ och så een stoor Hoop aff them/ som honom hade följt ifrån Norrige.

CCLXVIII.

Then samma Winter/ som Swen Vlffßon hade fått råda öfwer heela Dana Wälde/ och kommet sig i Wänskap med Höffdingarna/ lät han gifwa sig Konungz Nampn/ hwar til han hade många Höffdingars Styrckia: Men om Wåren/ när han sporde/ at Konung Magnus kom Nordan för Norrige med een stoor Häär/ tå foor han til Skåne/ och ther ifrån vp i Gautland/ och så til Swerige/ til Konung Egmund Swea Konung/ sin Frände/ och bleff ther öfwer Sommaren; Men skickade Speyare Söder til Danmarck/ hwilcka skulle blifwa wissa om Konung Magni Reesa/ och hans Folckz Myckenheet. När han nu sporde/ at Konung Magnus hade låtet een stoor deel aff sitt Folck fara ifrån sig/ och at han war Söder i Jutland/ tå reed Swen Swerige neder åth/ häfwandes mycket Folck/ som Swea Konung hade fått honom. När han kom i Skåne/ togo Skåningarna wäl emoot honom/ och hölle honom för Konung/ kom tå och mycket Folck til honom. Sedan foor han vth på Zeeland/ hwarest han bleff wäl emoottagen/ och lade han det alt vnder sig. Tå foor han vth på Fion/ och lade vnder sig alla öyarna; gick tå alt Folcket vnder honom: Tå hade han mycket Folck ach många Skep.

CCLXIX.

Konung Magnus sporde thessa Tijdender/ och theßförvthan/ at the Tränder hade sammansamkat mycket Folck. Sedan stämbde han Folcket til sig/ och een stoor Häär kom til honom öfwer alt Jutland. Tå kom och så til honom Hertug Ottar ifrån Brunswijck i Saxaland/ hwilcken ägde Vlffhild/ Konung Oloffz Dotter/ Hertug Magnus Syster/ hwilcken hade med sig ett stoort Tahl Folck. The Danska Höffdingar

gar äggade Konung Magnus at draga emoot Windahäären/och låta intet Hedetfolck gå öfwer/och föröda Landet. Detta Rådh bleff taget/ at Konungen wände med Häären Söder til Heedeby/ och som han låg wid Skotborga åå/på Hlirskoga Heed/ så fick han Kundskap om Windahääaren/ hwilcken bestod vthaff så mycket Folck/at then kunde ingen räckna/ hwar emoot Konungen hade een ringa Krijgzmacht/och war honom förthenskul bäst at fly. Konungen wille lijkawist slåß/ om hans Män hade tyckt det kunna lätit giöra sig/ at the fingo Seger/ men mestedeelen afrådde det/säyandes them hafwa sport til wisso/ at Tränderna hade een oöfwerninnerlig Häär. Hertug Ottar rådde honom at slås/ hwarefter Konungen låt blåsa heela Häären samman/ och alla Häärkläddes; lågo altså om Natten vthe vnder sina Skiöldar; förty them bleff sagt/ at Windahäären war kommen när intil them. Konungen war mycket hugse/tyckte ondt/om man skulle twingas til at fly: Soff förthenskul liitet om Natten/ och laaß sina Böner. Morgonen effter/ war Michelsmässo-affton. När det war kommen in emoot Dagen/somnade Konungen/och drömbde/at han såg Konung Oloff taala med sig sålunda: Ästu nu mycket åhugsen och rädd/ at Winderna draga emoot tig med een stoor Häär? Intet skal tu rädas för Hedningarna/fast the äro många; Jag skall följa tig i detta Slaget; och begynna Anfallet med them/ när i hören min Luur. Som Konungen wacknade/sade han sin Dröm. När det begynte lysa aff Dagen/tå hörde alt Folcket Klokeliud i Lufften/och kände alla the som warit hade i Nidaros/at themtycktes lijka som mz Klockan/Glot hade warit ringt/hwilken Klocka K. Oloff hade gifwit til Clemens Kyrckia i Kaupang. Tå stod Konung Magnus vp/och ropade at blåsas skulle Häärblåster. Windahäären kom wid thenna Tiden Sönnan öfwer åån åth them. Tå sprang heela Konungens Häär vp/ och gick emoot Hedningarna. Konung Magnus lade aff sin Ringabrynia; (Pantzarskiortan.) Hade han tå ytterst een röd Silkeskiorta/och tog i Handen Yran Häål/ hwilcken Konung Oloff hade ägdt: Gick sedan fram för alt Folcket emoot Häären/ huggandes twåhändes then eena effter then andra: Såsom Arnor Jarlaskald säyer. Thenna Slacktningen stod intet länger vppå/ alldenstund Konungens Män woro mycket hefftiga/ så at hwar the gingo fram/ föllo Winderna för them/ så tiockt som Skiödreff: Men the som efterstodo/ togo til Flyckten/ blefwo lijkawist nedhugna/såsom Boskap. Konungen förföljde the Flycktiga Öster öfwer Heeden/ och på Heeden föll mycket Folck: Hwarom Tiodolffr taalar. Det är gemeent Taal/ at intet Manfall hafwer warit så stoort Här i Nordlanden/ sedan Christendomen begyntes/ som ther skedde på Hlirskogz Heed/ på the Winder; Men aff Konung Magnus Folck föll inthet mycket; Doch bleff mestedeelen sådrt. Effter Slaget låt han förbinda theras Säår; men Läkarne woro icke så många i Hääären/som

ren/som behöffdes. Tå gick Konungen til några Mån/som honom syntes trefwade/och ströck them om Handeloerne; Vthwälde sedan 12. Mån/ som honom tycktes wara minckhändta til at förbinda Sååren; men ingen vthaff them hade någon gång tilförna Såår förbundet: Blefwo lijkawist på det sidsta the förnämste Läkare: Ibland them woro 2. Jßländska Mån/then eena heet Tortil Gerasson från Lyngun/och then andra Atli/ hwilcken war Fader åth Bard i Zekardal: Ifrån them kommo sedan många Läkare. Effter detta bleff det Vnderwärck/ som Oloff then Helige giorde/ mycket nampnkunigt wiida i Landet/ at det war gemeene Mans Taal/ at ingen förmåtte slåås med Konung Magnus/ förty Oloff hans Fader war honom så med hålden/ at hans Owänner kunde förthenskul intet Mootstånd giöra honom.

CCLXX.

K. Magnus wände tå om med sin Håår emoot Swen/ hwilcken han kallade sin Jarl/ fast the Danske kallade honom Konung. Tog Magnus tå til sina Skep/ lät giöra them färdiga/ och samnade Folck på begge Siidorna/ som the mäst förmåtte. J Swens Håår woro många Höffdingar/ Skåningar/ Hallnigar/ Zeelandzfarer och Jiönboar: Men Konung Magnus hade mäst Norrmän och Jutar; Hölt altså med sin Leed emoot Swen; och skedde theras Drabning för Wästra Landet på Ree/ (det är Boden vthan för thet Jutska Reffwet/ ther nu kallas Duggarsand/) hwarest straxt begyntes ett stoort Slag/ och hade Magnus Seger/ men Swen kom på Flychten/ effter mycket Folckz förspillande/ drog han tå tilbakars til Skåne/ förty han hade Tilhåld på Gautland; om honom behöffdes. Konung Magnus foor tilbakars til Jutland/ satt ther om Winteren med mycket Folck/ hafwandes altiid ackt på sina Skep: Som Arnor säger.

CCLXXI.

När Swen Vlffßon sporde at Konung Magnus war gången ifrån sina Skep/ tå steg han straxt på sina/ Skaffade sig Folck/ alt det han kunde fåå/ foor om Winteren öfwer Zeland/ Fiön och öyarna; Men när det leed in emoot Julen/ hölt han Söder til Jutland/ och lade til i Limmafiord: Ther gick mycket Folck vnder honom; Men aff somliga tog han Skatt/ och deels drog til Konung Magnus.

När han sporde hwad Swen tog sig före/ tå foor han til sina Skep/ hafwandes med sig the Nordmän/ som tå woro i Danmarck/ och een deel aff Danahäär/ hölt altså Söndan med Landet: Swen

war tå i Aråhs/ och hade mycket Folck. När han sporde til Konung Magnus/drog han med sitt Folck vthur Byen/och rustade sig til Slagz. Som Konung Magnus hade sport til wissa hwar Swen war/ beslöt han/at tå månde wara kort emillan them; Hölt förthenskul Huußting/ och talade sålunda: Nu hafwa wij sport til Jarlen och hans Macht/ at han ligger här för oß/och såyes/at han hafwer mycket Folck. Nu wilja wij lägga åt Jarlen/och slåß med honom/ fast wi/ hafwa något mindre Folck: Wij lära fuller hafwa Tröst/ nu som förr/hoos sielfwan Gud och Konung Oloff then Helige/min Fader/ hwilcken hafwer oß tilförene Segren tilfogat. Wij hafwa offta hafft mindre Folck än wora Owänner. Nu wil iag at wij giöram oß färdiga/ at leeta efter them/ och när wii finnas/ skola wii slåß/ skolen i tå alla mina Mån wara färdiga. Sedan Haarkleddes the/ tagendes hwar sitt Rum inn/ rodde ther med alt til theß the sågo Jarlens Häär/och rodde än tå fastare. Swens Mån wäpnades/ bundo samman sina Skep; och begyntes ther tå ett hårdt Anfall: Såsom Thiodolffr säger. The slogos öfwer Stammarna på Skepen och kunde ingen fullbringa någon Hugg/vthan the som stodo i Stamnarna. Men the andre som i främsta Rummen woro/ stungo med Kiästior/och the som bättre tilbakars woro/skuto med Snarspiut/Gaflaukr och Wiggaurar/men sombliga slogo med Steenar och Skeptiljeter. The som efters woro baack Masten/ skuto med Slotbogar: Hwar om Tiodolffr taalar.

Konung Magnus war först i Begynnelsen på Slaget i Skiäldborg/ men när honom tycktes seent gå for sig/ tå löp han fram vthr Skialdborgen efter Skepet med ropande/och äggade sina Mån/ och gick altså fram i Stamnen i Huggslacktningen. När hans Mån sågo det/ mante the hwar annan/ at ther bleff ett mycket Roop i heela Hääre: Som Thiodolffr säger. Sedan giordes ther ett hefftigt Manslag i detta Anfallet/ så at Swens Skep vthöddes frammantil om Stamnarna och Sauxin. (det nämbsta Rummet fram til Stamnen.) Tå gick Konung Magnus med sitt Folck vp i Skepen/ och så hwar efter annan aff hans Mån/ och giorde så hårdt Anfall/ at Swens Mån måtte wijka til ryggia. Altå vthödde Konung Magnus det Skepet/och så hwart efter annat. Tå flydde Swen och een stoor deel aff hans Folck/men måste Hoopen föll/ och många fingo Gröd: Som Thiodolffr säger. Detta Slaget stod näste Söndagen för Jul/och bekom Konung Magnus ther 7. Skep vthaff Swens Mån.

CCLXXII.

Swen flydde straxt om Natten til Zeeland med det Folck som undkom/ och honom wille följa; Men Konung Magnus lade til Lands

till Landz med sina Skep/ och lätt sitt Folck gå på Landet om Natten. Och tijdeliga om Morgonē effter/komo the neder igen med Strandhugg/ (det är/Boskap som the nedhugga och dräpa wid Stranden/sig till Maat:) Som Thiodolffr säger. Konung Magnus hölt Söder til Zeland med sit Folck effter Swen; när han kom dijt/ flydde Swen vp i Landet med sitt Folck/ men Konung Magnus söckte effter them/ iagade the Flychtiga/och dräpte så många som the hinte: Såsom Thiodolffr säger. Sedan foor Swen öfwer til Fiön/men Konung Magnus foor med Häärskiöld öfwer Zeeland: Brände wijda för them/som i Hösten hade slaget sig i Flock med Swen: Här om Thiodolffr talar. När Konung Magnus sporde til Swen/tå hölt han med Häär öfwer til Fiön; Hwilcket när Swen förnam/ seglade han vndanöfwer til Skåne. Ther ifrån drog han til Gautland/ och sedan til Swea Konung. K. Magnus gick vppå Fiön/lät röfwa och bränna ther för många/så at alla Swens Män flydde vth på owissa Wägar.

CCLXXIII.

Effter detta/gick Folcket än på nytt alt vnder Konung Magnus i Danmarck/och war tå god Frid. När ett stycke war ledit på Winteren/ satte Konungen Män til at styra Landet i Danmarck/ och foor sedan sielff med sin Macht Nord i Norrige/ dröyandes ther långt in på Sommaren. När Swen fick det weeta/reed han straxt neder til Skåne/hafwandes mycket Folck vhr Swerige mz sig. Skånungarna togo wäl emoot honom/och förstärcktes han ther ifrån med Folck; foor sedan til Zeeland/ lade thet vnder sig/ thesliikest Fiön och alla Öyarna. När Konung Magnus fick det weeta/församblade han Krigzfolck/drog til Danmarck och förfoor hwar Swen låg med sin Häär; Lade altså til Slagz med honom; Och skedde theras Tråffande/ ther som Helganås kallas. Detta skedde om een qwäl/när Slaget begyntes. K. Magnus hade mindre Folck/men större och bettre vthrustade Skep: Ther om talar Arnor Jarlaskald. Ther bleff ett hefftigt Slag/så at när det leed in på Natten/bleff ett stoort Manfall. Konung Magnus skiöt heela Natten med Handbogar: Ther om talar Thiodolffer Skald.

Theña Slacktningen hade een sådan Vtgång/at K. Magnus fick Seger/men Swen flydde: Hans eget Skep bleff plundrat wid Stamnarna/ men alla the andra heelt vthplundrade: Ther om talar Tihodolffr/tillijka med Arnor. Ther föll mycket aff Swens Folck/ och fick K. Magnus och hans Krijgzhäär stoort byte: Hwar om Thiodolffr talar. Swen flydde til Skåne/och alt hans Folck/det som vndslap: Men K. Magnus och hans Män/iagade effter the Flycktiga långt vp i Landet; och skedde ther ingen Motwäre aff Swens Män: Ther om talar Thiodolffr. Sedan lät K. M. fara med Häärskiöld öfwer heela Bygden: Såsom Thiodolfr säyer. Sedan begynte the brenna Bygden/ och flydde Folcket undan/ hwar

på sitt Häld: Så säyer Thiodolffr. Swen flydde och så östan Skåne öster åth; Men Konung Magnus wände tilbakars til sina Skep/ leggiandes öster wid then Skoniska Sijden; Och skedde detta alt i Hastigheet: Ther om talar Thiodolffr. Konung Swen flydde vp igenom Gautland/ och så til Swea Konung/ hwarest han drögde näst effter följande Winter.

CCLXXIV.

Konung Magnus wände tilbakars igen aff detta Toget: När han hade lagt heela Skåne vnder sig/ drog han tå först til Falster/ gick ther i Land/ härjade och dräpte mycket Folck aff them/ som för hade giffwit sig vnder Swen: Ther om talar Arnor. Sedan hölt han med sin Leed til Fion/ gick ther vp/ och wan stoort Härwircke: Som Arnor säger. Thenna Winteren satt Konung Magnus i Danmarck/ och war ther tå god Fred. Han hade hållit många Slacktningar i Danmarck/ och hafft Seger i alla: Såsom Odder Kickinaskald säyer/ tillijka med Arnor och Thiodolfr. Konung Magnus regerade nu både öfwer Danmarck och Norrige; Men sedan honom hade ägnas Dana wälde/ tå skickade han Sänningebud Wäster til Engeland/ til Konung Jatward/ med sina Breff och Insegle/ aff Innehåld/ at han sände honom sin Ordia salunda: J hafwen fuller hört thet Fördrag/ som iag och Haurda Knut giorde oß emillan/ at hwilcken som länger leffde effter/ skulle taga Land och Vndersåtara/ som then Döde hade ägt. Nu är det så skedt/ som i hafwen spordt/ at iag hafwer taget Danawälde i Arff/ effter Haurda Knut/ men han ägde/ för än han bleff Död/ såwäl Engeland som Danmarck/ hwarföre tyckas iag nu äga Engeland effter rätt Afftaal. Nu wil iag at tu står aff Rijket för mig/ eller lärer iag söckia det med Macht/ både Dansk och Norsk; Och hafwer tå then Rijket/ som Lyckan vnner Segeren. När Konung Jatward hade läset thenna Breeffwen; tå swarade han:

CCLXXV.

Thet är alla Män här i Landet nogsampt bekant/ at Konung Adalrad min Fader war Odelboren til detta Rijket/ både effter gammal och ny Seed. Wij woro 4. hans Söner/ men när han war fallen från Landet/ tog Jatmund min Broder Rijket och Konungadömet; Förty han war äldst vthaff oß/ hwar med iag war wäl til fridz/ så länge han leffde. Effter honom bleff Harald min Broder Konung/ så länge honom war Lijfwet öde. När han föll ifrån/ regerade Haurda Knut min Broder/ öfwer Danawälde. Och tycktes det wara ingen rätt Broderskifftning oß emillan/ at han woro Konung/ både öfwer Danmarck och Engeland/ och iag skulle intet Rijke hafwa til at råda öfwer. Nu bleff

hän

han död/ och war det tå alla theras Samtycke/ som i Landet byggiä/ at taga mig til Konung öfwer Engeland. Så länge iag intet Tignar Nampnet baar/ tiänte iag mina Höffdingar/ intet med större Pracht/ än någon aff them/ som intet äro födde til detta Rijket. Nu hafwer iag här taget Konunnzlig Wigning/ och Tignarliget Konungadömme/ på samma Sät/ som min Fader hade för mig/ hwilcket Nampn iag intet lärer vpgifwa/ så länge iag lefwer. Om Kogung Magnus nu kommer hijt i Landet med sin Häär/ så wil iag intet Folck försambla emoot honom; äro tå hans Wilkor/ at ägnas Engeland/ och taga mig först aff Daga. Säyen honom thessa mijna Ord. Sändingebuden drogo tillbakars/ och sade Konung Magnus/ huru theras åhrende war förrättat. Konungen swarar betänckSamligen/ sålunda: Jag troor det skal wara wijsast/ och bäst tilfallet/ låta Konung Jatward hafwa sitt Rijke i Roo för mig/ och behålla detta Rijket/ som Gud hafwer låtet mig ägnas.

CCLXXVI.

Harald Sigurd Syrs Son/ Konung Oloffs then Helgas Broder på Möderne/ war på Sticklarstad/ när Oloff then Helige föll/ hwarest han bleff såår/ kom lijkawäl sin koos med the andra/ som flycktige woro: Såsom Thiodolffr säyer. Raugnwald Brusas Son flytte Harald vhr Slaget til een Bonde/ som bodde borte i Skogen/ långt ifrån annat Folck/ hwarest Harald bleff läcker/ til theß han bleff frist/ sedan fölgde Bondens Son honom öster öfwer Kiölen/ och foro the alt Skogledes/ ther som the kommo så åth/ men intet ju på allmänna Wägen/ och wiste Bondens Son intet/ hwilcken han hade tilfölies. När the eengång reede emillan nogra Skogar/ qwad han een Wijsa. Han foor öster öfwer Jämpteland/ Helsingeland/ och så til Swerige. Ther fant han Raugnwald Brusaßon/ och många andra som hade kommet vhr Slaget/ aff Konung Oloffs Män. Wåren effter fingo the sig Skep/ foro så om Sommaren öster i Gardarijke til Konung Jarißleiff/ och blefwo ther öfwer Winteren; Som Baulwarck säyer. Konung Jarißleiff tog wäl emoot honom/ och bleff han Konungens Landwärndz-Man/ tillijka med een annan/ som heet Eyliff Raugnwald Jarlßon. Harald drögdes i Gardarike nogra Wintrar/ och foor wilda om österwäg. Sedan begynte han sin Reesa ifrån Micklagård (Constantinopel) Såsom Baulwerck säyer. Wid then tijden regerade Zoe Drotning then Rijka öfwer Girckland/ tillijka me Michael Catalactus. När Harald kom til Micklagård/ til Drotningen/ tog han ther Besoldning/ och foor straxt om Höstten på een Galleia med then Hääten som drog vthi Girckland Haaff/ hafwandes nogot Fölie aff sina egna Män; öfwer heela Hääten war een Höffding Gyrger benämd/ Drotningens Frände.

Litten tijd hade Harald warit vnder detta Folcket/ innan Wäringarna slogo sig til honom/ och foro allasamman/ när nogra Slag skulle angå. Men på det sidsta kom det så widt/ at han bleff Höffwidzman öfwer alla Wäringarna. The/ Gyrger och han/ foro wijda om Girecklandz Öyar/ och wunno många Slacktningar på the Tusare/ forte Tuscare eller Tusdrum.

CCLXXVII.

Thet tildrog sig eengång/ at the skulle reesa öfwer Land/ och skildes åth; Togo altså Natthärberge wid een Skog/ och kommo Wäringarne förr til Nattstället; vthwalde sig förthenskul Lägerstad/ ther som högst war beläget/ och bäst war; Men Landet är så flatt/ at det är blött/ och när Regn kommer/ är ther ondt til at boo/ som lågt ligger. Sedan kom Gyrger Häärshöffdingen/ och när han såg/ hwar Wäringarne hade slaget sitt Läger/ bad han them faara bort/ och tiälda på ett annat ställe: Men sade sig wilia tiälda ther. Harald swarar salunda: Om i kommen förr i Nattställe/ så tagen i eder Lägerstad/ men wi/ wilia tå tiälda på ett annat Rum. Jag hafwer tänckt thet/ at wåria Wäringarnas Rätt här i Girekawälde/ at the skulla wara frij och fräls vthi all ting/ och för alla Män/ och skyldiga til at tiäna allenast Konungen och Drotningen. Här om trätte the med Häfftigheet/ så länge båda Parterna bewäpnades/ och war så när kommet/ at the skulle slåås. Tå gingo the wijsaste Män emillan/ och vthskilde them/ säyandes better wara tilfallet/ at the förlijcktes om thenna Saaken/ och lagade så/ at man inteet behöffde träa offtare ther om; Bleff tå Stilla-stand giort/ på sådant sätt/ at the förnämbste och klokaste Män i Häären skulle döma them emillan. På detta Mötet bleff så beslutit/ at Lot skulle i Skiöt bäras/ och lotta emillan Girekerna och Wäringarna/ hwilcken aff them först skulle rijda eller rooa/ lägga i Hampn/ eller taga Tiäldz ställe: Och hwad som hwar thera lotnades/ skulle låta sig det åthnöya. Sedan blefwo Lotterna giorda och märckta. Tå sade Harald til Gyrger. Jag wil see/ huru tu märcker tijn Lot/ at wij intet skola märcka båda liika. Han giorde så. Sedan märckte Harald sin Lot/ och kastade i Skiötet/ tillijka med Gyrger. Then som Löten skulle vptaga/ tog then eena/ hållandes honom vp emillan Fingrarna/ och sträckte Handen högt vp i Wädret; säyandes/ thesse skola först rijda och rooa/ läggia i Hampn/ och vthwälia Tiäldz ställe. Harald grep i Handen på honom/ tog Loten/ kastade honom vthi Siön/ och sade: Detta war wår Lått. Gyrger sade/ Hwarföre låt tu intet flere see Loten? Harald swarar/ see then som igen är/ så lärer tu kiänna ther titt Märcke. Sedan sågo the åth/ om then andra Loten/ och war ther Gyrgers Märcke på. Tå bleff dömbt at Wäringarna skulle hafwa Förmon/ vthi alt det the trätte om. Flere

Saaker

Saaker tildrogo sig ther / som the kommo intet öfwereens om; Men alltijd lycktades det så / at Harald hade Förmån. The foro alla tilsammans om Sommaren/och härjade. Harald lät sina Män gemenligen antingen wara vthom kring/ ther som Slacktningarne stodo/eller och ther/som minste Faran war på Färde/ såyandes sig intet wilia förspilla sitt Folck/ men när han war allena med sin Häär/ tå lade han så hårdt åth i Fäcktande/ at antingen skulle han få Seyer eller Banasäär: Hände det och offta/ när Harald war Höffding öfwer Hääaren/ och förbrådde Hertugen/ at hwarcken han eller hans Män giorde något gagn. Byrger sade/ at Wäringarna wille intet Biistånd giöra honom/och bad them fara på ett annat Stelle/men sade sig willa med then öfriga Hääaren på ett annat Håll; fingo tå hwar på sin Sijda winna så mycket/som the förmåtte. Tå foor Harald ifrån Hääaren med sina Wäringar och til Latiner/ men Gyrger foor med sina Grecker på sitt Hall. Syntes tå hwad hwarthera förmåtte. Harald fick alt jämpt Seger och Fåå/ men alla Greckerna fooro heem til Micklagård/ så när som några vnga Drengar/ hwilcka Lust hade winna Penningar/ församblade sig til Harald/ hållandes honom för sin Hertuge. Sedan hölt Harald med sin Häär Wäster i Africa/ hwilcken Wäringarne kalla Serckland; hwarest han mycket förstärcktes med Folck/ och ägnades ther 80. Borger/hwilcka eendeels bleffwo honom vpgiffna/ och deels tog han med Wåld. Sedan drog han til Sikileygiar: (det är Sicilien:) Så som Thiodolffr såyer: Tillijka med Illuga Bryndöla Skald: Hwilcken såyer/ at på then tijd hafwer Konungen i Greckland heet Mikiall.

CCLXXVIII.

Harald fördrögde många Wintrar i Africa/ bekom ther öfwermåttan mycket lööst Godz/ Guld och Gersim/ och alskönς dyrbara Häffwor; Men alt det Fåå han fick/ och honom intet behöffdes wända til sin omkostnad/ thet skickade han med sina trogna Män Nord i Holmgård/ i Förwarning hoos Konung Jaritßleiff: Drogz ther tilsammans outhödeligit Fåå/ som troliget är/ alldenstund han härjade i then Werldennes Deel/ som riikast war på Penningar/Guld och dyrbara Häffwor: Han giorde och sin Flijt ther om/som förr war i Sanning sagt/ at han ägnades 80. Borgar. När han kom i Sicilien/härjade han ther / lade til een stoor och Folckriik Borg/ och belägrade then: Ther woro så starcka Murar/ at honom tycktes olijckt wara/ them stå til at bryta: Borgarna hade och nog Proviant/ tillijka med andra Behöör som til Förswars hörde. Tå låt Harald sina Foglafångiara taga the Foglar/ som flugo ifrån sina Nästen vhr Staden och til Skogz om Dagen/ at skaffa sig Maat/och binda på theras Rygg lockar Sponar aff Tyrffi Tree/ öfwerstöpta med Wax och Brännesteen/ och satte

Eeld

Eeld i. Foglarna flugo straxt/ när the blefwo löfa / alla tillijka in i Staden at witia om sina Ungar och Boo/ som the hade i Huußtaaken/ hwilcka woro aff Röör och Halm. Tå slog Elden aff Foglarna i Huußtaken/ fast än hwa: een aff them boro een lijten Byrda med Eeld/ så bleff ther lijkwål aff stoort Brott i Hastigheeta/ ldenstund Foglarna woro många/ som tilboro och flugo wijda om Huußtacken. Sedan bran hwart Huuß efter annat/ så at heela Borgen logade. Tå gick alt Folck vth/ bediandes om Mißkund/ hwilcka tilförende många Dagar hade stoltiserat/ och taalat försmådeligen til Gircka Hääären och theras Höfdingar. Harald gaff alla Mån Gröd/ som the begårade/ och fick således lunda Wäld öfwer Borgen.

CCLXXIX.

Een annan Borg war ther/som han lade til/ hwilcken både starckare och Folckrikare war/ at intet Hopp war om/ at the kunde fåå then ehröfra. Kring om Borgen woro harda och nätta Wallar. Tå låt Harald grafwa een Grefft/ ther ifrån föll som een Bäck/ hwarest och war een diup Daal/ at man intet kunde see diit vhr Borgen. All Mullen förde the vthi Watnet/ och låto Strömen båra henne bort. Här på arbetade the både Dag och Natt. Han deelte Hääären; Anföllo somliga Staden om Dagen/ men Borgarena gingo vth på Wallarna/ och sköto hwar på andra. När Harald förstod/ at Löngången war tilfyllest grafwen/ hwilcken war så lång/ at han räckte in om Stadzmurarna; Tå låt han bewäpna sitt Folck/ gingo altså tiideligen om Morgonen när thet dagades/ neder i Löngången/ och när the kommo til ändan/ grafde the vp öfwer sina Hufwuden/ alt ther til Steenar med Liim insatta / togo emoot. Hwilcket war ett Saalsgolff. Sedan bruto the vp Gölfwet/ gingo vp i Saalen/ hwarest såto många Borgare/ som åto och drucko/ och woro them thesse okiärkomna Giäster. Wäringarna dråpo ther somliga/ men somliga flydde/the som ther tilkommo; Wäringarna söckte efter them; men een-deel intogo Stadzporten/ och vplåto honom/ gick tå heela Hääären in i Staden: Som the nu komme in/ flydde somliga af Borgarena; Andra bedo om gröd/ och fingo alla som sig gofwo. Sålunda ägnades Harald then Staden / och öfwermåttan mycket Fåå.

CCLXXX.

Then tredie Borgen hette the/ hwilcken war störst/ starckast och rikast på Penningar och Folck/ aff alla thessa. Om thenna Borgen woro så stoora Diike/ at the sågo sig icke förmå öfwerwinna henne medtolcka puß / som the förrlga. Lågo förthenskul mycket länge för henne/ och förmåtte intet vthrätta. När Borgarena sågo thet / blefwo the dristi-

drifligare / och satte sina Fylckingar vppå Stadzwallarna/ vplåto sedan Porten/ ropandes på Wäringarna / manade them och budo them gå in i Staden/ förbråandes them theras Råddhoga / och sade at the dogde intet mehr til Slagz än som Höns. Harald bad sina Män låta/som the intet wiste/ hwad the sade. Wij kunna intet vthrätta/sade han/fast wii rånna in i thenna Staden/förty the hafwa at fäckta på neder för sina Fötter/ och fast än wii komma i Staden med något Folck/ så hafwa the Macht at stängia them inne och them vthe/ som the wilia / alldenstund the hafwa alla Stadzportarna i ackt. Nu skola wij giöra them det som intet mindre är/ och låta them see wii fruckta intet för them; Wåra Män skola gå fram på Plassen/ som nämpst är in til Staden/ men doch icke i theras Skåtmål/alla wapnlöösa med Leekande/ och låta Borgarena see / at wij ackta intet theras Fylckingar. Detta stod så i några Dagar.

Twå Jißländska Män äro nämbda/ som woro med Harald; Then eena Halldor Snorra Godasson/ hwilcken thenna Frånsagu hade hift i Landet; Then andra/Vlff Aspecks Son/ hwilcken war Wswieps then Spakas Son: Thessa båda woro starcka Män/ mycket dristige i sine Wapn/ och Harald kiärkomne: The woro och båda i thenna Leeken. Som nu sålunda hade ſtådt några Dagar/ tänckte Borgarena/ at bewijsa större Eenvcetenheet/ gingo förthensull vthan Wapn vth på Murarna/ och låto lijckwål Stadzporten ſtåå yppen; När Wäringarna sågo det/ gingo the eengang så til Leeckz/ at the hade Swerd vnder Kapporna / och Hielmar vnder Hattarna. När the nu hade leeckt een lijten stund/ och sågo at Borgarena togo sig intet wara/ tå grepo the til Wapn/ och rände til Stadzporten. När Borgarena sågo det/ gingo the raskeligen emoot them/ alt wäpnade/ och begyntes ett hårdt Slag i Porten: Wäringarna hade inga Sköldar/ vthan swepte sina Mantlar om Wänstra Handen/blefwo therföre mycket såära/men somliga föllo/ och alla woro illa vthställta.

Harald / och the som med honom woro i Lägret/ lade sig Winn at vndsättia them: Tå woro Borgarena komne vth på Wallen/ skuto och kastade medh Steen neder på them / at ther bleff een hårdt Strijd.

The som i Stadzporten woro/tyckte sig seent fåå Vndsättning. När Harald kom til Porten/ föll hans Märckesman (Fendrick.) Tå sade han til Halldor/ at han skulle taga Mercket. Han tog Märckesstången/ och swarar oförståndigt; Hwilcken wil båra Märcke för tig/ om tu föl-

tu fölier så blödhiertigt/ som tu nu giör? Detta war mehr talat i Wredesmål/ än at det skulle wara sandt/ Förty han war then dristigaste Man i Sinnet. Sedan söckte the komma in i Borgan/ hwarest bleff ett hårdt Slag. På det sidsta lycktades det så/ at Harald fick Seger/ och intog Staden. Haldor bleff Såår/ och mycket lytter i Ansicktet alla sina Dagar/ så länge han leffde.

CCLXXXI.

Then fierde Borgen kom Harald före med sin Håår/ hwilcken war störst af alla the som förr äro nämbda: Hon war och så starck/ at the intet förmodade något Hopp bryta henne. The belegrade sig kring om Borgen/ förtagandes ther med Införslen. När the hade ther legat någon tijd bort åth/ bleff Harald siuck/ at han lades til Sängz. Han låt sättia sitt Landtiäld/ ett stycke ifrån Hårboderna/ at honom tycktes det wara sig större Roo/ om han intet hörde Håårens Gny. Hans Män gingo hopatals til och ifrån honom/ rådfrågandes sig/ hwilcket Borgarena sågo/ at ther war något Nytt på färde hoos Wäringarna/ vthskickade förthenskul Speyare i Lägret/ at förfara huru slijckt wiste. När Speyarena kommo igen i Borgen/ sade the at Wäringarnas Höffding war siuck/ och förthenskul giordes intet Anfall på Borgen.

När detta nu så hade stådt een tijd bort åth/ förminskades Haraldz Krafter/ och blefwo hans Män mycket modfälte och sorgse/ hwilcket alt Borgarena försporde. På det sidsta bleff vthropat öfwer heela Håären/ at han war död. Tå foro Wäringarna til taals med Borgarena/ såyannes them theras Höffdings Frånfall/ och budo Kännemännerna (Prästerskapet) effterlåta sig begrafwa honom i Staden. När Borgarena hörde thessa Tijdender/ tå woro många aff them/ som rådde öfwer Klöster/ och andra stoora Hoff i Borgen/ och wille alla gierna hafwa detta Lijket hwar i sin Kyrckia/ förty the wiste at ther med fölia ett stoort Offer. Tå vthklädde sig många Kännemän/ gingo vth vhr Borgen med Korß/ Skrijn och Heligdommar/ giörandes een hederlig Proces. Wäringarna giorde och så een stoor Lijckfärd. Ther bars een Lijckkista öfwerdragen med Pell/ för hwilcken boros många Märcken. När Lijket kom in om Borga Leedet/ skuto the Kistan neder/ om Twerporten för Dörarna. Sedan blåste Wäringarna een Håårblåster i alla sina Lurar/ och drogo sina Swerd. Tå vthbrast heela Wäringarnas Håår vhr Hår-boderna/ löpandes til Staden med roopande och skrijkande. Munckarna och the andra Kännemännerna/ som hade vth gånget i Lijck-

Lijckfärden och kämpat hwar med annan/ at komma först och främst vth/ och taga emoot Offret. Så lade the sig nu dubbel Winn om/ at komma in igen. Wäringarna dräpte hwilcken som nämst them stod/ antingen han war Klärck eller owijgd; Giorde altså öfwergång om heela Staden/ dräpte alt Manfolck/ och röfwade på alla Stellen i Borgen/ at the fingo öfwermättan mycket Byte.

CCLXXXII.

Harald war i många Wintrar i thenna Häärnaden/ både i Sicilien och Serckland. Sedan foor han til Micklagård igen med sin Häär/ dröyandes ther een lijten Tijd/ innan han begynte sin Reesa til Jorsala Land. Tå lade han tilbakars Girckia Konungz Besoldingz-Penningar; Thesllijkest och alla Wäringarna/ som på thenna Reesa wille gifwa sig med honom. Thet säyes/ at på alla thessa Reesor/ hafwer Harald hållet 18. ståndandes Slacktningar: Hwar om Thiodolffr taalar. Harald foor med sitt Folck vth til Jorsalaborg/ och hwar som han kom i Jorsalaland/ blefwo alla Borgar och Castell giffna i hans Wäld; Som Stufwers Skald säyer / Hwilcken hört hade Konungen sielff tala här om / At detta Land hafwer Harald oröfwat och obrändt bemäcktigat sig.

Tå foor han vth til Jordan/ och lögade sig ther/ effter Pallmaras Maneer. Han gaff stoora Penningar til HErrans Graff / och det Heeliga Kors/ såsom och til andra Heligdomar i JorsalaLand. Han vthrensade alla Wägar til Jordan; dräpte Röfware och annat Häriande Folck: Såsom Stuffwers Skald säyer. Sedan foor Harald til Micklagård igen.

CCLXXXIII.

När Harald war kommen til Micklagård vthan ifrån Jorsala Land/ kom honom i Hogen at reesa hijt i NorrLanden til sina Odal; Han hade tå och spordt / at Magnus Olofffon hans Broders Son war blefwen Konung öfwer Norrige och Danmarck; Sade förthenskul vp sin Tienst hoos Gircka Konung. När Drottning Zol wart detta warse/ bleff hon mycket wred/ och fick sig Saak med Harald/ säyandes honom illa hafwa farit med Gircka Konungz Fää / det som war skaffat i Häärnaden/ när Harald war Höffwitzman öfwer Hääsren. Drotning Zol hade een Broderdotter/ een vng Möö och deyelig/ wid Nampn Maria/ til hwilcken Harald hade friat/ men Drotningen hade affslaget det. Så hafwa Wäringarna sagt hijt Norr / hwilcka hade warit besollade i Micklagård/ at sådant

dant Taal gick ther hoos förständigt Folck/ at Drotning Zol wille sielff hafwa Konung Harald sig til Man/ och at thenna woro then förnämsta Saaken emoot Harald/ när han wille bort ifrån Micklagård/ fast annat föregaffz hoos gemene Man. Wid thenna Tijden war Constantinus Monomachus Konung i Gireckland/ och regerade Rijket med Drotning Zol. För thenna Saaken skul låt Gircka Konung taga Harald fast/ och sättia honom i Dyffliza. (det är/Fängzle.) När Harald war kommen så när til Fängzlet/ tå uppenbarades honom then Helige Konung Oloff/ säyandes at han mände hielpa honom. Ther på Strätet bleff sedan giordt ett Kapel/ och helgat Sancte Oloff/ hwilckan ther hafwer stådt sedan. Fängelset war sålunda giordt/ at ther war ett högt Torn yppet ofwan til/ men een Döör aff Sätrtet til at gåå in. Ther bleff Harald insatt/ tillijka med Häldor och Ulff. Näst efterföliande Natt kom een rijk Qwinnesperson ofwantil på Fängzlet/ och hade gådt up med Steega/ tillijka med 2. sina Tienare. The låto een streng Stiiga ned i Dyfflizan/ och drogo them up. Thenna Qwinnan hade then Helige Oloff uppenbaras/ giort henne gagn/ och wist henne Järtecken/ at hon skulle lööṡa hans Broder uhr Prysunde. (det är/Fängzle.) Tå foor Harald strart til Wäringarna/ hwilcka alla stodo up emoot honom/ och fägnade honom wäl. Sedan bewäpnades all theras Häär/ gingo dijt som Konungē soff/ togo honom fast/ och stungo uth båda hans Ögon: Som Thorarin Skiäggaßon säyer i sin Drapa/ tillijka med Thiodolff r: Thesa twå Draper/ och många andra Qwäden/ som äro om Konung Harald/ talas ther om/ at Harald giorde sielfwa Konungen i Gireckland blind. Man kunne fuller nämpna ther til Hertug/ Grefwe/ eller och någon annan förnäm Man/ om man wiste det wara sannare/ förty sielfwa Konung Harald hafwer fördt thenna Sagan hijt/ tillijka med the andre/ som tå woro med honom.

CCLXXXIV.

Then samma Natt gick Harald och hans Fölie til det Herberge/ som Maria soff uthi och togo henne bort med Wäld: Gingo sedan dijt/ som Wäringarnas Galleijer woro/ tagandes 2. aff them/ besatte them med Folck/ och rodde sedan in i Säwidar Sund. När the kommo dijt/ som Jarnbomarna lågo twert öfwer Sundet/ sade Harald/ at Folcket skulle sättia sig til åhrorna på både Galleyarna/ men the andre som intet rodde/ skulle sättia sig baak i/ och taga hwar sitt Hudfaat i sin Fampn: (Hudfaat är een Säck aff Läder/ hwilcken Pelegrimmarna bruka: Ther om Sidonius taalar. Altså rände Galleyerna/ hwilcka woro med Järn beslagna uppå Järnbommarna. När the nu fästes/ och gången tog aff/ så bad Harald alla/ at gåå i Framstamnen/ tå störte then Galleyan i rettsandet/ som Harald war på/ uth öfwer Jernbommen/ men then andra sprack

sprack sönder i treesandet på Bommen/ och förlorades ther myket Folck i simmandet. Således kom Harald vth ifrån Micklagård/ och foor altså in i det swarta Hafwet; Men förr än han lade ther ifrån Landet/ satte han Jungfruen op/ fåandes henne wackert Följe tilbakars igen til Micklagård/ och bad henne säya Zol hennes Fränckonu/ huru stoort Wåld hon nu hade öfwer sig/ eller om hennes Riike hade kunnat stådt ther emoot/ at han fingo Jungfruen. Sedan seglade han Nord i Edlepalta/ och ther ifrån öfwer alt Österriike. På thessa Reesor yrckte Harald 21. Wijsor/ hwilcka han kallade Gamwissor/ och lycktades alla eenahanda: Hwar vthinnan är een Wiisa/ som han wrijder in på Ellisif/ Konung Jarißleiffz Drotning i Holmgård.

CCLXXXV.

När Harald kom til Holmgård/ fägnade Konung Jarißleiff honom öfwermåttan wäl: Ther drögde Harald then Winteren öfwer/ och tog i sin Omwårdnat alt det Gull/ och mångahanda dyrbara Saaker/ som han hade dijt sändt ifrån Micklagård/ hwilcket bestod vthaff sådan Myckenheet Godz/ at ingen Menniskia här i Nordlanden hade sedt så stoor Egendom hoos een Karl. Tree gånger hade Harald kommet i Polieta Svarff/ medan han war i Micklagård. Det är then Lag ther sammastädes/ at hwar gång som Grecka Konung döör/ tå skola Wäringarna hålla Polieta Svarff; sålunda: The skola gåå öfwer alla Konungens Polietar/ ther som hans Egodeelar åro förwarade/ och fåår hwar frijt behålla det som han fåår emillan. Thenna Winteren gifte Konung Jarißleiff sin Dotter åth Harald/ wid nampn Elisabet; men Norrmän kalla henne Elliseff: Ther om talar Stuffwar then Blinde. In emoot Wåren begynte han sin Reesa ifrån Holmgård til Aldeigiuborg/ skaffade sig ther Skep/ och seglade om Sommaren östan ifrån til Swerige/ läggandes til wid Sicktuna: Såsom Walgårdr a Wälle säyer.

CCLXXXVI.

Ther fant Harald Swen Vlffßon/ och wart detta then Hösten som han hade flydt för Konung Magnus/ wid Hälganäs. När the funnes/ fägnade the hwar annan wäl. Oloff then Sönske Swea Konung war Elliseffs Moder-fader/ men Astrid Swens Moder/ war Konun Oloffs Syster. Harald och Swen giorde Fälagzskap sig emillan/ förbindandes thet med Trooheetz Edar. Alla the Swänske woro Swens Wänner/ förty han ägde ther i Landet stoor Släckt/ tå bleffwo och alla Swänska Haraldz Wänner och Vndsättningz Män/ aldenstund ther woro många höga Män bundna i Mågsämia med honom: Såsom Thiodolffr säyer. Sedan skaffade the/ Harald och Swen sig Skiep/ fingo och så mycket Folck; Och som Häären war ferdig/ seglade the

öfter til Danmarck: Såsom Walgardr såyer. The lade först til Zeeland med Håären; Brände ther wtida. Sedan höllo the til Fiön/ gingo ther vp/ och häriade: Som Wallgardr såyer.

CCLXXXVII.

Magnus Oloffßon hölt om Höften Nord i Norrige/ effter Helganås Slaget. Ther sporde han the Tijdender/ at Harald Sigurdsson war kommen til Swerige/ och thet ther med/ at han hade lagt Fäälagzskap med Swen Vlffßon/ så och/ at han hade sammansanckat een stoor Håår i Vpsått/ at läggia än på nytt vnder sig Danawälde/ och sedan Norrige. Konung Magnus biuder Ledung vth öfwer Norrige/ och får han brådt een stoor Håår. Tå spörier han/ at the/ Harald och Swen/ woro komna til Danmarck/ med brennande och ödelaggiande/ så at Landzfolcket gick wijda vnder them. Thet sades och ther hoos/ at Harald war störrr och starckare än andra Menniskior/ ther til försichtig/ så at honom war nästan ingen Ting omöyeliget; Och at han hade Seger när han slogz: Theßförvthan war han rijker på Gul/ så at ingen wiste Exempel. Här om taalar Thiodolffr. Konung Magnus Mån/ som wåro i Råd med honom/ sade; At them tycktes illa tilstå/ om the Fränderna/ Harald och Magnus/ skulle slåås och få Baana. Många tilbödo sig/ at förlijka them/ hwilcket Ingifwande Konungen samtyckte: Blefwo tå Sänningabud vthskickade på een Löpskuta/ hwilcka foro i största Hastighet Söder til Danmarck/ skaffandes sig Danska Mån/ the som woro Konung Magnus fullkomlige gode Wånner/ at vthråta detta Ärandet hoos Harald. Thenna Saaken gick mycket tyst. När Harald hörde sålunda såyas/ at Magnus hans Frände wille biuda honom Wänskap och Fäälagzskap/ och at Harald skulle hafwa halfft Norrige tillijka med Magnus/ theslickest och hwartheras halfft lööfa Godz; Tå skickade han sitt Samtycke här tilbackars til Konung Magnus. Lijten Tijd ther effter tildrog thet sig/ At Harald och Swen talades wid een Affton öfwer Drickesbord: Swen sporde/ hwilcken Ting Harald hade/ som han hölt mäst aff? Han sade det wara sitt Märcke/ wid nampn Landöyda. Swen sporde hwad det waro/ som Märcket följde/ effter det woro så stoort Gårsim? Harald sade/ at det war så förr spådt/ at then skulle hafwa Seger/ som detta Märcket war föreburet; Sade och det så hafwa tilgådt/ sedan han fick det. Swen sade; Tå lärer tu troo/ at thenna Naturen följer Märcket/ när tu hafwer hållet 3. Slacktningar med Magnus tin Frända/ och hafft Seger i alla. Tå swarade Harald något bistert; Fuller weet iag wår Frändsåmia/ fast tu intet minner mig ther vppå/ och är det therföre intet så/ at wij fara emoot hwar andra med Håärskiöld/ vthan wii lära elliest finnas i spaack Ferdighet. Swen bytte något om Fergan/ och sade; Fuller såya somliga

liga det/Harald/at tu hafwer så förr giordt/at hålla allenast det/af tina Lyfften/ som tig tyckes tijn egen Saack mest befodra. Harald swarar; Mindre Skiäl weest tu ther til/at iag icke skal hafwa hållet mina Lyfften/ än iag meenar at Konung Harald lärer såya tig / hafwa hållet emoot honom. Sedan gick hwarthera sin koos. Om Qwellen/när Harald gick til Sömpns i Lyfftingen på sitt Skep/ sade han til sin Skooswän/ Nu skal iag intet liggia i min Säng i Natt/förty iag hafwer tanckar om/ Här lärer intet alt blifwa vthan Sweck: Jag befant i Afftons/at Swen min Mäg blef nästan wred för mina Sanningzord skul. Tu skalt hålla Wackt i Natt/om til äfwentyrs här tildraga sig några Tijdender. Tå gick Harald på ett annat Ställe til at sofwa: Men lade i sin Säng een Trästubbe. Wid Midnatz-tijd rodde een Båth til Lyfftingen/och steeg ther een Man vp/ sprätte Tiälden aff Lyfftingen/ och högg i Haraldz Säng med een stoor Yxa/ så at hon stod fast i Trädet. Thenne Mannen lop straxt vth i Båten/ i swarta Mörckret/och rodde så bort/ men Yxan war effter til Wittnes/ fast ståndandes i Trääbet. Sedan wäckte Harald sina Män vp/ och gaff them tilkiänna/ hwilcket Sweck the hade widfåås. Kunna wij see/ sade han/ at wij hafwa mycken Macht at stå emoot Swen/ när han wil gifwa sig til at swijka oß: Äro therföre wåra bästa Wilkor/ hålla hådan som först: Wij skola nu löfa wåra Skep/ och roo bort i Tysthect. The giorde så/ rodde om Natten Nord vth med Landet/ foro sedan Natt och Dag/ alt ther til the funno Konung Magnus/ ther som han låg med sin Häär. Tå gick Harald til Konung Magnus sin Frände: The fägnade hwar annan; som Thiodolffr säyer.

CCLXXXVIII.

Sedan taalte the Fränderna sig emillan/och kommo öfwer eens i allting. Konung Magnus låg wid Landet/ och hade sina Tiäld ståndandes på Backan. Han bad Harald sin Frände til Bordz / och Harald war hans Giäst med 60. Man. Detta war ett härligit Giästebud. När något leed på Dagen/ gick Konung Magnus/och några Män med honom in i Tiäldet/ther som Harald satt/ bärandes hwar sin Börda med Wapn och Kläder. Tå gick Konungen til then som ytterst stod/och gaff honom ett godt Swerd/och then andra Skiöld/ sedan hwar effter annan/ Kiortlar/Kläder/Wapn och Gull; Then mäst/ som högst war acktandes. Sidst gick han til Harald sin Frända/hafwandes twå Rörsprätar i Handen/ och sade; Hwilcken vthaff thenna twå Teeningarna wil tu taga? Harald sade; Then som mig är närmast. Tå sade Konung Magnus / med thenna Rörsprätan gifwer iag tig halfft Norrikes Wälde/ med alla Skatter och Vthskulder/ och Egendom/ som ther til ligger/ med sådant Förtaal/ at tu skal wara jämpn fullmäcktig

Konung

Konung på alla Ställen/ såsom iag: Men när wij äro båda tilsam-
mans/ skal iag hafwa Förmon vthi Hälsande/ Tiänsta och Säte. Om
tree lijka Tygnamän komma tilsammans/ så skal iag sittia mit emillan.
Jag skal hafwa det Konungzliga Landzstiigande/ och Konungens bryg-
ga. J skolen styrckia och stödia wårt Rijke/ alldenstund wij giöra eder
til een sådan Man/ som wij tänckte ingen skulle blifwa/ emådan wårt
Hufwud war ofwan för Mulden. Tå stod Harald vp/ tackade honom
mycket för then Heder och Tegen/ som honom war wederfaren. Sedan
satte the sig neder båda/ och woro lustiga then Dagen. Om Qwällen
gick Harald och hans Män til Skepz. Om Morgonen effter/ låt
K. Magnus blåsa heela Hääaren til Tingz. När Tinget war satt/ lyste
Konung Magnus thenna Gåfwan/ som han hade gifwet Harald sin
Frände. Thorer aff Steigum/ gaff Harald Konungznampn ther på
Tinget. Then samma Dag bödh Harald Konung Magnus til sitt
Bord/ och gick han med 60. Man til Konung Haraldz Landtiäld/ hwa-
rest han hade beredt ett Giästebod. Tå sutto Konungarna båda i Sä-
te samman/ och plågades ther med största Alffwarsamheet/ at sielfwa
Konungarna blefwo och så lustiga. När något leed på Dagen/ låt
Harald inbära i Tiäldet många Taskor/ thesliikest Kläder/ Wapn och
andra slagz Hååfwor/ Hwilcket Konung Harald gaff åth Konung Ma-
gnusa Män/ som ther woro i Giästabodet. Sedan låt han vplösa Ta-
skorna/ säyandes till Konung Magnus; J gåår efterlåto i oß stoort
Rijke/ hwilcket i tilförende hafwen wunnit aff edra och wåra Owänner/
och taget oß i Föreening med eder/ hwicket alt wäl war beställt; och haf-
wen i härföre mycket godt förtient. Nu är det så på wår Siida/ at wij
hafwa warit vthan Landz/ och kommet i åthskilliga Farligheeter/ förr än
iag hafwer i hopa fådt detta Gull/ som i nu lären fåå see/ hwilcket iag wil
läggia til bytes med eder/ Konung Magnus. Nu skola wij skiffta detta
Fåå tillijka med oß. Wij äro olijka Karlar til sinnes; Tu äst een frij-
kostigare Man än iag/ och förty skal hwar fara med sin Deel som han
will. Sedan låt han vthbreda een stoor Nötz-Hud/ och slog Gullet ther
vth vppå vhr Taskorna: Tå blefwo tagna Wicktskålar/ och wäget i
sönder Fäät så mycket/ at alla Menniskor förundrades/ at så mycket
Gul skulle stå til at see här i Nordländerna på ett ställe sammankom-
met. Detta war lijkawist Grecka Konungz Öd- och Egendom: Som
alla säya/ at ther äro Huusen fulla med rödt Gull. Konungarna woro tå
heelt lustiga. Tå kom vp ett Stoop som war så stoort som een Men-
niskios Hufwud/ hwilcket Konung Harald tog vp/ säyandes: Hwar
är nu det Gull/ Magnus Frände/ som tu framlägger emoot thenna
Knaphöfdan? Konung Magnus swarar: Så stoora Ledungar haf-
wa oß förefallet aff mycken Ofrid/ at så när alt Gull och Silfwer/ det
som i mit Wåld är nu wid thenna Tijden/ gifwer iag ther emoot: För-
ty nu

thy nu hafwer iag intet mehra Guld i mit Wåld än thenna Ringen. Tog han tå Ringen fram/och gaff åth Harald. Harald såg på honom/och sade: Litet Gull är detta åth then Konung/ som hafwer twenne Konungarijken; Men doch twisla somblige/om tu äger thenna Ring eller intet. Tå swarade Konung Magnus betänckssambligen: Om iag intet äger thenna Ring med rätta/så weet iag intet/hwad iag hafwer rätt fådt; förty Oloff then Helige min Fader/gaff mig thenna Ring/när wij sidst åthskildes. Tå swarade Konung Harald leeandes; Sant säyer tu Konung Magnus/at thenna Ring gaff tin Fader tig/men han tog honom aff min Fader för een lijten Saack. Thet är och sandt/at tå war intet godt för små Konungarna i Norrige/ när tijn Fader war then rijkaste. Konung Harald gaff Steigar Thore i Föräring een Mausurbölla med Silfwer omgiordat/ och med Silfwergrepa förgylt/och förgylte begge Deelerne/ full med goda Silfwerpenningar. Ther med följde 2. Gullringar/båda wägde een Marck. Han gaff honom och så een Skickia (Kiortel) aff brun Purpur/ vnderfodrat med hwijta Skin. Han hadt honom och så i stoor Wyrdning och sin Wänskap. Thorgil Snorasson een wijs Man/ hafwer så sagt/at han såg ett Altarkläde som giordt war aff thenna Kiortelen: Men Gudrider Gutorms Steigar Thoreßons Dotter sade/ at hon hade sedt Gutorm sin Fader äga Bollan. Här om talar Baulwercks Skald.

CCXXCIX.

K. Magnus och K. Harald rådde båda then efterföliande Winter/ efter theras Förlijckning/ öfwer Norrige/ och hade hwarthera sitt Hoff för sig. Om Winteren foro the öfwer Vpland/och togo Giästning. Stundom foro the båda tilsammans/ och stundom hwar på sitt Håld/alt Norder til Trändheem och Nidaroß. K. Magnus hade taget K. Oloffs Helgdom/sedan han kom i Landet/klipte hans Håår och Näglor een gång i hwarie 12. Månader; Han hade och sielff then Nykelen som Skrinet kunde vpläsas med. Tå skedde mångahanda Järteken om Konung Oloffz Helgdom. Brädt bleff åthskildnat på Konungarnas Samtyckie; Förty många woro så illwillna/som gingo illa emellan them. Swen Vlffßon låg efter i Hampnen/ när Harald reeste bort/och spordes efter/ om hans Reesa. När han nu hörde/at Magnus och Harald woro förlijckta/och föreenat sin Håår/ tå hölt han med sin Håår öster om Skånöös sijdan/ och drögde ther til om Winteren: Han fick höra/ at Magnus och Harald hade hållet med sin Håår Nord i Norrige. Sedan hölt Swen med sin Håår Söder til Danmarck/ och tog ther then Winteren alla Konungzliga Vthskylder. När Wåren begyntes/ budo Konung Magnus och Konung Harald Ledung vth.

CCXC.

Thet tildrog sig eengång at Konung Magnus och Konung Harald

lågo båda een Natt i samma Hampn. Om Morgonen effter/bleff Harald snarare ferdig/och seglade förthenskul strax/men om Qwellen lade han til i then Hampnen/som Konung Magnus hade årnat sig blifwa öfwer Natten. Harald lade med sitt Skep i Konungzlägit/och tiäldade ther. Konung Magnus seglade senare om Dagen/och kom ther i Hampnen/som Harald hade förr tiäldat/och såg at Harald årnade liggia i Konungz-Läger. När Konung Magnus hade fäldt sina Segel/ sade han til sina Män/ at the skulle roo fast/och sättia sig ändelångz neder vth med Bordan/men somblige skulle taga til sina Wapn/ och om Harald intet wille bortlägga/ tå skulle the slåås. Harald sade til sina Män/ at the skulle hugga Landfästerna/ och föra Skepet vhr Läget. Jag seer/ sade han/at Magnus min Frände är nu wred. The giorde så/at the lade med Skepen vthur Lägret/men K. Magnus dijt igen mz sina Skep. När the hade boot om sig på båda Sijdor/gick K. Harald på K. Magnus Skep/fägnandes honom/ och bad honom wara wälkomen. Wijdare säyer han; Jag meente at wij woro hoos wåra Wänner/ men doch hafwer iag een tijd bortåth miströstat/om i skolen så willia wara; Doch är det sant/som säyes; At Bernska är Brad-ched (det är/ Barndomen är hastigt til Sinnes/ och obetänckfam/) och willia intet annorledes thet vptaga/ än detta skulle wara Barndoms streck. Tå swarade K. Magnus; Detta war ått- och icke Vngdoms-streck/fast mig minnas hwad iag hafwer gifwet och intet gifwet/ om thenne Förmon woro ifrån oß tagen/ tå lärer bradt så wara om annat; Men all Eenigheet wille wij hålla/som vthlofwat är/och det samma willom wij hafwa af eder/när thet så går med oß. Konung Harald swarar; Det är een gamal Seed/at sa enn vitrari vagir/(det är Han giffwer effter som wijsare är:) Sedan gick Harald på sitt Skep igen. J thenna Konungarnas Twädräcktigheeter/befans det swårt wara/at giöra alla til Lagz. K. Magnus Män sade; At han hade rätt påstå: Men the som vförsinadigare woro/ sade/ at Harald war någordeels sijdowyrdning wederfaren. Konung Haraldz Män sade/ at icke war annorledes skildt emillan them/än Konung Magnus skulle hafwa lägret/om the kommo lijka tijdeligen; men intet woro Harald skyldig/ at läggia vhr Läget/ om han låg ther förr; Sade förthenskul/ at Harald hade wäl och witterligen giordt. The som werre wille här om talå/sade/ at Konung Magnus wille förraska Förlijckningen/ och han hade giordt K. Harald Orätt. Aff detta giorde oförståndigt Folck sig bradt Taal/ alt ther til Konungarna blefwo oense/och mycket bleff tilfunnet/som Konungarna ryckte sin Wäg hwarthera/fast här är lijtet skriffwet.

CCXCI.

Konung Magnus och Konung Harald höllo med sin Håår Söder

til Dan-

til Danmarck / hwilcket när Swen sporde / flydde han vndan öster på Skånö ö. Konung Magnus och Konung Harald drögde lenge på Sommaren i Danmarck / och lade vnder sig heela Landet: Om Höston / när the woro i Jutland / hände det sig een Natt / när Konung Magnus låg i sin Säng / at han tycktes wara ther / som Konung Oloff then Helige / hans Fader war / och tala med sig sålunda : Hwilcket Willkor wil tu häller min Son / sade han / fara med mig / eller blifwa rikare Konung än någon annan / lefwa ther til länge / och giöra then Gloskap / som tu näpligen / eller intet kan bota? Han tycktes swara ; Jag wil tu kysar på mina Wägnar. Tå tycktes honom Konungen swara : Så skalt tu nu faara med mig. Thenna Dröm sade Konung Magnus för sina Män. Liiten Tiid ther effter fick han Soot / och låg ther / som heeter Suddatorp. När han war så när kommen åth Bana / tå sände han Thore sin Broder med wissa Kiännetecken / at han skulle hielpa Thore / vthi thet honom behöffdes. Det följde och ther med / at Konung Magnus gaff Swen Danawälde effter sin Dag / säyandes det wara mackliget / at Harald radde öfwer Norrige / men Swen öfwer Danmarck. Sedan bleff Konung Magnus död / och begråts hans Frånfall högeligen aff heela Allmogen: Såsom Odder Kickna Skald säyer.

CCXCII.

Effter thessa framfarna Tiidender / hölt K. Harald ett Ting med Hääaren / säyandes sin Meening / at han wille fara til Webiargar Ting / och låta taga sig ther til Konung öfwer Dana Wälde / men winna sedan Landet vnder sig / säyandes det så wäl at wara sin Egendom som Norrige / effter Magnus sin Frände. Han beder Hääaren wara frimodig / och säyer at Norrmän lära blifwa Danmarckz öfweråmn til Ewigtiid: Tå swarar Einar Thambastielfwer / och säyer sig skyldigare wara / til at flyttia Konung Magnus Liick / som sin Foster Sons / til Jorda / och föra honom til sin Fader Konung Oloff / än slåås vthanlandz / och begåra ett annat Konungariike. Gick Talet ther vth på / at honom tycktes bättre / följa K. Magnus Död / än någon annan Erfwande. Sedan låt han taga Liiket / tilpynta thet härligen / och sättia vth på Konungens Skep. Tå tilredde alla Trånder och alla Nordmän sig / på Heemreesan med Konung Magnus Liick: Så at Ledungen bleff vpriswen. Tå såg Konung Harald det wara sitt bästa Willkor / reesa til Norrige / och ägna sig först det Riiket / och förstärcka sig ther med Folck. Altså foor Harald tilbakars med heela sin Häär til Norrige. När han kom i Norrige / hölt han Ting mz Folcket i Landet / låt taga sig til Konung öfwer heela Riiket. Således foor han öster öfwer alt Landet / at han wart til Konung tagen i hwart Fylcki / som i Norrige är. Einar Thambastielfier tilliika med all

Trända-häären foro med Konung Magnussa Lijck til Nidaros: Hwarest han bleff begrafwen. Konung Oloffs Skrijn war tå ther. Konung Magnus hade warit een medelmåttig Man til sin Wäxt/ hafwandes långt och hwitt Ansickte: Han hade och hwitt Håår/ war snäll i sitt Taal/ hastig i Orden med godt sinne/ mild på Penningar; god Kiämpe; och dristig i sina Wapn: Han war fram öfwer alla Konungar Wänsäll/ så at hans Wänner rosade honom/ så wäl som hans Owänner.

Thenna Höstẽn hölt Swen Vlffßon til i Skånöö/ begynte ther sin Reesa öster i Swea Wälde/ at lägga ther aff det Konungzliga Nampn/ som han hade taget i Danmarck. När han war kommen til sin Häst/ reedo några Män til honom/ hwilcka sade/ at Konung Magnus Oloffßon war frånfallen/ och at all Nordmännernas Häär war vhr Danmarck. Tå sade Swen; Det skiuter iag til Gud/ at aldrig här efter skal iag fly vhr Dana-wälde/ så länge iag lefwer. Sedan steeg han på sin Häst/ reed Söder på Skånöö/ hwarest straxt kom myckit Folck til honom. Thenna Winteren lade han vnder sig alt Dana-Wälde; och togo alla Daner honom til Konung. Thorer/ Konung Magni Broder/ kom til Swen om Hösten/ såyandes honom Konung Magni Ord/ hwilcka förr woro skreffna. Swen tog wäl emoot honom/ och war han sedan länge hoos honom wäl hållen.

Om Konung Harald Sigurdz Son.

CCXCIII.

HArald Sigurdßon tog Konungadömet öfwer alt Norrige/ effter Konung Magnusa Frånfall. När han hade rådt ther öfwer een Winter/ tå om Wåren bööd han Ledung vth öfwer alt Landet/ halff Allmänning med Skep och Folck/ hwar med han hölt Söder til Jotland/ och härtade wijda om Sommaren. När han lade in i Godnarfiord/ tå qwad han een halff Wisa/ och bad Thiodolffr Skald lägga til then andra Deelen/ hwilcket han och giorde. Baulwerker Skald säger/ at nåste Sommar effter Konung Magnusas Död/ foor Harald til Danmarck. Tå brände the Thorkildz Geysus Boo/ hwilcken war een stoor Höffding/ och hans Döttrar blefwo ledna bundna til Skepz; Hwilcka om Winteren tilforna hade giordt stoort Spee ther åth/ at Konung Harald skulle komma dijt med Härskep/ och hade giordt Anckar vthaff Ost/ såyandes/ at sådant skulle wäl hålla Norriges Konungz Skeep: Hwar om een Wisa bleff giordt. Så hafwa Bespeyarne sagt/ som talade med Thorkils Geysus Döttrar/ och sågo Konung Haraldz Skepz-

Flota/

Flota/ at Geyse Döttrarna sade/ at Konung Harald lärde aldrig mehr komma til Danmarck/ hwilcket the och gierna sågo. Thorkil löste vth sina Dötrar med öfwermåttan mycket Fää: Som Grane säyer. Heela thenna Sommaren häriade Konunng Harald i Danmarck/ men doch lickwäl bleff han intet stadfäst i Landet/ fick lickawist öfwermåttan myckit Fää; Drog tilbakars om Höstien/ och bleff i Norrige öfwer Wintteren. Thenna näst efterfölliande Winter/ när Konung Magnus war död/ fick Konung Harald/ Thore Thorberg Arnassons Dotter til Drotning. The hade tilsammans twå Söner/ then äldste heet Magnus/ och then andre Oloff. Konung Harald och Drotning Ellesiff hade tilsammans twå Döttrar/ then äldsta heet Maria/ och then andra Ingegierder. Näst efterföliande Wår efter detta Kriigztoget/ som nu war omtaalt/ böd Konung Harald Ledung vth/ foor om Sommaren til Danmarck/ häriade ther/ och höölt så vth hwar Sommar efter annan: Som Stufwer Skald säyer.

CCXCIV.

Konung Swen regerade öfwer ält Danawälde/ sedan Konung Magnus war död/ sat stilla om Winteren/ men låg vthe om Sommaren med heela Allmenningen/ och hotades at fara til Noorige med Dana Häär/ och giöra ther så mycket ondt/ som Konung Harald giorde i Danmarck. Om Winteren böd Konung Swen Konung Harald/ at the skulle finnas om Sommaren ther efter i Elffwen/ och slåås ther til det yttersta/ eller och förlijkas. Tå begynte the heela Winteren/ hwar på sin Siida/ at giöra sina Skep ferdiga/ hafwandes vthe hwarthera halff Allmenning. Thenna Sommaren kom Thorleick then Fagra ifrån Jißland/ och begynte at yrcka een Flock om Konung Swen Ulfßon. Han sporde/ när han kom Nordan ifrån til Norrige/ at Konung Harald war faren Söder til Elffwen/ emoot Konung Swen: Hwar om han giorde twå Wissor. Konung Harald kom til detta lagda Möte med sin Häär/ och sporde ther at Konung Swen låg Söder wid Siöland med sin Flota: Deelte förthenskull sin Häär/ och lät mestedeelen aff Bondahääären draga tilbakars/ men sielff drog han med sin Hird/ Landamän och det tapparste Kriigzfolcket; theslijkest och Bönder/ som bodde nämpst in til the Danska/ Söder til Jutland/ Söndan om Wändelskage/ och söder för Thiodo/ alt med Härskiöld: Som Stufwor Skald säyer. Han foor så alt söder til Hedrby/ intog Kiöpstaden och brände: Hwar om några vthaff Konung Haralds Män giorde een Wiisa: Och Thorleeck taalar och så här om i sin Flock/ när han sporde/ at Slaget wid Elffwen intet hade gått fort. Sedan drog Harald Nordåth igen/ och hade 60. Skeep/ alla stoora/ lastade med Rooff/ som the hade taget om Sommaren. När the seglade Nord om Thiodö/ kom

Konung Swen öfwan aff Landet/ med een stoor Här/ och bödh Konung Harald gå på Landet/ och slåås med sig. Konung Harald hade mehr än halffparten mindre Folck emoot honom/ och tilbödh Swenförthenskul at slåås med honom til Skepz ; Såsom Thorleick Fagre säyer. Effter detta seglade Konung Harald Norder om Wändelskaga/ hwarest the fingo Mootwäder; Lade förthenskul vnder Hläßöö/ och lågo ther om Natten i een stoor Dimba/ som låg ned på Siön. När thet dagades/ och Solen gick vp/ sågo the på een Sijda ifrån sig i Hafwet/ lijka som the brände Eeld/ hwilcket Konung Harald straxt bleff gifwet tilkänna; Tå sade han at tagas skulle Tiälden aff Skepen/ och Folcket skulle begynna roo. Jag meenar/ sade han/ at the Danskas Häär lärer komma til oß/ och Dimban skal wara borta ther som han är; Och troor jag/ at Solen skal skijna på theras Drakahufwudet/ som vthstofferade äro. Thetta war som han sade/ at Swen Dana Konung war dijt kommen med een öfwerwinnerlig Häär. Tå rodde the på båda sijdor/ som the mäst förmätte. The Danska hade Skep som snarare woro til roo än som Nordmanna Skep/ förty the woro vpswulna/ och mycket lastade. Tå drogz samman med them/ så at Konung Harald såg/ at intet hielpte detta Företagande. Konung Haraldz Drake war then sidste aff alla hans Skep. Tå sade han/ at skulle kastas Weed öfwer Bord/ öfwerdragen med Kläder och andra goda Greper. Wädret war så stilla/ at alt detta dreff med Strömmen. När the Danska sågo sitt Godz wräckas i Hafwet/ så weeko the aff Wägen/ som främst rodde/ och dijt som detta flööt/ tyckiandes det wara lättare at taga det/ som löst wräcktes/ än söfia in om Bord til Nordmännerna/ och förhindrades förthenskul effter roandet. När Konung Swen kom effter/ manade han på them/ säyandes detta wara een stoor Skam/ så stoor Häär som the hade/ om the skulle icke kunna taga them fast/ aldenstund the hade lijtet Folck/ och the woro theras Öfwermän: Tå begynte the Danska skärpa Roandet then andra gången. När Harald såg at the Danskas Skep gingo fortare/ tå bad han sina Män lätta Skepen/ kasta öfwer Bord Malt/ Hwete/ Fläsk/ och hugga Drickeskärellen sönder/ och hielpte det så een stund. Tå lät han taga Biggyrdla (Genus vasis) Läglar och Tunnor/ och kastade öfwer Bordet/ och der til det Häärtagna Folcket. När detta wräcktes alt tilsammans i Siön/ tå bad Konung Swen hielpa Folcket/ hwilcket och bleff giordt. Altså aff thenna Drögzmåhlen vndkommo the. Tå wände the Danske om/ men the Norske drogo sin koos: Såsom Thorleick then Fagre säyer. Konung Swen drog tilbakars med sin Flota/ til Läßöö/ hwarest han hitte 6. Skep aff Norrmännerna; Detta war Leedungz Folck/ och icke annat än Bönder. När Konung Swen kom til them/ begärade the Gröd/ och bödo Penningar för sig: Hwar om Thorleick then Fagra och så talar.

Konung

CCXCV.

Konung Harald war een sträng och regersam Man i sitt Land/ klock och förståndig/ så at det är gemeene Mans Taal/ at här i Norder-Landen har ingen Höffding warit så diupsinnig / eller så rådig som han; Han war och så een god Krigzhielte/och myckit dristig i sina Wapn/ ther til starck/ och kunde bettre föra sina Wapn/ än någon annan; som förr är skriffwet: Men doch är mehra oskrifwet aff hans berömmeliga Bedriffter/hwilcket kommer sig aff wårt Oförstånd/och ther hoos/ at wij intet willa sättia Wittneslösa Sagur i Böckerna/ fast wij hafwa hört talas eller omröras flere Saaker/ så tyckes oß bättre/at här effter bliffwer mera tillagt/än at detta samma skulle behöfwas tagas bort. Een stoor deel aff hans Lijffzsaga är satt i et Owäde/ som Jißländska Män förde honom sielfwa och hans Söner: För hwilcken Orsaak skul/han war theras gode Wän/ han war och then högste alles theras Wän som här i Landet boo/ (här kan man höra/hwar thenna Historien är skrifwen/nämbligen på Jißland/) så at när här war stoor Oåring i Landet/tå effterlät han 4. Skep med Miöl/at löpa til Jßland/ såyandes at intet Skeppund skulle wara dyrare/än ett hundrade Wadmal.(Walmar.) Han effterlätt och at alt fattigt Folck som wille skaffa sig tienst/ skulle få reesa vthöfwer Hafwet/hwar vthaff Landet kom sig för igen/ vthi åhrswäxten. Konung Harald sände hijt een Klocka til then Kyrcklan/som Konung Oloff then Helige sände Wedrn til/och Bygd bleff på Ting wälle: Sådant hafwer man i åminnelse effter Konung Harald här i Landet/såsom och så mycket annat/som äro stoora Begåffningar/ hwilcka han gaff åth them som honom heemsöckte. Haldor Snorrasson och Vlff Vspacksson/ om hwilcka förr är talat/ kommo til Norrige med Konung Harald. The woro olijka vthi många stycken: Haldor war större/ starckare och deyeligare än andra Män. Konung Harald gaff honom det Wittnesbörd/at han hade warit med honom ibland the Män/ som minst gåfwo sig/om några Händelse Saaker/ antingen det war vthi Farligheeter/ eller Motgång/ eller hwilcken Farligheet som för handen kom/ så bleff han ther wid hwarken gladare eller olustigare. Han soff hwarken mehr eller mindre/ then eene gången än then andra; Drack och icke heller eller åt mehr än som hans wane war til. Thenne Haldor war fåå-talig/ swarade kort/och sade Meenigen vth: War oblijd/ hårdsinnat och omiuck/ hwilcket Konungen illa behagade/ förty han hade hoos sig nog andra förnäma Män/ som honom woro tienstachtiga. Haldor war lijten tijd hoos Konungen/ foor sedan til Jßland/ bodde på Hiardar-holl / och bleff een gammal Man. Vlff Vspacksson war hållen hoos Konung Harald i stoor Kiärleck. Han war een wijs Män/ snäll i sitt Taal/ och mycket förnäm/ ther til trogen och eenfaldig. Konung Harald giorde Vlff til sin Stal-

sin Stallare (Hoffmästare) och giffte honom Jorund Thorbergzdotter/ Thores Syster som Konungen ägde. Vlff och Joruns Barn woro thessa: Jon then starcke på Raßwall och Birgida Söda Vlffz Moder/ som war Fader åt Peter Byrdar Swen/ hwilckens Barn woro thessa/ Vlff Fley och „ „ „ Jon then Starkasson war Erlander Hunaldt Eystein Erkiebiskop och hans Brödrars Fader. Konung Harald gaff Vlff Stallare Ländzmans Rätt; Tolff marcka Weitlo/ och theß förut than halfft Fylcke i Trändheem: Som Stein Herdissarßon säyer i Vlffz Flocke.

CCXCVI.

Konung Magnus Oloffzon lät byggia Oloffz Kyrckia i Kaupang/ på det ställe som Konungens Lijck hade stått öfwer Natten/ hwilcket tå war ofwan för Byen. Han lät ther och vprätta Konungz-gård. Thenna Kyrckan war intet alt färdig innan Konungen bleff död/ och lät Konung Harald vpfylla det som fattades. Han lät och giöra ett Steenhuus åth sig sielff/ tyer i Gården/ hwilcket intet bleff färdigt/ förr än han vthaff Grundwalen hade låtet vpbyggia Maria Kyrckia / på Backen/ ther när som Konungens helige Lekamen hade legat i Jorden; hwilcket skedde then första Winteren effter hans Fränfall. Detta war ett stoort Munster/ och så starckeliga giordt med Lim / at man kunde näpliga bryta thet/ när Eystein Arkiebiskop lät taga det ned. K. Oloffs Helgdom bleff förwarat i Oloffz Kyrckia/ så länge Maria Kyrckia hölts på at byggas. K. Harald lät vprätta een Konungzgård ofwan för Maria Kyrkia wid Ån/ ther som han nu står. Men Steenhuset/ som han hade låtit giöra/ lät han wijga til Gregorius Kyrckia. Een Man/ wid Nampn Isswar then Hwijte/ een förnäm Ländemän/ war boandes på Vpland: Thenne war Håkan Jarls then Rijkas DotterSon/ och war däyeligare til sit Ansichte / än någon anan. Hans Son heet Håkan. Om honom är så sagt/ at han öfwergick alla Män i then Tijd i Norrige/ i Däyeligheet/ Starckheet och Mandom. Strax i sin Vngdoms åhr drog han i Håärnad/ skaffade sig mycket godt Nampn/ och bleff een nampnkunnig Man. Eynar Thambaskielfier war then rijckaste Man vthaff Ländemännerna i Trändheem/ men emillan Konung Harald och honom war intet stoor Wänskap/ doch behölt Einar the Förläningar/ som han hade hafft medan Konung Magnus leffde. Einar war mycket rijck. Han ägde Bergliot/ Håkan Jarls Dotter. Eindridi theras Son/ war tå wäl kommen til sine åhr: Han ägde Sigrid Ketil/ Kalff och Gunhildz Konung Haraldz Syster Doters Sons Dotter. Eindridi släcktade på sina Moders Fränder i Deyeligheet. Men til wärt/ starckleeck oll mandom på sin Fader/ hwilcket Einar hade fram för alla andra: Han war och mycket

mycket wänsäll Man. Orm Jarl war tå på Vpland: Hans Möder war Ragnhild/Håkan Jarl then Rikas Dotter. Thenne Orm war mycket nampkunnig. Wid thenna Tiden war Aslack Erlingsson på Sola/öster på Jadar/han ägde Sigrid Swen Jarl Håkanssons Dotter. Then andra Swen Jarls Dotter/wid nampn Gunhild/ägde Swen Vlffsson Dana-K. Thesse woro alla Håkan Jarls Affkommare/tilliika med många andra förnäme Män; och öfwergick detta släcktet vthi Dyeligheet/Skönheet och Mandom annat Folck. CCXCVII.

K. Harald war stormodig/hwilcket tilwärte/när han fästes i Landet. På det sidsta kom det så/at fåå tordes tala honom emoot/eller vthföra annat Taal/än som han wille låta wara: Såsom Thiodolfr säyer. Einar Thambskielfier regerade mestedeelen öfwer Bönderna i heela Trandheem/hållandes Swar för them på thet Ting som Konungens Män såto; Han war wäl Lag-faren; Honom fattades och icke Dristigheet at vthföra det han wille/fast än sielwe Konungen woro när. Bönderna höllo och alla med honom/hwaruthöfwer Konungen bleff mycket wred/så at på sidlyckten kommo the til at trätta/och sade Einar/at Bönderna wille intet lida hans Olag/om han giorde med them emoot Landzens Rätt. Detta stod så een tijd bort åth them emillan/och begynte Einar tå hålla mycket Folck hema hoos sig/men doch mycket mehr/när han drog i Staden/hade han tå 8. eller 9. Långskep/ och så när 500. Man/ när Konungen war ther. Een gång när han kom til Staden/ gick han vp med sit Folck/ och K. Haral stod vthi sin Gård i een Lofftz Swala/och såg när Hääran gick ifrån Skepen. Så säya Män/at Konung Harald qwad een Wiisa. Einar drögde i Byen några Dagar. Thet tildrog sig een Dag/at ther holtz ett Möte/hwarest Konungen sielff war tilstädes. Ther hade warit fasttagen een Tiuff i Byen/hwilcken och framhaffd bleff på Mötet. Thenne hade förr warit hoos Einar/och warit honom behagelig. Detta bleff sagt för Einar: Han tycktes weeta/at Konungen lärde intet låta Mannen slippa/fast han wiste det war sin Wilia/lät förthenskul sitt Folck wäpna sig/och gå på Mötet: Och således tog Einar Mannen ifrån Mötet medh Wåld. Efter detta gingo begges theras Wänner tilbärandes Fredzfördrag them emillan. Tå bleff lagt et Möte/at the skulle hittas sielfwa. Een Målstofa (een Saal som Hof Folcket plägade komma samman vthi och målas wid) war i Konungens Gård/nedre wid åen/dijt gick Konung: medh några få Män/men det andra hans Folck war vthi Gården. K. lät lägga et Bräde öfwer Fönstret så at lijtet war öpet. Tå kom Einar i Gården med sitt Folck/ och sade til Eindrida sin Son/ at han skulle wara vthe hoos Folcket/ty tå lärde them intet skada. Eindride stod vte wid stugudörr. När Einar kom in/sade han/mörckt är i Konungens Målstofa. Strax lupo Män åt honom och stungo somliga/men somliga höggo. När Eindride det hörde/ drog han sitt Swärd/ lop in i Stugan/ och bleff strax dräpin/ såsom och the båda

Tå lupo Konungens Män til Stugan och för Dören/ men Bönderna föllas Händer/ (det är/ the togo sig intet före/) förty the hade ingen Anförare/ men hwar äggiade then andra/ såyandes det wara skam/ intet hämpnas sin Höffding: Ooch lijkawäl bleff det intet aff/ at the gingo fram. Konungen gick vth til sit Folck/ stälte det i Fylcke/ och satte vp sitt Märcke/ lijckwäl bleff ther intet Anfall giort vthaff Bönderna. Tå steg Konungen på sit Skep/ tillijka med alt hans Folck/ rodde så uth effter åån/ vth på Fiorden.

CCXCVIII.

Bergliot Einars Hustru/ sporde hans Fall/ ty hon war i det Herberget/ som the hade tilförende hafft vthi Byen. Hon gick straxt vth/ och op i Konungz Gärden/ dijt som Bondahääreni war/ och äggade them högeligen til slagz. Wid then tijden rodde Konungē åan vth åth. Tå sade Bergitot: Nu fattas här Håkan Jswerßon min Frände. Icke månde Einars Banamän roo här i åen/ om han stode på åbackan. Sedan låt Bergliot tilpynta Einars och Eindridas Lijck: The blefwo begrafwen i Cloffs Kyrckia/ hoos K. Magn: Oloffßons Graff. Effter Einars Fall fick K. Harald så stoort Otycke på sig/ för detta Wärcket/ at ther fattades intet annat/ tå Ländamännerna tillijka mz Bönderna/ reste Flock vp emot honom; än ingen Anförare war som Marcke reste/ vppå Bondahäärens wägnar.

CCXCIX.

Finn Arnaßon bodde på Yrium/ til then öster Stijdan/ han war K. Haraldz Ländamän. Han ägde Bergliot/ Halfdan Sigurd Syrßons Dotter. Halfdan war broder wid K. Olof then H. och K. Haraldz. Thora/ K. Haraldz Hustru/ war Finns Broders Dotter. Finn och alla hans Bröder woro Konungen mycket kiära. Finn Arnasson hade några Somrar warit i Wästerwijking/ tillijka med Finn och Guttorm/ Gunhilds och Håkan Jarls Söner. K. Harald reeste Trändheem vth åt på östra sijdan/ hwarest han war wäl fägnat. Sedan talade han och Finn om Tijdenderna/ som sig hade tildragit/ tå icke lange sedan/ om theras Fäders affdagatagande; thesslijkest och the buller/ som Bönderna giorde emot Konungē. Finn swarar hastigt: Det är illa med tig vti all ting; tu giör alltijd ondt/ men sedan är tu så rädder/ at tu intet weet hwad tu skal giöra aff tig. Konungen swarar leandes: Nu wil iag sända tig in vthi Staden/ och skal tu förlijka Bönderna med mig; men om det nåås intet/ så wil iag/ at tu faar til Vpland/ och lagar så/ at Håkan Iffwarßon intet blifwer min Motståndare. Finn swarar: Hwad wil tu giöra mig til behag/ om iag faar thenna Försändingen? (Forsänding är een sådan reesa/ som man skickas på/ när man twiflar/ om man kommer med Lijff tilbakars/) förty både Tränderna och Vpländingarna äro tig så hädska Fiender/ at intet dit Sändingebud kan dijt fara/ med mindre han mutre sig sielff til godo! Konungen sade; Faar tu min Måg/ thenna reesan/ ty iag weet at tu kan komma til wäga/ om det elliest någon kan giöra oß förlijkta/ och begära sedan aff oß/ det tig behagar. Finn swarer: Håll tu tå Konung tijn Ord/ Men iag skal

skal begära een Böön: Jag önskar at Kalff min Broder får blifwa i Landet/ och bekommer igen sin Egendom/ tilltika med sitt Herrawälde och Rijke/ sådant som han hade/ för än han reeste vhr Landet. Til alt detta bejakade Konungen. Finn tog Wittne här på/ och Handfästning. Sedan sade han; Hwad skal iag biuda Håkan therföre/ at han later tig sittia i Frid? Konungen swarar; Tu skalt först höra/ hwad han begärar i Förlijckning på sin Sijda/ och sedan går tu med min Saak som tu bäst förmår: Men allenast Konungadömet skal tu vndantaga. Sedan foor Harald Söder på Mjröö/ församblade Häär/ och fick mycket Folck.

CCC.

Finn Arnaszon drog in i Staden/ hafwandes med sig sina Huußkarlar/ hwilcka bestodo aff så när 80. Man: Han hölt Ting med Borgarena/ och talade på Tinget/ bediandes Bönderna och Borgarena intet draga Haat til sin Konung/ eller kiöra honom bort. Han föredrog them/ huru mycket Onot öfwer them hade gådt/ sedant the sådant giorde wid Konung Oloff then Helige. Wijdare sade han/ at Konungen wille försona detta Dråpet/ effter hwad wijsa Män tyckte giörligit wara. Finns Taal hade een sådan Vthgång/ at Bönderna lofwade låta thenna Saaken bestå/ alt ther til/ at Bergliotz Sänningabud/ hwilcka hon hade skickat til Vpland til Håkan sin Frände/ kommo tilbakars. Sedan foor Finn vth til Orkadal/ ther ifrån och til Doffrafiäl och öfwer öfwer Fiället. Altså foor han först til Orm Jarl sin Måg. Jarlen hade Sigrid Finns Dotter/ och sade honom om sina åhrender. Sedan lade the Möte med Håkan Vlffszon: När the funnos/ sade Finn sina åhrander för Håkan/ effter som Konung Harald hade befalt. Thet befans strax vthaff Håkans Taal/ at han tycktes högeligen wara skyldig at hämpnas Eindrida sin Frände/ sägandes sig hafwa fått Bod i Trändheem/ at han lärde ther få nog Styrckia/ til at resa sig vp emoot Konungen. Finn fördrog Håkan/ hwad stoor åhtskildnat det war/ at vndfå så hög åhretitul aff Konungen/ som han sielff wille begära/ än wåga ther på/ at resa sig vp med Ofrid emoot then Konung/ som han wore til tiänst eedswороn. Om tu/ sade han/ får Oseger/ tå hafwer tu förbrutit Jåå och Frijd. Men om tu får Seger öfwer K. Harald/ så heeter tu tijn Herras Förrädare. Med detta Fiñs taal hölt Jarlen. När Håkan hade betänckt sig i Saaken/ sade han/ det han meent sålunda: Jag wil förlijkas mz K. Harald/ om han gifte mig Ragnhild/ K. Magnus Olofssons Dotter/ sin Fränkonu (Släcktinge/) med sådan Heemfölgd som henne höfwer/ och hon är nögd med. Finn sade/ at här til wille han bejaka på Konungens Hand. Detta bleff tryggeligen stadtfäst them emillan. Sedan foor Finn til bakars igen/ til Trändheem. Tå stillades Ofrijd och Vproret/ och bleff kullslagit alt det Förbund/ som Eindridas Frände hade förbunnet sig vthi/ emoot Konung Harald.

CCCI.

När then Stämno-Dagen kom/ som Håkan skulle vthfodra/ thet honom lofwat war; Tå foor han til Konung Harald/ och när the begynte talas wid/ sade Konungen sig wilia hålla alt thet/ som i Förlijckningen hade warit vthlofwat; Men tu Håkan/ sade han/ skal tala här om med Ragnhild/ förty hwarcken tig eller någon annan står til giöra/ at få henne föruthan hennes Samtycke. Sedan gick Håkan til Ragnhild/ och sade för henne sitt Frierii. Hon swarar: Offta befinner iag thet/ at alt förtijdeligen är Konung Magnus min Fader blefwen dödh/ om iag skal gifftas een Bonde/ fast tu äst deyelig/ eller i tina Idrotter konstig. Men om Konung Magnus leffde/ så lärde han icke giffta mig åth någon rinzare Man än een Kouung: är förthenskul thet intet til wäntandes/ at iag giftes någon Otignarmau. Sedan gick Håkan til Konung Harald/ sägandes honom sitt och Ragnhildz Taal/ föredragandes Konungen sitt och Finns giorde Löffte/ nämbde och wittne ther til/ at Konungen woro skyldig at gifwa Ragnhild så ifrån sig/ som hon war nögd med. Nu wil hon/ sade han/ ingen otigear Man gifftas/ så såår tu gifwa mig Tingn/ alldenstund iag åt vthaff sådant Släckt/ at iag må een Jarl heeta; Hafwer och ther til/ som man säyer/ andra begwämliga Saaker. Konungen swårar: Konung Oloff min Broder/ och Konung Magnus hans Son/ när the regerade öfwer Riiket/ läto the aldrig wara mehr än een Jarl i Landet tilliika/ hwar effter iag och så hafwer giort/ sedan iag bleff Konung. Intet wil iag taga then Tigen aff Orm Jarl/ som iag honom tilförende gifwet hafwer. Tå såg Håkan/ at hans Saak wille intet gåå fort/ och bleff förthenskul högeligen wred. Fin war och så mycket wred/ och sade båda/ at Konungen icke höllt sina Ord. Hwar med the och åthskiltes. Håkan foor vhr Landet/ hafwandes ett wäl vthrustat Långskep/ kom altså fram Söder til Danmarck/ til Konung Swen sin Måg. Konungen tog wäl emoot honom/ och gaff honom ther stoora Förläningar. Altså bleff Håkan ther Landwärns Man emoot the Wijkingar/ som tå mycket häriade på Danawälde/ nämbligen the Windar och Kurer/ och andra öster Wägzmän: Låg altså vth i å Härskepe både Winter och Sommar.

CCCII.

Een Man wid nampn Aßmund/ hwilcken säyes hafwa warit Konung Swens Syster Son/ öfwergick hwar Man i Deyelighet: Konungen elskade honom och så mycket: Thenne/ när han wäxte vpp/ bleff mycket stoormodig/ och begifwen på Slagzmåål/ hwilcket Konungen tyckte illa wara/ låtandes honom fara ifrån sig/ och fick honom ett gott Lään/ hwar vthaff Aßmund wäl kunde hålla sig och sin Wärdnad. När

Aßmund

Aszmund hade tagit emoot Konungens Fää/församblade han Folck; men effter det Godzet/ som Konungen hade fatt honom/ spijsade inthet til hans Vnderhåld/ hwarföre tog han sig sielff ett annat Godz/ som Konungen ägde/ mycket större. När Konungen sporde det/ stämbde han Aszmund til sig/ och låt honom wara vthi sitt Hoff/ förvthan något medfölie. Som Aszmund nu hade warit een lijten tijd hoos Konungen/ löp han bort een Natt/ och kom til sitt förriga Medfölie/ och giorde tå mycket mera ondt/ än tilförna. När Konungen eengång reed öfwer Landet/ skickade han Folck vth/ som tog Aszmund med Wåld/ och lätt Konungen sättia honom i Järn/ meenändes at han lärde blifwa spackfärdigare/ och hölt honom altså een tijd bort åth. När Aszmund slapp löös vhr Järnen/ löp han strax bort/ skaffade sig Folck och Skep/ och begynte häria både vthan och innan Landz/ giörandes et stoort Härwircke med Dråp och Röfwerii/ så at the/ som thenna Ofrijden wederfors/ kommo til Konungen/ kärandes för honom sin Skada. Han swarar; Hwad hafwen i behooff/ at säya dett för mig? Hwarföre faren i intet til Håkan Vlffszon; han är ther til satt/ at hålla Bönderna i Frid/ och straffa Witingarna? Mig hafwer warit sagt/ at Håkan woro een rask och dristig Man/ men nu tyckes mig/ som han ingenstädes ther skulle willa framkomma/ som någon Farligheet är på färde. Thenna Konungens Ord blefwo förda til Håkan/ och lagt mycket til. Sedan foor Håkan med sitt Folck/ at leeta effter Aszmund/ och skedde theras Anträffning til Skepz. Håkan lade strax til Slagz med honom/ och bleff ther ett häfftigt fäcktande. Håkan gick på Aszmunds Skep/ och röfrade det/ och kom det så wijda/ at Aszmund och Håkan bytte Hugg sig emillan; hwarest Aszmund föll/ och Håkan högg Hufwudet aff honom. Sedan foor han i största Hastigheet til Konung Swen/ om kom dijt när Konungen satt öfwer Måltijd. Håkan lade Aszmundz Hufwud på Bordet för Konungen/ frågandes om han kunde kiänna det igen? Konungen swarade intet/ vthan bleff röd i Anfichtet som Blod. Sedan gick Håkan bort. Een lijten stund ther effter sände Konungen Män til honom/ och säyer/ at han wil honom intet meen giöra/ vthan bad honom fara bort vhr sin Tienst/ förty intet förmåtte han taga ackt vppå alla sina Fränder. Sedan foor Harald bort vhr Danmarck och Nord til Norrige: Tå war Orm Jarl död blefwen. Wid Håkans Ankomst blefwo Hans Fränder och Wänner mycket glada/ och söckte många förnämne Män at förlijka honom med Konung Harald. Thet kom så på det sidsta/ at the förlicktes sålunda/ at Håkan fick Ragnhild/ Konung Magnus Dotter/ Men Konung Harald gaff Håkan Jarldömme/ och så stoort Wälde/ som Orm Jarl hade hafft; Hwar emoot Håkan swor Konung Harald Troheetz Eed/ at giöra honom then Tienst/ som han war skyldig til.

CCCIII.

Kalff Arnasson hade warit i Wästerwiking/ sedan han foor vhr Norrige/ och offta om Winteren war han hoos Thorfin Jarl sin Måg/ i Orcknöö. Finn Arnasson hans Broder/ stickade honom Bod/ och låt säya honom/ huru han war öfwereens med Konungen/ at Kalff skulle få Landzwist i Norrige/ thesslijkest och igen sine Godz/ och slijka Förlåningar/ som han hade hafft vthaff Konung Magnus. När Kalff fick thesse Bod/ giorde han sig strax reesefärdig/ och foor först til Finn sin Broder. Sedan tog Finn Kalff i Frijd hoos Konungen/ och möttes the tå. Kalff och Konungen giorde altså Förlijkning sin emillan/ effter det Förbund/ som Konungen och Finn hade giordt sig emillan. Altså gick Kalff til Handfästning med Konungen/ alt på samma Sätt/ som han hade förr giordt med Konung Magnus; at Kalff skulle wara skyldig at giöra alt hwad Konungen wille/ och han tyckte sitt Rijke tarfwas. Sålunda tog Kalff igen sina Godz och Förlåningar/ som han hade förr hafft. Näst effter föliende Sommar/ bödh Konung Harald Ledung vth; Foer Söder til Danmarck/ och härjade ther om Sommaren. När han kom Söder til Fiön/ tå war ther mycket Folck församblat för honom. Han låt sitt Folck giöra sig ferdigt til at gå vp/ och sätta Kalff Arnasson til Häärens Anförare/ bediandes them gå först vp/ och sade hwart vth the skulle hålla/ och at han sedan wille komma vp them til Vndsätning. Kalff gick vp/ och kom strax Folck emoot them. Han begynte strax slås; och warade det Fäcktande intet länge/ förty han bleff strax öfwerwäldigat aff Mootståndarenars Myckenheet/ at han tog til Flyckten med sitt Folck/ men the Danske förfölgde them så/ at mycket Folck aff Nordmännerna föll: Ther föll och Kalff Arnasson. Konung Harald gick på Landet med sina Män/ såg ther Walen för sig/ (Wal/ det är Strages/ döda Menniskors Kroppar:) Fann och ther strax Kalffz Lekamen/ hwilcken bleff boren ned til Skepet/ men Konungen gick på Landet/ härjade och dräpte mycket Folck: Såsom Arnor säyer. Effter detta begyntes Fiendskap emillan Finn Arnasson och Konungen/ för Kalffs hans Broders Fall: Han sade/ at Konungen war hans Rådbana/ och sig wara Bedragerij/ at han hade lockat Kalff Wästan öfwer Hafwet/ i Konung Haraldz Wäld/ på hans Troo. När detta Taalet kom vp/ tå sade många det wara förundrandes/ at Finn skulle hafwa trodt/ at Kalff skulle funnit Troo hoos Konung Harald. Them tycktes om Konungen woro hämbwärd i mindre Saaker/ än det som Kalff hade brutit honom emoot. Konungen låt hwar och een råda/ at täncka här om/ som them sielfwa tycktes/ bekände det intet/ sonade och icke heller therföre/ vthan det eena befans på Konungen/ at han tyckte/ detta hafwer wål tilgånget. Konung Harald qwad een Wijsa. Finn Arnasson låt

son låt thenna Saaken gå sig så hårt til Sinnes/ at han foor bort vhr Landet/ och til Konung Swen i Danmarck/ hwarest han bleff wäl emootagen/ och Finn gick honom til handa. Konungen giorde honom til sin Jarl/ och fick honom Halland til at råda öfwer/ hwarest han war til Landwärn för Nordmännerna.

CCCIV.

Ketil Kalffz och Gunhildz/ (hwilcken war Konung Oloffs och Konung Haraldz Syster) Sone-Son/ på Hringunäås/ heet Gutorm: Thenne Guttorm war een mannelig och wijs Man/ ther til i stoor Ynnest hoos Konungen/ och alltijd i Råd med honom; Theßförutan war han och Wänsäll. Gutorm härjade alt jämpt/ mycket i Wästerlanden/ hafwandes een stoor Krigzhäär/ Wintersäter (Winterläger) och Frijdland i Dyfline på Irland/ (Dyfline war i gambla Dagar Hufwud-Staden i Irrland.) och war ther i stoor Gunst hoos Konung Margadi. Om Sommaren effter/ härjade the/ Konung Margadi och Gutorm på Bredt-Land/ och fingo öfwermåttan myckel Fåå. Sedan lade the til Aunwaldzöyar Sund/ hwarest the skulle byta sitt Rooff: När Konungen såg thet myckna Silfwer/ som bleff fram burit/ så wille han allena hafwa alt detta Fåå/ intet wyrdandes then Wänskap/ som han hade med Guttorm. Konungen sade/ at Guttorm skulle hafwa twenne Wilkor för Händerna; Thet eena/ at låta sig åth nöya med det/ som han wille at det skulle wara: Then andra/ at hålla Slag med honom/ och skulle tå then hafwa Fåét/ som Segeren fingo. Theßförutan/ sade han/ skal tu gå ifrån tiina Skepp/ och skal iag hafwa them. Gottorm tyckte detta wara een stoor Wånda på bådå sijdor: Honom tycktes ondt/ at mistå sina Skepp och Egodelar med Skam/ för ingen Mißgerning: Det war och farliget at slås/ förty thet war så stoor åthskildnat på theras Kriigzmackter/ at Konungen hade 16. Långskep/ men Guttorm allenast 5. Tå bad Guttorm Konungen gifwa sig tree Näteers Tilstånd/ at taga råd hoos sina Mån/ förty han tänckte sig kunna förmå at blidka Konungen något imedler tijd; Detta fick han intet aff Konungen. Och sådant tildrog sig Oloffsmesse Affton. Gottorm tyckte bättre at falla med Mandom/ eller winna Seger/ än som mista sitt Godz med Skam. Tå åkallade han GUDH och then Helige Konung Oloff sin Frände/ bådiandes them om Undsättning och Hielp/ och lofwade gifwa Tijonde aff heela det Härfånget/ som them lotnades/ om the fingo Seger/ til then Helige Mannens Huus. Sedan stälte han sitt Folck i Ordning emoot Konungens stoore Häär: Tå begyntes ther ett skarpt Slag/ men igenom Gudz och then Helige Oloffz Undsättning/ fick Guttorm Seger/ men Konungen föll/ och hwar Man som honom följde. Effter thenna stoora Segerwinningen/ wände Guttorm glader heem

heem åth/med alla the ägodelar/som the hade fått/ hwar tionde Penning/efter som lofwat war/ hwilcket war så mycket Fåå/ at vthaff thet Silfweret lät han giöra sig och sin Styreman een Stödd efter theras Wärt/hwilcket Beläte war siu Fötter högt. Thenna Stöden gaff Gutorm til then Helige Oloffz Stad.

CCCV.

Konung Harald lät vpråtta een Kiöpstad i Oslo / hwarest han satt offta sielff/förty ther war god Tilförsel. Ther om kring war och förste Deelen aff Landzens Macht : Ther satt han och wäl til Landzens Förswar för the Danska/så och til at giöra Infall i Danmarck ; Hwartil han war offta wan/ fast han intet hade mycket Folck ther til. Thet tilldrog sig een Sommar/at Harald foor med några små Skepp och litet Folck Söder i Wijken. När han fick Böör/seglade han vnder Jutland/och härtade ther:Men Landzfolcket församlade sig til at förswara sitt Land. Tå hölt Harald in i Limma Fiord / läggandes långt in i Fiorden. Fiorden är så fatter / at Inlopet är een smal Aroß/ (åoß) men när man kommer in på Fiorden/är ther så widt som ett stoort Haaff. Ther härtade Harald på bada Sijdor/men the Danske hade allestädes församblat sig för honom. Tå lade Harald sina Skep til een öö/hwarest war ett lijtet och obygt Land/ ther funno the intet Watn/ det Konungen bleff sagt. Han lät leeta effter een Liungorm/ (een lijten Orm/ som kryper i Liunget/) om the kunne finna honom på öön: Hwilcken/när han fans/bleff förd til Konungen. Thenne lät han lägga in för Elden/ heetan och giöran matt/på det han skulle blifwa rätt törstig. Sedan bunno the een Trå om Ormen/och släpte honom ; han kröp tå bort / men Tråen nystades vthaff ett twinna nysta. Några Män gingo effter Ormen/ alt dijt han kröp neder i Jorden/hwarest Konungen bad them grafwa effter Watn:Detta bleff efterkommet/och the funno ther Watn/så at them intet fattades. Konung Harald sporde Tijdander aff Speyarenarna/ at Konung Swen war kommen med een stoor Häär til Skeps i Fiordz Munnen/och kom han seent in/ förty ther kunde intet gå meer än ett Skep tilltijka. Tå hölt Konung Harald med sina Skep in i Fiorden/ ther som bredast war/och nu heeter Lööß-bred. Vhr then Wijken som ther innan före är/ligger ett smalt Eed wäster åth Hafwet/dijt rodde the om Qwällen : Om Natten när mörckt war blefwet/lossade the Skepen/drogo them öfwer Eedet/at the hade alt detta sylat för Dager/ theslijkes och giordt sina Skep färdiga igen/höllo altså Nordan vth med Jutlandz sijdan : Tå bleff detta sagt: Skrap vr Haundum Haraldr Daunum. (det är/nu vndslapp Harald the Danskas Händer.) Tå sade Konungen/at een annan gång skulle han så komma igen/ at han skulle hafwa mehra Folck och större Skep. Altså drog han Norder i Norrige.

CCCVI.

Then näst efterföliande Winter satt Konung Harald vthi Nidaros i Trondheem/ tå låt han byggia ett Skep om Winteren vth på Ören. Detta war een Skeid til Wärten / giordt efter Ormen then Långe/ och bleff vthi all ting som bäst vthstofferat. På Framstammen war et Drakahufwud/ men backtil war een Kroock/och alla Halsarna woro öfwerdragna med Gull. J detta Skep woro 35. Rum: Det war och mycket stoort och skiönt. Konungen lät vthstoffera all Redskapen til Skepet/ med heela theß Behör.

Om Winteren giorde han Bud Söder til Danmarck til Konung Swen/ at han skulle komma om Wåren Söder til Elfwen/ och möta sig ther med Strijd/ så at the kunde salunda byta Länderna / at eenthera skulle hafwa båda Riiken. Thenna Winteren böd Konung Harald almennelig Ledung vtha;f Norrige. När Wåren begyntes / kom ther een stoor Häär tilsammans. Tå lät Konungen vthskiuta detta stoora Skep i åen Nid/ och sättia ther på Drakahufwudet: Såsom Thiodolfir ther om qwäder. Sedan giorde Konung Harald sig reesefärdig/ och så snart han war til redz/lade han vthur åen med Draken/ och war ther vthwaldt Roorfolck på: Som Thiodolfir säyer. Konungē hölt med Hääaren Söder vth med Landet/ hafwandes vthe heela Almenningen med Folck och Skep. När the komo öster in emoot Wijken/ fingo the starckt Mootwäder/ så at Häären låg wijda i Hamnerna / bade wid Vthöyar och i Jnfiordar: Såsom Thiodolfir säyer. J thenna häftige Wäderleeken som pålåg/ behöfde thet stoora Skepet goda Grundforen/ (det är: Anckartrasser som ligger neder i Grunden:) Ther om taalar och så Thiodolfir. När the fingo Bört/ hölt Konungen öster til Elfwen med Hääaren/och kom ther om een Qwäl. Ther om taalar Thiodolfier. När the Danske sågo/ at Normännas Häär war kommen / tå flydde the alla som ther til kommo. Nordmännerna sporde/ at Dana Konung hade Häär vthe / och at han låg wid Fiön och Siäland/eller Swecia Land. När Konung Harald sporde/at Swen wille intet komma til mötes med honom/ och slås efter Afftaal/tå giorde han som förr/ at han lät Bondahääaren draga til bakars/ och besatte halfft annnat hundrade Skep med Folck / hällandes ther med Söder til Halland/ och häriade ther wijda.

Een gång lade han med Hääaren in i Loffarfiord/ och häriade ther. Litet ther efter kom Konung Swen diit på honom med Danahäär/ och hade try-hundrade Skep. När Nordmännerna sågo thenna Hääaren/ tå lät Konung Harald blåsa Folcket til hopa: Många sade them wara omöyeliget at slås emoot så stoor Mackt/ och at the

skulle heller fly. Konungen swarar och säyer: At förr skulle hwar och een vthaff them falla twert öfwer then andra/ än at the skulle fly. Ther om talar Stein Hardissarszon. K. Harald lät stalla sina Skep i Ordning/ såsom the skulle framlägga: Drakan lade han mitt fram i Hääären: Såsom Thiodolffr säyer. Vlf Stallare lade sitt Skep fram på then eena sijdan/ hoos Konungens Skep/ säyandes til sina Män/ at the skulle lägga Skepen wäl fram. Stein Hardissarszon war then tijd på Vlffz Skep/ och yrckte een Wiisa. Håkan Vlffszon låg ytterst i then andra Armen/ och fölgde honom många Skep/ hwar vppå war mycket wäl vtrustat Folck. Ytterst i then andra Armen lågo Höffdingarna vthur Trändheem/ och så mz mycket och friskt Folck. K. Swen stälte sin Hääär sålunda; Han lade sitt Skep emoot Haraldz Skep mitt i Hääären. Näst honom lade Finn Arnasson sitt Skep främst besatt med Danskt Folck / och ther hoos alt det raskaste Folck/ som i Hääären war. Sedan bundo the Skepen tilsaman på bära Sijdor/ alt mit i Flåtan. Men förtenskul at Hääären war så stoor/ så war det een stoor Deel aff Skepen/ som foro lösa/ och lade hwar een aff them så långt fram/ som han hade Mod til/ hwilcket war mycket åthskilligt. Fast ännu det wat så stoor åthskildnat på Macktherna/ så hade the liickwäl på båda Sijdor een oöfwerwinnerlig Hääär. K. Swen hade 6. Jarlar med sig i sin Hääär: Såsom Stein Hardissarszon säyer.

CCCVII.

K. Harald lät blåsa Härblåster/ när han hade låtet sin Hääär tilrusta sig/ och giorde Anfall med roande: Såsom Stein Hardissarszon säyer: At ther hafwer begynts et hårdt Slag/ och at båda Konungarna hafwa vpäggat sitt Folck: Hwar om han talar i een añan Wiisa. Det war seent om een Affton/ tå Slaget begyntes/ och warade det öfwer Natten. K. Harald skiöt med Boga: Hwar om Thiodolffr talar. Håkan Jarl/ och det Folck som honom fölgde/ bundo sina Skep intet fasta / vthan rodde åth the Danska Skepen/ som lösa foro/ och hwart Skep som han hinte/ ehrö frade han. När the Danske det befunno / drogo hwarthera sitt Skep ther ifrån/ som Jarlen foor/ men han söckte så fast effter them/ som the drogo vndan; och war tå så när kommet/ at the hade gifwet sig på Flyckten. Tå rodde een Skuta åth Jarlens Skep/ som sade/ at then eena Fylckings Armen week tilbakars/ och at ther war fallet mycket aff theras Folck. Tå rodde Jarlen dijt/ och giorde så hårt Anfall/ at the Danska måtte wijka tilbakars / sålunda foor Jarlen fram heela Natten/ at han lade altijd til/ ther som mäst behöffdes; Men hwar som han kom/ stod intet emoot honom. Sidst på Natten/ gaff the Danskas störste Mackt sig på Flyckten/ förty Konung Harald hade gått med sina Män på Konung Swens Skep/ hwilcket noga bleff vthplundrat/ och alla the Män som på Skeppet woro/ så när som the i Siön lupo:

Hwar om Arnor Jarla Skald talar. När nu Konung Swens Mercke war nederfallet/och Skepet ehröfrat/tå flydde alle hans Män/ och somblige föllo; Men på the Skepen som samman woro bundna/ lop Folcket i Siön/och een deel kom sig på andra lösa Skep/så at alla Swens Män flydde/ som ther til kunde komma; Doch bleff ther ett stoort Nederlag. The Skepen som sielwa Konungarna hade/ och warit sammanbundna/ lågo ther tillijka med 70. Swens Skep/ som ehröfrade woro: Hwar om Thiodolfr taalar. K. Harald rodde tå effter the Danska/och wrock them för sig/ oansedt det gick beswärligen; förty Skepzfloten låg så tiockt/at man kunne nåpligen komma fram. Finn Jarl wille intet fly/ bleff förthenskul fast tagen/ effter han såg litet: Hwarom Thiodolfr talar. Håkan Jarl låg qwar med sina Skep/när Konungen med the andra/jagade effter the flyktiga: Tå rodde een Man i een Båát åt Jarlens Skep/wid Kalutan. Thenne Mannen war stoor med een hwijt Hatt på Hufwudet / han frågar hwar Jarlen war? Honom bleff sagt/at han war frammen i Skepet/och stämbde Blodet på een annan. Jarlen såg til honom/ frågandes effter hans Namn? Han swarar Vandradr/ och bad Jarlen komma och tala med sig. Jarlen lutade vthöfwer Bordet åth honom: Tå sade then som i Båten war: Tiggia wil iag Lijf af tig/Jarl/ om tu wilt det effterlåta mig. Jarlen sade til twå af sina Män/som honom woro kiärkomna/bad them stiga i Båten/och föra thenna Vandradr til Landz/och följa honom til Jarl Bonde/sin goda Wän/och säya honom til Wartecken/at han skulle få åth thenna Wandradr then Hästen och Sadelen som han hade gifwet honom then förriga Dagen/ther slijkest och låta hans Son följa honom.

The stego i Båten/och rodde/men Vandradr styrde. Detta war i första Lиußningen/när Skepen woro som måst komna til gångz/ och somblige rodde til Landz/ men somblige vth på Hafwet. Vandradr styrde dijt som längst war emillan Skepen. Och ther som Nordmanna Skepp woro them i Wägen/ bekände Jarlens Män sig/ och läto the them tå roo hwart the wille.

När Wandradr war Skepen förbij/ lade han til Landz/och gick vp til Karls Gård: Tå begynte det lиußna/när the komo in i Karls Stuga. Jarlens Män sade honom sitt ährande/men han bad gifwa them Maat och Handfaat. Tå kom Hustrun in i Stugan/och sade: Det är stoort Vnder at wij fingo intet sofwa i Natt för then Galenskap och Roopande som här war på färde. Karl swarar: Weet tu intet / at Konungen hafwer slagetz i Natt? Hon frågade / hwilken som rådt hafwer? Han säyer at Nordmän hafwa fått Seger. Hon frågar om then andra hafwer flytt? Karl

 säyer

säyer them intet weeta/antingen han hafwer fallet eller flytt. Hon swarar: Arma äro wij för Konung wij hafwe/ effter han är bade halt och rädd. Vandrad swarar; Intet troor jag/at Konungen skal wara räddert men intet är han Segersäll. Sedan tog Vandrad Handfatet/twättade och torckade sig mitt på Handduken. Hustrun ryckte Duken ifrån honom och sade; Lijtet godt kan tu; Det är nästan Torpareachtigt/at giöra heela Ducken wååt tillijka. Sedan lät Karl taga fram Bordet/ och sattes Vandrader mit emillan them/ åtho altså een stund bort åth/ gingo sedan vth/ tå stod Håsten färdig/ och Karls Son följde honom på een annan Häst/och sålunda redo the til Skogz; Men Jarlens Män rodde vth til Jarlens Skepp.

CCCVIII.

Konung Harald och hans Fölie förfölgde the Flycktiga intet länge/vthan rodde tilbakars/til the ehröfrade Skepen/ och ransakade the döda Kropparna. På Konungens Skep war myctet dödt Folck. Men Konungens Lijck funno the intet/ oansedt the tyckte sig weeta/ at han war fallen. Konung Harald lät ånsa sina Döda/ och förbinda the säret/ sedan lät han flyttia Lijcken i Land/giörandes Bönderna Bod/ at the begrofwo them. Effter detta byttes Rofwet/ och thet stod på een tijd bort åth: Tå fick Konung Harald the tijdender/ at Konung Swen war kommen til Zeland/ och hade skaffat sig een stoor Håär igen/ aff alla them som flydt hade vhr Slaget/ tillijka med een annan oöfwerwinnerlig Håår.

CCCIX.

Finn Jarl Arnaßon bleff ledder til Konung Harald/ och war Konungen tå heelt lustig/säyandes til Finn; Nu finnas wij här/ men senast taaltes wij med i Norrige. Thet Danska Hoff Folcket hafwer illa stått tig bij/ men doch hafwa Nordmännerna werre at draga tig blind effter sig/för ditt Lijff skul. Tå swarade Jarlen; Mycket Ondt måste Nordmännerna giöra/och det wärsta som tu befaller. Konungen sade; Wil tu hafwa Frijd/ fast tu är owärdig? Jarlen swarar; Intet vthaff tig/ tijn Hund. Konungen sade; Wil tu at Magnus tijn Frände skal gifwa tig Lijff? Magnus/ Konung Haraldz Son styrde tå ett Skep. Finn swarar; Huru skulle thenne Hwalpen råda för någon Frijd? Tå log Konungen/ och hade Lust ther aff/ at han vpäggade honom/ och sade förthenskul: Wilt tu tiggia Lijff aff Thora tijn Släcktunge? Jarlen frågade; Om hon war ther? Konungen sade/ Ja. Tå talade Finn så galet/ at det hafwer sedan warit omtalt/ huru wred han war/ ta han intet wiste ställa sina Ord/ och sade det intet wara vnderligt/at han hade wäl beetes/effter Märren hade följgt honom. Fiñ Jarl bleff

bleff skonter til Liifwet/och hade Konung Harald henom med sig/oansedt han war olustig och hård i sina Ord. Konung Harald sade åth honom at han såg/det han hwarcken wille bijfalla honom/eller andra sina Frånder/och sades wilia gifwa honom loff at fara til Konung Swen. Jarlen sade sig det gierna wilia tigga och annamma det med theß större Tacksamheet/som han förr kunde slippa bort. Sedan lät Konungen afferdiga Jarlen/ och sättia honom i Land: Hallingarna togo straxt wäl emoot honom. Konung Harald hölt med sitt Folck Norder i Norrige/ och kom först til Osloo/ tå gaff han heela Ledungz-Hååren loff til at reesa heem.

CCCX.

Så hafwa Mån sagt/ at Konung Swen skickade Sendingebod om Winteren til Halland/ och låt hämpta Karl med sin Wårdnad. När han kom til Konungen/ spordehan Karl om han kände honom/ eller om han wiste sig hafwa seet honom tilförne? Karl swarar; Så wäl kiänner iag eder nu som förr/ när iag såg eder/ och är thet at tacka/ om eder kom til gagns det lilla Bijståndet som iag giorde eder. Konungen sades i alla sina Liiffz-dagar wara skyldig til at löna honom det: Och til det första/sade han/ gifwa honom een Gård på Zeland/ som han sielff skulle vthwälia/ och giöra honom til een hög Persen/ om han kunde det föreslå. Karl tackade Konungen mycket för sina Ord/ och begärte aff Konungen att hans Hustru fingo draga med honom. Konungen sade sig thet intet efterlåta honom/förty han skulle fly honom een mycket bättre och förståndigare Hustr/ men hans Hustru skulle blifwa qwar i then Gården/som the hade tilförna hafft. Konungen gaff Karl een god Gård och rijck Giffta/ så at han bleff een förnäm Man: Och det bleff mycket nampukunnigt: Det spordes och til Norrige.

CCCXI.

Harald satt then Winteren effter Nizar Slaget i Oslo. Om Hösten när Folcket kom Sunnan ifrån/taltes mycket om detta Slaget/ som stått hade om Hösten vthan för Nizi/ och tycktes alla som ther hade warit/ kunna såya något ther ifrån. Thet tildrog sig eengång / at några Mån suto vthe vnder een Skämma/ drucko/ och woro alla lustiga med mycket talande: Ibland annat så talte the om Nizar Slaget/och hwilcka ther hade giordt sitt bästa. The kommo alla öfwer eens ther vthinnan/ at ingen hade gådt så wäl fram som Håkan Jarl/ han hade warit dristig i sine Wapn/ ther til slug och lyckosam/ och at alt hwad han hade giordt/hade kommet til största gagn. Konung Harald stod vthe i Gården/ och taalte wid några Män/ sedan gick han til Skiämmedören och sade: Jag troor/ at hwar och een vthaff eder wil här heeta Håkan:

 Ther

ther med gick han sin Wäg. Håkan Jarl foor om Winteren til Vpland/ och bleff ther i sitt Rijke mycket aff hållen aff Vplanningarna. Thet tildrog sig een gång om Winteren/ at några Män sutto tilhopa och druncko/ talädes än tå om Niziar Slaget/ och roste alla Håkan Jarl/ men somliga rosade andra så mycket: Tå swarade een Karl til detta Tålet/ och sade/ at flere hade så dristigt slages wid åen Nize/ som Håkan/ men ingen war ther/ som ther ifrån kom med så stoor Lycka/ som han: The sade/ at ther vthinnan hade bestådt hans största Lycka/ at han hade fört så många Danska på flychten. Then samme Mannen swarar/ och säyer/ at det hafwer warit större Lycka/ at han gaff Swen Dana Konung Lijff. Een vthaff them swarar/ och säyer honom intet weeta hwad han taalar. Han swarar; Detta weet iag noga/ förty then sade mig det sielff/ som satte honom i Land. J detta fallet gick effter det gambla Ordspråcket: At Konungz Öron äro många. Och detta bleff sagt för Konungen. Han lät strax taga många Håstar/ och reed om Natten med 200. Män sin koos: Om Dagen effter redo några Männer emoot honom/ hwilcka reeste vp til Byen med Miöl och Malt. Een Man/ som war på Reesan med Konungen/ wid nampn Gammal/ reed til een Bonde som war hans Bekandte/ och talte med honom några heemliga Saker: Han sade til Bonde/ at han wille leya honom til at rijda någon heemlig Geenstija/ som snarast han kunde til Håkan Jarl/ och säya honom/ at Konungen wille taga Lijfwet aff honom/ förty han hafwer fått weeta/ at han hafwer hulpet Konung Swen til Landz wid åen Nize. The kommo öfwer eens/ och Bonden reed til Jarlen/ när han satt och drack/ förr än han skulle gåå och läggia sig om Afftonen. När Bonden hade sagt honom sitt ärende/ stod han vpp/ lät bortföra i Skogen alt sitt lösa Godz/ och alt Folcket dreg vhr Byen om Natten; Men Håkan Jarl reed sin koos til Swerige til Konung Steinkil/ och drögde hoos honom öfwer Sommaren. Konung Harald kom om Natten/ bleff ingen Menniskia warse/ och wände förthenskuld om med sin Reesa/ och drog vth til Böaar; Men ther ifrån om Sommaren alt Nord i Trändheem/ hwarest han drögde in til Hösten/ och drog sedan öster i Wijken igen.

CCCXII.

Håkan Jarl foor om Sommaren/ när han sporde at Konungen war rest Nord åth/ til Vpland igen/ och bleff ther til theß Konungen kom Nordan ifrån. Sedan reeste Jarlen öster til Wärmeland/ och bleff ther länge inn på Winteren. Konung Steinkil hade gifwet honom Wald ther öfwer. När det war något lidet på Winteren/ drog han Wäster til Raumarijke/ hafwandes een stoor Häär aff Göthar och Warmeländingar; Och tog tå tilhopa Affgiäldet och Skatterna aff Vppland/ så wijda som honom tilhörde. Sedan drog han til Gautland tilbakars/ och

drög-

drögde the öfwer Wintren. Konung Harald war thenna Winteren i Osloo/ och sickade sina Mån til Vpland at hämpta Skatter/ Vthskylder och Sacköre n/ men Vplåndingarna sade sig wilia gifwa det åth Håkan Jarl/ så länge han leffde/ och han intet hade förbrutet/ antingen sitt Lijff/ eller och rijke: Altså fick Konungen ingen Affgiäld ther ifrån then Winteren. På samma tiid foor Sändingabud emillan Norrige och Danmarck med sådanne Ährender/ at både Danska och Norska skulle giöra Friid och Förlijckning emillan bägge Konungarna/ och at the skulle mötas wid Elfwen. När Wären begyntes/ församblade båda Konungarna een stoor Håär/ och Skep til thenna Reesan: Hwar om een vthaff Skaldarna talar vthi een Flock/ som sålunda begynnes:

Nu lijkr Gramur sa er gerdir/ etc.

När Konungarna möttes/ talades ther om Förlijckning/ theßlikest anrördes och så det Röfwerij och Manskada/ som een tiid bort åth hade skedt emillan Rijkarna/ at thet tycktes see uth til ingen Förlijckning: Hwar om annorstädes talas. Tå lade sig her vthi alla the Förnämste/ så at Konungarna förlijcktes på sådant sätt/ At Harald skulle hafwa Norrige/ men Swen Danmarck; och skulle ingen förlijka then andra/ vthan alt det Röfwerij skulle nederfalla/ som begynt hade/ och hwar skulle behålla thet han hade fått/ och thenna Friiden skulle stå så länge the woro Konungar. Detta bleff med Edar bekräfftat/ och Konungarna gåfwo hwar andra Gislar: Hwar om eenstäds talas.

CCCXII.

Konung Harald drog med sin Håär Nord i Norrige; men Swen til Danmarck. Harald war i Wijken om Sommaren; Tå stickade han Mån til Vpland effter Skatter och Vthskylder/ men Bönderna gofwo intet them vth/ vthan sade sig wilia det vpskiuta til theß Håkan Jarl kom til them/ han war tå i Gautland/ och hade mycket Folck hoos sig. När något Leed in på Sommaren/ drog Konung Harald Söder til Kongel/ tog ther alla the små Skepp som han fick/ och drog Elffwen vp åth. Han lät draga Skeppen vppå Landet hoos Forßarna/ och kom så vp i Watnet Wäner; Sedan rodde han öster öfwer Watnet/ ther som han sporde åt Håkan Jarl war. När Jarlen fick Kundskap om hans Reesa/ drog han neder åth/ förty han wille intet at Konungen röfwade i Landet. Tå hade Jarlen mycket Folck/ som Göterna hade fått honom. K. Harald lade in vth een Elff med sina Skep/ sedan drog han på Landet/ lämnandes een deel aff sit Folck igen/ til at ackta Skepen. Konungen/ och een deel vthaff Folcket reed: Men mycket flere gingo/ effter theras Wäg war öfwer Skog/ Kierr/ Moratz och Hult. När the kommo på Hultet/ sågo the Jarlens Folck/ och war tå allenast ett Moratz emillan them. Tå stälte the sitt Folck i Ordning på båda sijdor. Tå sade

Konung

Konung Harald / at the skulle sättia sig ned på Backen / och fresta om the wille giöra Anfall / förty Håkan stod intet gierna til at komma på Flyckten. Thet fråß något på / Snögade och så lijtet / och satt Harald och hans Män vnder sina Sköldar. Men Götherna stodo nästan lijtet i Leed / at the swalkades. Jarlen bad them bijda til Konungen giorde Anfall / och the stodo alla lijka högt. Håkan hade det Märcke som Konung Magnus Oloffßon hade ägt / hwilcket the Gauters Lagman hade wid Handen: Han satt på een Häst / och war Tömmen bunden wid een Påla / som stod i Marcken: Tå sade han; Thet weet GUDH / at wij hafwa mycket och wackert Folck aff thet raskasta / låtom förthen skul Konung Steinkel förnimma / at wij giöra thenna goda Jarlen ett mächtigt Biiständ: Jag twiflar intet / at fast Nordmännerna falla oß an / så lära wij giöra them ett manligit Mootständ: Om the falla oß nu härt an / så skola wii här intet annat förspilla än något Blod / men om the gå hårdare fram / så står oß an / låta wåra högar stå här effter oß. Med det samma lop Nordmännernas Häär vpp med Ropande och Skrijkande / och slogo på sina Sköldar; Tå begynte Göthernas Häär ropa / men Lagmannens Häst ryckte så fast / när han bleff skygger aff ropandet / at Pålen gick vpp / och slogs han kring om Lagmannens Hufwud: Tå sade han; Tu skött som een arg Normans Skiälm / och ther med drog han sin koos. Konung Harald hade tilförna sagt åth sitt Folck / at fast wij något bullra / så skola wij lijckwist intet gå theß längre fram öfwer Backan / vthan låta them komma hiit til oß / hwilcket the och giorde. När Ropandet begyntes / lät Håkan bära fram sitt Märcke / och när the komo vnder Backan / tå föllo the andra fram och ned på them / och strart bleff een stoor Deel aff Jarlens Folck slaget / men sompt flydde. Nordmännerna förfolgde them intet länge / förty Natten war på. Ther fingo the Jarlens Märcke / och mycket aff Wapn och Kläder. Konungen lät bära twå Märcke for sig / när han gick neder åth / och taalde the sig emillan / at Jarlen woro wist slagen. När the nu reedo fram i tränga Skogen / och the kunde intet rijda flere än een i Sönder / tå lop een Man twert öfwer Gatan / stack honom twert igenom med een Kessia / som Märcket förde. Jarlen grep Märckestången / och lop på andra Siidan i Skogen. När Konungen bleff det warse / sade han / at Jarlen är ännu i Liifwe / och bad honom få sig sin Brynia. Altså reed Konungen om natten til sina Skepp / och sade många / at Jarlen hade hämnas för sig: Här om talar Thiodolfier.

CCCXIII.

Thenna Natten war Konung Harald på sina Skepp / och om Morgonen när liust bleff / war det tilfrusit alt omkring Skepen. Konungen bad sina Män hugga Iisen ifrån Skepen / och lägga vth i öpna Wat-

Watnet. När the begynte hugga/ låg Magnus Haraldßon nederst i Elfwen/ och styrde tå ett Skep. När Jisen war så när vthhuggen/ tå lop een Man dijt/ som hugga skulle/ låtandes som han war galen och högg. Tå sade een åth honom; Thet går nu så til/ som offta plågar/ at ingen är så god til följes/ som Hall Ködrans Bane; See huru han nu hugger! Een Man war på Magnus Skep/ wed nampn Thormod Eindridaßon/ han lop åth Hall/ när han hörde Kodrans Bana bleff nämbdt/ och högg honom til dödz. Thenna Kodran war Gudmundz Son/ och han war Eygolfz Son; Men Walgerder war Gudmundz Moder Syster/ Jorunna Thormodz Mormor. Thormod war ett åhr gammal/ när Kodran bleff ihjälslagen/ och hade han aldrig sedt Hall förr än ta/ så at han det wiste. Tå war Jisen vthuggen i Waken/ och lade Magnus med sitt Skep vth i Wattnet/ tog sedan til Segelz/ och seglade Wäster öfwer Watnet. Konungens Skep lågo långst inne vth i Waken/ och kom han seent vth. Hall hade warit i Konungens Följe/ och warit honom kierkommen/ hwarföre war Konungen mycket wred här vthöfwer. Som han nu kom til Hampns/ hade Magnus släpt Dråparen vp i Skogen/ och böd Böter för honom/ men det war så när kommit/ at Konungen skulle slå på Magnus/ om icke theras Wänner hade lagt sig ther emillan/ och förlijckt them.

CCCXIV.

Thenna Wintern drog Konung Harald vppå Raumarike/ hafwandes med sig mycket Folck/ och gaff Bönderna Saak/ at the hade förhållet honom sina Skatter och Verskylder/ och gifwet them åth hans Fiender til Orlog emoot sig/ lät fördenskuld taga Bönderna/ och hugga Händer och Fötter aff somliga: Och lät han dräpa/ och andra beröfwa allan sin Egendom: The flydde/ som ther til kommo. Mångastedes lät han vthöda Häraden/ och plundrade wida: Hwar om Thiodolfier talar. Sedan foor han på Hedemarck/ brände ther/ och röfwade intet mindre än tilforende. Sedan foor han på Hadaland och Ringarike/ brände ther/ och foor med Häärskiöld: Som Thiodolfier säyer. Sedan skuto Bönderna all sin Saak vnder Konungen. Ther emillan som Konung Magnus dödde/ och Nizlar Slaget stod/ leedo femton Winter/ och sedan twå ther til/ som Harald och Swen förliicktes: Hwarom Thiodolfier talar. Effter then Förlijckningen stod Haraldz Trätta med Vpländingarna på/ i halfft annat åhr: Som Thiodolfier säyer.

CCCXV.

Jatward Adelradz Son war K. i Engeland/ effter Haurda Knut

 sin

sin Broder han war kallat Jatward ten Gode / som han och war. Jatwardz Moder war Drotning Emma / Rickardz Rudu Jarls Dotter. Hennes Broder war Robert Wilhielm Bahtards Fader / som tå war Hertug til Ruda och Normandi. Jatward ägde Drotning Gyda / Gudina Jarls Vlfnadar hans Dotter: Hennes älste Broder war Tosti Jarl / then andra war Mauru Kart Jarl / then tredie war Valthioff Jarl / fierde Swen Jarl / och then femte heet Harald / hwilken war then yngste / och föddes vp / Konung Jatwardz Hoff / och war hans Foster Son. Konungen hölt honom kier som sin egen Son / förty han hade intet Barn. Det tildrog sig een Sommar / at Harald Gudina Son reeste öfwer Brätland / och när the kommo i Hafwet / fingo the Mootwäder / togo altså Land i Nortmandij / och lade til wid Staden Ruda / och talade med Wilhielm Jarl / hwilcken tog wäl emoot them / och bleff Harald ther länge om Hösten wäl hållen / förty stoora Stormwäder gingo / at ingen kunde segla / och wart therföre beslutet med them / at Harald skulle blifwa ther öfwer Winteren. Harald satt i Högsäte hoos Järlen / men Järlens Hustru på then andra sijdan / hwilcken war däyeligare än någon annan Qwinsperson war sedder. The talades wid offta mycket lustigt öfwer Måltijd. Jarlen gick mestendeels tijdeligen til sängz / men Harald satt länge på Afftonen / och talade med hans Hustru. Eengång när the talades wid / sade hon åt Harald / at Jarlen hade spoort heñe / hwad the talas wid om Afftonen så offta / och sade wijdare / at hon woro wred? Harald sade / at han skulle få weeta alt hwad the talade. Om Dagen effter ropade Harald Järlen til talē med sig / tå war och Jarlens Hustru til städes / tillijka med theras Råd: Harald sade / at hans Reesa hade meer innebära / än iag har sagt eder; Jag wil frija effter eder Dotter / hwar om iag har tilförna talat / för hennes Moder / och wille hafwa hennas Bijstånd här til. När Harald hade detta sagt / swarade alla wäl ther til / och höllo på Haraldz sijda hoos Jarlen / och Jungfrun bleff trolofwat med Harald / men effter hon war vnger / tå skulle dröyas med Brödlopet några Wintrar. Wåren effter / foor Harald til Engeland til Konung Jatward / och åthskildes the / Jarlen och Harald goda Wänner / men thet kom alldrig til Wallant / meera om thenna Saaken.

CCCXVI.

Jatward war Konung öfwer Engeland try= och tiuau åhr / och bleff soot=död i Lundun / Nonas Januarii / och wart begrafwen i Påals Kyrckia / och bleff hållen Helig. Gudina Jarls Söner / woro tå the rijkaste Män i Engeland. Toste war satt til Höfwidzman öfwer Engla Konungens Häär / och war hans Landwärnzman: Han war och satt öfwer alla andra Jarlar. Harald hans Broder war altijd i Hoffwet hoos Konungen / och war nämst honom i all Tienst:

Han

han hade och all Konungens Skatt och dyrbaraste Håfwor vnder Händerna. Det såyes och/ at när Konungen skulle döö/ så war Harald och några fåå Män tilstådes hoos honom; Tå sade Konungen/ at han witnade vnder alla som tilstädes woro/ at han gaff Harald Konungadömet och Riiket i Engeland: Sedan bleff Konungen död then samma Dagen. Tå höllo Höffdingarna möte/ och taladt om Konunga Walet: Harald lät bära fram sina Wittne/ at Konung Jatward gaff honom Konungadömet på sin Död dag. Detta Mötet lychtades så/ at Harald bleff wigd och til Konung tagen then tråttonde Dag i Jula-wekan/ så at alla Höffdingarna och alt Folcket gingo honom tilhanda. När Toste Jarl hans Broder sporde det/ tycktes honom det mycket illa wara/ at han intet förr war kommen/ at blifwa Konung. Jag wil/ sade han/ at Höffdingarna i Landet vthwälia then til Konung/ som them tyckes bäst wara tilfallen. Konung Harald swarar/ at han intet wil slå aff med Konungadömet/ aldenstund han war kommen til then Konungzliga Stolen/ ther som honom borde sittia/ och sedan bleffwet smord och wigd på Konungzliget sätt/ ty wände heela Mengheeten sig til honom. Han hade och all Riikzens Skatt under Händerna. När Konung Harald bleff warse/ at Toste Jarl hans Broder stod änteligen effter Konungadömet/ så trodde han honom illa/ och tog förthenskuld ifrån honom hans Befallning/ som han hade öfwer Hååren/ thesliikest och alt thet Wälde/ som han hade öfwer andra Jarlar i Landet. Toste Jarl wille och för ingen deel wara sin samfödde Broders Tienare; Foor förthenskuld söder til Flandren/ och bleff ther een tiid bort åth. Ther ifrån reeste han til Frijßland/ och så til Danmarck til Konung Swen sin Frände.

Vlff Jarl/ Konung Swens Fader/ och Gyda Tosta Jarls Möder/ the woro Syskon. Jarlen bad Konung Swen om Vndsättning/ men Konung Swen tilbod honom/ at taga Riike i Danmarck hoos sig/ så stoort/ at han kunde wara een tämmelig Höffding. Jarlen säger/ at han hafwer Lust at draga til Engeland/ til sin Odal/ och om han intet får någon Styrckia aff Konungen/ så wille han heller ther på wåga/ at efterlåta honom all then Styrckia som honom tilstod i Engeland/ om han wil fara med Dana-häär/ och intaga Landet/ såsom Knut hans Moderbroder. Konungen swarar/ och säyer sig wara så mycket ringare Karl än Konung Knut hans Frände/ at nåpligen kan han behålla Dana-wälde för Nordmännerna.

Wijdare säyer han/ at Konung Knut then Gamble hafwer tilfallet Danmarck i Arff/ men Engeland igenom Härnad och Örlig/ Och een Tiid ther effter war thet wäntandes/ an han skulle tilsättia ther Lijffwet. Norrige fick han vthan Krijg. Nu kan

iag effter min Ringheet weeta min Höfwa/och icke see effter Konung Knut min Frändes Mandom. Toste Jarl swarar; Mindre vthrättar iag här i min Saak/än iag hade tänckt/och trodde iag intet/at tu skulle förlåta tijn Frända i hans Nöd/så förnämlig Man som tu äst. Kan nu så hända/ at iag söker dijt om Wänskap/ som otienligare är/ och lärer iag ther finna honom/om iag anmodar then Höffdingen/ som intet så mycket passar på/ fast han tager sig något stoort för Händer/ som tu. Sedan skildes Konungen och Jarlen icke rätt goda Wänner ifrån hwar andra.

CCCXVII.

Toste Jarl drog til Norrige til Konung Harald/hwilcken tå war i Wiken/ och sade honom sitt ährende/ theslijkest och all sin Reesa/ och begärte Vndsättning aff honom/ til at bekomma sitt Rijke i Engeland; Konungen swarar/at Nordmännerna woro owilliga til at häria i Engeland/ och gifwa sig vnder Engelska Höffdingar; Förty man sade/at the woro paßliga trogna. Jarlen sporde/om det woro så i Sanning/som Folcket i Engeland säyer/ at Konung Magnus tijn Frände skickade Sänningebud til Konung Jatward med sådanne åhrander/at Konung Magnus ägde Engeland så wäl som Danmarck i Arff effter Haurda Knut/ som theras Förlijckning inneholt? Konungen swarar/ at han hade det hört/at han ägde det. Jarlen sporde; Hwarföre behåller tu intet Danmarck/ som Konung Magnus giorde för tig? Konungen swarar; Intet behöfwa Danarna at skreppa öfwer Nordmännerna: Många stycke Land hafwa wij brändt för tina Fränder. Jarlen sade; Om tu icke wilt säya mig det/ så wil iag förkunna tig her om: Konung Magnus ägnades Danmarck/ effter Landzhöffdingarna höllo alla med honom/men therföre bekommer tu thet intet/ effter heela Menigheeten stod emoot tig. Och Konung Magnus stridde förthenskuld icke på Engeland/ effter alle Landzens Inbyggiare wille hafwa Jatward til Konung. Wiltu nu hafwa Engeland/så förmår iag så laga/ at Meeredeelen aff Höffdingarna i Engeland skola wara tijna Wänner och Bijståndare. Intet fattas mig mehr emoot Harald min Broder/ än Konunga Nampnet allena. Thet weeta alla Män/ at ingen Strijdz-Hielte här i NordLanden/hafwer sådant Mod som tu/Hwarföre tyckes thet mig underliget/at tu slogz i 15. åhr på Danmarck/men Engeland/ som tig står öpet/ wilt tu intet hafwa. Konung Harald betänckte noga/ hwad Jarlen sade: Han förstod at thet war een-deels sant/och til thet andra/war han benägen at vnderlägga sig Konungarijket. Sedan rådslogo Konungen och Jarlen med hwar andra/ och besluto så/at the skulle fara om Sommaren til Engeland/ och intaga Lander. Konung Harald giorde Bod öfwer alt Norrige/ vthbiudandes halff Allmenning;

Hwil-

Hwilcket/ når thet bleff allestedes vthropat/ woro många Gißninger om/ huru thenna Reesan lårde afflöpa: Sombliga vpräcknade Konung Haraldz stoora Bedrifter/ och sade/ at honom war ingen ting omöyeliget. Andre sade ondt wara/ at gå på Engelland/ aldenstund ther år mycket Manfolck/ och sedan ett slagz Folck som kallas Tingamanna-Häär/ hwilcka woro så tappra/ at een aff them år båttre ån twå aff sielfwa Konungens båste Mån: Tå swarade Vlff Stallare med een Wijsa. Vlff Stallare bleff Döö/ och når Konung Harald stod öfwer hans Begraffning/ sade han; Ther ligger nu then som trogen/ och sin Herra huld war. Toste Jarl seglade om Wåren wåster til Flåmingaland/ at möta med then Häären/ som honom hade fölgt ifrån Engeland/ och til honom kom både ifrån Engeland och Flemingaland.

CCCXVIII.

Konung Haraldz Häär församblade sig i Solundum/ och som han war ferdig at lägga vthur Nidaroß/ tå gick han til Konung Oloffz Skrijn/ vplåste det/ och klipte hans Hår och Näglor/ sedan slö han det igen/ och kastade Nyklarna vthi åen Nid. Wid thenna tijden woro ledna ifrån Konung Oloffz Fall 35. åhr. Han leffde och 35. åhr hår i Wärlden. Konung Harald drog Södert/ at möta sitt Folck/ hwarest församblader war een stoor Häår; Och det såyes/ at han hade når 200. Skepp/ förvthan alla Proviantz-förare och små Skutor. När the lågoi Solundum/ drömbde een Man på Konungens Skep/ Gyrder benämbd/ at han tycktes stå på Konungens Skep/ och see hwar een stoor Trollkona står på Öön/ hafwandes een Lija i Handen/ och ett Trog i andra Handen. Han tycktes och see öfwer alla Häärskepen/ och såg een Örn sittia på hwar Skepz Stam/ tillijka med Ramnar. Thenna Trollkona qwad een Wijsa. Een Man wid Nampn Trond/ hwilcken war på det Skepet som låg lijtet ifrån Konungens Skep/ drömde och om Natten/ at han tycktes see Konungens Flota komma til Landet/ hwilcket war Engeland/ han tycktes och weeta/ at the på båda Sijdor woro ferdiga til slagz/ aldenstund Märcken woro vpsatta. För Inbyggarnas Häär rådde een Trollkona/ och red på een Warg/ hwilcken hade een Menniskio Kropp i Munnen/ och Blodet rann vthur Kiäfftarna/ hwilcken tå han så når vpäten war/ kastade hon een annan i Munnen på honom/ och så hwar effter annan/ så fort som han vpslukade them. Tå qwad hon een Wijsa. Konung Harald drömbde sielff om Natten/ at han war i Nidaros/ hoos Konung Oloff sin Broder/ och qwad Oloff för honom. Många andra drömbde/ hwilcket betydde något Sorgeligit. Förr ån Konung Harald foor vhr Trändheem/ hade han låtet taga Magnus sin Son til Konung/ och satte honom öfwer Norrige/ når han drog bort. Thora Thorborgs Dotter war och så igen; Men Drotning Ellisiff til-

liika med twå hennas Döttrar/ Maria och Ingigerder / theslikest och Oloff Konungens Son/ drogo vhr Landet med honom.

CCCXIX.

När Konung Harald war färdig/ seglade han til Hafz/ kom til Hialtland/ och een-deel aff Håären kom til Orcknöö. Harald låg een lijten tijd under Hialtland/ och drog til Orcknöö/ tog ther Folck med sig/ theslijkest och twå Jarlar/ Påwel och Erland/ Torfin Jarls Söner/ och lemnade ther igen Drotningen/ tillijka med hennas Döttrar/ seglade altså Söder til Skottland/ och kom til Engeland/ ther som kallas Klefflaund/ hwarest han begynte häria/ och lägga Land vnder sig vtan Orlögzmåhl. Sedan belägrade han Skardaborg/ hwarest han slogz med Borgarena/ och gick vppå ett Berg/ hwarest han lät göra ett stoort Båhl/ hwilcket /när det vptändes/ bleff skutet med stoora Stockar in på Staden; och begynte tå hwart Huuß straxt at brinna. Nordmännerna drapte ther mycket Folck/ och borttogo alt Godzet: Tå gingo Borgarena them til handa. Sålunda foor han fram allestädes/ hwar han kom. Sedan lade han med heela sin Håär Söder vth med Landet til Hällernäås/ hwarest een stoor Hoop mötte/ och slogz med honom/ men han fick Seger. Sedan lade han til Humbru vp effter åen/ och ther til Landz/ ther woro twå Jarlar i Jorwiick/ Walthioff och hans Broder Maura Kari/ hwilcka hade een oöfwerwinnerlig Håär. Harald låg i Vsu/ när Jarlarnas Håär drog neder åth. Tå gick Konungen til Landz/ och stälte sitt Folck i Ordning: Then eena Fylckings Armen stod fram på åbacken/ men then andra wiste vp åt ett Dijke/ som war såsom ett bredt och diupt Fen/ (så kallas diupa och sumpotta Moratser/) fult med Watten. Jarlarna drogo ned vth med Dijket. Tå gick then Nordmännernas Arm tilbakars/ som wiste åth Dijket/ men Engeländerna söckte effter them/ menandes at Nordmännerna skulle fly för Maura Karis Märcke. När Konung Harald såg at Engeländarnas Håär war kommen ned vth med Dijket/ twert emoot them; Låt han blåsa Håärbläster/ manandes på sitt Folck med stoor Ifwer/ och bars tå fram hans Märcke Landöda/ och skyndade sig med så hårt Anfall/ at alla weeko tilbakars/ och ther bleff ett stoort Nederlag; Men Jarlarna togo til Flychten vp och ned åth med åen: Thet öfriga Folcket wrockz vthi Dijket så tiockt/ at Nordmännerna gingo torr foodde ther öfwer: Ther förlorades och Maura Kari Jarl/ som Stein Hardissarßon säyer vthi then Drapa/ som han vtdichte om Oloff/ Konung Haraldz Son; hwarest han betygar/ at Oloff war i detta Slaget med sin Fader: Ther om talas och i Haraldz Sticka. Walthioff Jarl/ och det Folck som vndkom/ flydde vp i Staden Jorwijck/ hwarest och bleff ett stoort Manfall. Detta Slaget stod then nästa Onsdagen för Mickelsmässa.

Toste

CCCXX.

Toste Jarl kom Sönnan ifrån Flämingaland/ når han kom til Engeland/ och war Jarlen i alla thessa Slacktningar/ och det gick som han hade sagt åth K. Harald/ at mycket Folck aff Engländarne kom til them; Sombliga woro Tostas Wänner/ och sombliga Frånder/ vthaff hwilcka Konungen hade mycken Styrcka. Effter detta Slaget/ som nu war omtaalt/ gick alt Folck i the kring om liggande Häärander vnder K. Harald/ men sombliga flydde. Tå tog han sig före at intaga Staden/ och lägrade sig med Häären för Stamfrudu Brygaior: Men för then Orsaaken skuld/ at Konungen hade wunnit så stoor Seeger på the stoore Höfdingarna och stoore Häären/ tå bleff alt Folcket modfält/ och tordes intet stå emoot/ vthan Borgarena skickade Bod til Konung Harald/ gifwandes sig tillijka med Borgen i hans Wåld. Om Söndagen kom han til Staden/ lägrandes sig therföre/ och hölt Möte med Borgarena/ hwilcka alla lofwade honom Lydna/ och fingo honom Tignamans Söner til Gislan/ effter som Toste Jarl war bäst bekant i Staden. Altså drog Konungen om Afftonen til sina Skep med een sielff-giord Seger. Måndagen tijdeligen war stämpt Möte i Staden/ och skulle Konung Harald beställa om Stadzens Höffdingar/ och giffwa them Förläningar och Rätt. Om Qwellen effter Solenens Nedergång kom Konung Harald Gudinas Son Sunnan i Staden/ och reed ther in med alla Borgarenarnas Samtyckie. Tå besattes alla Stadzportarna med Wackt/ at icke Bespeyare skulle vthgå til Nordmännerna: Altså war heela thenna Hären i Staden öfwer Natten.

CCCXXI.

Om Måndagen lät Konung Harald blåsa/ at Folcket skulle gå i Land; och byter så Folcket/ at somblige skulle gå vp/ och somblige blifwa qwarre/ och the som vpgingo/ woro twå gånger så många/ som the igen woro. Toste Jarl gick vp med sitt Fölie/ men igen til at ackta Skepen war Oloff Haraldsson/ och Jarlarna vthi Orcknöö/ Päwel och Erland/ theslijkest och Östein Orre/ Thorberg Arnassons Son/ hwilcken tå war Konungen then kiäreste vthaff alla Ländamän; och hade Konungen lofwat honom Maria sin Dotter. Wädret war mycket wärmt/ och lade Folcket förthenskuld Bryniern igen/ men gingo vp med Skiöldar/ Hielmar/ Kesior och Swerd/ månge hada och sina Bågar. Som the kommo när in til Staden/ drog een stoor Häär emoot them/ at the sågo vnder Dambet aff Hästarna/ fagra Skiöldar och hwijta Brynior: Tå lät Konungen kalla Tosta Jarl til sig/ och frågade hwad Folck detta skulle wara. Jarlen sade/ Thet woro vthan twifwel Ofrijd til wäntandes/ eller och at några vthaff hans Wänner wille söka Wänskap och Skonsmåhl hoos them: Stannade altså stilla/ och wille see hwad thet

skulle

skulle wara; men Hääaren war alt större och större/ iu närmare han kom/ at thet war lijka så til see/ som man sågo Ijskraaff flyta för Strömmen/ ther Wapnen glantzade. Tå sade Konungen/ nu behöfwes godt och klockt Råd/ förty sannerligen är thetta Ofrijd och sielfwa Konungen. Jarlen sade; Det är wårt första Råd/ at wända om med hast efter wårt Folck och Wapen/ och giöra sedan Mootstånd/ som wij hafwa Förmågo til. Til det andra är / at låta Skepen förswara oß/ så hafwa tå Riddarna intet Wåld öfwer oß. Konungen sade/ annat Råd wil iag taga: at skicka några wåra Män/ som snabba äro at rijda i Hastigheet efter wåra Män/ lära the tå strart koma oß til Vndsätning. Jarlen bad Konungen råda så wäl här vthinnan/ som i alt annat/ och sate sig intet gierna wilia fly. Tå lät K. Harald sättia vp Märcket Landöda/ han heet Fridrich som märcket förde. Sedan stälte han Hääaren i Ordning/ giörandes een lång och intet myket tiock Fylking/ och kröckte båda Armarna baak vt/ at the räckte tilhopa/ så at the giorde een wijd och tiock ring/ och jämpt vthan på/ at then eena Skiölden räckte then andra: äfwen så war det ofwan på. Konungens Fölie/ hwilcket war vthwalt Folck/ stod mitt innei Ringen. Toste Jarl war på ett annat ställe med sitt Folck och egit Märcke/ omkring hwilcket Fylckingen och så stod/ förty Konungen wiste/ at Riddarne woro wana at rijda/ och vthsprijda Hääaren och så tillbakars. Nu sade Konungen/ at hans och Jarlens Fölie skulle gå ther fram/ som mäst behöfdes/ hwarest Bogmännerna och skulle wara/ men the som främst stodo/ skule sättia Spiutz ändarna nider i Jorden/ och Vddarna emoot Riddarnas Bröst/ om the reedo fram/ och the som efter them stodo/ skulle sättia sina Spiutz Vddar emoot Hästarna.

CCCXXII.

Konung Harald Gudinas Son war dijt kommen med een ödfwerwinnerlig Hääar. Konung Harald Sigurdßon reed tå kring om sina Fylckingar på een swart bläset Hast/ hwilcken föll/ så at han stupade fram öfwer honom/ stod lijkawist strax vp/ och sade; Fall är farar Heill. Tå sade Harald Englandz Konung til Nordmännerna/ som med honom woro; Kiände i then stoora Mannen/ som föll aff Hästen med then blåå Kiortelen och fagra Hielmen? The sade at thet war sielfwa Konungen. Engla Konungen sade/ thet är een stoor och wijs Man/ men thet meenar iag/ at hans Lycka skall nu wara all. Tiugo Riddara vthaff Tingamanna Hääaren reedo fram för Nordmännernas Fylcking/ hwilcka tillijka med theras Hästar woro alla bryniade. Een vthaff them frågade/ om Toste Jarl war i Hääaren/ han swarar/ intet är thet til at dölia/ at här lären i finna honom. Riddaren swarar; Harald thin Bröder låter hälsa tig/ och wil gifwa tig Grud/ och alt Nortumbra Land; Men om tu wilt intet ther med låta bewecka tig/ så wil han

gifwa

giffwa tig tridie-deelen aff Riiket med sig. Jarlen swarar? Nu biuder han annat än Ofrid och Sijdwyrdning/ som i förleden Winter: Hade detta Bod tå framkommet/ så leffde wist mången Man som är död; så hade och Engelandz Riike bettre stått sig. Nu wil iag thenna Willkor emoottaga/ men hwad biuder han Konung Harald Sigurdßon för sitt Omack? Riddaren swarar; Något hafwer han och så ther om talat/ at han wil vnna Konung Harald otta Fötters stoort Rum i Engeland/eller och så mycket meer/som han är högre än andra Män. Jarlen swarar; Drager nu tilbakars/och säyer Konung Harald/at han må giöra sig ferdig til slagz: Ty/annat skall säyas ibland Nordmännerna/än at Tostе Jarl hafwer gifwet sig ifrån Harald Sigurdßon vthi hans Fienders Folck/ när han skulle strida på Engeland: Först skola wij alla taga ett Råd/ och döö med Ähran/ eller få Engeland med Seger. Tå redo Riddarna tilbakars. Konung Harald Sigurdßon sporde Jarlen/ hwilcken then snäll-talige Mannen hade warit? Jarlen swarar; Det war Harald Gudina Son. Konungen sade; Alt förlänge war det fördolt för mig/ så woro the nu komna för wår Häär/ at the icke skulle hafwa kunnat säya wart Folckz Bana-ord. Jarlen swarar; Fuller såg iag/ Herre/ at owisligen foor een sådan Höffding/ och så är det som i säyen. Jag såg at han wilde biuda mig Gröd och stoort Riike/ therföre kunne iag intet wara hans Banaman/ om iag vppenbarade honom; Och wil heller at han blifwer min Banaman/ än iag hans. Harald Sigurdßon sade/ een liten Man war det/ men styfft stod han i sina Stegbyglar/ och meenar iag at hans Lijffzdagar blifwa korta här effter.

Thet säyes/ at Konung Harald Sigurdßon qwad tå een Wijsa: Hans Brynia hette Emma/ och war så sider/at hon räckte ned på Beenet/ och så starck/ at aldrig hade något Järn skadt henne. Tå sade Konungen/ detta är illa yrckt/ och måste iag qwäda een annan bettre Wijsa; thet han och gjorde: Och Thiodolffr swarade honom med een annan.

CCCXXIII.

Nu begynnes Slaget/ och giöra Engeländerna Anfall på Nordmännerna/ och the taga hårt emoot/ så at Engelendarena hade ondt med at giöra/ för Nordmännernas Käsior/ och redo förthenskul kring om them/ så at ther bleff ett löst Slag/ men Nordmännerna stodo fast i sin Fylcking. Altså rede Engeländerna til och från/ och kunde intet vthrätta.

När Nordmännerna säge/ at så råddsamligen war tilredet/ tå stego the fram/ och wille jaga them i största Hastigheet på Flyckten:

Men när theras Skialdborg war sunder-refwen/ tå redo the Engelske på them/ på alla sijdor/ med skiutande och stickande. När Konung Harald Sigurdsson såg thet/ tå gick han fram i Slaget/ dijt som det war hårdast/ och föll ther mycket Folck på båda sijdor. Tå bleff Konung Harald Sigurdsson så galen/ at han lop fram vhr Fylckingen/ och högg på båda sijdor om sig/ så at intet stod honom emoot/ hwarcken Hiälm eller Brynia/ och måste alla vndwijka/ the som nämst honom woro/ som ther in emoot war kommet/ at Engeländerna skulle gifwa Flychten: Hwar i m Arnor Järla Skald talar. Konung Harald Sigurdsson bleff skuten med een Pijl nedan til i Lifwet/ hwilcket bleff hans Bana-sáår/ och han föll tillijka med alt det Folck som framgick med honom/ så när som the/ hwilcka tilbakars wecko/ och höllo på Märcket: Tå bleff än een hård Strijd/ och Toste Jarl gick vnder Märcket/ och begynte the tå åther på båda sijdor at ställa Folcket/ hwilcket stod på een lång stund; Tå qwad Thiodolfier Skald.

Konung Harald tilböd Tosta Jarl sin Broder än tå Grööd/ och the andra/ som igen leffde aff Konung Haraldz Folck/ men Nordmännerna ropade alla tillijka/ säyandes/ at hwar och een skulle falla twert öfwer then andra/ förr än the begärte Frijd aff någon Engeländare. Tå ropade the alla samptligen/ och begyntes Slaget then andra gången/ Så som Arnor säyer. Eistein Orre kom tå från Skepen/ med thet Folck/ som honom fölgde/ hwilcket alt war bryniat. Han bekom Landeda/ Konungens Märcke; Och begyntes sedan een skarp Strijd then tridie gången/ så at een stoor deel aff the Engelska föllo: Thet war och så när kommet/ at the skulle fly. Thenna Slacktningen bleff kallat Orrarijd. Eystein och hans Fölie hade farit så fast ifrån Skepen/ at the woro så när wanmächtiga och trötta/ när the kommo i Slaget/ men sedan woro the så hå stiga/ at the skonte sig för ingen Ting/ så lenge the förmåtte stå. På det sidsta kastade the Bryniorna aff sig/ och war tå godt för the Engelske/ at finna Hugställe på them; Somblige sprucko alt i sönder/ och dödde vthan Sáår. Såledef föllo alla the förnämste Nordmän.

Detta tildrog sig then senare Deelen aff Dagen. J thenna Strijden gick thet vnderliga til/ at sombliga flydde. Manga hade och åtskillig Lycka til at vndkomma. När mörckt bleff om Afftonen/ förr än Slaget war öfwerstådt/ vndkom Konung Haraldz Stallare/ wid nampn Styrckar/ een nampnkunnig Man/ och fick Konungens Häst/ och reed sin koos med. Om qwällen blåste thet på/ men Styrckar hade icke flere Kläder än een Siorta/ och Hielm på Hufwudet/ och bart Swerd i Handen. När han begynte frysa/ mötte honom een Wanggubbe/ hwilcken hade på sig een Fodrat Kaußung: Sporde honom Styrcker; Wilt tu sällia Kaußungen? Bonden swarar; Intet åt tig/ Tu äst wist een Nordman/ som

som iag hörer på ditt Taal. Styrckar sade; Hwad skulle tu tå willia/ Bonde/ om iag woro een Nordman? Han sade/ iag will dräpa tig/ men iag hafwer nu intet Wapn/ som dugeligit är. Styrkar swarar/ om tu Bonde/ intet förmår dräpa mig/ så skal iag fresta om iag kan dräpa tig; Slängde sedan Swerdet om Halsen på honom / och Hufwudet föll aff/ tog altså Skinkiortelen/ och reed til Stranden. Många blefwo glada wid hans Ankomst.

CCCXXIV.

Willhielmer Bastardr Jarl til Rudu/ sporde Konung Jatwardz sin Frändes Fränfall / och at tå war til Konung tagen öfwer Engeland/ Harald Gudina Son; Men han tycktes stå närmare till Riiket än Harald/ för then Frändsämia skuld/ som war emillan Konung Jatward och honom: Theßförothan/ tyckte han sig hafwa Orsaak at betala Harald för then Sijdwyrdningen/ at han bleff intet trolofwat wid hans Dotter. Altså församblade Wilhielm een stoor Håår och Skep/ öfwer heela Nordmandi. Then samma Dag/ som han reed vthur Staden/ til sina Skep/ gick hans Husiru/ och wille tala med honom/ hwilcket när han såg/ slog han til henne med Footen/ at sporen stod i Brystet/ och hon föll/ och bleff död. Jarlen drog med sin Håår til Engeland/ hafwandes Ottar Bisp sin Broder med sig. När han kom til Engeland/ häriade han ther/ och Lade Landet vnder sig/ hwar som han foor. Wilhielm war större och starckare än andra Män/ theslijkest och een god Riddare och Håårman/ nastan grym/ doch kloock/ och höltz före at wara otrogen.

CCCXXV.

Konung Harald/ Gudina Son/ efterlät Oloff Haraldßön åt reesa bort/ theslijkest och det Folck ther war med honom; men Konung Harald drog Söder i Engeland/ förty han sporde at Wilhielm war dijt kommen/ och lade alt vnder sig. Then tijd woro hoos Harald hans Bröder/ Swen/ Gyrder och Walthioff. Theras Konung Haraldz och Wilhielms Träffande skedde Söder i Landet / wid Hälsingafort/ hwarest begyntes ett stoort Slaag; Och Konung Harald föll tillijka med Gyrder sin Broder/ och een stoor Deel aff Hääåren/ hwilcket skedde nitton Nätter efter Konung Harald Sigurdßons Fall. Walthioff Karl kom til Flyckten om Afftonen/ och mötte nogra aff Willhielms Män. När Jarlens Folck såg dette / flydde the in i een Skog; Thet bestod vthaff hundrade Man. Jarlen lät lägga Eld i Skogen/ och bränna altsammans: Såsom Thorckel Skalla Skald säyer i Walthioffs Drapu. Willhielm lät taga sig til Konung i Engeland/ och skickade Sänningabud til Walthioff Jarl/ at han skulle komma och hitta honom/ och gaff honom Leigd ther til.

Jarlen foor med några få Män; och som han kom på Heeden / Nordan för Kastala Bryggior / kommo twå Armeen emoot honom / togo honom fast / och satten i Fiettrar; sedan bleff han halßhuggen / och kalla Engländerna honom Helig: Här om taler Thorkels Skald. Sedan war Wilhielm Konung vthi Engelandi 21. åhr: Men hans Affkommare alt sampt sedan.

CCCXXVI.

Oloff / Konung Haraldz Son / seglade bort aff Engeland / vthi ifrån Ramsör / och kom om Höstien til Orcknöö. Tå hade sådana Tijdender tildragit sig; At Maria / Konung Haraldz Dotter war blefwen brådöd / then samma Dag och stund / som Konung bleff slagen i Engeland. Oloff drögde ther om Winteren. Om Sommaren effter / foor han öster til Norrige / och bleff ther Konung tagen / tillijka med Magnus sin Broder. Drotning Elliseff kom Wäster ifrån med Oloff sin Stiuffson / theslikest och Ingierd sin Dotter. Med honom kom och så Skuli / som sedan bleff kallat Konungens Fostri; theslikest och Kietil Krok hans Broder: Båda woro the aff stoor slächt i Engeland; Förnämma / wijsa / och Konung Oloff kiäre. Kietil Krok foor Nord på Halogaland / hwarest Konungen skaffade honom god Gifftermåhl; Och aff honom äro komna många förnäme Män. Skuli / Konungens Fostri / war een wijs och manlig Man / dåyelig til Ansicktet / och bleff regerandes öfwer Konungens Hoff / och talade på Ting / war hans ypperste Rådherre i Landet med Konungen. Konung Oloff tilbödh / at gifwa Skula ett Fylcke med alla Vthskylder; hwilcket han sielff vthwälde i Norrige. Skule tackade Konungen för sitt Tillbödh / och sades willia begära något annat vthaff honom / at om Konunga skiffte blefwo / tå kunne then Gåfwan tagas tilbakars. Jag wil begära / sade han / några Godz / som här liggia när Kiöpstaden / ther i sielfwa plagan wara / och taga Gästningar om Julatijd. Ther til bejakade Konungen / och skänckte honom Gårdar öster wid Kongel / wid Osloo / wid Thunsberg / wid Borg / wid Biörgwin / och Norder wid Nidaros / hwilcka woro the förnämsta Godz på hwart detta stället; Och hafwer thenna Godzen sedan legat vnder then Ätt / som kommen är aff Skula. Konungen giffte honom Gudron Nåfwesteens Dotter / sin Fränkona. Gudrons Moder war Ingrijd / Konung Sigurg Syrs och Astas Dotter. Skuli och Gedrons Son war Asolff på Reini / hwilcken ägde Thora / Skopta Augmundz Sons Dotter: Men Augmund war Thorbergz Son. Asolff och Thora Son war Guttorm på Reini / hwilckens Son heet Bard. Bardz Son war Konung Ingi / och Hertug Skula.

CCCXXVII.

Een

Een Winter effter Konung Haraldz Fall/ bleff hans Lijke fört Wästan ifrån Engeland/ och Nord til Nidaroß/ hwarest thet bleff begrafwit i Maria Kyrckia/ then som han lat vpbyggia. Thet war gemeent Taal/ at Konung Harald hade öfwergådt hwar man i Förstånd och snälla Råd/ antingen han skulle i Hastig- eller Långsamheet taga Råd åth sig eller andra. Han war dristigare i sina Wapn än någon annan/ och ther til segersäll: som för är skrifwit och Thiodolffr säyer. Han war een wacker och Heroisk Man/ hade bleeckt Håår och stackot/ bleekt Skiägg med långa Knägelborer/ stoora Händer och Fötter/ doch wäl skickade. Hans Lång war 5. Allnar hög. Grym war han emoot sina Owänner/ och straffade alla Mißgerningar: Som Thiodolfier säyer. Han war och then nampnkunnigaste Man för sina Rijkedom/ och lyckeligen fångna Godz: Gaff mycket åth sina Wänner/ när han war glad: Som Thiodolfier säyer. På Sticklarstad war han med Oloff sin Broder i Slaget/ men sedan leffde han 35. Wintrar/ hwilcken tijd han intet war frij för Vproor och Ofrijd: Aldrig flydde han vthur något Slag/ men offta giorde had Frijd med sina öfwermän. Thet sade alla/ the som honom fölgde i Ortijd/ om han war illa/ i Hastigheet nödstält/ at tå fant han på det Råd/ som alla sågo sedan/ at det bäst war. Haldor Brynolff Vlffalda then Gamblas Son/ war een wijs Man/ och stoor Höffding; Han sade sålunda/ när han hörde talas om Konung Oloffs och Haraldz Sinne; At han hade warit med them båda i stoor Kiärleeck/ och at han hade kiänt beggas theras Sinne; Jag fant/ sade han/ aldrig twå Män lijkare til sinnes. Båda woro the wijsa och dristiga i Wapen/ giruga på Penningar/ stoor siuntta/ lätet intet gierna inråda sig/ woro begifna til at styra/ regera och straffa. Konung Oloff bringade Landzfolcket til Christendomen och rätta Seder/ men straffade grymmeligen/ the som Oöffhörda woro ther vthi: Hwilcket Höffdingarna i Landet illa behagade/ såsom och så hans Rättfärdigheet/ och stälte förthenskull Håår emoot honom/ och slog honom ifrån sin Egendom/ men sielff giorde han sig frijdelig. Konung Harald slog sig både Rijke och Beröm til/ och brött alt Folck vnder sig/ det som han förmåtte/ läggiandes sig effter andra Konungars Egendom. Båda Bröderna woro i dadeliget Omgånge/ sediga och åhrbara/ widt beresta och högdragne: Hwar vthaff the blefwe nampnkunniga och widt bekanta.

Om Konung Magnus Haraldz Son/ och Konung Oloff Haraldz Son.

CCCXXVIII.

Konung Magnus Haraldsson regerade öfwer Norrige/ näst effterföliande

föliande Winter/ effter Konung Haraldz Fall; Men sedan regerade han twå Wintrrar med Oloff sin Broder; och woro båda Konungar. Konung Magnus hade then Norre Deelen / men Konung Oloff then Södre aff Landet. Magnus hade een Son wid Nampn Håkan/ hwilcken Steigar Thore vpfostrade/ och war een wacker Man. Effter Konung Haraldz Fall/ sade Swen Dana Konung / at Friden war vthe emillan the Norska och Danska / och sade/ at Frijden hade intet warit längre satt emillan them/ än the leffde båda/ Harald och Swen. Tå stodo stoora Vthskrifningar i båda Riiken. Haraldz Söner skrefwe uth Man vhr Huse/ med Folck och Skep: Men Konung Swen kom Söndan ifrån med Dana-Håår. Tå foro Sänningabud emillan them/ med Förlicknings-Taal/ och sades Nordmännerna willia hålla then samma Frijd på Förliickningen/ som förr hade warit giord/ eller och slåås. Tå bleff qwäden een Wijsa: Här om talar och Stein Hardisarszon i Oluffz Drapa. J thenna Ledungen bleff Förliickning giord emillan Länderna. Konung Magnus bleff siuck aff Reforma-Siuka/ een tijd bort åth/ och bleff död i Nidaros/ hwarest han ligger begrafwen / och war wänsäll aff heela Allmogen.

CCCXXIX.

OLOF war Konung i Norrige/ effter Magnus sin Broders Död/ han war een stoor Man til sin Wärt/ och wäl wuxen. Thet är alla Menniskors Sägen/ at ingen hafwer sedt een fagrare Mansperson/ eller Heroiskare. Han hade gält Håår som Silcke/ och stod wäl/ hwiit Krop/ wackra ögon/ wäl-skapta Lemmar. Han war sååtalig/ och mäst på Ting. J Dricken skap war han lustig/ förty han drack mycket/ och äggade andra til sachtmodigt Taal/ talade och så sielff blijdelliga och fridsambliga; Hwilcket Stein Hardisarszon bekräfftar. Thet war een gammal Seed i Norrige/ at Konungens Högsäte war mitt på Längpallen/ och war ölet Drucket wid Eld: Men Konung Oloff lät giöra sitt Högsäte på Högpallen/ twert öfwer Stugan; Han låt och först giöra Vngstugur och Steengolff/ både Winter och Sommar. J Konung Oloffz tijd begyntes många Kiöpstäder byggias i Norrige/ men somblige blefwe aflagda. J första hans Regerningz tijden begyntes Kiöpstaden i Biörgwin/ och bleff straxt besatt med rijckt Folck/ och Kiöpmänners beseglande. Han låt aff Grundwalen vpbyggia Kristkyrckia/ een stoor Steen Kyrckia; fast lijtet arbeetades på henne. Han lät och så giöra een Trä Kyrckia/ som kallas then gambla Kriis Kyrckia. Han lät särtia det stoora Gildet i Nidaros/ och många andra i Kiöpstäderna. Tilförna woro ther Hwirfwings dryker: Tå bleff giordt Stadzens Förbättring/ med then stoora Hwirwingz Klockan i Nidaros. Hwirwingz Bröderna läto och giöra ther Margretae Sten Kyrckia. J hans tijd

blefwo

bleffwo insticktade Skytningar/ och ledzlo Dryckar i Kiöpstäderna. Tå begynte man Sundrgerningar / Drambhosor / Lärkada om Beenen/ på Hoffmaneer. Sombliga spänte Gullringar om sina Fötter; Tå hade Mån och Drag-kyrtla-lad på sidan/ fem Allna långa Armar/ så tränga/ at the skulle vpdragas med een Handtiggel: Thesse Armar woro lärkade alt vpp til Axlen. Tå begyntes höga Skor bestickas med Silke / och somblige woro med Gull-arbete. Mång annan sådan Sundergerd begyntes tå. (Thet som synes något främmande i detta Capittel/ skal man besinna bland registret på the andra Orden / effterst i Booken / med sin Vthtälckning.

CCCXXX.

Konung Oloff hade ett sådant Hoffmaneer/ at han låt Skutel Sweinarna stå öffwer sin Måltijd/ och skänckia i för sig/ och alla förnemña Mån i Bord-karen/ som såto til bordz med honom. Han hade Kerti Swänar/ som höllo på Kerten/ (Liusen/) så många som the Förnämme wore/ som til Bordz såte. Ther war och Stallare Stolen/ vthan för Traptzan/ som Stallarene såte på / och andra Gödingarna/ (the förnämbste Höffdingarne/) och wände sig fram til Högsätet. Konung Harald och andra Konungar för honom/ woro wana at dricka aff Diurshorn/ och låt båra Aundoege om Elden/ och dricka them til / som man syntes: Hwar om Stuff Skald talar. Konung Oloff hade hundrade Hirdmän/ 50. Gester och 60. Huußkarlar/ som flöttia skulle til Gårdz hwad som behöffdes/ eller och arbeta andra Saaker. När Bönderna hörde/ at Konungen hade mehr Folck än Lagen effterlåt/ eller the gamble Konungarna hade hafft/ när the togo Gäsningar/ ther som Bönderna skötо i hopa/ tyckte them thet illa wara: Men Konungen swarade: Intet styrer iag Rijket bättre/ än min Fader/ och intet ståår mehra at fruckta mig än honom/ fast iag hafwer eengång så mycket Folck/ som han hade. Men ingen Illfundigheet hafwer iag här vnder emoot eder/ inget häller wil iag thermed förminska eder Kost.

CCCXXXI.

Konung Swen Vlffßon bleff sootdöd/ then tijonde Wintren effter Haraldarnas Fall. Ther näst bleff Harald Heen hans Son Konung i Danmarck/ i tree Wintrar. Effter honom Knut then Helige/ then andre hans Son i 7. Wintrar. Sedan Oloff then tridie Swens Son/ 18. Wintrar/ tå Erich then Gode/ then fierde hans Son/ och så i 8. Wintrar. Oloff Norriges Konung/ fick Ingrid Dana-Konungz Dotter. Men Oloff/ Swen Dana Konungz Son/ fick Ingterd Haraldz Dotter/ Oloff Norriges Konungz Syster. Oloff Haraldßon/ som sombliga kallade Oloff Kyrra/ och många Oloff Bonde/ aflade een Son med

Thore Jons Dotter/ hwilcken heet Magnus. Thenne Swen war wacker och mandelig/ och wäxte vpp i Konungens Hoff.

CCCXXXII.

Konung Oloff Kyrre/ war Dana Konungz Wän/ och lade the Möte med hwar annan i Elfwen. Konung Knut säyer/ han wille at the skulle vhtskicka Häär Wäster til Engeland/ aldenstund them ansted hämnas för så mycket Ondt/ them aff Engeländerne wederfarit war. Giör nu antingen/ Konung Oloff/ säger han/ at iag skall få tig 60. Skep/ och bliff tu Höfwitzman för Hääaren/ eller skal iag bliffwa Höffwidzman/ och få tu mig 60. Skep. Konung Oloff säyer sig thet wäl behaga/ förty i Fränder hafwa hafft Lycka att winna Engeland / såsom Konung Knut/ och förty är thet lyckt/ at thet skulle gå i ätt med eder. När Konung Harald min Fader häriade på Engeland/ fick han Bana/ ty tå woro alla the vthwaldaste och bäste Män i Landet/ at aldrig sedan hafwer slijckt funnes i Norrige. Konung Harald war både wijs och hård til Framgångz / doch lyckades then Reesan som i weeten. Nu kan iag täncka / huru wanmächtig iag är/ til sådanne höch wicktiga Saaker/ och willia ta vthwälia/ at i faaren med mitt Tilstyrckiande. Tå fick han honom 60. wälvthrustade Skep med raskt Folck/ och satte Låndamän til Höfwitzman ther på. Många sade/ at bemannat war Hääaren vthgiord. Thet säyes och i Knutz Saga/ at Nordmännerna höllo tilhopa sin Ledung/ sedan hon war sammankommen/ men the Danska biidde intet/ och gaff Konung Knut them Loff/ at fara i Kiöpfärd/ och sände Norriges Konung dyrbara Begåffningar för sitt Omack och Vndsättning: Men på the Danske war han wred/ och lade på them Penninga Böter.

CCCXXXIII.

Thet tildrog sig een gång om Sommaren / när Konung Oloffs Män hade taget i höpa hans Landskylder/ at Konungen frågade/ hwar the woro bäst fägnade? At the swarade; Vthi ett Fylcke/ hoos een Bondeman/ hwilcken weet många Saaker förvth/ och wij meena/ at han förstår Fogle-röst. Konungen frågade/ hwarföre the foro med sådan Fångta. Det tildrog sig och så/ kort ther effter/ at Konungen seglade fram vth med Landet/ och frågade/ hwad för Bygd det war/ som ther ofwanföre wora? The swara; Om detta Fylcket sade wij tig/ Herre/ ther wij woro bäst fägnade. Konungen frågade/ hwad för Huuß ther war ofwan för Sundet? The swara; At det Huuß ägde then wijse Mannen/ som the hade saat honom om. The blefwo warse ett Hors wid Huuset/ hwilcket Konungen bad them taga/ och dräpa. The sade sig intet gierna thet giöra/ at tilfoga honom någon Skada. Konungen sade/

sade/at han wille råda/och bad them hugga Hufwudet aff Horset/taga sig doch til wara/ at Blodet intet spiltes/vthan bärs alt tillijka vth på wårt Skep. Sedan skola i gå effter Bonden/och vnderwijsa honom intet här om. The giorde som the woro befalta. När Bonden kom til Konungen/ frågade han/ hwem som ägde thenne Gården / som Bonden bodde på ? Hwar til Bonden swarade; Jag äger honom/Herre/ och tagen Affgiälden ther aff. Konungen sade; Wijsa oß Wägen fram vth med Landet: Han giorde så. Och wid the rodde/ flög een Kråka fram om Båten/låtandes illa. Bonden såg på henne. Konungen frågade/om honom fattades något; Bonden sade/thet wara sandt: och med thet samma flyger een annan Kråka öfwer Skepet/skrijkandes: Tå kom Bonden intet ihog at roo/ och wart åren löös i Handen på honom. Konungen sade; Noga gifwa tu ackt vppå/Bonde/hwad thenna Kråkan säyer. Bonden swarar/Nu hafwer iag Tanckar ther om. Med thet sama flög then tridie Kråkan/hwilcken låt wärst aff them/och höll sig in til Skepet. Bonden steg vp emoot henne/och kom intet i hog at roo. Konungen sade; Wist fattas tig något högwicktigt/ Bonde/eller hwad säyer hon tig ? Bonden sade: Thet som lijckt är/at hwarcken iag eller hon skulle weeta. Konungen bad honom säyat. Tå qwad Bonden een Wijsa:

Then Winter gambla säyer;
Doch hon lijtet weet.
Then Tu åhrs gambla säyer;
Thet iag doch intet troor:
Then Try åhrs gambla säyer/
Thet mig lijckt tyckes:
At iag ror nu här
På mitt Mere-hufwud:
Och tig Konung
Min Tiuff wara.

Huru nu/Bonde/sade Konungen; Wiltu giöra mig til Tiuff. Sedan gaff Konungen honom goda Begåffningar/ och Affgiäldet til på Gården: Såsom Stuffwer säyer.

CCCXXXIV.

Konung Oloff låt giöra een Steenkyrckia i Nidaroß/ på det ställe/som Konung Oloffs Lijck war begrafwet tilförende/och bleff Altaret satt ther som Grafwen hade warit/ hwarest Kriskyrckia bleff wigder:

Dijt bleff och fört Konung Oloffz Skrijn / och satt öfwer Altaret; hwarest straxt skedde många Underteckn. Om Sommaren effter / på samma tijd Kyrckian war wigd / när mycket Folck war tilstädes / om Oloffzmässo Affton / fick een Blind ther sin Syn igen: Men sielfwe Oloffzmässo-dag / när Skrijnet bleff vthburet / tilliska med andra Heligdomar / och nedsatt i Kyrckiogården / som maneer war / tå fick een Man som länge hade warit dumbe / sitt Måhl igen / at han sang GUdi / och then H. Konung Oloff Loff / med miuckt Tonge-före. Then tridie Menniskian war een Qwinnesperson / som dijt hade gådt / östan vhr Swerige / på hwilcken Reesa hon hade stoor Nöd vthstådt / genom Blindheet / doch tröstade hon på GUDZ Mißkund / och kom ther på thenna Högtijden: Hon bleff ledd blind in i Kyrckian til Mässan / then Dagen; Men förr än Tijderna woro öfwerståndna / såg hon på båda Ögonen / at hon bleff klar-ögd och sende; men förr hade hon warit blind i 14. åhr. Alltså drog hon tädan / mycket glad.

CCCXXXV.

Konung Oloff satt offta vthi Häraden / på sina stoora Gårdar / och när han war öster på Raumarijke / på Höckeboo hans Gård / bleff han siuck / hwilcket honom drog til bana / när han hade warit Konung i Norrige i 26. åhr: Men han tog Konungadömet een Winter effter Konung Haraldz Fall. Konung Oloffs Lijk bleff fört til Norrige til Nidaros / och begroffz i Kristkyrckia / som han hade låtet vpbygga. Han war een mycket wänsäl Konung: Norrige bleff och mycket rijckt och beprydt / vnder hans Regerning.

Om Konung Magnus Oloffzon.

CCCXXXVI.

MAgnus Konung Oloff Son bleff straxt til Konung tagen i Wijken / effter Konung Oloffz Frånfall / öfwer alt Norrige. När Upländningarna fingo höra / at Konung Oloff war död / togo the Håkan / Thores Fostra / til Konung. Sedan foor Håkan och Thore Nord til Trändheem. När the kommo i Nidaroß / stämbde the Eyra-ting / och togo Bönderna Håkan til Konung öfwer Halfwa-Landet / som Konung Magnus hans Fader hade hafft. Håkan tog och emoot Affgieldet / aff Landet i Trändheem / och gaff Bönderna många Rätteböter (Statuter och Ordningar / aff hwilcka Rätten eller Lagen förbättrades /) Han afflade och så mångastädes Julesk ånker. Tå wände alla Bönderna i Trändhem sin Wänskap til K. Håkan / och han tog sig ther Hird / dragandes så til Upland igen / hwarest han gaff Uplän-

ningarna/ alla the Rätteböter/ som han hade gifwet Tränderna/ at theoch så bleffwo hans fullkomblige Wänner. Tå giordes een Wijsa. Konung Magnus foor om Höstien Norder til Kaupang/ hwarest när han kom/ tog han sig Härberge i Konungens Gärd/ och drögde ther een tijd/ in på Winteren; hållandes sina Långskep i een Ödewaak/ vthan för Konungz Gården; hwilcket när Håkan sporde/ at Konung Magnus war kommen i Trondheem/ reeste han Wäster öfwer Dogra-fiell/ alt in i Trändhem til Kaupangz/ och tog sig Härberge i Skulasgård/ ofwan för Clemens- Kyrckia/ hwarest then förrige Konungz- Gården hade städt. Konung Magnus tyckte illa wara om the Begåfningar/ som Konung Håkan hade förwärfwat Böndernas Wänskap med. Honom tycktes sin Egendom wara vthgifwen/ icke mindre än annat/ och tyckte sin Frände illa hafwa bytt med sig/ i det han skulle så mycket mindre Inkomst hafwa/ än hans Fader eller Föräldrar hade hafft: Och gaff Thore här före Skulden. Konung Håkan och Thore blefwo detta warse/ betänckiandes/ hwad Konung Magnus lärde taga sig före. Them tycktes thet vnderliget/ at Konung Magnus hölt een Stepzflota öfwertäldat och vthrustat. Om Wären wid Kyndersmäßo-tiid/ lade Konung Magnus bort om Natte-tijden med öfwertäldata Skep/ och Lius vnder Täldèn/ hållandes vth til Hoffring/ och bleff ther om Natten/ giörandes vp stoora Eeldar på Landet. Tå meente Håkan och det Folck som på Landet war i Byen/ at sådant woro giordt på Swick/ lät förthenskuld blåsa Folck ihopa om Natten. Om Morgonen när liust bleff/ och Magnus såg öfwermåttan mycket Folck på Ören/ tå lade han vth på Fiorden/ alt Söder til Gulatingz-Lag. Konung Håkan begynte sin Reesa/ ärnandes sig öster i Wijken: Hölt lijkawist först Möte med Bönderna/ tilbiudandes sin/ och begärandes allas Wänskap/ och sade det wara owist om Magnus sin Frändas Wilia. Tå satt han på sin Häst/ och war reesefärdig: Alla lofwade honom sin Wänskap/ med god Wilia och Fölie/ om så behöffdes/ och heela Hopen fölgde honom vth vnder Steenbiord/ sedan drog han vpp til Doffra-fiäll/ och om Dagen ther effter/ när han war kommen på Fiället/ reed han effter een åker-Höna/ hwarest han bleff siuck/ och dödde på Fiället. Hans Lijck bleff fört Norder öfwer/ och kom een halff Månad ther effter til Kaupang. Alt Folck gick emoot hans Lijck/ och mestedeelen gråtandes/ förty alla Menniskior älskade honom/ både aff Hog och Sinne. Lijket bleff begrafwet i Krist- kyrckia. Konung Håkan war wäl 25. åhr gammal. Han hade warit een aff them/ som gemeene Man hafwer mäst älskat i Norrige. Han hade och farit Nord til Biarma-Land/ hållet ther Slag/ och fått Seger.

CCCXXXVII.

Konung Magnus hölt om Höstien öster i Wiken/ och när Wåren begyntes/ höll han Söder til Hallan/ och häriade ther wijda. Ta brände han Wickars-dahl/ och manga andra Härader/ och fick ther myckel Fää/ foor sedan tilbakars i sitt Rike: Som Biörn then Krapphente säyer/ at Konung Magnus giorde stoort Heerwircke.

CCCXXXVIII.

Een Man wid nampn Swen/ Harald Flättis Son/ aff Dansk Släckt/ war tapper/ rask och stoor-släcktig; Han hade warit hoos Konung Håkan i stoor Ynnest. Effter Håkans Frånfall/ trodde Stegar Thore/ at han näpligen lärde komma i Wänskap hoos Konung Magnus/ om hans Rike sträckte sig kring om heela Landet/ för thet som Thore häfwer giort Magnus emoot. Sedan vpreeste the/ Swen och Thore/ een Flock aff stoort Tahl. Men effter som Thore war gammal och tung/ kom Swen til at styra thenna Flocken/ och tog Höffdingz-nampn. Til detta Partiet gofwo sig och flere Höffdingar/ aff hwilcka then Förnämste war Egel Aslagßon aff Orland. Thenna Egel war een Ländaman/ och ägde Ingeborg/ Augmund Thorbergs Sons Dotter/ som war Syster wid Skopta aff Giske. Een rijck och förmögen Man/ wid nampn Skialger/ kom och så til thenna Flocken: Ther om talar Thorkell Tamarskalle i Magnus Drapa. The/ Swen och Thore höllo sin Flock på Vpland/ och kommo neder i Raumsdahl/ på Sunmöre/ skaffade ther sig Skep/ och höllo så Nord til Trändheim.

CCCXXXIX.

Een Ländamån/ wid nampn Sigurd Vlsträng/ Kådin Wiggiar Skallar Son/ samblade Häär med Auröar Schurd/ (han skar vpp Häär-ö;) när han sporde til Thores Flock/ stämnandes heela Hääret/ som han fick til Wiggia/ men Swen och Thore höllo diit med sin Häär/ slogos med Sigurd/ giorde een stoor Manskada/ och fingo Seger. Sigurd flydde til Konung Magnus/ men Thore drog til Kaupang/ och drögde ther i Fiorden een tijd bort åt. Ther kom och så mycket Folck til them.

CCCXL.

När Konung Magnus sporde thesse Tijdender/ församblade han sin Häär/ och höll Norder til Trändheem. När han kom in i Fiorden/ och Thorer fick det weeta/ drog han vth til Hefring/ ther ifrån til Wagnwijka Strand. Ther gick han ifrån Skepen/ och kom til Beeckzdahl i Saeluhwerke/ och blef Thore buren på Båhr öfwer Fieldet. Sedan skaffade the sig Skep/ och drogo Nord på Halogaland; Men

Konung Magnus foor effter them/när han war färdig vhr Trändheem. Thore foor alt Nord til Biärcköö / och Jon med Widkund sin Sön måste fly undan : Ther röfwade Thore alt löst Godz bort / brände Gärden/ och et långt Skep/som Widkund ägde. Tå sade Thore/när Skepet brann/ at nu lutade Styrbordet för Widkund. Tå giordes och så een Wijsa ther om . Jon och Widkund fooro Natt och Dag/ til theß the kommo til Konung Magnus. Swen och Thore höllo alt Nord åt/ med sitt Folck/ röfwandes på Halogaland. När the nu een gång lågo i een Fiord/ som Harn heeter/ fingo the see hwar Konung Magnus seglade/och effter the tycktes intet hafwa nog Folck til at slååß med/flydde the vndan. Thore och Egil rodde til Hesiutuna; men Swen rodde vth til Haffz/och een-deel aff theras Folck in i Fiorden. K. Magnus hölt effter Thore/och när Skepen möttes i Landgången/ war Thore framme i sitt Skep. Tå ropte Sigurd Vlsträng: Ertu Heill Thore? Han swarar; Heill a haundum/ een Hringur at fotum. (det är/Huru står til med tig Thore är tu häll/ oskadder/ eller behållen? Then andre swarar/ och säyer / at hans Händer woro heela/ så mecnandes/ effter han war gammal/ och orkade intet gå/ hwilcket han förstod med ringen på Fötterna/ så dogde han sittia stilla/ och skiuta med een Handboga.) Tå flydde alt Thores Medfölie/ så när som Egel / och blefwo båda fasttagna. Egil wille intet fly ifrån sin Hustru. K. Magnus lät föra them vth i Wambar-holma/ och när Thore bleff ledd på Landet/ snafwade han på Fötterna. Tå sade Vidkund; Meer Backborda eller Leebord/Thore. Sedan bleff Thore ledd til Galgen/ tå talade han fram een Wijsa; Aff Innehåld; At tilförende hade the warit fyra Stallbröder wid ett Styre. När han gick til Galgan/ sade han/ Onda äro ond Råd. Sedan bleff han hängd. När Galgen reestes vp/ war Thore så tung/ at Halsen sletz sönder/och Buken föll på Jorden. Egill bleff och så ledd til Galgen/och när Konungens Trälar skulle hängia honom/sade han; Intet skola i therföre hängia mig/ at ju hwar och een vthaff eder woro bettre tilfallen at hängia än iag.

Ther om bleff giord een Wijsa. K. Magnus satt sielff ther öfwer/ när the hängdes vp/ och war så wred/ at ingen vthaff hans Män torde bedia för them/om Frijd:Tå sade K. Magnus/ när Galgen språng vp: Illa koma tina goda Frånder tig til Vndsättning: Hwar vthaff syntes/ at Konungen hade welat warit budin/som Biärne then Kråpphänte säyer. K. Magnus hölt sedan Söder til Trändheem/och straffade högeligen the Män/ som worit hade i Förräderiet emoot honom. Somblliga lät han dräpa/ och sombliga bränna före: Som Bierne säyer: Swen Haraldßon flydde först vthi Hafwet / och sedan til Danmarck/ hwarest han bleff/ alt ther til han förlijkte sig med Konung Eystein/ Magnus Son / hwilcken honom tog i Förlijckning / och giorde honom til sin Skutill Swen / och hölt honom kiär. Konung Magnus hade tå Rijket allena / han vthödde alla Wijkingar och Skogzröfware: Han

war een rask och strijdbar Man/ och mehra lijk Harald sin Faders Frände vthi all Ting/ än Oloff sin Fader.

CCCXLI.

Een Man wid nampn Sweinke Steinarszon/ een rijk Man/ bodde öster wid Elfwen/ och hade vpfostrat Håkan/ förr än Thore tog emoot honom. Thenna Sweinke hade än tå intet gifwet sig under Konung Magnus. K. Magnus hemptade Sigurd Vlsträng til sig/ wiliandes skicka honom til at förbinda Sweinka Rijket och Konungens Egendom/ förty han hafwer intet gifwet sig vnder oß/ sade Konungen. Säg wåra Låndamän i Wijken/ Swen Bryggefoot/ Dag Eilifsson/ Hall Biörn Klaucku/ at the skola föra wår Saak til rätta med tig: Tå sade Sigurd; Intet weet iag then Man i Norrige/ at tree Låndamän skulle behöfwas komma til honom med mig. Konungen sade; Om det intet behöfwes/ så befallas det intet. Sigurd giorde sig reesefärdig med ett Skep/ hållandes öster i Wijken/ och stämde i hopa Låndamännerna. Tå bleff hållet ett Ting i Wijken/ och blefwo the och så boradde/ som bodde öster wid Elfwen. Och hade man länge at wänta effter Sweinka; Sedan fingo the see hwar han kom til Tings med 500. Män/ hwilcka alla satte sig neder i een Ring. Tå steg Sigurd vp/ och talade så lunda: Konung Magnus sänder GVdz och sina Män/ GVdz och sina Qwädia/ alla Låndamän och rika Män: Ther til god Ord och Bod/ at wilia stadigt wara Förswars- och Brysiman för alla Norriges Män. Det war godt at swara wäl til thessa Konungens åhrender. Tå stod vpp een stoor och mycket tiock Man/ i een luden Kappa/ vthaff Elfigrimarna/ hafwandes een Stridzhammar på Axlen/ och een Skalhatt på Huswudet: Thenne sade Era Hlums want/ qwad Reffr/ han dro haurpu a Isit. (det är/ Jag är waan wid åhren/ sade Reff/ han drog Harpan på Jisen.) Sedan satte han sig neder. Lijten stund ther effter stod Sigurd vp/ och sade; Wilkandes in vppå det förriga Konungens åhrende. Wij hafwa vthur Elfigrimmarnas Folck paßliga wänsamliget Swar fått på Konungens åhrende. Doch bewijsar hwar sig här vthinnan som han är. Men at iag skall giöra detta Konungens åhrande lijtet klarare/ så begärar han Landskylder och Ledungsgierd aff rijka Män/ theßlijkest och annan åhra/ som Konungen bör hafwa. Täncke hwar wid sig sielff/ huru the hafwa thet tilförende giordt i unna sig sielfwa åhran/ och Konungen Lag och Rätt: om tilförende nagot hafwer ther på fattas. Sedan satte han sig neder. Then samme Mannen reste sig vp/ som tilförende war något wred/ och swarar: Snelliga snuggir/ qwadu Finnar/ at tu andra fala/ (det är/ Nöden tränger/ sade Finnarna/ at the hölle sina Skijder fala/) sedan satte han sig neder. Een stund ther effter stod Sigurd vp/ när han hade vthtalt med Låndamännerna ther om/ at man hade intet behoff fråga ther effter/ huru stolt the swarade til Konungens åhrende. Han war wred/ och kastade aff sig Kap-

pan/hwilcken war blå/men vnder war han klädder i een röd Skarlackz Kiortel: Tå sade han: Nu är det så/at hwar må achta sig/intet tarf tras här/ at wrijda in på någon: Det synes nu/ hwad i tycken eß wara wärda/och står det til fördraga. Men det är mehr och neßligare/ huru i swara til Konungens Ord. Hwar och een borde lijckwal wrijda sig något sielff. Een Man som heeter Sweinke/ och är Steinars Son/ boandes Wäster wid Elswen; aff honom will Konungen hafwa rätt Landzskyld och sina Godz/eller och wijsa honom aff Landet. Hwarföre gälla här intet spotska Ord/ eller affwugt Moetswarande/ förty wij låta honom härvthinnan blifwa lijckmätige; Hwarföre må han wyrdeligen vptaga wårt Taal: Det är nu bättre/at omwända sig/och söka sin och andras åhra/än här efter bida effter Resa/ för sin Trådskheet skuld; Och ther med sätter han sig. Tå stod Sweinke vp/ kastade Hatten på Ryggen/ och sade; Pytt! Skamhunde/ sade Gubben/ Råfwen Skeet i hans Brunn. Wil man höra Vnder/ på then åhrelösa Mannen/ och backtil hängiandes Skiorte stijcken! Huru? Wijsar tu mig aff Landet? Förr woro twenne Män sända/ båda til Sigurd Vlfvelg Skylda/ med samma åhrende/ heet then eene Gilli Backröff/ och then andra hade ett werre Nampn: Thesse woro een Natt i hwart Huuß/ och stulo hwar the kommo. Huru! Skulle tu wijsa mig aff Landet? Tu hade mindre Stoorspråckerij/ emedan Håkan min Foster-son leffde/ tå tu war så rädd/om tu mötte honom på Wägen/ som een Mus vthi een Skräppa/ och fördölade tig med Kläder/ som een Hund i Skep/ at tu bleff stoppat neder i Kiölen/ som Korn i een Skinsäck/ och tu bleff jagat ifrån tina Odahl/ som een åhrs-snöpt Häst ifrån stod/ och hade intet Rum åth tijn egen Anda/ mehr än som een Vtter i een Skräppa. Huru låt tu tig det tyckia at wara godt/ om tu slipper hädan med Lifwet. Faar tiin koos på Timman/ sade han. Swen Bryggefoot/ såg thet wara bästa Råd/ at komma honom på Hästen. Altså reet Sigurd bort til Skogz. Lycktades altså/ at Sweinke foor heem til sin Gård. Men Sigurd Vlstränd kom näpligen til Landz Norder i Trändheem til Konung Magnus/ innan han sade honom Vthslaget på sitt åhrende. Konungen sade; Hade tu nu intet Ländemännernas Bijstånd behoff? Sigurd låt illa om sin Reesa/ och sade sig willia hämpnas/ äggandes Konungen högeligen ther til. Konung Magnus låter tilrusta fem Skep/ drager öster til Wijken/ och tager ther Gläsning hoß sina Ländamän. Konungen säyer för them/ at han wil hitta Sweinka/ effter han tyckte/ at han lärer willia wara Konung öfwer Norrige. The swara och säya/ at then Mannen är rijck/och ondt til at nappas med. Konungen drager fort/ til theß han kommer för Steinkars Gård. Tå begärte Ländamännerna at weeta/ hwad nytt woro/ och gingo ifrån Skepen/ och fingo see Sweinka/ at han war gången ifrån sin Gård/

med

med wäl-vthrustade Kriigzmän. Tå skuto Landamännerna een hwijt Sköld vp. Sedan stannade Sweinke och hans Följe/ och taltes wid. Tå sade Kolben; Konung Magnus sänder eder sin Hälßning/ bediandes eder/ ackta eder egen ähra/ och hans Konungzliga Tign/ giöra eder intet opblasta/ at rusta eder til Slagz emoot Konungen/ vthan heller skicka eder fridsambligen/ och ställa edert Folck til fridz. Sweinke säyer; At han will bijda/ och the hade therföre gådt them emoot/ at ingen skulle tråda theras åckrar. Landamännerna gingo tilbakars/ til Konungen/ säyandes/ at alt lärde gifwas i hans Wälde. Konungen sade; Thet är snart dömbt: Han skal fly Landet/ och komma aldrig igen/ så länge mitt Rijke warar: Ther til skal han och mista alla sina Egodelar. Kolbeen swarar: Monne thet intet wara större Heder/ och bättre blifwa här hoos andra Konungar/ at han behöllo Landet/ och woro ibland tijna Män/ för sina Penningar skull/ än han skulle aldrig igen komma/ så länge will hafwa Landet. Betäncken nu hoos eder sielfwa/ och wyrden något wår Ord. Konungen sade; Han skal fara strax vhr Landet. The gingo igen til Sweinka/ och sade honom Konungens bida Ord/ at han bad honom fara vhr Landet/ och giöra Konungens Frijd then åyra/ som han hade brutet emoot: Sade och; At det war begge theras åhra/ at vnna honom så många Penningar/ som honom borde hafwa. Sweinke sade; Ombytelse är tå blefwet/ om Konungen talar blijdeliga: Här lärer iag fly Landet/ tillijka med mitt Godz. Hör på! Bettre tycktes mig fulla på min Egendom/ än fly min Odal. Säg detta Konungen/ at iag flyr intet så långt bort här ifrån/ som ett Pijlskott. Kolbeen swarar; Intet går detta för sig/ bättre är at wägra något til Wyrdningz hoos then förnämbsta Höffdingen/ än böyas til stoor Beswärligheet. Thet är godt för een god Man/ ther som han lefwer/ at wara som måst måtten/ ibland det förnämsta Folcket: Wäl må tu behålla tijn Deel hoos een sådan Höffding. Hör nu wåra Ord/ och wyrda wårt åhrende. Wij tilbiuda oß/ at taga i Antwardning dit Godz/ om tu kommer igen/ och giälda alldrig Skatt. Wij willia nu pantsätta tig både Lijff och Godz/ och slå intet Handen här emoot/ vthan vndfly all Beswerligheet/ för goda Måns Ord skuld. Tå teg Sweincke stilla/ swarade lijkawist på det sidsta/ Wijsliga är detta talat/ men doch är det min Meening/ at Konungens åhrender skola stå stadeliga. Lijkawist för eder goda Willa skuld/ skal iag wyrda eder Ord/ och faara vhr Landet thenna Winteren/ om iag sedan får åthniuta mitt Godz. Säyen nu Konungen thenna min Ord/ och at det skeer för eder skuld/ och icke för hans. Sedan gingo the til Konungen/ och säya/ at Sweinke will allting gifwa i Konungens Wäld/ och begärar therföre åhra aff eder. Han wil wara borte i tre Wintrar/ och komma igen/ om det är begges eder Willie. Giören nu för eder Konungzliga åhra/ och wår Böön skuld/ låten

nu så

n'i så wara: Wij skola alt widwåga/ at han aldrig kommer igen/ om det är eder Wilie. Konungen swarar: J flytien åhrender som Karlar/ och skall detta så wara för eder skuld: Ooch såyen honom thet/ the tackade Konungen/ foro til Sweinka/ och sade honom Konungens blijdkeliga Ord: Nu äre wij glade wordna/ om i kunnen förliikas; Konungen begärte fuller/ at wij skulle först nämpna 3. Wintrar/ men wij hoppas/ om wij så weeta Sanningen/ at han behöfwes eder förr/ therföre är thet det bequämligaste Rådh/ neka intet. Sweinke swarar/ hwad är bätter? Sägen Konungen/ at iag skal intet giöra honom emoot med mit Här-wande. Tagen i nu här emoot min Wårdnat. Sedan wände han heem til Gärden med sitt Folck/ och så straxt sin koos. Tå bleff tilredt ett kosteliget Gästebod/ til hwilcket Kolbeen biuder Konungen/ liika som det hade tilförende warit berätt. Sweinke riider vppå Götland/ med sitt Folck/ men Konungen drager til Gästebodet på sina Gårdar: Drog sedan tilbakars til Wiken. Thessa blefwo sedan kallade Konungz Gårdar/ hwilcka han lät Kolbeen taga i Antwardning. Konungen tager Gästningen i Wiken/ och drager sedan Nordåth/ hölt ther med stilla een tijd bort åth. Effter detta gifwa Röfware sig ihoop med Elfigrimmarna/ effter the woro vthan Höffding/ och seer tå Konungen/ at Rijket östan til lärer förödas/ at det är vthan Höffding. Tycker han tå bäst/ at vnna thet Sweinke/ och låta honom giöra Strömen reen. Konungen sänder honom twå gånger Bud/ men han wille intet komma/ förr än Konungen siel f måtte reesa til Danmarck effter honom/ förlijcktes the tå tilfyllest/ och Sweinke foor heem til sina Gårdar/ och wor lijka som Konungens Bryßwärn.

CCCXLII.

K. Magnus begynte sin Reesa vhr Landet/ hafwandes een stoor Häär och många Skep/ med hwilcken Mackt han drog först Wäster til Orcknöö/ hwarest han handtog Järlarna Pääl och Erland/ skickade them öster i Norrige/ och satte Sigurd sin Son til Höfwidzman öfwer öyarna/ och giffte honom: Sedan hölt han med sin Häär til Söder öö/ härjade och brände ther bygden/ dräpte Manfolck/ och röfwade allestädes/ hwar han foor/ men Landzens Inbyggiare flydde vndan/ sombliga in i Skottlands Fiord; andra Söder i Satiri/ och dels til Irland. Några gingo och Konungen til handa: Som Biörn Krepphente säyer. Konung Magnus kom med sin Häär i Halgöö/ och gaff ther Fred alla Män/ och theras Wårdnader. Det säya man/ at Konungen läste vpp then lilla Kolumkilla Kyrcka/ men gick ther intet in/ vthan lät straxt Dören igen/ säyandes/ at ingen skulle sedan wara så dristig/ at gå inn i then Kyrckian/ hwilcket och efterkommit bleff: Konungen hölte

med sin Häär til Eilar/häriade ther och brände. Men när han hade wunnet det Landet/ foor han Söder i Satiri/ häriade ther på bäda Siidor på Irrland och Skotland/ foor således alt med Härskiöld Söder til Wanar/ och häriade ther som annorstädes: Hwar om Biörn talar. K. Gudrøds Son på Södröö/ heet Laugman/ och war satter til Landwärnsman i Nordaröyarna. När K. Magnus kom i Söderöö mz sin Häär/ tå flydde Laugman vndan/ hiit och diit om öön/ men på det sidsta bleff han tagen/ tillijka med een Båt/ full aff Folck/ när han hade ärnat sig at fly til Irland. Konungen lät sättia honom i Järn/ och holla Wacht; Såsom Biörn säyer. K. Magnus hölt med sin Häär til Bretland. Som ha nnu kom i Anguls öyaresund/ tå kom ther emot honom een Häär aff Bretland/ öfwer hwilcke twå Jarlar rådde/ then eena heet Hugo then Prude/ och then andra Hugo then Digre. The lade strax til Slagz/ och wart ther itt hårt Krijg. K. Magnus skött med een Boga/ men Hugo then Prude war all Bryniad/ så at intet war baart på honom / vthan ögonen. Konungen skött til honom med een Pijl/ tillijka och een Hallösk-Man/ hwilcken stod hoos Konungen; och skuto the både tillijka; och treffade then eena Pijlen vthi Hielmens Näsben/ så at han swicktade på i andra Siidan. Thet andra skotet kom i öyat på Jarlen/ at Piilen flög genom Hufwudet; hwilcket Skott Konungen bleff tilrecknat/ tå föll Hugo Jarl. Sedan flydde Brettarne/ och hade mist mycket Folck; Såsom Biörn säyer. J detta Slaget fick K. Magnus Seger/ och ägnades Aunguls öö/ såsom the förrige Konungarna/ som i Norrige hade waret/ och längst Söder vth hade blefwet mäcktiga. Aunguls öö är then tridie-deelen aff Brettland. Efter detta slaget wände Magnus tilbackars med sin Häär/ fort til Skottland; Och foro Sändningebod emillan honom och Marholff Skotta Konung/ at the giorde Fred sig emillan/ och skulle K. Magnus ägnas alla öyarna/ som Wästan för Skotland belägne äro/ och ett Haffskep kunde segla emillan them och stoora Landet. När K. Magnus kom i Satiris/ låt han draga een Skuta öfwer Satiris Red/ och lät läggia Styret i Lee/ sielff satte han sig i Kajutan/ hållandes Norpinnen/ altså ägnades han then deelen aff Landet/ som låg backborda Satiri/ hwilcket är ett stoort Land/ bettre än then beste öö iblande Söderöyarna/ så när som Maun/ emillan hwilcken och Skottland är ett slätt Red/ hwar öfwer offta dragas och Långskep. K. Magnus war then Wintren i Suderöö/ och lät sina Män fara om alla Skottlands Fiordar/ och rodde kring om Man/ och alla öyar; både Bygde och Obygda/ och således ägnade alla öländer vnder Norriges Konung. K. Magnus tog Biadmunu. K. Myrtartags Dotter/ Sigurd sin son til handa. Myrtartag war Thialffa Yra Konungs Son/ och rådde öfwer Kunaucktum. Om Sommaren effter foor K. Magnus med sin mackt öster i Norrige. Erland Jarl bleff så död i Nidaroß/ hwarest han och ligger begrafwen: Men Pääl Jarl i Biorguin. Skopti Augmundz Son/ een nampnkunnig

Man/

Man och bodde på Giskå/ på Södra Möre/ han ägde Gudrun Thord Folaßons Dotter. Thoras Barn woro thesse: Aungmund/ Finn/ Thord/ och Thora som ägde Asolff Skulasson. Skoptas Söner wo- ro i sin Ungdom wackre Män/ och wänsälla.

CCCXLIII.

Steinkil Swea Konung bleff dödh/ wid then Tiiden som Haral- darna föllo. Then Konungen som näst effter honom war i Swea Rij- ke/ heet Håkan: Effter honom kom Inge Steinkelßon/ een god och rijk Konung; Större och starckare än någon annan/ och war han på sam- ma tiid Konung i Swea Rijke/ som K. Magnus war i Norrige. Ko- nung Magnus sade at Gautelff hafwer warit Skääl emellan Lan- det i förra Dagar/ sedan Wänir- och Wärma Land/ och sade Konung Magnus/ heela then Bygden höra sig til/ som låg Wästan för Wänir/ hwilcken består vthaff Soder- och Nordra-dahl Wear/ Wärdymar och alla Mörskorna/ som ther vnder liggia/ och tå hade i långan tiid legat vn- der Swea Konung/ och til Wäster-Götlandz vthgälde/ och Marka- Män wille wara vnder Swea Konung/ som tilförna.

Konung Magnus reed vhr Wijken vppå Gautland/ hafwandes een stoor och wacker Håår: Som han nu kom i Marckbygden/ häria- de han och brände/ och drog således omkring heela Bygden/ at alt Fol- cket gaff sig vnder honom/ och swor honom Lydna. När han kom vp til Wänar/ ta war något leedet in på Hösten/ och the drogo vthi Qwaldinsöö/ giörandes ther een Borg eller Skans/ aff Torff och Wed/ och diickade ther kring om: Sedan fördes diit Proviant och andra Behör/ som behöffdes: Diit satte och Konungen tryhundra- de Man; hwilckas Höffwidzmän woro Finn Skoptaßon och Sigurd Ullsträng. The hade mycket wackert Folck; Men Konungen drog till backars i Wijcken. När Swea Konung sporde detta/ försambla- de han Krijgzfolck/ och lät sådant Taal vthgå/ at han mände rijda diit neder/ hwilcket doch drögdes med: Och tå yrckte Nordmän detta:

All-teingi duelr Ingi
Offwan-reid enn Thio-brende.

När Watnet Wänir fröös til/ reed Konung Ingi diit neder/ hafwandes med sig twå-tusande Man/ och skickade the Nordmänner- na/ som i Skanßen woro/ Bod/ bidiandes them fara bort med thet byte/ som the hade/ heem i Norrige igen.

När Sendingobodet baar them Konungens Ord/ swarade

Sigurd/ at Inge skulle annat få giöra/ än wijsa them bort/ lijka som Hiord vhr Haga/ med mindre han gingo något närmare. Sännin-gebuden förde Konungen thenna Orden igen/ med heela thenna Hää-ren/ och sände äntå Bod til Nordmännerna/ bedlandes them fara bort med sina Wapn/ Kläder och Håstar/ och låta igen alt theras Rooff/ hwar til the näkade. Sedan giorde Konungen Anfall/ och skuto hwar på andra. Tå låt Konungen båra dit Steen och Wed/ at fylla Dij-ken/tog och så Anckare/kastandes them öfwer Timber-wäggen/hwar på många Män gingo/ och drogo sönder Wäggen. Sedan giordes ther vp stoora Eeldar/ och skutos lågande Ellbränder på them/ at Nordmän-nerna måste bidia om Grööd. Tå bad Konungen them gå vth/ vthan Wapn och Harnisk. Som the nu gingo sålunda vth/ bleff hwarthera slagen ett Slag öfwer Länderna/ och drogo således tilbakars til Norri-ge; och alla the som bodde i Marck/ gingo tilbakars vnder Konung Inge. Sigurd och hans Fölie funno Konung Magnus/ och berättade honom sin Reesa.

CCCXLIV.

Een Man wid nampn Gipard/ kom til Konung Magnus/ när han war i Wijken/sades wara een god Riddare/och vthaff Wälst Slächt: Thenne tilbödh Konungen sin Tienst/ och sade sig hafwa hört/at Konun-gen hade ett ofridsamliget Rijke. Konungen tog wäl emoot honom. Sedan tilbödh han sig at fara vp i Gäutland/ förty han tycktes äga til-måhle til Gautarijke. Han hade med sig een stoor Häär/ och alla Gö-therna som nämst bodde/ gofwo sig vnder honom. Sedan slog han sitt Läger wid Landameret/ bodde i Tield/ och ärnade giöra Vthfall ther ifrån. Konung Inge församblar een Häär/ hållandes med then emoot Konung Magnus. När Konung Magnus fick Kundskap om hans Reesa/ äggade hans Höffdingar honom til at wända tilbakars: Men Konungen drog emoot honom/ til theß the träffades om een Natt. När han stälte sin Häär på ett ställe/ som heeter Folerne/ tå frågade han hwar Gipard war. Tå man intet såg til honom/ tå sade Konungen:

Will han ey Flock wara fylla
Falsk Riddarre Valski?

(det är/ Will thenna falska Riddaren vhr Wälskland intet fylla wår Flock?) Een Skalder/som med Konungen war/swarade honom med een Wijsa. Ther yppades ett stoort Manspillande/ och Konung Inge flydde. Tå reed Gipard ned åt Landet/och beklagade sig högeligen/ at han intet hade wa-rit i Slaget: Foor sedan Wäster til Engeland/ fick een beswärlig Ree-sa/och han låg gierna roligt. Een gång skulle een Ißländsk Man ösa Skepet/hwilcken hette Elldlare/och wid han såg/ hwar Gipard låg/ qwad han een Wijsa. När the kommo Wäster til Engeland/sade han/ at Nord-

at Nordmännerna hade giordt Narr aff honom: Tå bleff hållet ett Mö-te/och togs een Grefwe til Domare/för hwilcken Saaken bleff angifwen: Han sade sig liitet wara waan i sådanne Saaker/ och een kort tijd haf-wa sådant handhafft/ och på sådanne Saaker förstod han sig mycket liitet. Doch få wii sackta höra på thessa Wiisor. Tå qwad han igen. (Wiisan bestod vthaff Roos Loff/ Priis och Beröm / huru tappert thenna Gipard höllt sig i Slaget emoot Foxerna ther han doch intet war med.) Greffven swarar: Liitet är iag Skiaeldin/ (intet stoort är iag Skald/) doch kan iag höra/at det-ta är intet Försmädelse/ vthan tig til Beröm. Gippard kunde här vthinnan intet mootsäya/ oansedt han wiste thet wara spått.

CCCXLV.

Strart om Wåren/ när Jisen opgick/ foor Konung Magnus öster til Elfwen/ dragandes then östre-bygden vp före/ och häriade på Swea Konungz Wälde. När han kom vp til Foxerne/ gick han ther på Landet ifrån sina Skep. När han foor öfwer een Åå/ mötte Gö-tharna honom. Straxt begyntes ett hårdt Slag/ så at Nordmännen blefwo öfwermäcktigade/ och kommo på Flychten / doch många blefwo dräpna wid första Anfallet. Konung Magnus flydde / men Göther-ne jagade effter them/ och dräpo så mycket aff them/ som the förmåtte. Det war godt at kiänna Konung Magnus/ förty han war stoor / och hade een röd Kiortel öfwer Brynian / bleeckt Håår / som föll back på Härdarne. Augmund Skoptaßon reed på then andra Sidan hoos Konungen / han war och så een stoor och anseenlig Man: Han sade til Konungen/giff mig Kiortelen. Konungen frågade/ hwad han skulle med honom: Augmund sade sig wilia hafwa honom: Fuller haf-wer tu gifwet mig större Begåffningar. Thet war så fatt/ at ther wo-ro slätta Wallar: Och sågo Götherne them. Sedan mötte Skog/ Kierr och Klippor/ at the intet kunde synas. Tå fick Konungen Kior-telen åt Augmund/och han tog honom på sig. Sedan redo the fram på Wallen/ och Augmund week til sidan med sina Män. När Götherne sågo det/ meente the thet hade warit Konungen/ och iagade alla effter ho-nom/ men Konungen drog sin koos til sina Skep. Augmund kom och med stoor nöd til Skepz. Sedan lade Konung Magnus åen neder åth/ och drog så nord i Wijken.

CCCXLVI.

Näst efterföliande Sommar bleff Konunga Stämna/ wid Kon-gell i Elffwen: Hwarest Magnus Norriges Konung/ Inge Swea Ko-nung/ och Erick Swenßon Dana Konung kommo. Thenna Stäm-na war med Grud bebunden. När Tinget war satt/ gingo alla Konun-garna fram på Wallen ifrån det andra Folcket/ och taltes wid een liiten

stund. Sedan gingo the på Mötet igen/ och war tå Förlijckningen giord/ at hwarthera skulle hafwa thet Rijke/ som theras Fäder hafwa hafft. Konungarna skola böta/ hwar hoos sina Undersåtare/ alt Röfwerij och Manskada/ som them war wederfarit/ hwilcket Konungarna sedan skulle jämnföra med hwar andra. Konung Magnus skulle och få Margareta/ Konung Inges Dotter/ hwilcken sedan bleff kallat Fridkolla. Thet war mångas Taal/ at ingen hade sedt manligare Män/ än alla thesse woro. Konung Inge war störst och starckast; tycktes och wara dristigast: Men Konung Magnus tycktes wara mäst Heroisk/ och såg raskast vth. Konung Erick war then Fägerste. Alla woro the dåyeliga/ stoora/ manliga och wältaliga.

CCCXLVII.

Konung Magnus fick Margareta til Drotning/ och bleff hon skickat östan ifrån Sweitiot med hederliget Farnöte/ (Följe.) Hans Son heet Eystein/ hwilckens Moder war Ernield. Then andra heet Sigurd/ ett åhr yngre/ hwilckens Moder heet Thora. Oloff heet then tridie/ och war mycket yngre: Hans Moder heet Sigrid/ een förnäm Mans Dotter/ wid nampn Saxi i Wiik/ i Trändheem/ hwilcken war Konungens Frilla. Det säyes/ at när Konung Magnus kom vthr Wästerwijcking/ hade han sådanne Seder och Klädedräckt/ som i Wäster Landen war/ och många aff hans Män gingo barbeente/ hafwandes stackota Kiortlar och Kappor; hwar vthaff man kallade honom Magnus Barfoot/ eller Styrtalder Magnus. Han war een mycket hög Man/ och bleff Mercke giordt effter hans Högd vthi Mariae Kyrckia i Kaupang/ hwilcken Konung Harald hade låtit byggia. Wid Norre-Dören woro inhugna i Steen-wäggen try Kors: Det eena effter Haraldz/ thet andra effter Oloffz/ och det tridie effter Magni Högd; och woro så märckta/ at hwarthera kunde kyssa på sitt Kors. Haraldz Kors war högst/ och Magnus Kors lägst/ men Oloffz Mercke war mitt emillan them båda. Det säyes at K. Magnus hade giordt twå Wijsor om Keysarens Dotter: Och när han sporde wänliga Ord ifrån henne/ at hon hade taalt om honom sålunda: At een sådan Man som Konung Magnus är/ tycktes henne wara sömmelig. Hwar om han giorde een Wijsa.

CCCXLVIII.

Skopte Augmundsson bleff oeense med Konung Magnus/ tå the kijfwade om ett Danar-arff: hwilcket Skopte hade hoos sig/ och Konungen klandrade högeligen ther vppå/ så at ther öfwer måste hållas många Stämnor. Skopte gaff sine Söner sådant Råd/ at the skulle aldrig alle tillijka komma til Konungen/ säyandes/ at thet lärde hielpa them. När

När Skopte war hoos Konungen/ gaff han det före/ at Frändsämia war emillan Konungen och honom/ och ther hoos/ at Skopta hade alltijd warit Konungens kiärkomne gode Wän/ theßlijkest och hans Faders; Framdrog och så/ at man kunde förstå/ mig wara såförstånndiger/ at iag intet/ sade han/ lärde trätta öfwer thenna Saaken med eder/ Konung/ om iag hade Orät: Nu släcktas iag ther vthinnan på mina Föräldrar/ at iag will behålla mit rättmätiga Taal/ hoos hwar Man. Konungen war lijckwist then samma/ at hans Sinne beweckts intet aff sådant Taal; och förthenskul drog Skopta heem. Sedan kom Finn til Konungen/ begärandes at han wille låta them bekomma rätt i Saaken. Konungen swarar honom biistert och kort. Tå sade Finn; Annat förwäntade iag aff eder/ Konung/ än j skulle beröfwa mig Rätt och Lag/ när wij förlijcktes i Qwadens-dö/ när få andra wille wara edre Wänner: Och sade/ som sant war/ at the woro framkiöpta/ som ther woro Arfwingar. Konungen hafwer intet bewijst oß större Höffdingzskap/ än han hafwer satt oß före at giöra/ och mände doch många synas/ som wij hafwa Stijdwyrdning ther aff/ om thet woro of något Wärde. Aff detta Talet beweckts Konungen intet; och foor tå Finn heem. Sedan drog Augmund Skoptaßon til Konungen/ ärtheandes honom sitt ährende/ och begärte Rätt. Konungen sade/ det wara rätt/ som han sade/ och them wara förmätteligen drifftiga. Tå sade Augmund: Fuller kunnen i komma thet tilwäga/ Konung/ at giöra oß orätt/ för eder Macht skull; Men här bewiisas thet/ som sayes; at mästedelen lönas antingen illa eller intet; när them är vlifwet förundt/ hwilcket och länder til mit Taal/ at aldrig här effter kommer iag/ ey heller Fader eller Bröder i eder Tienst/ om iag råder. Sedan foor Augmund heem/ och the sågo aldrig hwar andra sedan. Skopte Augmundßon reeste näst efterfölgande Wåren bort vhr Landet; Han hade fem Långskep/ och alla wäl vthrustade. På thenna Reesan med honom begofwo sig hans Söner; Augmund/ Finn och Thorder. The blefwo något sent färdiga/ och seglade om Höösten til Flämminga-Land/ hwarest the blefwo öfwer Winteren. Om Wåren tijdeliga seglade the Wästert til Walland/ och sedan om Sommaren vth igenom Naurfa-Sund/ (Strat/) kommo altså om Höösten i Romaborgarland/ och bleff Skoffta ther död. The blefwo och alla döda på thenna Reesan/ men Thorder leffde längst/ bleff doch lijckwist död i Sikiley. Thet sayes; At Skopta war then förste vthaff Nordmännerna/ som seglade igenom Naurfa Sund. Thenna Reesan bleff mycket nampakunnig.

CCCXLIX.

Konung Magnus begynte sin Reesa vhr Landet/ hafwandes med sig een anseenlig Häär/ tå han hade warit Konung i Norrige nijo Win-

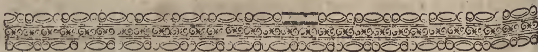
Wintrar. Han hölt Wäster öfwer hafwet/ och hade mycket skiönt Folck. Honom fölgde alla rika Män/ som i Landet woro: Sigurd Hranasson/ Widkundr Jonßon/ Dagr Eiliffßon/ Swerkr vhr Soume/ Eywind Alboige/ Konungens Stallare/ Vlff Harnasson/ Sigurdz Broder/ och många andra rika Män. Med heela thenna Häären drog han Wäster til Orcknöö/ hwar ifrån han hade med sig Magnus och Erland/ Erland Jarls Söner. Tå seglade han til Söderöö/ och när han låg wid Skotland/ lop Magnus Erlandßon öfwer Bord aff Konungens Skep/ och sam til Landz om Natten: Sedan foor han vp i Skogen/ och drog så i Skotta-Konungs Hoff. Konung Magnus hölt med Häären til Irland/ och härtade ther/ hwarest Konung Myriarkiack kom til honom/ och the wunno een stoor deel aff Landen/ så som och så Dyflin/ och Dyflinar Skiri. Konung Magnus bleff öfwer Winteren i Kunaukrum hoos Konung Myriarkiack/ och lemnade ther sina Män qwarra/ at ackta the Länder/ som han hade wunnit. När Wåren begynte/ drog han med sin Häär Wäster til Vlastel/ hwarest han hölt många Slacktningar/ och när han hade wunnit mastedeelen aff Vlastel/ drog Myriarkiack heem til Kunaukrum. Konung Magnus giorde tå sina Skep färdiga/ ärnandes sig öster til Norrige/ och satte sina Män til at ackta Dyflini. Han låg wid Vlastel med heela Häären/ och war ferdig til Segels. The tyckte sig behöfwa Strandhugg; Tå sände Konung Magnus sina Män til Konung Myriarkiack/ at han skulle skicka them Strandhugg/ och sade them Tiiden före/ at Senningebuden skulle til det sidsta/ om the woro leffwandes/ för Bartholomaei-mässa komma igen; men om Afftonen aff föresagde tijd/ woro the intet komna; sielfwa Mässedagen när Solen gick vp/ steeg Konungen til Landz/ med een deel aff sit Folck/ i vpsåt/ at leeta efter sina Män och Strandhugget. Wädret war stilla/ och Solen skeinde. Theras Wäg war öfwer Moraß och Fen/ hwar öfwer woro lagda huggna Steenar: Och Skogzkiärr woro på bära Siidor: När the gingo fram åth/ kommo the fram på een mycket hög Platz/ hwar vthaff man kunde see wijda. The blefwo warse Damb vthaff Hästar vppe i Landet. The frågade hwad det skulle wara; Om det war Irrernas Häär? Somliga sade/ at det månde wara theras Män/ med Strandhugget; och stodo förthenskuld stilla. Eywind Alboige frågade Konungen/ hwad han tyckte om thenna Reesan? Mig synes hon något obetänckt wara giord: I weeten at Irarne äro sweckacktiga/ hwarföre maste i nu vptänckia några Rad för edert Folck. Tå sade Konungen; Låtom oß fylckia wårt Folck/ och wara til redz/ om det är Sweck: Thet bleff så giordt/ och Konungen och Eywind gingo för Fylckingarna. Konung Magnus hade Hielm på Hufwudet; röd Sköld med inlagt Leyon/ vthaff Gull: Han war och med ett Swerd omgiordat/ som heet Leggbiter/ mycket skarpt. Fästet war aff een

Tand/

Tand/ och Handkafflen war omwirad med Gull. Een Kiåſia hade han i Handen/och een röd Kiortel öfwer Brynian/inſydd både back och framman til med Leyon/aff gält Silcke; och är thet Folckz ſäyn/at man näpligen kunde ſee een raſkare eller mandeligare Man vnder ſina Wapn. Eywind hade een röd Silkeskiortel/ på ſamma ſätt giord ſom Konungens/ han war och een ſtarck beprijſelig och god Härman. När Håſtadambet kom närmare til them/ tå kiende the ſina Män/ och kommo the med Strandhugg/ ſom Jra Konung ſände them/ och hölt ſina Ord/ emoot Konung Magnus. Sedan wände the tilbakars til Skepen. Detta war om Middagztijden på Dagen. När the kommo vth på Moraſſen/ kommo the ſeent öfwer Fen/ tå lop Jra Häär vthur hwar Skogzbuſka/ och begynte ſtraxt ſlååß/och Nordmännerna foro alla åthſpridda. Straxt föllo många. Ta ſade Eywind til Konungen: Een olyckſam Ferd war detta för oß och wårt Folck. Nu behöfwes et godt och haſtigt Råd. Konungen ſade/ at Härbläſter ſkulle blåſas/ på det Folcket kunde komma under Mercket; men the ſom tilſtädes woro/ſkulle giöra Skaldborg/och gå backlenges vhr Moraſſen. Jrarne ſkuto driſtigt/ men doch fölle the tiockt/och tradde alt Man i Mansſtälle. När Konungen war kommen til det nederſta Dijket/ hwilcket war ſtoort/ och ondt at öfwerfara/ tå föllo Nordmännerna mycket. Konungen ropade på Thorgrim Skinhufwa/ een hans Landzhöffdinge/ een Upländzman/ bediandes honom fara öfwer Dijket med ſitt Folck/ och ſade ſig i medlar tijd willia förſtrara them/at them ſkulle intet ſkada/bad honom gå på Backen/ſom ther war/ och ſkiuta på Fienden/effter the kunde ſkiuta wäl med Bogar. När Thorgrim kom öfwer Dijket/ kaſtade han tillijka med ſitt Fölie Sköldarna på Ryggen/och rände alla til Skepz. När Konungen det ſåg/ ſade han/ Omanligen ſkils tu wid tijn Konung: Oklooek war iag/ när iag giorde tig til Ländaman/ och Sigurd Hund landzflycktig/ aldrig hade han ſå giort. Konungen fick Sår/ i det han bleff ſtucken igenom båda Lären med een Kiſia/ofwan för Knäen/och grep han i Skafftet emillan Fötterna/ och bröt det aff/ſäyandes; Så bryta wij hwar och een Speter lägg/ Suenar. Han bleff och huggen i Halſen/med een Sporda/(Morgenſtierna) och bleff det hans Banaſåår. Tå flydde the ſom qwarre woro. Vidkund Jonßon bar Swerdet Leggbyt/och Konungens Mercke til Skeps. Theſſe flydde ſiſtſt: Sigurd Hranaſſon och Dag Erlandßon. Theſſa föllo med Konungen: Eywind Alboige/ Ulff Hranaſſon/ och många andra rijka Män. Många föllo aff Nordmännerna/men doch mycket flere aff Jrerne. Nordmännerna ſom vndkommo/ foro ſtraxt om Höſten bort. Erling Erland Jarls Son/ föll med Konungen. När the/ ſom flydt hade ifrån Jrlandt/ kommo til Orcknöö/ och Sigurd ſporde ſin Faders Död/ gaff han ſig på Reeſan med them/ och foor om Höſten til Nörrige.

CCCL.

Magnus war Konung öfwer Norrige i tijo Wintrar. Vthi hans Dagar war god Fred inne vthi Landet; men med Omkostnad och Ledung war Allmogen mycket betungat. Konung Magnus war wänsäl hoos sina Män; men Allmogen tyckte honom wara mycket hård. Det sayes/ at när hans Wänner warnade honom det/ at han giorde mycket obetänckt/ när han häriade vthan Landz; Thetta hafwa warit hans Ordspråck: At Konungen skulle wara nampnkunnig/ och icke lefwa lenge. Han war så när 30. åhr/ när han föll. Widkund Jonßon drapte honom i Slaget/ som Konungens Banaman war: Sedan flydde Widkund/ och hade fått tree Såår. För then Orsaaken skul höllo Konung Magni Söner aff honom öfwermåttan mycket.

Om Konung Eystein/ Sigurd och Oloff.

CCCLI.

EFter Konung Magnus Barfootz Fall togo hans Söner Eystein/ Sigurd och Oloff Konungadömet i Norrige. Eystein hade Sodredeelen aff Landet/ men Sigurd then Nordre. Oloff war tå 4. eller 5. åhr/ och then Tredingen som han ägde/ hade the båda. Sigurd war tretton eller fiorten åhr/ när han bleff til Konung tagen; Men Eystein war ett åhr äldre. Konung Sigurd låt Ira Konungs Dotter qwar/ Wästan för Hafwet.

När Konung Magnussa Söner blefwo til Konungar tagna/ kommo somblige aff the Män som farit hade med Skopta Augmundßon heem ifrån Jorsaland/ och deels vhr Micklagård/ hwilcka woro wijsa/ och kunde berätta åthskilliga Tijdender. Ibland hwilcka war detta Nymere/ at måste-deelen i Norrige blefwo benägna til then Reesan/ efter theras Sayn/ at Nordmän vptogas mycket wäl i Micklagård/ så när som the fåå som låto besolla sig. Folcket bad Konungarna/ at een vthaff them/ Eystein eller Sigurd skulle blifwa Höffwidzman på then Reesan/ och öfwer det Folcket/ som diit begaff sig; hwar til Konungarna bejakade/ och giorde sig ferdiga/ med begges theras bekostnat.

På thenna Reesan begoffwo sig många rijka Män/ både Ländamän och Bönder. När the woro ferdiga/ bleff Sigurd förordnat på Reesan/ men Eystein skulle regera Landet/ på begges theras wägnar.

Een

Een Winter eller twå effter Magnus Barfootz fall/ kom Håkan Påålßon Wåstan ifrån Orcknöö/ och Konungarna gofwo honom Jarlzdöme/ och Wålde öfwer Orcknöy/ såsom Jarlarna hade hafft för honom: Sedan foor Håkan Jarl åther til Orcknöy igen.

CCCLII.

Fyra åhr effter Konung Magnus Fall/ foor Konung Sigurd vhr Norrige med sitt Folck/ och hade 60. Skep: Som Thorárin Stuttfeldr såyer. Konung Sigurd seglade om Höstien til Engeland: Tå war ther Konung Henrick/ Willhialm Bastardz Son; Och war Konung Sigurd ther öfwer Winteren: Såsom Einar Suklaßon såyer. Om Sommaren effter hölt han med sin Häär til Walland/ och kom om Höstien vth på Galitzulandt/ hwarest han bleff then andra Winteren: Ther om taalar Einar Skulaßon. Then Jarlen/ som ther regerade öfwer Landet/ giorde Förlijckning med Konung Sigurd/ och skulle Jarlen hålla Konungen itt Torg/ som han fingo kiöpa Maat på öfwer heela Winteren/ men thet räckte intet längre än til Jul/ och bleff tå sedan trängt om Maat; förty Landet är armt på Matwarur. Tå foor Konung Sigurd til det Castellet som Jarlen ägde/ men han flydde sin kooß/ förty han hade lijtet Folck: Ther bekom Konung Sigurd Proviant och nog byte/ hwilcket han låt flyttia til sina Skep; begaff sig thedan/ och seglade Wåster för Spanien. När han seglade för Spanien/ kommo Wiickingar och mötte honom med Galeyor/ och lade Konung Sigurd til Slagz med them; begynte altså förste gången slåås med Heedet Folck/ och want ifrån them 8. Galeyer: Som Haldor Skualdri såyer. Sedan hölt Konung Sigurd til ett Castell/ Sintri benämbdt/ hwarest han hölt ett annat Slag. Detta Castell ligger i Spanien/ och war ther vppå Hedet Folck/ hwilcket häriade på the Christna. Han want Castellet/ och drap alt Folcket/ thet som intet wille låta kristna sig. Ther bekom han mycket Byte: Som Haldor såyer. Sedan drog han til Lißbon/ det är een stoor Stad i Spanien/ halff Kristen och halff Heeden. Ther åthskillias then Kristna och then Hedna Spanien: Och alla the Härad/ som ther Wåstan före woro belägna/ äre alla Hedna: Ther hölt Konung Sigurd then tredie Slacktningen med det Hedniska Folcket/ och fick Seger/ bekom och så mycket Byte: Som Haldor såyer. Sedan drog han Wåster för then Hedna Spanien/ och lade til een Stad som heeter Alkasse/ och ther hölt han then 4. Slacktningen med Hedet Folck. Then Staden wañt han/ och drap mycket Folck: Såsom Haldor såyer. Sedan hölt han med Hääꝛen til Naursa Sunda/ hwarest Wijkingar lågo för them/ och hölt han ther thet femte Slaget; Som Haldor såyer. Sedan drog han til Södra Särckland/ och kom til then Öyen/ som kallas Fornunterta/ hwarest Hedningar och Morianer hade

satt sig i een Hohla/och för Ingången på Hohlan hade the giordt een Wägg vthaff Steen/hwar ifrån the drogo vthi Landet/och härieade wijda/ och flytte Roffwet i Hohlan/thenne Hohlan war inne i ett Berg: Dijt drog Konung Sigurd/och ther war högt til at gåå vp/ och Berget slutte fram öfwer Steenwäggen. Hedningarna förswarade Wäggen/och räddes intet för Nordmänerna/vthan kastade Steen och Skott vnder sina Fötter neder på them. Men Nordmännerna begofwo sig intet vpp. Tå togo Hedningarna Gyllenduck/och dyrbare Håfwor/ boro them vth på Wäggen/ skackade det åth Nordmännerna/ och skreeko på them/ medpåmanande. Konung Swen tog twå Båtar/ som Barckar kallas/ drog them på Berget/ ofwan för Helles-Dören/och lät sänckia them neder med Strängom bundos vnder Wrängerna och om Staffnarna: Sedan stego the så många in/ som rum fingo/ och läto Båtarna siga neder med Reepen/ för Helles Dören. Tå skoto och kastade the som i Båtarna woro/ så at Hedningarna måste begifwa sig neder aff Steenwäggerna och in i Hällen; Men Konung Swen gaff sig vp med heela Häären/ nederbrytande Steenwäggarna/ och kommo sedan in i Hällen. Tå flydde Hedningarna in Affwäggerna. Konungen lät föra dijt stoora Trää/ giöra Bål i Hälles-dören/och sättia Eeld ther vthi. När Eelden och Röcken twingade Hedningarna/ miste somliga sitt Lijff/ och deels lupo på Nordmännernas Swerd. Altså bleff alt Folcket dräpit/ bränt och til fånga tagit: Och Nordmännerna bekommo öfwermåttan Byte: Hwar om Haldor talar. Tillijka med Thorarin Stödtfäldt. Ther ifrån reeste Konung Sigurd til een Öö som Vnska heeter / ther hölt han then siunde Slacktningen/ och fick Seger: Som Haldor säyer. Ther ifrån drog Konung Sigurd til een Öö/ som Manerck heeter: Hölt ther then ottonde Slacktningen med Hedet-Folck/ och fick Seger: Som Haldor säyer.

CCCLIII.

Om Wåren ther efter/ drog Konung Sigurd til Sikileyglar/ och drögde ther länge. Ther war tå een Hertug wid nampn Roddgeir/ hwilcken fägnade Konungen wäl/ och bödh honom til Gäst. Dijt drog Konungen med mycket Folck/och bleff han ther öfwermåttan wäl emoottagen/så hwar Dag höltz Gästebod/och Hertug Roddgeir stod och tiente för Konung Sigurdz Bord. Then siunde Gästebodz-dagen / när alla woro komna til Bordz / tog Konung Sigurd Hertugen i Hand / ledde honom i Högsätet/och gaff honom Konungz-nampn/och all Rättigheet öfwer Sikileygaars Wälde; men tilförende hade ther warit Jarlar. Konung Roddgeir war rijck/ hade vnder sig heela Pul/ theslijkest och många Öyar i Girklandz Haaff: Han war kallat Roddgeir then Rijke. Hans Son war Wilhialm/Konung i Sikiley/ hwilcken länge hade stoor

Ofred

Ofred med Keysaren aff Micklagord. Konung Willhjalm hade tree Döttrar/men ingen Son. Een sin Dotter gaff han åth Käyser Henrick/ Keyser Henricks Son/ hwilckas Son war Fridrick/ som nu för een kort tijd sedan war Keysare i Romaborg. Then andra Konung Willhjalms Dotter ägde Hertugen aff Kaprs. Then tridie ägde Margrefwen aff Kussari; men Keyser Henrick dräpte them båda. Roddgier then Riikas Dotter/ ägde och Keyser Manuli i Micklagård/ hwilckas Son war Keyser Kirialags.

CCCLIV.

Om Sommaren seglade Konung Sigurd öfwer Gircklands Haff/til Jorsalaland/ och kom sedan vp til Jorsalaborg/ ther hitte han Konung Baldwina/ hwilcken fägnade honom wål/och reed med honom til then Heliga Floden Jordan/och sedan tilbakars til Jorsalaborg; Som Einar Skulaßon säyer. Konung Sigurd drögde länge om Höstken/ och in på Wintren i Jorsalaland. Konung Baldint giorde ett stoort Gästebod åth Konungen/och hans myckna Folck. Tå gaff Konung Balduin många Heliga Saaker åth Konung Sigurd; Nemligen/een Spån aff det Helige Korßet/effter Patriarchans Råd/ och swore the båda/ at det war aff det Heliga Korsset/ som Gud sielfwer bleff piinter på. Sedan bleff then Heligdomen gifwen åth Konung Sigurd/ effter som han först swor/ och 12. Män med honom/ at han skulle förfrämia then Kristeliga Troon effter sin högsta Förmågan/och instiffta Erckebiskops Stool i Landet Norrige/ om han så förmätte / och at Korsset skulle ther wara/ som then Helige Konung Oloff hwilades; Han skulle och gälla Tijonden wid Macht/och gifwa then och så sielff.

CCCLV.

Konung Sigurd foor sedan til sina Skep i Akursborg/ tå giorde och Konung Balduin sig resefärdig med sin Häär/ at reesa vth til Syrland/til een Heeden Stadt/Saet benembd/ på hwilcken Reesa Konung Sigurd och så begaff sig med honom. När Konungarna hade een liten tijd legat for Staden/ intogo the honom/ at han bleff them aff Hedningarna öfwergifwen/ och Konungarna ägnades han; men theras Krijgsfolck bekom det öfriga Rofwet. Konung Sigurd gaff Konung Balduin heela Staden: Som Haldor säyer; tillijka med Einar Skulaßon. Effter detta begaff Konung Sigurd sig til sina Skep/ och reeste ifrån Jorsalaland/seglandes Norr til een Öy som Kiper heeter/ hwarest han drögde een lång tijd/ foor sedan til Gircklånd/läggandes heela sin Häär vnder Angils-näs; ther han låg een halff Månad/ förty hwar Dag war rätt Medwind/at reesa Norder i Hafwet; men han wille bijda til theß Wädret något wende sig/ at han kunde sättia Seglen långs

 effter

effter Skepen/ alldenstund alla hans Segel woro med Silcke vthstofferade/ både thet som fram/ så och det som tilbakars wiste/ förty hwarken the som back/ ey heller the som framman til i Skepen woro/ wille see på then outhstofferade Stijdan på Seglen.

CCCLVI.

När Konung Sigurd seglade in til Micklagård/ så seglade han så när Landet/ som han kunde. Vppå Landet äre Borger/ Kastell och Torp at see/ meer än på något annat ställe; och såg Landzfolcket på Bögden alla Seglen/ at ther war inthet Rum emillan them/ vthan hwart följde på annat/ som een Wägg. Alt Folck stod vthe/ och såg på Konung Sigurdz Seglats: Keyser Kirialax hade och spört om hans Reesa/ låt förthenskul vplåta Micklagårdz stoora Port/ som Gullwarta heeter/ hwar innom Keysaren sielff skulle rijda/ när han hade länge warit borto/ och bekommet stoor Seger. Keysaren låt lägga Päll på alla Gator/ alt ifrån Gullwarta och til Lactiama/ det är det förnämsta Keysarens Palatz. Konung Sigurd sade til sina Män/ at the skulle rijda drambliga/ (högfärdelligen) in i Staden/ och låtas som them hwarcken nytt Maneer eller någon Heligheet beweckte/ hwilcket the och efterkommo. Med sådan Prydnat reed Konung Sigurd inn i Micklagård/ och til Keysarens förnämsta Palatz: Hwarest the blefwo wäl vndfägnade. Ther drögde Konung Sigurd någon tijd bort åth; Tå sende Keysaren Män til honom/ och låt fråga/ antingen han wil anamma 6. Pund Gull aff Keysaren/ eller skulle han låta hålla een Leeck/ som han war wan at låta leecka på Padreime? Konungen vthwalde Leecken. Sendingeboden sade/ at Keysaren kostade thenne Leecken intet mindre än så mycket Gull som förr skrefwet står. Keysaren låt giöra färdigt alt hwad til Leeken hörde/ och affwop then med allas största Behag/ at Konungen want i hwar theras Leeck. Drotningen ägde halfwe Leecken/ och hennas och Keysarens Män kämpades om/ hwilcken bäst skulle kunna leecka. Gyrkarna sade/ at när Gyrckia Konung winner i flere Leeckar Padreime/ än Drottningen/ tå lärde Konungen winna Seger/ när han reeste i Häärferd.

CCCLVII.

The som hafwa warit i Micklagård/ och sedt på thenna Padreime/ såya/ at han är sålunda giordt: Först är een hög Wall kring om een slätt Plan/ nästan så wijd som een Tunnwall/ och är rätt trin: Ther innan före är een Wägg/ på hwilcken Folcket sitter/ men sielfwa Speelet eller Leecken står in på then sletta Planen. Ther spelas åthskillige gambla Handlingar: Om Asianer/ Wolsungar och Giuckungar. Detta är giordt aff Koppar och Metall/ med een så stoor Konst/ at alt tycktes

som

som thet är lefwandes / när det kommer i Spelet. Thet synes och/ som Menniskiorna skulle rijda i Busften. Ther skiutas/ såsom och spelas åthskilliga Harpo-leekar/ och många handa Påfund.

CCCLVIII.

Thet säyes at Konung Sigurd skulle eengång binda Keysaren til Gäst: Tå beder han sina Män tilreda all ting på det bästa Sättet: Han låt och alt det tilskaffa/ som tienliget tycktes wara/ at pläga een rijck Man med: Han bad them och gå dijt/ som Wed kiöptes/ förty then lärde och behöf was. The swara/at hwar Dag komma in många Laß i Staden/ at man intet hafwer behoff bära någon fara ther om. När the nu skulle bruka Weeden/ war han all borto/ hwilcket Konungen bleff gifwet tilkiänna. Han beder them fresta/ om the kunde få kiöpa Wallnötter/ förty äfwen så wäl kunde the bränna. The gingo och kiöpte så mycket the wille. Sedan kom Keysaren och hans förnämste Män/ hwilcka åthskillig Heder wederfors/ och Konung Sigurd plägade them med högsta Flijt/ hwilcket när Keysarens Dotter befant/ at ingen Ting fattades/ skickade hon sina Tiänare/ at förnimma/ hwad the hade til bränna? The kommo til ett Huuß fult med Walnötter/ hwilcket the säya åth henne. Hon sade; Vthan twifwel är thenna Konungen stoormodiger/ och ingendeel lärer han spara/ som honom kan til äh-ra ländar. Ingen Weed brinner bettre än detta. Keysarens Dotter hade och detta giordt på Prooff/ at see hwad Råd han kunde påfinna.

CCCLIX.

Effter detta giorde Konung Sigurd sig Reeserdig heem åth/ och gaff Keysaren alla sina Skep. På det Skep som Konungen hade styrt/ woro förgylte Hufwud/ hwilcka sedan blefwo satta i Petters Kyrckia. Keysaren gaff Konung Sigurd många Hästar igen/ och fick honom Följe öfwer alt sitt Rijke. Tå reeste Konung Sigurd ifrån Micklagård/ men een stoor hoop aff hans Folck bleff qwar och lät besolla sig. Konung Sigurd reeste först vthan om Bolgarar Land/ (Bulgarien/) Sedan Vngara Land / Spanomanna- Swafa- och Beigerland/ hwarest han fan Luzarium/ Keysaren aff Rom: Han fägnade honom wäl/ och fick honom Följe öfwer sitt Rijke/ han lät och hålla åth honom Torg/ om honom behöffoes något kiöpa. När han kom i Sleßwijck i Danmarck/ gorde Eiliff Jarl honom et hederligit Gästebod. Detta tildrog sig wid Mitsommars-tijden. J Hedaby fant han Nikulas Dana Konung/ hwilcken honom följde sielff Norder til Jautland/ och gaff honom ett Skep/ med alt theß Behör/ hwilcket han hade til Norrige. Altså kom Konung Sigurd heem i sitt Rijke/ och bleff wäl vndfägnad. Nu säyer Folcket / at ingen hederligare Reesa hade warit giord vhr Norrige/ än

thenna.

thenna. Tå war han 20. åhr til sin ålder. Try åhr hade han warit på thenna Reesan. Oloff hans Broder war tå allenast 12. åhr.

CCCXL.

Konung Eystein hade i medler Tijd giordt mycket nyttigt i Landet/ så långe Konung Sigurd war på Reesan. Han hölt Muncka-lefwerne på Nordnäs i Biorgwin/ och lade ther vnder mycket Fåå: Ther låt han och bygga Mikials Kyrckia; ett hederliget Steenmönster. Han låt och giöra Postola Kyrckia i Konungens Gård/ thesslijkest och then största och hederligaste Hall vthaff Trää/ hwars macke intet hade warit i Norrige. Han låt och så giöra een Kyrckia på Agdanäås/ tillijcka med Wircket och Hamnen/ som förr war ohöslig. Han låt giöra Nicolai Kyrckia i Nidaros/ i Konungens Gård/ hwilcket Huuß mycket nätt bygdes. Han låt och så giöra Kyrckior på Wagam och Halogaland/ och lade Prowendo ther til. h. e. proventus, reditus, praebenda.

CCCLXI.

Konung Eystein skickade Bod til the förnämste Män på Jämpteland/ biudandes them til sig/ och fägnade alla them/ som kommo med stoor Blidkesamheet/ gaff them och Begåffningar/ låckandes them sålunda til Wänskap med sig: Wid hwilcket när the blefwo wanse/ foro the til honom/ och bekommo Skenker; men sombliga skickade han Begåffningar/ och kom sig sålunda i Wänskap med alla the/ som regerade Landet. Sedan sade han/ at Jämpterna hade ther vthi illa giordt/ när the wände sig ifrån Norriges Konungars Lydna och Skatskyldigheet/ begynnandes först ther vthaff/ at Jämpterna hade gifwet sig vnder Konung Håkan Adelsteens Fostra/ och warit sedan långe Skattskyldiga under Norriges Konungar. Vpräcknade ther hoos/ huru många Beqwemligheeter the kunna hafwa vthaff Norrige. På sidstyckten kom han så witt med sine Ord/ at Jämpterna tilbudo sig sielfwa/ at komma under hans Lydna/ föredragandes honom sin Nöd och Fattigdom; och theras Taal drabbade så tilsamman/ at Jämpterna gofwo alt Landet vnder Konung Eystein/ swärjandes honom ther på Eedar: Hwilcket sedan hafwer hålles. Konung Eystein war skiön til sit Ansickte/ hade stoore blå ögon/ bleckt och krullot Håår/ war intet mycket hög/ men kloock och förståndig på alla gambla Stadger och Domar/ wältalig/ råd-snäll/ kloock i sina Ord/ glad-lynt/ ödmiuck/ täck och wänsäl hoos hwar Man: Han ägde Ingeborg Gutorms/ Steigar Thores Sons Dotter: Theras Dotter heet Maria/ hwilcken ägde Gudbrand Skaffhaugs Son.

CCCLXII.

Vthaff detta efterföllande kan man merckia/ huru wänhulle och ödmiuck

ödmiuck Eystein war: Een Man wid nampn Iswar Ingemundßon/ Ißländisk / förståndig / Attstår / (aff stoor eller hög Ätt och Släckte.) och Skald/ war hoos honom i god Wänskap/ som merckias kunde/ at thenne Mannen bleff olustig: Hwilcket när Konungen befant/ lät han ropa honom til sig/ frågandes hwarföre han woro nu så sorgse fram för än tilförne / när han war hoos honom? Wij hade alltijd/ sade han / Lust aff tina Ord/ säg oß nu för thenskuld/ hwad tu sörier? Han swarar: Hwad det är/ Herre/ må iag intet säya. Konungen sade; Så månde iag gissa thet; äro några the Män/ som tu hafwer Afwund på? Han nekar ther til. Tyckes tu tå hafwa mindre Wyrdning hoos mig/ än tu wilt? Han säyer intet så wara. Hafwer tu seet några the Saaker/ som tig så högt gå til sinnes/ at tu tycker det illa wara? Han nekar. Wiltu draga til några andra Höffdingar? Han säyer det icke heller så wara. Tå sade Konungen; Nu blifwer Gåtan swarare: äro några Qwinnes-persohner/ antingen här i Landet eller annorstädes/ som tu wilt slå tijn Lijt til? Han swarar/ det är så. Konungen sade: War intet sorgse ther öfwer: Strax när Wåren begynner/ må tu fara til Ißland/ och skal iag få tig Penningar och annat godt/ med Breff och Insegel til them/ som ther öfwer råda/ ty iag weet ingen/ som icke skulle låta böya sig aff mit wänliga Taal/ eller och trugande. Han swarar; Thet står beswärligare til/ Herre/ än så: Det är min Broders Hustru. Konungen sade; Thet wilia wij intet; Intet rådar iag ther til. Effter Julen skall iag reesa til Gästebod/ och faar tu tå med mig/ så skalt tu få see många höfliga Qwinfolck/ och om det intet är Konungabarn/ skal iag skaffa tig them tilhanda. Han sade; Thet är än tå beswärligare/ at alltid/ när iag seer fagra och dåyelga Qwinfolck/ så minder iag mig på then andra/ at min Harm blifwer större ther igenom. Konungen sade; Tå skal iag få tig några Gödz til at föreståå/ at tu kunde ther igenom dröya Tijden. Han sade; Intet hafwer iag lust ther til. Konungen sade; Tå skal iag få tig Penningar/ at tu må draga til främande Land/ dijt tig behagar. Han sade sig det och intet wilia. Konungen sade/ Nu blifwer här större Beswär/ at föröka något hoos tig/ aldenstund iag hafwer vpletat så myckett iag kunde. Doch är ännu ett/ hwilcket ringare är än alt det/ som iag tig budet hafwer: Kom hwar Dag/ när iag sitter til Bordz/ til mig/ om iag icke sitter öfwer swåra Saaker/ så skal iag taala med tig om thenna Hustrun/ alt hwad iag kan ihogkomma: Det skeer så vnder tijden/ at man förwinner Harmen / och ther om talas offta: Thet skal och ther med fölia/ at tu skalt aldrig obegåfwat bortgå. Han swarar/ Thenna Wilkoren wil iag emoottaga/ Herre/ och hafwen Tack för eder Omsorg. Thetta efterkommo the altijd/ när Konungen intet satt öfwer swåra Saaker / at han talade med honom/ vthrotade hans Harm/ och giorde honom glad.

CCCLXIII.

Konung Sigurd war een stoor Man til sin wäxt/ brun på Håret/ höflig/ men intet fager/ wäl waxen/ fååtalig mestendels/ ödmiuck troofast/ vthan Bedrägerij/ sedig/ spackfärdig/ beställningzsam/ straffsam/ hölt wäl Lag/ mild på Fåå/ riick och nampnkunnig. Konung Oloff war een hög och smal Man/ dåyelig til Ansicktet/ glad/ ödmiuck och wänsäll. När thessa Bröder/ Eystein/ Sigurd och Oloff woro Konungar i Norrige/ afladdes många Pålägningar/ som Swen Alfife Son hade lagt på Allmogen/ när han war i Norrige/ hwar vthaff the bleffwo wänsälle hoos gemeena Man.

CCCLXIV.

Thet säyes/ at Konung Sigurd bleff eengång olustig/ så at man näpligen fick tala med honom/ och han satt intet länge til bordz/ hwilcket hans Wänner och Rådmän föll tungt/ och budo Konung Eystein/ at han wille vthransaka/ hwar vthinnan hans Olustigheet bestod. Eystein swarar och säyer sig tyckia thet wara swårt/ at vthransaka det hoos Konungen: Ooch för andras Begäran skul/ wil han det efterkomma. Eengång frågar han honom/ huru det wiste til med hans Olustigheet/ och sade/ at många therföre sörta: Nu wilia wij weeta/ hwad det är: Hafwer tu några tijdender sport/ som något högwicktige äro? Han säyer thet intet så wara; Kan skee Broder/ sade han/ at tu wilt reesa vhr Landet/ och skaffa tig större Rijke/ såsom wår Fader giorde? Han säyer ney ther til. Äro några Män/ som tu är wred på? Han säyer det icke heller så wara. Så wil iag weeta/ om tu hafwer drömpt något som tig giör olustig? Han säyer det så wara. Säy mig det/ Broder/ sade han. Intet säyer iag tig det/ uthan tu råder som thet är/ mon iag tå grant weeta/ om tu råder rätt. Han sade; Det är stoort Beswer/ Herre/ at sittia för tin Wrede/ om iag intet kan rådat; thes tikest och detta/ at Folck blifwer olustigt öfwer eder Olustigheet: Ooch wil iag wåga på eder Mißkund/ fast iag intet råder/ så at det kan eder lijka. Han swarar; Thet drömbde iag. Mig tycktes/ at wij Bröder såto alla på een Stool för Krist-kyrckia/ Norder i Kaupang/ tå syntes mig/ som Konung Oloff then Helige wår Frände/ gick vth vhr Kyrckian/ klädd vthi Konungzlig Skrud/ med ett skinande Ansickte/ han war och blijd/ och gick til Oloff wår Broder/ tog honom i Handen/ och sade blijdeliga; Faar med mig/ Frände.

Sedan syntes mig at han gick in i Kyrckian med honom; Men efter een lijten stund kom han vth igen/ gick til tig/ Broder/ och sade/ at tu skulle gåån med honom/ tå war han intet så blijd/ som then förriga gången/ och i gingen in i Kyrckian. Tå wäntade iag/ at han skulle

skulle koma emot mig/men det skiedde intet. Tå kom Rådhoga och Wanmächtigheet öfwer mig; hwar wid iag wacknade. Eystein swarar: Således råder iag/ Herre; At Stolen bemerckte wårt Rijke. Men tå tig syntes Oloff wår Broder/ först blifwa ledd i Kyrckian/ och Konung Oloff kom bliid emoot honom: Tå lärer han icke länge lefwa/ och hafwa godt för handen/ alldenstund han är wänsäll/ ung/ och hafwer lijtet vthstådt/ lärer och Konung Oloff hielpa honom. Tå han syntes tig at komma emoot mig/ med icke så stoor Blidkheet/ så lärer iag lefwa några Wintrar längre/ doch blifwer iag intet gammal; och meenar iag at hans Ansickte skulle wara öfwer mig/ aldenstund han kom emoot mig/ doch woro det intet med så stoor Blomma/ som han giorde med Oloff/ förty iag hafwer mycket Ondt bedrefwet/ och Budorden brutet. När tu nu tyckte honom dröya/at komma emoot tig/ gissar iag/ thet skal icke bemärckia tiin Salighetz Förhopning/ vthan kan hända/ at tu råkar vthi några Beswärligheeter/ aldenstund tu tyckte tig see någon Oimba/och Frucht kom på tig/ och at tu råder längst öfwer detta Rijket. Tå sade Konung Sigurd/ Wäl och förståndigt är Rådt/och efter thenna Rådningen är wäntandes at måssedeelen skal gåå. Sedan begynte Konungen blifwa något lustig.

CCCLXV.

Sigurd Hranasson bleff oense med Konung Sigurd: Han hade giord några Reesor til Finland/ förty han war Slächt med them. Han hade och länge warit theras Wän/ och giort them Bijstånd vthi många måttor. Han war och mycket förnäm Man. Det tildrog sig/ som offta kan hända/at onda Meniskior förde det för Konung Sigurdz Öron/ at han månde illa fara med Finska Skinnen/ och tilägnade sig meera ther aff/ än tiänligit war. The talade ther om så länge hoos Konung Sigurd/at han bleff honom fiendtlig/ och skickade Bod efter honom. När han kommer til Konungen/säyer han: Intet tänckte iag/tu skulle så löna mig med stoora Förläningar och Ähra/ at tilägna tig hwad mitt är/ eller hafwa ther mehr aff/än tig war efterlåtet. Sigurd swarar; Intet är det sant/Herre/ som eder är ther om sagt: All then deelen som eder tilkommer/ hafwen i vpburet. Konungen sade/ Intet läter tu här med låta beweka tig; Saaken är annorledes och högre angiwen. Ther med skiljas the åth. Lijten tijd ther efter/ för goda Wänners skul/ hade Konung Sigurd thenne Saaken fram i Biörnwin emoot Sigurd Hranasson/ och wille giöra honom Landzflycktig. När nu så stoor Fara war förhanden/ drager han til Konung Eystein/ och föredrager honom/ hwad Skuld Konung Sigurd wille gifwa honom/ bediandes/ at han wille wara på hans Siida. Konung Eystein sade thet wara beswärliget at tala emoot sin egen Broder. Wijdare säyer han/

thet war långt ther ifrån/ at han antingen håller med eller emoot ythermna Saaken / förty Konung Sigurd och han äro ther ythinnen lickmätiga Målsägare : Men för thin Nöd- och wår Mågsämia skul skal iag tillägga några Ord: Hitter förthenskul Konung Sigurd/och beder honom. Skona Mannen/och fördraga theras Mågsämia. Sigurd Hranasson ägde Skialdwör/ theras Faders Syster/ han wille och böta så mycket/ som Konungen woro nögd med/ fast han intet wiste wara sig skyldig til Saaken: Och bad Konungen påminna sig theras långwarige Wänskap. Konung Sigurd säyer det wara mehr och högre aff nöden/at straffa ett sådant Brot. Konung Eystein sade; Om tu/ Broder/ wilt gå til Rätta med honom/och straffa sådant/ så är det rättast/ at Sigurd åthniuer sina Wittne i Saaken på Tinget/och dömma heller ther/ än på Mötet : Förty Saaken kommer mehr til Landzlagen än Biarckö yRättan. Tå sade Konung Sigurd / Hände kan/ at thenna Saaken står så aff sig/ som tu säger/ och låre wij tå vthföra henna på Tinget: Ther med åthskildes Konungarna/ och hwarthera hade sin Meening. Tå stämbde Konung Sigurd Saaken til Arnarnäs-Ting/ och årnade henne vthföra ther. Konung Eystein drog til Tinget. När Saaken kom fram för Domen / swarade Konung Eystein/ at han föll på Sigurd Hranasson. Tå begärade Konung Sigurd/ at the skulle fälla Dom ther på. Konung Eystein swarar; Jag meenar/ at här på Tinget skulle wara the Män/ som så bekandta äro i Norriges Lag/at intet böör dömas någon Ländamån Biltogan på detta Tinget/och skal'er nu Saaken för Lag/ så at alla kunna förstå Sanningen. Tå sade Konung Sigurd; Mycket windlägaer tu tig om thenna Saaken/ Konung Eystein : Icke för thenskul skal hon fram blifwa hållen/ fast det kostar större Möda än iag tänckte/ doch wille iag gierna/ at han kunde blifwa Saakfäld på sina egna Ägor. Konung Eystein sade ; Lijtet troor iag thet skal wara/ som intet lårer få Framgång/ om i willien fölia så många stoora Bedrifter som i hafwen bedrifwet: Men thet är til wäntandes/at fåå och små skola här emoot stånda. Ther med skilias the åth. Effter detta stämbde Konung Sigurd Gula ting/ och kom dijt sielff/ theslijkest och Konung Eystein: Nu blifwo här många Stämner omgiorda aff förständiga Män / och Saaken ransakades för Lagen. Konung Eystein införer/at alla the Män/ som någon Biltoga Saak warder gifwen/skulle dömas i Fråstatingz Lagen/the som någon hade brutit på Halogalandt/ och sålunda giör han Saaken om intet. Ther med skiltas the åth/ båda wreda: Och Konung Eystein drog Nord til Trändheim/men Konung Sigurd stämbde til sig alla Ländamän/och theras Huußkarlar/han nämpt ner yhr hwart Fylcke Sönnan yhr Landet mycket Folck/med hwilcket han håller Nord vth med Landet/alt Neder på Halogaland/willandes gå så skarpt til Wärcka/ och giöra Sigurd

Land-

Landflycktig/ ther Nord på sina Ägor. Han stämde til Ting på Hräffnista alla Haleingar och Raumzdaler. K. Eystein giör sig ferdig i Kaupang med mycket Folck/ söker Tinget/ tager Fullmackt med Handslag aff Sigurd Hranasson/ at sökia och förswara heela Saaken. På detta Tinget framförda the på bada Sidor/ hwar sin Saak. Tå frågade Konung Eystein Lagmännerna / om then Lag finnes i Norrige/ at Bönder skulle döma Konungzliga Klagemål / när then eena bagsöker then andra. Jag framförer Saaken med Wittne/ at Konung Sigurd hafwer Saak med mig/ och icke med Sigurd Hranaßon. Lagmännerna säya/ at Konungzliga Käremål böra ståå til Eyra-ting i Nidaroß: Konung Eystein sade sig så förr hafwa tänckt/ och ther til han hera rättan Domb i Sigurd Hranassons Saak. Konung Sigurd sade: Så mycket Omack som tu wilt giöra mig/ så skal iag theß hårdare efftersölia. Nu draga bada Parterna Söder til Kaupang/ och bleff tå stämbd åtta Fylckna-ting. Konung Eystein war i Byen/ och hade mycket Folck/ men Konung Sigurd låg på sina Skep. När the skulle gå til Tingz/ bleff Grud satt/ och war tå Folcket kommet. Tå stod först vp Thorberg/ Swen Bryggiefotz Son/ bar fram Wittne/ at Sigurd hade vnostucket något aff Finna-skinnen. Tå stod Konung Eystein vp/ och swarar: Fast thenna Saaken är san/ som tu frambär/ hwilcket iag doch icke weet/ med hwilcken Sanning thenna Wittnesbörd är. Så hafwer liikwist Saaken warit vthödd på tree laglige Ting/ och möter nu på det fierde. Therföre vthkräfwer iag aff Nämbden/ at hon dömer Sigurd oskyldig. Det bleff efftertkommet. Tå sade Konung Sigurd: Jag seer/ at Konung Eystein hafwer framfört thenna Saaken med Lagkrockar/ hwilcka mig obekandta äre/ och förthenskul är nu then eena Saaken igen/ med hwilcken iag/ kan skee/ är mehra wan än Konung Eystein/ och skal nu then framhafwas. Ther med wänder han om til sina Skep; kastar Tiälden aff sig/ och lade vth til Holmen/ hwarest han hölt Ting/ och säyer / at näst efterfölgande Morgon skola the lägga in i Iluwalla/ Landstiiga ther/ och slåås med Konung Eystein. Om Qwällen/ när Konung Sigurd satt til Bordz på sitt Skep/ tå föll een Man på Öfwerlopet fram i Förrummet/ och tog om Konung Sigurdz Foot: Thet war Sigurd Hranasson/ och bad tå Konungen giöra med sig/ som han wille. Tå gick Magni Biskop/ Malmfrid Drottning och många Höffgingar fram/ bediandes om Grud på Sigurd Hranassons wägnar: Och för theras Böön tog Konung Sigurd honom vp/ låt honom swäria sig Eed/ och hade honom med sig Söder i Landet. Om Hösten gaff Konung Sigurd honom Förloff til at reesa heem; Ther til gaff han honom Sysla för sin Hand/ och war alltijd sedan hans Wän. Effter detta war öfwerstadt/ bleff Kierleeck och Sämia med Bröderna.

Om Konung Eystein och K. Sigurd. CCCLXVI.

KOnung Oloff bleff siuck och dödde/och är han begrafwen i Nidaros i Kristkyrckia; Han bleff mycket begråten. Sedan rådde the twå Konungar öfwer Rijket/Eystein och Sigurd/men förr hade the trij warit Konungar i tolff åhr; Fem sedan Konung Sigurd kom i Landet och siu förr. Konung Oloff war 18. åhr när han dödde/ och war det then 11. Calendas Januarij. När Konung Eystein hade warit een Winter öster i Landet/ och Konung Sigurd satt tå Norr i Sarpsborg. Een rijck och förmögen Bonde wid nampn Oløff i Dali/ och bodde i Aumund i then stoora Daalen/ ägde 2. Barn: Hans Son heet Håkan Fauchter/ men Dotteren heet Borghilder/ mycket deyelig/ wiis och frod. Oloff war långe om Winteren med sina Barn i Borg/ och Borghudr war gierna hoos Konungen/ och talade med honom. Om theras Wänskap woro åthskilliga Meeningar. Om Sommaren effter foor Konung Eystein Norr i Landet/ och Konung Sigurd öster. Then effterkommande Wintren war Konung Sigurd öster i Landet/och satt mestendeels i Konunga Hello/ och förstärckte mycket then Kiöpstaden. Han låt giöra ther ett stoort Castell aff Torff och Steen/ och grafwa Dijke ther kring-om. J detta Castell eller Skans/ låt han bygga Huuß/ tillijka med een Kyrckia. Thet Heliga Kors låt han wara i Konunga Hello/ hwar vthinnan han intet hölt sina Eedar/som han hade sworit i Jorsolaland;men Tijonde och mestedeelen aff det andra/giorde han: Men at han satte Korsset öster wid Lanzd-endan/ kom så til/ at han mente ther skulle wara then starckaste Landwackten/ hwilcket doch kom honom til thet största Oråd/ at sättia een sådan Heligdom vth vnder Hedningarnas Wåld/ hwilcket sedan pröfwades. Borghild Oloffs Dotter hörde det Rycktet/ at man talade illa om henne och Konung Eeystein/för theras Samtal och Wänskap skull / tå foor hon Borgar/ fästade til Järns/ och bar thet för thenna Saaken skull/och bleff wäl skiir. (reen/frij för Rycktet.) När Konung Sigurd sporde det/reed han på een Dag twå stoora Dagzreesor/ kom i Dali om Nattetijd til Alaff/ och tog henne til sin Frilla/ och hade henne bort med sig. Theras Son war Magnus/ som sändes til at vpfostras i Biarcköy på Halogaland/ til Bidkund Jonßon/ hwärest han vpföddes. Magnus öfwergick alla andra i deyeligheet/ han war och tideliga mogen til sin Wäxt och Styrckia. Konung Sigurd fick Malmfrijd/ Konung Harald Waldimars Sons Dotter

Dotter/östan ifrån Holmgård. Haraldz Moder war Drotning Gyda then Gambla/ Konung Haraldz i Engeland Gudina Sons Dotter. Malmfridz Moder war Drottning Christin/ Inga/ Swea Konungz/ Steinkilßons Dotter. Malmfridz Syster war Ingebiorg/ som ägde Knut Laward Dana-Konung/ Eyrick Eyguidßon. Knutz och Ingibiorgars Barn woro Waldimar/ som Konungadömet tog i Danmarck/ efter Swen Eyrickßon: Margret/ Kristin och Katrin. Margret fick Stigr Huitaled: Theras Dotter war Kristin/ som ägde Karl Sörckwißon/ Swea Konung: Theras Dotter war Konung Sörckut.

CCCLXVII.

Konung Eystein och Konung Sigurd drogo båda samptliga til ett Gästebod på Upland/ och hade hwar sina Gårdar för sig: Theras Wänner sagade så/ at the skulle wara båda til sammans i Gästeboden/ eengång hooß hwarthera/ och woro the först på Eysteins Gård. Om Afftonen/ när man begynte dricka/ war Mungatet (Ööl) intet gott/ och förthenskul woro alla tysta. Tå sade Konung Eystein; Hwarföre är man så tyst? Det är Öölseed/ at man giör sig lustig/ och willa wij taga oß någon Ööl-roo/ och lårer tå någon Lustigheet bliffwa aff. Broder Sigurd! Det lårer alla bäst behaga/ at wij begynne något lustigt Taal: Konung Sigurd swarar nästan kort: Bruka tu Mun som tig behagar/ men lät mig få tiiga för tig. Konungen sade; Een sådan Öölseed hafwer förr waret/ at man hafwer taget sig sina Lijkar til at dricka med/ och nu wil iag och så låta här tilgå. Konung Sigurd teg stilla: Thet seer iag/ sade Konung Eystein/ at iag måste begynna thenna Uppåggelßen/ och skal iag taga tig Broder/ til min Man/ ty lika Namn hafwe wij båda/ och lijka Ägedom/ iag giör och ingen åthskilnad på wår Ätt eller Uppfostrande. Tå sade Konung Sigurd; Minnes tu det intet/ at iag kunde knocka Ryggen aff tig/ om iag wille/ fast än tu war een Winter äldre än iag. Konung Eystein swarar; Intet minnes iag det: Uthan det minnes iag/ at tu kunde aldrig leeka thet/ som beswärligit skulle wara. Tå sade Konung Sigurd; Minnes tu/ huru det gick i Simmande/ at iag kunde qwäfwia tig/ om iag wille? Eystein sade/ intet sam iag ringare än tu/ och så wäl kunde iag kämpa i Simmande. Jag kunde och med Ißlägger/ så at ingen wiste iag/ then som skulle med mig kämpa/ hwarmed tu intet kunde meer än som et Nööt. Konung Sigurd sade; Een Höffdingzlig Idrott/ och mycket nyttig tyckes mig thenna wara/ at kunna wäl skiuta med Boga: Jag meenar at tu icke skulle spänna min Boga/ fast tu spiarnade i honom med Fötterna. Konung Eystein sade; Intet är iag så starck med een Boga som du/ men mindre skal åthskilia wårt rättskiutande/ och mycket better kan iag med Skidor än tu. Konung Sigurd sade; Stoor åthskildnat giör iag

ther på/ Höffdingligare år/ at wara stoor ibland Starcka/ och Wapn-föör mehr än andra Män/ the synas och kiännas wål igen/ ther många komma samman. Eystein sade; Intet år det mindre/ at wara bekant igenom sin Dåyelighcet/ hwilcket mig tyckes wara Höffdingliget/ förty Dåyelighect år the båste Kläderna/ theslikct kan iag och mycket bättre ythföra mit Taal/ och är iag slått i mina Ord. Konung Sigurd sade; Thet kan wål wara/ at tu hafwer lärdt flere Lagkrockar/ förty iag hafwer tå annat Arbete/ ingen förwijtar tig heller thet/ at tu åst nog slät i Munnen/ men det såya många/ at tu håller icke alt förfast tina Ord/ och fögo må man sättia sin Troo til/ hwad tu lofwar/ när een är tilstädes/ hwilcket intet år Konungzliget. Eystein såyer; Thet kommer så til/ at om man framteer sina Käremåhl för mig/ så täncker iag så at sluta i hwars och eens Saack/ som honom båst kan lijka: Tå kommer offta een annan/ som med thenna Saak hafwer/ och måste man tå Jemka så/ at then båda lijkar: Ther til och/ lofwar iag thet/ som iag blifwer beden om/ förty iag wil/ at alla skola fara glada ifrån mig. Juller seer iag thet Willkoret/ om iag wil giöra som tu/ at lofwa alla ondt. Jag hörer och ingen Klaga ther om/ at thet ju blifwer efterkommet. Sigurd sade; Det hafwer warit Folckz Taal / at then Reesan/ som iag giorde ohr Landet/ war hederlig/ men tå satt tu hemma/ som tijn Faders Dotter. Eystein sade; Nu tåg tu på Boldan; Intet skulle iag hafwa kommet på detta Talet/ om iag hade intet weetat swara ther til. Thet war lijkare/ at iag afferdigade tig hemman ifrån/ som min Syster til at giftas/ innan tu blifwer ferdig. Sigurd swarar; Monne tu intet hafwa hört/ at iag hölt några Slacktningar i Sercklandi/ och fick iag Seger ther til och många sköna Gåfwor/ som aldrig tilförende hafwa kommet hijt i Landet. Jag bleff och ther måst wyrdnat/ som iag kom til the förnämste Män. Men iag meenar/ at tu ännu intet hafwer hleypt Heimdreganum. Eystein swarar; Spott hafwer iag/ at tu hölt några Slacktningar uthan Landz; Men nyttigare war det för wårt Rijke/ som iag giorde/ alldenstund iag uprättade fem Kyrckior aff Grundwalen/ ther til Salen i Biordwin: Jag giorde Hampn wid Nidarnåås/ ther som förr war ofarandes/ och behöffdes doch thy alla/ som reeste Nord och Söder i Landet. Jag giorde Stapelen i Sundholms-Sünd/ så länge tu bryttiade (sönderhögst) Morianerna för Fanen på Sarckland; Hwilcket iag meenar litet gagn wara/ för wårt Rijke. Sigurd sade; Jag giorde min Reesa långst til Jordan/ sam öfwer åen/ och på Backen war ett Kiärr/ på hwilckens Brädd iag knytte tig een Knut/ Och sade iag så förr/ at tu/ Broder/ skulle lösa honom/ med ett sådant Förtaal/ som ther öfwer war giort. Eystein swarar; Intet lärer iag lösa then Knuten: Men bundet kunde iag tig then Knut/ som tu mycket mindre skulle hafwa löst/ när tu seglade med ett Skep ibland min

Häär/

Håår/ tå tu kom i Landet. Effter detta tystnade the båda/ och woro något vense.

CCCLXVIII.

Flere Saaker tildrogo sig i Brödernas Widskipter/ at hwar thera framhade sig sielff/ och wille wara mehr än then andra/ men doch höltz Fred emillan them/ så länge the leffde. Konung Swen drog til gästning på Vpland/ hwarest woro giorda några Lögar. När Konung Sigurd war i Lögen/ och war öfwer Karet tiäldat/ tycktes honom som een Fisck skulle ränna hoos honom i Karet/ hwar vthaff han bleff ostadig/ Wetlös och leande/ hwilcket mycket offta kom på honom. Ragnhild/ Magnus Barfotz Dotter/ giffte hennes Bröder åth Harald Kiesia/ Erich then Goda Dana Konungs Son/ hwilckens Söner woro thessa; Magnus/ Oloff/ Knut och Harald.

CCCLXIX.

Thet är mångas Taal/ manligare och beställningsamare Män/ hafwer intet warit i Norrige/ än Konung Sigurd/ doch kom det så på det sidsta/ at näpligen kunde han ackta sit Skaplynde eller Hog/ at det iu gick stundum mycket öfwer Skreet/ men doch tycktes han altijd wara een merckelig Konung för sin Reesa skuld.

Thet tildrog sig een gång/ at K. Sigurd gick ifrån Skytning/ til Afftonsång/ och war Folcket mycket drucket och gladt/ och satt vthe för Kyrckiodören/ siungandes Afftonsången/ hwilcken trögt gick för sig. Konungen sade; Hwad för Karl är thet/ som ther vthe hoos Kyrckian är i een Fäld? The sade sig thet intet weeta. Tå sade Konungen: Willer han Wijsdommen/ eller wälder wiisa Karl i Fälden? Karlen går tå fram/ och swarade med een Wiisa. Konungen sade; Kom til mig i Morgon/ när iag sitter och dricker. När Natten war leden/ foor Ißländingen/ som sedan bleff kallat Thorarin Stödtfäld/ och kom til Dricke-stugan. Een Man stod vthan för Dören/ hafwandes ett Horn i Handen/ och sade til Ißländingen; Konungen säyer/ at tu skalt yrckia een Wiisa/ förr än tu går in/ om tu elliest wilt bekomma någon wänlig Begåffning aff honom/ och qwäda om een Man som Håkan Sarkeßon heet/ och kallas Talgstrut; och skalt tu tala thet om i Wiisan. Karlen/ som med honom talade/ heet Arne Fiöreskeiff. Sedan gingo the in: Thorarin gick för Konungen/ och qwad een Wiisa: Hwilcken går ther på vth/ som Arne sade honom. Konungen sade; Thet hafwer iag aldrig taalt/ och vthan twifwel hafwer någon narrat tig/ hwarföre är miin Meening/ at Håkan betalar tig Omacket/ och gack till hans Fölie. Håkan sade; Han skal wara wällkommen til oß;

förty iag weet wäl/ hwar ifrån det är kommet/ tager sedan Ißländingen/ och sätter honom emillan them. När något leed på Dagen/ och the begynte blifwa druckna/ sade Håkan/ tycker tu Ißländing tig wara mig något skyldig/ eller tyckes tig icke/ Snaror hafwa warit lagda för tig? Han swarar: Wist tyckes mig/ at iag är eder något skyldig. Tå skola wij wara förlijckta/ om tu yrckar een Wijsa om Arna. Han sade sig wara ther til alt beredd. The gingo för Bordet/ ther som Konungen satt/ och han qwad een Wijsa. Arne stod straxt vp/ drog Swerdet/ och wille hugga honom. Håkan bad honom wara stilla/ sade/ honom kunna det minnas/ at hans Deel bleff mindre/ när the kämpades-tilsammans. Sedan gick Thorarin för Konungen/ och sade/ at han hade yrckat een Drapa om honom/ bediandes at Konungen wille lyda på then samma/ hwilcket han och giorde. Hon bleff kallat Stödfäldz-Drapa. Tå frågade Konungen/ Hwart han wille hän? Han sade hafwa ärnat sig Söder til Rom. Konungen gaff honom många Penningar/ och bad honom komma til sig/ när han kommer igen/ sade sig tå bätter skola betala honom. Men här talas intet om/ om the funnos mehr eller intet.

CCCLXX.

Thet säyes/ at een gång när Konung Sigurd war kommen i sitt Säte/ och Konung Eystein war intet kommen/ Men Ingeburg Guttorms Dotter/ Eysteins Drotning/ war kommen/ och sade til Konung Sigurd: Många och stora Bedrifter som i hafwa bedrifwet/ stå til åminnelse i främmande Land. Konung Sigurd swarar med een Wijsa.

CCCLXXI.

Konung Eystein lät giöra et stoort Skep i Nidaros/ til wäxt och sätt som Ormen then Långa / hwilcken Konung Oloff Tryggason lät giöra/ ther framman på war Drakahufwud/ men baack til een Krock/ och båda Deelarne woro förgylta. Thetta Skep hade höga Sijder/ och lägre Stammar/ än tienligit tycktes wara. J Nidaros lät han giöra ett Båthuus/ så stoort at thet war förundrandes/ uthaff then bästa Weed; Det bleff och berömligen wäl bygt. K. Eystein war til Gäst på Stein på Haustad/ hwarest han fick een hastig Siuckdom/ som honom drog til Döden 4. Calendas Septembris. Hans Lijck bleff fört Norder til Kaupang/ och begrafwet i Kristkyrckia. Thet säyes/ at öfwer ingen Menniskas Lijck i Norrige hafwa så många sorgfulla stådt/ som öfwer Konung Eysteins/ sedan Konung Magnus/ Oloffs then Helige Son döde. Eystein war 20. åhr Konung i Norrige. Effter hans Död war Konung Sigurd allena i Landet/ så länge han leffde.

Om Konung Sigurd.

CCCLXXII.

NIcolaus Swenßon Dana Konung fick Drötning Margreta/som Wägde Konung Magnus Barfoot/ hwilckas Son war Magnus then Starcke. Konung Nicolaus sände Bod til Konung Sigurd/bedlandes honom giöra sig Bistånd/ at fara öster til Smalanda/ at Kristna ther Folcket/forty the som ther bodde/höllo illa Kristendomen/fast somliga hade låtet döpa sig: Och i then Tiden war stoor Wilfarelse i Swea Wälde/ och mycket Folck war ther Heedet/ och många illaka Kristna/ forty ther hade warit några Konungar/ som Kristendomen hade bortkastat/ och begynt Blot: Såsom woro Blot Swen/och Erick then årsälle. Konung Sigurd belakade til thenna Reesan/och the lade Möte i örasund. Konung Sigurd böd Allmenning vthaff Norrige/ både med Folck och Skep. När thenna Häären war sammankommen/ hade han 300. Skep. Konung Nicolaus kom mycket förr til Stämman/och bidde länge: Tå knorrade Danerna illa/ säyandes/ at Nordmännerna lära intet komma/ och vpref wo förthenskul Ledungen/så at Konungen tillijka med heela Hären foor bort. Sedan kom Konung Sigurd/och tyckte han detta illa n ara. Häller alesä öster i Sambruaros/och hölt ther Huußting: Tå talade Konung Sigurd om Konung Nicolaus ostadiga Ord/ och alla kommo öfwer eens ther vthinnan/at the skulle giöra något Häärwercke i hans Land. The intogo ett Torp/som heeter Tömmaterp/beläget litet stycke ifrån Lunde. Sedan höllo the öster til een Kiöpby/som heeter Kalmarnar/härtade ther/såsom i Smalaundum/läggandes Maatskatter på/hwilcken bestod vthaff 1500. Nööt: Tå togo många Smålandingar emoot Christi Troo. Sedan wände Konung Sigurd tilbakars med Hääreu/ hafwandes många dyrbara Saaker/som han hade afflat. Thenna Ledung kallades Kallmarnar Ledung. Thetta skedde een Sommar/förr än det stoora Mörckret war. Allenast thenna Ledungen giorde Konung Sigurd/ emedan han war Konung.

CCCLXXIII.

Konung Sigurd war een gång på sin Gård til gästa. Om Morgonen när han war Klädd/war han fåätalig och oglad/ at hans

Wänner råddes/ at skulle wara kommen på honom hans Ostadigheet/ Armannen war wijs och dristig/ taalte til Konungen/ fråggndes/ om han hade några Tijdender fått/ som så stoora woro/ at hans Glädie förraskades något/ eller och om Gästebodet behagade honom wål/ eller några andre Saaker/ som man kunde hafwa til förbätteringz. Konungen sade/ At ingen Deel vthaff det/ som han talade om/ war Orsaaken ther til: Fast häller/ så täncker iag på min Dröm/ som mig i Natt förekom. Herre/ god Dröm skulle det wara/ och gierna wil iag höra honom. Konungen sade/ Jag tyckte/ som iag stod vthe här på Jadar/ såg vth på Hafwet/ och bleff warse mycken Dimba/ som hijt åth födes. Tå tycktes mig/ som thet war ett stoort Träå/ och Qwistarna skuto sig vp/ men Roten war nedre i Siön. När thet kom til Landz/ brast det i sönder/ at Styckerna flugo så wal/ vthom sielfwa stoora Landet/ såsom och vthöana skiär och Strand. Tå såg iag öfwer alt Norrige wid Siökanten/ och bleff warse/ at Stycker aff detta Träet woro vpwräckta i hwar Wijck/ och woro måstedeelen små/ doch woro sombliga större. Tå swarar Armannen/ Det är wäntandes/ at thenna Drömen skolen i sielfwa vthtyda/ och wille iag gierna höra/ huru i råden honom. Tå sade Konungen/ Mig tyckes lijkast wara/ at han skal betyda någon Mans Ankomst i Landet/ som här lärer blifwa fast/ och hans Affkomma lärer wijda vthsprijda sig i detta Rijket/ och blijwer mycket stoor/ som i Drömmen war.

CCCLXXIV.

Thet säyes/ at på een Högtijdz Dag/ nämbligen hwijta Söndag/ (Pinges Dag) satt Konung Sigurd mycket wanmecktig/ och med bedröfweliget Vthseende/ ibland många sina Wänner: Han såg på Folcket/ med illa vthseande Ögon/ thesslijkest och på Pallarna/ tog then dyra Boocken som han hade in i Landet/ och war med Gull bockstafwer skrifwen/ at intet större Gersin hade kommit i Landet/ med een Boock: Drottningen satt och hoos honom: Tå sade han: Mycket kan ombytes på Menniskans ålder: Jag ägde twenne Ting/ som iag mast affhölt/ när iag kom i Landet: Thet eena war thenna Boocken/ och thet andra min Drottning/ men nu tyckes mig/ det eena wara wärre än det andra/ och det är i min Egendom/ som mig tyckes wärst ibland all ting. Huru Drottningen är/ weet iag intet: Jag tycker/ som Geetehorn skulle stå henne vthur Huswudet: Och så mycket/ som iag hölt aff henne förr/ så mycket hatar iag henne nu. Han kastade Boocken på Elden/ och slog Drotningen wid Örat. Hon grät mehr öfwer Konungen/ än det henne war wederfarit. Een Man stod för Konungen/ wid nampn Ottar Birting/ een Bondeson/ och Konungens Tienare/ som honom tiena skulle: Swart på Hääret/ liten/ rask/ brunacktig/ och mycket höfwelig:

welig: Thenne löper til och tager Konungens Boock vhr Elden/ och sade: Olijka Dagar woro tå/ Herre/ när i seglade med Härligheet och Prydna til Norrige/ och alla Män lupo emoot eder/ bekännandes eder för sin Konung med största Heder: Men the/ edra Wänner/ som nu hijt äro komna/ kunna intet blifwa lustiga för eder Siuckdom och Wanmäcktigheet skull. Giör nu wäl/ Konung/ tag detta hälsosamma rådet; Tröstа Drotningen/ hwilcken i hafwen brutet emoot: Theslijkest och alla tijna Wänner/ som tilstädes äro. Tå swarade Konung Sigurd; Wilt tu gifwa mig Råd/ tijn affskräpeligaste Torpare-Son; Lop vp/ drog sit Swerd/ och låt som han wille hugga honom/ men han stod stilla/ och gick ingen Wäg/ altså slog Konungen honom med flata Swärdet öfwer Skuldrorna/ fast han i Begynnelssen fattade det i Wädret med båda Händerna. Sedan tystnade han/ satte sig neder i Högsätet/ tå tystnade och hans Män. Sedan såg han sig om något lindrigare än tilförende/ och sade/ sent pröfwar man rätt een Karl/ här sutto mina Wänner/ Ländamän/ Stallarar/ komma Skutilswänar/ och theß uthan alla the förnämsta Män i Landet/ men ingen uthaff them hölt så mycket aff mig/ som thenne/ hwilcken i holla i lijtet Werde hoos eder/ men han unte mig nu lijkawäl bäst. Detta war Otta Birting. Jag kom här i Norrige med thenna min dyrebara Boock/ hwilcken iag nu wille förspilla/ men han befrijade henne/ och räddes intet för Döden/ ther til talade han wackert/ och stälte så sina Ord/ at the lände mig til Wyrdnat/ men intet talade han någon ting/ som min Härm kunde föröka/ doch lijkwäl stodde det med sådant Maneer/ at ingen aff them/ som här inne äre/ kunde bettre tala; sedan lop iag vp i mit Swett/ låtandes som iag wille hugga honom/ men han war så stadig/ lijka som ther war ingen Fara at befruckta/ hwilcket/ när iag såg/ hölt iag mig sielff emoot een så omakelig som han är. Nu skal iag låta eder/ mina Wänner/ weeta/ huru iag skal honom belöna: Tilförna hafwer han warit min Kiertisswen/ men nu skal han blifwa min Ländaman; och lärer det och skee/ at han blifwer then Förnämste aff alla mina Ländamän. Sedan sade han til honom/ gack nu/ och sätt tig hoos Ländemännerna/ och tiena intet länger. Thenne är sedermehra blefwen een merckelig Man i Norrige/ för åthskilliga goda och hö fweliga åthäfwor skul.

CCCLXXV.

Thet tildrog sig een gång/ at Konung Sigurd satt med beswerliget Mod/ hoos många förnäma Män/ om een Freddag/ och Drotzeten sporde/ hwad för Maat reedas skulle? Konungen swarade: Hwad annat än Kiött? Tå stod så stoor Frucktan aff honom/ at ingen tordes ther emoot säya/ vthan alla woro så tösta/ at the sörgde öfwer hans Skada. Förr än Maaten bleff wälsignat/ sade een Karl/ wid Namn

Aslack Hani: Han hade warit med K. Sigurd vthan Landz/ war aff ringa Släckt/ rask/ och liten til wäxten/ efter han såg/ at ingen drista-de sig swara Konungen; Herre/ hwad ryker på Disken för ever? Ko-nungen swarar: Hwad synes tig/ Aslack Hani? Han swarar: Thet synes mig/ som iag wille at thet intet woro/ nämligen Kiöt. Konungen sade: Fast än thet så woro/ Aslack. Han sade: Sorgeligit är det/ at weeta slijckt/ när een sådan Konung skal see annors än det är/ then så stoor Ähra hafwer fått i Werlden/ aff sina Reesor/ och andra mandeliga Be-drifter. Annat lofwade tu/ när tu steeg vhr Jordan/ och hade lögat tig i det samma Watnet/ ther som sielfwa GVD/ och hade Palm i Handen/ och Kors på Brystet/ än tu skulle äta Kiött om Fredagen/ om ringare Karlar giorde slijckt/ lärde the blifwa straffade: Och efter iag seer/ at ingen aff the Förnämmare wil tala ther om/ måste iag det giöra/ som är een ringa Karl. Konungen tystnade/ och åth intet. När thet nu leed emoot Måltijdztiiden/ bad Konungen borttaga Kiötet aff Disken/ och sedan kom in then Maat/ som Konungen tiente/ tå begynte Konungen blifwa något lustig under Måltijden/ han drack och. Tå sade man at Aslack skulle vndsticka sig/ men han sades det intet giöra. Nu är godt at döö/ sade han/ efter iag hafwer befrijat Konungen ifrån sin Galenskap/ och står det honom frijt at dräpa mig. Om Qwellen lät Konungen ropa honom til sig/ och sade: Hwilcken vpäggade tig/ Aslack/ tala så kärli-gen med mig/ i så mycket Folcks Närwaro? Herre/ sade han/ ingen/ v-than iag sielff. Jag troor tu skalt wilia weeta/ hwad tu bör hafwa för tijn Dristighet/ sade Konungen? Han swarar: Om tu/ Herre/ wilt wäl löna mig/ så är iag glad/ men om det skeer annorledes/ så står thet til tig. Konungen sade: Tu lärer mindre Lön bekomma/ än tu äst wärd. Jag skal gifwa tig trij Gårdar/ oansedt tu intet seer lijckt vth ther til/ at förekomma min stoora Olycka/ fram för mina Ländamän.

CCCLXXVI.

Thet tildroa sig een Jule-Afton/ när Konungen satt i Salen/ och Borden woro fram tagne/ at Konungen bad få sig Kiött. The swara-de honom/ och sade/ thet intet wara sedwanliget i Norrige at äta Kiött om Jule Afton. Han swarade; är det ey Seed? Then Seden wil iag hafwa. The kommo fram mz ett stycke aff een Heisa/ (genus Balaena-rum minimum.) Konungen påtade ther i med Knifwen/ men åt intet/ och sade/ läten een gång Qwinsperson kom in i Saalen/ the kommo igen/ och hade een med sig/ med diupt Hufwudkläde. Konungen tog i Huf-wudet på henne/ och så i Ansicktet/ säyandes/ een usel Kona är tu/ och ingen tiänlig: Sedan såg han på Handen/ och sade/ Een leed Hand och illa wäxter/ doch är hon wärd til at påsees. Tå begärade han at hon

skulle

skulle räcka Footen fram/ och såg på honom/ såyandes/ een farlig och een stoor Foo åt r.thenne ; tå bad han at the skulle taga Kiortelen vpp om henne/ at han kunde see henne på Beene-låggen/ seyandes; Twi/ warde tin Lägg/ han är både blå och tiock/ och uthan twifwel är tu een Puta/ (putana,) och bad/ at the skulle föra henne vth igen/ förty han wille intet hafwa henne.

CCCLXXVII.

Hallkell Huck/ Jon Smorbollas Son/ war een Ländaman på Mörn/ han foor Wäster öfwer Hafwet/ til Suderöy: Ther mötte honom een Man vthan ifrån Jrrland/ wid Namn Gillikrist / och sade sig wara Konung Magnus Barfotz Son : Honom fölgde och så hans Moder/och sad: hon/at han heet Harald/til thet andra Namnet. Thenne Mannen flytte Hallkell til Norrige/och foor han straxt med sin Moder til Konung Sigurd/ och sade honom sitt ährande. Konung Sigurd sade Saaken för Höffdingarna/ men alla budo Konungen see sielff ther före. Tå lat Konungen kalla Harald til sig/ och sade/ at han will intet förhindra/ at Harald skulle bära Järn/och således bekräffta/ at han war Konung Magnus Son/ effter som han wil det så låta wara i Ecdens vthfästande/ oansedt han kunde bewijsa sit Fädern/ så skal Harald intet begära Konungadömet/ så länge Konung Sigurd och Magnus lefwa. Til thetta bejakade Harald med sin Eed. Konung Sigurd säyer/ at han skall träda slär för sitt Fäderne / och icke för Konungadömet/ hwilcket han säyes hafwa tilförna giordt. Ther til bejakade Harald/ och fästade i Järns. Thenna Skijrslan hafwer warit then högsta som i Norrige hafwer brukas / at 9. glödande Plogjärn blefwe needlagda/ hwar på Harald gick med bara Fötter / och twå Bispar ledde honom. Then tridie Dagen ther effter bleff Skirslan profwat/ och woro tå Fötterna obrända. Sedan erkände Konung Sigurd Haraldz Frändskap/ men Magnus hans Son bleff något wred på honom/ hwilcken många vtha f Höffdingarna effterfölgde. Konung Sigurd tröstade så myckel på heela Meenigheetennes Wänskap / at han begärade een Eed aff Landzfolcket/ at thet skulle swäria det hans Son Magnus skulle wara Konung effter honom: Hwilcken Eed han bekom aff heela Allmogen.

CCCLXXVIII.

Harald Gilli war een lång och smal Man/ med lång Hals och Ansickte/ swarta ögon och brunt Håår: Han war snarlig/ och hade Irsk Klädedräckt. Trögt hade han för taala/ så at Orden något kullrade/ hwilcket många högeligen begabbade. Harald satt een gång och drack/

drack/ talandes med een annan Man/ och föll Talet så/ at på Irrland war så snält Folck/ at ingen Häst rände om them. Magnus hörde det/ och sade; ännu liuger han/ som han plägar. Harald swarar/ det är sant/ Här om talade the några Ord; och båda wora druckna. Tå sade Magnus: Tu skalt sättia dit Hufwud i waad/ om icke tu ränner så fast/ som iag rider på min Häst; hwar emoot iag wåger min Gullring: Harald swarar: Intet säyer iag/ at iag ränner så fast/ men på Irrland kan iag sådanna Män finna/ och ther om wil iag wädias. Magnus sade; Intet drager iag til Irrland; här skola wij wädias. Harald gick tå til sömns/ och wille intet tala mehr med honom. Thetta skiedde i Oslo. Morgonen efter/ när Ottesången war vthe/ reed Magnus vp i Gautur/ och skickade Harald Bod/ at han skulle komma dijt: Hwilcket han efftertkom/ och war sålunda klädd/ han war i Siortan och Vnderbyxorna/ och hade een stackot Kappa: Een Yrck hatt på Hufwudet/ och Spiut-skafft i Handen. Magnus märckte Skeedet. Harald sade/ det wara alt för långt. Magnus giorde det längre/ och sade thet wara än tå förkort. Mycket Folck stod omkring them. Sedan begyntes Rännandet/ och war Harald alltijd wid Framboogen på Hästen. När the kommo til ändan på Skedet/ sade Magnus; Tu håller i Mottaget (Sadeltampan/) och Hästen drager tig. Magnus hade een Götisk Häst/ mycket snabber. Sedan begynte the ett annat Skede/ och rände Harald heela Skedet fram för Hästen: När the kommo til ändan/ frågade Harald: Hölt iag nu i Sadeltampen? Magnus swarade: Nu begynte tu förr: Han låt alt så Hästen blåsa een lijten stund: Sedan satte han til honom med Sporarna/ at Hästen kom hastig til Sprängz. Tå stod Harald stilla/ men Magnus repade och bad honom ränna/ tå lop Harald mycket hastigt fram om Hästen/ och så långt fram för honom/ at han kom så mycket förr til ändan på Skedet/ at han lade sig neder/ sprang vp igen/ och hälsade Magnus/ när som han kom. Sedan foro the heem. Imedler tijd hade Konung Sigurd warit wid Högmässan/ och wiste intet här aff/ förr än effter Middags-måltijden om Dagen. Tå sade han mycket wredeligen til Magnus: I kallen Harald Hemsk/ men mig tyckes at tu äst een Narr: Intet förstår tu frammande Folcks Seder/ at man lägger sig mehr på andre Idrotter/ än söla Öhl i sig/ och giöra sig oferdig/ at man icke weet/ hwad för een han sielff är. Få Harald sin Ring/ och apa honom aldrig mehr så länge mit Hufwud är ofwan för Mullen.

CCCLXXIX.

När Konung Sigurd een gång war vthe på sina Skep/ och ther i Hampnen hoos them låg ett Kiöpskep/ som war een Ißländzfaar: Harald Gille war i Förrumet på Konungens Skep/ men näst framman

fö

för honom låg Swen Runhåndarßon; han war Knut Swenßons Son på Jadar. Sigurd Sigurdßon war een Lände- och förnäm Man/ och förnäm Man/ och styrde ther ett Skep. Thet bleff ett klart och stilla Dag/ at the gofwo sig til simma/ så wäl aff LangSkepen/ såsom the på KiöpSkepet.

Een Ißländsk Man war ther som hade sin Lust/ at föra them neder i Grund/ som intet kunde så wäl simma som han/ hwar åth alla logo. Thetta såg och hörde Konung Sigurd/ kastade förthenskuld aff sig Kläderna/gaff sig til simma/och lade åth Ißländingen/ grep honom och förde honom i Qwaff/ och hölt honom nedre/sammanledes annan-gång; når Ißländingen kom vp/förde Konungen honom ned/och så then eena gången effter then andra. Tå sade Sigurd Sigurdßon: Skola wij låta Konungen döda Karlen? Magnus swarar och säyer; at ingen wil gierna diit. Sigurd swarar; Om Dag Eylifßon woro hår/ så bleffwo hår wist något til rådz; Ther med lop Sigurd öfwer Bord/och sam til Konungen/och sade; Förlora intet Karlen/ Herre: Alla kuña thet see/at tu kant mycket båtter simma. Konungen bad honom låta sig löös. Han sade/at han wille dräpa honom/ effter han wiliat förqwäfwia hans Mån. Sigurd sade: Nu skola wij leeka först/men tu Ißländing drag til Landz: Han giorde så. Konungen låt Sigurd löös/och sam til sitt Skep/ theslikest och Sigurd til sitt. Konungen bad Sigurd intet wa-ra så dristig/ at komma mehr för sin ögon; Hwilcket Sigurd bleff sagt/ och han steg strart på Landet. Om Qwällen/innan the gingo til sömpns/ leeckte några Mån på Landet/ ibland hwilcka Harald och så war: Han bad sin Skooswen fara vth på Skepet/ bedda sin Sång/ och biida ther effter honom. Swennen giorde så/och Konungen hade lagt sig. Swen-nen lade sig vppe i Haraldz Sång. Swen Runhåndarßon sade/ det wara stoor Skam/för dugeliga Mån/at fara så hemma ifrån/at draga Knapar så högt vp/som sig sielfwa. Swennen sade/ at Harald wiste honom diit. Swen Runhåndaßon sade: Oß tyckes inter stoort ther om/ at Harald ligger hår/ huru mycket mindre thet at han dragar Trålar och Stackare hijt. När han hade detta sagt/ grep han een Handspijck/ och slog Swennen i Hufwudet/ så at Bloden frusade neder om honom. Swennen lop straxt i Land/och sade Harald/ hwad Stoorspråckerii the hade på Skepet. Harald gick strart vthi Skepet/ och i För-rummet/ högg til Swen med een lijten Handyxa/och giorde honom ett stoort Sådr i Handen: Sedan gick han til Landz igen. Swen lop vp effter honom: Ther kommo och hans Frånder/och togo fatt på Ha-rald/ och årnade opphångia honom.

När the nu beredde Galgan och andra behör/gick Sigurd Sigurdßon

uth på Skepet til Konungen/ och wäckte honom. När Konungen såg honom/ sade han: För det samma skaltu döö/ at tu kom för mitt Ansickte/ effter iag tig thet förbödt: Tå lop Konungen vpp. Sigurd sade: Thet står eder an/ Herra/ när i welen/ men andra Sysslar ähre eder nu mehr aff nöden/ at gå til Landz i största Hastigheet/ och hielpa Harald eder Broder/ Rygerna willia vpphängia honom. Konungen sade: GUD må nu see för Saaken. Kalla på Luder Swen Sigurd/ och låt blåsa Folcket til mig. Sedan lop Konungen på Landet/ och alla som honom kiände/ följde honom/ dijt som Galgen war giord/ och Konungen tog Harald til sig/ och alt Folcket rende straxt til Konungen med Wärja och Wapen; och Lurarna spelade: Konungen sade; at Swen/ och alla hans Följe skulle wara Landzflycktiga: Och för Bön bleff thet så/ at the fingo blifwa i Landet/ och behålla sin Ägendom/ men Sâren war böta-lööss. Tå sade Sigurd Sigurdzon; Om Konungen wille/ at han skulle fara bort/ så wil han det: Konungen swarar; Vthan tig wil iag aldrig wara.

CCCLXXX.

Kolbeen heet een vng och fattig Man/ vhr hwilckens Hufwud K. Sigurd Jorsalafar och hans Moder hade låtet skiära Tungan för ingen annan Saack/ än at thenna vnga Drängen hade taget ett stycke aff Konungens Moders Disk/ och sagt/ at Steekaren gaff honom det/ förty han torde intet bekiänna thet för henne/ altså hade han warit Mål-löös een lång tijd: Hwar om Eynar Skulesson talar i Oloffz Drapa. Thenna Kolbeen drog sedan til Nidaros i Trondheem/ och wackte i Kris-kyrckia. Wid Ottensångz tijden om then senare Oloffzmesse Dag/ somnade han/ och tycktes see then Hel: Konung Oloff komma til sig/ och taga i Tongestumpen/ och draga på honom/ och han wacknade heel/ och tackade innerliga wår Herra/ och then Helga Konung Oloff/ som honom hade hulpit igenom sin Miskund. Altså gick han heel och Taal-föör tådan.

CCCLXXXI.

När thet leed på Konung Sigurdz Lijffzdagar/ bleff han så wnderlig til Sinnes/ at han wille skilias ifrån sin Drottning/ och taga een annan rijck Mans Dotter/ wid Nampn Cecilia/ och ärnade sig til Bröllops i Biörgwin/ hwarest han låt tilreeda ett stoort Gästebod. När Erkiskop Magnus sporde detta/ blifwer han olustig och går i Konungens Sahl/ tillijka med sin Präst/ som heet Sigurd/ begärandes han kunde få tala med Konungen. Konungen går vth med draget Swärd/ fägnade lijckwist Bispen/ och bödt honom til at dricka med sig. Han sade sig haf wa ett annat Ärande: Är thet sant/ Herre/ sade han/ at i ären giffta eder/ och lemna Drötningen allena? Konungen säyer

thet

thet wara sant. Tå begynte Biskopen swälla vp i Ansicktet/ och sade: Hwarföre synes eder/ Herre/ at giöra sådant i war Sysla: I wanwyrda således Gudz/ then Heliga Kyrckias/ och eder egen Konungzliga Rätt. Nu wil iag så wilda giöra/ som mit ämbete fordrar/ och förbiuda eder på GUDZ/ then Helige Konung Oloffz/ Peters Postula/ och alla Heliga Mannas wägnar/ detta företagna Rådh. Men emedan han talade/ stod han raack/ och räckte vth Halsen/ om til äfwentyrs Konungen skulle slå til med Swerdet. Men Sigurd/ som sedan war Biskop/ hafwer sagt/ at honom tycktes Himmelen intet större än ett Kalffskin/ förty så bistert såg Konungen vth; Sedan gick han in i Sahlen: Men Biskoppen gick heem åth/ och war så glad/ at han hälsade leandes på hwart Barn. Tå sade Prästen Sigurd; Nu ären i så lustiga/ Herra; Täncken i intet/ at Konungen skal kasta sin Wrede på eder/ och at thet skal wara bäst/ at draga sin Koos? Mig tycktes lijckt at han giör thet intet: Eller hwilcken Dödh är bätter / än som döö för then Helige Kristenheeten / och förbiuda thet som otiänligit är. Nu är iag glad/ effter iag hafwer thet giort/ som mig borde giöra. Sedan drager Konungen bort vhr Byen med mycket Målt/ Korn och Honing/ och Söder til Stafanger/ och tilreder ther Gästebod. När Biskopen/ som ther öfwer rådde/ sporde thetta/ drager han til Konungen/ och frågar/ om thet är sant/ at han wil giffta sig/ så länge Drotningen lefwer? Konungen säyer thet så wara. Bispen säyer; Om thet så är; Så kunna i see/ huru thet är förbudet thet gemena Folcket: Nu är thet intet olijckt/ at eder skal tyckias/ at i råde therföre/ som större Wälde hafwa/ at sådant skulle wara eder tienliget/ fast the högeligen är emoot Rätten; och intet weet iag/ hwar före i wilia thet giöra i mit Biskopzdöme/ at wanähra så Rätten/ och then H. Kyrkiones Stadgar/ thesslijckest och wårt Biskopzdöme. Kan nu hända; at i willen lägga några stoora ägodeelar til thenna Staden/ och förlijka eder så med Gud och oß? Konungen sade; i skola få Penningar; men mächta olijka ären i och Biskop Magne. Thermed gick Konungen bort / och lyckades honom föge bettre thenne/ än then förrige/ som Förbodet begynte. Sedan fick han thenna Hustrun/ och hölt henne mycket kiär.

CCCLXXXII.

Konung Sigurd låt så mycket förstärckia Staden i Konungahällo/ at tå war ingen riikare i Norrige: Han war ther och så gierna til at ackta Landet. Ther låt han giöra Konungzgården i Kastellet/ och på lade alla Härader/ som ther om kring belägne åro/ thesslikest och på Borgarenarna/ at hwar tolffte Månat skulle hwar Man 9. åhr gammal/ eller äldre/ båra fem WapnSteenar/ och fem Störar/ hwassa i then eena Endan/ och fem Alnar långa. Konung Sigurd låt giöra

Korskyrckia aff Träå/mycket wål. När Sigurd hade Konung warit i 24.åhr/ blefF Kors-Kyrckia inwijgd/ hwarest han låt thet H. Kors/ och många andra Heligdomar wara. Och bleff hon kallat Kastala Kyrckia. Ther satte han för höga Altaret een Tafla/ som han hade giöra låtet i Girckland aff Koppar och Silfwer/ förgylt/ och insatt med Edla-steenar: Ther war och ett Skrijn/ som Erick Eymune Dana Konung hade sändt til Konung Sigurd/ tillijka med Plenarium/ som med Gull-Boockstäfwor skrifwet war/ och Patriarchen gaff Sigurd. Try åhr effter thet Kors-Kyrckia war inwijgd/ bleff Konung Sigurd sinck vthi Opslo/ och dödde een Natt effter Mariae-Messe i Fastan/ och bleff begrafwen i Hallwards Kyrckia vthi Steenmuren/ vthan för thet Södra Koret. Magnus/ Konung Sigurdz Son/ war tå i Byen/ och tog straxt emoot all then Konungzliga Skatten/ når Konungen war död. Sigurd war Konung i Norrige 27.åhr/ och tå war han 60. åhr gammal. Hans Tijd war god/ både til Ar och Frid.

Konung Magnus Sigurdsson/ och Harald Gille.

CCCLXXXIII.

MAgnus/ Konung Sigurdz Son bleff tagen til Konung i Opsloo öfwer alt Norrige: Många Män gingo och honom til handa/ så och Ländamän. Magnus war deyeligare än någon annan/ Stoormodig/ Grym/ såg wål vth/ Fåå-gijrig/ oblijd och obillig. Harald Gille war snabber/ glad/ leckte gierna/ ödmiuck/ och så mild/ at han sparde ingen ting för sina Wänner; Låt gierna gifwa sig Råd/ så at andra Rådgiorde med honom/ vthtalt hwad the wille. Vthaff alt detta bleff han högeligen wänsäll/ och många rika Män bijföllo honom/ icke mindre än Konung Magnus. Harald war wid thenna tiden i Tunsberg/ när han sporde Konung Sigurdz sin Broders Fränfall. Tå hölt han Möte med sina Wänner/ och bleff thet beslutet/ at the skulle hålla Håuga Ting ther i Byen. På thetta Tinget bleff Harald til Konung tagen öfwer halfwa Landet/ och blefwo the kallade twungna Eedar/ som han swor/ när han swor under sig sins Faders Arff. Sedan tog Harald sig Hird/ giorde Ländamän/ och fick han Folck/ intet mindre än Konung Magnus. Tå gingo Sänningabud emillan them/ och stod thet på i siu

Nätter/

Nätter/ men effter som Magnus fick mycket mindre Folck/ tå såg han thet wara sin bästa Wilkor/ at byta Rijket med Harald. Thet bleff så stickat ; at hwarthera skulle hafwa halfft Rijket emoot then andre. Men Skepen/ then Konungzliga Disken/ alla dyrbare Häfwor/ och alt thet lösa Godz/ som Konung Sigurd hade ägt/ behölt Magnus/ och war doch icke wäl til fridz med sin Deel. Altså regerade the båda Landet någon tijd bort åth med Frijd/ och woro fögo sams. Harald aflade een Son med Thora/ Guttorm Gråbardas Dotter/ wid Nampn Sigurd. Konung Harald fick Ingertid Ragnwaldz Dotter/ hwilcken war Konung Inga Steinkels Sons Son. Konung Magnus ägde Kirstin/ Knut Lawardz Dotter/ och Waldemar Dana-Konungz Syster. Konung Magnus unte henne intet godt/ uthan skickade henne tilbakars til Danmarck/ och sedan föllo honom allting beswärliga. Han fick och stoor Ogunst aff hennas Fränder. När thesse twå Konungar hade warit i 3. Wintrar i Landet/ tå såto the then fierde i Kaupang/ båda tillijka/ och hwar giorde then andra Gästabod/ doch war theras Folck alltijd til Slags beredt. När Wären begyntes/ drog Magnus med sina Skep Söder i Landet/ och skaffade sig Folck/ så mycket som han kunde få: Han säger och åth sina Wänner/ at the skulle giöra honom Bijstånd/ taga Harald aff Konungadömet/ och gifwa honom så mycket aff Rijket/ som them syntes rådeligit wara. Yydare säyer han/ at Harald hafwer sworet Rijket under sig: Altså får Konung Magnus många Höffdingars Samtycke här til. Harald drog til Upland/ och så Landwägen in til Wijken. När han sporde til Konung Magnus/ och hwar han foor/ nedhögg hwarthera Booskapen för then andra/ theslijkest bleff och Folck ihiälslaget. Konung Magnus hade mycket mera Folck/ förty han hade then största Landzens Macht i Fölie med sig. Harald war i Wijken/ östan för Fiorden/ och skaffade sig Folck/ tå tog then eene Män och Fää ifrån then andre. Krisireder/ Konung Haraldz Broder på Mödernet/ war thenna tijden hoos honom/ theslijkest och många Ländamän/ men doch woro mycket flere med K. Magnus.

CCCLXXXIV.

Konung Harald war med sitt Folck ther som heeter Fors/ på Raumarike/ hwar ifrån han reeste neder til Siön/ Lafransmässe Affton: Fingo Maat om Afftonen/ ther som kallas uthan för Leeff/ men Wackten satt på Hästar/ allestädes kring om Byen/ hwilcken när the bleff warse K. Magnus Krigzhäär/ at han kom til Byen/ hwilcke bestod så när aff 1600. Man/ och Harald hade 1500. Man/ tå kommo the och gofwo K. Harald Kundskap/ säyandes at Magnus war kommen til Byen: Han säyer: Hwad skall Magnus Frände/ hafwa ärnat sig; Må iag troo/ han wil slåås med mig? Thiöstolff Alasson swarar Konungen och säyer; Herre/ thet trööt iag wara bäst/ att see sig och sitt Folck wäl före/

förty Konung Magnus hafwer sammandraget een Häär hela Sommaren/ och han lärer wara i det Vpsåt/ at slåås/ när han finner eder. Konungen bad sina Män tilrusta sig/ och taga sina Wapn/ om Magnus wille slåås/ så skulle the och så slåås. Sedan bleff bläst/ och all Konung Haraldz Häär gick vthur Byen/ vth på een åcker/ hwarest han lät vpsättia sina Märckie. Konung Harald hade trij Ringa Bryntor/ men Kristroder hans Broder hade ingen/ hwilcken doch bleff kal'at then raskaste Man. När Konung Magnus såg Konung Haraldz Häär/ giorde han sin Fylcking så lång/ at han årnade kring-ränna Konung Haraldz Fylcking: Såsom Haldor Skualdri säyer. Konung Magnus lät bära för sig thet Heliga Kors i Slaget. Ther begyntes ett hefftigt Krijg. Kristroder gick med sitt Fölie mitt in i Konung Magnusa Fylcking/ och högg på båda Händer/ at alla Menniskior skydde för honom på båda sijdor. Een rijk Bonde/ som hade warit i Konung Haraldz Häär/ stod back om Kristroder/ och stack honom med een Kåsia i Härderna/ så at thet gick fram igenom Brystet. Tå frågade många/ som ther hoos stodo/ hwarföre han giorde een så ond Gierning? Han swarar; Nu weet han thet/ at han högg neder min Boskap i Sommars/ och tog alt thet som hemma war/ hafwandes mig twungen til Häären med sig; tänckte iag tå sålunda at löna honom. Sedan flydde Harald sielff och alt hans Folck. Ther föllo och många aff hans Män. Ingemar Swenßon aff Aske/ een Landaman/ fick ther sitt Banasår/ och så när 60. Konung Haraldz Hirdmän. Harald flydde tå Öster til Wiisken til sin Skep/ och drog Söder til Danmarck/ til Konung Erich Eymuna/ at söka Tröst hoos honom; och the funnos Söder i Siöland. Konung Erich tog wäl emoot honom/ måst förthenskuld/ at the hade sworet Broderskap. Han vnderhölt Harald/ och gaff honom Loff reesa kring i sitt Land/ thesliikest giorde honom Gästebod/ och gaff honom 8. Långskep/ vthan Tacket och Tog. Sedan foor Konung Harald Norder öfwer Halland/ och kom tå Folck til honom. Effter Slaget lade Konung Magnus hecla Landet vnder sig. Han gaff och alle Grud/ som såra woro/ och lät läckia them/ såsom sina Män/ och ägnade sig så hecla Landet. Han hade tå och thet vthwaldaste Folck/ som i Landet war: När the nu öfwerlade med hwar annan; så wille Sigurd Sigurdßon/ Thorir Ingimarßon/ och alla the Klokaste/ at the skulle behålla Folcket i Wiiken/ och biida ther/ om Harald kommo Sönnan ifrån. Konung Magnus gick effter sin Eenwetenheet/ foor Norder til Biorgwin; bleff ther öfwer Wintren/ och lät Landgmännerna fara ifrån sig heem til sina Gårdar.

CCCLXXXV.

Konung Harald kom til Konungahella med sitt Folck/ som honom

nom hade följt vhr Danmarck/ och hade Ländamännerna och Borgarena stält sin Fylcking vthan för Byen. Konung Harald gick ifrån sina Skep/ och skickade Bud til Bönderna/ med Begaran/ at the intet wille hålla honom ifrån sitt eget Land/ och sade/ at han icke mehr skulle begära än honom med rätta tilhörde/ och på det sidsta öfwertaltes Bönderna/ och annammade Grud aff Konung Haraldz Hand. Tå gaff han Lön och Förläningar åth Ländamännerna/ men alla the Bönder som honom giorde Biistånd/ lofwade han Lagsens Förbättrande. Sedan kom mycket Folck til honom/ och reeste öster öfwer Wiken/ hwarest han gaff alla god Friid/ så när som Konung Magnus Män/ them lät han beröfwa och dräpa/ hwar som han fick them fast. När han kom öster til Sarpsborg/ tog han the twå Konung Magnusas Ländamän; Aßbiörn och Nerid hans Broder/ tilbiudandes them twenne Wilkor/ at then ene skulle hängia/ och then andra stupa neder i Forsen Sarp/ och bad them vthwälia/ hwilcket hwarthera behagade. Aßbiörn begärade at kastas i Forsen/ förty han war äldre/ och then Döden tycktes wara förskräckeligare; hwilcket bleff efterkommet: Ther om talar Haldor. Sedan foor Konung Harald Norder til Tunsberg/ hwarest han bleff wäl emoottagen: Ther kom och så mycket Folck til honom.

CCCLXXXVI.

När Konung Magnus satt i Biorgwin/ fick hån thessa Tijdender/ och lät tå kalla til Tals med sig/ alla the Höffdingar/ som i Byen woro/ fragandes them om Råd? Sigurd Sigurdßen swarar; Här vthinnan kan iag godt Råd gifwa. J månde låta tilrusta een Skuta/ och befalla mig/ eller någon annan Ländaman thensamma styra/ och fara så til Konung Harald/ tijn Frände/ och biuda honom Förlijckning/ effter som the wijsaste Män kunna eder emillan lägga/ och at han skall hafwa halfte Rijke emoot eder/ och tycker iag lijckt för goda Mannas Ord/ at Harald annammar detta Tilbodet. Konung Magnus swarar; Intet wil iag thenna Wilkoren annamma/ förty hwad kommer tå thet oß til gagns/ at wij i Höst wunno heela Rijcket vnder oß/ om wij nu skola sönder-deela thet/ therföre må tu gifwa ett annat Råd. Sigurd swarar; Mig synes/ Herra/ som edra Ländamän wilia sittia qwarre hemma/ och intet komma til eder/ the som i Höstas begärte Loff at reesa heem: Tu giorde och så högeligen emoot mitt Råd/ när tu skingrade så mycket titt myckna Folck/ som tu hade. Nu är här ett annat Råd/ oansedt thet är ondt/ så kan thet lijkawist hielpa: Skicken vth Gäster och annat Folck med them/ at låta dräpa the Ländamän/ som intet wilia undergå at fölia eder i nöden/ och gifwen theras Egendom åt them/ som eder äro trognare/ fast the fördetta intet mycket äro wärda. Låten them kiöra Folcket vp/ och hafwen både Onda och Goda/ dragen

sedan

sidan öster emoot Harald/ och slåås med honom. Konungen sade/ o-wänselt mon thet wara/ at dräpa thet förnämsta Folcket/ och vpphöya thet Ringaste/ hwilcket gemenligen plägar wara til på liftandes/ men at skiffta Landet/ wil iag höra flere Råd om. Sigurd sade: Swårt fal-faller mig tå/ at giswa Råd effter i hwarcken willia slåås/ icke håller för-kijkas: Låtom nu oß tå fara Nord til Trandheem/ hwar ifiöt sie Lan-zens Macht består/ och taga alt thet Folck/ som oß förekommer under Wägen: Kan hända/ at Elfigrimmarna bliswa ledze til at jaga effter oß. Konungen sade: Intet wil iag fly för then/ som wij jagade i Som-mars/ vthan giff mig bätter Råd. Tå stod Sigurd vp/ och wille gå bort. Nu skal iag råda eder/ sade han/ thet som iag seer i willen haswa / och för sig lårer gåå: Sittien här i Biorgwin/ alt ther til Harald kommer med heela sin Håår/ och låren i tå/ antingen trugas til at liida skam el-ler Bana. Sedan war Sigurd intet länger på thetta Mötet.

CCCLXXXVII.

Konung Harald foor öster vth med Landet/ haswandes myckel Folck med sig: Thenna Wintren bleff kallat Miuga Winter: Harald kom til Biorgwin Jula Affton/ och lade med sin Håår vpp i Florswach/ och wille intet slåås så länge Julen påstod/ för Helgden skull: Men Ko-nung Magnus tilrustade sig i Byen. Han lät giöra Walslungar vthe på Hålmen: Han lät och giöra Järnbomar/ och somliga aff Trä/ och läggia them twert öfwer Sundet/ emillan Konungs-bryggian och Nordnääs/ och til Muncka-bryggian: Han lät smiida Håårsperar/ (Foot-Anglar/) och kasta öfwer på Jönswöllum. Altså bleff intet häl-let heligt/ mehr än som tree Dagar aff Julen/ effter ther inthet war smidt. Fierde Dag Jul lät Konung Harald blåsa til at läggia bort. Ett hun-drade Man hade samblat til Harald om Julen. Harald lofwade til til then Helige Konung Oloff at låta byggia Oloffz Kyrckia i Byen/ med sin egen Bekostnad/ om han fingo Seger. Konung Magnus satte sin Fylckin i Kris Kyrckiagård/ men Harald rodde först til Nord-nääs/ hwilcket när Magnus såg/ wande han in i Byen/ och at in i Wijck-ändan. När the nu gingo öfwer Strätet/ lupo många aff Bor-garna in i sina Gårdar och Hyblar. The som först gingo på Wallen/ lupo fram på FootAnglarna. Tå såg Magnus/ at Harald hade rodt med heela Håären öfwer til Härwiick/ och gick ther vp på Backen ofwan för Byen. Tå flydde een stoor Deel aff Håären ifrån honom; somliga vp i Pallen/ och deels vp öfwer Nunnosäter/ och några in i Kyrckorna/ eller och undstucko sig på andra ställen. Konung Magnus gick vth på sitt Skep/ men intet på något sätt kunne han komma bort för Järn-bommarna skull. Honom följde och så nåara fåå Män/ och woro the förthenskull til intet beqwämliga: Såsom Eynar Skulassen säyer i

Håår;

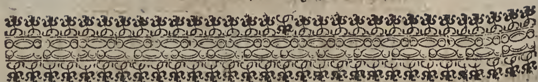
Håårdrapa. Een litten stund ther effter kommo Konungens Män vth med Skep/ och bleff Konung Magnus fast tagen/ tillika med Håkan Faust/ hans Moder-broder. Han war een dåyelig Man/ men icke hölts han före at wara mycket wijs. Ther bleff och fast tagen Jfwar Ausurasson/ och många andra hans Wänner/ men somblige blefwo dräpte.

CCCLXXXVIII.

Konung Harald hölt tå Rådh med sina Wänner/ och på sidstyckstone bleff så beslutet / at taga Magnus aff Riiket/ så at han intet kunde Konung kallas effter then Dagen. Tå bleff han gifwen Konungens Trälar i Händer/ hwilcka honom sargade/ stungo vth hans ögon/ hoggo aff honom then eena Foten/ och på thet sidste bleff han snöpt. På Jfwar Ausurasson blefwo ögonen vthstungna. Men Håkan Faust bleff dräpter. Sedan lades alt Landet under Konung Harald. Tå bleff och granneligen efftersöckt/ hwilcka hade warit Konung Magnusas baste Wänner/ eller och hwilcka mäst skulle weeta hwar hans ägodeelar woro/ eller hans dyrbareste Håfwor/ och thet Helige Kors/ som Konung Magnus hade hafft hoos sig/ sedan Farelefar Slaget hade stådt; Och wil han intet såya/ hwar det war kommet.

CCCLXXXIX.

Biskop Reinarder i Stafanger war een Engeländare/ och hölts före at wara något giirug på Penningar. Han war Konung Magnus kiär/ och tyckte man thet wara liikast/at han skulle hafwa taget emoot stoora Penningar/ och Dyrgreper til Förwarning/ och blefwo Sändingebod stickade effter honom. Han kom til Biorgwin/ och bleff honom thenna Beskyldningen föredragen/ men han vndskyllade sig/och tilbödh sig at bära Järn therföre/ hwilcket Konung Harald intet wille/ vthan pålade honom at gälda 15. Marcker Guld. Bispen såyer/ at han wil intet så vtharma sin Stat/ vthan fast heller wåga Lijfwet. Sedan hängde the Biskop Reinal vthe på Holmen/ wid Walslungan. När han gick til Galgan/ röskade han Botan/ (Genus Calcei,) vthaff sin Foot/ och sade swärjandes/ sig intet weeta mehr aff Konung Magnus Fää/ än thet som ther i Botanum war: Thet war allenast een Gullring. Bisk Reinall bleff begrafwen på Nordnäs i Mickials Kyrckian. Thetta Wärcket bleff högeligen lastat. Sedan war Harald Konung i Norrige/ så länge han leffde.

Om Konung Harald Gille.

CCCXC.

OM Wintern effter Konung Magnus död/ tildrog sig stoora Tidender i Konungahälle: Ther woro tå Sysloman Gutorm/ Harald Fläckes Son/ och Sämund/ med det Tilnamnet Heeß Freygia/ han ägde Ingeborg/ Prästen Andris Brußons Dotter: Theras Söner woro Pääl Fliper och Gunne Fiß. Sämund hade och een oäckta Son/ som heet Anders Brusaßon; war een förnäm Man/ och säng wid Kors Kyrckia: Hans Hustru heet Selwig: Hoos them war til at vptucktas Jon Loptßon/ och war ellofwa åhr gammal. Prästen Lopt/ Sämundßon/ Jons Fader/ war och så ther. Prästen Anders och Solwigers Dotter heet Helga/ som ägde Eynar. Thet tildrog sig i Konungahälle/ nästan Söndag Natten effter Päska-Weekan/ at ett stoort Gny vphoff sig vthe på Strätet/ öfwer heela Byen/ lijka såsom Konungen skulle rijda med alt sitt Hoff/ och Hunderna läto så illa/ at ingen kunde ackta them/ vthan bruto sig vth/ och alla the som vthkommo blefwo galna/ och beeto alt them som för them war/ men alt det som beetet bleff/ och Bloden kom vth/ miste Wetet. Thetta Onda warade hwar Natt ifrån Päska och til Vpstigningar Dag: Folcket bleff mycket hårt afförskräckt/ så at många begåfwo sig bort/ och sålde sina Gårdar/ och foro antingen vp i Häraden/ eller och til andra Kiöpstäder. Aldenstund the fruchtade/ som och wäl war wärt/ at detta skulle förebåda några stoora Tiidender/ som äntå intet woro framkomna. Prästen Andris talade länge och snält Hwite-Söndag/ och på sidlycktone talade han om Borgarenars Seed/ bediandes them wara starcka i sitt Sinne/ och föröda icke så een så herrlig Stad/ vthan heller hålla Wackt om sig/ för Eld och Ofriid/ och bedia GUD mißkunda sig.

Trättan Byrdingar eller Lastdragande Skep/ giordes ferdiga vhr Byen/ ärnandes sig til Biorgwin/ och förlorades nijo af them med Män och Godz/ och alt hwad ther på war. Then Tolffte brötzt sönder/ och bleff Folcket behållet/ men Godzet förlorades. Tå foor Prästen Lopt (som war then Trättonde aff them/) Nord til Biorgwin med alt sitt Behållet. Byrdingarna förlorades Larß-Messe Dag. Erick Eymunne Dana Konung/ och Ausur Arkiebiskop sände Bod til Konung

Köhungahälle/ bediandes them taga sin Stad i ackt/ förty Wijndarne hade stoor Häär vthe/ och häriade wijda på Kristenheeten/ och hade alt jämpt Seger. Borgarenar lade alt förlijten Hog här på/ och förglömde detta/ ju mehr ju längre thet skreed ifrån then Fruchtan/ som öfwer them hade warit.

CCCXCI.

Laurs Messe Afton/ som för war sagt/ för Högmessan/ kom Retibur Winda Konung til Kongahälle/ hafwandes halff-tridie Hundrade Windasnäcker/ (så hettee theras Skutor/) på hwar Snäckia woro 44. Man och 2. Hästar. Konungens Systersohn heet Dunimis. Een Höffding som rådde öfwer mycket Folck/ heet Vnibus. Thesse twå Höffdingzmän rodde med heela Hääaren vpp i Österqvihl/ ofwan för Hisijng/ och kommo så ned på Byen: Men een part aff Hääaren lade the vpp i Wästerqvihl til Byen; The lade til Landz wid Stickin/ och satte ther vpp sina Hästar/ hwilcket Folck foor vp öfwer Bretz och ofwan för Byen. Eynar Andrissa Måg bar thessa Tijdender vp til Kastella Kyrckian/ förty Borgarena woro många dijt komna til Högmässan. Eynar kom/ nar Prästen Andris ännu prädickade. Eynar sade åth Folcket/ at een Häär kom til Byen med många Skep/ och sombliga reede ned aff Bersos. Tå sade många/ at det skulle wara Konung Erick aff Danmarck/ och wäntandes ware Grud aff honom. Tå lop Folcket ned i Byen til sina ågodeelar/ och beväpnade sig/ och gick så ned på Bryggiorna/ och blefwo warse/ at ther war kommen een oöfwerwinnerlig Häär. Nie österfarer Skep fluto i åen/ som Kiöpmännerna ägde. Vinderna slågos hastigt med Kiöpmännerna/ hwilcka wäriade sig länge och manlijgen/ och ther bleff ett hårt Slag/ förr än Kiöpmännerna blefwo öfwerwunna. J then Slacktningen miste Winderna halfft-annat hundrade Skep/ med alt Folcket: Borgarena stodo på Bryggiorna/ och skuto på Hedningarna/ men när Slaget war öfwerståndet/ flydde Borgarena vp i Byen til Kastellet/ och hade med sig alla the Penningar/ som the kunde med sig föra. Hollwig hennas Döttrar/ och twå andra Qwinfolck gingo på Landet/ när Winderna hade öfwerwunnet Kiöpmännerna. Sedan gingo Windarna til Landz/ och öfwersågo sin Häär/ och bleff tå theras Skada vppenbar. Tå lupo sombliga i Byen/ och sombliga på Kiöpskepen/ och togo alt thet Fää/ som the wille med sig hafwa: Sedan stucko the Eeld på Byen/ och brände honom heel och hållen vp/ theslijkest och så alla Skepen. Effter detta lade the till Kastellet med heela Hääaren. Retibur lät tilbiuda them som i Kastellet woro/ at gå vth/ och behålla Lijfwet/ theslijkest Wapn/ Kläder och Gull/ men alla ropte emoot/ ginge vth på Skansen/ och sombligo skuto/

Andra kastade Steenar/så at ther bleffett hefftigt Man-slag/ och myc:et föll på båda Sijdor/ doch mycket flere vthaff Windarna. Solwig kom til een Gård som heeter Solbiarges/ och berättade ther thessa Tijdender. Tå vpskars een Håårör/ och vthsändes til Skurbaga/ ther war drucket ett Gästebod/ och ther war mycket Folck. Ther war een Bonde/ som heet Aulwer Mickli-muder: Thenne tog Skiöld/ Hiälm och een stoor Yxa/ säyandes/ staen vp gode Män/ och låter oß komma Borgarena til Vndsättning/ förty thet lärer hållas för Skam hoos hwar Man/ som thet spörier/ at wij sittia här och dricka öhl/ när goda Män i Staden sättia Lijfwet til/ för wår skull. Många sade emoot honom/ föregifwandes/ at the giorde intet annat än förspilla sig siälffra/ och kunna doch icke komma Borgarena til någon Vndsättning. Tå lop Aulwer vp/ säyandes; Fast alla blifwa igen/ så skal iag lijckwist fara/ och fuller skola Hedningarna mista een eller twå för mig/ innan iag faller/ och sedan lop han ned til Byen. Några Män gingo effter honom/ och wille sij/ huru han fär dades/ om the och kunde wara honom til någon Vndsättning. När han kom så när Kastellet/ och Hedningarna sågo honom/ lupo 8. Karlar emoot honom i Fält-gewär: Som the nu möttes/ lupo twå aff Hedningarna om honom. Aulwer slog til med Yxen/ och kom thet främsta Hörnet vnder Haken på honom/ som på Ryggen stod/ så at Strupen gick sönder/ tillijka med Kindbogan/ och han föll död baklänges/ sedan högg han then andre/ som för honom stod/ i Huswudet/ klyfwandes honom alt neder i Herdarna: Han dräpte och så twå aff the andra/ och war sielfwer mycket säår. The qwarlemnade fyra Flydde/ effter hwilcka Aulwer rände/ alt ther til the kommo til ett Dijke/ hwar i twå aff Hedningarna lupo/ hwilcka Aulwer straxt dräpte/ och stod sielff fast i Dijket: The öfrige twå aff the otta kommo sin koos. The som följt hade Aulwer/ togo honom med sig til Skurbaga/ och bleff han läckt. Thet är Folckz säyen/ at han giorde een mannelig Reesa. Twå Landamän kommo til Skurbaga med 600. Man/ then eena heet Sigurd Gyrdarßon/ then andre heet och så Sigurd/ hwilcken tilbakars wände med 400. Män/ och bleff sedan lijtet wyrdat; Han leffde och så een kort Tijd ther effter: Men Sigurd foor med 200. Man til Byen/ slogz med Hedningarna/ och föll med heela sitt Följe. Winderna anföllo Kastellet/ men theras Konung och Styremännerna stodo vthan om Slaget på ett ställe. Ibland Windarna war een Man som sköt med Boga/ och träffade hwar Pijl sin Man. För honom stodo twå andra/ betäckiandes honom med Skiöldar. Tå sade Sämund til Aßmund sin Son/ at the skulle skiuta båda tillijka åt Skiötten/ och skal iag/ sade han/ skiuta åth then som Skiölden håller/ hwilcket han och giorde/ men han skiöt Skölden för sig/ tå skiöt Aßmund emillan Skiölderna/ och Pijlen treffade mit i ännet på Skiötten/ at han gick vth igenom Nackan/

Nackan/och han föll död baklänges: När Winderna thet sågo/tuto the alla som Hundar. Tå lät Konung Rettibur än på nytt biuda them Gröd/ men the neckade. Sedan giorde Hedningarna ett hefftigt Anfall/ och een vthaff them gick alt in til Kastellets Port/ och stack een igenom med Swerd/ som innan för Porten stod: åth honom bleff gånget med Skort och Spiut/ och han war vthan Skiöld och Harnisk/ doch war han så konstig/ at intet Wapen beet på honom. Tå tog Prästen Andris wiigd Eeld/ wälsignade then/ och giorde Tunder/ och lade på Pijls Bodden/ och fick then åth Aßmund/ men han skiöt honom åth then konstiga Mannen/ och han beet på/ så at han fick Bana. Tå läto Hedningarna illa/ tuto och gnislade såsom förr. Tå gick alt Folck til Konungen/ at the Kristne meente the skulle draga sin koos. Tolcken som thet Windwarska Språcket förstod/hörde hwad Höffwidzmannen Unibur sade/ at thetta Folck är hårdt och ondt wid at fåssa/ och fast än the hade taget alt thet Fää/ som i Staden war/ så måtte the wäl gifwa annat så mycket at the aldrig hade dijt kommet/ förty the hade mist så mycket Folck/ och många Höfdingar. Först i Dag/ sade han/ när wij begynte slaås emoot them/ som i Kastellet woro/wärgde the sig med Skott och Spiut/ sedan slogo the oß med Steenar och Kaflar som Hundar/ men nu seer iag/ at theras Förråd tager aff/ och förty skola wij ännu giöra ett hårdt Anfall/ och försökia them. Thet war som han sade/at tå skuto the med Stöörar/ men i första Anfallet hade the owarligen fört sina Skot och Steenar/ at när Myckenheeten aff Stöörarna förminskades/ höggo the them sönder. Hedningarna föllo hårdt an/ hwijlandes sig vnderstundom/ när the på båda sijdor blefwo/ både såra och trötta. Sedan lät Konungen biuda them Gröd/ at the skulle hafwa vth sina Wapn och Kläder/och så mycket som the sielfwa kunde båra vhr Kastellet. Tå war Sämund Hußfreygia fallen. The som igien woro/ togo det Råd/ at gifwa Kastellet vp och sig sielfwa i Hedningarnas Wald/ hwilcket war det osnällaste Råd/ förty Hedningarna höllo intet sina Ord/ vthan togo Män/ Hustruer och Barn/ och dräpte alla som såra woro/ och them the intet wille föra med sig: Theßföruthan togo the alt thet Fää som i Kastellet war/ gingo i Korß Kyrckia/ och bortröfwade heela hennas Skrud. Prästen Andris gaff Konung Rettibur een Striidzhammer/med Silfwer Beslag/ förgylt/ och Dunimis hans Syster-son/ gaff han ett Finger Gull / hwar vthaff the förstodo/ at han skulle råda öfwer Staden/ och wyrdade honom förthenskull mehr än andra. Thet H. Kors togo the tillika med Altare-taflan som Konung Sigurd hade lätet giöra i Grekland/ och han hade fört in i Landet. Henne lade the på Trappan för Altaret/ när Hedningarna gingo vhr Kyrckian. Konungen sade/ Thetta Huuß hafwer warit giordt med noga Flijt/ och älskat aff then Gud som Huset äger/ men mig tyckes thet

 så haf-

så hafwa warit acktat lijka som Gudarna skulle wara them wrede/ som thet borde hafwa i antwardning. Konung Rettibur gaff Prästen Andris Kyrckian/ Skrijnet/ thet H. Kors/ Boocken Plenarium/ och fyra Klercker: Men Hedningarna brände lickwist Kyrckian/ och alla the Huuß som i Kastellet woro. Eelden når han skulle optändas i Kastellet/ slocknade twå gånger/ at the måtte hugga Kyrckian ned/ och sedan bran hon/ som andra Huuß. När detta war öfwerståndet/ foro Hedningarna til sina Skep med sitt Byte/ och ransakade ther sitt Folck. När the sågo sin Skada/ togo the alt Folcket til fånga/ och delte det emillan Skepen. Prästen Andris war på Konungens Skep/ och hade med sig det H. Kors. Tå kom Fruchtan öfwer Konungen/ och alla som på hans Skep woro/ så stoor/ at thet tycktes wara brännande. Konungen bad Tolcken fråga Prästen/ huru detta kom til? Han sade/ at Alzmächtig GUD/ på hwilcken the Kristne Män trodde/ gaff them ett Wredes Teckn/ ther the dristade sig/ at taga hans Pijnos Märcke med Händerna/ aldenstund the intet trodde på sin Skapare/ och at så stoor Krafft fölgde thetta Kors/ at offta hade Hedningarna sådant Teckn wederfares/ når the hade taget thet i Händerna/ och med somliga hade det än tå skedt klarligare. Konungen lät sättia Prästen i een Båt/ och Prästen Andris bar Korset i sin Famn. The ledde Båten längz fram vth med Skepet/ alt fram för Stamnen/ och så tilbakars vth med then andra Sijdan/ alt til Kajutan/ skuto honom sedan med Stakar in til Bryggian. Sedan foor Presten Andris om Natten til Solbierga/ och war tå både Regn och Owäder. Andris satte Korset ther i god Förwarning. Konung Rettibur och hans Häär foor tilbakars til Winland/ och thet myckna Folcket/ som Häärtaget war i Konungahälle/ war länge ther effter i Träldom i Winland: Men the som vthlösta blefwo och igen kommo/ trefwes mindre sedan än för. Kiöpstaden i Konungahällo hafwer sedan aldrig fått sin förriga Vpprättelse. Magnus/ som förblindat bleff/ foor til Nidaros/ och gaff sig ther i Kloster. Tå skiöttes dijt Häärnäs thet Mickla på Frostu til hans Vnderhåld. Konung Harald reed öfwer Landet om Wintern/ och tog i Wänskap alla them/ som thet begärade: Han tog och många i sitt Hoff vthaff them/ som hade warit hoos Konung Magnus. Eynar Skulaßon säyer/ at Konung Harald hafwer hållet twå Slacktningar i Danmarck/ then eena wid Hueda/ och then andra wid Hleßöö.

CCCXCII.

Harald Gille war mildare än någon annan. Thet säyes/ at i hans tijd kom Magnus Eynarßon ifrån Ißland til at låta wijga sig til Bisp. Konungen höll honom kiär/ och giorde honom stoor Ähra. När Bispen war til redz/ och Skepet war ferdigt/ gick han i Saalen/ ther

som

som Konungen satt och dräck/ och fägnade honom; och Konungen tog blideligen emoot honom/ Drotningen satt och så hoos Konungen. Då sade Konungen/ är j nu redz at resa hädan? Han säyer sig så wara. Konungen sade/ nu kommo i vthi Otild/ effter Borden äro optagna/ och här är nu intet/ at gifwa eder det/ som wärdigt eller tiänligit är/ och sade til sina Räntmästare/ hwad hafwa wij/ som wij kunna gifwa Bispen? Han swarar: Jag meenar/ at nu är mäste-deelen aff Giersimmerna bortgifna. Konungen sade/ och tog Bordkaret/ och bad Bispen taga emoot thet/ säyandes/ thet wara Penningar wärdt. Bispen tackade honom faar sin Ähra. Tå sade Drotningen/ far Häll och Säll H. Bisp! När hafwer du hört een så förnäm Husiru säyt sådant åth sin Bisp/ och gifwa honom intet? Han swarar? Hwad är nu til/ Herre/ som iag kan gifwa? Han swarar: Hyendet vnder tig. Sedan bleff thet taget. Det war giort aff Päll och många dyrbara Saaker. När Bispen gick bort/ lät Konungen taga Hyendet vnder sig/ gaff thet Bispen/ och sade/ at thet hade länge tilsamman warit. Sedan kom Bispen till Ißland/ til sin Stool; Tå talades om/ hwad man skulle giöra med Bordkarrat/ thet som Konungen bäst kunde tiäna/ och han frågade sina Wänner til radz ther om? The sade; at thet kunde försällias/ och Wärdet gifwas åth the Fattiga. Bispen sade: Jag wil taga emoot Råd/ och giöra här vthaff een Kalck åth staden/ så at han skal then åthniuta. Jag wil och/ at alla the Heliga Män/ som här öfwer Kyrckian/ och hennas Heligdomer/ skola honom åthniuta/ hwargång Mässa blifwer öfwer honom siungen. Thenna Kalcken är ännu i Skalholtz Stad/ och aff the Pällen som Hyenden war öfwerdragna med/ och Konungen gaff honom/ äro nu giorda Otte-sångz Käppor: Hwilcka ännu äre i Skalholt. Vthaff detta kan man wäl förstå hans Wildheet/ såsom och så emoot många andra/ fast här intet mycket skrifwes ther om.

CCCXCIII.

Een Man wid Nampn Sigurd föddes vp i Norrige/ och hölts före at wara Prästens Adelbricktz Son. Sigurdz Moder war Thora Sara Dotter aff Wick/ och Syster wid Sigrid/ Konung Oloff Magnaßons och Kara hans Bröders Moder: Kari ägde Borghild/ Dag Eilyffßons Dotter: Theras Söner woro Sigurd på Austrat/ och Dagr. Sigurdz Söner woro Jon på Austrat/ Thorstein och Andris then Döfwe. Jon ägde Sigrid/ Konung Ingas och Hertug Skula Syster. Sigurd bleff i sin Vngdom hållan til Booken/ och wijgd til Diackna/ (Diaconus/) När han bleff fullkommen til sin ålder och Styrckia/ tå war han raskare/ större och starckare än någon annan/ och vthi allting öfwergick han hwar Man i Norrig: Han war stoormodig och oför-

oförwägen / och bleff kallat Sigurd Slämbi Diackne: Han war een deyelig Man/ hade tunt / men doch wackert Häär; Tå bleff thet vppenbart / at hans Moder sade honom/ wara Konung Magnus Barfotz Son. När han kom til at räda om sig sielff / bortkastade han Klärka-Lefwernet / drog vhr Landet/ och war på Reesor een tijd. Tå begynte han sin Reesa vth til Jorsala / kom til Jordan / söckte Helgdomar/ som Palmara seed plägar; När han kom igen / foor han med Kiöpmanskap: Een Winter war han i Orcknöö hoos Harald Jarl / och Pål Torkißon Fostra/ hwilcken war Sommerleda Son. Sigurd war och så vppå i Skottland hoos David Skotta konung. Han drog til Danmarck / och war thet hans och hans Manna säyen / at han hade burit ther Järn/ och giordt sig Faderna bewijßligit/ at han war Konung Magnus Son / och ther öfwer hade warit fem Bispar; såsom Ifwar Ingemundßon säyer i Sigurdz Balck. Konung Haraldz Wänner sade/ at thet hade warit the Danskas Swick och Lögn.

CCCXCIV.

Thet säyes om Sigurd Slämbi/ at när han war på Kiöpmans Reesor i några Wintrar/ så war han een Winter på Ißland hoos Torkill Oddaßon i Saurby/ och wiste intet många/ hwad han war för een. Om Höstien tildrog sig/ at några Får blefwe drefna in i een Fäfälla/ som woro ärnade til at slacktas. När the nu togo the Fåren/ som the wille/ ta lup thet eena Fåret til Sigurd/ lijka som thet skulle söki a Hielp hoos honom. Han rycker Fåret vp vhr Fällan/ och låter thet löpa til Fiäls/ säyandes; Intet söckia nu flere Tröst hoos oß/ vthan theim thet bekomma. Om Winteren tildrog sig och så/ at een Kona hade stulet/ och war Thorgildz wred på henne/ och wille straffa henne/ men hon söckte Hielp hoos Sigurd / och han tog och satte henne neder på Pallen hoos sig. Thorgildz bad honom släppa henne ifrån sig/ och gifwa henne vp Skyldigan/ effter som han hade söckt hans Tröst. Thorgild sade at hon skal hafwa Straff/ för det hon hade taget. När Sigurd såg / at han intet wille höra hans Böön/ löper han vp/ drager sitt Swerd/ och beder honom taga henne med Wäld. När Thorgild det såg/ tyckte han/ at Karlan såg nästan grymt vth/ och öfwerwägar han/ huru thet med skulle wara beskaffat/ och hafwer Fördrag/ at giöra något emoot Konan/ vthan gaff henne Frijd. Ther woro flere vthländska Män/ och hölt Sigurd sig ringast aff them alla. Eengång/ när Sigurd kom i Stugan/ leeckte een aff Östmännerna Skacktafwel med een aff Hemamännerna/ thenna hölt sig mycket strett/ och ropte på Sigurd/ bedian-des honom / at han wille vnderwijsa sig i Spelet. Mannen som med Östmannen spelte/ hade een sar Foot/ och rätt i Tåen. Sigurd sätter sig ned på Pallen/ tager ett Strå och drager effter Gålfwet/ men Kattunger

ungar lupo på Golfwet/ han drager Strået alt ther til/ at thet kom öfwer Footen på then Såra/ och han sprang vp med Strijkande/ så at Spelet lycktades/ och ther bleff een hård trätta aff. Men för then Orsaaken taalas här om detta/ at man tyckte/ Sigurd wal hafwa fördraget sådant. Intet wiste man förr/ at han war lärd/ än een Thuot-dag (Löger-dag) för Påska/ tå sång han öfwer Wattnet. Om Sommaren förr än the åthskildes/ sade Sigurd/ at Thorgils skulle dristigt senda Mån til Sigurd Slåmbi: Thorgils swarar: Hwad hafwer tu med honom at beställa? Jag är Sigurd Slåmbi/ Konung Magnus Barfötz Son. Sedan reeste han vth.

CCCXCV.

När Harald hade warit Konung vthi Norrige i 6. åhr/ kom Sigurd til Norrige til Konung Harald sin Broder i Biorgwin/ och sade honom sitt Fäderne/ bidiandes Konungen erkienna theras Skyldskap. Konungen gaff sina Wänner här om tilkiänna/ och hölt Taal och Steffnar ther öfwer: Men thet lycktades så/ at Konungen gaff Sigurd Saack/ at han war skyldig i Thorkil Fostres Död/ Wästan för Hafwet. Thorkil hade följt Konung Harald til Landz/ när han först kom i Landet; Han hade och waret hans förnämste Wän/ och för detta bleff Sigurd gifwen Dödesaack/ med alla Landamannas Råd. Thetta bleff så wisda efterkommet/ at seent om een Affton gingo Gästerna dijt/ som Sigurd war/ och ropade honom med sig/ togo een Skuta/ rodde bort vhr Byen med Sigurd/ och Söder til Nordnäs. Sigurd satt baak til på Kistan/ och tänckte om sin Saack/ vnderstod och/ at detta skulle wara Bedrägeri. Han war sålunda klädd/ at han hade blå Vnderbyxor/ een Skiorta och tilbunden Mantal på sig. Han sag neder för sig/ och hade Händerna på Mantelbanden/ stundom tog han sig i Hufwudet/ och stundom tådan igen/ när the kommo för Näset/ woro the glada/ drucko och rodde hefftigt/ tå stod Sigurd vp/ och gick vth til Bordet/ och the twå Män/ som woro satte at achta honom/ stodo och så vp/ gingo til Bordet/ togo i Mantelen/ och höllo ifrån honom/ som maneer är at giöra med rika Män: Han tänckte wäl/ at the skulle hålla flere hans Kläder/ och förthenskull grep han them båda/ hwar i sin Hand/ och störtades the så alla öfwer Bord. Skutan flöt långt fram/ och the kommo seent til at wända/ at thet bleff ett långt Drögzmåhl/ innan the funno sina Män igen. Sigurd sam så länge vnder Wattnet/ at han war förr på Landet/ än the fingo wända Skutan om.

Han war snabber på sina Fötter/ och håller vp i Landet/ men Konungens Män foro heela natten leetandes efter honom/ och funnon doch intet.

Han lade sig i een Bergzskrefwa/ och bleff honom något swalt/ at han måtte kläda Byxorna af sig/ och skiära Hol på them emillan Låren/ drog them så öfwer Hufwudet/ och stack Handerna vth/ at han kunde berga Lijfwet.

CCCXCVI.

Konungens Män drogo tilbakars/ och kunde intet fördölja sin Reesas olyckeliga Afflöpande. Sigurd tycktes befinna/ at thet inthet hielpte at söka til Konungen/ och vndstack sig therföre heela Hösten. I Begynnelsen på Winteren war han lönliga i Biorgwin hoos een Präst/ och stämplade efter/ at kunna blifwa Konung Haraldz Banaman. I detta Rådet woro och många andra/ ibland hwilcka och så woro några aff Konungens Hirdmän/ hwilcka tilförende hade tient Konung Magnus/ och nu woro i stoor Ynnest hoos Konung Harald. Några aff them såto öfwer Bordz Luciaemesse Affton/ och talade swid/ och then eene sade til Konungen/ Herre/ wij hafwa skutet wår Trätta vnder eder Dom/ efter wij hafwa wädz om een Ask Honung hwar vthaf wij/ iag säger/ at i lären liggia i Natt hoos Drotning Ingrijd eder Hustru/ men han säyer/ at i lären liggia hoos Thora Gulbrandz Dotter. Konungen swarar leandes/ och wiste icke at thenna Frågan bestod vthaff så stoor Falskheet: Intet lärer tu bekomma Wädie-penningen. Ther vthaff tycktes the weeta/ hwar the skulle söckia honom then Natten. Hufwudwackten bleff hållen för thet Härberget/ som alla meente Konungen war inne/ och Drotningen soff i. Sigurd Slämbe/ och några Män med honom/ gingo til thet Härberget som Konungen soff i/ bruto vp Dören/ och gingo ther inne med dragna Swerd. Iffwar Kolbenszon gick först åth honom. Konungen hade lagt sig drucken/ och wacknade ther wid/ at Männerna anfollo honom/ och sade i owettet/ hårt leecker tu nu med mig/ Thora. Hon swarar; Hårdare leeka the med tig/ som tig willia werre än iag. Altså låt Konung Harald sitt Liff. Sigurd lät ropa på them/ som honom hade lofwat Bijstånd/ om han kunne taga Lijfwet af Harald. Tå gick Sigurd med sit Fölie bort/ togo een Skuta/ och rodde vth på Fiorden/ vthan för Konungens Gård/ och begynte tå at dagas. Sigurd rodde vp åth/ och talade med them/ som stodo vppå Konungens Bryggia/ lysandes för them/ at han hade dräpt Konung Harald/ och begärte at tagas til Konung igen/ lijka som han war bördig til.

Tå dref Folcket hopatals neder på Bryggian vhr Konungens Gård/ och sade/ at thet skulle aldrig skee/ at the skulle giöra aldrig then Tienst eller Lydna/ som hade så på ett otilbörligit sett mördat sin Broder: Men om han intet är tijn Broder/ så är tu intet bördig at

blifwa

blifwa Konung. The slogo samman sina Wapn/ och dömbde them alla Utloga och Fredlösa. Tå bleff blåset i Konungens Luur/ och stämbda ihopa alla Landamän och Hirdmän. Sigurd såg thet wara sitt båsta Wilkor/ at komma bort/ och höllt til Nordhaurda Land; Ther höllt han Ting med Bönderna/ och the gingo vnder honom/ och gåfwo honom Konungznampn. Tå foor han in i Söckn/ höllt ther Ting/ och bleff til Konung tagen och sedan i Nordfiord/ hwarest han och så bleff wäl fägnad: Som Iswar Ingemundßon säyer. Konung Harald bleff begrafwen i then gambla Krist Kyrckia.

Om Konung Sigurd/ K. Ingi och Eystein/ Haraldz Söner.

CCCXCVII.

Drotning Ingriid/ och med henne Landamännerna och heele Hirdoen/ som Konung Harald hade hafft/ skickade een Löpskuta Norder til Trondheim/ at saya Konung Haraldz Död/ och at the skulle taga Sigurd hans Son til Konung/ hwilcken tå war ther Norder hoos them/ hoos Gyrder Bardarßon sin Fosterfader/ men Drotning Ingrijd foor strax öster i Wiiken: Hennas och Konung Haraldz Son heet Inge/ hwilcken tå war til at vpfostras öster i Wiiken hoos Amund Gyrder/ Laugbera Sons Son. När the kommo i Wiiken/ bleff Ting stämbt/ och Inge til Konung tagen: Han war tå på thet andra åhret. Thetta Wärcket drefwo Amund/ Thiostolff Alaßon/ och många andra Höffwingar. När thesse Tidender kommo Norder i Trondheim/ at Konung Harald war af Daga tagen/ tå bleff Sigurd Haraldßon ther til Konung tagen/ hwar om Ottar Birting/ Peter Saudaulffßon/ och the Bröderna Gutorm Asolffßon aff Reine/ och Ottar Balle/ och een stoor Deel vthaff the andre Höffdingarne beställte/ så at så när heela Landet wände sig til the Bröderna/ måst för then Orsaaken skul/ at theras Fader war kallad Helig/ och them bleff swooret/ at under ingen annan skulle Landet gåå/ så länge några aff them leffde. Sigurd Slämbe drog Norder om Stad/ och som han kom på Nordmöre/ tå wåro alla reedo Landzens Forständares/ som hade lofwat Haraldz Söner sin Lydna/ Breeff och Sänningabud ther för honom/ at han fick ther ingen Vptreßning/ och effter han sielff hade litet Folck/ tog han det Rådh/ at draga in i Trondheim/ förty han hade skickat Bod dijt til sina och K. Magnus

then Blindas Wänner. När han kom til Kaupang/ rodde han vp i åen Nid/ och kom intet i Land wid Konungz Gården/ vthan måste draga sin koos/ förty heela Meenigheeten stod emoot honom/ lade förthenskull vth til Holms/ och tog Magnus Sigurdßon vthur Klöstret/ emoot Munckarnas Wilia/ hwilcken doch hade taget Munckz Wigsla. Flere Män såya/ at Magnus foor med honom aff sin egen Willia/ och at detta war giort för Omslag skul/ at han wänte här igenom Förstärckning/ hwilcket och skiedde. Thetta war strax effter Julen. Sigurd drog Fiorden vth åth/ men Börn Eiglßon/ Gunnar aff Gimsum/ Haldor Sigurdßon/ Aßlaker Häckanßon/ och the Bröderna Benedict och Erick/ thesslijkest och then Hirden/ som hade warit med Magnus/ med många andra drogo effter honom/ och fooro med heela Flocken Söder för Möre/ alt vthan för Raumsdals-Mynne/ hwarest the bytte Folcket/ och Sigurd Slämbe foor Wäster öfwer Hafwet/ straxt om Winteren/ men Magnus foor til Vplanda/ wäntandes ther Bijstånd/ hwicket han och fick: Ther war han öfwer Winteren och om Sommaren/ och hade myckeet Folck. Konung Inge foor med sin Häär/ och hitte honom ther som Mynne kallas/ hwarest begyntes ett skarpt Slag/ och Magnus hade mycket mera Folck. Thet såyes/ at Thiostolff Alaßon hölt Inge i Stiftet/ så länge Slaget påstod/ och gick lijckwist vnder Märcket/ doch kom Tiostolff i stoor Fara/ för Arbete och Anfall skull. Man meenär/ at Inge häfwer ther fått nogon Wanhälsa/ hwilcken han behölt öfwer heela sin ålder/ at ther kommo Knutar på Ryggen/ och then eene Footen war stackotare än then andre: Han war och så macktlöös/ at han näpligen orkade gå/ så länge han leffde. Tå wändes Manfallet på Magnusas Folck/ och thesse efterföliande föllo framman til i Fylckingen: Haldor Sigurdßon/ Biörn Eigilßon Gunnar aff Gimsum/ och mestedeelen aff Häären/ förr än han wille fly: Såsom Kolle såyer. Tå flydde Magnus öster til Göttland/ och sedan til Danmarck. Wid thenna Tiiden war Carl Jonßon i Göttland/ hwilcken war riick och girug. Magnus Blindi och hans Män sade/ hwar som the kommo för Höffdingarna/ at Slaget woro snart wunnit/ om någon stoor Höffding wille taga sig thet på/ aldenstund ther war ingen Konung i Landet/ och Landamännerna regerade Riicket mestedeelen. Theßförvthan woro the oense som til Regerningen woro tagna/ och the oeense hwar wid annan/ för Afwund skull. Effter nu Karl Jonßon war girug effter Riiket/ församblade han een Häär/ reed ther med öster i Wiiken/ och gick mycket Folck vnder honom/ för Råddhoga skull. När Thiostolff Alaßon och Amund sporde detta/ drogo the emoot honom med een Häär/ hafwandes Konung Inge med sig. The mötte Karl Jonßon på Krockaskog/ höllo een Slacktning/ och fick Konung Ingi Seger. Ther föll Munan Augmundßon/ Karl Jonßons Moderbroder. Augmund Munans Fa-

Fader war Orm Jarls Eilyffßons/och Sigrid/Fin Jarls Arnaßons Dotters Son. Astrid Aumundz Dotter war Karl Jonßons Moder. Ther föll myckit Folck på Skogen/ och Jarlen flydde öster aff Skogen: Men Konung Inge jagade them öster vhr sitt Rijke/ at theras Reesa bleff til största spott: Såsom Kolle säyer.

CCCXCVIII.

Magnus Blinde drog til Danmarck til Konung Erich Eymüng/ och bleff wål emoot tagen: Han tilbödh sig/ at fölia honom i Norrige/om Erick wille läggia Landet vnder sig/och sade/om man komme med Kriigzhäär dijt/ så woro ingen Menniskia i Norrige som driffade sig/ skiuta et Spiut emoot honom. Konungen lät inråda sig/ bödh Ledung vth/ och foor med 600. Skep til Norrige/ och war Magnus Blinda på thenna Reesan med honom. När the kommo i Wijken/ drogo the til ett Hoff fredeligen och spackligen östan för Fiorden. När the kommo til Tunsberg/ woro ther församblade många Ländamän. Watnorm Dagßon/Gregorij Broder/rådde mäst för them/och fingo the Danske intet komma dijt/och icke taga ther Watn/vthan drapo många aff them. Sedan lade the in til Osloo/ hwarest tå war Thiostolff Alaßon. Thet säyes/at om Afftonen wille the bära then H. Halwardz Skrijn vhr Byen/ och gingo så många ther vnder/som ther kunde komma åth/ och kunde intet längre bära thet/än vth på Kyrckiogolfwet. Om Morgonen när the sågo/at Häären kom vthan åt Hufwudöö/ boro fyra Karlar Skrijnet vp vhr Byen. Thiostolff/och heela Borgerskapet följde met Skrijnet. Konung Erick och hans Folck gick vp i Byen/ men sombliga rände effter Thiostolff: Han skött til een Man wid Nampn Aslaker/ med een Brodd/ och treffade then honom vnder Hackan/ så at Vdden kom vth igenom Nacken: Thenne war Konung Ericks Styreman; Och tycktes Thiostolff intet hafwa skutet bettre Skott/förty intet war bart på honom/ vthan allenast detta. Halvardz Skrijn bleff fört vppå Raumarijke/ och bleff ther trij Månader. Om Natten församblade Thiostolff Folck på Raumarijke/och kom til Byen om Morgonen. Konung Erick lät stickia Eld i Halwardz Kyrckia/och wijda i Byen/ och brände altsammans vpp. Sedan kom Thiostolff med myckit Folck/och Konung Erich drog bort med sin Häär/och förmåtte the ingen stedes komma i Land/Nordan för Fiorden/för Ländamännernas Häär/ och hwar som the budo til at Landstiga/så lågo ther effter 5. eller 6. eller och flere. K. Inge låg i Hörnburn-Sund med myckit Folck/hwilcket när Konung Erich sporde/drog han til bakars til Danmarck. Konung Inge drog effter them/ och plackade aff them alt hwad han förmåtte: Och är Folcks säyen/at intet hafwer een wärre Reesa wärit giordt vthi een annan Konungs Rijke/ med så stoor Kriigzhäär/och tyckte Erich illa

wara med Magnus och hans Män/föregifwandes/ at the hade höyeligen spottat honom/ och narrat honom at giöra thenna Reesan/ och sade sig intet willa bliswa theras så gode Wän/ som tilförna.

CCCXCIX.

Sigurd Slämbe kom om Sommaren Wästan öfwer Hafwet til Norrige/ och när han sporde Magnus sin Frändes Olycka / tycktes han weeta/ at han lärde intet hafwa stoor Tröst i Norrige/ och seglade förthenskull sin koos åth Danmarck. Han holt til Eyrasund/ och söndan för Sundet hitte han några Windasnäcker/ och lade til Slags med them/ eyröfrade 8. och dräpte myeket Folck/ och hängde somliga. Ett annat Slag hölt Sigurd under Maun med Winderna/ hwarest han och hade Seger. Sedan hölt han Söndan effter/ och lade vp i Elfwen/ i then östre Qwislen/ och wann ther 3. Skep aff Thore Hrinandtroda/ och Oloff Harald Kiasias Son/ sin Systersohn. Oloffs Moder war Ragnhild/ Konung Magnus Barfotz Dotter/ han sagade Oloff på Landet. Thore war i Konungahälle/ och samblade Folck: Ditt hölt Sigurd/ och hwar stiöt på annan/ så at myeket Folct föll på båda sijdor/ och många blefwo såra. Sigurd fick inter komma vp på Landet. Ther föll Vlfheden Saxolffs Son / een Ißländsk man/ hwilcken war Sigurdz Styreman. Sigurd hölt Nord i Wijken/ och röfwade ther wijda/ han låg i Fortyriu på Lungardz Sijdan/ för the Skep/ som ärnade sig i Wijken/ och thedan/ och röfwade them. Thunsbergs-Borgare kommo ther åth honom oförwarandes/ när han war i Land/ och bytte Härfånget: Somliga kommo ofwan aff Landet/ men somliga lade med Skep vthan för Hamnen. Sigurd lop på sitt Skep/ och rodde vth åth them. Watnorms Skep war näst honom/ och lade han något tilbakars/ at Sigurd slapp vth hoos honom/ och vndflydde så med ett Skepp/ men myeket aff hans Folck föll. Ther om bleff giort een Wisa. Sigurd seglade Söder til Danmarck/ och förlorades een Man aff hans Skep/ wid nampn Kolbeen Thorliotßen vhr Bataldre: han war på een Båt/ som bunden war wid Skepet. Sigurd bröt sitt Skep/ när han kom Söder/ och bleff tå i Alaborg. Näst efterföliande Sommar/ foro Magnus och Sigurd Nord med 7. Skep/ kommo oförwarandes på Lista om Nattetijd: Ther war tå Benteen Kolbeensson/ een rask Man/ och Konung Inges Hudman. Sigurd gick ther vp i Dagningen/ kringrände Gården/ och wille sticka Eld ther i/ men Benteen kom i een Boo med sina Harnisk/ stod innan för Dören med ett draget Swerd/ hade Skiölden för sig/ och Hielmen på Hufwudet: ärnandes at förswara Dören/ hwilcken war något låg. Sigurd frågade/ Hwarföre the intet gingo in? The såya/ at ingen war myeket willig ther til. Sigurd lop in i Huset/ och Benteen högg miste effter honom.

Sigur

Sigurd wände sig om/ och the höggo några fåå Hugg samman/ innan Sigurd drap honom/ och bar Hufwudet vthi sin Hand. The togo alt thet Fåå som i Byen war/ och foro så til sina Skep. När Konung Inga/ tillijka med Sigurd och Eyndr/ Benteens Brödrar/ sporde hans Dråp/skickade Konungen Folck til Sigurd; han foor och sielff/och tog ett Skep under Håkan Jungettu Pålßon. Paal war Dagz Son/ Dag Aslacks Son/ och Aslack war Erlingz Son aff Sola/ Håkan Magas Systerson. Inge jagade efter Håkan vppå Landet/ men han/ Sigurd Starckerßon/ Eindrid i Gautdala/ Erick Håll hans Broder/ och Andris Kieldusktster/ Grims Son vhr Wiste/ flydde in i Fiorden/ och tog han hwar theras Klädes trad. Sigurd och Magnus/ och Thorleiff Skiappa seglade Norder efter/ vthan Skiärs med try Skep til Halogaland/ och war Magnus öfwer Winteren i Biörcköö hoos Witkind Jonßon. Sigurd högg Stammarna aff sitt Skep/ theslijkest och Hohl ther på/ och säncktc thet neder inn i Agis Fiord/ men han satt om Winteren i Tialdasunnum i Kinn/ ther som heeter Gliufr Fiord. I Fiorden innan til är een Helle vthi Berget/ ther satt Sigurd öfwer Wintren med mehr än 20. Man/ och satte så för Hellen/ at Dörren kunde intet synas vthan för Fiorden. Sigurd fick Maat om Wintren vthaff Thorleif Skiappa/ och Einar Augmundßon aff Handi/ och Gudrum Einars Dotter/ vhr Reickia Holum. Thet säyes/ at then Winteren lät Sigurd Finnarna göra sig twå Skutor/ som woro bundna tilsammans/ och vthan Söm/ och rodde tolff Män på hwart Bord.

Sigurd war hoos Finnarna/ när the giorde Skuterna/ och Finnarna hade Öhl/ och giorde Sigurd Gästebod: Tå qwad Sigurd een Wissa. Skutorna woro så snara/ at intet Skep hinte them på Watnet; som säyes i een annan Wijsa. Om Wåren foro the/ Sigurd och Magnus/ Norder med the Skutorna/ som Finnarna hade giort. När the kommo i Waga/ dråpo the Prästen Swen/ och 2. hans Söner. Sedan höllo the Söder til Wiken/ togo ther Wilhielm Skinnare/ hwilcken war Konung Sigurdz Ländaman/ och een annan som heet Thorald Kiäp/ och dråpte them båda. Sedan foor Sigurd Söder vth med Landet/ och hitte Styrckar Gläserofwo Söder hoos Byrden/ när han kom Sönnan ifrån Kaupang/ och drapo honom. När Sigurd kom Söder til Waltznäs/ hitte han Swinagim/ och lät hugga aff honom then högra Handen. Tå foor han Söder på Möre/ vthan för Trondheims Mynne/ ther tog han Heden Hartmaga/ och Kalff Kringelöga. Heden lät han släppa/ men Kalff dråpo the. Konung Sigurd och Sanda Gyrder sporde hwad Sigurd tog sig före/ och sände några Män at leeta efter honom/ och fingo til Höfwitzman Jon Kauda Kalff then Rangas Son/ Biskop Ifwars Broder/ och een annan/ Jon Prästi-Smyril/ thesse drogo med 22. Skep som fortast the kunde/ at leeta efter Si-

ter Sigurd/men funno honom intet/och drogo tilbakers med lijtet Berôm. Thet säyes/ at the sågo them/ men tordes intet lägga ath them. Sigurd foor Söder på Haurdaland/ och kom til Härdlu/ hwilcken Gård Eynar Lax Päälßon/hwilcken tå war reest in i Hammars-Fiord til Gångdagating/ ther togo the alt thet Godz som hemma war/ och ett 25. Allnar långt Långskep/ som Eynar ägde/ theslijkest och hans Son/fyra åhr gammal/ som låg hoos een hans ArbetzKarl/ och wille sombliga dräpa Swenen/ men sombliga wille hafwan med sig. Arbetzmannen sade; at thet war intet åth/ at hwarcken dräpa Swenen/ eller hafwa honom med sig/ förty thet war hans Son. Altså gofwo the Swänen för hans Ord skul tilbakars/men the foro bort. När Eynar kom heem/ gaff han Arbetzkarlen 2. öra Gull/och tackade honom för sin Gerning. Så säyer Eynar Oddßon/ som först skreeff thenna Saga/ at han hörde Eynar Päälßon säya i Biorgwin / om thessa Bedriffter. Sigurd foor Söder vth med Landet / alt öster i Wijken/ och hitte ther Finn Sauda Olfßon öster i Owild/när han foor at vptaga Konung Inges Landskylder. Hängde honom vp/ och foor så Söder til Danmarck.

CCCC.

Wijckwärfarna i Biörgwin sade/ at thet woro skam/at Konung Sigurd och hans Wänner såto stilla i Kaupang/ när hans Faders Baneman seglade allmänna Wägen/ vthan för Trondheims Mynne/ men Konung Inge och hans Folck såto i största Faran öster i Wijken/hwarest han förswarde Landet/ och hade hållet många Slacktningar. Tå sände Konung Inge Breeff Norder til Kaupang/ hwilcket sålunda lydde: Konung Inge/Konung Haraldz Son/ sänder Konung Sigurd sin Broder/ Sauda Gyrde / Amunde Swepte/ Ottar Birtinger/ alla Landamän/Hirdmän/Huußkarlar och gemene Man/ Gudz och sin Owädia. All Man är wäl bekant then beswerligheet / som wii äre vnderkastade/ theslijkest och wår Vngdom / ther tu äst 5. men iag är 3. åhr gammal/ wii kunna intet vthrätta/med mindre än wii åthniuta wåra Wänner/ och goda Män. Jag och mina Män tyckiom oß/ begges wår Nöd och Beswärligheet wara mehr vnderkastade/ än tu och tina Män. Giör nu så wäl/kom til mig/thet första tu kant/med mycket Folck/och wara wii båda tilsammans/ hwad som kan förefalla/och är thet wåra bäste Wänners Råd/ at wii förlijkas som bäst/och hållom oß lijka vthi all ting. Men om tu intet wilt komma mig til Vndsättning/ effter mit Bod/ nu som förr/ så måtte tu bereda tig på/ at iag lärer i raga til tig med min Häär / och må tå GVD skiffta oß emillan/ ty intet förmår iag länger sålunda sittia med mycken Omkostnad/ och Folcket til stoort Tahl/ som här behöfwes/ effter tu tager halfwa Landzskyller och Affgiäld i Norrige. Tå stod Ottar Birting/ och swarade: Thet är Konung Siaurds

Swar

Swar til Konung Jnge hans Broder/at han beder GUD tacka honom för sin goda Owädia/ Omack och Arbette/som han och hans Wänner hafwa hafft på begge theras wägnar i thetta Riiket/ fast ännu något tyckes beswerliget kunna finnas i Konung Jnges Ord/ så hafwer han mycket som bekräfftar hans Taal i många stycken. Jag wil oppenbara för eder mit Sinne/ och höra om ther följer Konung Sigurdz och andra Riickzens Ständers Wilie: Nämbligen; at tu Konung Sigurd giör tig ferdig med alt det Folck/som tig wil följa/at förswara dit Land/ och tag med tig een stoor Macht och drag til Konung Jnge tin Broder/ at hwar kunde styrckia then andra vthi alt lyckosampt Företagande/men GUD Alzmecktig styrcke eder båda. Nu wiliom wij/Konung/ höra tina Ord? Peter Saudaolffßon/ hwilcken sedan bleff kallat Byrdar Swen/ bar Konung Sigurd på Tinget; Tå sade Konungen/ thet wari alla Män kunnigt/at om tag får råda/ så wil iag med thet första iag förmår/ reesa til Konung Jnge min Broder. Sedan talalde hwar efter annan/ och kommo alla öfwer eens/ at Folck skulle stämmas tilhopa/ och fara öster i Landet. Sedan foor Konung Sigurd öster i Wijken til Konung Jnga sin Broder.

CCCCL.

Thenna samma Höstcn kom Sigurd Slämbe/ och Magnus Blinde Sönnan vhr Danmarck med 30. Skep/besatta båda med Danska och Nordmän. Detta war in emoot Winter-natten. När Konungarna sporde thet/foro the öster emoot them/och hinte them i Huolum wid Holmen/ nästa Dag effter Mårtens-messe/ hwilcket war på een Söndag. Jnge och Sigurd hade 20. Skep/och alla stoora. Ther begyntes ett skarpt Slag/ och effter thet första Anfallet/ flydde the Danske med 18. Skep heem Söder åth: Men Sigurds och Magnusas Skep blefwo vthplundrade. När Magnusa Skep war så när ehröfrat/ och han hwilades i sin Säng/ tå tog Hredar Griotgardßon/ hwilcken länge hade följt honom/ och warit hans Hirdman/ honom i sin Famn/ wiliandes löpa i ett annat Skep/men han bleff skuten med ett Spiut/emillan och igenom Härdarna. Så säya Män/at Magnus fick sin Bana aff samma Spiut. Hreider föll baklänges på öfwerlopet/ men Magnus ofwan på honom. Thet säya alla/ at han hafwer troligen följdt sin Herre. Ther föll Lodin Saupruder aff Jinostad/ hwilcken war på Magnusa Skep/ Bruse Thormodßon/ Sigurd Slämbe Styreman/ och een stoor deel aff theras Häär. Ther föll Jfwar Kolbeenßen/ hwilken anföll K. Harald/ och först högg til honom. K. Jngas Män låto ingen vndslippa aff them/som the kunde få fast. The dropo i een Holmmear an 60. Man. Ther blefwo och dräpna twå Jßländska Män/ then eene war Sigurd/ Präst Bergthors Matz Sons Son/och then andra Clemens/

hwilcken war Arnor Einarßons Son/ men trij woro igen; nemligen Iwar Skrauthancki/ Kalff then Rangas Son/ som sedan war Bisp Norder i Trondheim/ och war Einar Erckibisps Fader. Ifwar hade altijd följt Magnus/och kom han på Jon Kaudu sin Broders Skep. Jon ågde Cecilia/Gyrdir Bardarßons Dotter. Thesse trij kommo på Jons Skep. Then andre war Aßbiörn Ambi/som sedan ågde Thorsteins Dotter i Audsholt. Then tridie war Ifwar Dynta Staraßon/ han war Broder wid Helga Staraßon/och hans Möderne war vhr Tråndheim/ sielff war han een mycket deyelig Man. När Krijgsfolcket bleff warse/ at the woro ther/ grepe the til Wapen/ och anföllo Jon/ men han tilrustade sig/ och war thet icke långt ifrån/at the sloges inbördes. Men Förlijckningen skedde sålunda/ at Jon vthlöste Ifwar sin Broder/ och Arnbiörn vthfäste Penningar för them/ hwilcka Penningar han fick sedan tilgifwandes. Ifwar Dynta bleff ledd på Landet/och halßhuggen/ förty the/Sigurd och Gyrdir/Kolbeins Söner/wille intet taga Penningar för honom/ty the gofwo honom Sack/ at han hade warit med/när Bentein theras Broder bleff dräpen. Ifwar Bisp sade/at det wärsta/som han hafwer vthstått/war det/när han såg/at Ifwar bleff ledder under Yxen/när han gick först til them/och kyste them/bediandes at the skulle heela hittas. Sålunde sada Gudrid dere/Birgis Dotter at Eyrick Oddßon; Hon war Jon Erkibiskops Syster/ och sade sig hafwa hört Ifwar Biskop sålunda säya.

CCCCII.

Een Man wid nampn Throndgialdkiere/som styrde K. Inges skep/ K. Inges Män rodde tå med små Batar åth them/som summo/och drapo hwar een som the fingo fast. Sigurd Slåmbe lop i Siön/ aff sit Skep/ när thet war vthplundrat/ och kastade Brynian aff sig vnder Wattnet/ sam altså/och hade Skiolden öfwer sig. Några Män vthi Thrandz Skep togo een summande Man/ wiliandes dräpa honom/men han tigde Lijfwet/ lofwandes säya hwar Sigurd Slåmbe war/hwilket them wäl behagade. Skiöldar/Sputt och doda Män fluto allestädz hoos Skepen. I seen fuller/sade han/hwar een röd Skiöld flyter/ ther år han vnder. Sedan rodde the dijt/togo honom/och förde til Trondz Skep: Men Throndskickade Thiostolff/Ottar och Amund Bud. Sigurd Slåmbe hade på sig Eldfyre/ och Fnysket hade han i een Walnötesskal/ öfwersmält med War. Thetta är therföre skrifwet/at thet tycktes tänckwärdigt wara/ som så war förwarat/at thet aldrig ble fwått/och förtenskuld hade han skiölden öfwer sig/ när han sam/at man icke skulle weeta/ om det war then skiölden eller een Man/aldenstund öfwermåttan många fluto på siön. The sade sålunda/ at aldrig hade the hitt honom/om han icke hade warit vpiöad hoos them. När Trond kom til Landz med honom/ bleff Krijgzfolcket tilsagt/ at Sigurd war Härfångan; tå begynte heela Häären skrijka för Glädie skul/ hwilcket när Sigurd hörde/ sade han; Många onda Menniskior

glädia

glädia sig här i Dag öfwer mit Hufwud. Tå gick Thiostolffer Alasson til honom/ och ryckte aff Hufwudet på honom een borderat Silckehufwa/och sade; Hwarföre war tu så dristig/tijn Trällunge/at tu skulle töras kalla tig K.Magnus Son? Han swarar/ Intet hafwer tu Behoff/at liickna min Fader wid een Träll/förty lijtet war tijn Fader hoos min Fader werd. Haller Thorgers Läckens Son/ hwilcken war Steens Son/war i Hird med Konung Inga/och til städes när thesse Tijdender skedde/ och dicterade för Eyrick Oddßon/när han skreff thenna Historia.Eyrick skreff een Böock/ som kallat bleff Fryggiar Stycke: I hwilcken säyes om Harald Gille och hans Söner/ Magnus Blinde och Sigurd Slämbe/alt til theras Dödedag.Erick war een wiis Man/ och war wid thenna tiiden gemenligen i Norrige.Eendeel vthaff Historien skreff han effter Häckan Magas Relation/hwilcken war the/Haraldz Söners/ såsom Häckans och hans Söners Ländaman/ och war med i alla thessa Trättor/Råd och Anslag. Een Deel skreeff han/ effter hwad han sielff hade sedt och hört. CCCCIII.

Hallor sade/at Höffdingarna wille starkt läta dräpa Sigurd/men the som grymaste woro/och fastast stodo på/at willia hämnas sin Harm/ måste räda för hans Pijnande/hwar til nämdes Benteens Broder/Sigurd och Gyrder/Kolbeens Söner. Peter Byrdaswen wille och så hämnas effter Finn sin Broder/ men Höffdingarna och mästedeelen aff Folcket gick ther ifrån.Först bruto the hans Fotläggar med een Yxhammar/ thesliickest och Armleggarna/sedan klädde the aff honom/och wille flä honom lefwandes/klufwo altså sönder Skinet mit i Hufwudet/och gick icke fläningen an fördet förmyckna Blodrinnande/sedan togo the Läderpiskor/ och slogo honom så länge/at all Huden war sin koos/lijka som han hade warit flängder.Sedan skuto the een Stock på Ryggen/at han gick sönder/ drogo honom sedan til ett Träå/och hängde honom vp. Sedan höggo the aff honom Hufwudet/och drogo hans Lekamen bort i een Kula/ och öfwertäckte honom. Thet är all Mans/ så wäl hans Wänners som Owänners Säyn/ at ingen Man i Norrige hafwer warit bättre lyckelig vthi all Ting/så wida som någon aff them kunde minnas/som tå woro i Liifwet/men vthi somliga Saaker war han olyckesam. Så säyer Hallr/at han talade lijtet/och swarade ringa Män få Ord/ som honom tiltalade.Häll säyer och så/at han rörde sig aldrig mehr/än som the hade slaget på een stock eller steen/lät och så ther med fölia/at han mätte wäl hällas för een god Karl/som så förmätte vthstå detta Pijnande/och behälla sin Ansicktes Hy och öfwerleet. Han säyer/at han aldrig feelte på sitt Taal/och at han hade talat så lät/som han hade sutit i Ölbänck.Hwarcken talade han högre eller lägre/ eller mehr skelfwande än han plägade/ och talade lijkawist alt intil han bleff död/ och säng stundom vthur Psaltaren/hwarföre han syntes öfwergå andra Menniskors naturliga styrckio.

Then Prästen som Kyrckan hölt straxt ther hoos / lät fara Sigurdz Lijck dijt til Kyrckan. Thenne Prästen war Haraldz Söners Wän/ men när the sporde detta / bleffwo the wreda på honom / och läto föra Lijcket tilbackars / och Prästen kom på böte. Sigurdz Wänner Söder i Danmarck kommo effter Lijcket / och förde det til Alaborg / hwarest det bleff begrafwet wid Mariae Kyrckia inne i Byen. Så sade Erick Ketilßon Profast / som acktade Mariae Kyrckia / at Sigurd war ther begraffwen. Thiostolff Alaßon lät föra Magnusa Lijck til Osloo / och begrafwa thet i Halfwardz Kyrckia hoos Konung Sigurd sin Fader. Lodin Sauprude förde the til Tunsberg / men alt thet andra bleff begrafwet ther på stället.

CCCCIV.

När Sigurd och Inge hade rådt öfwer Norrige i sex Wintrar / kom Eystein Wästan ifrån Skottland / han war Harald Gillas Son. Arne Sturla / Thorloff Bryniolffs / Kolbeen Hruga hade farit effter Eystein och fölgde honom in i Landet / hållandes sedan straxt til Trondheem / och togo the emoot honom / at han bleff til Konung tagen på Ayra Ting / om Gagndaga / så at han skulle hafwa Tridingen aff Norrige tillijka med sin Broder. Sigurd och Inge woro wid thenna tijden Öster i Landet / och foro Sänningebud emillan them / och the förlijktes på sådant sätt / at Eystein skulle hafwa Tridingen aff Landet. Eysteins Moder heet Biatauck / och kom hon med honom til Norrige.

CCCCV.

Then Fierde Konung Haraldz Son heet Magnus / hwilcken bleff vpfostrat hoos Kyrpinga Orm / han bleff och til Konung tagen / och hade sin Deel vthaff Landet / men hade ondt i Fötterna / och leffde een liten tijd / och bleff Sotdöd: Hwarom Eynar Skulaßon talar. Effter Harald Gilles Död bleff Drotning Ingrid gifft til Ottar Birting / han war Ländamän och een stoor Höffding i Trondheim / til sin Släckt / han giorde Konung Inge stoort Bijstånd i sin Vngdom. Konung Sigurd war icke mycket hans Wän / förty honom tycktes han hålla alt förmycket med Konung Inga. Ottar Birting bleff dräpen Norder i Kaupang / een Qwäle / när han gick til Afftonsång. När han hörde Donet / baar han vp Handen och Kappan emoot Hugget / förty han meente thet skulle wara een Snöboll / men han föll wid Hugget. Alfwer Hrode hans Son kom gångandes i Kyrckegården och såg sin Faders Fall / thesslijkest och at Dräparen lop öster för Kyrckan. Alfer lop effter honom / och drap honom wid Stunghuus-Hörnet; Och säya Män / at han hafwer hafft stoor Lycka til at hämnas / hwarföre han bleff hållen för bätter Karl sedan än tilförende. Konung Eystein war inne i Trondheim / när han sporde Ottars Fall / och stämbde til sig Bönder / foor til Byen och fick

mycket

mycket Folck; Ottars Fränder och Wänner kiände/ at detta skulle wara Konung Sigurdz Rådh; han war tå i Kaupang: Bönderna woro mycket ostyriga på hans Siida/ men han bödh för sig Skirßlor/ och fäste Järnbörd/ hwarmed the blefwo förlijkta. Konung Sigurd drog Söder i Landet/ och bleff Skirßlan aldrig sedan fullbordat. Drotning Ingerijd födde een Son med Iswar Snies/ wid namn Orm/ som sedan bleff kallad Konungens Broder: Han war mycket däyelig/ och bleff een stoor Höffding. Drotning Ingriijd bleff gifft med Arna på Stodreini; Han war sedan kallat Konungens Måg. Theras Barn woro Inge/ Nikulas i Herdlu/ och Margret/ som Biörn Buck ägde och sedan Simon Karaßon.

CCCCVI.

Kyrpinga Orms och Ragnhildz Sweinka Steinarßons Doters Son heet Erling. Kyrpinga Orm war Swen Swenßons Son/ hwilcken war Erlingz Son från Girde. Orms Moder war Ragna/ Orm Jarl Eiliffßons och Ingeborg Finn Jarl Arnaßons Dotter. Orm Jarls Moder war Ragnhild Håka Jarl then Rijkes Doter. Erling war een wiis Man/ och Konung Ingias gode Wän/ och effter hans Rådh tock han Kristin/ Konung Sigurdz och Malmfriidz Doter. Erling hade Seterii på Staudlu på Sun-Haurda Land. Erling foor vhr Lande/ tillijka med Eyndride then Vnge/ och flere andra Ländaman/ och ärnade sig reesa vth til Jorsala. Raugnwald Jarl/ som Kali war kallad/ war Hufwudzman för thenna Reesan/ tillijka med Bisp Wilhialm. The begynte i Orcknöyar/ och seglade til Suder öy/ och ther ifrån til Walland/ och sedan then Wägen som Sigurd Jorsala-fari hade reest/ ut til Niorfa Sund/ och håriade wiida vth om then Hedne Spanien. Liten tiid ther effter/ som the woro komna vth om Sundet/ skildes Eindride then vnge ifrån them med 6. Skep/ men Ragnwald Jarl och Erling hette på een Dromund i Hafwet/ och lade til honom med nijo Skep/ hållandes sina Snäcker duckt intil Siidorna på Dromunden/ men Hedningarna kastade ned på them Steen-Wapn och wällande Beeck. Erling låg näst in til Dromunden/ och thet Skep som nämst låg in til honom/ fäcktade för honom: Men han högg Hol på Dromunden/ somliga högre vp/ somliga lägre neder/ at the gingo ther in; såsom Biörn Skackaskald säyer i Erlingz Drapa. Erlingz Styreman heet Audun then Röde/ och han gick först på Dromunden. The öfwerwunno honom/ altså dräpo the öfwermättan mycket Folck/ och fingo gruf weliga mycket Byte. Ragnwald Jarl och Erling kommo på thenna Reesan til Jorsalaland/ Jordan then H. åå/ hwarest the wände tilbakars/ och kommo först til Micklagard/ lämnade ther sine Skep/ och foro sedan Landwägen/ och kommo med behållen Reesa til Norrige. Thenna Reesan bleff

 sanbleff

san bleff mycket beprijsat / och höltz Erling för förnämare Man än til förende/såwäl för sin Reesa/såsom för sitt Giftermåhl skul; Han war och förständig/ wältalig / riik på Penningar/ och hölt mäst Wänskap med Konung Inga/ vthaffalla the Bröderna.

CCCCVII.

Konung Sigurd reed til Gästebud öster i Wijken med heela sitt Hoff. Han reed een Gård förbii/som een riick Man ägde/wid nampn Simon. Konungen hörde qnädas iet Huus mycket liufligen/ så at han bleff ther aff högeligen beweckter/reed til Huuset/såg in/och bleff warse/att een Kona stod wid een Qwarn/ malte och qwad öfwermåttan wäl: Konungen steeg aff Hästen/ gick in/ och lade sig när henne. När han nu skulle draga bort/ wiste Simon hwad ärende han hade dijt hafft. Konan hette Thora/ och war Simonis Arbetz Kona. Sedan lät Simon skiöta henne. Effter detta födde hon Barn/ och bleff thet kallat Håkan/ och sades wara Konung Sigurdz Son. Thenne Håkan med Simon Thorbergßon/och Gunhild hans Hustru. Ther vpföddes och så twå hans Söner/ then eene heet Aunund/ och then andre Andris/ aff hwilcka Håkan hölt så myckit / at them kunde ingen ting åthskillia / vthan Döden.

CCCCIIX.

Konung Eystein Haraldßon war öster i Wijka/ och bleff oense med Bönderna på Reini och Hising/ och the församblade sig emoot honom/ men han hölt Slag med them/och fick Seger. Thet heeter Liikberg/som the slogos. Han brände och wijda i Hysing. Sedan gingo Bönderna honom til handa/ och vthgå swo stoort Bööte / hwilcket Konungen tog aff them: Så som Eynar Skulasson säyer. Een liten tijd ther effter/begynte Konung Eystein sin Reesa vhr Landet Wäster i Hafwet/och seglade til Katanäs: Ther sporde han til Harald Jarl Maddadarßon i Thorsåå: Dijt lade han med sina 3: Skutor / och kom på them oförwarandes. Jarlen hade 25. Alnar-långt Skep/och 80. Man ther på. Och effter som the intet woro tilredda / gick Konung Eystein vp på Jarlens Skep/ och tog honom til fånga/ och förde på sitt Skep/ men han löste sig vth med 3. Marck Gull: Såsom Eynar Skulasson säyer. Konung Eystein seglade ther ifrån/ öster för Skottland/ och lade til een Kiöpstad på Skottland/som Apertcion heeter: Ther drap han myckit Folck/och beröfwade Staden: Som Eynar säyer. Ett annat Slag hölt han Söder wid Hiartapoll med Riddare Häär/ dreff them på Flychten/ och ehröfrade några aff theras Skep; såsom Eynar säyer. Ther ifrån hölt han Söder til Engeland/ höltz. Slacktningar i Hwiteby/ fick Seger / och brände Byen. I then tiiden war Konungs Steffner på Engeland. Sedan hölt han een Slacktning hoos Skarpaskier med några

några Riddaremän. Näst efter detta / slogz han wid Pijlawick//och fick Seger: Som Einar säyer. Ther b ände the een stoor By wid nampn Långatorp. Effter detta foor Konung Eystein bort ifrån Engeland om Höstten/ och til Norrige. Om thenna Reesan gick åthskilligt Taal och Meeningar.

CCCCIX.

Först i Haraldz Söners tijd/ war een god Frijd i Norrige/ och theras Samtycke war til någon åthlijd/ så länge theras gamble Rådgifware lefde/och emedan Inge och Sigurd woro Bärn/ höllo the ett Hoff/ men Eystein war för sig sielff/ allthenstund han war wäl kommen til sine åhr. När nu andra Rådgifware kommo til Konung Ingi/ och Konung Sigurd och the förrige woro döde; nembligen Hada Gyrdir/ Thiotolff Alaßon/ Ottar Byrting / Augmund Huipttier/ Augmundr Dreingr/ Erlands Skacka Broder / liitet tycktes wert om Erland så länge Augmunder lefde. Sedan åthskilde the sit Hoff/ Sigurd och Ingi. Tå hölt Gregorius Daaßon sig in til K. Inga. Gregorius Moder war Ragnhild Skopta Augmundßons Dotter. Gregorius war een förnäm Man/ han tog emoot Landsens Bestelningar med Konung Inga/ och Konungen efferlåt honom taga aff sin ägendom så mycket som honom behagade. Konung Sigurd bleff öfwermåttan stormodig/ och oforwegen i all ting. Theßlikest war och Eistein/och han war öfwermåttan gijrug på Penningar/och ther til nisk. K. Sigurd war een stoor och stark Man såg raskt uth: Han war brun på Håret/hade en leed mund/intet wäl skapat Ansichte. Vthi Wältaligheet och andra Kropsens höfliga anstelningar/ öfwergick han hwar Man. Ther om talar Einar. Konung Eystein war swart och brunacktig/ lång/ wittig och forständig: Men thet drog mäst Riiket undan honom/ at han war så nisk och girug. Han ägde Rauna/Niculas Masa Dotter. Konung Inge war däyelig til sit Ansickte/ hade gult/ tunt och krullat Håår. Mycket liiten war han til wärten/ och näpligen kunde han gå allena: Then eene Footen war bortwesan/och han hade een Knula på Härdarna/ theslikest och pa Brystet. Han war blydmält/ och benägen emoot sina Wänner; Mild på Godz/ och låt Höfdingarna gierna råda i Landet med sig; War och wänsäll emoot Allmogen/ therföre föröcktes mycket hans Riike/ at många gåfwo sig under honom. Konung Harald Gillas Dotter heet Brigida/och hon war Gifft Inga Halkielßon/Swea Konung/och sedan giftes hon Karla Jarl/Sonas Son; Och effter thet Magnus Suea-Konung. The/ Konung Inge /Haraldßon och Homwone Syskon/på Modert. Aldrasidst ägde Brigida Birgir Jarl Brusa : The ägde 4. Söner / then eene heeter Phillppus Jarl/andra Knut Jarl / then tridie Folcki/och then fierde Magnus. Theras första Dotter war

Ingierd

Ingierd/som ägde Konung Saurkuer; Theras Son war Konung Jon. Then andra heet Christin/ och then tredie Margaret. Then andra Konung Harald Gillas Dotter heet Maria/ hon ägde Simon Skalpson/ hwilcken war Hallhel Huckßon / och theras Son heet Nikulas. Then tridia Harald Gillas Dotter heet Margret / henne ägde Jon Halkelßon/ Simons Broder. Wid thenna Tijden tildrogo sig åthskilliga Handlingar emillan the Bröderna/ som Twist och Twedräckt anlånde: Men iag wil intet annat anröra/ än det som mig tyckes wara aff något Wärde.

CCCCX.

Nikulas Kardinal aff Romaborg/ kom i Norrige i Haraldz Söners tijd / och hade Påfwen skickat honom dijt. Thenne Kardinal war wred på Sigurd och Eystein/ och måste the förlijka sig med honom: Men Konung Inge hölt han aff / och kallade honom sin Son. När the nu alla woro förlijckta/ wigde han Jon Birgeßon til Arckiebiskop i Trondheem/ och fick honom ett Kläde/ som Pallium heeter/ säyandes/ at Arkiebiskops Stolen skulle wara i Nidaroß/ wid Kris Kyrckia/ ther som Konung Oloff then Helga hwilar. Tilförna hade Lyd Bispar warit i Norrige. Kardinalen lagade så/ at ingen skulle saaklöst bära Wapn och Wäria i Kiöpstäderna/ vthan allenast the tolff Män/ som Konungen följde: Han förbättrade vthi många stycken Norriges Mannas Seder/ så länge han war i Norrige; Och ingen vthländsk Man hafwer för detta kommet i Norrige/ som så mycket hafwer fått rära / som thenne. Sedan drog han Söder åth igen/ med stoora Begåffningar/ och sade sig altijd sedan wilia wara Nordmännernas Wän. När han kom Söder i Romaborg/ blef Påfwen död/ och alla wille taga Nikulas til Påfwe igen: Han bleff och wigd til Påfwe wid Adrianus nampn. Så sade the Män/ som i hans tijd foro til Romaborg/ at aldrig hade han så högwicktigt tala med andra Män/ at han ju talade först med Nordmän/ om the hade något med honom at tala. Han war icke länge Påfwe; Och är han nu kallat Helig.

CCCCXI.

Eystein och Sigurd blefwo oense/ för then Orsaaken skul/ at Konung Sigurd hade ihiälslaget Konung Eysteins Hirdmän/ wid nampn Harald then Wickwerske / och een annan/ Jon Präst Tabardßon/ hwilcken war Biarna Sigurdz Sons Son. The lade ett Förlijcknings möte emillan sig på Vpland/ hwarest när the kommo/ såto the länge bade allena/ och talades wid; Och bleff tå så beslutet/ at the Bröderna skulle alla hittas i Burgh in om Sommaren; ther hoos wille the/ at Konung Inge skulle hafwa twå eller tri Sätesgårdar/ och så stoora ägodeelar/ at han

at han kunde hålla 30. Man hoos sig/ och sade/ at han hade ingen Hälsa til at wara Konung.

När Inge och Gregorius sporde thesse Tijdender/ fooro the til Biörgwin med Folck til ett stoort tahl. Een lijten tijd ther effter/ kom Konung Sigurd dijt/ och hade mycket mindre Folck. Tå hade the/ Sigurd och Inge/ warit i 19. åhr Konungar i Norrige. Eystein kom senare östan vhr Wiiken/ än the Nordan ifrån. Tå lät Konung Inge blåsa til Ting i Holmen/ och the/ Sigurd och Inge/ kommo dijt med mycket Folck. Gregorius hade twå Skep och nittijo; Han hölt better sina Huußkarlar/ än någon annan Landamän/ förty han drack aldrig i Skytningar/ vthan hans Huußkarlar icke drucko med honom. Han gick med förgylt Hielm på Tinget/ och alt hans Följe hade Hielmar. Konung Inge stod vpp på Tinget/ och sade för Folcket/ huru hans Bröder wille deela med honom/ begärandes Hielp och Vndsättning aff heela Almogen/ och alla swarade med een Mun/ at the wille följa honom. Tå stod Konung Sigurd vp/ säyandes det wara osant/ som Inge påbyrdade them/ och at thet woro Gregorius Vpdicktan: Han sade och/ at det skulle intet wara långt til/ om han fingo råda/ at han skulle nedstöta then förgylta Hielmen/ och beslöt så sitt Taal/ at han sade them icke länge skola spassera på een Plan. Gregorius sade sig ingen Lust hafwa/ til at vpskiuta thet/ vthan sade sig rätt nu wara til redz.

Några få Dagar ther effter/ bleff Gregorius Huußkarl ihjälslagen vthe på Steen aff Konung Sigurdz Huußkarl. Tå wille Gregorius giöra Anfall på Konung Sigurd/ men Konung Inge affwände det/ tillijka med många andra. När Ingerijd/ Konung Inges Moder gick ifrån Afftonsången/ kom han oförwarandes på/ ther som Konung Inges Hirdman/ wid nampn Sigurd Skyudhyna bleff huggen ihjäl. Han war een gammal Man/ och hade tiänt många Konungar. Konung Sigurdz Hirdmän/ Haldwar Gunnarsson och Sigurd/ Eystein Trofala Son/ hade slagit honom ihjäl/ och höll man så före/ at Sigurd skulle hafwa gifwit råd här til. Hon gick strax til Konung Inge/ och sade/ at han lärde länge blifwa een förachtat Konung/ om han icke wille gifwa acht ther vppå/ när hans Hirdmän woro dräpne/ then eena effter then andra/ som Swiin. Konungen bleff wred vthaff hännas Taal: Och som the nu talades wid/ kom Gregorius dijt med Hielm och Brynia/ och bad Konungen intet blifwa wred/ förty hon sade sant. Jag är nu här kommen/ sade han/ at giöra eder Biistånd/ om det så är/ at i willen giöra Konung Sigurd Anfall: Här äro öfwer hundrade aff mina Huußkarlar

vthi Gården / alla bewäpnade; och låta wij på then Sijdan anfalla / som androm tyckes wärst. Måstedeelen affrådde detta / och sade; at Sigurd lärde willia böta. När Gregorius sag / at här vthinnan bleff Drögzmål / sade han til Konung Inga / så smått skackra the ifrån oß: För een kort tijd sedan / dräpo the een miin Huußkarl / sedan tin Hirdman / och nu stå the effter / at wärda mig / och andra Ländamän / som tyt see / och tyckia måst giöra til saaken / althenstund tu lägger tig intet ther om / och ther med blifwer tu tagen ifrån Konungadömet / när alla tijna Wänner äro aff Daga tagna. Nu / hwad som the andra tijna Ländamän willia / så wil iag intet biida effter Vthgången: Och thenna Natten skola wij / Konung Sigurd och iag häcktas i hopa / huru såsom nu war Kiöphandel lärer slutas. Thet är fuller sant / at tu hålles före / at wara illa til paß / för tijn Wanhälsa skul; Jag meenar och så / at tu skiöter intet stoort om / at behålla tina Wänner. Nu är iag heelt ferdig at gå til Konung Sigurd / ty här vthe står mit Mercke. Konung Inge stod vp / och bad hwar man giöra sig färdig / som honom wille fölia / sade thet intet länger hielpa at vndraga sig / förty han hade länge skufwat / och nu woro tijd / at the skulle swärfwa til Stals med them.

CCCCXII.

Konung Sigurd drack vthi Sigurdz (med thet Tillnamnet) Sötu / Gård / meenandes at intet skulle blifwa aff Anfallet. Sedan gick Konung Inge med sitt Fölie åth Gården / nedan för Smidieboden. Arne Konungens Måg kom på then Sijdan som weeter vth åth Sandbro / Aslack Erlandßon vhr sin Gård / och Gregorius vthan aff Strätet / hwarest wärst war / och föllo the Gården an / alla tillijka. Konung Sigurd och hans Fölie skuto vthur Loffzgluggarna / och bruto Vngnarna sönder / och kastade Steenar på them. Gregorius högg GardzLeeden / hwarest Einar Laxa Pälßon föll mit i Leedet: Han war aff Konung Sigurdz Folck: Thesliikest och Hallwarder Gunnarßon; Han bleff skutin vppe i Lofftet / hwilcket ingen giorde någon Harm. The högge Huuset i sönder / och alt Konung Sigurdz Folck gick ifrån honom / och begerte Grud. Tå gick Konung Sigurd vthi ett Lofft / och wille begära Liud. Han hade een förgylt Skiöld / och alla kände honom / men ingen wille lyda på hans Taal / vthan skuto til honom så tiockt / som Sniödrifwia faller / at han förmätte ther intet wara. När Folcket war ifrån honom gånget / och Huusen högges neder / tå gick han tillijka med Thord Huußfryaga een Wijckwersk och sin Hirdman vth / diit som Konung Inge hans Broder war / ropandes at Konung Inge skulle gifwa honom Grud; Men the blefwo straxt båda nedhugna. Thord Huußfreya föll med

med stoort Beröm. Konung Sigurd bleff begrafwen i then gambla Kris Kyrckian vthi Holmen: Ther föll mycket aff Kon: Sigurdz Folck; fast iag nämner fäa; theslijkest och aff Konung Inges Folck. Men icke mehr än 4. aff Gregorius Folck/ theslijkest och the/ som nedre på Bryggiorna woro på begge theras Sijdor/ eller och vthe på Skepen. Thetta Slag stod 14. Nätter för Jans Baptistae Messa/ om een Fredag. Twå Nätter ther effter kom Eystein östan ifrån/ med 30. Skep/ hafwandes med sig Håkan Sigurdßon sin Broderson: Han drog intet til Byen/ vthan drögde i Florewåg; och foro Sänningabud emillan them/ med Förlijckningz Ord. Men Gregorius wille at the skulle lägga vth til them/ säyandes/ at thet inthet woro een annan gång bequemligare; och han wille wara Höfwitzman för Reesan; Men Konungen skulle intet fara med/ aldenstund them nu intet fattades Folck. Månge affrådde thet/ och bleff therföre intet efterkommet. Eystein foor öster i Wiiken/ men Inge Norder i Trondheem/ och woro Wänner vnder ett Skeen/ och the hitte intet hwar annan sielfwa. Gregorius foor östert liiten tijd senare än Konung Eystein/ och drog vp til Hafwunda på Bartberg/ sitt Säterij. Konung Eystein war nu i Osloo/ och låt draga sina Skep mehr än twå Miil til Siös på Isen/ förty thet fröös mycket skarpt i Wiiken/ drogo sedan vp på Hafwunda/ och wille taga fast Gregorius: Men han bleff det warse/ drog vndan på Tällemarcken/ med 90. Man/ och ther öfwer Fiellet/ kommandes alt vp i Hardanger/ och sedan til Stodlo/ hwarest Erling Skacke hade sin Gård/ hwilcken tå war farin Norder til Biörgwin. Kristin Sigurdz Dotter/ hans Hustru/ war hemma/ och Gregorius bleff ther wäl emoottagen. Ther ifrån hade Gregorius ett Skep/ som Erling ägde/ theslijkest och alt hwad han behöfde/ förty hon giorde alt til redz. Gregorius tackade henne för sin Wälgierning/ drog sedan til Bergen/ fant Erling/ och tyckte honom alt hafwa wälgiordt. Sedan foor Gregorius Nord til Trondhelm/ och kom dijt wid Julatiden. Konung Inge fägnade honom wäl/ och bad honom hafwa vth aff sin Egendom/ alt hwad han wille. Konung Eystein brände Gregorius By/ och högg neder Boskapen; Theslijket bleff och det Naustit (det är/ Båthuuß eller ett Läge/ ther Skepen liggia i om Winteren) som Konung Eystein then gamble hade låtet giöra Norder i Kaupang/ bränt om Winteren tillijka med många skiöna Skep/ som Konung Inge ägde/ hwilcket höltz före/ at wara een skam-löös Gerning. Til thenna Gerningen beskylles Eystein och Philippus Gyrderßon/ Konung Sigurdz Foster Broder. Om Sommaren foor Konung Inge Nord åth med Folck til stoort tahl/ men Eystein öster/ och samblade Folck: The hittes i Sälaeygum/ östan för Lijdande/ och hade Konung Inge mycket mehra Folck; och det war icke långt ifrån/ at the hade slages/ men the förlijcktes sålunda/ at Eystein lofwade vthgifwa halff-femtetug

ting Marck Gull/ (det är 45. Marck Gull.) och skulle Konung Inge hafwa 30. Marck för i e:/ at Eystein brände Skepen och Hamnen. Philippus skulle blifwa Landzflycktig/ och alla the som hade hielpt til at bränna Skepen/ skulle och blifwa Landzflycktiga/ hwilckom thet bewijsades/ at the hade sargat Konung Sigurd/ förty Eystein skiälde Konung Inge therföre/ at han hölt sin Broders Bana hoos sig. Gregorius skulle hafwa 15. Marcker Gull/ för det at Konung Eystein brände för honom. Konung Eystein tyckte detta illa wara/ kallandes det een twungen Förlijckning. Konung Inge foor öster til Wijck/ men Konung Eystein Norder til Trondheim. Sedan war Inge i Wijken/ och Eystein ther Norder/ at the intet hittes; Men sådanna Ord och Sänningabod foro them emillan/ som intet mycket lände til Föreening/ och hwar på sin Sijda låt dräpa thens andras Wänner/ men Vthgifften på Penningarna bleff intet efterkommet aff Eysteins Sijda; och ingen thera hölt sina Ord. Konung Inge och Gregorius spanade mycket Folck undan Konung Eystein/ nämbligen Bard Standala Bryniolffßon/ Simon Skalp/ Haktel Hööckßon/ och många andra Ländamän. Haldor Bryniolffßon och Jon Halkielßon.

CCCCXIII.

Når twå Wintrar woro från ledna Konung Sigurdz Fall/ drogo Konungarna Häär samman/ Inge öster i Landet/ och fick han 20. Skep: Men Eystein Nord i Landet/ och fick ther 45. Skep: Tå hade han och Drackan then stoora/ som Konung Eystein Magnußon hade låtit giöra: Båda hade the mycket och wackert Folck. Konung Inge låg Söder wid Moster/ men Konung Eystein litet better Nord/ wid Gräninga-Sund. Konung Eystein sände Söder til K. Inge/ Aslack Jonßon then Vnga/ och Arna Sturlu Snåbiarnarßon. The hade ett Skep; och når Konung Ingis Mån kiände them/ lade the åth them/ dräpo mycket Folck för them/ togo Skepet/ och alt thet Godz ther på war/ ifrån them/ men Aslack Arne/ och några Mån med them/ kommo undan på Landet/ foro til Konung Eystein/ och sade honom sin Reesas Vthgång. Konung Eystein hölt tå Huußting/ uppenbarandes/ hwilcken Frid Konung Inge hölt/ och bad sit Folck följa sig/ såyandes them hafwa så stoor Macht/ at han wille intet fly/ om the wille följa honom/ men han fick föga swar på sit Taal. Halkel Huker war ther/ men båda hans Söner Simon och Halkel woro med Konung Inga/ och många andra Mån. Tå swarade han så sackta i Häären: Följa tig tina Gullkister/ och förswara ditt Land. Om Natten efter/ rodde the bort med många Skep lönligen/ somblige til Konung Inge/ andra til Biorgwin/ och några in i Fiorden. Om Morgonen når liust war/ låg Konungen qwar med 10. Skep. Tå lämnade han then stoora Drakan ther igen/

tillijka

tillika med flere andra Skep. Drakan höggo the illa/ sit Öhl vthspilte the/ och alt thet som the intet kunde med sig föra/ forspiltes. Konung Eystein steg på Eindrida Jon Warnepßons Skep/ och foro the Norder i Sockn/ ther ifrån öster i Wiiken. Konung Inge tog Skepp/ och foor öster i Wiiken/ alt vthan Skiärs/ men Konung Eystein war östan för Folden/ och hade 1200. Man. Tå sågo the Konung Ingas Skep/ och flydde til Skogz/ hwar sin Wäg/ så at Konungen stod sielff annan igen. Konung Inge blef warse Konung Eysteins Reesa/ och begynte leeta effter honom. Simon Skalpr hitte honom/ när han gick under een Riißbuska. Simon hälsade honom/ såyandes: Hell Lawardr! Konungen swarar: Intet weet iag/ vthan tu tyckes wara min Lawarder. (Lawarder betyder så mycket som Herra. Engländaren har thet Ordet än nu i Dag behållet i sitt Språck/ ther han kallar contracte Lord/ een Herr.) Simon sade; Det kan nu så wara. Konungen bad honom/ at han wille fördölia honom/ förty honom borde så giöra/ aldenstund thet hade länge warit wäl med them/ fast nu woro annorledes. Simon sade; Thet lärde intet thenna gången blifwa aff. Konnngen bad/ han skulle få Loff at lyda på Måssan/ för än han dödde; och det bleff honom tilstädt. Sedan lade han sig neder fram-stupe/ bredde Händerna vth i från sig/ och bad them hugga sig i Kors/ emillan Härdarna/ och at the skulle pröfwa/ om han kunde tåla Järn/ såsom Konung Ingas Stalbröder hafwa sagt om honom. Simon bad Mannen/ som hugga skulle/ at han höggo driftigt til/ sade/ at Konungen hade alt förlänge krupet ther i Liunget. Sedan bleff han huggen; och han hölt sig wäl. Hans Lekamen blef förd til Fors. Sunnan för Kyrckian under Bräckan stod Liiket öfwer Natten. Konung Eystein blef begrafwen i Fors Kyrckia; och är hans Graff mitt på Golfwet/ öfwerdragen med Frantzar; och kalla Män honom Heelig. Ther som han bleff huggen/ och hans Blod föll på Jorden/ sprang vp een Brun/ och een annan vnder Bräckan/ ther som Liiket stod öfwer Natten. Bräcka betyder een Backa/ Brinck/ Högd: I Lagen talas om thenna Bräcka/ een Backa wid Siöstranden/ ty Thang betyder thet bruna och breeda Gräset/ som wäxer på Siö-Klipporna i Alga.) Vthaff begge thesse Brunnars Watn/ tyckas Män få better/ om the dricka ther aff. Thet är Wickwerjarnas Säyn/ at många Undertäckn hafwa skedt hoos Konung Eysteins Graff/ för än hans Owänner stöpte ther på Säd aff een Hund. Simon Skalp fick ett illack Nampn för detta Wärcket. Doch säya sombliga/ at när Konung Eystein bleff fången/ at Simon skickade Bod til Konung Inga/ och at han bad låta honom intet komma för sin ögon. Så hafwer Konung Swerre låtet skrifwa: Så säger och Einar Skulaßon.

CCCCXIV.

Håkan/ Konung Sigurdz Son/ war tagen til Hufwudz Man

öfwer then Flocken/ som Konung Eystein hade fölgt/ och honom bleff gifwet Konunga Namn; tå war han tiio åhr gammal: Ther war med honom Sigurd Halvardsson/ han war Hauld pa Reini: Thesslikest war och med honom Andres och Augmund Simons Söner/ Håkans Foster Bröder/ och många andra Höffdingar/ som hade warit Eysteins Wänner. The droge vp vthi Gautland. Konung Inge tilägnade sig alt hwad the hade ägt i Norrige/ och giorde them Billtoga. Konung Inge foor Norder i Wiiken/ och war ther til een tiid. Gregorius war i Konungahello/ och wäriade ther Landet. Om Sommaren kom Håkan ofwan aff Gautland til Konungahello/ hafwandes mycket Folck med sig. Gregorius war i Byen/ och hölt Möte med Bönderna och Borgarena/ och begärade Vndsättning aff them. Han tycktes sig intet bekomma så gott Swar som han önskade/ och drog förthenskul bort med twå Skep in i Wiiken/ och ärnade sig til Konung Inga/ förty han hade sport at Konung Inge hade een stoor Häär Norder i Wiiken; som han nu war kommen på Wägen/ mötte honom Simon Skalpe/ tillijka med Haldor Brynioltsson/ och Gyrder Amundarßon/ Konung Ingas Fosterbröder/ hwar vthöfwer Georgius bleff glad/ och the drogo alla tilbakars/ hafwandes 11. Skep. När the nu rodde vp til Konungahälle/ hölt Håkan Ting vthan för Byen; och när the sågo til hans Färde/ sade Sigurd aff Reini; Nu är Gregorius feger/ at han kommer oß så i Händerna med några få Män. Gregorius lade til Landz twert emoot Byen/ i vpsåt/ at bijda effter Konung Inge/ effter han war wäntandes. När han nu såg/ at Konungen intet kom/ lät han Thorliot Saurtuskalla wara Höfding öfwer thet Folcket/ som war på the Kiöpskepen/ som fluto för Byen. Thenne Thorliot war een Wiking och Röfware/ men Häckan/ Sigurd och then gemeene Man fylckte sitt Folck på Bryggan/ och hade tå alla gånget ther vnder Håkan. Gregorius rodde ålån vp åth/ och läto Skepen sedan wräkas för Strömmen/ nid åth Thorliot. The skuto på hwar annan een god tiid/ alt ther til Thorliot lop vth för Bord/ med sit Fölie/ hwilket deels bleff dräpt/ och deels kom til Landz. Tå rodde Gregorius åth Bryggian/ och lät strax skiuta een Bryaga aff sitt Skep vp på stoore Bryggan/ mit vnder Fötterna på Håkans Män. Tå föll han/ som förde Gregorius Mercke/ när han ärnade gåå vp/ och Gregorius sade til Hall Audun Hallßons Son/ at han skulle taga Mercket vp/ hwilcket han och giorde; och bar så Mercket på Bryggan: Men Gregorius fölgde honom/ och skööt öfwer honom sin Sköld. Som nu Gregorius war kommen på Bryggorna/ och Håkans Män kiände honom/ gingo alla tilbakars/ och gåfwo Rum på båda Sijdor. När flere aff Hääaren kommo vp vhr Skepen/ gick Gregorius och hans Män fram/ så hårdt/ at Håkans Män måste taga Vndflyckt vp i Byen/ och Gregorius fölgde effter them/ och kiörde them twå gånger vp

ger vp igenom Byen/ och drap een stoor Deel aff them. Aldrig hafwer warit giord een manligare Reesa/ som Fölck säyer/ än när Gregorius gick emoot Håkan/ tå han hade 4000. Man/ och Gregorius icke mehr än 400. Gregorius talade til Hall Augdunaßon effter Slaget/ säyandes; Mången vtha f mina Män är miukare i Anlopet än Ißländingar/ oansedt i åren owanare ther til än Norriges Män: Doch tyckes mig / inga wara dristigare i sina Wapn än j. Een litten tiid ther effter/ kom Konung Inge/ och lät dräpa många aff them/ som hade taget emoot Håkan: Sombliga lät han vthlägga stoora Pänningar; För andra lät han bränna all theras Egendom; och deels kiörde han vhr Landet. Håkan flydde vndan vppå Gautland/ och then näst-efterkommande Winter Norr i Trondheim/ och kom diit för Påska/ och togo Tröndernа honom til Konung / effter sin Fader/ öfwer Tridingen aff Landet i Norrige/ tillijka med Konung Inga. Inge och Gregorius woro wid thenne tijden i Wiiken/ och wille Gregorius fara strax Norder til them/ hwilcket många afrådde: och thet bleff intet aff then Winteren. Om Wåren foor Håkan Söder åth med 30. Skep; han hade och 7. Skep aff Wickwerlarna/ hwar med han häriade båda Mören: Men ingen Menniskia kunde minnas/ at förr hade warit härlat emillan Kaupangarna/ nembl: (Nidaros och Biörgwin) Jon Hallkels Haucks Son/ sammansankade een hoop med Bönder/ och drog emoot them/ tog Kolbein Oda fången/ och drap hwar Menniskios Barn/ som på Skepet war; sedan lectade han effter the andre/ och fant them/ och the slogos/ och the hade 7. Skep. Hallkel hans Fader wille intet komma til Mötes med honom/ effter som aff honom lofwat war. Ther föllo många Bönder/ han bleff och så sielff sår. Håkan foor Söder til Biörgwin med sitt Folck/ och som the kommo i Stiornvelltu/ sporde the/ at Konung Inge war faren öster några Nätter tilförna / tillijka med Gregorius/ och at the woro i Biörgwin / och torde the tå ey hålla diit / vthan seglade vthan Skärs Biörgwin förbii / och hitte trü Skep aff Konung Ingas Män/ som seent hade reest öster åth: Thet war Gyrder Amundßon / Konung Ingas Foster-broder/ och ägde Gyrid Gregors Syster: Then andre war Gyrdir Lagman Gunhallarßon: Then triidie war Halwardur Kliningr. Håkan lät dräpa Gyrde Amundaßon/ och Haward Klining / men Gyrdir Lagman hade han med sig öster i Wijken. När Inge det sporde/ foor han öster effter honom/ och the hittes öster i Elfwen. Konung Inge lade vpp i åen/ i then Norderste Quislen/ och skickade Bespeyare för sig i Håkans Håår/ men han lade siälff til Landz wid Hysingen. När Speyarena kommo igen/ sade the sig hafwa sedt Håkans Håår/ och at han ligger vppe wid Stickin/ hwar til han hade bundet sina Skeps-staffnar: Och at han hade twå österfahrars Skep/ them han hade lagt ytterst aff alla Skeppen/ på them

woro

woro och giorde Förswar/ som Kastell eller Skans i then främre Stammen. Sålunda frågar Konungen hwad Tilredelse the hafwa. Tå lät Inge blåsa til Huußting/ och rådfrågar sig hoos sina Män/ hwar til han först nemner Gregorius Dagßon/ Erland Skacka sin Mag/ och många andra Ländamän/ föredragandes them / huru Håkan låg? Gregorius swarar först sålunda: Håkans och mitt sammanträffande har skedt några gånger/ så at han alltijd har hafft mehra Folck/ doch bekommet then ringaste deelen i wårt Wediskiptande: Nu hafwa wij myckét mehra Folck/ och lära the nu tyckia thet lijckt/ som för Håkan hafwa mist förnämma Män/ och sina Fränder/ at nu skulle thet see lijckt vth/ som man skulle kunna hämnas: Wij hafwa och så det offta sagt/ om the bidde effter oß/ som nu säyes/ at wij skulle wåga och finna them. Mitt fulla och fasta Sinne är/ at iag will hålla til Slagz med them/ om thet intet är moot Konungens Wilia/ och skal iag ther framgå/ som andra tyckia störste Farligheten wara. Gregors Taal samtyckte alla/ och wille alla lägga til Slags med Håkan. Sedan bleff rott vpp effter åen med alla Skepen/ alt ther til then eena såg then andra. Tå hölt Konung Inge vnder Bön/ och hölt taal med alla sina Styremän/ och bad them laga sig til at falla an. Han tillnämbde Erling Skacka/ som och war/ at ingen war i hans Häär wissare eller slugare i Krijg an han; Theslijkest bögde han Talet til flere Ländamän/ slutade altså sitt Taal/ at han bad hwar och een ther framlägga/ som man såg at bäst behöfdes.

CCCCV.

Erling Skake swarar sålunda til Konungens Taal: Om i/ Herre / willen weeta/ hwad Råd iag har ärnat mig taga/ så skal iag låta eder höra them: Thetta Företagandet/ som nu haffs för Händer / är twert emoot min Hog/ förty iag håller thet före wara omöyeligit/ at slås thenna gången: Fast ännu wij hafwa både wackert och mycket Folck/ så om wij skola anfalla them/ och roo Strömen vp åth/ tå/ när trij Män böra stå i halfwa Rumet/ måste een aff them roo/ och then andre hålla Skiölden för honom; så hafwe wij tå intet mehr/ än een Tridie-deel aff wårt Folck. Wij wilia påminna oß/ hwad thet är/ Slåß. Gifwen mig tijd til at öfwerwäga med mig/ men iag lofwar/ at iag skal et sådant Råd gifwa/ innan 3. Dagar äre förbij/ at med lättare Omack skola wij kunna finna them. Altså affrådde Erling/ at falla them an thenne gången: Doch påmante många andra/ äggiandes them lägga til/ innan Håkan lep til Landz/ som han hade förr giort/ och vndslap them så/ att the fingo intet aff honom/ så länge han nu een lijten Macht hafwer/ och wij hafwa all theras Förmågo i Händer. Gregorius tog thetta så vpp/ at Erlands Vppsåt war/ at giöra hans Råd til intet/ men at han

kunde detta betre sij/ än någon annan. Tå sade Konungen til Erlend sin Måg/ sålunda: Wij wilia gå effter edert Rådh vthi Anfallet/ men effter såsom Folcket är mehr benäget til at falla an/ så skola wij thet effterfölia. Tå sade Erlend: Alla sina Skutor och sina Båtar skola roo vth om Öön/ och vp i then östre Qwislen/ vp öfwer them: Sedan skola wij fresta/ om wij kunna lösa them ifrån Pålarna/ och sedan skulle wij roo med alle the stoore Skepen neder på them/ oansedt iag intet weet om the gifwa bättre Rådh än iag/ som så wilia hafta här med. Detta Rådet behagade alla wäl.

Ett Näs framsträckte sig emillan Konungen och Håkan/ at ingen kunde see thens andras Skep/ så at när Skutehären rodde åen neder åth/ så såg Håkan thet. Tilförende hade the talas med/ och gissade somliga/ at Inge lärde lägga åth them: Många meente och/ at han skulle thet intet trösta/ effter the woro så sena med Anfallet/ men sielfwa trodde the på sina Vthrustningar. Många woro i theras Flock aff Landzens Förnämste/ nemligen Sigurd aff Reini: The Simons Söner/ Nikulas Skialdwarason/ Eindride Jons Maurnessz-Son/ hwilcken tå war then Namnkunnigaste och Wänsälaste i Throndalagen/ thesslikest och många andra Landamän och Häärs Höffdingar. När Håkans Män sågo/ at Ingas Män rodde med många Skep vth effter aen/ tå meente the/ at Ingas Män skulle wilia fly/ högg förthenskald sina Landfåsten/ togo til åhrarna/ rodde/ och wille iaga effter them. Skepen gingo fort för Strömmen/ och när the kommo neder öfwer Näset/ thet som emillan Skepzflotarna war/ tå sågo the/ hwar then största Ingas Macht låg wid Hisingen. Inga såg och så Håkans Skep/ och meente/ at the skulle lägga til. Tå bleff stoort Buller/ Wapnabrack och Häärrop. Håkan wände om sina Skep Norder vth med Landet/ hwarest war een Wijck/ när the kommo aff Strömen. Ther tilredde the sig/ och kastade Baakstams Fästerna på Landet/ men Framstammarna wände the fram/ och bundo så sammans alla Skepen. Aff Östersahrars Skepen lade the itt ofwan och itt nedan f[illegible]r sig [illegible] b[illegible] do them wid Långskepen/ mitt i Flotan låg Konungens Skep/ och ther näst Sigurdz; Men på andra sidan/ om Konungens Skep/ låg Nikulas med sitt Skep/ och Eindride Jonsson. Alla sina Skepen lågo vthan omkring. The hade lastat så när alla sina Skep med Steen och Wapn.

CCCCVI.

Sigurd aff Reini sade thet wara likast/ at thet wille komma fram/ som them hade warit lofwat heela Sommaren/ at wårt och Ingis Träffande lärer nu skee. Wij hafwa och så länge nog beredt

oß ther på. Wåra Män Hafwa länge högeligen skräpt/ att the hwarcken skulle fambla eller fly för Konung Inge/ eller Gregorius; och är nu got at påminna oß sådanna Ord: Men icke talar iag detta/ såsom det skulle någon Försummelse hafwa skedt tilförende på wårt Skep/ doch icke theßminder/ är oß aff nöden/ at wij wäria oß manliga/ och stå fast/ förty wij hafwa ingen annan Vthwäg til Segeren; Doch är båttre hopp om wår Saak/ aldenstund GUD weet/ at wij hafwa rätmätigare Saak påstå/ än Inge/ hwilcken til örna hafwer nedhugget twå sina Broder: Thet är och ingen fördolt/ hwad Faderböter han hafwer ärnat åth Konung Håkan/ nembligen nedhugga honom/ som andra sina Fränder. Håkan begärer intet mehra vthaff Norrige än Tridingen/ som hans Fader hafwer ägdt/ och thet är honom nekat/ men effter mitt tycke/ så har han större Rätt til at taga Arff effter Konung Eystein än Inge/ Simon Skalper/ eller the andra/ som togo Lijfwet aff Eystein. Mången lärde synas så/ at om någon aff them hade sådan stoor Mißgerning begått/ som Konung Inge/ så skulle then icke tords för GUD påtagit sig Konungz nampn. Och thet förundrar mig/ at Gud skal kunna lida honom/ för sådant stoort öfwermod: Nu skola wij fu slåås theß dristigare/ med Förmodan at Gud lärer gifwa oß Segeren/ men om wij falla/ lärer GUD wedergiälla oß med mångahanda Fägnader/ förty GUD weet det/ wij hafwa Rätt att påstå. Wij skola wara sacktmodiga/ och rädas intet/ fast Slaget begynnes: Achte hwar sig/ och sin Geleed/ ty GUD beskyddar oß alla. Sigurdz taal behagade allom wäl/ och lofwade alla sig wilia slåå som bäst. Konung Håkan gick på Österfarar Skepet/ och war ther giord Skialdborg kring om honom/ men hans Mercke war på Lång-Skepet/ ther på han hade tilförne warit.

CCCCVII.

Nu säyes om Konung Ingas Män/ at när the sågo/ Håkan rusta sig til Slagz/ stickade the een Löpskuta effter alt sitt Folck/ som war bort roodt/ men Konungen och thet andra Folcket biidade effter them/ och stälte sig i Ordning/ och Höffdingarna sade Folcket/ hwar hwardera skulle tilläggia. Gregorius sade: Wij hafwe mycket och wackert Folck: Nu är thet mitt Råd/ at ij/ Konung/ kommen intet i Slaget/ förty tå är alt behållet/ när i ären behålna. The hafwa icke mehra Folck/ än wåra Ländamänner wäl må slåås med them. Jag skal lägga mit Skep til thet största Skepet; Och meenar iag/ thet skal wara ringa Faara slåås med them. Så är det ock icke obekiänt/ at thet hafwer offta gått så i wårt Träffande/ fast åthskildnat hafwer warit på Machten.

Thetta behagade alla wäl/ at Konungen intet skulle wara i Slaget. Tå sade Erling Skacke; Thet Rådh wil iag föllia/ at j Konung/ intet blifwen i Slaget/ förty mig tyckes så på theras Tilrustande/ at wij skola behöfwa see oß wäl före/ om wij intet wilia fåå alt förstoor Manskada vthaff then Sura Thorger/ som wij förr hade. J Dag talade många emoot mig/ och sade/ at iag intet wille slåås: Men mig tyckes/ detta lända oß til een stoor commoditåt/ at the äro komna ifrån Stakarna; och skal iag nu intet affråda/ at läggia til Slagz; Förty thet är oß högeligen aff nöden/ at giöra eengång ända på thenna otijdiga Flocken/ som hafwer reest öfwer Landet med röfwande och rifwande/ at Folcket kunde eengång besittia Landet med Frijd/ tiåna een så god och rättfärdig Konung/ som Konung Inge är; Doch hafwer han hafft Beswär och Otijdigheet/ vthaff sina Frånders stoora Förmåtens och Olijckmätigheet: Theßförvthan hafwer han kastat sig i stoor Fahra/ til at frija Landet. Mycket talade Erling och snält/ tillika med the andra Höffdingarna/ och äggiade alla hwar annan. The bidde til heela Hääären war sammankommen. Konung Inge hade tå Böckesuden/ och giorde han det för sina Wänners Böön/ at han intet war i Slaget/ vthan låg qwar i Hamnen widh Öön.

CCCCXVIII.

När Hääären war färdig/ rodde the sammans/ och begyntes på bådha Siidor ropas Häär-rop. Konung Ingis Skep woro intet sammanbundna/ forty the rodde twert öfwer Strömen/ och the stoore Skepen drefwos mycket. Erling Skacke lade ti Konung Håkans Skep/ och stack Stammen emellan hans och Sigurdz Skep; och tå begyntes Slaget. Gregorius Skep dreffs på Grund/ så at thet gaff sig mycket på siida/ och thet stod fast een stund/ så at hans Anfall gick intet för sig i Begynnelsen. När Håkans Män sågo thet/ lade the diit/ och söckte åth them. Tå lade Ifwar Håkan Mages Son diit/ och rände in til Cajuten/ och kastade Fästa vthi Gregorius Skep/ och wille draga thet omkull: Fåstan sprang vpp/ och hade så när dragit Gregorium för Borde. Gregorius bleff lijtet sååt/ fast än han hade Spånga-brynia. (Harnesk/ och icke ringa Brynia eller Panser-Skiorta.) Jwar ropade på honom/ och sade/ honom hafwa tiockt Bord/ Gregorius swarar/ och säyer; Sig thet wäl behöfwas. Tå war thet så när/ at Gregor: med sina Män hade gått öfwer Bord/ om icke Aslack then Vnge hade kastat itt Anckar i Skepet hoos them/ och draget them vthaff Grundet. Tå lade Gre orius til Jwars Skep/ och drogos ther om een rund stund. Gregorius Skep war störrre/ hade och mehra Folck innan Bordz/ och förthenskul föll Jwars Folck mehr/ och somliga lupe öfwer Bord. Jwar bleff mycket sår/ så at han war odugelig til at fechta: När hans Skep war eröfrat/ tå lät Gregorius hastigt föra honom til Landz/ och så vndstickan/ hwar

vthaff the blefwo altijd Wänner sedan. När Konung Inge och hans Fölie sago/ at Gregorius war på Grundet/ tå befaller Konungen/ at the skulle roo dijt. Thet war thet osnällaste Råd/ sade han/ at wij skulle här qwarre ligga/ tå wåra Wänner droge i Slaget. Wij hafwe det Skepet/ som bäst är/ vthrustat i heela Hääären; thet är och störst. Nu seer iag at Gregorius behöfdes Vndsättning/ och är han then/ hwilcken iag hafwer mycket gott at löna/ och låter oß nu lägga til Slagz som hastigast wii förmå/ thet är och rätt/ at iag är i Slaget/ förty iag wil Segeren mig tillräckna/ om han bekommes; Fast än iag nu wiste/ at wåra män singe Oseger/ så står thet mig an/ at wara ther/ som andra Män äre/ förty iag har liitet beskaffa/ om iag mister them/ som länge hafwa styrt mitt Rijke med mig. Tå bad han sättia vp Mercket/ och the rodde öfwer åen: Men Slaget war tå som skarpast/ och Konungen bekom intet Rum så trångt låge Skepen för honom. Tå lade han vnder Österfarar Skepet/ hwarest kastades ned på them Kestor/ Balstaffrar och Steenar/ så stoora/ at intet kunde hålla ther före/ och förmåtte the intet ther wara. När Krijgzfolcket såg/ at Konungen war kommen/ gåfwo the honom Rum/ och han lade til Eindrida Jonßons Skep. Tå förödde Hakans Män theras Skep/ och ginge på Österfaren/ och somliga draga til Landz: Erling Skacke och hans Män ågde een hård Kamp. Siälff war han framme i Skepet/ och mante på sina Staffnboar/ bediandes them gå på Konungens Skep: The sade thet intet wara gott/ förty ther wore/ hwart the kommo/ Järnskott. Erling gick fram i Staffnen/ och drögde ther een liten stund/ innan the gingo på Konungens Skep/ och vthplundrade det. Tå begynte heela Hääären fly: Många follo/ theslijkest sprungo och många i Siön/ doch kom största deelen til Landz: Som Eynar Skulaßon säyer. Eynar yrckte om Gregorius een Flock/ som kallades Elwar Wijsor. Konung Inge gaff Nikolas Skaldwararßon Fred/ när hans Skep bleff eröfrat/ och gick han til Konung Inga/ och war hoos honom/ så länge han lefde. Eindridi Jonßon lop på Konung Ingas Skep/ när hans Skep bleff vthplundrat/ och bad om Fred. Konungen wille gifwa honom Grud/ men Haward Klingßon lop fram/ och högg honom Banahug/ hwilcket Wärck mycket illa bleff i thtydt: Men han sade/ at Eindride hade warit Orsaaken til hans Faders Hawardz Ööd. Eindride bleff mycket begråten/ och doch mäst i Trändelagen. Många föllo ther aff Håkans Hääär/ doch icke flere vthaff Haldingarna. Några fåå föllo aff Ingas Hääär/ men många blefwe såra.

CCCCXIX.

Håkan flydde vp i Landet/ men Konung Inge drog Norr i Wiiken med sin Hääär/ och bleff ther öfwer Wintren/ tillijka med Gregorius.

När

När Konung Ingas Män/ Bergliot och hans Bröder/ Iwars Söner/ aff Eldu komo ifrån Slaget til Biörgwin/ tå drápo the Nikolas Sklag/ som hade warit Ränteemästare/ och drogo sedan heem til Trondheim. Konung Håkan kom Norder om Julatiden/ men Sigurd war stundom hema på Reiri. Gregorius hade skaffat honom Lägd aff Konung Inga/ at han skulle behålla alla sina Godz/ förty Gregorius och Swen woro när skylde. Konung Håkan war i Kaupang öfwer Julen/ och hans Män slågos een Affton i Hirdståfwan/ 8. Män finge Bana/ och många blefwe såra. Effter 8. Dag Jul/ drog Håkans Fölie Alfer Hrori/ Ottar Byrtings Son/ och 80. Män med honom til Elldu/ kommo ther seent om Afftonen/ alla oförwarandes/ the wero och druckna/ och sätte Eld på Stofwan. The gingo vth at forswara sig. Ther föll Bergliot Joarßon/ och Augmund hans Broder/ tillijka med många andra. Ther hade warit så när 80. Man inne. Om Winteren dödde Andres Simonßon Konung Håkans Fosterbroder/ Norder i Kaupang/ och han bleff mycket begråten. Erling Skacki och Konung Ingas Män/ som i Bergen woro/ låtes som the skulle fara Norr åth/ eena gången efter then andra/ at taga Håkan/ men thet bleff intet aff. Gregorius sände sedan Bod öster/ at han lärde intet sittia stilla i Biörgwin/ om han wore ther/ och Håkan leet ther på Konung Ingas Wänner i Trondheim/ eller theras Stallbröder.

CCCCXX.

K. Inge och Gregorius foro om Hösten öster til Biörgwin/ hwilcket när Håkan och Sigurd förnumme/ at han war reest vhr Wiken/ så drogo the Landwägen öster i Wijken. När Inge kom til Biörgwin/ tå bleff Haldor Bryniolffßon och Biarne Niculaßon oense; aff orsak/ at Biarnas Huußkarl frågarde/ hwarföre then andre war så bleeck/ när the funnes nedre på Bryggan? Han säyes hafwa låtet slå sig ådra. Then andre sade; Intet wille iag blifwa så fiisbleek vtaff åderlåtande/ som tu. Jag menar/ sade han/ at tu lärer blifwa wärre/ och lijkare osiäliga Creatur: Sålunda öcktes Ord vthaff Ord/ alt ther til the slogos. Tå bleff sagt för Haldor Brynlolffßon/ at hans Tiänare woro sargade/ nedre på Bryggan/ och han gick dijt/ men tilförne woro dijt komna Biarnas Tienare: och tyckte Haldor them wara olika/ och the slogo Biarnas Huußkarlar. Tå bleff sagt för Biörn Buck/ at Wijckwärgarna bodo Hugg på hans Huußkarlar. Biarna med sitt Fölie togo sine Wapn/ och wille hämnas för sina Män/ och sedan skedde ther åwärckan them emillan. Tå bleff sagt för Gregorius/ at Haldor hans Måg/ behöfdes Vndsättning/ förty hans Huußkarlar woro nedhugna på Gatan. Tå tog Gregorius sin Brynia/ och lop dijt/ hwilcket när Erling Skacke sporde/ at hans SysterSon slogz med Gregorius/ och Haldor nedre på Bryggan/

och at honom behöfdes Vndsättning/ foor han diit med een stoor hooper Folck/ och begärde/ the skulle giöra honom Bijstånd/ sähandes/ det wara Skam/ at een Wickwärsk Man skulle öfwerga them ther på theras Frändhaga. (Frändhaga kallas gammalt Odals Godz/ som Fränder/ Släckt och Förfäder hafwa ägt: Men ther han kallar Frändhaga/ meenar han then Staden/ nembligen Bergen/ som the tå i wore/ och sloges. Sammalunda kallas Atthaga hooß the gamble then Gården/ Grunden/ och theß omliggiande åger/ som ythaff Förna-Fäderne har vnder then åläggen legat.) Ther föllo 13. Män/ och många bleff wo såra. Tå kom Bod til Konung Inga/ at the/ Gregorius och Erling slogos/ at han gick diit/ och wille åthskilia them/ men ingen fick komma til wäga. Gregorius ropade til Konung Inga/ och bad honom gå bort/ förty han kunde intet vthrätta thenna gången. Konungen foor bort. När the störste Anlopen woro öfwerståndna/ gick Gregorius med sit Fölie vp til Nikulas Kyrckia/ men Erling med sitt Fölie/ effter/ och ropade på them. Sedan kom Konung Inge then andra gången/ förlickte them/ och war thet tå begges theras Willie/ at han skulle lägga them emillan. Wid thenna Tiiden fingo the spöria/ at Håkan war i Wijken/ och drogo Inge och Gregorius förthenskul dijt/ med många Skep. När the kommo öster/ drog Håkan vndan sin koos/ och ther bleff intet Slag. Tå foor Inge in til Oslo/ men Gregorius war i Konungahälle.

CCCCXXI.

Gregorius fick een lijten tijd ther effter höra aff Håkan/ at han war ther i een By/ vppe i Marcken/ wid nampn Saurbå/ dijt foor han om Nattetiid/ och tänckte at Sigurd skulle wara på then större Gården/ och satte Eeld på then. Håkan war i then mindre Gården/ och gick diit som han såg Elden/ i Vpsåt at komma them til Vndsättning. Ther föll Munan Alasson/ Konung Sigurdz Broder/ och Håkans Farbroder. Gregorius drap honom/ när han wille vndsättia them/ som bleffwo inne brända. The gingo vth/ och bleffwo många dräpna. Aßbiörn Aldå kom vhr Byen; Han war een Wicking/ och ibland the argeste/ och war nu mycket sår. Een Bonde hitte honom/ och begärade Aßbiörn han måtte slippa med Lijfwet/ biudandes honom Penningar: Bonden sade: Thet lärde nu gåå effter sit tycke/ aldenstund han hade offta gått rådd för honom/ och högg honom ther med Banahugg. The/ Håkan och Sigurd/ kommo vndan/ men mycket aff theras Folck bleff dräpt. Sedan foor Gregorius öster til Konungahälle. Een liiten tiid ther effter foor Håkan och Sigurd til Haldor Bryniolffßons Sätesgård/ wid nampn Wättaland/ och satte Eeld på honom: Haldor gick vth/ och bleff nedhuggen/ tillijka med 20. sina Hußkarlar. Sigrid/ Haldors Hustru/ war Gregorij Syster; Henne läto the gåå til Skougz i sin

blotta

blotta Nattsarck. Ther togo the Amunda Gyrdarson: Gyrder war och sa Amunda Son. Thesslikest och Gyrid Dags Dotter/ Gregorius Syster/ och hade them med sig. Hon war tå 5. åhr gammal.

CCCCXXII.

När Gregorius sporde thesse Tijdender/ tyckte han thet mycket illa wara: Han frågade noga effter/ hwar the skulle wara/ och drog vhr Konungahälle sidst i Julehelgen/ med mycket Folck/ och kom til Fors trettonde Dag Jul: Ther war han öfwer Natten/ alt til Ottensången/ then sidsta Juledagen/ och lät föreläsa sig Gudspiellet/ (Evangelium/) och thetta war een Lögerdag. När Gregorius såg Håkans Folck/ ty syntes honom thet wara halffparten mindre än sitt. Emillan them war een å i/ som Befia heet/ och war ther een illack Jiß på/ förty Flodan gick vp under Jisen: Håkan hade och låtet hugga Wakor på åen/ måka Snio ther öfwer/ at the intet kunde synas. När Gregorius kom til åen/ såg han at Jisen war illack/ och sade thet wara theras bästa Rådh/ at fara til Byen/ som låg ther ofwan före. Bönderna sade sig intet weeta/ huru det war fatt med honom/ emedan han intet tordes söka effter them öfwer Jisen/ aldenstund the hade intet mehra Folck än så: Och meente at Jisen war god nog. Gregorius sade: Sellan hafwer man hafft behoff mana så hoggeligen på mig/ och skal det ännu intet behöfwas. Han bad them föllia sig/ och stå intet på Landet/ när han gick på Jisen/ bad them likawäl achta sig/ förty Jisen war illack: Och sades han intet wara willig här til; men icke sades han låta them see någon Rädhuga/ och lät båra fram sitt Märcke. Altså gick han vth på Jisen med heela sin Macht/ men när Bondehäären såg/ at Jisen war illack/ wände the om. Gregorius föll stundom ned igenom Jisen/ och bad han Folcket achta sig/ men honom fölgde intet flere än 20. Män/ men alt thet andra Folcket wände tilbakars. Een Man vthaff Håkans Partie/ sköt til Gregorium under Håkan/ at han föll och 10. Män med honom. Thet hafwer warit alles sägn/ at Gregorius war Hufwud för Landamän i Norrige vthi sin tijd: Han war och then bäste emoot oß Jßländingar/ sedan Konung Eystein then äldre bleff dödh. Gregorius Lijck bleff fört til Hafund/ och begroffs i Grimsöö wid Nunnosäter: Ther war tå Baugader Abbadiis: Hon war Gregorius Syster. Twå stycken Armän foro med thesse Tijdender til Konung Inga i Oslo. När the kommo diit/ tog Konungen them til tals/ frågandes hwad the kunde säya för nya Tijdender? The sade sig intet annat hafwa at säya än om Gregorius Dagesons Fall. Konungen frågade/ huru thet hade tillkommet? The sade honom/ alt som thet war. Konungen sade: Tå rådde the som intet skulle. Thet säyes/ at detta gick Konungen så tilsinnes/ at han Grät som ett Barn/ men när thet

gick

gick öfwer/sade han: Jag hade ärnat mig reesa til Gregorius/ när jag sporde Haldors Dräp/ förty jag tycktes weeta/ at han ärde intet länge så sittia/ vthan han iwhämbdes: Men detta Folcket lät/som ingen ting war så affnöden/som Juladrickande. Fuller weet iag förwist/om iag hade ther warit/at mina Råd hade gått for sig/ eller och Gregorius och iag skulle båda hafft ett Nattlager. Nu är han borta/ som mig hafwer warit bäst/ och mäst hället Landet mig tilhanda: Men iag hafwer tanckt/at thet icke skulle blifwa långt emillan oß. Nu skal man intet länger dröya/ at draga til Håkan/ och antingen hafwa Bana/eller och Seger. Thet wero och icke omakeliget/ ther iag skal hämnas een sådannan/ at the omkommo allasammans. Een Man swarar/at Håkan lärer innan kort komma hijt til Byen. Kristin / Konung Sigurdz Dotter war tå i Osloo. Konung Inge sporde at hon wille reesa vhr Byen/ och lät han fraga henne ther om: Hon sade Ja/ förty ther är oroligt för Qwinfolck. Konungen bad henne intet reesa bort/ förty så länge han lefde/ skulle hon blifwa wäl hålden: Men om han faller/ tå lärde hans Wänner intet få tilpynta hans Lijck/men hon skulle bedia/ at hon finge tilpynta det/ hwarmed hon kunde bäst belöna honom/ hwad han hafwer henne til goda giort.

CCCCXXIII.

Blasiusmesse Afton fick Konung Inge Kundskap/at Håkan war wäntandes til Byen. Tå lät Konung Inga blåsa/ at alt Krijgzfolcket skulle gå vp för Byen/och bleff tå skuret så när 4000. Han lät ställa een lång Fylcking/ och icke mehr än 2. i Tiockheeten. Tå sade man til Konungen/ at han intet skulle wara i Slaget/ vthan Orm hans Broder skulle wara Höfwitzman för Häären. Konungen swarar; Thet meenar iag/ om Gregorius lefde/ och han skulle hämnas mig/ at icke vndstucko han sig/ vthan wore i Slaget: Fast iag är nu wärre än han/för min Wanhälsa skull/så skal iag intet hafwa wärre Willie än han; Therföre är thet icke wäntandes/ at iag vndrager mig vhr Slaget. Så säya Män/at Gunhild/som hade ått Simon/lät sittia vte Håkan til Segers/ (at sittia vthe h. e. in trivis nocturnas marsiores facere, dum indigetes, genij et lares fata scifcitantur.) och fick thet til swars/at the skulle slås med Konung Inge om Nätter/och aldrig om Dagen och lärde thet ta gå för sig. Thet säyes/at Konan/som vthe satt/ hette Thordis. Simon Skalper hade gått i Byen/ och lagt sig til at sofwa/ men han wacknade wid Häärropet.

CCCCXXIV.

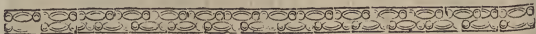
När något leed på Natten/ bleff Konung Inge sagt/ at Håkan kom

kom vthan för åsen. Isen låg för Byen/ alt vth til Hnswud öö. K. Inge gick på Isen med sin Häär/satte sin Fylcking mit för Byen/ och war Simon Skalper i then Armen/som wiste vth til Thrålaborg. Men i then andra Armen/som wiste in til Nunnosäter/war Guttorm/Jon Birtings Konungens i Suderöö/och Jon Swenszon/ Bergthor Buckz Sonson. När Håkan kom til Konung Ingas Fylcking/ropade the på båda sijdor Häärroop/ och Gudrod winckade åt Håkan/ gifwandes thermed tilkiänna/hwar han war. Sedan wände Håkan sig dijt/ och Gudriot flydde straxt med 1500. Man; men Jon/och mycket Folck med honom lopo in i Håkans Häär/och hielpte honom. Thetta bleff sagt för Konung Inga. Han swarade; Stoor åthskilnat är på Wännerna: Aldrig hade Gregorius så farit/om han nu leffde. Tå wille hans Män sättia honom på een Häst/at han skulle rijda vhr Slaget vppå Raumarijke/hwarest han lärde få Folck nog. Ingen Wilie har iag ther til/sade Konungen; Offta hafwer i det sagt / at lijtet tilfogade Lyckan min Broder Eystein/sedan han flydde/och war han doch een dugelig Man uthi all Ting. Nu kan iag see för min Wänhälsa skuld/huru ringa iag månde hafwa/om iag skulle giöra som han. Jag war på thet andra åhret/ när iag bleff til Konung tagen i Norrige/men nu är iag 25. åhr/ och tycker mig hafwa hafft mehra Beswär och Omsorg i Konungadömet/än Lust och Sielffzwäld. Jag hafwer hållet många Slacktningar/ och thet hafwer warit min Lycka/ at iag är aldrig kommen på flyckten/nu må GUD råda/ huru länge iag lefwer/men aldrig skal iag fly.

När Jon och hans Följe hade gifwet sig vhr Armen/ tå flydde så många/ som ther nämst stodo/ och Fylckingen begynte ath spridas. Tå gick Håkan fast fram: Detta war in emoot Dagningen. Tå anföllo the Konung Ingas Mercke/i hwilcket Anfall Konung Inge föll/men Orm/ hans Broder/hölt Striiden wid Mackt. Tå flydde mycket Folck vp i Byen. Orm foor twå gånger vp i Byen/sedan Konungen war fallen/vpäggade them/och gick ned på Isen igen/ och vppehölt Slaget. Tå anföll Håkan then Fylckingz-armen/som Simon Skalp war före. I thet Anfallet föll vth aff Ingas Folck Gudbrand Skaffhaugz Son/ Konungens Måg/ men Simon Skalp och Haldward Hiski gingo emoot hwar annan/och slogos med sitt Följe/ och wröckos alt vthan för Trålaborg. I thet Slaget föll både Simon och Haldwar. Orm/Konungens Broder fick ther gott Loff/men doch flydde han på sidlyckten.

Om Winteren tilförna hade Orm fått sig Ragna/ Nikulas Masas Dotter/ som ägt hade Konung Eystein Haraldßon; och skulle theras Bröllop nu stå näst efterföliande Söndag. Orm flydde öster i Switiot til Magnus sin Broder/som tå war Konung ther/och til Raan-

wald Jarl. The woro Ingerid och Hinrick then Haltas Söner. Hendrick n ar Swen Swenßons Dana Konungs Son. Kristin Konung Sigurdz Dotter tilpyntade Konung Inges Lijck/ och bleff det lagt in i Muren i Haldwars Kyrckia/ framman för Keren på Söder siidan. Tå hade han warit Konung vthi 25. åhr. J detta Slaget föll myeket Folck på båda sidor/ doch flere aff K. Inges. Arne Fridreckßon föll i Håkans Håår. Håkans Mån togo vp heela Brölopz Kosten/ tillijka med annat Byte.

Om Konung Håkan Sigurdz Son. CCCCXXV.

KOnung Håkan lade tå heela Landet vnder sig/ skepade alla Sysslorna åth sina Mån/ thesliikest och Köpstäderna. Kon: Håkan och hans Man höllo Möte i Hallwardz Kyrckia/ ther the talades wid om Landzens bästa. Kristin Sigurdi Dotter/ gaff Faå åt then Prästen/ som Kyrckio-nycklarna achtade/ at han skulle lönligen låta een hennes Man wara i Kyrckian/ som kunde höra alt Håkans Taal. När hon sedan fick förnimma/ hwad theras Taal hade warit/ skickade hon bod til Biergwin/ til Erling sin Man/ och låt säya honom/ at han aldrig skulle tio Håkan/ hwilket Erling och så giorde. Sedan skickade han Bod til alla the Hö fdingar som han wiste hade warit K. Ingas tregne Wänner och Hangånga Mån/ thesliikest och Gregorius Hunßkarlar/ försättiandes them een Mötesdag. När the funnos/ bleff thet beslutet/ at the skulle hålla sin Håår tilsammans/ och bekreftade detta med Troohetz-Edar sig emillan. Sedan talade the ther om/ hwilcken the skulle til K. taga. Erling Skacke frågade Höffdingarna och andra rijka Mån til rådz/ om thet woro theras Wilie/ at taga Simon Skalpes Son/ hwilcken war Harald Gilles Dotterson til Konung/ och Jon Halkelßon til Höfwitzmän öfwer Flocken. Jon vndstyllade sig strart. Tå frestade the thet wid Nikulas Skialdwaraßon/ hwilcken war K. Magnus Barfotz Sysierson. Han swarade och sade/ det war sit Råd/ at the togo then til Konung/ som vthaff Konunga Släckt woro/ och then til Hofwitzman/ som hade både weet och förstånd ther til/ förty sålunda lärde the få Folck nog. Tå frestade the Arna Konungens Mådg/ om han wille låta taga til Konung/ nogon vthaff sina Söner; K. Ingas Bröder? Han sade/ at Kristin K. Sigurdz DotterSon wore båst åttboren til Konungadömet i Norrige/ aldenstund Erling är hans Fader/ så war han och nåst til at blifwa Förswars Man/ både för honom och rijket/ aldenstund han är wiis och wålrådig der til pröfwat. J Krija lärer honom och intet fattas framgång/ om Lyckan wil föllia. Här til swarade många wäll. Erling swarar; Medeelen

stedeelen aff eder äre i then Meningen/ at vndskylda sig/ at vndergå något Beswär/ mig synes och så fast wij begynna thetta Rådh/ antingen det skeer honom til åhra/ som Höfwitzman blifwer för Flocken/ eller och annorledes/ som skedt är med många/ som sådanna högwicktiga Saaker företaga sig/ och therföre hafwa tilsatt heela sin Egendom/ och somblliga Lijfwet/ at honom som detta Beswäret vndergår/ skal behöfwas förekomma all olämpa/ at han sedan icke skal hafwa Mootstånd aff them/ som nu äro i detta Rådh. Alla bejakade at giöra detta Förbund med ett fult och fast Troheetz Löffte. Erling sade: Thet är om mig såyandes/ at det tycker mig gälla Döden/ om iag skulle tiäna Håkan/ och fast mig tyckes thet wara ett farligit Rådh/ så wil iag lijckwist ther på wåga/ at låta eder rådha/ och skal iag taga ther emoot/ at anföra Folcket/ om thet elliest är allas eders Rådh/ och i willien detta med Edar bekräffta: Alla bejakade ther til/ och sålunda bleff Magnus Erlingßon på detta Mötet til Konung tagen. Sedan höllo the Ting i Byen/ hwarest Magnus bleff til Konung tagen öfwer alt Landet. Tå war han 5. åhr gammal. Sedan gingo honom tilhanda alla the Män som ther woro/ och Konung Inge hade warit Handgiånga/ och hade hwar sitt Embete/ som the hade hafft medan Konung Inge leffde.

CCCCXXVI.

Erling Skacke böriade sin Reesa/ och skaffade sig Skep/ hafwandes med sig Konung Magnus och alla the Förbundz Männerna som ther woro. Ther war och så Arne Konungens Måg/ Ingrid/ K. Inges Moder/ och twå hennas Söner/ Jon Kutista/ Sigurd Storkeßon/ Erlings Huußkarlar/ och the som hade warit Gregorius Huußkarlar; the hade 10. Skep tilsammans/ och foro Söder til Danmarck/ til K. Waldemar och Buris Henrickßon/ K. Ingas Broder. Konung Waldemar war K. Magnus när skyld/ förty Ingebiorg/ K. Waldimars Moder/ och Malmfrid Christins Moder/ hwilcken war K. Moder/ woro Systrar/ och K. Harald öster i Gardarijke/ som war Waldimars Jaridzleffs Soneson. Waldimar tog wäl emoot them/ och talade the/ Erling och han/ mycket sig emillan/ och vppenbarades så mycket aff theras Taal/ at K. Waldimar skulle göra K. Magnus Vndsättning aff sitt Rijke/ så månge som honom kunde behöfwas til at ägnas Norrige med/ och behålla thet sedan: Och Waldimar skulle hafwa slijkt Rijke i Norrige/ som hans förrige Fränder/ Harald Gormßon och Swen Tiuguskiäa hade hafft; och thet war heela Wiiken alt til Ryggiar boo. Thetta bleff beslutet/ med Edar bekräfftat. Sedan giorde Erling sig reesefärdig vhr Danmarck med sitt Fölie/ och seglade vthaff Wendilskäga.

CCCCXXVII.

Håkan foor effter Påsk/ Norder til Trondheim/ och hade alla the Skep som K. Inge hade ägt. Han hölt Ting mz Bönderna i Kaupang/

och bleff han ther til Konung tagen öfwer alt Landet. Tå gaff han Sigurd aff Reini Jarlzdöme. Sedan foor Håkan tilbakars öster i Wijken/ och så til Tunsberg/ och skickade Sigurd Jarl öster til Konungahälle/ at wärja ther Landet med sitt Folck/ om til åfwentyrs Erling kommo Söder ifrån. Erling kom til Agda/ och hölt strart Norder til Biörgwin/ hwarest han drap Arna/ Brigida Skalla/ Konung Håkans Syslemän; och drog sedan öster åth tilbakars/ at möta Håkan. Sigurd Jarl hade intet blefwet warse/ när Erling kom Sönnan ifrån; och war han wid thenna tijden öster wid Elfwen/ men Konung Håkan i Tunßberg. Erling låg wid Rossanäs/ några Nätter/ medan Konung Håkan tilrustade sig i Byen. Erling lade til Byen/ hafwandes med sig een Byrdingz Pråm/ lastade then med Weed och Halm/ och satte Eeld ther i. Wedret stod åth Byen/ och Byrdingen then wrecktz diit. Han låt tå sätta twå Kabbeltog i Byrdingen/ och häcktade honom tilhopa med twå Skutor/ hwilcka han låt roo så sachta/ effter som Byrdingen wrecktz före åth. När Byrdingen war sa när kommen in til Byen/ tå höllo the som på Skutorna woro Kabeltogen/ at Byen intet skulle brännas/ men Röken dreff tiockt in i Byen/ at ingen kunde see på Bryggiorna/ ther som Konungens Fylcking stod. Sedan lade Erling vthan til åth/ med heela sin Häär/ och sköt Eelden på them. När Borgarena sågo/ at Eelden nalkades theras Huus/ och många blefwo såra aff skiutande/ tå skickade the Prästen Hroald Langtohl til Erling/ begärandes Grud med Bönfallande vthaff honom/ och gåfwo sig ifrån Konungens Fylcking/ så snart Hroald sade at Gruden war fången: Tå begynte strart at blifwa tunt på Bryggian Somblige vthaff Konungens Män äggade at stå och taga emoot/ men Amunder Simunarßon som tå hade största Wäldet öfwer Häären/ sade salunda: Intet slår iag Sigurd Jarl något Riike til/ när han sielff är inthet ther hoos. Sedan flydde Amunder/ och alt thet Folck som med Konungen war vppe på Landet. Ther föll mycket aff Håkans Folck: Hwar om bleff giordt een Wisa. Thorbiörn Skallaskald talar och så ther om i sin Wisa. Konung Håkan foer Landwägen Norder til Trondheim. När Sigurd Jarl sporde detta/ drog han med alla the Skep som han kunde få/ Norder/ och mötte Håkan.

CCCCXXVIII.

Erling tog alla Skep i Tunsberg/ som Konung Håkan hade hafft: Han tog ther och Bödkesuden/ som Konung Inge hade ägt. Erling lade under Magnus heela Wiiken/ och så effter handen/ alt som han reeste Norder åth. Om Winteren war han i Biörgwin. Tå låt han dräpa Ingebiörn Sipel/ Konung Håkans Landamän/ Norder i Fiordum. K. Håkan satt i Trondheim öfwer Winteren/ men om Wåren

effter

effter/bödh han Ledung vth/ och drog emoot Erling. Tå woro med honom Sigurd Jarl/ Jon Swenßon/ Eindride Vnge/ Aumund Simonßon/ Philippus Perßon/ Philip Gyrnerßon/ Ragnwald Kunta/ Sigurd Kappa/ Sigurd Hiupa/ Fridrich Koyna/ Aßbiörn a j Orlande/ Thorkil Gunnar Galdkiera Son/ och Stadar Biarne. Erling war i Biörgwin/ och förtog all Seglas som Norder wille reesa til Kaupang/ förty han tänckte/ at Håkan skulle alt för snart få kundskap/ om Skepen drogo ther emillan/ gifwandes thet före/ at Borgarena i Biörgwin woro bettre behålla thet Goda som på Skepen war/ fast än thet intet bleffwe så dyrt Kiöp vthaff Byrdingzfararna: The tyckte thet och bettre/ än så at föra thet i hans Fienders Händer/ och ther med bestärckia them. Nu sammansankades Skep i Byen/ så många som hwar Dag kommo/ och intet droge bort. Tå lät Erling vpdraga sine Skep/ the som lättaste woro/ låtandes det Rycktet vthsprijdas/ at han wille ther bijda effter Håkan/ och taga emoot honom med sina Fränders och Wänners Styrcko och Biistånd. Een Dag lät Erling blåsa til Styremans Möte/ och gaff tå alla Kiöpskep Loff at reesa hwart the wille. När the fingo Loff at reesa bort/ som förr woro ferdiga/ och Wädret war godt/ at segla Norder åth: Tå woro the alla borto innan Non: (then nijonde Timmen på Dagen/) The som ferdiga woro/ skyndade som hastigast med sin Reesa. När thenna Floten kom Norder på Möre/ war Konung Håkan ther med sitt Folck/ och sammansamblade hwad han fick/ stämmandes til sig Landa- och Ledungsmän/ och hade han tå een lång tijd icke fått någon Kundskap vhr Biörgwin/ men nu fingo the Berättelse aff alla Skepen/ som tillijka Sönn an ifrån kommo/ at Erling hade vpsatt sine Skep i Bergen/ och at the måste ther effter honom leeta. Wijdare sade the/ at han hade mycket Folck. Konung Håkan seglade ther ifrån til Wäöy/ och skickade ifrån sig Sigurd Jarl/ och Auhunda Simonßon in i Raumsdal/ och skaffa sig Folck och Skep. Han skickade och så Män vth på båda Mören. När han nu hade drögt några få Nätter i Kiöpbyen/ lade han litet better Söder/ och tyckte thet wara närmare/ at böria Reesan/ och Folcket kunde tå snarare komma til honom. Erling Skacke hade gifwet Byrdingarna Loff at reesa vhr Byen/ om Söndagen/ men om Torßdagen när Högmäßan war vthe/ bleff blåset i Konungens Luur/ och han stämmer Krijgzfolcket tillijka med Borgarena til sig/ at the skulle vthskiuta the Skepen/ som tilförende woro vpdragna. Sedan hölt Erling Huußting med sitt Krijgzfolck/ och sade them sitt Företagande. Han förordnade tå Styremän/ och lät vpläsa för them/ hwilcka woro vpskreffna på Konungens Skep/ och bad hwarthera ställa sig i sitt Rum/ och sade/ at hwar och een som drögde qwar i Byen/ när han drog tådan med Böökesuden/ skulle mista antingen Lijff eller Lämmar. Orm/ Konungens Broder/ lade

 sin

sin koos strart om Afftonen / och mestedeelen vthaff Skepen woro tå komna til gangs.

CCCCXXIX.

Om Odensdagen / för än Mässan war vthe sungen / lade Erling bort vhr Byen / med alt sitt Folck. Han hade 21. Skep / och det war tå Sunnan-wader: Han hade och Magnus sin Son med sia: Ther woro och manga Ländemän / hwilcka fölgde mycket wackert Folck. När Erling seglade vthan för Fiorderna / skickade han een Skuta in til Jon Haktelßons Gård / och lät taga Nikulas / Simon Klaps och Marias / Harald Gillas Dotterson / och hade the honom med sig vth til Hadren / och bleff han fördt på Konungens Skep. Om Fredagen rätt tijdeligen seglade the för Steenawad / hwarest Konung Håkan låg i Hamnen / och hade 14. Skep. Siälff war han tillijka med sina Män vppå öyen och leckte: Men hans Ländamän såto på een Höy / och blefwo warse 2. Män roo i een Baat / sömnan åth öön / och rodde så hefftigt / at the lade Ryggarna neder i Kiölen / som the nu kommo til Landz / giorde the Båten intet fast / vthan rände båda i första Hastigheet: När Rijkesmannerna sågo thet / wiste the strart / at thessa skulle hafwa nya tidender / stodo förthenskuld vp / och gingo emoot them. Amund Simonßen frågade / om the kunne något säya om Erlings Skacke? Then som först kom til swars / swarar; Här seglade Erling Sönnan efter åth eder / med så när 20. Skep / och många aff them äro mycket stoora / och lären i nu snart see Seglen. Ta swarar Eindride then Vnge; Alt för när Näbben / sade Gubben / han bleff skuten i ögat. Sedan gingo the dijt som Leeken stod / och läto Lurarna blåsa Häärbläster / och alt Folck kom til Skepen / och hwar i thet Rum som han först åthkom / och Skepen blefwo olijka besatta. Sombliga togo til åhren / och sombliga reste Masten / hällandes så Nord til Weö / althenstund the förwäntade ther mycket Folck aff Borgerskapet. Tå sågo the Erlings Segel / och så hwar andra. Eindride then Vnge hade ther ett Skep / som kallades Draglänn / thet war ett stoort lång Skepzbößa / och war ther lijtet Folck på / förty the som ther woro / lupo på andra Skep / och förthenskuld war thetta thet sidsta vthaff Håkans Skep. När Eindrida kom twert emoot Öön Säck / tå kom Böökesuden effter honom / som Erling styrde / och häcktade sig thop med honom. Håkan war så när kommen in til Weö / när the hörde Lurarne gå / förty några Skep hade wänt tilbakars / och wille vndsättia Eindrida. Tå lägga the til på båda sidor / som the kommo åth / och Seglen struckes neder / twert öfwer Skepen / men inga bundes tilsammans / vthan the lade bort om boord med hwar andra. Thetta Slaget stod intet länge / innan Håkans Skep plundrades; och sombliga föllo / men sombliga wrokos öfwer boord. Håkan kastade öfwer sig een

gra

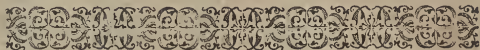
grå Kappa / och löp på ett annat Skep / och tå bleff han warse / at han war hoos sina Owänner / och han såg inga sina Män eller Skep ther när. Tå gick han på Böcke Suden / ifrån Stammen / och begärde Grud. Staffabnarna togo honom til sig / och gofwo honom Grud. J detta Anfallat wart ett stoort Manfall / doch mehr på Håkans Män. På Böckesuden / war Nikulas Simonsson slagen / och hans Dråp war till räcknat sielfwa Erlings Män. Efter thetta läte the beroo een stund at slås / och Skeppan åthspriddes. Tå bleff sagt för Erling / at Håkan war ther i Skepet / och at Stamnboarne hade taget honom til sig / loswandes at willa förswara honom. Erling skickar Män fram på Skepet / och beder så ackta honom / at han slipper intet bort / och sade sig intet willia säya ther emoot / at Konungen hade Grud / om thet och woro andras Wille / at ther kunde skee någon Förlijckning. Stamboarne sade; Han talade som een Erlig Höffding. Tå lät Erling blåsa öfwermåttan häfftigt / begärandes at Folcket skulle komma til Skepet / med the Skep som vplundrade woro / säyandes / at han näppligen fick betere Tillfälle at hämpnas Konung Inge / än nu. Tå ropade alle Häärroop / och lade til med största Hastigheet. J detta Bullret fick Konung Håkan sin Banasår / hwilcket när hans Män bleswo warse / rodde the diit i största Hastigheet / och bort kastade Skiölderna / och höggo på båda Händer / intet skiötandes om sitt Lijff. Thenna Stoormodigheeten lände them strax til stoor Skada / förty Erlings Män sågo bara Hugställen på them / och förthenskuld föll mestedeelen aff Håkans Folck: Ther war och stoor åthskilnat på Krijgzhääären / förty the skonte sig intet / och ingen vthaf Håkans Män wille Grud nämna / vndantagandes the som Höffdingarna togo med wåld / och loffrade vthlösa med Penningar. Thessa föllo vtaf Håkans Häär. Sigurd Kappa / Sig: Hiupa och Ragnwald Kunta. Några Skep vndkomo / och roddet i Fiordarna / reddandes så sitt Lijff. Konung Håkans Lijck bleff fört til Raumsdal / och bleff ther begraffwet. Konung Swerre hans Broder lät flyttia hans Lijck Norder til Kaupang och lägga i Steenwäggen i KrisKyrckia / Sönnan för Koren.

CCCCXXX.

Sigurd Jarl / Eindride then Vngi / Aumund Smonarsson / Frireck Kiana / och många andra Höffdingar hollo Flocken tilsammans / lemnade Skepen i Raumsdaal / och foro til Vplanda. Erling Slacki foor med sin Häär Norder til Kaupang / och lade han alt Landet vnder Magnus sin Son / hwar som the foro. Sedan lät Erling stämna Eyrating / huarest Magnus bleff til Konung tagen / öfwer alt Landet. Thes drögde Erling icke länge / förty honom tycktes Thronderna icke stå til at troo. Tå kallades Magnus Konung öfwer heela Landet. Håkan war een

deyelig

deyelig Man til Ansicktet/ wälwäxt / hög och smal/ hade breda Skuldrar: Och therför bleff han kallat Hakan Herdabred. Men förthenskull at han war vng til sin ålder/ så regerade the andra Höffdingarna för honom: Han war gladlyngt och ödmiuck i sitt Taal; leeckte gärna/ som vngt Folck plägar/ och forthenskul war han Wänsäl aff heela Allmogen.

Om Konung Magnus Erlingszon.

CCCCXXXI.

EEn vpländsk Man wid Nampn Marcus på Skoug/ och Sigurd/ Jarls Frände vpfostrade een Konung Sigurdz Son/ wid namn Sigurd/ hwilcken Vpländingarna togo til Konung/ effter Sigurd Jarls och the andra Höfdingarna/ som flydt hade ifrån Konung Hakan/ samtycke/ och hade the een stoor Mackt/ hwilcken the deelte vthi twenne Flockar. Konung Sigurd och hans Män drogo mitt i Landet/ men Sigurd Jarl och Landamännerna/ ther som största Faran war/ stundom i em Vpland/ och stundom neder i Wijken. Erling Skacke hade heela Skepz Flotan/ och war Förswar för Landet; Han hade och så Magnus sin Son med sig/ och war i Biörgwin een tijd bort ath om Höſten. Ther ifrån reeste han til Wiken/ och satte sig neder i Tunsberg/ ärnandes blifwa ther öfwer Winteren. Han samblade til sig Folck/ Skutor och Vthskulder / som Konungen tilhörde/ alt til theß han hade mycket och wackert Folck; men effter som Sigurd Jarl hade litet aff Landet/ och Folck till et stoort tahl/ tå fattades them genast Penningar/ och ther som Höffdingarna woro intet tilstädes/ vthkräffde the några Landskylderna/ och somt röfwade the. Wid thenna tyden stod Norriges Wälde i mycken Blomma: Bönderna woro rika/ mächtiga och owana til Ofrälse. Thesse Flockarnas öfwerwäld bleff hastig alt förstoort: Och ther taltes mycket om theras Röfwerii. Wijckwäriarna woro Konung Magnus och Erlings fulkombliga goda Wänner/ hwar vthinnan Konung Inga Haraldßons Wänsäll heet/ war then största Orsaaken: Förty Wickwäriarna hade altijd tient vnder then Skiölden. Erling lät 12. Män hwar Natt waka öfwer Byen: Han hölt Ting/ altijd med Bönderna; och taltes ther om then Ofrijd/ som skedde vthaff Sigurdz Män. Altså genom Erlingz och andra goda Mans taal/ gofwo Bönderna sina ja ack ord til/ och sade thet wara ett godt Werck/ om man lät then Flocken aldrig trifwas/ hwarcken leffwandes eller död. Arne/ Konungens

Mål

Mig/talade länge här om/och på sidstone begärade han vtaff alla som på Tinget woro/såwäl Bönder/som Borgare/at the skulle hafwa Watnatack/ther til at döma effter Lag/Sigurd Jarl/ och heele hans Flock/ både Lefwandes och Död/til Fanars/och aff then Hefftigheet/som Folcket dreffs aff/ bejakade alle til thetta hastiga Wärcket/ som bleff fäst til Ting/ som andra laagliga Saaker. Prästen Hroald Långtala talade om thenna Saaken; Han war een wältalig Man/ och gick hans Taal ther vth på/som förr är sagt. Sigurd Jarl foor med sitt Folck ofwan i Wijken/ och gick ther mycket Folck vnder honom/ för Öfwerwäld skuld/ och månge gofwo vth sina Penningar; och således reeste han wijda öfwer Landet/kommandes i så måtto fram på åthskilliga ställe: doch woro sombliga i Flocken/som hade sin Tillijt lönligen til Erling: Och the bekommo sådant Swar ther emoot/ at alle the som til honom söckte/ skulle skonas med Lijfwet/och allenast the med Landet/som intet hade stoora brott på sig/emoot Erling. När Krijgzfolcket sporde det/at the intet skulle få blifwa i Landet/tå höllo the Hoopen mycket samman. Philip Gyrdersson förlijckte sig med Erling/och fick sine Godz igen: Sedan foor han heem/ och een lijten tijd ther effter kommo Sigurdz Män och drape honom. Mycket Förtreet giorde then ene then andra/ vthi Dräpande och ältande; men här är intet skrifwet/ vthan ther om/ at Höffdingarne slogos.

CCCCXXXII.

Thet tildrog sig i Begynnelsen på Faston/at Erling fick Kundskap om/at Sigurd Jarl war i meening/och wille finna honom/men hörde och så aff honom här och ther/ stundom närmar/ och stundom fiärmar. Erling skickade Speyare vth/som skulle taga Kundskap/hwar han kom fram: Han lät och hwar Affton blåsa alt Folcket vp vhr Byen/och the lågo heela Wintren i Sambuad/om Nätterna/ och alt Folcket war stält i Ordning. Tå fick Erling Kundskap/at Sigurd war stackot ther ifrån vppå Re. Tå byriade Erling sin Reesa/och hade med sig heela Borgerskapet/så mycket som slås kunde/thesslijkest och alle Kiöpmän/ så när som 12. Män/som skulle ackta Byen. Han drog vhr Byen om Tijrsdagen/i then andra Wekan på Långe Faston/effter Middag/ och tog hwar och een twå Dagars Kost med sig: Droge altså heela Natten/ effter the kommo seent vhr Byen med Hääre. Twå Män wore om een Häst och een Skiöld/och ther bleff skurat så när 1300 Man. När Speyarena kommo emoot them igen/sade the/at Sigurd war på Ree i een By/som Ramnnäs heeter/med 500. Man. Tå lät Erling hopakalla Häären/ och sade honom thesse Tijdender/som han hade spordt: Men alla äggade/ at the skulle skynda sig/ och taga them in i Huusen/ eller och slås med them/ strax om Natten. Tå begynte Erling sålunda sitt Taal: Thet tyckes nu lijkast wara/at Sigurdz och mit Träffande skulle nu snart wara för handen.

J theras Flock äro många Män/hwilckas Handawärck wij länge lära draga oß til minnes/i thet the höggo ned Konung Inga/och många andra wära Wänner/hwilcke är seent at vpräckna. The förrättade och så thessa Bedriffter med Illistigheet/ Fanars Krafft/ och Nidingskap/ förty thet står här i wår Lag och Landzrätt/at ingen Man haswer så förlorat sig sielff/ at det jw är Nidingzwärck eller Mord/ at dräpa Män om Nattetiid. Nu hafwer thenna Flocken så lagat aff een klook Kohnas Ingifwande/at the skulle slåås om Nätterna/och icke vnder Solen: Och med sådan Mandom hafwa the thenne Seger wunnet/ at stiga een sådan Höffding öfwer Hufwudet/och lägga hon om til Jorden. Nu hafwa wij offta ther om talat/ huru illa wij tyckia thet stå/ at slåås om Nattetiid/ och förthenskul skola wij hafwa goda Höffdingars Döms/ och slåås om Dagen med ordenteligen fylckt Folck/ och stiäla oß intet på sofwande Folck om Nattetiid. Wij hafwa Folck nog/emoot icke större Kriigshäär. Nu skola wij biida til Liußningen/ och hälla Fyltingen tilhopa/om the wilia giöra oß något Anfall. Effter thetta satte the sig neder/och somblige togo Hööhwalmar och giorde sig Sängr aff: Andre satte sig neder på sine Skiölder/och bidde så efter Liußningen. Wädret war kalt/ och thet snióade och regnade.

CCCCXXXIII.

Sigurd Jarl hade sammalunda fått Kundskap at Häären war så när honom kommen: Tå stodo the vp/och bewäpnade sig/oanseet the intet wäl wiste/huru mycket Folck Erling hade. Sombliga wille fly/ och mindste deelen wille biida. Sigurd Jarl war een wijs Man/och snäll i sitt Taal/ men intet höltz han före at hafwa warit mycket drislig: Han war och mycket benägen til at fly / hwar vthaff han fick mycket slemt Loff aff sine Män. När thet begynte liußna/stälte the sitt Folck på båda siidor. Sigurd Jarl på een Backe/ofwan för Brunnakellan och Byen: Ther föll een lijten åå. Erling fylckte sin Häär på Backan/ på andra siidan om åen. Baak om theras Fylcking woro wälbewäpnade Män/ hwilcke Konungen hade med sig. Tå sågo Sigurdz Män/ at thet lärde blifwa een stoor åthskildnat på Folckets Myckenheet/ och gåfwo thet Rådet/at thet woro bäst taga Skogen in. Sigurd Jarl swarar; J säyen/at iag hafwer ingen Hog med mig/men nu skolen i pröfwa/ hwilcken först lärer fly eller famla. Wii hafwa godt ställe/ och wilien wii låta them gå öfwer Broon/ wele wij falla neder på them/ och tå skal ingen fly ifrån then andre. Sigurd Jarl hade een röd brun Vnderkiortel/ och een röd Skickia / hwilckens Skiört woro vpstuckna vnder Giordelen. Han hade FitSkoo på Fötterna; Skiöld och et Swerd/ som

Baster-

Basterderheeter. Tå sade Jarlen: Thet weet GUD med mig/ at heller/ än äga mycket Guld/ wille iag kunna slå et Hugg til Erling Skacke med Bastarden. Erlingz Folck wille gå fram til Broen/ men han bad them gåå vp vth med åen/ förty hon lärde intet giöra them något Förhinder/ althenstund ther war slätt/ när man kom fram bätter. Thetta bleff efterkommet. Sigurd Jarls Fylcking foor Backan vp åth/ twert emoot them. När Backen ändades/ och thet war slett at gåå öfwer åen/ tå sade Erling/ at the skulle siunga Pater noster/ med bidiande/ at the fingo Gangn/ som bätter gångde. Tå siunge the Kyrie-Eleis/ alla högt/ och slogo alla på sina Skiölder. Wid detta Gnyet bortflydde 300. Man aff Erlingz Folck. Tå gick Erling med sine Män öfwer åen/ men Jarlens Män ropade Håårroop/ ansedt thet slog them feelet/ at falla neder aff höga Backen/ på Erlingz Folck. Ther begyntes Slaget frammantil på Backen/ och bleff först stucket med Spiut/ och sedan begyntes Huggslacktning/ och Jarlens Mercke måtte ryggias tilbakars/ och Erling och hans Män kommo vppå Backen/ och tå war thet een stackot Slacktning/ innan Jarlens Män flydde til Skogz/ som ther war straxt back om them. Tå bådo the Sigurd Jarl fly/ men han sade: Nu skole wij gåå fram/ så länge wij förmå. Tå gingo the dristigt fram/ och höggo på båda Händer. J detta Anfallet föll Sigurd Jarl/ Jon Swenßon/ och så när 60. Man. Erling miste några fåå/ och jagade the Flycktige til Skogz/ och kom straxt tilbakars. När han nu kom dijt/ som Konungens Trälar wille draga Kläderna aff Sigurd Jarl/ innan Andan war aldeles vhr honom/ hwilcket the intet wiste/ och han hade stucket sit Swerd i Balgon/ hwilcket låg hoos honom: Så tog Erling thet vp/ och slog Trälarna/ bediandes them gå bort. Sedan drog Erling heem med sitt Folck/ och satte sig i Tunsberg. Siu Nätter/ sedan som Jarlen war fallen/ togo Erlingz Män Eindride then Unga/ och dråpo honom/ med heela sin Skepz Hamn.

CCCCXXXIV.

Marcus på Skog/ och Sigurd hans FosterSon/ reede neder i Wiken/ när Wären begyntes/ och skaffade ther sig Skep. När Erling sporde thet/ foor han öster efter them/ och the hittes i Konungahälle. Marcus flydde vp i öen Hysing/ ther kom mycket Folck aff Hysingzboar ofwan af Landet/ och gingo i Fylcking med Marcus. Erling rodde til Landz/ och Marcus Män skuto på honom: Tå sade Erling: Låtom oß taga theras Skep/ och intet gå vp och slåås med Landzhääran. Hysingzboarna äro onda til at heemsökia/ äro hårda och oförståndiga til at lära/ och een lijten hälle thenne Flocken hoos sig/ förty Hysing är ett lijtet Land. Thetta bleff giort/ at the förde Skepen til Konungahelle.

Marcus och hans Män foro vp i Marcken/ årnandes giöra thedan Vthfall. Tå hade hwar Kundskap aff then andre. Erling hölt mycket Folck/ och nämbde thet vthaff Häraderna. Sålunda giorde the hwar annan Anfall.

CCCCXXXV.

Eystein/Erland Hinnalda Son/war vthwald til Arkebiskop/effter Jöns Arkebiskopz död. Eystein bleff wigd thet sama åhret/ som Konung Inge föll. När han kom til Stolen/ hade han godt Tycke med sig hoos alla Landzens Inbyggare. Han war een förnäm Man/ och aff stoor Ätt: Tronderna togo och så gierna emoot honom/ förty mesteddelen aff the Högste i Throndalagen woro inwicklade i någon Frändskap och Skyldskap med honom; och alla woro hans fullkomlige Wänner. Tå begynte Arkebiskopen ett Taal med Bönderna/ och taalte forst om Stadzens Fattigdom/ och huru stoort Vnderhåld honom behöfdes/ om han skulle blifwa så mycket bättre/ än tilförende/ som han nu är högre Ansedd med Arkebiskopz Stool. Han begiärte at Bönderna wille efterlåta honom een Silfwer måten öre i sina Sacköre; men tilförna hade thet warit een sacktmäen öre/ som gick i Konungens Sacköre/ hwilcket war halfparten mindre/ än then som han begiärte/ och igenom hans Fränders och Wänners tilstyrckiande/ såsom och igenom hans tragna Påfodrande/ gick thetta för sig/ och det bleff dömbt öfwer heela Throndelagen/ theslijkest och öfwer alla hans Biskopzdöme i vnderliggiande Fylcker.

CCCCXXXVI.

Sigurd och Markus/ när the hade mist sina Skep i Elfwen/ sågo the/ at the intet kunde få fast Erling/ drogo förthenskuld på Vpland/ och foro så Landwägen Norder till Trondheim/ hwarest the bleswo wäl fägnade/ och Sigurd bleff til Konung tagen på Eyrating/ och kommo tå i hans Fölie många förnäma Mäns Söner. Ther togo the Skep/ och giorde sig hastelligen ferdiga/ foro altså/ när Sommaren begyntes/ Söder på Möre/ och vptogo all Konungzlig Rättigheet/ hwar som the foro. J Biörgwin woro Ländamän til Landwärn: Niculas Sigurdsson/ och Nauckwii Päälsson/ och theßförvthan Höfwitzmännerna öfwer Hääran: Thorolfer Dryllr/ Thorbiörn Gialkieri/ och många andra. Marcus seglade Norder åth/ och sporde/ at Erling hade mycket Folck i Biörgwin/ och the sgladé långt vth i Siön/ Söder åth/ them förbij. Thet förundrade alla/ at thenne Sommaren hade Marcus böör/ hwart som han wille reesa. När Erling nu sporde/ at Marcus war reester Norder åth/ tå hölt han Norder i Wijken/ skaffade sig Folck til een stoor Myckenheet/ och många Skep; Män när han skulle lägga vthi Wijken/ fick han

Mooet-

Mootwäder/ och låg här och ther i Hamnerna heele Sommaren. När Marcus med sitt Fölie kom öster pa Lista/ sporde the at Erling hade een oöfwerwinnerlig Häär i Wijken/ och wände förthenskuld om tilbakars/ kom på Haurdaland/ i Vpsåt at draga til Biörgwin. När the kommo mit för Byen/ rodde Niculas innan effter/ hafwandes mycket mehra Folck och större Skep. När Marcus seer detta/ hafwer han intet annat Wilkor/ än roo Söder vndan/ och höllo tå somblige vthi Hafwet/ andra Söder i Sundet/ och eendeel in i Fiorden. Marcus/ och några med honom/ lopo vp i een Öö som Skrapa heet. Niculas tog Skepet/ och gaff Jon Halkielßon Gröd/ med några andra Män; mestedeelen dråpo the/ som the fingo. Några Dagar ther effter/ fant Eindride Hedafölie på Marcus och Sigurd/ och the fördes til Biörgwin. Sigurd bleff Halßhuggen vthan för Graffdaal; men Marcus hångdes sielff annan på Hwarffznäs. Thetta skedde Mickelsmässe-dag. Sedan skingrades then Flocken/ som the hade fölgt.

CCCCXXXVII.

Fredrick Kiöna/ Biarne then Mille/ Amund Simonßon och Arnliot i Skorpa/ hade rodt til Hafz med några Skep/ och höllo öster för Landet/ så at hwar the kommo/ röfwade the/ och dråpo Erlingz Wänner. När Erling sporde Markusas Död/ gaff han Lända- och Ledungers-Män Löff/ til at Reesa heem; Men sielff hölt han öster öfwer Fålden/ forty han sporde ther wara några vthaff Markusa Partie. Erling hölt til Konungahälle/ och dröade ther/ til om Hösten. J första Weekan aff Winteren/ drog han til Öen Hysing med mycket Folck/ och hölt ther Ting med Hysingzboarna. Han beskylte them/ at the hade lupet i Flock med Marcus/ och tilbudet sig at hålla Slag emoot sig. Een Man wid namn Ausur/ hwilcken war aff them: Han talade för Bönderna/ och säste Konungen Dom på sit lycktone på Böndernas wegnar. Han stämbde them innan een Weekos tijd/ at komma til Byen/ och vthnämna 5. Bönder/ som diit skulle komma: När the kommo/ dömbde Erling at the skulle vthgifwa 300. Nööt: Hwar med Bönderna foro heem/ och woro illa til fridz ther öfwer. Een liiten tijd ther effter tilfröös ån/ och Erlingz Skep fruso inne; men Bönderna wille intet gifwa Gielden vth/ vthan lågo med mycket Folck. Erling ärnade ther giöra Jule-Gästebod/ men Hysingzboarna höllo Sambyrdar öl med sitt myckna Folck/ öfwer Julen. Om Natten/ effter femte Dag Jul/ foor Erling vth i Öen/ kringrände Ausurs Huuß/ brände honom inne/ och drap ther 20. Män. Således brände han trij Byar/ och foor så tilbakars til Konungahälle. Sedan kommo Bönderna/ och gåfwo vth Gälden.

CCCCXXXVIII.

Erling Skacke drog straxt om Winteren vhr Konungahälle/ när

 han

han spordde/at Markusa Män härjade i Wiken/och skickade Vespeyare vth/som skulle söka och leeta effter them; och the hitte them teen Hamn. Aunund Simonßon/ och Aunolff Skorpa kommo undan/ men Fridreck Kiöne och Biarne then Milde/ blefwo fast tagne/och dräpne/ tillika med många aff theras Fölie. Erling låt binda Fredrick wid et Anckar/ och kasta öfwer Bord/ genom hwilcken Gerning Erling skaffade sig Mißgunst hoos Thronderna/ förty Fridreck hade ther mestedeelen aff sin Släckt. Biarne låt han hängia/och falte han tå som han plågade/ många fåfänga Ord/ för han bleff hängd. Som Thorb: Sk. Sk. säyer. Augmund och Aurnolff med sitt Fölie/ som vndkommo/ drogo til Danmarck/och woro stundom i Gautland/ och stundom i Wijken.

CCCCXXXIX.

Erling drog til Tunßberg / och drögde ther länge om Sommaren. Then samme Sommaren drog han Norder til Biörgwin/ hwarest tå war mycket Folck. Ther war och Stephanus/Legat aff Romaborg/Eystein Arkebiskop/ och andra infödda Bispar: Ther war och Biskop Brand/ som tå war wigd til Ißland/ och Jon Lopßon/ Magnus Botterson; Tå hade Konung Magnus och andra hans Fränder erkiänt hans Skyldskap. Arkebiskop Eystein och Erling taltes gemeenligen mycket samman: Eengång frågade Erling Arkebiskopen/ om thet war sant/ som sombliga sade/ at Bönderna Norder i Landet hade bejakat /at gifwa Arkebispen Förhögning på hans Saaköre? Arkebiskopen sade thet wara wist/ at Bönderna hade honom thet efterlätet/ aff sin egen frij Willia/ och intet med Twug/ hwarmed the hade förökt GUDZ Rätt och Stadzens Egendom. Erlend sade; är tå thetta then H. Konung Oloffz Lag/eller hafwen i taget något mehr än skrifwet står i Lag-Booken? Biskoppen swarar: Så hafwer then Hel: Konung Oloff satt Lag/som han fick bejakande och samtycke til/aff Allmogen; men intet finns ther i Lagen/ at nekat skulle wara/ til at föröka Gudz rätt. Om i willien föröka eder Rätt/så lären i willia tilstyrkia/at föröcka war och Konungens Rätt. Erkebiskopen swarar; Nog hafwer tu nu reeda föröckt tin Sons Nampn och Rijke; Men om iag hafwer öfwerstreet taget Penningar aff Tronderna/ så meenar iag/ thet skall wara ett större Lagsens öfwerträdande/at then skall wara Konung öfwer Landet/ som intet är Konunga Son/hwar på wij hafwa hwarcken Lag eller Efterdöme här i Landet. Erling swarar; när Magnus war til Konung tagen/ så skedde thet med edar/och andra Bispars här i Landet Råd och Wettenskap. Arkebiskopen swarar; Tå lofwade tu Erling/ om wij samtyckte ther til med tig/at Magnus blefwo til Konung tagen/ at tu skulle styrckia GUDZ Rätt på alla ställen/ efter tin högsta Krafft. Erling swarar; Wist har iag bejakat/ at hålla Gudz/Landzens och Konungens Lag/

effter min högsta Förmågo/ hwarföre seer iag det bästa Rådh/ at ingen vthaff oß förbrår then andre någon twätalan/ vthan häller hällom wåre Lyfften: J skola styrckia Magnus til Rijket/ som i hafwen loswat; men iag skal styrckia eder vthi alla begärliga Saaker. Sedan föll Talet beweckliget mellan them. Och Erling sade; Om Magnus är intet så til Konung tagen/ som gammal Seed är här i Landet/ så för man i vthaff edert Wälde/ gifwa honom Konungzlig Wigsla/ som Gudz Lag kräfwer/ och smörta honom Konung til Wälde: Fast iag ännu intet är Konung/ eller och aff Konunga ått kommen/ så hafwa the nu mestedeelen warit Konungar i wåra Dagar/ som intet wiste bettre/ eller så wäl Lag och Rätt/ som iag. Magnus Moder är och een Konungz och ächta född Drottningz Dotter: Han är och een laglig Husfrus och Drottningz Son. Om i nu willen gifwa honom Konungzlig Wigsla/ så kan han intet sedan med rätta tagas ifrån Konungadömet. Wilhielm Bastert war intet Konunge Son/ vthan wigd och krönter til Engeland/ och hafwer sedan Konungadömet warit i hans ått/ at alla hafwa blefwet kröna. Intet war Swen Vlffßon i Danmarck Konunge Son/ och bleff han lijckwist een krönt Konung/ och så kröntes hwar efter annan/ vthaff hans Frånder. Nu är här i Landet Biskopz Stool/ hwilcket är Landet til een stoor åhra/ therföre så wille wij förbättra det med andra goda Saaker/ och hafwa een krönt Konung så wäl som Engelske eller Danske. Sedan talade Erling och han offta om thenna Saaken/ och the kommo wäl öfwereens/ at Arkebiskopen föredrog Legaten Saakens Beskaffenheet/ hwilcken han lätteligen kom til at samtyckia med sig. Arkebiskopen hölt Stämna med Lydbisparna och andre Lärare/ gifwandes them här om tilkiänna; men alle swarade och sade/ thet wara theras Råd som han wille: Så lunda inrode alle/ at Wiigzlan skulle gåå fort/ så snart the funnos; Om Arkebiskopen så wille.

CCCCXL.

Erling låt tilreda vthi Konungens Gård ett stoort Gästebod/ och then stoore Saalen bleff öfwerdragen med Påll och Tappeter/ och med största Omkostnat tilpyntat: Och ther blefwo plägade alle Höffsingarne och Herdmännen: Ther war och een stoor Myckenheet aff främmande Höffoingar. Tå tog Magnus een Konungzlig Wigsla vthaff Eystein Arkebiskop; såsom och aff Legaten; fem andre Biskopar/ och månge Präster. Erling Skacke och 12. Ländamän med honom/ sworo een laglig Eed med Konungen. Then Dag som Wigzlan stod/ hade Konungen och Erling/ Arkebiskopen/ Legaten/ och alle Bisparne til Gästar. J detta Gästebodet aofwo the/ Erling och Magnus/ vth många stoora Begåfningar. Wid thenne tijden war Magnus 8. åhr gammal/ och hade reeda warit 13. åhr Konung.

Walde-

CCCCXLI.

Waldemar Dana Konung sporde vhr Norrige/ at Magnus war bleswen Eenwaldz Konung/ och at Röfware Flockarna woro vthodde ther i Landet/ tå sände Konung Waldemar Breeff och Sändingabud til Magnus och Erling/ föredragandes them the Lyffte och Förbund/ som the hade giordt med Konung Waldemar; Hwar om tilförne skrifwet är/ at Konungen skulle ägnas Wijken/ alt til Rijgarbitz/ om Magnus bleff Eenwaldz Konung öfwer Norrige. När Sänningabuden wijste Erling Dana Konungz Breeff/ och hans Tilkall i Rijket Norrige/ tå gaff Erling them androm detta tilkiänna/ och skiöt Saaken vnder them. Alle swarade honom sålunda/ at aldrig skulle the Danske bliswa deelachtige i Norrige/ förty man sade/ at then Tijden hade warit then wärste/ ther i Landet/ när Danske hade något Wälde i Norrige. Sänningabuden begärade Affskeed/ men Erling bad them fara med sig öster i Wijken om Höstten/ såyandes/ tå lärde the få Affskeed. När han hade talat med the Män i Wijken/ som klokaste woro. Om Hösten drog han til Wijken/ och bleff i Tunsberg/ och skickade Sänningabud öfwer til Borg/ och lät stämma fyra Fylckers Ting i Borg: Sedan foor Erling diit med sitt Folck/ och effter Tinget war satt/ talade han och sade; Hwad Förbund hade warit emellan Dana Konung och honom/ när han först vthreeste med sitt Folck; och wil iag/ sade han/ hålla alla mine Lyfften/ som iag giorde/ om det är eder och Böndernas Wilie och Samtycke/ at tiäna heller Dana Konung/ än then som här är wigder och krönter til Landet. Bönderne swarade til hans Taal sålunda: För ingendeel wilia wij bliswa Dana Konungz Män/ emedan nogen aff oß här i Wijken äre i Liifwet. Tå sprang heela Allmogen vp/ med ropande och kallande/ och bådo Erling hålla sina Eedar/ som han hade sworet alla Landzens Inbyggiare/ at förswara Landet på sin Sons wägnar/ och wij skole alle/ sade the/ wara tig fölgachtiga. Ther med sleetz Tinget. Sedan foro Dana Konungs Sänningebud Söder til Danmarck/ och sade sin Reesas Afflöpande/ och förtalade Erling och alla Norriges Män högeligen/ såyandes/ the woro aldrig pröfwade/ vthan til ondt. Tå gingo sådanna Ord öfwer Danmarck/ at Dana Konung lärde om Wåren ther effter/ draga til Norrige med een Krigzhäär.

CCCCXLII.

Thenne Winteren foro några Danske Män Landzwägen öfwer Vpland/ föregifwandes/ at the skulle reesa til then Helige Konung Oloff. När the kommo til Throndheim/ och talade med många rijka Män/ sade the/ at Dana Konung hade sänt them/ at söka Wänskap hoos them/ at the wille taga emoot honom/ om han kom̃o i Landet/ och han lofwade them både Rijke och Fää. Thenne Sänningabuden

följde Dana Konungz Breff och Insegel/ med Begären/ at Bönderna skulle ther emoot skicka honom sin Breff och Inseglen. The giorde så/ at mestedeelen swarade ther til wäl. Sänningabuden drogo tillbakars/ wid Långa Fastetiden. Erling war i Biörgwin/ och hans Wänner sade honom thet Ryckte/ som the hade sport af thesse andacktige Männerna/ som komne woro Norder vhr Throndheim/ och at Tronderna woro hans vppenbare Fiender/ och at the lyste thet på Tingen/ om Erling kom til Throndheim/ Han skulle tå aldrig komma vth om Agdanäs med lijfwet. Erling sade/ sadant wara vpdicktat och fåfängt. Sedan giorde han vppenbart/ at han wille fara Söder på Norheim/ til Gangdaga-Ting/ och lät tilreeda een Snäckia/ Tiutugsessa/ och een Skuta sämtan såssa/ och een Wistabyrding. När Skepen woro ferdige/ kom starckt Sunnan Wäder.

Tijßdagen i Gagndagarna/ lät Erling sitt Fölck stiiga til Skepz/ dansedt the woro tröge vhr Byen/ förty them tycktes ondt wara alt roo emoot Wädret. Erling lade vp i Biskopz Hampn/ och sade; I knorren mäckta illa/ i det i roon emoot Wädret/ reeser nu Master/ och dragen vp Seglen/ och låten gå Nordåth. Sålunda seglade the heela Dagen och Natten bert åth: Om Onsdagz Affton seglade the in om Agdanäs/ hwarest för them låg een stoor Skepzflotta/ både Byrdingar/ Koorsarior och Skutor: Thetta war Wackten/ och drog in til Byen/ och woro sombliga för them/ och sombliga efter them/ och förthenskul gåfwo Borgarena ingen ackt på Erling eller hans Skep.

Erling kom til Byen wid Ottasångz-tijd i Kris-Kyrckia. Erlig lop inn i Byen/ och bleff honom sagt/ at Alffhrodi Ottar Byrtings-Son/ een Landamän/ satt och drack med sitt Sälskap. Erling anföll honom/ och han bleff dräpen/ och mestedeelen aff hans Sälskap; Men några fåå föllo aff Borgarena/ förty mestedeelen hade gått til Kyrckian.

Thetta tildrog sig om Natten för Vpstigningars Dag. Om Morgonen lät Erling blåsa heela Hären til Eyra Ting. På Tinget gaff Erling Bönderna Landrådasack/ (at the hade swikit och bedraget med fälska Råd/ och stämplingar Landet eller Riket vndan Konungen: Detta är bland the högste och grofwaste Skell Ord i then gambla Lagen/) emoot Konungen och sig/ hwar til han nembde Bard Standala/ Pääl Anderson/ Kassa Bard/ hwilcken tå hade Beställning om Stadzens Bygning/ och många andra. The swarade/ och vrsäcktade sig. Tå stod Erlingz Kapellan vpp/ och hölt många Breff med Insigler i Wedret/ frågandes/ Om the kände ther sine Insiglen/ som the hade skickad Dana-Konung: Sedan blefwo Breefwen leßne; Ther woro och the Danske

 Män

Män hoos Erling/som med Brefwen hade reest om Winteren/och hade Erling them så läckat/at the sade för gemene Man alla the Ord/ som hwarthera hade taalt/på sådant sätt: Thetta talade tu Rasabard/ och slogst tig för Brystet: Vhr thetta Bröst komma i Begynnelsen alla thesse Råd. Bard swarade: Min Herre/ tå war iag galen/när iag talade slijckt. Altså bleff ther intet Förswarande/ vthan the gåfwo heela Saaken i Erlingz Wäld. Tå tog han grufweliget mycket Fää aff åthskilliga Män/ och lade them alla ogilda/som dräpne woro; Reste altså tilbakars til Biörgwin.

CCCCXLIII.

Konung Waldemar drog med een stoor Häär ifrån Danmarck/ och in i Wijken/ men Bönderne lade sig emoot honom med mycket Folck. Konungen foor spackt och fredsamligen/ men hwar som the kommo til Landz/skuto the pa them/ och fast the woro intet mehr än twå eller trij. Hwilcket the Danske tyckte wara een full Jlwillia emoot sig. När Konungen kom til Tunsberg/ hölt han Ting på Haugum/ men ingen kom dijt vhr Häraden. Tå talade Konung Waldemar sålunda: Godt är thet att see/at detta Landz folcket ståår oß emoot. Wij hafwa nu twenne Willkor: Thet eena/ at fara öfwer Landet med Häärskiöld/ och skona hwarcken Man eller Fåå: Och thet andra/ at draga med så beställt Reesa Söder åth igen/ hwilcket mig bättre faller til sinnes/ och resa häller med Hääran i Österwäg til Hedna Länder/ och dräpa intet Kristet Folck/fast the hafwa thet förtient. Alle the andre woro williga at häria/ men Konungen rådde/at the foro Söder åth/at beröfwa många Vthöyar/och allastädes ther/ som Konungen intet war när. Altså foro the Söder til Danmarck/ hafwandes inga stoora Tijdender.

CCCCXLIV.

När Erling Skacke sporde/ at Dana-Häär war kommen i Wijken/ tå böd han vth heela Allmenningen/både med Folck och Skep/med hwilcken Häär han hölt öster vth med Landet. När han kom til Lijdandes Näs/ sporde han at the Danske woro dragne Söder åth igen/ och at the hade wilda röfwat i Wiiken. Tå gaff Erling heela Ledungz Hääen Loff til at reesa heem/ men han och några Ländamän seglade med många Skep Söder vnder Jutland/effter the Danske. När the kommo i Dyrsåå/ lågo the Danske ther för them med många Skep/och woro komna vhr Ledung. Erling lade til them med Slag/ men Danerne flydde bort/ och miste många Män. Erling beröfwade Skepen och Kiöpstaden/ och fick mycket Byte: och drog sålunda til Norrige. Altså war Ofrijd emillan Danmarck och Norrige een tijd bort åth.

Kristin

CCCCXLV.

Kristin Konungens Dotter/for om Höstten Söder til Danmarck/til K. Waldimar sin Frände: The woro Syster Barn. Konungen fägnade henne wäl/och fick henne Förläningar/ther hoos sig/så at hon förmätte wäl hålla sina Män. Hon talade offta med Konungen/ och han war blijd emoot henne. Om Winteren sände Kristin Bod til Erling/och bad honom komma til Dana Konung/och förlijka sig med honom. Om Somaren effter war Erling i Wiken/och lät tilrusta ther twenne Långskep/ och besättia them med vthwalt Folck/och seglade så öfwer til Jotland. Han spordt at K. Waldimar war i Randarosi/dijt seglade Erling/ och kom til Byen/then tiden som alla såto til Bordz: Han gick vp sielff annan/ bade bryniade/hade doch Hattar öfwer Hiälmarna/och Swerdet vnder Kapporna/thermed gingo the til Konungens Herberge/ och blefwo tå inborna Konungens Rätter/tå stod och Dören öpen. Erling gick straxt in för Kon: Högsäte/och sade; Grud wille wij så wäl här hafwa/Konung/ som på wår Heemresa. Konungen såg på honom och sade; Är tu ther/Erling? Han swarar; Här är Erling/och säg oß snart/ om wij skole Grud fa/ eller intet? Ther inne woro 80. Män/men alle wapnelöse. Konungen sade: Grud skolen i hafwa/Erling/som i begären/ på ingen Meñiskia wil iag något Nidings-wärck bedrifwa/som til mig kommer: Tå kyste Erling på Konungens Hand/ och gick ther med vth til sina Skep/ men drögde lijckwist een tijd bort åth hoos Konungen/och taalade om Föreening emillan Riiken: Och blefwo the så öfwer eens/ at Erling skulle sittia ther i Gisling/ så länge som Aßbiörn Snara/Absolon Erkebiskopens Broder foor til Norrige i Gisling. Eengång tildrog sig/när Konung Waldimar och Erling talades wid/at han sade; Thet tyckes mig/ Herre/ wara lijkast til Föreening/ at i bekommen all then Deelen aff Norrige/ som eder war lofwat/i wåre förrige Troohetz Löfften. Hwilcket om så skeer/ hwad för een Höffding willien i sättia ther öfwer/Kan skee/ någon Dansk? Ney/ sade han sielff; Ingen Dansk Höffding wil fara til Norrige/och fåås ther wid hårt och olydigt Folck/ som tilförne hafwer här godt nog hoos eder. Jag är therföre hijt kommen/ at iag intet wil miste eder Wänskap. Hijt til Danmarck hafwa förr farit Män vhr Norrige; Håkan Jfwarßon och Fin Arnasson/hwilcke både/ Konung Swen giorde til sina Jarlar. Nu hafwer iag icke mindre Wälde i Norrige än the/ och Konungen gaff them Mackt öfwer Halland/ hwilcket Riike han sielff tilförne ägde. Nu tyckes mig/Herre/ at i mätte wäll unna mig thenna Förläningen/ om iag blifwer eder Handgienge- och trogne Man/ och iag får aff eder detta Riiket: Magnus min Son lärer mig och icke thet mißunna. Jag wil wara eder skyldig all then Tienst/ som thetta Nampnet föller. På sidlyckten kom thet så/ at Erling

gick Konung Waldemar til handa/ och Konungen ledde honom til Högsäte/ och gaff honom Wijken i Förläning til at rada öfwer. Altså foor Erling heem til Norrige/ och war sedan Jarl så länge han leffde/ och hölt ther effter Eenigheet med Dana Könung. Erling ägde fyra Frille Söner/ hwilcke heete Hreda och Augmund/ hwilcke bada hade een Moder: Fin och Sigurd/ hwilcka woro the yngste/ och theras Moder heet Åsa til Josa. Kristin/ Konungens Dotter/ hade een Dotter som heet Ragnhild/ hwilcken ädde Jon Thorbergßon til Randaberg. Kristin drog aff Landet med een Man/ wid namn Grim Rusle: The drogo til Micklagard/ och woro ther een tijd bort åth/ och hade tilsammans några Barn.

CCCCXLVI.

Oloff Gudbrandz Skauffhaugz Sons/ och Maria/ Konung Eysteins Magnußons Dotter Son/ war til vpfosters hoos Sigurd Agnhaut på Vpland. Så länge Erling nu war i Danmarck/ begynte thesse Fosterbröder/ Sigurd och Oloff een Flock/ och månge Vplänningar fölgde them. Thenne Oloff bleff til Konung tagen/ och hans Flock reeste öfwer Vpland/ och stundom i Wijken/ vndertijden och så öster i Markerna/ men inga Skep hade the. När Erling Jarl sporde til thenne Flocken/ drog han i Wijken med sitt Folck/ och hölt sig om Sommaren på sina Skep. Om Höstien drog han til Oslo/ och bleff ther öfwer Julen/ men lät hålla Bespeyare vppe i Landet/ som gåfwo Kundskap om Flocken: Han foor och sielff vp i Landet/ at leeta effter them/ tillijka med Orm/ Konungens Broder. När the kommo til Wattnet Wener/ togo the alla Skep som woro i Watnet. Een Präst som bodde på Rydiokli/ wid Watnet/ böd Erling til gäst. Detta war wid Kyndelmessetiid. Jarlen lofwade sig willia komma/ förty honom tycktes gott höra Tijder: Och the rodde diit Kyndelmesse Affton. Thenne Prästen hade et annat Råd för Händer/ och skickade Män til Oloff med Kundskap/ om Erlingz Reesa: Han gaff och Erling starcka Dryckar om Afftonen/ och plågade honom mycket. När the hade sofwet een lijten stund/ wacknade Jarlen/ och sporde/ om thet intet woro Ottesångz Dagz? Prästen sade/ at lijtet war ledet på Natten/ och bad them sofwa i Roo. Jarlen sade mycket drömmer tag i Natt/ och illa sofwer tag. Sedan somnade han/ och wacknade straxt igen/ och bad Prästen stå vp/ och siunga Tijder. Prästen bad Jarlen sofwa/ och sade/ at tå war mitt på Natten. Jarlen lade sig neder/ och soff een lijten stund/ lop ther med vp i Hastigheet/ bad sina Män kläda sig/ och taga sine Wapn/ ther med gingo the til Kyrckian/ och lade Wapnen vthe/ så länge Prästen sång Ottensång. Bespeyarene kommo til Oloff om Qwällen/ och the gingo om Natten sex Raster/ (lijten Mijl) och tyckte man thet wara öfwer sig mycket

mycket reest. The kommo til Rydiokul/ när Prästen sång Ottensång/ och mörckt war. Oloff gick til Stugan/ropade Häärroop/ och dräpte ther några Män/ som intet hade gått til Ottesångz. När Erling och hans Män hörde Ropet/ lupo the til sina Wapn/ och gingo neder til Skepen/ men Oloff mötte them wid een Gård/ och ther begyntes ett Slag/ men Erling foor alt vndan neder med Gården/ så at han skylde honom. The hade mycket mindre Folck/ och månge follo aff them/ ther bleff och så een stoor hoop sår/ så at Erling hielpte thet mäst/ at Oloffz Män kiende honom intet i mörckret. Erling och hans Män söckte med Alfwar til Skepen. Ther föll Are Thorgeirgßon/ Biskop Gudmuns Fader/ och månge andre/ vthaff Erlingz Hijrdmän. Erling wart såår på wänstre Siidan. Thet såya somliga/ at han giorde thet sielff/ när han drog Swerdet. Orm/ Konungens Broder/ bleff och så mycket såår. Altså kommo the med stoor nöd på Skepen/ och drogo från Landet. Thet såya Män/ at Oloff hafwer hafft then största Olycka i detta Träffande/ aldenstund Erling och hans Män/ woro sålunda vthstälte/ om Oloff hade wijßliga gått til Wärcka. Thenne Oloff bleff sedan kallat Oloff Ögiäfwa/ (thet är Olycka/) men andre kallade them Wägeswännar. Sedan foro the åfwen/ såsom tilförna öfwer Vpland: Erling Jarl foor vth i Wiiken til sina Skeep/ och war ther om Sommaren/ men Oloff war på Vpland/ och öster i Merckerna/ hållandes alt sin Flock sålunda then andre Winteren. Om Waren foor Oloff vth i Wiiken/ tog vp Konungzlig Rättigheet/ och drögde ther länge om Sommaren. När Erling Jarl thet spordde/ foor han med sitt Folck at möta them/ och the funnos östan för Fiorden/ ther som heeter på Staungum/ och ther begyntes straxt ett stoort Slag/ men Erling hade Seger. Ther föll Sigurd Agnhauti och många Ländamän. Oloff kam til flychten/ och han foor Söder til Danmarck/ war altså then näst efterföliande Winteren på Jutland i Alaborg. Näst efterföliande Wår fick han Soot/ som honom drog til Döda/ ther bleff han begrafwen/ och the Danske kallade honom Heelig.

CCCCXLVII.

Nikulas Kåfung/ Pål Skoptaßons Son/ war Konung Magnusas Ländaman: Han tog fast Harald/ som sades wara Konung Sigurdz och Kristin/ Konungens Dotters Son/ och Konung Magnusas Broder på Möderneet. Nikulas flytte Harald til Biörgwin/ och fick honom Erlend Jarl i Händer. Thet war Erlingz Maneer/ om hans Owänner kommo til honom/ så talade han antingen lijtet eller intet med them/ och sackta talade han med them/ och han hade thet Vpsåt/ at låta dräpa them/ men the andre skiemde han vth med Orden/ som han wille låta lefwa. Med thenne Harald talade Erling några fåå Ord/ hwar

 vthaff

vthaff man tycktes förstå/hwad han hade ärnat honom. Tå bad man/ at Konung Magnus skulle bedia för Harald hoos Jarlen/ hwilket han och giorde. Jarlen swarar: Sådant hafwa tina Wänner rådt tig/ men tu lärer een liiten tijd regera Riiket i Frijd/ om tu skalt alt hafwa tina egna Råd. Sedan låt Erling föra Harald öfwer til Nordnääs/ hwarest han bleff halßhuggen.

CCCCXLVIII.

Een Man är nämbd Eystein/ hwilcken sades wara Konung Eysteins Haraldßons Son: Thenne war ändoch icke aldeles fullwaxen: Han begaff sig een Sommar öster til Swea Wälde/ och foor til Byrger Jarl Brosu/ som ägde Brigita/ Harald Gillis Dotter. Eystein sade för them sitt ärende/ och begärade aff them Vndsättning. The togo wäl emoot hans Saack/ och lofwade honom Bistand. Ther drögde han een Tiid bort åth/ alt ther til Byrger fick honom nagot Folck och goda Tärepenningar/ och the lofwade honom sin Wänskap/ och giorde sig så wäl aff med honom. Eystein foor tå Norder i Norrige/ och kom neder i Wiiken/ hwarest han fick een hoop med Folck/och the togo honom til Konung. Thenne Flocken war i Wiiken om Winteren/ men förty at them fattades Penningar/ röfwade the wijda i Landet/ och Bönderna församblade sig emoot them. När the nu blefwo öfwermäcktigade/ flydde the til Skogs/ och höllo mestedeelen til i ödemarcken. Tå woro theras Kläder sönderslеten/at the måste spänna Näfwer om sina Footläggiar/ hwarvthaff Bönderna kallade them Biörkebeenar. The lopo offta i Bygden/och kommo fram här och ther/ anfallandes ther/ som intet woro många til Mootwärn. The höllo några Slacktningar med Bönderna/och fingo ymsa Seger. Trij ståndande Slacktningar höllo Biörkebeenerna/ och hade Seger i alla. På Kroka Skog hade the så när farit illa/ i det Bönderna församblade sig kring om them/ och een stoor Hoop vthaff Biörckebeenerna höggo ned Träå för them/och drogo sedan til Marcken. Biörkebeenerna woro twå Wintrar i Wiiken/så at the intet kommo Nord i Landet. När Biörkebeenerna först begyntes/ hade Magnus warit Konung i 13. Åhr. Then tridie Sommaren skaffade the sig Skep/ och lade sig vthan för Landet/ at winna Penningar/ och större Förstreckning med Folck. The woro först i Wiiken/ och när något leed på Sommaren/drogo the Norder vth med Landet/och skyndade sig så/ at ingen Kundskap kom för them til Trondheim. The hade mäst i sin Flock Märkamän och Elfigrimmar/ the hade och så många vhr Tällemarcken: The woro tå wäl klädde/ hade och så goda Wapn. Eystein theras Konung war een wacker och fager Man/ hafwandes liitet Anlickte/ icke war han stoor/och i thy bleff han kallat vthaff många Eystein Meysa. Konung Magnus och Erling Jarl såto i Biörgwin/ när

når Biörkebenerna seglade Nord åth/och blefwo them intet warse. Erling war een rijk och wijs Man/strijdbar/regeresam/ och war kallat något Grym och Hård; Men thet war thet största/at han lät men några fåå vthaff sine Owänner få blifwa i Landet/fast the begärade Grud/och förthenskul twingades många at löpa i the Flockar/som vphofwo sig emoot honom. Erling war een hög och skarpwåren Man/Bara xlad/ långleet/ skarpleet/ liusleet/ och tog tå til at blifwa alltijd hardare och hardare/ han hälde nagot på Hufwudet/ han war glad och lustig/ och behölt thet förna på sina Kläder/med långt Liff/ och långa Kiortelarmar/och walskickior på Skiurtan/ther til vpphögda Skoor : Sådan Klädebunat lät han och Konungen hafwa/ så länge han war ung : Men når han regerade siälff/ vthstofferade han sig högeligen. K. Magnus war gladlyt/ och leckte gärna/ slog sig mycket på Glädie/ och Qwinfolcks ynnest.

CCCCXLIX.

Nikulasas/ Sigurd Hranaßons Sons Moder war Skialdwor Brigniolffs Vlwaldes Dotter/och Halldor Bryniolffs Sons Syster. Han war Konung Magnus Barfots Broder på Möderne. Thenne Nikulas war een stoor Höfding/och hade sina Godz på Halogaland i Ongli/ther som heeter på Steig. Nikulas ägde och så een Gård i Nidaros/nedan för Jons Kyrcka/hwarest han offta war/ och radde mestendeels med Borgarena. Skialdor/Nikulasis Dotter/ ägde Einar Einarßon/een Låndaman. Then senare Mariae Messa tildroa sig/at Folcket gick ifrån Ottesången/och Einar sade til Nikulas; Måg: Thet säya Fiskarena/som komne äre vthan ifrån/ at Långskep segla vthan effter Fiorden/och gissar man/at thet skulle wara Biörckibeenar/och wore bäst läta bläsa heela Stadzens Inwånare vth på Örarna. Nikulas swarar; Intet kan iag/Måg/ gå effter Fiskarenarnas Ryckte/ vthan iag skal vthskicka Speyare vth i Fiorden/ och hålla Ting i Dag. Einar gick ther med heem/ och når thet ringde til Högmässan/ gick Nikulas til Kyrckian/och Einar gick til honom/föregifwandes/ at Kundskapen war wiß/ och hade the Män med sig/ som detta sedt hade/ hwarföre/ sade han/är mit råd/ at wij riida vhr Byen/ och församla Folck. Nikulas swarar; Tu har så mycket säya/Frände/låt oß först gåå i Kyrckan/och lyda Mässan/och öfwerlägga sedan vår Rad; Altså gick Nikulas til Kyrckian. Når Mässan war sungen/ gick Einar til Nikulas/och sade/ at hans Hästar woro nu tilreedz/ och at han wille bortriida. Nikulas swarar; Faar wäl min Måg; Wij måste hålla Ting vthe på Örarna/och ransaka hwad Folck här är i Byen: Ther med reed Einar bort/ och Nikulas gick i sin Gård/ och sedan til Bordz. Når Maten bleff inburen/ kom een Man in/ och sade för Nikulas/ at Biörkebeenarna

rodde

rodde in i åen. Nikulas bad alla taga sina Wapn/ och gå vth i Lofftet/ hwilcket war itt osnält Råd/ förty om han hade förswarat Gården/ hade Borgarena kommet them til hielp / men Biörckebeenerna vpfylte Gården med sitt Folck/ och kringrände Lofftet. The ropade til hwar andra/ och bödo Nikulas Gröd/ men han nekade. Sedan sloges the/ och Nikulas hade intet annat til at förswara sig med än Bogaskot/ Handskot och Vgnsteenar. Biörkebeenerna höggo Husen/ och skoto så fort the kunne. Nikulas hade een röd Skiöld med förgylta Naglar/ och Stirnd Wilhialms Giord. (Bandet som Skiölden fästes med/ och är fast i then öfwerste Mundrijdan eller Handfånget/ thet kallas och Grepa.) Biörkebeenerna skuto så diupt in i Skiölden/ at Pijlen sanck til Körbanden. Tå sade Nikulas; Nu liuger min Skiöld för mig: Ther med föll Nikulas/ och mycket vthaff hans Fölie. Nikulas bleff högeligen begråten. Biörckebeenarna gåfwo hela Borgerskapet Grud/ och Eystein bleff til Konungs tagen/ så at alt Folck gaff sig vnder honom/ och han drögde een tiid bort åth i Byen. Sedan foor han in i Trondheim/ och kom ther mycket Folck til honom / bland hwilcket war Finn then Swarte/ aff Snaus/ med sitt Fölie; J begynnelsen på Winteren drogo the vth til Byen/ tå kommo til them Gudrens Söner aff Saltnäs/ Jon Kietling/ Sigurd och Wilhielm. The drogo vp vhr Nederos til Orkadal/ hwarest blefwo skorade 2000. Mån. Sedan foro the til Vpland/ och så vthöfwer Totn hade Land och Ringarike.

CCCCL.

Konung Magnus foor om Höösten/ tillijka med Orm/ Konungens Broder/ och mycket Folck til Tunsberg och satte the sig ther både/ men Erling Jarl war i Biörgwin/ och hade ther mycket Folck/ til at taga emoot Biörkebeenerna med/ om the drogo ther förbi/. Konung Manus giorde Julaåstebod i Tunsberg/ och han sporde/ at Biörkebeenar woro vppe på Ree. Wädret war kalt/ och mycket Snio. The drogo aff Byen; Och när the kommo i Byen/ gingo the vhr Tunet/ och vthan för Gården/ hwarest the fylckte sitt Folck/ och trampade Sniön i Gard. The hade intet tillfyllest 1500. Man. Biörkebeenarna woro i then andra Byen/ och delade the theras Folck här och ther i Husen. När the blefwo Konung Magnusas Häär warse/ kommo the the på/ och stälte sin Fylcking. När the sågo K. M. Folck/ tycktes them wara mindre/ och giorde så Anfall. När the gingo Wägen fram åth kunde intet vthan några få gå tillijka/ förty the andra som the gingo vthom Wägen/ sunck så neder i Sniön/ at the näpligen kunde komma fram/ så at theras Fylckningz Ordning bleff om intet/ och the föllo strax/ som först framgingo/ så at Mercket bleff nedhugget/ och the som närmest stodo/ ropte/ men somliga flydde. Konung Magnusas Mån efterfölgade them/ och dräpte hwar och een/ som the hinte. Altså kunde Biörkebeenarne intet

komma

komma sig i nogon Ordning/ ty månge föllo/ och månge flydde: Gick så med them/ som offta kan hända/ fast man är både rask och dristig i Wapn/ om the få stoora Slag/ och komma på Flyckten/ at man intet gierna wänder tilbakars/ altså flydde största Birkebeenarnas Macht/ och een stoor deel föll/ ty Konung Magnus Män drâpte hwar och een/ som the hinte. Altså åthspriddes the Flycktige vth på wijda Wägar. Eystein kom och på Flyckten/ och råkade in i ett Huuß/ begärandes/ at Bonden skulle vndsticka honom/ men Bonden drap honom/ och drog sedan til Ramsnäs/ til Konung Magnus. Konungen stod inne i Stugan/ och wärmde sig: Ther war och mycket Folck. Sedan blefwo Lijken dijt förda/ och borna in i Stugan. Konungen bad them see på Lijken/ om the kunde kiänna honom igen.

Een Man sat i Krockbäncken/ och war een aff Birckebeenarna/ på hwilken ingen hade acht gifwet. Som han nu såg sin Höfwitzman/ och kiände honom/ tå stod han vp i Hastigheet. Han hade een Yxe i Handen/ och lop in på Gålfwet/ och högg til Konung Magnus/ at thet kom på Halsen wid Skuldrarna. Een Man bleff warse/ at Yxen war i Wädret/ och stiöt honom bort i största hastigheet/ at Yxen wredz neder i Skuldrerna/ och ther aff bleff ett stoort Sår. Sedan slog han vp andra gången med Yxan/ och högg til Orm/ Konungens Broder/ hwilcken tå låg på Pallen: Hugget årnades på båda Fötterna/ hwilcket när Orm såg/ kastade han båda Fötterna i största Hastigheet öfwer husfwudet/ och Hugget kom i Pallstocken/ så at Yxen stod fast/ men Wapnen kommo så tiockt kring om Birckebeenen/ at han nåpligen kunde falla: Tå blefwo the warse/ at han hade draget Inelfwerna effter sig på Golfwet/ och är thenna Mannens Raskheet mycket lofwat. Konung Magnus iagade långe effter the Flycktige/ och drap hwar och een som the fingo. Ther föll Fumaff Sinaus/ och een stoor deel aff Thronderna. Thenna Flocken/ som Birckebeenar kallas/ war samman kommen aff stoor Myckenheet/ hårt/ dristigt och oroligt Folck/ hwilcket foor mycket ostilla och rasande/ aldenstund the tycktes hafwa stoor Styrckia. I thenna Flocken war ingen Man/ som några goda Råd kunde gifwa/ eller wara wan til Landz Lags eller Krijgz-styrelse. Fast ännu somliga kunde bätter än somliga/ så wille doch mestedeelen aff them giöra som them syntes/ althenstund the tycktes wara säkre för sin Flockz Myckenheet och Styrckia skuld. Aff them som vndan kommo/ woro många såra/ och hade mist sina Kläder och Wapn/ och alla woro the vthan Penningar: Söckte altså somliga öster i Marcken: Månge drogo til Tållemarck/ och dijt som hwar hade sin Släckt.

Eendeel flydde alt öster i Swea Wälde/ och vndstucko sig/ förty

Oooo lijtet

litet Hopp war om/ at få Grud aff Konung Magnus eller Erling Jarl. Konung Magnus drog sedan tilbakars/ vth til Tunsberg/ och bleff mycket namnkunnig aff thenna Segren/ förty det war allas Taal/ at Erling war een Brystwärn både för honom och sig: Men när Konung Magnus hade fått Seger öfwer een så stoor Flock/ ther han doch hade mindre Folck; så tyckte man lijka som han skulle öfwergå alla/ och at han lärde blifwa så mycket strijdbarare Man/ än Erling hans Fader/ som han war yngre.

Om Konung Swerre.

CCCCLI.

Här begynner man förmåhla the Tijdender/ som nu nyligen hafwa tildragit sig i theras Tijder/ som hafwa föresagt (och dicterat) Booken/ när (hon skreffz)/ hwilcke beſtå ther vthinnan/ at säya om Konung Swerre/ Konung Sigurd Haraldßons Sen/ och finnes thet i Bookens Begynnelse/ som skrifwit är/ effter then Boock/ som CARL JONSON Abbot skreff/ och Konnng Swerre satt ther sielff öfwer/ och föresade/ huru skrifwas skulle/ men then Sagan sträcker sig intet långt. Ther säyes om nogra hans Slacktningar/ men när thet lijder på Booken/ och hans Styrckia wäxer/ tå förebodas stoora tilkommande Ting/ för hwilcken Orsaak skuld the kallade then deelen aff Booken GRYLA. Then senare Deelen aff Booken är skrifwen effter them/ som thetta mintes/ och sieljwe hafwa sedt och hört/ theslutest och effter them/ som hafwa warit i thesse Slacktningar. Somblige af thesse Tijdender woro så tänckwärdige/ at the blefwo vpskreffna/ strax när the woro nyß skedde/ och hafwa the sedan aldrig warit ombytte: Men hända kan det/ om the Män see Booken/ som noga här utinnan äre bekanta/ at them tycktes på många ställen wara i hast öfwerfarit/ och mycket thet tilbacka stå/ som frånsäyn woro werdt/ hwilcket the ännu kunna lata skrifwa/ om the så wilia. Fast ännu nogra stycken blifwa här annorledz vthsagda/ än gemenligen tyckes lickt wara i Krig/ för Folckzens Myckenheet skull/ så weeta doch alla Sanningen/ at detta intet är förökt/ och tyckiom wij thet och lijkast/ ther Säyn wara san/ som i Böckernea är skrefwit om the namnkunnige Män/ som i fordum-tijd warit hafwa.

CCCCLII.

Wid then Tiid/som Hroe Biskop war i Färöö/ hade han een Broder/hwilcken bleff kallat Unas Kambare/ hwilcken bekom til Hustru een Qwiñesperson/som heet Gunhild: Thetta skedde sidst i Ingas/Sigurdz och Eysteins/ Harald Gilles Söners tiid. Thenna Gunhild födde een Son/som kallades Swerre/och höltz före/at wara Unas Son. För thenne Swerre skedde stoora Drömar/ som offta skeer för andra stoora Tiidender. Gunhild hans Moder sade eengång sin Dröm/som hon drömde/ förr än han bleff födder: At hon tycktes wara i ett berömliget Lofft huus/ och at hon födde Barn/ men hennes Tienstepiga satt för hennas Knä/ och skulle taga emoot Barnet. När hon tyckte Barnet wara födt/ kom Rädhoga öfwer Pigan/ och hon ropte häfftigt/ Gunhild min/ Gunhild min. Tu hafwer födt een vnderlig och selsam Börd. Trygånger ropte hon med samma Ord. När hon hörde Pigan ropa sålledes med een darrande Röst/ tå såg hon åth/hwad thet war för een Börd/ som hon hade födt/och bleff warse/ thet war een stoor hwijt Steen/hwilcken så mycket glijste/ at på alla Sijdor flögo Gnysterna vhr honom/ lijka som vhr ett Järn/som hefftigt blåses åth i Smediceåsian. Hon sade till Piigan: Thetta Fostret skola wij noga ackta/at ingen seer thet/ förty alla lära förundra sig ther på/som thet see. Sedan togo the Steenen/ och lade honom med ett Kläde betäckt i een Stool/ och förwarade honom/ men Gnysterna stungo sig efwen som tilförna/ igenom Klädet/ och vthöfwer heela Lofft huuset innan til/ at the blefwe båda rädda aff thenna Frestelsen/ som ther med fölgde/ och sedan wacknade hon aff thenna Drömen.

CCCCLIII.

Unas och Gunhild ägde een Son/som heeter Hildi/och een Dotter; henne ägde Suina Stephan/ hwilckas Son war Peter Steyper. Swerre war 5. åhr gammal när han foor vhr Norrige till Feröö/ och war han tå hoos Hroa Biskop/til vpfostras: Bispen satte honom til lära på Book/ och gaff honom Wigsla/at han wigdes til Präst. När han bleff något åldrig tidkade han sig liitet i Kiännemans Embetet/ och war nästan oförwägen. Eengång bleff han oense mz Brynjolff Kalffson/ hwilcken war een Landaman/ och hade tå Konungens Sysla ther i öyarna. Swerre hade slaget honom/ och Brynjolff giorde Anfall på honom/ men han förswarade sig allena/ och drabbade the så när saman/ at han lop in i een Stuga vndan them/ och een Hustru fällde honom i een Ugn/ och satte een hälla för Dören/ men giorde Eeld vthan för. The leetade effter honom i Stugan/ och funnen intet. Mycket tycktes man förstå/ sedan vppenbart bleff/ til hwad Man han war/ aff thessa Mercken/ hwad för Natur han war med begåfwat.

CCCCLIV.

Swerrir drömde siälff stora Drömar/doch the wåre aff sombliga achtade för Fåfänga/och haffde til spott. Han sade eengång sin Dröm/ at han tycktes wara i Norrige/ och blifwa til een stoor Fogl/ at Nebben räckte öster til Landz-ändan/ och Rumpo Fiädrarna räckte Norder til Finnboo/och med Wingiarna öfwerskylde han heela Landet. Thenna Drömen sade han för een wijß Man wid Nampn Einar/ och frågade hwad han skulle betyda? Einar sade/ det wara fördolt för sig / men doch tyckte han/ at thenna Drömen skulle förespå honom något Rijke. Wijdare sade han/ kan hända tu blifwer Erkiebiskop. Thet tycker iag nästan olijckt/ at iag skal blifwa Erkibieskop/effter iag intet är tiänlig til at blifwa Prest. Swerri war 24. åhr innan han bleff i sanning wijß om sitt Fäderne/och sedan war han een Winter i Feröö/ innan han foor til Norrige.

CCCCLV.

Konung Magnus och Erling Jarl hade een stoor Styrcka vthaff rijka Män och gemeena Man i Norrige. Konungen war wänsäll och achtsäll / men Jarlen war rijck/ wijs/ hård och segersäll / han hade och then högste Råden i Landet. Många Affwundz Män hade han/så wäl rijka som orijka/hwilcket man måst kunne befinna Norr i Landet i Thron-dalagen. Eystein Erkiebiskop/ som ther rådde öfwer Allting/ war Konung Magnusas Högste Wän/och för then skull hade han heele Styrckan Norr i Landet. Konung Magnus hade hoos sig alla the förnemste och högste Män i Landet/ sombliga i sin Hird/och andra såto på hans Förläningar/ hwilcket heela Allmogen samtyckte/ at hålla Rijket wid Macht vnder honom/ han åthniöt och så här vthinnan sina Föräldrar/ at alla elskade och wille tiäna Sigurd Jorsalafaras affkomma/häller än Harald Gillas.

CCCCLVI.

Ett Nymäre tildrog sig/ at Gunhild Swerris Moder drog vhr Landet Söder til Romaborg. När han war kommen för then Mannen/som henne skrifftade/sade hon honom/ at hon hade een Son/ hwilckens Fader wore een annan än hon till förena hade sagt/ och at hans Fader war een Konung/ doch det war honom fördolt. När Saaken kom för Påfwen/ bleff hon befalter i Skrifften/at låta sin Son weeta sitt Fäderne/ så snart hon honom funno. Hon giorde så/ at när hon kom heem til Feröö/ sade hon Swerre at han war Konung Sigurdz Son. Thenne Kungiörelßen tilfogade honom stoort Bekymmer/och Hogen wanckade hijt och dijt/ och honom tycktes thet wara beswärligit/ at trätta emoot Konung Magnus och Erling Jarl effter Rijket/ther hoos tyckte

tycktes honom thet ringa wara at taga sig intet mehr före/ än som een Bonde Son/ ther han doch war Konungs Son. När han nu drog sig til minnes/huru thessa Drömarna hade waret vthtydda aff wissa Män/så påmante honom hans Hog/at hemnas sina Fränder.

CCCCLVII.

Så hafwer Konung Swerre sagt om thenna Drömen/ at han tycktes wara kommen til Norrige Wästan öfwer Hafwet/ och at han woro kommen til någon Tegen/ lijka som han woro vthwald til Arkebiskop/men honom tycktes thet wara een stoor Ofriid i Landet för Konungabyten skul/ han tyckte och/ at then H. Konung Oloff hölt Trätta med Konung Magnus och Erling Jarl/och at han tycktes willia begifwa sig til honom. När han kom diit/ bleff han med stoor blidleek vndfången/ och som han hade ther länge warit/ hende sig een Morgon/ at ther woro icke vthan några fåå Män/ wid paß 15. eller 16. hoos Konungen/ och han twettade sig wid Trapisan Loffzstugen. Som nu Konungen war twettat/wille een annan gå till Trapisan och twätta sig i thet samma Wattnet/ men Konungen sköööt bort honom med Handen/ och bad han wille affstå ther med. Sedan nämbde han Swerre/ Magnus/ och bad honom/twetta sig i samma Wattnet/ hwilcket han och tycktes göra. När han war twettat/ kom een Man inlöpandes/med hastiga Tijdender/ bediandes alla skynda och taga sina Wapn/ såyandes Owännerna wara för Dören. Konungen swarade och sade/ thet lärer intet skada/ och bad taga Huggwapnen/ och gå så vth/ men han sades willia hafwa sin Skiöld och betäckia them alla. The giorde som Konungen sade/och han togett Swerd/ och fick åth Swerre/ theslijkest och så een Skiöld och sitt Mercke/ såyandes: Tag nu mit Mercke/ Herre/ sade han/ och weet/ at tu skalt alltiid här effter bära mit Mercke. Han tycktes taga emoot Mercket/ oansedt han war rädd. Sedan tog Konungen Skiöld/ och gingo the alla samptelligen vth med een hast. Honom tycktes Förstugan wara så lång/som 60. Fampnar/och at the förmätte intet bära högt Mercket/så länge the woro inne i Huset/när the woro komna til Dören/ ther som the skulle gåå vth/mötte them sin Män med Wapn/ och wille hugga Merckes Mannan. Konungen gick tå fram för Mercket med sin Skiöld/och beskyddade them alla/ at them intet skadde/och the kommo sedan vth på wijda Marcken/på een skön Wall/ ther tycktes han vpsättia Mercket/ och bära thet i Konung Magnus och Erlingz Fylcking/ och honom syntes thenna Fylckingen wijka tilbakars/som the gingo emoot. Ther med wacknade han/ och besinnade thenna Drömmen/och tycktes honom bätter/at han hade så drömbt/än fast thet kom honom något sälsampt före/ lijkwäl sade han honom för sina Wänner: Och han war så när vthtydd/hwilcket sedan bleff vppenbart/ när honom kommo sådanna Saaker i hogen/ hwar vthaff han högeligen tröstades.

CCCCLVIII.

Nu börlar Swerre sin Reesa til Norrige/ i Vpsåt at wilia förfara/ huru det wille blijwa. När han kom dijt/ hade een Man låtet gifwa sig Konungz Nampn/ som heet Eystein/ och the woro Bröder Söner. När Swerre thet sporde/ gaff han noga ackt på thenne Mansens Företagande/ hwilket honom syntes wara något barnsliget/ hwar vthaff han förstår/ at sådant intet lärde gaa honom an/ drog förthenskuld Nord i Landet/ effter som Hroe hans Fosterfader hade rådt honom/ och drog til Arkiebiskopen/ såyandes honom sina Beswär. När han nu war vnder Wägen/ frågade han the Män/ som Nordan ifrån kommo/ effter åthskillige Saaker. Han drögde een tijd bort åth i Sälliö/ förty han hade ther sina bekandta: Ther hitte han een Präst/ som honom sade/ alt hwad han wille/ hwarvthaff han förstod/ huru stoor Mootståndare Arkiebiskopen hade warit emoot hans Brödrar/ hwarföre tycktes honom intet godt wara/ at söka hoos then Tröst/ som hans Bröder hade fått Mootstånd vthaff. Ther med wände han tilbakars/ och foor på een Båat til Tunßberg/ och ther ifrån til Konungahälle. Offta talade han wid Jarlen sielff/ fördölgde sig lijkawist för Jarlen/ at ingen wiste hwad han hade i Sinnet: Han war och offta med Jarlens och Konungens Hirdmän. (Här fattas ett Blad i thetta M. S. S. som doch elliest annorstedes heelt/ klart och på Parmar wäl skrifwit är: Och förthenskull/ effter man seer at Meningen kan tagas vthaff then Danska Per Claußons Version/ sätter man then och så här/ at icke någon Meening skal fattas i Historien/) och fick stoor Förfarenheet/ om åthskillig Handel/ som honom kunde lända til nytta. Ther ifrån drog Swerer til Byrger Jarl Brosu/ som ägde Brigida/ Swerris Fader Syster: När Jarlen förstod hans Ankomst/ och at han wille hafwa Vndsättning aff honom til at bekomma Norrige; swarade han: Jag har nu hulpet tijn Fader-Broders Son/ och nu wil iag icke wijdare giöra någon Hiälp emoot thet Landet/ at til äfwentyrs iag icke sielff skulle blifwa ther igenom fördärfwat. När Swerre nu ingen Hiälp fick aff Byrge Jarl/ drog han til Warmeland/ til sin Syster Cecilia/ som ägde Lagmannen ther samma städes/ hwilcken honom på det bästa vndfägnade och tröstade. J medeler tijd kom honom Kundskap aff Norrige/ at Konung Magnus och Eystein hade slages på Ree/ och at Eystein war slagen/ tillijka med een stoor deel aff sitt Folck/ och at een-deel war rymbdt aff Landet til Danmarck/ och een part til Warmeland och Tellemarcken/ vthaff hwilcke Tijdender han bleff bedröfwat/ och ärnade förthenskuld begifwa sig til främmande Land/ och icke til Norrige/ förty Rycktet war tå ther reeda vthspridt om honom öfwer heela Landet. Som nu then åthspridde Hoopen på Ree sporde/ at Swerre war i Warmeland/ söckte then til honom/ i Vppsåt/ taga honom til theras Anförare. När Swerre såg them/ förnam han/ at the woro mestendeels Klädlösa/ vthan

Pen-

Penningar och Gewår / och ther til många Såra. Öfwer alt detta/ hade han hört/ om theras illacka Regimente/ altså förwägrade han them thet/ förebringiandes åthskilliga Orsaaker/ som han kunde/ nemligen; sitt Oförstånd och Oförfaarenheet/Fattigdom och Oförmågo/ theslijkest och/at han war vppfödder i een Vthöö/ hwarest ingen Krigsöffning hade ståt til låra/som til sådant tiånade/föregaff them förthenskull/at the skulle taga een aff Byrger Jarls Söner til Huffwudzman/ alldenstund the woro aff Konunga Slächtet i Norrige. Birckibeenarna skickade Bod til Byrger Jarl/ men i medler tijd hollo the Wackt om Swerre/ at han vndlöp them intet. Jarlen skreff them til igen/ at the skulle behålla Swerre/ och om han intet wil med goda/ så finge the gå til Wårcka med Trug: Men ingen aff hans Söner fingo the. När sådant Swar kom ifrån Jarlen/ anhöllo the med lempeliga Ord hoos Swerre/ at han wille giöra effter theras Begäran/ men han vtsecktade sig/ och sade ney: När the thetta hörde/ förtörnades the/ och sade: Tu skalt weeta/Swerre/ at wij hafwa tiänt tijn Fader och Föråldrar/ och ther igenom mist wåra Fränder och Släckt; åro och siälwe ther igenom Fredlöse blefne/skilde från wårt Arff och Egendom: Nu binde wij oß til at tiäna tig/och tu wilt intet/hwarföre ressa weet/at wij willia dråpa tig/ och ther med komma oß i Fred med Konung Magnus. När Swerre thenne obillige Willkoren förnam/ twingades han giöra effter theras Willia; ellers hade det Konungzliga Släcktet på Swerres siida blefwet vthödt i Norrige. Altså bleff Swerre tagen til Hufwudzman öfwer Birckibeenarna/then andra Söndagen i Fastan/ och strax om Måndagen swore 70. Mån honom Huld och Trooskap/ och han giorde them til Befallningz Mån/ effter som hwarthera war tiånlig til. När han vthaff detta såg/at det kom öfwer eens med hans Dröm/ föll honom til sinnes/ at han war i främmande Länder/bland obekandt Folck/ och det kom alt på honom tillijka/när han tog emoot detta Medfölge/ at han måste båra Omsorg för them/som honom tiänte/förty ingen annan war/ som någon Råd kunde gifwa/ ibland detta Folck som han bant sig til/ vthan han allena.

CCCCLIX.

Om Ondensdagen/ then wij kalla Aske Ondensdag/ tog han alwarligen emoot thenne Flocken/och begynte sin reesa ifrån Hammar i Warmeland/ hafwandes tå icke mehr ån thesse 70. Mån/ och foor in i Wijken. J medler tiid kommo så många til honom/at när han kom dijt/ hade han halfffierde hundrade Man. Som han nu war på een By/ ther som heeter Saurbå i Wijken/ hölt han Ting/ och wille hans Mån gifwa honom Konungzligit Nampn/ hwilcket han förwägrade sig/ såyandes/thet wara tienligare/ at hans Saak blefwo först med nogra

ga Skiäl oppenbar / hwilcket the intet wille höra / såyandes sig intet willia tiäna honom sålunda / at han icke hade högre Nampn / än the / som honom tiänte. Then första Söndagen i Fastan blefwo några Män honom Handgiänga / och togo emoot hans Swerd. Thenne Flocken hade han intet länge styrt / innan han såg det så tilgå / som han förr hade tänckt / at intet stod til at lijta på theras Råd / och wäxte tå hans Bekymber. Emedan the woro i Wijken / gaff han noga ackt på sitt Föllies Seder och Företagande / och syntes honom ther vthinnan een Oförmligheet / sombliga wara spaaka och froma / men sombliga ospaaka. Honom kom i hogen at fresta / om detta Folcket wille föllia honom til något annat Företagande / än bara Orelighet och Röfwerij / och drog förtenskuld tilbakars / til Wärmeland / förty han wille intet röfwa i Wijken / vthan erligen slå sig det Landet til / som han war tilburen: Begynner förthenskuld sin Reesa Nord i Landet / och drog alt til Edaskog / hwarest han ransakade detta Folcket / och pröfwade så / at sombliga hade med lijten Trooheet gått honom tilhanda / mehr förthenskuld / at the wille wara Ransmän / än tiäna sin Konung med ähran / och lycktades Saaken salunda / at han hade icke mehra än 80. Man vthaff 400. hwar vthaff han förstod sitt Förråd / til detta som han hade sig företagit / at gå emoot så stoor Macht / med så liitet Folck. Han såg och / at intet stod til lijta på thetta Folcket / som honom intet wille fölia Nord åth / och förstod / at the heller wille vpägga Allmogen med Röfwerij och Störskheet / än föllia honom vthi nogra Beswärligheeter / och öfwer detta bleff han mycket bedröfwat / alldenstund han war nödig til Konung tagen / i Begynnelsen / och sedan wille the intet wara honom fölgachtiga. Nu begrunnar han sin Saak / meenandes giöra sig aff med them ; Men the som honom wille fölia / gofwo noga acht på honom / sedan han war til Konung tagen / och thet war allom bekandt i Landet / wände förthenskull om tilbakars / til Wärmeland / och war öfwer Påskatijden hoos een Präst / hwilcken honom giorde ett hederliget Gästebod. Tå skickade han sitt Breeff i Norrige til Tällemarcken / förty the som ther bodde / woro oeense med Konung Magnus och Erling Jarl. Thesse lofwade han Förbättring på sin Lag och Rätt / om the wände sig til honom / och kommo Nord i Landet til honom / med sitt Bijstånd.

CCCCLX.

När Påska-Wekan war öfwerstånden / såg han / at han icke lärde komma Nord i Landet / med mindre han drogo några obekanta och mödosamma Wägar / förty så stoort Tilrustande war i heela Landet / sedan the sporde at Flocken begynte vphäfwa sig öster i Landet / och them stod intet til at komma nogonstädz i Landet / ther som stoore Bygden war / hwarföre wände han sin Reesa til östra-Hafwet / och drog först öfwer

een

een Skog som är 12. Mijl lång/ för än han kom i Rijkes Häradt. När the drogo ther ifrån/ reeste the öfwer een annan lijka-lång Skog/ för än the kommo dijt/ som heeter Wöllunger. Ther ifrån drog han ändoch 12. Mijl til Jarnbåra Land. På alle thesse Skogar fingo the intet annat til Föda/ än Fogla och Elga-kiött. På thenna Reesan hade the många arbetzsama Saaker/ förty the reeste mycket länge ther öfwer som obygdt war/ och vthstodo Hunger och mycken Wedermöda/ forty the kunne intet bruka Hästar eller andra Reesors behör: Wid thenne Tijden war och thet wärsta föret; ther Snöen löstes vhr Skogen/ och Isen aff Watnet/ och theras Wäg war öfwer Mässar/ stoora Moras/ trånga Skogar och många Klyfter. Järnbåraland ligger under Swea Konung/ hwilcket äntå war heedet/ och the hade aldrig förr sedt een Konung reesa öfwer sitt Land/ hwarföre woro the owane wid Konungzligit öfwerreesande/ at man kan wal så saya/ at ther stod näpligen til finna någon Man/ som kunde giöra åthstildnat på Konungens Man/ eller wiste om the woro Män eller Diur (häller än andre/) och förthenskuld war thet een stoor Nöd til at reesa ibland så fäwist Folck. Doch giorde GUD Alzmäcktig och then Helige Maria så stoor Miskund med K. Swerre/ at aff thetta Folcket fick han mycken Fägnad/ at the efterlåto honom Reesa öfwer theras Land/ när the hörde Konungens Ord: Oansedt the merendeels hade at resa öfwer Skogar/ Obygdar/ Morasser/ Måsar/ stoora åker och ståndande Watn/ än ther öfwer som något Folck bygde. Ifrån Järnbåraland reeste han öfwer een 18. Rasta-lång Skog/ til ett Härad/ som heeter Härdala/ hwilcket war hans Land. Ther ifrån öfwer een Skog/ som war 38. Raster lång/ på hwilcken the intet annat hade til Kost/ än Wijdebarck/ Safwa/ och the Bär/ som om Winteren hade legat under Snöen.

CCCCLXI.

Thet tildrog sig een gång/ at K. Swerre skulle reesa öfwer ett stoort Watn/ på een ödeskog/ och ther woro inge Farkostar när/ utan the giorde sig flotar aff Råweed/ trij eller fyra tilsammans/ som the komo åt. Then Floten som Konungen war på/ war icke stoor/ och på honom woro 4. Personer/ och strart segnade han neder/ när the kommo strart ifrån Landet/ så at Watnet stod them mit på Beenen/ och Watnet war halff weeke bret: Idet-sama kom på Stranden aff Watnet een trött Man/ förty tå woro the på then störste Skogen/ och i twå Dagar hade alt Folcket/ warit vtan Maat. Thenne Mañen räpte på them/ som på Flotan woro/ bediandes them hielpa sig/ förty han war så vthmacktat. Thet andra Folcket war så när kommet öfwer Watnet. När Konungen hörde hans Roop/ såg han/ thet wara hans Död/ om the intet togo honom/ oansedt han wiste Floten kunde näpligen båra them/ som förr woro ther på: Låt lijkawist Flotan gåå til Landz/ och tog Mannen/ fast thet intet syntes rådeligit. När then Mannen kom på Flotan/ stod Watnet them

 til

til Knäs/ och altså kommo the öfwer Wattnet/ togo Land i een lijten Daal/ hwarest the stego aff Flotan/ och war Konungen then sidste. När han steg i Land/ sanck Floten som een Steen/ hwilcken Händelse tycktes wara nogot underlig och merckelig. Nu är thet godt at see/ at thenne Floten förde een sådan/ som ärnat war til the stoora Bedriffter och höga Tign/ som ändå intet woro framkomne/ och han hade icke fadt/ ther han flött/ när han war lastad med Folck/ och sanck/ när the kommo aff honom. Twå Nätter woro the sedan i Ödemarcken/ hafwandes ingen annan Spijß än Tällesafwa och Biörkesafft. Then tridie Dagen war alt Folcket så när vthmäcktat/ och the gingo så hårdt öfwer Ödemarcken/ at the hade intet igen/ vthan 14. Raster. Ta tildrog sig/ at the foro öfwer een stoor åå/ och lade sig så snart/ som the kommo öfwer på åbackan/ intet kunnandes gå längre för Tröttheet skuld. Konungen war senast sielff tridie/ och the wräcktes långt neder åth åen: Kommo likawist med det sidsta til Landz/ och hwilade sig. Effter detta äggade Konungen sine Män/ bad them hålla sig wäl/ säyandes intet långt wara til Byaden/ och at theras Öde lärde blijfwa bätter/ om the på thet sidsta kunde komma til Christet Folck.

CCCCLXII.

Altså kommo the til Jämpteland/ och ther wille the göra honom Mootstånd. Han skickade Sigurd aff Saltnäß för vth/ och meente/ som thet och pröfwades/ at the wille taga sig til wara för ett owist Rååd/ så länge sielfwe Höfdingen woro intet kommen på Reesan. Sigurd fick alla theras Skep/ som ärnade wero til Landzens Förswar. När Konungen kom sielff/ hade the inga Skep/ och war tå theras bästa/ at gåå honom til handa: Ther woro och så många Konung Magnus Ländamän/ hwilcke alle gingo honom til Handa. Sedan bleffwo Gästebud tilredda/ och Konungen wederfors all Wälwilligheet. The fingo honom 40. Män/ och tå böriade han sin Reesa/ med åfwen så stoort Arbete/ at vthi fäm Dagar smackade ingen nogon Mat/ sofwo och intet häller/ förty Konungen wille intet låta nogon Kundskap gåå för sig. Om FredaagzNatten för PingesDagen kommo the in emoot Byen/ hwar the funno KaupangzMän/ hwilcke foro öfwer åen Nid/ emoot them/ med 1600. Man/ hwilckas Höfdingar woro/ Nikulas/ Erick Arnaßons Son/ Jfwar Horte/ Jfwar Sälkie/ och Jfwar Giofwaldßon. När Konungen bleff thenne Hopen warse/ drog han tillijka med een annan/ som heet Jon/ och instälte sig i theras Häär/ hwarest the fingo Kundskap/ huru stoor åthskildnat thet war på theras Mackt/ och han såg thet wara omöyeligt at slåß med hundrade Man emoot 1600. Drogo förthenskuld thenna gången tilbakars.

Säl-

Sälboarna hade och så ihopsamblat 200. Man/men hans Folck war så trödt aff Arbeete och mycket waakande/ at the måste hwila sig. Tå sände hans Män til Wigleck aff Oigrene/ at han skulle föda hans Folck/ hwilcket han och giorde. När han drog ther ifrån / lagade GUD så hans Saak/ at både han och hans Män kommo emellan Församblingarna/ och togo alla Sälboarnas Skep/ dragandes så in i theras Bygd/ som stodo effter hans Liff/ och tilpyntade theras Boo/ som them behagade. När the kommo heem/ kunne the intet annat giöra/ än bejaka til alt hwad Konungen wille. Han pålade them/ at vthgifwa Maat/een halff Monadz Kost: Tå war Konungen i een Holma i Såla Sockn/ hwilcken kallas Konungz-holmen. Ther ifrån drog han lönligen om Natten på ett Fiäll/ som kallas Wasa Fiäl/ och bleff ther/ så at ingen thet wiste/ men the sågo alla Tijdender som skedde i Byen/ theßlikest hörde hwad sades. Guldölerna (the som boo i Gulardalen) hade hopasamblat een stoor Försambling / hwilcket the och så grant sågo. När nu ingen bleff them i nogra Dagar warse/ förskingrades theras Försambling/ hwilcket Birckebeenerna och så sågo/och föllo förthenskuld vth/ them på Hälarna/ kommandes oförwarandes på them i Byaden/ så at the twingades vndergå/ alt hwad Konungen begärade. Thetta spordes straxt til Byen/ och the församblade än tå Folck emoot them/ men Birkebeenarna drogo vndan vp i Socknadal: När Konungen kom dijt/ sporde han at Rut och 80. Män aff Tällemarck wäl bewäpnade/ woro dijt komna/effter Konungens Skrifwelse/ hwarom förr war talat. Wid thessa Tijdender bleff Konungen glad/ och han drog emoot them til Rännebö.

CCCCLXIII.

Sedan wände han om igen/och hade tå 180. Man/drogo så til Gulardås/ och drogo ther öfwer på een ötia. Tiugo Män som först kommo öfwer Äen/ skickade han på Speyarij/ för hwilcka war Jon Gudronaßon aff Sandnäås. Borgarena hade och så vthskickat Speyare/ och the möttes/ at Borgarene blefwo alla drepna/och een bleff fast tagen/ men then andra kom vndan/hwilcken gaff Kundskap i Byen. Tå drogo Borgarena vth med 1200. Man. Jfwar Horte sade/ nu skolom wij gåå med List til Wärcka med them; Wij skola undsticka een-deel aff wort Folck / förty intet drista the sig emoot oß/ om the see så mycket Folck. Tå qwarlemnade the otta hundrade Man under een Gård/ meenandes the skulle hafwa them i Handen/ när the möttes : The giorde sig och så dristiga/ at the togo then Helige Konung Oloffs Mercke/ och läto bära thet emoot Konung Swerre; aldenstund the woro Ländamän och Bönder : Men thet gick så an/ som i nu skolen höra : Merckesmannen bleff satt på een Håst/

och rän-

och rände effter Birckebeenarna/ och kunde intet hålla Håsten tilbakars/ vthan rände fram på twå Män/ och fick then eene Bana/ men then andre bleff aldrig heel sedan: Sielff foll han aff Baaken/ och fälde neder Mercket. Konung Swerre fylckte sitt Folck emoot thesse 400. Män/ som i Fylckingen woro/ och the sågo stållandes alla sina Bogmän tillsaminans/ hwilcke bruckte alla sina Wapen som the någonzins förmåtte: Men i medler tijd krupo the andre vnder Gården/ och the blefwo intet förr warse/ än Pijlarna hwijnade them öfwer Hufwudet/ och the togo fort til Flyckten/ som Jwar meente sig störste Segeren tilfoga. Sedan rände hwar effter annan sin koos/ at Konungen bekom Segeren/ fast thet syntes olijckt för Folckens Myckenheet skull. Ther föll Jwar Silcki/ och Jwar Giowallson/ tillijka med 100. Man/ eller mehr. Tå togo the then Helige Konung Oloffs Mercke/ och boro thet i Byen med een herrlig Seger: Men Höffdingarna/ the som för them woro/ lupo hijt och dijt som Myß i Holen. Erick Arnaßon bleff fången/ och han begärte Grud. Månge andre gåfwo sig och så vnder Konungen/ med Ödmiuckheet/ hwilcke tillförna med ett vpbläst Mod hade honom emoot stådt/ men han tackade then Alzmäcktige Gud/ H. Maria och Konung Oloff för thenna Segeren/ som GUD gaff honom/ hwarmed han det bewijste/ at han gaff hwar och een Grud och Fridd/ som thet begärte. Han tycktes thet see/ när som månge förnäme Män flydde vndan/ at the lärde swicka honom/ om han intet thet förekommo. Han sände Speyare vth aff Bönderna/ hwilcke woro borto i trij Nätter: Och the kommo igien med sådanne Tijdender/ at Jntränderna hade sammandragit 3000. Man/ och woro komna på Reesan: Jfwar hade och 50. Skep/ hwilcka lågo wid Rödaberg. När alle thesse Tijdender kommo tillijka til Konungen/ såg han/ at intet war godt bijda/ låp förthenskuld til Skepz/ fick nijo Skuter/ och som the woro komna litet vthöfwer Holmen/ sågo the hwar Introndernas Flote kom innan effter/ och woro komna i Skotmål med them. Fyratijo Byrdingar lågo wid RödaBerg/ wid hwilcka Konungen intet wille fååс/ förty thet woro Kiöpmän/ komna vhr Wagum/ men Konungen rörde aldrig nogon Kiöpman/ om the elliest kunna komma tilwäga. Ther lågo och så 11. Skutor och et Långskep/ som Jfwar hade sammandragit/ hwilcke alle straxt togo till Flyckten/ intet törandes gifwa sig hoop med Birckebeenerna: Men Konungen foor vth til Agdanäås/ och hitte ther 9. Skutor/ hwilcke han anföll/ och the bekommo sådant Wilkor/ at the sålde sine Kläder och Wapn/ och togo ther emoot Slängiar och Härdtleetande/ miste och alt det/ som the hade medfarit/ och någon Penning war wärdt/ men intet låt han dräpa them. Ther ifrån drogo the til Folcksnar/ hwarest the hitte een Byrding/ som Jfwar ägde/ på hwilcken

woro 5.

woro 5. Marck Gull: Thetta Fåå togo the alt med sig. Ther ifrån drogo the Söder på Möre/ och funno ther 13. eller 14. Skuter/ med hwilcka the giorde een sådan Marcknat som the förrige/ förty alle wille reesa til Jswar/ om icke Trullen hade kommet imillan Huuß och Hemman. Effter detta wänder Swerre om tilbakars til Throndheim/ och når the kommo til Byen/ giorde Borgarena/ som the borde giöra med een Konung/ at the ringde öfwer heela Byen/ och gingo Processionem emoot honom. Sedan låt han stämma Eyrating/ och nämbde 12. Män vhr hwart Fylcke/ aff them åtta/ som äro innan för Agdanäs. På thetta Alshäriar-Tinget bleff Swerre gifwet Konungz Nampn och Konungzlig Dom/ med Wapnatack/ och under honom swors både Land och Allmoge/ effter gammal Landz Lag. När thesse Tidender kommo för Konung Magnus och Erling Jarl/ församblade the straxt een Krijgz-Håår/ hwarmed the drogo Norder vth med Landet. När Konung Swerre det förnam/ wille han intet bijda/ vthan tog sina Skep och Män och drog ther med til Orkadal. Ther drogo the Skepen på Landet/ satte Eeld ther på/ och brände vp them. Sedan drog Swerre til Vpland/ och som the kommo Norder öfwer Dåffrafiel til Gudbrandz-Daal/ hwarest the höllo Ting/ drogo altså/ at the Tingade med Bönderna/ alt til Watnet Miors/ hwarest för them war een stoor Försambling aff Låndamän/ hwilcke hade 18. Skep. Ther woro tre Låndamän/ Haldward aff Stodum/ S. K. Sindra Son/ och Jwar Giäßling. Thesse hade een annan Försambling på Landet/ som bestod aff 1200. Man/ men Konung Swerre hade man 200. Tå rådfrågade han sig hoos sitt Folck/ huru han skulle bära sig åth ? Och alle wille slås. Konungen swarar ; Jntet synes mig som eder/ förty detta är alt för stoor Macht at wid fåås : Jag hafwer annorledes årnat hämpnas min Harm/ än gå vthi een slijck Snara/ förty iag hafwer intet at hämnas effter min Fader/ Broder/ eller andra Förfäder/ at iag hafwer behoff låta lägga mig til Marcken/ eller drifwa mig på Flyckten. Tå drogo the twå Dagzreesor ther ifrån/ och Konungen skickade 40. Män för vth på Hadaland/ til ett Watn/ som heeter Raund/ at the skulle taga alla the Skep/ som ther woro: När Konungen kom dijt/ woro ther för honom trenne Församblingar/ hwilcke twenne bestodo aff 300. och then tridie aff 500. Man. Tå deelte Konungen sitt Folck i twå deelar/ sielff hade han ett hundrade Man/ men ett annat hundrade sände han til Ausurs Brislas Gård/ hwarest the togo mehr än 20. Marck Gull. Emedan thesse woro borte/ wille Konungen intet taga sig före/ men sedan giorde han Anfall på then Hopen/ som 300. woro i/ och the tilrustade sig på båda sijdor. När nu Birckebeenerna begynte föra sine Wapn/ fingo Bondakarlarna Knäck i Brystet/ och begynte strart thet Rådet/ at bedia om Frid/ kastandes sina Wapn/ och låto see sin Rådhoga. Ko-

nungen giorde nu som förr/ gaff alla Grid som begärde. När the andre/ som i Hopen hade warit/ sågo huru det gick med theras Stalbröder/ förlijckte the sig och så med Konungen/ och lofwade honom Lydna/ hwilcket aldrig tilförna hade skedt på Hadaland. Sedan lät han stämma ett Ting/ och skulle Konungen hålla ett Förlijckningzmöte med them/ hwilcket intet war vthan Sweek/ på Böndernas Sijda/ förty the sågo/ at Konungen hade lijtet Folck/ ärnade förthenstul giöra Anfall på honom/ wid Tinget. Dagen som Tinget skulle stå vppå/ kommo the/ som hade dragit til Ausurs Gård/ och war tå mera Konungens Folck/ än Böndernas/ at the intet tordes säya ett Ord/ annat än han wille. Och Konungen pålade them/ alt hwad honom behagade/ hwar til the vthi allting bejakade/ och sålunda kallades the förlijckte: Men sedan pröfwades/ som gemeenligen skeer/ at Bönderna hade een Skalm i faggarna/ at the togo ett sådant Råd/ skickad Bod til Orm/ Konungens Broder/ at han skulle komma vhr Wijken på Konungen/ förty han giorde hooß them alt hwad han wille/ och sade sig willia stå honom emoot/ om han wille vndan rymma. Tå lät Orm församla een stoor Häär/ och lät draga stoora Skep vhr Watnet Tyrsy/ vp i Raund/ hwarest Konung Swerre war för honom med sina Skep. Tå war så tilstämplat/ at i Miors på Hedemarck lågo 14. Skep. Alt detta sporde Konung Swerre/ och berådde sig hoos sig sielff/ och lät som han skulle draga emoot Orm/ och skickade dijt alla sina Bespeyare: Sielff drog han til Skogz med 40. Man/ och högg neder Skogen/ men hwar på det war giort/ wiste ingen. Han hade befalt sina Män/ at the skulle komma effter honom/ hwilcket the och giorde/ och blefwo ther öfwer Natten: Om Morgonen blåstes i alla Lurar/ och heela Hären stod vp/ men ingen wiste hwad Konungen wille taga sig före. När alle woro pakläd de/ stälte han sitt Folck til at draga the Skep/ som lågo i Raund/ öfwer et stoort Eed/ hwarest aldrig hade nogot Skep tilförna farit. Tå behöfdes intet fråga/ hwad then Weden skulle/ som han lät fälla i Skogen/ förty then bruckte han til Rullar. Thetta Arbetet gåfwo the intet öfwer/ för än the kommo i Miors. När the woro dijt komna/ anfölle the på Timman the Ländamän som ther lågo. Theras Trätta lycktades sålunda/ at then fick framgång/ som Gud wille/ och Konung Swerre bortdreff sina Fiender. När Watnet war reent blefwet/ drog han til Hammar Kaupangz/ höllt ther Ting/ och ingen sade ett Ord emoot hans willia. Ländamännerna flydde Söder i Wattnet/ men han låg Nordan til/ och war ett langt stycke emellan them. Miors är et stoort och mycket widt Watn/ at thet är lijkare een Siöö än Watn.

CCCCLXIV.

Haldward på Saftod/ och andra Ländaman hölle ett Gästebod

på Sa

på Saſtod/ hwar han the bude alla/ ſom dijt wille komma/ på det at theras Flock ſkulle bliſwa then ſtörſte/ och ther höltz tå Kyrckemaſſa. J thenna Sammankomſtan woro 300. Mån/ ſedan kommo ther flere ån ſom budne woro/ förty Birckebeenarna kommo och ſå til Kyrckemåſſan/ ruſtandes ſig til Slagz. Tå ylckte the ſin Håår på båda ſijder/ föllo an/ och ſkuto på hwar andra/ een liten Stund bort åth/ alt ther til Låndamännerna med theras Håår flydde/ och ther bleſwo dråpna 7. Mån; 5. fånggades/ och the obudne bekommo Gåſtabodet/ men the ſom tillredde/ måſte rymma til Orm/ Konungens Broder/ och ſade honom ſin olyckeliga Reeſa. Tå låt Konungen fråga Fångarna/ hwar Låndemännarnas Skep woro/ hwilcket the bekiånde/ och Konungen bekom alla the Skep/ ſmå och ſtoora/ ſom i Miors woro: Ther fick Konungen och ſå alla Låndamännernas Egodeelar/ ſåſom och allas theras/ ſom undanflydde/ tillijka med alla the Landſkylder/ ſom Konung Magnus och Erling Jarl woro åmnade. Nu hade Konung Swerre ågnas Vpland/ tillijka med Öſterdalerna/ och alltijd bleff theras Deel båttre ſom til honom wände ſig/ ån the andras/ ſom for honom ſkydde. När man nu ſåg/ at hans Macht begynte wåxa/ meyr aff förſtåndiga Råd/ ån Folckz Myckenheet/ ſå tycktes them theß behageligare at åſtunda honom/ och förthenſkuld gick Folcket honom tilhanda/ ſå at han hade tå 300: Man. Wid thenna tijden kom Konung Magnus och Erling Jarl i Wijken/ och fingo höra theſſe Tijdender/ ſom nu åro omtalte wordne. Tå förſamblade the Folck på nytt öſwer heela Wijken/ och fingo ſå mycket/ at det war oöfwerwinnertiget och outhödeligit/ hwar med the ſkulle draga emoot 300. Man. När Konung Swerre dette ſporde/ ſåg han det intet wara rådeligt/ at bijda effter een ſådan Farligheet/ och ſå ſtoor Macht.

CCCCLXV.

Nu giör Swerre ſig reeſeferdig/ at reeſa neder til Sockn/ i Vpſåt/ at fara til Biorgwin. Effter ſom nu then Alzmächtige GUDH och Helga Maria hade gifwet Konung Swerri een hederlig Seger/ tå kunne henda at afwunde eller andre fåwijſe Män wille intet troo thenne wår Fråſaga/ vthan ſåya/ at wii hafwa her om ey wiß Kundſkap/ om wii ſåya/ at han hafwer alltijd hafft Seger: Men nu ſkall man förekomma theras Wantroo/ bewiſa wor fraſagas Alwarſamheet/ och ſåya både liufft och leett/ ty många willa Stijgar måſte han och hans Män gå och tråda/ innan han/ både håmbdes ſin Harm på the Fådgarna/ och bekom igen ſin Faders Arfwedeel med Swerd/ vthan ſlijke ſtoore Mån/ ſom emoot honom ſtodo; icke med mehra Folck ån han hade. Faſt ånnu han många gångor hade kommet i ſtoora Beſwårligheeter/ Mödoſamheet och Arbete/ doch kom han lijkwiſt aldrig i ſå hefftigt Beſwår

swår för Trötthect / endt Wäder / Sömnlösa och Mattlösa skuld / at thet twingade honom så hårt / som på thenna Reesan. Han började sin Reesa / och årnade sig til Biörgwin / (som för war sagt.) När han kem i Sokn / tå hade hans Fienders Bespeyare gådt fortare / at han mötte ther een stoor Församling / och rätt så snart han kom med i Sockn med sitt Folck / låg hans Wäg öfwer een Einstig / (een smal Wäg / som intet kan gå ås mehr än aff een Man /) hwarest een ström å / som föll med Forsar / war på then eena siidan / at ther kom ingen öfwer / uthan flygande Foglen / och på then andra woro så höga Berg / at ther war ingen annan Uthwäg. Thenne Einstigen war så trång / at ther kunde intet meh än een gåå tillijka / men Bönderna såto uppe på Hammaren med mycket Folck / hafwandes ther stoora Steenar / och stoora Trää / i Uppsåt at kasta neder på them / om Konungens Folck hade gådt ther under. När han thetta såg / fant han Råd emoot Råd / och sade til sine Män: Nu skolen i intet så fara / at the kunne giöra eder nagon Skada / men doch skolen i pussas med them / som i högst formå : Men iag skal så laga / iag kommer Fötter under them. Altså foor Konungen med nogra Män så högt i Fiället som han kunde / och kom oförwarandes på Ryggen på them / at Bönderna gofwo strart Flyckten / och nogra aff them blefwo dråpta. Sedan foor han in i Bygden / och bleff öfwer Natten i Läradaal. Om Morgonen wiste the intet förr aff / än Assur Balle kom dijt med 25. Skep. Tå togo Birckebeenerna sina Wapn och gingo emoot. Fast ännu Skepz-häären war stoor / tröste then lijkawäl intet gå up / förty them tycktes wara oreent i Hampnen / och Birckebeenerna stodo på Landet med sine Wapn / hållandes them ifrån Hampnen.

CCCCLXVI.

När Konungen såg / at ther stodo inge Skep til at bekomma / och allestädes woro Speyare för them / tänckte han fara up til Wors / och kommo så åfwan i Biörgwin / hwilcket war een farlig Reesa om Winterdagen / förty ther äro månge Fiällwägar / och tå war Sniö til wäntandes. Thetta Råd togo the tå / hwilcket och then gången lyckades them / at hålla Slacktning. The foro uppå Wors / och kommo i mångahanda Farligheter. Först woro alle theras Fiender hopa samblade / nämbligen Sygner / Hardenger och Sunhördar / med een oöfwerwinnerlig Krigzhäär / hwilcke alle kommo oförwarandes Simons-mässe Dag på Birckebeenerna / när Konungen satt öfwer Bord / och årnade sig strart reesa. När the blefwo thetta warse / lopo the ifrån Borden / Häärklädde / och bidde så efter sitt Folck / förty the hade icke alle hafft ett Natthärberge om Natten. När the woro tilhopa komna / fylcktes Birckebeenerna / och fast the woro icke så månge / wille the lijkawist gå på / och giorde det första Anfallet mycket hårdt / at Bönderna Fylkings

Spetz

Sprtz måtte wiska tilbakars/ och the flydde öfwer een åå. Ther ofwan före som Bönderna kommo öfwer åen/ woro höga Klipper och mycket smalt/ så at the skuto på hwar andra/ och gingo så bägge Wägna vp med åen/ och wille Bönderna komma sig fram för them/ och taga sedan Förmohn. Klipporna woro iw bredare/ som man kom bätter vp/ men ofwan före war ett Watn/ och iw länger emillan/ iw länger vp the kommo. Tå begynte bliswa mörckt aff Natten/ at then eene såg intet then andre/ och the kunde intet taga sig före: The kunde och icke häller draga i Bygden/ förty allestädes war Kunskap för them. J Biörgwin war och så så mycket Folck/ at them war omöyeligit dijt draga. Nu wille han reesa tilbakars then samma Wägen/ och taga sig 5. Män/ som bäst wiste Wägen/ hwilcke ther mycket wäl behöffdes/ förty Wädret war så ondt/ at man kan intet slickt minnas: Ther kom och så mycken Snö/ at thet war vthan efterdöme. Thet är och snarast at säya/ at the miste ther och mehr än hundrade och tiugo Hästar med förgylta Sadlar och Betzel. The miste ther och så många dyrebare Häfwor/ nämbligen Kappor/ Wapn/ och många dyrebare Saaker; Öfwer alt detta wiste the intet/ hwar the woro eller foro. Macktlösa blefwe the/ när the ey heller fingo Watn eller annat. Thetta stod så i otta Oygn/ at the smackade ingen ting annat/ än Snö.

Thetta war näste Dag för All-Helgons-messa/ at Wädret bleff så ondt/ och många kan tänckia thet wara otroligt/ när thet talas om/ at een Man fick bana/ när Wädret kastade honom/ så at Ryggen gick sönder på 3. ställen/ och man kande intet annat giöra/ när thetta hefftiga Wädret påkom/ än kasta sig neder i Snöen/ och hålla Skiölderna fast öfwer sig. Tå lade the sig/ som Wägen skulle wisa/ förty the wiste intet hwart the foro: Tå war och så mörckt/ at the sågo ingen ting/ och Folcket/ som hwar man tänckia/ öfwergifwet aff Hunger och Tröttheet/ och somblige aff Kiöld: Theras Macht war och så borta/ at ingen wille längre fara. Vndertiden/ när the sågo lijtet för sig/ blefwo the warse/ at the woro komne fram på bratta Klippor. Tå vpwäkte ondt knorrande ibland Folcket/ somblige sade sig willia gå fram för Klipporna/ at the theß snarare kunde döö/ och intet tåhla länger sådant Qwal. Andre sade/ at them syntes bättre wara/ at gripa til then gamble Seden/ och hafwa gamla raska Männers Efterdöme/ som sielfwe bäro Wapn på sig/ och drapos häller/ än the wille någon Nöd lijda. Sådant Ondt knorrande war länge ibland them.

CCCCLXVII.

Tå sade Konungen/ och bad gifwa sig Liud/ när han såg detta/ wille

wille gåå för sig/som Gud lärde honom/(fast wij nu intet kunna vthföra med samma Ord/så lijkwäl måste hwar saga mz Ord vthtalas och til ånden bringas.) Jag hafwer hört een stund sade Konungen/på edert Taal/ och tyckes mig stoor Skada på ferde wara/förty thetta Företagande duger ingen ting/om i gå neder för Klipporna/och förtappen eder sielfwa/ hwilcket är galna Mennifkors Företagande/som intet weeta sina Fötters Förråd. Men ther i wilien sielfwe bära Wapn på eder/är Hedningars maneer/ hwilcke intet weeta vthaff GUDH/ men wij äro Christne/ och Christna Mannas Barn/ och wii weeta/ at hwilcken som sielff råder sig bana/ hafwer ingen Deel med GUDH. Nu är detta Faners Vpäggelse/ hwilckens Willia wij skolom intet giöra/ vthan wända oß til GUDZ Miskund/ och låta oß then ihog komma/ fast wii tyckom Gudz Kamp wara sträng/och wij meena/ han gifwer inter ackt ther på/men han lärer intet mehr pålägga/än hwad hn ar och een orckar vthstå. Nu williom wij ångra wåra Synder/och bekiänna/at f r wårt enda Lefwerne skuld/ äre wij slagne aff Gud/doch icke i hans Grymheet: Och förty skola wij med Ödmiuck- och Vnderdänigheet luta oß til honom/effter han hafwer oß så lärdt: Lären aff mig/ty iag är ödmiuck/ och aff hiertat lijtet åth/ och skolen i finna hwila för edra Andar. Nu må hwar och een see/ at bättre är at luta med godt Gemöte til GUDZ Miskund/ än rasa med obetänckta Råd i Faners Händer. Nu wil iag/at i skola bejaka til at lofwa och vndergå thet/ som iag wil låta wara. Nu skole alle ropa til GUDH/ Helige Maria och then Helige Konung Oloff med Helige Böner. Konungen lycktade så sitt Taal at alla bejakade med Handslag och Wapnetack/ at willia efterkomma Lyfftet som Konungen them föresatte. Wädret war så hårdt/ at när Konungen begynte tala/förstodo the honom nepligen/som närmast stogo/ men när han lycktade Tala/ giorde GUDH så brådt aff hög Miskund med them/ at ingen tycktes weeta hwar ifrån Wädret war/ och ther bleff straxt klart Soolsken och så blidt Wäder/ som mitt på een Sommardag. Tå kiende the igen/ hwar the woro/och hade the gått twert ifrån som the skulle hån: Men så war Folcket wanmäcktigt blefwet/at på een kort stund föllo neder 20. döde Mån. Sedan letade the til Bygden/ fast the gingo seent och trögt/ liikwist så kommo the fram til nogra Sommar Stugur/ hwarest the ärnade hwijla sig/och letade efter Eld/ hwilcken mycket wäl behöffdes/om han hade kunnat fåås. Thetta war mit om Natten. Så woro the macktlösa/at ingen war god för at slåå Eld/ hwar under theras Liff doch låg/at han som största Lyckan hade/ och alle Råden följde/fick Eeld. Thet war Konung Swerre sielff/han slog Eld vhr Flynta/och tände Lius/fåandes det åth sine Mån/ och the giorde ther aff een stoor Eld/ torckade och warmbde sig.

Ther

Ther war een lijten By/Konungen drog til Bonden/som ther bodde/ och kom dijt i hårdt Wäder/men det andra Folcket drog neder i stoora Bygden. Nar Konungen såg/ at Folcket bleff något bättre/ satte han them som raskaste woro/på Wackt/förty ther war een Steg/ och om han bleff acktad/ så woro the alle acktade. Thenna Wackten bleff hållen i trij Dagar/och sedan wille han draga neder i stoor Bygden dijt/som det andra hans Folck war. Wägen war ond til at reesa öfwer/mellan Bygderna/antingen til Fiäls/ eller och öfwer een Brant lijd/ så at ther war een wågesam Reesa. Hans Folck måtte intet reesa på Fiällen/ förty strax kom thet onda Wädret på/ som the reeste vhr Bygden. Sedan foor han på Waldres/och tog ther Gästning på sina Gårdar; ther ifrån til Gudbransdaal/ hwarest honom och alt hans Folck bleff giordt 14. Dagars Gästebod på Konungz Gården.

CCCCLXVIII.

Nedan ifrån hörde man altijd något oroligt: På Hedemarck samman samnades 12. Bröder/ at hwar skulle taga sig 100. til råda öfwer; thesse woro Konung Magnusas Män vhr Hammar Kaupang. När Konungen bleff thetta warse/giorde han sig reesefärdig vhr Dalen/ effter han intet wille låta stängia sig ther inne/ och the kommo i Dals-Munnen. Een Bonde wid Namn Thorgrim/ och een annan wid Namn Ord/woro för Bonda-Hääran/ som lade sig emoot Konungen. Konungen hastade med sin reesa/ förty han wille sielff häller bära Kundskap än andra. Een Natt drog han sielff tridie ifrån sitt Folck til Thorgrim/ och hitte honom hemma med 9. Män. Theras Sammankomst bleff annorledz/än Thorgrim hade tänckt/ förty GUD lagade så/ at thens Deel bleff bettre/som erligare war/ och Bonden bleff bunden/ men hans Huußkarlar slagna/ lycktades altså Saaken/ at Konungen tog stoora Haodeelar ifrån Thorgrim/ och theß förothan måste han gifwa honom half Marck Gull/ och war glad han slap ther med. Tå foor Konungen til Hammar Kaupang/och tog ther fast Harald Gudbrandßon/ hwilcken war Konungens Frände: Många bödo/ at han skulle intet dräpa honom/ altså slap han med 12. öra Gull. The andra K. Magnus Män låpo undan/och miste stoora Haodeelar. Tå drog Konungen fem Nätter för Jul til Osterdala/ men Bönderna meente/ at the wille blifwa på theras Kost om Julen/ och låto förthenskuld hwarcken bryggia eller baka/ hwilcket när Konungen såg/dragar han thådan/ och säyer sig willia reesa til Warmeland/ men han foor öster i Eydaskog/ och deelte ther sin Flock/ at han låt hundrade Män draga til Wärmeland/ men sielff wände han om til Dalarna med 200. Män/ förty han tycktes weeta/ at Bönderna hade tilredt sina Jula-Gästebod/ när the drogo bort/ hwilcket och så war; och Konungen bekom the bäste Julegästebod öfwer Julen.

CCCCLXIX.

Erling Jarl war öster i Wijken/ och när han sporde detta/ böd han Ledung vth/ strart effter Julen/ och meente/ at komma på them oförwarandes/ och stängia them inne i Dalen/ men Konung Swerre lagade så/ at thet gick intet an/ at han tog then första Gästningen Nord i Dalen/ och drog så alt Söder åth/ och war så bortreest til Wärmeland/ innan Jarlen kom. Tå ärnade han Reesa effter Swerre öster til Wärmeland/ hwilcket Swerre förhindrade/ och högg Skogen neder i Wägen för honom/ at Jarlen motte draga tilbakars.

CCCCLXX.

Konung Swerre församblar nu sitt Folck/ och rijder med 500. Man til Simon i Seirkis Wijk/ och tog alt hwad ther war. Brände Gården/ tillijka med alla hans Långskep/ och ett östersarars Skep/ inen 40. Nöt låt han drijfwa til Wärmeland. När Simon sporde detta/ låt han vthskiära Häärör/ at the skulle komma thegn och träl/ och giöra Uthtog effter Birckebeenarna. Simon war een stoor och rijck Höfding/ och tordes ingen giöra annat än som han wille/ at han fick på een liten tijd fyra och tiugo hundrade Man/ (i är räcknas i hwart Hundrad 6. gånger 20.) men Konungen war reest sin koos/ alt til Elfwen/ til Landamäret. Simon drog tå vp med Gautelff i een liten Bygd/ hwarest han inqwarterade sitt Folck/ hwar vthaff Konungen intet wiste/ för än han war kommen til Sängz/ tå kom til honom Kundskap aff Gautland/ at Simon war dijt kommen med een oöfwerwinnerlig Häär/ i Upsat at anfalla honom/ om han intet togo sig wara. Swerre skickar strart Bod til Folcket/ fast thet gick seent/ förty thet war hijt och dijt åthspridt. Konungen drog i een Skog som heeter Hufunääs Skog/ och bidde ther effter sitt Folck. Sedan frågade han Folcket til rådz/ hwad han skulle taga sig före/ och sade att han tyckte wara alt förswårt/ at slåås med K. Magnus och Erling Jarl/ om han skulle fly för Landamän/ förr än han wiste hwar til the dugde/ fast the hade mehra Folck. Alla sade sig häller willia slåås än fly. The meente och intet/ at Simons Folck skulle wara så mycket/ som thet war. Sedan drogo the emoot Häären/ och mötte honom för Dagen i stoort Mörcker/ at ingen såg/ för än Mercket bars fram på them/ och begynte tå strart slåås/ hwilcken Slachtning war hård/ men doch intet lång/ och lycktades så/ at GUDH gaff Konungen een god Seger/ och ther föll aff Simon 4100. Man/ men vthaff Konungen/ icke mehr än allena 7. The tryste intet jaga the flyctige/ hwarcken för Folcketz Myckenheet/ eller för Mörckret skull.

CCCCLXXI.

Effter detta reeser Konung Swerre til Konungahälle/ och bekom

kom ther stoora Ågodeelar/ aff theras Godz/ som flydt hade för honom: Aboten palade han at gifwa vth 20. Marck ti ägna. Ther war han icke länger än twå Nätter/ förty han tänckte/ at Simons myckna flyckti-ga Folck lärde komma på honom. Ther ifrån drog han til Liordhuus/ och drögde ther några Natter. Tå församblade Konung Magnus och Erling Jarl een stoor hoper Folck/ tillijka med alle Låndamån/ som i Witen woro/ och the wiste hwar til annan/ drog liickwist til mötes/ förty Konung Swerre wille äntå gildra något för them/ om honom gaffz Lägenheet. Eengång war intet länger emillan theras Natt-läger än een Rast/ och wiste ingen aff then andra/ doch drog hwarthera vhr thet Nattläger emoot then andra/ at intet war länger emellan them än een Fierdingz Wäg. Tå bleff Konung Swerre warse theras Ree-sa/ wände om igen/ och drog öster til Wärmeland. Sedan hölt han Ting med alle the klockaste och riikaste Män/ tilfrågandes them/ om the wille ingå något Förbund med honom/ at han skulle wara theras För-swar/ och the honom fölgachtige? Ther til bejakade the garna/ at the wille wara honom fölgachtiga som sin Konung. Söderdalboarna sa-de och thet samma. När Konung Magnus och Erling Jarl detta spor-de/ drogo the tilbakars/ och sände Orm Konungens Broder til Vpland/ om Swerre kommo diit vhr Wärmeland/ förty han hade ther een stoor deel aff hans Släckt. När Konungen såg thetta/ förstod han/ at sådant lärde intet gå för sig/ och reeser til öster hafwet med 200. Män När han kom til Järnbäraland/ hade the Församblingar emoot honom/ och fälte Skogen i Wägen: Konungen reed fram/ och talade med them/ men the sade sig intet wara wana wid Konunga-reesor: Lycktades liickwist theras Taal sålunda/ at the gåfwo honom Loff til at reesa hwart han wille/ och giorde honom alt godt/ som mäst the förmätte.

CCCCLXXII.

Ther ifrån drog han til Hälsingaland/ diit som heeter Alptar/ hwarest han mötte 3000. til Krijga-vthrustade Män/ och ett hundrade aff them woro i Harnisk. The hade skiölt alla them med Nildingz ord/ som them skonte/ eller låto framgåå/ och ägt ther åth Wapnatack sig e-millan. Theß förutan efterlåto the ingen aff hans Män/ at koma på the-ras Ting/ eller tala ther et Ord: men på det sidsta efterlåto the hans Män at koma på theras Ting/ och höra theras Taal. Tå sade Konungen til sina Män/ at the skulle fylcka Folcket/ och wara tilredz/ at the fingo see/ hwad thenna Myckenheeten tog sig före. När Landzfolcket såg thet/ blefwo the miukare/ och efterlåto hans Män/ at komma på Tingen/ och tala Konungens Ärender/ men sielff fick han diit intet komma: Hälsingar-ne sade och/ at han skulle aldrig framkomma/ och at hans bäste Wilkor woro/ at draga samma Wäg tilbakars. På det sidsta fick Konungen

Loff til at tala sielff sine ärender/ och sade tå sålunda: Intet är oß bekant/ hwarföre i beskyllen oß/ men om i thet weeten/ at wii hafwa alla een GUDH/ och kalla honom wår Fader/ så är thet högt aff nöden/ at wii hålla Friid och Grud/ och ackta hwar andra som sig sielff/ förty mine Män hafwa eder aldrig något Ondt giort. Täncken på/ hwad litet godt i hafwen/ at löna Konung Magnus och Erling Jarl. Sedan lädde han fram twenne Hors/ och bad/ the skulle slacktas/ säyandes/ thet lärde spörias kring om alle Land/ om the woro så hårt sinnade/ at Kristina Män skulle behöfwa äta Horsa-Kiött hoos them/ om the wille behålla Lijfwet. När Konungen lycktade sitt Taal/ bödh then Bonden honom til giäst med 70. Man/ som Nidingz-Ord hade först vthbrackt. Sedan bödo Bönderna honom til giästa/ och alt hans Folck. När Jämpterna sporde/ på hwad sätt Hälsingarna hade stält sig/ och budit honom til giäst. Som han nu kom Nord i Landet/ trodde han wäl theras Ord/ och skickade Folcket vthi Bygden ifrån sig/ så at han hade intet qwart/ vthan ett hundrade Man. Det tildrog sig een gång wid Midnattztiid/ at een Man kom til Konungen/ och gaff honom Kundskap/ at Jämpterne kommo med Thegn och Trål/ östan vhr Landet/ i Upsått at dräpa honom och hans Folck/ och många Landamän woro Begynnelsen til detta Rådet. Thetta säyer Konungen til sina Män/ beder them taga sine Wapn/ och säyer/ at han måst frucktar för sitt Folck som i Bygden är. Straxt om Natten drog han dijt/ som han sporde/ at Jämpterne woro/ men theras Häär bestod vthi trii Flockar/ och war så tilsambnat/ at the skulle komma åt honom på alla Siider. När Konungen drog öfwer een Waßwijck/ mellan Underöö och sielfwa Landet/ kom Jämptarnas Häär ther emoot honom/ slogo een Ring om them/ och hade 1200. Man. Tå sade Konungen til sine Män/ at the skulle taga samma Lösen/ som the hörde them hafwa: Och undfly så theras Händer/ effter förmågo back om Öön: Men först skola wii giöra them skarpt Anfall/ och fresta om the wika tilbakars för Birckebeenarna. Tå rände the fram mycket dristigt/ och Jämpterne söckte emoot them/ och ther begyntes ett hårdt Slaa/ men så war mörckt aff Natten/ at ingen kiände then andra. Tå drogo Birckebeenerna sig vndan/ och vp i Öön/ men tå war öfwerständen een stoor Kamp. Seent blefwo Bönderna thetta warse/ och slogos länge sig emillan/ alt in emoot Dager. När Bönderna blefwo warse/ at the dräpos neder sielfwa/ wände the igen/ hwilcket när Birckebeenerne sågo/ giorde the hårt Anfall på Bönderna/ at the måste wika tilbackars/ och ther näst fly; men Birckebeenarna slogo them på Ryggen/ och dräpo så många/ som the orkade. Ther föllo så när 100. Jämptar/ och mästendeels blefwo såre. Konung Swerre hade 100. Man/ men Jämpterna 1200. Om Morgonen skickade Konungen effter sitt Folck/ hwilcket alt straxt kom tilsammans/ och Jämpterne

pterne begiärade Grud/fingo Konungen Gislan/förlijkte sig med honom/ och han pålade them/ at vthgifwa mycket stoora Penningar. Tå belakade Jämpterne och så/ at blifwa hans Vndersåtare/ och han satte Syslomän/ at taga emoot Saakören/ och andra Vthskylder. Thetta bleff bebundet med många Mäns Eedar/och när Giälden woro betalta/ skildes the ifrån hwar andra.

CCCCLXXII.

Effter detta drager Konung Swerre Nörder öfwer Fieldet/ til Naumodal/skaffade sig ther Bondaskep/och drog vth till Stalling: Ther hölt han Huußting med sitt Folck/ förty han wille intet/at Landzfolcket skulle weeta theras Råd. Han frågade Folcket effter/ hwad them syntes lijckt wara/ om Reesan/ säyandes/ ther wara trenne Wilkor för handen: Thet eena/ at draga Norder på Halogaland/ skaffa sig Skep och Män/ och draga ther med Söder til Biörgwin/ och förfara/ om the kunde winna något på sina Owänner. Thet andra/ at draga vhr Landet/Wäster til Öyarna/ hwarest han sade sig wänta Bijstand. Thet tridie/ at häria på Irland/eller andra Wäster Länder/ förty han sade sig meena/ at ju länger Konung Magnus och Erling Jarl regerade Landet/ jw owänsällare lärde the blifwa/ men nu wid thenna Tijden är theras Mackt så stoor/ at thet är ondt fässa wid them. Krijgzfolcket swarade/ at the wille draga in til Byen/och sade/ thet lärde gå fort för sig/ at intaga honom/ althenstund the intet fruchtade för Konungens eller Jarlens Folck/ sade sig och så i hast at willia winna Nidaroß/ förty Konungen ägde ther många goda Wänner/ hoos hwilcka man kunde skaffa sig större Macke. Konungen säyer sig intet wara ther til willig/ alldenstund han hafwer annorledz drömt. Mig synes/ sade han/ thet wara rådeligare/ at i gåån effter min Willie/at anfalla senare Byen. Kriigzfolcket wille intet annat/ än draga först til Byen. Konungen sade/ the skulle råda/ och the foro föruthan Konungens Samtycke/Söder til Throndheims Mynne. När the kommo til Folcksnar/ sade Konungen/ at han wille draga länger Söder åth/ och see om thet gick honom an/at intaga Bergen/och wille intet lägga i Fiorden/ förty han sade sig meena/at the giorde dijt thenne gången paßlig god Reesa. Kriigzfolcket sade/at ingen Ting war wissare än detta/och kommo tå mästendeels alle öfwereens/ doch somblge wille in/ och sade/ thet intet Arbete wara/ at intaga Staden. Nu roo the in i Fiorden til Rödaberg/och lade ther til. Konungen låt ropa alle sine Män vp aff Skepen/ och frågade them så sackta/ hwad Meening the hade med detta Anfall på Byen/allthenstund the woro så willige ther til? The sade sig willia roo til Byen/ och see om the kunde komma ther vp. Konungen swårar: Icke tyckes mig detta rådeligit. Intet täncker jag/ at Borgarena skola låna eß

Byen

Byen thenne gången/ förty the låra wänta sig litet Skonsmål vthaff edet/och icke annat än röfwande och Penninga förlorande. Nu är mitt Rådh/at skicka een Skuta på Speyeri/in i Staden/för än liust blifwer/ och låta henne gåå öfwer Fiorden innan för Holmen vnder Hladahammar/så långt vth/ at the kunde see vhr Byen/ när liust blifwer/ och låta tiälda öfwer henne mycket wäl/ och Folcket som ther på är/ gåå på Landet/och taga så til Skagz/ alt Landwägen fram åt/ ofwan för Hlader/ dragandes alt in på Isen ofwan för Broen / och sittia ther til liust blifwer: Men wij skola roo öfwer Fiorden/ intil Fladka/ in met Gularoß/ att til wij komma til Hampnen. Tå äre mine Tanckar/at när liust blifwer/ låra the see vhr Byen/ at Skep ligga wid Hladhammar/och skicka een Slück vhr Byen/effter the låra tänckia/at ther skulle wara all wår Macht på / och flere Skep/ ther som the see ett ligger. Sedan tyckte iag rådeliget/ at emedan the roo til Hladhammar/ so fara wij til Höfring/ alt in på Ören. Sedan är til wäntandes/at wij kunna förhindra them Byen/ och icke the oß. Gudlaug swarar: Intet är wårt Folck förmycket/ fast wij byta thet intet i twå deelar: Mestedeelen höllo med Gudlaug. Altså måste Konungen låta sig nöya/med theras Willia/ och roo til Byen / när liust bleff/ såyandes/ han kunde sackta wara ther som the äre/ oansedt han war trög/ och sade sig meena theras Rådh lårde gå illa/alldenstund thet föll honom emoot.

CCCCLXXIII.

Eystein Ärkebiskop war i Byen/ och hade låtet blåsa til Mötesdagen tilförna / aldenstund han hade spordt/ at Birckebeenarne woro komne neder i Naumodal/ och woro dragne Siöledes Söder åth/ thet och at wara til wäntandes/at the lärde lägga in i Fiorden: Han sade sig och så/det wara sagt/at the hade litet/ ringa och vthswultet Folck/så at förthenskuld/ woro thet otienligit för Bönder och Kiöpmän/ at gifwa sina Kläder och annat Godz/åt Tiufwar och Illgerningzmän/ som Swerre hade sammanrackat. Nu williem wij heller/ sade han/ göra eder något Biiständ/om j willen hålla Förswar för Byen/och sade sig willia tilsläppa sitt Skep/ tillika med alle the Huußkarlar/ som i Biskops Gården woro/ om Borgarene och Kiöpmännerne willia och så hielpa här til. Thetta Rad syntes allom tienligit/ och sade sig thet häller willia/ än stå emoot Birckebeenernas Landsitigande. Sedan bleswo vthrustade fyra Skep med Kiöpmän och Borgare/ och thet femte war Bispens/ besatt med hans Huußkarlar / hwilcket Skep war bäst vthmunderat: Ther på war Sigurd Ausurballa Son Styreman. Borgarene höllo Wita Wackt vthe på Oegramula. Om Morgonen/ när liust bleff/och the sågo Skepen wid Rödeberg/satte the Eeld på Wetan/hwilcket när Borgarene sågo/blaste the til Skepz/ och lade vth ther

Ten.

ken. Birckebeenerna wroko aff sig Tiälden / och rodde öfwer Fiorden / in under Gularoß / men Borgarene / drogo emoot them vthur Wijken. När the kommo vth för Ograjmula / sågo the hwar andra / och möttes i Wijken / maan för Hattar Hammar; The hade fyra Skep vhr Byen / som til Slagz woro åmnade. Konung Swerre hade och så fyra Skep / och war ett allenast icke annat än Tutugsessa. Nu begynnes ther ett hårdt Slag: Wädret war then samme tiid godt / och blåste kitet Nordan / at Skepen drefwe allesamptligen / in emoot Landet / så länge the slogos / hwarest heela Kriigzmachten tog emoot. När the hade slages een stund bort åth / kom Arckebiskopens Skep fram / hwilket senare hade lagt vhr Byen.

När Birckebeenarne sågo thet / tyckte the detta hafwa et illackt Vthseande / althenstånd thet gick beswärligen nog förr / fast icke detta Skepet hade kommet / och togo Birckebeenarne til Flychten / vp åth Landet ifrån Skepen. Konung Swerre war så klädd / at hån hade een Siid blå Kiortel: Han gick mycket tijdeliga fram efter Skepet / och årnade stiiga i Land / men när han kom fram öfwer Masten / sanck een Tilga ned vnder Fötterna på honom / at han föll ned i Rummet / men Folcket lop så tiockt öfwer Skepet / at han kunde intet komma vp / och förhindrades therföre een lång tijd hans Reesa.

Een Man / wid nampn Hälge lop senast / han war kallat Bingwamb. Konungen såg til honom / och kiände honom. Hälge sade: Illa fäls man nu ifrån sin Konung / tog sedan Konungen i Arlan / och reste honom vp. Tå sade Konungen til Hälge; Fuller kiänner iag tig. Sedan lopo the både til Landz: När the kommo på Stranden / kommo trij Borgare emoot them. Hälge hade sine Wapn emoot them / men Konungen kleeff vp i een Brant-backe / och trädde på Kiortelen / at han skred neder för backan / til Stranden. Tå lop een åth honom / hwilcken tilförne hade gådt åth Hälge / årnandes hugga honom / hwilcket när Hälge såg / lop han ifrån thesse twå / vndsatte Konungen / och högg then eena Banahugg / som förr wille anfalla Konungen. Men Konungen begaff sig vp åth / then andre gången. The andre twå öfwergåfwo Hälge.

Konungen war then samme tiid icke wäl blefwen til paß: Förty han war skuten i Foten med een Gafelauck i Slaget aff Sarck i Kiodum. Konungen och Hälge gingo tå vpföre åth Gularos / alt ther til theras Folck / som undsluppet hade / kom til them. Konunge gick fram på Fiäldet hwilade sig / och hörde grant hwad Borgarena sade / at the intet wiste om

om Swerre war slagen eller ey. Tå swarade Hälge/ så at Borgarene hörde : Konung Swerre lårer ännu giöra eder hårt Anfall/ innan han döör. Ther hade fallit månge dugelige Män ; Sigurd aff Saltnäs/ Jon Kiettling hans Broder.

Willhielm theras Broder / drog vndan med ett Skep/ uth med åsen/ Näset förbij/ Borgarene söckte effter honom/ men han lop til Landz/ och bleff slagen wid Stranden : Borgarene bytte sig emillan hans och hans Medfölies Kläder/ och drogo ther med tilbakars. Gudlaug Stallare bleff mycket sår/ och kom vp i åsen : Han war klädd i een Skarlakarns Kiortel. Een Bonde mötte honom/ och såg /at han war een aff the Flycktige : Thenne hade een Yxa i Handen/ och högg til Gudlaug/ ther som Halsen och Nacken mötas/ at Gudlaug föll wid detta Hugget / men Bonden tänckte sig hafwa dräpt honom / högg förthenskuld Riis/ kastade det på honom/ och tog alla hans Kläder/ och gick ther med sin kooß.

Effter een lijten stund begynte Gudlaug få Weetet igen/ stod vp/ och gick til een By/ hwar han bleff wäl antagen : Sedan drog han til Konungen/ och bleff läckter. Thenne kallade Birckebeenerne Gudlaug Gnetaskår.

CCCCLXXIV.

Effter detta drogo the til Vpland / men somblige kommo ned på Möre/ hwar the dräpo Sarck/ tillijka med tolff andra/ och foor sedan til Konung Swerre. När the kommo öster i Wiken/ tå sporde Konung Swerre / och Orm Konungens Broder det/ och giorde sig reeseferdige/ at leeta effter them/ men altså fort the iagade effter/ drogo Birckebeenerne undan/ förty the hade så lijtet Folck fram för Konung Magnus. Konung Swerre talade wid sina Män/ och sade/ thet hade warit vthom hans Wilie och Samtycke/ at fara in til Throndheim/ och slåås med Borgarene. Nu hafwa wij/ sade han/ mist wåre tappraste Män vhr wårt Fölie/ så at när Bönderna höra wår olyckelige Reesos Vthgång/ så lära wij blifwa vtwräckte och försmadde/ hwar som wij komma/ at alla the detta spörja/ tyckia oß wara lijtet wärde/ Men för än detta Slaget skedde/ hade wij altijd hafft Seeger/ och mestendeelen fruchtade tå gå oß emoot/ med någon Ofrijd. Nu weet iag/ at i hafwen hört/ at Konung Magnus faar effter oß/ med mycket Folck/ och lära wij een lijten tiid vndslippa them/ för än oß haatar både Thegn och Träl/ och wårt Folck faller med ingen åhra/ som alle Flycktige plåga giöra. Nu tyckes mig det wara Manhafftigare / fast wij intet hafwa större Macht / at begifwa oß emoot wåre Owänner/ och om så skeer / at the skulle blifwa oß thenne gången öfwermächtige/ så lägga wij doch åhra in / innan wij döö/ om wij slåås med sielfwa

Konung

Konung Magnus. Men om wij så öfwerhanden/ så wårer tå sedan wår Styrckia altijd wäxa. Icke är thet tilwäntandes/ wij skole så intaga detta Land och Rijke/ at wij jw icke eengång skulle see Konung Magnusa Merckeweckta/ och hafwa wij nu altförlänge wräckts om Landet/ och vthstådt åthskilliga Beswär hoos wåre Fiender. Sålunda talade Konungen för sitt Folck med månge behagelige Ord vpäggandes them högeligen/ och sade sin Hog spå sig godt/ hwar med han tröstade them alla/ och hans Taal bleff wäl vptaget.

CCCCLXXV.

Sedan drogo the til een Broo/ som låg öfwer ån Hirta/ hwarest the hade wiß Kundskap om Konung Magnus. Och Swerre låter tå sitt Folck gå vth i ett Kierr/ straxt wid Broen. Konung Magnus och Orm Konungens Broder/ hade och så wiß Kundskap om Birckebeenernas Reesa. När the kommo til Broen/ lät Konungen sitt Mercke straxt gå ther öfwer/ hwar efter han tillika med Orm fölgde efter. När the kommo öfwer ån med een deel aff Hääran/ giorde Birckebeenerna på them ett Anfall/ at ther bleff ett skarpt Slag/ men doch icke långt. Konung Magnusas Män föllo myckret/ och han sielff flydde tillika med Orm tilbakars öfwer Broen/ och bägge woro såre. J detta Slaget lät Konung Magnus mycket Folck. Sedan skuto the på hwar andre öfwer ån/ een stund bort åth/ och skildes ther med. Konung Magnus drog til Tunsberg til sine Skep/ och hölt öster vth med Landet; Men Konung Swerre drog på Raumarijke/ och foor så östert alt efter Landwägen/ til Liodhuuß/ hwarest han fick Kundskap at Konung Magnus war i Konungahälle. Sedan drog han dijt/ och kom på honom oförwarandes/ hölt een Slacktning/ och ther bleff een liten Manskade. Konung Magnus drog ån Nid vp åt/ men Konung Swerre bekom några Skep/ hwilcke han vpbrände. Konung Magnus foor in til Opsloo/ och satt ther til een Tijd/ och vthskickade Speyare/ alt öster til Elfwen. Kon: Swerre lade vnder sig/ alle östersysslorne/ och tog vth Skulden theraff. Tå woro i Wijken tillijka både Birckebeenar och Hecklingar/ (vide Cap. 484. infra/) och giorde på hwar andre så småningen Anfall. Konung Swerre foor Norder i Wijken/ i Vpsätt/ at bruka några Stämplingar.

Een Natt/ när han reed i een Skog sielff siunde/ kort ifrån Saurbå/ kom een vthaff Konung Magnusas Häärs Höffdingar med 50. Man/ i Vpsät at fresta/ om han kunde dräpa nogot af Birckebeenerne/ men Natten war mörck/ och K. Swerre hörde/ hwar the reede. Thesse woro mycket druckne aff Miöd/ bullrande/ och råddes intet. Gatan

war intet wijdare än at ther kunde rijda een Man tillijka. Konungen sade til sine Män/ at the skulle wara tyste/ och hafwa til redz sine Bogar och Pijlar/och gå på båda sijdor om Gatan/ och skola wij skiuta som fortast wij kunna/ på thet när the höra sådant Sendande/ lära the meena/ at wår Macht är större än hon är: Men om the blifwa oß öfwermächtige/ så kunna wij vndsticka oß. Nu begynna the skiuta så fort the kunna/ efter the andras Taal/ med thet war så mycket/ at man ingenstedes kunde see kring om sig. The som sidst reede/ wiste intet hwad på färde war/ när the förnummo huru seent thet gick för the andre/ som främst rede. och förthenskul begåfwo the sig alle i een hop/ intet weetandes/ hwad the togo sig före/ och Birckebenarna skuto som måst the förmåtte. The andre tänckte/ at ther wore månge Män i Skogen/ och begåfwo sig på flyckten. Men Birckebeinarne söckte effter them/ så länge the förmåtte. Om Morgonen/ när the drogo then Wägen til bakars/ funno the 18. döda Kroppar/ och månge skutne Håstar.

CCCCLXXVI.

Om Höften foor Konung Swerri Nerder til Trändheim/ och giorde ett Slag på Konung Magnuses Män i Kaupang/ och fick Seger/ och tog ther tijo Skep. Om Wåren effter/ foor han med sitt Folck Florden vthåth/ och så Söder på Möre/ alt Siåleeden. När han nu kom Söder vthan för Staden/ tå kom ther Konung Magnus och Erling Jarl/ mötandes honom/ tillijka med Eystein Erkibisp/ Orm Konungens Broder/ och många Ländamän/ så at the hade een stoor Häär/ och stoora Skep. När Konung Swerri såg thenne sin öfwermacht/ och the kände på båda Sijder hwar andra/ tå hålla Birckebeenarna vth til Hafwet/ och giorde både Deelarna/ at the seglade och rodde/ som the måst förmåtte. När Konung Magnus och hans Män sågo detta/ draga the effter them/ och med största Häfftighet både seglade och rodde. Tå nalkades Erlingz Skep in til Swerre/ at the kunde see Männerna/ hwar i then andras Skep. Tå lät Jarlen strycka lijtet Seglen/ och bijdde effter the andre Skepen. Sedan när the kommo/ ropar Jarlen/ och badt them läggia effter Skepen/ säyandes thet wara lijckt/ at theras Träffande lärde föga lempeligare skee. Han bad them påminna sig then stoora Skada/ som Birckebeenarna hade giordt vthi dräpande och röfwande/ wijdare bad han alla Menniskior taga sig til wara/ skona eller gifwa nogon Quarter/ oansedt han sade sig tyckte wäl at Swerre han blefwe fast tagen/ och förd lefwandes til honom/ om thet kunde låta giöra sig. Här til bejakade alla. Sedan lät han hijssa Seglen och drog effter them. När Konung Swerre seer/ at Konung Magnuses Skep gingo fortare/ och the drogo när tillhopa/ tå såg han sig intet Rad/ som någoe kunde gälla/ om icke Gud giorde them Bijstånd/ högre ähn

än hwad ögonnen tiänligit war; Föll förthenskull til Böön/ wid then Helige Konung Oloff/ talandes många wackra Ord för Folcket. Effter detta lade sig een Dimba öfwer Siön/ så tiockt/ at det eena Skepet såg intet til det andra. När Konung Magnus och Erling sågo plat intet Wägen för sig/ hålla the in vnder Landet. När Häären kom samman i Häröö/ then andra Dagen sporde the at twenne Skep lade sig in i Sundet/ aff Birckebeenarna/ och hället alt inn vthi Fiorden. Tå ropte Jarlen Höffdingarna til rådz med sig/ säyandes; at han icke wiste om Birckebeenarne hade hället Söder eller Norr under Landet. Nu synes mig/ sade han/ at vppå begge Hälden skulle Folck behöfwas. Nu will iag/ at Erkiebiskopen och Orm Konungens Broder tilliska med andre Landamän och Styremän draga Södert vth/ at förswara Landet/ men Konung Magnus och iag skola fara Norder med största deelen aff Hääron. Detta bleff efterkommet som Jarlen sade.

CCCCLXXVII.

När Konung Magnus och Erling Jarl kommo på Nordmöre/ sporde the sådanne Tijdender / at Konung Swerre hade seglat vthan vhr Hafwet/ och in emellan Widßmijl och Erdöö/ och så Norder til Knarar Skeid. Konung Swerre drog Norr til Throndheims Mynne/ och så in til Kaupang/ och lade sina Skep strart til Bryggian. Konung Magnus och Erling Jarl/ drogo Norr effter them. När Konung Swerre såg hwar the seglade/ och wero komne så när in til Byen/ tå lät han blåsa sina Män til Mötes/ och sade them sitt Vpsåt/ at han wille gå ifrån sina Skep/ och ingen skulle wara så dristig/ at föra med sig annat/ än sine Wapn/ och the Kläder som hwarthera stod i. Effter detta Talet bewäpnade Birckebeenarna sig/ och gingo vp i Byen/ men Skepen lågo igen wid Bryggian öfwertiälldade. Alla theras Säckiar och Saaker lågo nedre i Rummen / och Kistorna med Nycklar i hwar Låß/ stodo på Öfwerlöpet. När Konung Magnus och Erling Jarl rodde med sin Häär inn i åen/ tå gingo Birckebeenarna vpp vhr Byen. Konung Swerri hafwer sielff så sagt / at ther vthaff hafwer han måst til at roosa/ at ingen Flycktig Man hade så gådt ifrån sina Egodeelar eller Skep/ såsom the gingo then gången/ förty han sade sig intet weeta/ hwilcken lärde nytia then andres Kläder eller Ägodeelar. Konung Magnus och Erling Jarl lade til wid Bratto-Eyri/ vthan för Skepakrack/ och gingo ther til Landz. När Erling Jarl steg til Landz/ föll han på Knä/ stupade och så med båda Händerna/ och sade; Fall er farar Heill. Sedan gingo the vppå Gatorna/ hwarthera med sitt Skepz Föllie. När the kommo vp i Krigz Kyrckiogården/ ofwan för Konungens Gård/ wid Broen / tå sågo the Konung Swerres Mercke vppå stoore Landzwägen/ wid Kläppaboo/ och meente Jarlen/ at Konung

nung Swerre war ther vnder / och förthenskuld gick måstedeelen aff Hääre vp öfwer Broen på Sprätawal. Konung Swerre / och måstedeelen aff hans Folck låg i een Daal / straxt wid Broen / ofwan för then nedrigare Sandbräckan / hwilcket Jarlen intet wiste / vthan han täncte sig til at taga några Män fast aff them / som sidst foro. Tå sprungo Birckebeenarna vp / och anföllo them / men Jarlen drog tilbakars vthöfwer Broen / til then Gården / som giord war wid Broo ändan. När nu Konung Magnusas och Jarlens Folck söckte vp emoot them. Tå wände Birckebeenarne om tilbakars öfwer Broen / och skuto så hwar på andra öfwer åen. Jarlen bad sine Mänga vhr Skåtmåhlet in i åckeren / och see hwad Birckebeenarne wille taga sig före / men the satte sig på åbackan / wid Sandbräckan / och såto så både Parterne länge på Dagen. Konung Magnusas Män läta hämpta Öhl neder i Byen. Mänge gingo och så aff them / som Bågar hade / och skuto på hwar andra. Som nu led på Dagen / och det war kommet trij Timar effter Middag / gick Gudlaug Stallare til Broändan / hafwandes Sköldar för sig / och ropade på Konung Magnusas Folck / säyandes / sig willia tala med honom. Ifwar Horti swarar / hwilcken war vnder Konung Magnusas Folck / och säyer sig willia höra hwad han sade. Gudlaugr begynte sålunda sitt Taal : Konung Swerri wil tilbiuda Konung Magnus / Erling Jarl / och theras Folck / thenne Willkor: Thet första / At the skulle gå öfwer Broen / men Konung Swerri skal gå långt bort vpåth med sitt Folck / så at Jarlen skal få ställa sitt Folck / som honom behagar / och at the slåås samman på Sprettewall / och hafwe tå then Framgång som GUD will. Om Konung Magnus och Erling Jarl willia intet detta Willkoret annamma / så tilbiuder iag them at the gå vth til Broen / och ställa sitt Folck / och hafwa så lång tijd som the wilia : Men wij Birckebeener skola anfalla them öfwer Broen / och låta tå gå som Lyckan wil. Til thet trijdie : Om han ey wil ingå ett aff thessa Wilkor / så må han gå vth på Ören / och fylckia ther effter sitt behag / men wij skola komma och möta them vthan för Byen / förty Swerre wil slåås / om han får råda. Sedan gick Ifwar ifrån åbacken / hitte Jarlen / och sade honom detta tilbiudandet. Konung Magnus hade lagt sig til at sofwa hoos Jarlen / men Jarlen klappade honom på Ryggen / och bad honom waka. Konungen frågar / hwad ther war för handen ? Han sade honom / hwad Swerre Präst hade tilbudet. Konungen bad Jarlen uthswälja. Jarlen sade sig intet thera aff thesse begära / uthan sade thet häller stå sig an / at tilbiuda Swerre Präst Wilkor. Ifwar sade Gudlaug Jarlens Swar. Sedan foor Gudlaug / och sade thet Birckebeenarne. The gingo tilhopa een stund / och sedan togo til fots : Gick Konungen altså vp med åen Wästan til / til Kläppaboo. The stälte sig så i gångandet / at hwar gick effter annan / och syntes tå Hääre

ren mycket större. Altså skildes the åth thenna gången/ at Konung Swerre gick vp med åen/ til een By som heeter Kåt/ hwarest han lät nederrifwa et Huuß/ och giöra ther aff een Flota/ hwar på han drog öfwer åen Nid/ och wid merafftonstijd foro the vth öfwer Thiodmyrar/ och så neder till Staff/ och drogo öfwer Gul på Ökie. När the woro öfwerkomne/ bad Konungen them hwila sig/ såyandes sig hafwa ondt/ och wilia sofwa. Han somnar så straxt in. Wid Otwåld-måltijd kom een Bonde/ som hade Malt föra/ ärnandes sig til Staden/ at sälia thet. Konungen wacknade och frågade hwad ther war? The sade/ ther wara een Bonde/ och gingo alle kring om honom/ låtandes som the wille kiekpå Maltet. Konungen bad them intet förhindra hans Reesa/ vthan bad honom fara sina färde/ och säya sant/ at han hade funnit Birckebeenarne/ at the woro komna öfwer Gul/ ärnandes sig taga Nattställe i Medalhusen. Ther med skildes the åth/ och Birckebenerna lågo ther trij eller fyra Nätter/ innan the drogo till Staden then andre gången.

CCCCLXXVIII.

Een Affton/ när Jarlen hade fått Maat/ kom Sigurd Nikulasson aff Saltnäs til honom/ tillijka med Jon aff Randaberg. Sigurd sade: Hwar skal Vthwackten stå i Natt/ Herre? Oß är sagt/ thet wara wäntandes/ at Birckebeenerne låta hemsökia oß: Nu är det mit Råd/ låta blåsa Folcket vth vhr Byen/ och at det blifwer i Gewär/ althenstund man meenar thet wara sandt/ at the äre komne i Gulardal. Somblige säya/ at the låta draga til Fiäldz/ men oß är sagt til wissa/ at the wilia komma hijt/ förty tå låta the giöra sitt sidsta ärende: Men orädda/ meenar iag/ wil få sofwa i Natt för Birckebeenarne/ förty mij är sagt/ at the äre dragne til Fiäldz/ och intet lärer Swerre töras draga hijt til oß/ om wij blifwa honom warse. Tå swarar Jon aff Romdaberg: Detta skulle wara oß något för godt/ som Jarlen spår oß/ at wij intet hafwa behoff fruckta för Birckebeenarne: Och säya somblige/ at i/ Herre/ acken mehr på/ at dricka eder druckna med Miöd och Wiin/ än hafwa nogon Omsorg för edert Krijgzfolck. Tå bleff Jarlen wred/ och sade; Sällan hafwer det warit sagt åth mig/ at iag skulle intet hafwa tagit ackt på mig/ men nu weet iag intet/ om iag antingen är oacktsam om detta Folcket/ som i säyen/ eller och ären i förmycket rädde. Nu för thenskuld skolen i ligga orädde i Natt/ och iag skal hålla Wackt/ om i troon mig ther til/ hwilcket tilförne hafwer wäl gådt för sig/ när wij hafftwa hafft större Mackt wid fåås. Effter detta gick Sigurd och Jon til sine Skep/ och een liten stund ther effter/ Jarlen til Sängz/ afklädde sig/ och gick til Sömns/ tillijka med alt hans Folck/ så när som Vthwackten/ effter som sedwanligit war.

CCCCLXXIX.

Nu skal man säya om Birckebeenarna / at the kommo emoot Dagningen/ vthan til åth Steenbroo. Tå frågade Ländamännerna Konung Swerre/ huru det wiste med hans Reesa? Han swarar och säyer/ det han hafwer årnat sig til Byen/ at giöra Anfall på Jarlen. När han kom öfwer åsen på Feigins Brecka/stieg han aff Håsten / föll på Knä/ och giorde sin Böön. Sedan talade han för Folcket nogra Ord/ bediandes them fölia sig troligen/ förty nu lärde the winna een herlig Seger. Jag kan fuller täncfia hoos mig sielff/ at i skola tyckia thet wara tiid til/ at i vpbären något godt för edert Arbete och stoora Farligheeter/som i hafwen warit vthi/ theslijkest och alla anwände Omkostnader. Sedan som wij hafwa bekommet / hafwe wij widwägat ther Gästebud,/som the hafwa wanckat/ och ther annat som wij hafwa annat fått. Nu ligger något högre än än för hafwer legat/ nämbligen ; Byen i Nidaris/ vthi hwilcken Konung Magnus är/ Erling Jarl/många Lända- och Herdmän/ och ståår nu större åhra til inlägga/ än wij någon tijd här effter lära få Tillfelle til. Mig tyckes lijckt at wij få Seger/ ty så hafwer iag drömbt/ hwarföre willom wij nu thes manneligare framgå/ effter wij wänte nu större Löön än förr. Nu wil iag vppenbara för eder/ hwarföre i skolen arbeta: Hwilcken som lägger een Ländaman til Marcken/ och han kan det med Wittne bekräffta/han skal blifwa een Ländaman:Och sådan slagz Man aff Wärde/ som hwar och een öfwerwinner/ skal han thens Rum besittia : Then Hirdman som Hirdman dräper / och theßföruthan bekomma stoor åhra hoos oß. Nu skola wij gå lijka som til leeckz/förty iag meenar/ the hafwa ingen wiß Kundskap om wår Reesa: Jag meenar och/at the skola nu wara Lyckelösa/och theras sidste Dag nu wara komen/och at wij få Seger/ och then Thign som oß böör/ hwilcket Gud lärer sålunda byta med oß/ förty the hafwa länge sutit öfwer wår Ägendom: Kan nu wäl wara/ at the minsta det the hafwa med orätta fått/ och ther til med Lijfwet. Wij skola giöra thet första Anfallet som hårdast/ hwilcket wäl lärer gå för sig. Twifwelsvthan äre the druckna/ somnuga och rådlösa; Sombliga på sine Skep/ andra här och ther i Byen/ och lära nåplien weeta/ hwart the wända sig/ eller skola taga sig före. När han lyckt ade sitt taal/ behagade thet allom wäl/ och drogo ther med neder öfwer Steenbroo.

CCCCLXXX.

Thenna Natten wackte Konung Magnus Män / vthe på Eyren/ och leeckte: Och när the sågo at Hären kom vthan öfwer Steenbroo/ wäpnade the sig. Een stoor deel aff Konung Magnus Folck/ hade

hade legat öfwer sig druckna vppe i Byen/ alldenstund Konungen hade låtet plåga them om Dagen/ och ther låg hwarthera som han hade drucket. Nar Jarlen bleff detta warse/ stod han och så vp med sitt Folck. Tå kom Ifwar Harti/ hans Frånde til honom/ och sade/ at een stoor deel aff theras Folck war ihiälslaget vppe i Byen/ förty the hafwa lagt sig druckna at sofwa/ och pa det at the skulle theß bettre komma samman/ skulle man låta blåsa/ och stiga til Skeps wid Brygglan/ och taga ther emoot effter Förmågon: Til thet andra/ At wij lägga vthur åen/ förty Borgarskaget lärer blifwa oß otroget. Jarlen swarar; Kan henda/ Ifwar/ detta är radeliget/ intet kan jag thet weeta/ om thenne Oiefwuls Prästen Swerre/ skall sättia sig i min Sons ställe. Tå stod Jarlen vp/ och gick med Hääran vp öfwer Byen til Krist-Kyrckia. Dijt kommo och så til honom Konung Magnus med sitt Mercke/ Sigurd Nicul.son/ Jon aff Baudaberg/ och Ifwar Harti: Ta föllo många på Knä och gierde sin Bön.

Jarlen bad sine Mån stå ther til een Tijd: Han hade een Kiortel aff Fustan/ een hwitt Silke-Myssa/ lång Brynia/ hwilcken intet war all tillhäcktat/ draget Swerd/ och kastade det om i Handen/ säyandes; J skolen lära få see/ at thenne Gamlen skall kunna föra sitt Swerd i Dag. Tå bad han Luder Swenarna blåsa/ som fortast the kunde. När han kom vthöfwer Stapelen/ såg han sig om/ och frågade/ hwar the woro alle.

Konung Swerre hade mehr än 300. Man vhr Gulardaal/ hwilcke intet mycket wäl woro bewäpnade. Bönderne hade bortskickat sina Drängar/ förty the frucktade för Erling Jarl/ och tordes intet siälfwe med. När the kommo öfwer Steenbroo/ lop een stoor och starck Man fram för thet andra Folcket/ hafwandes een stoor Lurck på Axlen/ men intet Wapn theßförvthan. Tå sade Prästen Össur: Hwad will tu? Eller hwarföre löper tu så med Lurcken? Eller hwad heeter tu? Annorledes är thet/ slås med Erling Jarl/ än tröska Korn. Han säyer sig heeta Eymund/ och the Wapnen som han har ärnat sig at slås med/ lära komma emoot honom vhr Byen/ förty Jarlens Mån hafwa them ännu hoos sig. Hiarand Huida bad honom tala med een lyckosam Man; Jag seer/ sade han/ at tu mån wara een Manhafftig Man/ och fick honom sin Kläsia och Yxa i Handen.

CCCCLXXXI.

Birckebeenarna kommo vtan åth Byen/ och the möttes vthe på Äckrë ofwan för Stapelen. Magn: och Erling hade 500. Man. Ther begyntes ett skarpt/ doch icke långt Slag. Thori Spoli bar Erling Jarls Mercke.

Mycket Folck föll på båda sijdor/ doch mehr hoos Magn: När the nu söckte fast åth Erlings Mercke/ så stöt Thore Stången ned/ så at hon stod fast i Wallen: Tå weeke Jarlens Mån til bakers/ så at the Birckebeenarne som hårdast fram ginge/ stege fram öfwer Mercket/ men the som sidst woro/ meente at Jarlen war ther vnder/ och fruchtade at theras Mån skulle gifwa Flychten. När K. Swerre det befant/ lät han hugga Stången sönder/ och med det samma fick Erling Jarl ett Stick aff een Kesia mitt i Lijfwet. Tå sade een Man til honom; thet war ett farligit Sââr/ Herre; Han swarar; Följen i man Konung Magnus Mercke/ mig skadar intet. Lijten stund ther effter gick Prästen össur/ then Helige Thorfinz Son til Jarlen/ och Jarlen högg honom twärt öfwer Ansicktet/ ett stoort och lett Sââr. Sedan föll Jarlen/ och måstedeelen aff them som hoos honom woro. Tå togo alle til Flychten/ och Konung Magnus flydde til Byen/ och så til Skepz vthur åen. På åkeren föllo Sigurd Nikulas Son/ Jon aff Randeberg/ Jswar Horti/ Einar Litli/ een Ländaman/ Botolff vhr Fioredun/ och 2. hans Söner. Biörn Buck löp vth på åen/ och wille swimma til Skillings-hella/ men ther kom swall på honom/ at han sanck. Många andra lopo i åen/ och sombliga blefwo borta/ men sombliga blefwo wid Lijfwet. Ther föll Jswar Swensson/ och Guttorm Smillis/ hwilcke alle woro Ländamän. Ther föllo och så 60. aff Konung Magnus Hirdamän/ tillijka med månge andre. Konung Swerre tog Oloffs Suden som Magnus hade styrt/ och många andra Skepp. Han tog ther och så sina för förlorade Skep.

CCCCLXXXII.

När Erling Jarl bleff begrafwen/ talade Konung Swerre öfwer hans Lijck/ så såyandes: Intet tiänar/ at man aldeles skal tijga öfwer een så förnäm Mans Lijck. Tijderna förbytas/ som i seen/ then eene Mannen/ som har stått i stället för 3. nembligen Konung Magnus/ sig siälff och Erckebispen/ ligger nu här/ hwilckens Blod Erckebispen har sagt/ at för skulle wara i Paradijs/ än det war kalt på Jorden. Nu om detta så är/ hafwa wij alle fågnadt öfwer så många Mäns Heeligheet/ och tänckia/ huru Heelige Män hafwa waret/ som detta först brackte til wäga/ at taga ett Barn til Konung/ om Bispen elliest icke hafwer slagit något öfwer; Men nu stå wij öfwer then/ som länge hafwer wredeligen oß emoot stått. Här står och månge sorgse/ som elliest glad skulle willa ståå öfwer mijn Grifft: Men nu skulle eder detta mehr glädia/ at i seen det han är död/ och från eder åthskild/ och at i fruchten nu intet för honom. Nu är och så den Tiiden förbij/ at Blodet är kalt på Jorden/ doch hafwa oß inge Teckn wederfares.

Om det nu skulle wara så illa/ som mijn Hog mig såyer/ at detta Löfftet slår feelet/ så hafwen i alt förlänge omburet thenna Lögn och Fåfängan. Nu förthenskuld är mitt Råd/ at i ställen eder

annor-

annorledz/ och bidien för Erlingz Siäl/ at han fåår Försoning för sina Synder/ och eenkannerligen then/ at han som war een Ländaman/ lät gifwa sin Son Konunga Nampn/ och giorde Vproor emoot Konunga Sönerna/ Håkan Sigurdsson/ och Eystein K. E. Son/ och slog them i. från Riiket/ behållandes det sedan med orätt/ sin Son tilhanda. Wij skola och så bidia för the andre slagnes Siälar/ at Gud wille tilgifwa them sina Synder. Jag förlåter them/ hwad the haa mig emoot brutet/ men hwar och een giör som honom synes. Kommer iag och så det ihog/ at the äro hasteligen här ifrån skilde/ vthan berättande/ och otillberedde/ theslijkest och med grymmare Hog/ än hwar och een vthaff eder skulle önska sig. Nu wil iag häller det förswara/ at i skullen bedia för theras Siälar/ än i troon at det skal intet behöfwas. Sedan talade han på sådant sätt/ som sedwanligit war öfwer fornähme Män: Tackade förstPrästerna/ för sitt Siungande och Läsande/ theslijkest Allmogen för sitt Omack och spenderande/ med Begäran/ at hwar och een wille så tilreeda sin Släckt och Wänner til Begraffning/ som them syntes tienligit wara/ och hwad the icke wille/ skulle han giöra. Lycktade altså sitt Taal/ at thet befööll allom wäl/ och mange annammade det med Behag.

CCCCLXXXIII.

Konung Magnus drog til Bergen med the Flycktige/ til Eystein Arkebiskop/ och Orm Konungens Broder hölt ther Ting/ och sade allan sin Skade/ begärandes Vndsättning. Arckiebiskopen sade/ at alle dugelige Män woro willige til at fölia honom/ och styrckia hans Riike/ effter theras högsta Formåga. Wijdare sade han/ at detta Orabbande hade gådt effter mångas önskning/ at han woro behållen igenkommen. Och fast Erling Jarl hade warit een wiis och rijck Man/ så lijckwist hade många tyckt det hans Öfwergång och swåra Påläggande hade gådt alt öfwer skreet/ och förthenskuld beiakade alle til at willia wåga sitt Lijff för Konungens Lijff/ at han måtte behålla Land och Riike. Detta Talet behagade allom wäl/ och beiakade alle til/ häller willia döö med Konung Magnus/ än tiäna Konung Swerre. Magnus bleff öfwer Winteren öster i Wijken/ hafwandes ther mycket Folck/ med stoor Förberedelse.

CCCCLXXXIV.

Effter detta wäxte så mycket Konung Swerres Riike/ at hwar och een som i Norrige war/ kallade honom Konung/ så när som Konung Magnus och hans Män. Tilförna hade thet warit ett försmådeligit Namn/ at kallas Birckebeen/ men nu bleff thet til een Ähretitel; Och the som så hete/ blefwo mer wyrdade än andre/ så at the som tilförna hade warit Arbetzkarlar/ Rånsmän och Rebbungar/ fingo bära nu

Skrud/Skarlack och goda Wapn: Sedan the hade wunnit thenne Seger med Konung Swerre; at man nåpligen kiende them igen/The wille och icke sielfwe minnas sitt förriga Lefwerne. Thet sâyes/at man icke hafwer funnit raskare Folck/ ån Konung Swerres war/ hwilcket han sielff beråfftade/ når han talde om sine gamble Birckebeenar. Når han tyckte/ at någon slog sig til Drickenskap/ huru acktsamma the hade warit på sin Wackt/ modige i Mootgång och Arbete/ och wisse til at båra Kundskap. Konung Swerre gaff straxt sina Herdmån Underhåld/ högre Tijtlar/ och satte them til Syslomån öfwer heela Throndheem. Thet tildrog sig öster i Wijken/ at een Kiåring bleff död/ som hade efter sig een Håckla/ vthi hwilcken war mycket Silfwer inwicklat. När Konung Magnus Mån fingo det weeta/brånde the Håcklan/ togo Silfwret/ och bytte sig emellan/ hwilcket når Birckebeenarna sporde/ kallade the them Håcklearfwa/ eller Håckelongar. Förr ån Erling Jarl bleff slagen/drömbde Konung Swerre/at han tyckte sig ther effter weeta/ huru thenna Saaken lårde gå; han tyckte sig soswa i eet Lofft/om een lius Natt/såg een Man gå in til Sången/ och såya; Statt vp/Swerre/går med mig: Thenne Mannen tycktes honom wara mycket farlig/at han intet annat tordes giöra/ån som han befalte. Altså gingo the vp för Byen/ til een Eld/ hwarest een Man bleff steckt på Glöder. Thenne Mannen sade til Swerre/ at han skulle såttia sig neder/ och få Matt/ och lade Stecken för honom. Han sade sig aldrig sådant hafwa åtet. Mannen sade: Tu will och skal åta/ förty så wil han / som alt råder. Tå åt Swerre Kiött aff Beenen/oansedt thet gick trögt/ och iw långer han åt/iw låttare föll thet/ alt til theß han kom til Hufwudet/ hwilcket han och så wille åta/ men then andre tog Hufwudet/ och sade/ han skulle hålla vp/ men Swerre wille nödigare gå ther ifrån ån dijt. Sedan ginge the heim/ och han lade sig i sin Sång/ men når Mannen gick vth/ wacknade Swerre/ och förthenskull hade han åggat sitt Folck så fast at gå i Byen/ förty han vthtydde Drömen så/ at then Mannen som på Elden låg/ war Erling Jarl/ hwilcken tå begynte blifwa mycket åldrig/ men Elden woro Låndamån och Hirdmån/ som Råden skulle gifwa/ och Konungen/ som Hufwudet war/slapp sin kooß. Effter detta kommo til Swerre månge Högborne/Förnåmme och Rijke vhr Throndalagen. Många the som hemma såto/ blefwo och så hans Wånner/ at han lade all sin Tröst på Throndheimsboarne/ förty the hade aldrig mycket hållet med Erling Jarl eller hans Rijke/ som för år skrifwet/ ther som talas om Jarlen och Bönderne. Konung Swerre kallade altid sedan sitt Hem i Throndheim/ och giorde them måst kiåre åth sig/ vthaff alt Landzfolcket/ och når ther omtalades/ minte han sig på/ huru trogne Wånner Thronderne hade warit emoot Konung Sigurd/hans Fader/Konung Håkan hans Broder/och Konung Eystein Birckebeeni/ och at

och at the hade altijd tient vnder then samme Skiölden. Konung Swerre drögde länge i Kaupang / och lät vthbiuda Ledung öfwer heela Throndheem / både til Kost och Folck / hafwandes med sig Bönderna vhr Häraden. När han war färdig / foor han til Biorgwin til Konung Magnus. Men Magnus drog vndan öster åth. Konung Swerre satte sine Syslamän öfwer alle the Riken som han reeste öfwer. Om Hösten drog han til Kaupang / och låg ther öfwer Winteren.

CCCCLXXXV.

Om Wåren böd Konung Magnus Ledung vth / Söder i Landet / heela Allmenningen östan för Limnesnääß / och Norder öfwer Agder / Rogaland / Haurdaland / Sogn / Fiorder / båda Mören och Raumsdaal. Med thenne Häären drog han Norder til Throndheem / och woro tå med honom Eystein Arkiebiskop / Orm / Konungens Broder / Nikulas och Philippus / Arna / Konungens Mågz Söner / tillijka och alla Låndamän Söndan vhr Landet ; Tå bleff een Wijsa qwäden. Konung Magnus lade med sin Häär vp til Näset / Sönnan för Byen / och låg ther några Nätter. Konung Swerre war inne i Kaupang / och skickade ifrån sig Thorolff Rumpell / Thiostar Swartar / Eyolff Haflidaßon / och Haurd Lax / at the skulle bruka nogra Stämplingar. The hade nogra Män med sig / och kommo fram til een By / som heeter Långboar / hwarest ligger een med Skog bewäxter Daal neder til Siön ; ther lågo the. Konung Magnus Män bleff tro intet förr warse / än Birckebeenerne kommo på them / ther som Konung Magnus hade stiget till Landz / ärnandes sig gå i Bastuga på een Gård / som heeter Steen. När Konungen bleff them warse / drog han i största hast till Skepen / och Birckebeenerne drapo 30. Män aff hans Folck. Konung Magnus Män bewäpnade sig / lupo til Landz / men Birckebeenarne drogo sin koos till Konung Swerre / och sade honom thesse Tijdender.

CCCCLXXXVI.

Sedan lade Konung Magnus in til Holmen / men Swerre tilrustade sig i Byen. Magnus skickade een Båät ifrån sig / på hwilcken woro Börgir Gorn / och Thrond Hirta / som skulle hämpta een Bonde / wid nampn Halffleeda / hwilckens Son war Eyolff / Konung Swerres Hirdman. Thenne wille Magnus hafwa med sig. Konungen skickade ett Breeff i Staden / med een annan som heet Hedin. J Brefwet stod ; Om Eyolff wille frelsa sin Faders Lijff / så skulle han komma til Konung Magnus / och blifwa hans Man-heden / förer thet til Eyolff. Eyolff tyckte tå stå illa til / och wijste Konung Swerri Brefwet. Konungen sade : Intet äro många / som sådant witsa mig : Wij skola finna godt Råd här til / och bad honom föra til sig then / som Brefwet hade

 burit.

buret. Konung Swerre lät skrifwa ett annat breff/sålunda lydandes: Om tu/ Konung Magnus/ gör Hafleeda någon Skada/ sa skal iag låta dräpa Eyliff Eplastang/ och Skryddu Erick / hwilckas Söner äre hoos tig: Theslijkest och Eindrida Skandra. Thore Knapper war Eindridas Son/ Vlff Karre war Ericks Son/ och Gunnar war Eyliffs Son. Samma Dödh som Haflide får / så skola alle thesse hafwa. Brefwet bleff buret til Konung Magnus/hwar vthöfwer han bleff myc-ket wred/och lop vthur Kajutan/hafwandes Brefwet i Handen/och sa-de/Jag sitr i willen råda/ hwilcken lefwa eller döö skal. Nu taala the om Saaken/Vlff Thorir och Gunnar/och bidia Konungen/at hälla til-bakars med sin Wrede/ och säya / at han är icke theß närmare Ricket/ fast han läter dräpa een Bonda-karl/och meente sig intet wilia wäga sina Föräldrars Liff i Swerres Händer. Altså lät han Hafleeda fa-ra i Freed til sina Gårdar.

CCCCLXXXVII.

Konung Magnus Män rodde een gång in på Eyren/och talades med/men Konung Swerre gick ned emoot them/och tilböd Konung Ma-gnus/ at the skulle byta Landet them emellan i twå Deelar/och at the skulle både wara Konungar/ såsom Magnus Barfotz och Haralds Sö-ner woro/ hwar til Konung Magnus wille intet bewekas/oanseedt som-bliga ingåfwo honom det/at wara ther med nögd/ doch woro the som thet affrådde. Konung Magnus lade til Holmen / och fäste sine Anckar i Skogen/meyandes at Konung Swerre skulle wara tröger til gå vthur Skansen. Måndagen i Gångedagarna rodde Konung Magnus intil Eyren/ oa manade tå hwar annan til Slagz. Birckebeenarne äggade Magnus/at han skulle lägga til Eyren/ men Magnus mante them vthur Skansen/ at slås med sig/ på Jlewall / hwilcket Ko-nung Swerre annammade/at han skulle möta om Morgonen ther effter på Jlewall. Sedan rodde Konung Magnus til sitt Folck/ och sade them hwad ärnat war/ bad them gå til Skriffta/och taga sedan sine Wapn i ackt.

CCCCLXXXVIII.

Tridie Dagen i Gångodagarna wid Solennes Vppgång/lät Magnus blåsa/ til at läggia bort ifrån Holmen/ kastade allenast tå aff sig Tiälden/och rodde til Landz/ lägaandes til/ vthan för Jle / vnder Berget/ och gingo ther vp. Konung Magnus stoore Skeid låg för Anckar/ men andre Skutor och små Skep lade til Landet/ altså bidde the i Steinbiorg effter Solennes Vpgång/ at hon skiinte them båda lijka i Oghonen. Sedan gingo the tillijka med Konung Swerre ned på Wallen. Konung Magnus stälte sin Hird under sitt Mercke/ i then Armen som

wiste

wiste åth Slön/ förty han såg Konung Swerres Märcke/ hwar vnder han meente honom wara; men det war Gudlaug Stallars Borgarenars och Ledungs-Folckets Anförares Mercke. Konung Swerri anföll the sidste Konung Magnusas Män/ som vhr Berget gingo. Aff Magnus war och så förordnade Män at anfalla Birckebeenarna på Ryggen. Theras Höffdinge war Nikulas Arnaßon/ Konung Jngas Broder/ emoot hwilcke Swerre skickade Vlff aff Laufsnås/ och bleff Nikulas Fylcking til intet. Konung Swerre talade för Folcket/ när Fylckingarna skulle gå samman i sålunda.

CCCCLXXXIX.

Här är mycket och wackert Folck samman kommet/ doch hafwa wij wid stoor Macktt at fås/ ther Magnusas Män beteckia heela Wallen/ och äre vthstofferade med förgylte Wapn och dyrbare Kläder/ hwilcket ware til önskande/ at i förde i Staden med eder i Affton/ förty nu äre twenne Willkor för handen; så Seger eller döö. Jag är som eder Wissare til Skogz/ at hugga Timber/ thet är/ Magnus och Landamän/ hwilcket är vthan Skam/ at få och gifwa vth Hugg/ och förthenskuld pröfwas här det Skaldet säyer: At hugga til Jarlen/ är lijka som spinga sina Eldstickar. Een Bonde sade til sin Son/ när han folgde honom til Härskep/ at han skulle wara rask i allan Mootgång/ förty Rycktet warade längst effter hwar och een. Han frågade honom och/ huru han skulle båra sig åth i Slaget/ om han wiste han skulle döö ther? Sonen swarade; Huru annarledes/ än skona ingen Ting/ och hugga på bada Händer. Gubben frågade honom wijdare; Än om tu wiste/ at tu skulle intet falla ther? Han swarar: Tå hade Jag intet heller behoff skona mig/ vthan gå fram så bäst iag orkade. Gubben sade; Så tänck ther vppå/ at i hwar Slacktning som tu kommer/ lårer antingen falla eller bortkomma/ war förthenskuld dristig/ effter allting äro Menskian tilförna förelagde. Ty ecki kiemr ufrigum i hel/ ock ecki ma frigum forda i Flotta er fall werst. Thalfer Rympil/ Karl Kiötler hans Broder/ och tolff andre blefwo vthwälde til at gå fram för Fylckingen i Slaget: Til then sade Konungen sålunda: Nu weeten i fuller/ Bröder/ at seent är at sökia Brud hoos Hecklingarna/ förty är det bäst stå fast/ och släppa them intet fram. Godt är thet för eder Birckebeenar/ at pröfwa edre Swerd på Wijkwärtarnas Miöd-Jstrar. Wij hafwe fuller wackert och mycket Folck til at slås med/ doch hafwa the wår Öfwermacht/ at the neppligen weeta hwad the skola giöra med thet alt: Lijkwist så är måstedeelen aff them bäst befallet til at wara Brudpiltar eller theras Hirdmän/ och mehr wana wid dricka Miöd/ än wara i Häärskap. Min Hird/ sade han/ och mitt Mercki/ wil iag låta gå emoot Konung Magnus/ förty aff hans Hird lära wij hafwa ett skarpt

Slag

Slag til wäntandes/men hans Ländamän lära mestendeelen skona sig/ och Bonda-Almogen/som hafwer nödigt farit hijt/ sköter intet om oß. Intet twiflar iag om Tränderna/at thet är så med them/ som Skaldet qwad:

Aella eck mier ena Máru
Mune fagru Jor unni
Huegi er fundr meo freygium
Ferr Magnus ok Suerri.

Låtom oß nu gå wäl fram goda Bussar/ GUDH lärer gifwa ackt på oß. Detta Talet äggade them höjeligen fram/så at Birckebee-narna leete nog på Konungens Försicktigheet.

CCCCXC.

Nu ginge Fylckingarna i hopa/ och Slaget begyntes; thes maka the aldrig tilförna hade hället. Konung Magnus Folck war mycket mera. Ther som Konung Swerris Mercki/ hwar vnder woro hans Hirdmän och Gestir fram gick/ ther måste Konung Magnusas Fylcking gå tilbackars/ och taga til flyckten. Men ther som Konung Magnusas Mercki framfoor/ makade Gudlaug och Borgarene sig så sackta til bakars/ at the och så togo til Flyckten/ och sedan til Fots. Konung Swerri sat på een Häst/ och när han såg sine Mäns Olycka/ränner han diit och ropar; Hwad flyen i effter/ wenden tilbakars/ och slån mandeligen ifrån eder: Kunnen i intet see/ huru theras Häär flyr til Skeps/nu iagen effter them/som fortast i förmå. När the see Konungen/och höra detta/ tå wenda the om. När Konung Swerres Herdmän see/att Magnusas största Mackt flyer/ gå the diit som hans Mercke war/och kommo them på Ryggen/at ther skedde ett stoort Nederlag. Tå sade een Man; Nu flyer Konung Magnus. Een annan swarade honom/och sade; Icke ännu. Ther med lop han til honom/ och högg honom Banahugg. Thetta war siälfwa Konung Magnus. Sedan flydde Magnus med all sin Häär. Ther föll Philippus Arnaßon/ och Brynolff Blanda/ Eindrida Jonsons Son. Ifwar Galli bleff myckeet såår. När the Flycktige woro bortjagade/reed Konung Swerre ibland the Döde/ och lutade sig ned aff Hästen åth Ifwar/ frågandes om det stod til at läka honom/och om han wille hafwa Grud? Han sade/ thet wara wäntandes/at Såren kunde läkas/om nogon Läkare bleffwo ther til brukad: Strax ther hoos låg een annan/myckeet såår Man/ hwilken war Brynolff Kalff/ Sendimans Son aff Feröö: Thenne gaff sia vp på Knäen/ och högg til Konungen/ årnandes det åth Halsen. Konungen försatte med Kanten på Stålhufwan/ hwar i Udden tog/ men äggen kom i örat/ och han bleff något Såär på Halsen/ at han måste

kasta sig på andra sijdan öfwer Hästen/ och i det samma stodo Swerd och Klesior så tiockt igenom Bryniolff/ at han kunde intet falla. Tå bleff och ther Iwar Galli dräpter/ och Sigurd Skiomi hans Frände/ hwilcken satt vnder hans Hårdar. Effterföliande Lända-män föllo på Jluwall: Nikulas Maudill Andreßon/ Jon Kickla/ Kolbein Gißlaßon och Eyrick Lauckr. Nikulas Maudill wast/ Starckare än nogon annan/ hade een Brynia/ och ther til Bryniosor så starcka/ at ther vppå beet intet något Järn. Thenna högg på båda Siidor om sig/ när han stod allena vppe/ och bleff så trött/ at han föll/ men Birckebeenarne klädde Brynian aff honom/ och dräpten sedan. Konung Swerre tog then stoore Skieden/ och många andra Skep. Birckebeenarna lupo på Båtar och iagade effter them/ och fingo Eindrida Kalffßon fast wid Digra mulae tillijka med 30. hans Män/ hwilcke alle fingo Skonsmål; men Eindridi slap på Landet. Konung Magnus Folck åthsprijddes både til Land och Watn/ men siälff drog han til Bergen. Borgarene lofwade stå honom bij/ om Swerre kom/ men han lät taga alla Kiöpskep/ och lägga öfwer Wijken/ hwilcket Borgarene intet wille lijda. Altså drog han til Danmarck til K. Waldimar sin Frände.

CCCCXCI.

Konung Swerre drog til Biörgwin om Somaren/ och tog ther wäl emoot honom/ så at han lade tå heela Landet under sig. Ländamannerne dräpte ther Pål Anderßon på sitt Skep/ ther the kommo på honom oförwarandes om Nattetijd. Om Winteren wid Fastelags Tiden/ om Nattetijd såg Wackten/ at een hoper med Långskep kommo på Redden/ och förde Mercke på sig/ hwilcket när the sågo/ blaste the/ och mente/ at Konung Magnus war kommen med sin Häär/ och alle flydde dijt/ hwar som them förſt kom i hogen. Konung Swerre skaffade sig een Bondehäst/ then han doch med stoor Nöd kunde få/ och reed vp til Alreckstad. Dijt komme några Män med Kundskap vhr Byen/ at detta war Bondahäär/ och icke Konung Magnus: Nembligen Vorsar/ Austriinigar och Nordhaurdar. Thenna Bondehääåren lap öfwer heela Byen/ doch icke mycket dristigt. När Konungen fick weeta/ at detta war Bondahäär/ drog han til Byen/ och lät blåsa wid Oloffs Kyrckia/ och sättia vp sitt Mercke: Tå kommo månge Birckebeenar vthur Clemens/ Nikulas och Stein Kyrckior; Thes likest och så vhr Byen/ at Konungen fylckte them ofwan för Allahelgons Kyrckia. Tå förmante K. them til Dristigheet; men the swarade; at then skulle aldrig trifwas/ som sig nogot skonte/ och lupo vth på Wallen med Ropande/ Kallande och Påmanande. När Bönderna nu sågo Mercket öfwer sig emoot Dagen/ blefwo the rädde/ och then eene sköt then andre fram för sig. Tå kommo Birckebeenarnas Wapen them i Hufwudet/ så at tå kom then förſt på Flyckten som förr främst stod/ och the

blefwe nedhugna/somliga gofwo sig i Siön/ andre til Skepz; Men Birckebeenarna ledsagade them til Stranden. När thet dagades/gick Konungen til bakars/och gaf alla Bönder Grud/som til honom kommo. Sedan kyste han alle sina Höffdingar. Jon Kutissa/ Böndernas Anförare/låg neder på Skepen/ förty han war gammal och tung. Bönderna drogo vthur Fiorden / och bleff then måst glad/ som först slap: Och aldrig hafwer wärre Reesa warit giordt med så stoor Häär.

CCCCXCII.

Konung Swerre drog Söder wed Landet/med nogra Skutor/ inn i Hardaugr/ och wijda om Haurdaland/ tog Förlijckning aff Bönderne/tillika med Affgiäldet/ty månge Sunn Haurdar hade kommet til Bondehääten. Han stämbde til sig Vorhar och Nordhaurdar / och tog Förlijckning aff them / och månge gåfwo sig vnder honom / men somgliga drogo öster i Wijken / at söka Tillflyckt hoos Konung Magnus.

CCCCXCIII.

Then Winteren war Magnus hoos Walldimar/ sin Frända / hafwandes alla sina Män i Sislor i Wijken/ och tog Skatter och Vthskyldar ther aff. Orm/Konungens Broder/ war mestendeels i Wijken/ tillijka med the andre Landamännerne/ doch somblige woro i Danmarck hoos Konungen/ och woro tillsammans een stoor Hoop. När något leed på Fastan/ drog Orm Söder åth emoot Konung Magnus. Konung Swerri satt i Biörgwin/ alt ther til Påskawekan war förbii/ tå giorde han sig reeseferdig med myckel och wackert Folck/ och stoora Skep: Tå sade Swerre för sine Män/at han hade reda intaget alla Konung Magnusas Landamäns Mod och Sinne sånär som Nikulas Kaupangs/ förty tå hade the alle sändt honom sina Breff/ och söckte Grud och Wänskap hooß honom/ hwilcka Breff Konungen hade i sin Pung.

CCCCXCIV.

Konung Swerre drog vhr Biörgwin öster i Wijken/ läggandes alt Folck under sig/ och tog heela Landzens Inkompst/ ther sporde han/ at Magnus war Söder i Danmarck/altså drog han öster i Wijken til Spyrin och Saltedrjar Sund. Een Dag gick han vppå öen til Wackten/ och the sågo månge Segel komma östan ifrån/ och effter han merckte/ det wara Häärmän/ lät han ropa Folcket i Land/ och sade: Konung Magnus kommer här / och lära wii ännu få något göra. Nu wil iag tilfråga eder Hadard J.Son/ Vlff aff Lauffnäsi/ Vlff Fly/ och andra förständige Män/hwad wii skola taga oß före/ antingen slås med Konung Magnus/eller draga Nord i Landet til wåre Wänner? Tå swarade Sigurd Jarlßon: Låtom oß stijga til Skeps/och roo vthur Baulawag/ och dragom Norr åth/ förty om wij mista wåre Sker/ så

blifwer

blifwer thetta Folcket oß wärre än the wärste Hedningar/ och ingen har wänta sig Lijff/ then som kommer i Wickwärjarnas eller Hecklingarnas Händer. Thetta Taalet behagade allom wäl. När the rodde vthur Sundet/kommo Magnus Skep på them/ först the smärste/ Men Konung Swerris Skep the störste foro sijdst. Tå lade Hecklingarne sig i Skotmål emoot Birckebeenarna/ men the gingo aff alla små Skutor och vppå the stoore Skepen. Eyolff Haflaßon han hade een Skuta som heet Refan/ then bant han wed Vlff Flyß Skep/ och steeg ther på. På detta Skep war Pääl Nikulas Kufungs Son/ then tog Eyolff/ lööp i Skutan/ högg Toget/ och drog Nikulas/ och fick honom sin Son. På båda sijdor skuto the på hwar andra/ och blefwo såre/ men the stoore Konung Magnus Skep kommo intet i Skotmål med the andra/ doch fattades ther intet på manande och blåsande. Konung Swerre lade inn i ett smalt Sund emillan Öyarna/ hwilcket Magnus intet/ såg förr än theras Stoorskep woro komne inn om them. Konung Magnus hade ett Skep som han kallade Skiägglan/ med 26. Rum/ hwilcket intet war godt att wända. Här bekom Swerre 2. Skep aff them/ och drap alla som ther på woro/ drog altså Norder til Biorgwin; Magnus drog til Tunsbärg/ skaffade sig Folck/ och drog Norder effter Konung Swerre.

CCCCXCV.

Konung Swerre låg i Biörgwin / hafwandes sina vthrustade Skep liggiandes wid Bryggan/ och mestedeelen aff Häären soff på Skepen om Nätterna/ och eendeel i Byen. Om Söndagz Morgon näst för Pingelsdag/ stod Konungen op wid Solennes Vpgång/ och gick vppå Backen/ til Wackten: Tå sågo the/ at een Skuta kom in åth Holmen/ och Folcket lop strax vppå Landet/ men Konungen gick emoot them och kiände/ at thet woro hans Speyare/ hwilcke sig sade hafwa sedt Konung Magnusas 40. Skep komma Sönnan ifrån. Tå lät Swerre blåsa Folcket i hopa/ och rodde vth på Fiorden/ och sade them/ at Konung Magnus kom med mehr än 30. Skep/ hwar emoot han sade/ sig icke hafwa mehr än 16. Hwarföre wil iag fråga eder til rådz/ om iag antingen skal fly eller fäckta. Om wij fly vthan något försökiande med them/ så lärer wij blifwa lijtet acktade. Månge sade sig wara häller benägne til fly/ men bådo doch Konungen råda. Swerre sade/ effter GUD och then H. Oloffs Ingifwande/ wil iag vthan Twifwel fäckta/ och intet länger så wräckas hijt och dijt wid Landet. Fast än ther nu så stoor åtskildnad med Krijgzmackten är/ så hafwe wij lickwist större Skep/ och bätter med Folck och Wapn vthrustade/ at Häcklingarne skole lära ehrkiänna/ at Birckebeenar kunne slå ifrån sig/ innan wij skilias åth. Låtom them nu hafwa samma ärende til oß som förr/ at the måste

wlika til rygga. Troon frijt/ at mestedeelen aff theras Folck lårer fåckta för oß/ när the see wåre Wapn/ at wij/ som äre så faå/ taga them mandeligen emoot. Nu meenar iag/ at wij lära hafwa Seger/ som wij gemeenligen hafwa hafft/ när iag hafwer eder så sagt/ förty Segeren är intet kommen under Folckz Myckenheet/ vthan vnder GUD och H. Mån: Hwarföre skiuter iag mijn Saack til Gud/ then H. Konung Oloff/ och then H. Sunnefa/ och iag beder at wårt Drabbande skulle så gå/ som GUD weet/ at Saackzens Rättmätigheet ståår emillan mig och Konung Magnus. Detta hans Taal behagade allom mycket wäl/ och sade the/ det han talade som een åhrlig Konung/ och at Segeren hade aldrig slaget them felet/ när han hade det sagt. Wijdare sade the/ at then skulle wara Niding/ som icke häller wille falla med Mandom/ än fly med Råddhoga. Konungen tackade them/ och bad hwarthera lägga sitt Skep så långt fram/ som han war behiertat til; men icke wille han binda Skepen tilsammans. Sedan bidde the/ til Magnus Skep/ seglade Sönnan för Hwarffz-Nåås/ hwarest han talade sålunda för Hääåren.

CCCCXCVI.

Nu see wij Birckebeenarnas Skep/ och lära wij nu få slåås med them/ the hafwa länge undraget sig thenne Wåren. Nu wilia wij hämnas wåra Fränder/ och ihogkomma all then Skada wij hafwa förr aff them fått/ oansedt här är intet lijka bytt/ effter wij icke anföra andra än förnehma Män/ och ther emoot hafwa the intet annat än Tiufwar/ Mordare/ Röfware/ Träleslächte och Stackare; och GUD förstöre them så wist. Fast wij dräpa them/ så hämnas wij lijckwäl intet wåra Fränder/ doch skal ingen vthaff mina Män wara så dristig/ at gifwa nogon Grud aff them. Wij hafwa mycket och wackert Folck/ och Gudi skee Loff/ nu lärer wara kommen theras sidsta Äntelyckt. Först skola wij lägga åth Oloffz Suden/ och när hon är ehröfrat/ lära the andre blifwa rädde/ men wij skole kringränna them/ at icke een kommer bort. Tå sade Orm/ Konungens Broder; Det är mitt Råd/ at wij skola så tilreeda oß/ som Birckebeenerna lära giöra oß hårt Mootstånd/ fast the hafwa mindre Folck; och iag will/ at wij ehröfra först the små Skepen/ förty med the stoora kunna the intet roo ifrån oß. Fast ännu Orm så rådde/ så måste lickawäl Konungens Wilie gå för sig. Magnus hade Skepet Skiäggan med 26. Rum i/ Men Orm hade Gragasina. Narfi aff Sastaudum och Steinfid hans Frände hade een Haudabusfa. Thesse trij Skep lade åth Oloffz Suden. Med Konung Magnus war Aßbiörn Jonßon vhr Thiotto/ Nikulas Kufung/ Päll Smattauga/ Jon och Munan Gautßon aff Ornesi/ och många andre manhafftige Män/ med 32. Skep. Sedan lade the samman för Nordnäås. Med Konung Swerre woro thesse Ländamän: Vlff aff Lauffnäs/

näs/ Vlff Fly/ Haward J. Son / Bård Gutormßon / hwilcken war Jwar Silkis Son. Olaffs Suden/ som Konung Swerri styrde/ war 25. Alna lång/ och wäl vthrustat. Granman/ som Gudlaug Vali hade/ war och så 25. Alnar lång. Härknifen som Gesterna hade/ war 23. Alnar: Aßbiörn war ther vppå Styreman: Huußkarlarna hade ett som heet Kollan/ hwilcket Aßgeir Hamar Skalli styrde. Många stoora Skep hade Birckebeenarne. På eena sijdan om Oloffs Sudan/ lade nijo Skep; Och ther begyntes et hårt och långt Slag. Konung Magnus Mån gingo hårt fram med skiutande/ stingande och med Steenkastande/ men efter som the skuto ifrån med Stakarna/ kunne the intet bruka Swerden. När Magnus Mån årnade sig gåå på Sudan/ begynte Birckebeenarne skiuta med Wapn och Steen/ och manga aff them som förr woro fallne/och illa med Steen sargade/reste sig vp/wåpnade sig/ och stodo bij/efter Förmågan. Konung Swerre lup vp i Masten/ och maante på sitt Folck/ han såg sig om/ hwar Gudlaug hans Stallare hölt/ och hade intet lagt långer fram än til Öserummet. Konungen ropte til honom/och sade; Han skulle aldrig trifwas/ som intet längre lägger fram/med ett sådant Skep. Gudlauff sade sig intet rådo therföre. Konungen tog een Påla och stötte til Gudlaugz Skep / bediandes sina Mån draga thet fram med Bordet/hwilcket the giorde/ at thet kom fram til thet främsta Öserummet. Liten stund ther efter war ingen på Gudlaugz Skep framman för Masten/ som ju icke blödde. Detta Slaget ble,f öfwermåttan hårt. Audbiörn/ som war Höffding för Gästerne/ lade til Konung Magnus Gåster/ och theras Kamp bleff mycket rosad/ ty ingen wiste/ hwilcken ther lärde winna Segeren.

CCCCXCVII.

Hallward Giaela sköt mycket wäl heela Dagen: Han sköt til Konung Magnus Skep/ och kom then eene Pijlen ofwan Masten/ then andra i Watngången/ och then tridie vnder Kiölen. Tå sade een Man til honom; Wissare sköt tu i Sommars/ när tu sköt om Penningar/ och want. Halward tog 12. Pijlar/ och sköt then eene efter then andre på Magnus Skep/ och drabbade hwarthera sin Man. Sedan lade han Bogan under Footen / och bröt sönder honom. Tå sade Konungen; Hwarföre bröt tu Bogan? Wij behöfwa honom ännu/ så wäl som förr. Hallward swarar; Jag har giordt mitt bästa med Skiutande: Men iag skal ännu förswara mitt Rum så wäl som någon annan; Ther med tog han Swerd och Skiöld/ gick vth på Bordet/och slogs manhafftigt.

CCCCXCVIII.

Konung Magnus slogz mycket manhafftigt/ och årnade sig gå i

Birckebeenarnas Skep/ men een vthaff them stack honom igenom Wri-
sten/ at han snaftwade på blodiga Tilgan/ och föll backlånges. Det-
ta sågo Birckebeenerna/ och ropade straxt Seger-rop. Orm frågade/
hwad det wår för Ropande? Een Man swarade honom högt/ och sa-
de/ at Konung Magnus war fallen. Orm sade; Tå är Landet allare-
de bytt: Låtom oß nu hugga Banden/ och roo sin koos/ som fortesta wil
kunna. Thetta bleff efterkommet aff Aßbiörn Jonßon/ och then eena
äffter then andra. Magnus låp vp/ bad them hålla stilla/ och sade sig
skåda intet/ men alla låto/ som the hörde det intet/ satte Skiäggen i Wå-
dret/ och packade sig ifrån Oloffz Sudan/ men Birckebeenarne kastade
Anckar i Haubdabussan/ och vthplundrade henne alt uth med Stamnar-
na; at ther stod ingen qwar/ uthan Steen Finßon/ hwilcken på sidlyck-
ton bleff slagen med ett Trää/ at han måste falla. Birckebeenerne ehr-
öfrade många Skep/ och slogo myckct Folck ihiäl. Men Konung Ma-
gnus flydde med alt sitt Folck. Orm tog Land wid Graffdaal/ och gick
ther til Landz vp i Fieldet/ och bleff ledd aff Trenne. Birckebeenarne
söckte fast effter honom/ hwilcket når han såg/ löste han vp sin Penninga-
pung/ och släpte neder Penningar. Nogra vthaff Gästerna gingo
nämbst honom/ som vpplåckade Penningarna: J medler tijd drog Orm
undan/ och blefwe ther med åthskilde. Konung Swerre gaff them
nogra Ord/ för thenna Beställningen. Birckebeenarne bekommo 13.
Konung Magnusas Skep/ och myckct Byte/ men intet iagade the lån-
ge effter the Flycktige. Konung Magnus låt allestädes gå på Speye-
rij effter Häcklingarne. Konung Magnus drog til Staffanger/ och
hade mist 300. Man. Arckebiskopen tog wål emoot honom/ åggandes/
at the skulle draga straxt til Biörgwin igen; och föregaff/ at Swerre wo-
ro nu oberedd: Han undsatte honom och med Skep och Folck/ och drog
sielff med. Konung Magnus drog Norder til Bergen/ men Eyolff Ha-
flaßon drog på Speyerij med sin Skuta/ och the möttes alla tillijka i
ett Sund/ fingo them doch intet fast/ vthan the drogo til Konung Swer-
re/ och sade honom Tijdender/ som the hade hördt och sedt. När Bir-
kebeenerne förstodo/ at Magnus lårde snart komma igen/ woro alle mehr
tröge til at slås än forr/ förty the tycktes wara wanmecktiga/ ther til och
myckct såre och tröter. Altså bleff beslutet at draga Norder åth. Ey-
olff Haflaßon kom seent om Afftonen/ når han bar Kundskapen. Mor-
gonen effter Solen gick vp/ drog Konung Swerre vhr Byen/ med me-
stedeelen aff hans Folck/ thesliikest och Eyolff; och sågo the tå Magnu-
sas Skep Sönnan för Ramsnäås. Sönnan för Stad finge Bircke-
beenerne aldrig nogon rätt Kundskap om Magnus Män. Nordan för
Näset föll Sindre Säbiörnßon och Narfwe Guttormßon aff Konung
Swerres Folck. Ther bleff ett skarpt Slag/ och Magnus Män flyd-
de. Konung Swerre drog sina Färde Norder til Nidaros i Thrond-
heem/

heem/ och bleff ther wål antagen. Ther låt han draga vp sina Skep/ och hölt Skansen wid mackt/ som Eystein Arkiebiskop hade låtet giöra vthe på Iluwald. Swerre låt påla uth med Skantser/ wid Stön/ fast det bleff intet ferdigt then Sommaren.

CCCCXCIX.

Thenne Wåren kom Erick til Konung Swerre/ som sades wara Konung Sigurd Haralßons Son/ och hade långe warit vthan Landz. Han hade farit til Jorsala/ och til Jordan/ och summet ther öfwer med ett brinnande Lius i Handen. Hans Män sade/ at han hade sagt innan han gick vp åth ståen/ at om han woro Konung Sigurdz Son/ så skulle Gud låta Liwset komma leswandes vp vhr Wattet/ hwilcket och så hade skedt. Thene Erick hade warit besollat i Micklagård hoos Konung Mannula. Han hade och wijda warit hoos månge fornehme Män i Söderrike/ och war wål seedat. Han begärade/ at Konung Swerre wille efterlåta honom båra Järn/ sig til Fäderness. Thenna Saaken gaff Swerre Höffdingarna tilkiänna/ men the sade sig intet wilia tiäna/ vthan Konung Swerre. Andre sade: Thet woro tilbörliget/ at han bewijste sitt Fäderne/ och Swerre efterlåt honom det/ doch med sådant Wilkor/ at Konung Swerre bleffwe allena Konung/ hwar och icke han wille det/ måtte han reesa som han kom. Thenne Wilkoren annammade Erick/ och när han skulle båra Järnet/ stafwade Swerre Eeden sålunda: Ther til lägger tu Hand på Booken/ och the Helgadomar/ och thet skiuter tu til Gud/ at han låter tijn Hand så heel wara/ när hon kommer vndan Järnet/ som du äst K. Sigurd Harald Son-son/ och min Broder. Tå sade Erick: Så låte Gud mig båra min Hand heel ifrån Järnet/ som iag är K. Sigurds Son/ men icke wil iag detta Järn båra flere til Fädernis/ än mig allena/ och effter thenna Eedh bar han Järnet/ och detta gick fort. K. Swerri tog wål emoot honom/ och giorde honom til Höfwedzman öfwer sitt Hoff. Erick war een wänsäll Man/ ödmiuck/ och hölt sig wål och sitt Fölie.

D.

Konung Magnus kom til Biörgwin/ och drog ther ifrån med sin Häär til Kaupang/ hwarest/ Konung Swerre tå war med mycket Folck. Tå talades Konungarne eengång wid/ och låt tilbiuda Magnus at byta Landet; men Konung Magnus sade ther hwarcken ja eller ney till. Tå låt Konung Swerre hålla Ting i Byen/ och sade för Folcket/ hwad the hade talas wed/ hwar vthöfwer alla blefwo glade/ at ther eengång kunde stee Fred och Eenigheet. Konung Magnus rodde in på Eyren med een Skuta/ men Swerre satt på een Häst/ och woro månge Bönder och Borgare hoos honom/ som förwittne woro/ til at weeta huru

Talet

Talet lycktades. Nikulas Arnaßon talade först på Konung Magnusas Wägnar/ på sådant sätt som för hade warit talat/ och lampade alt til Förlijckning. Konung Magnusas Män hade rott vp i åen med nogra Skuter/ och Birckebeenerne lato bära öhl neder til them; altså drucko the samman vthe på brantt öör/ och talade mycket om sine Wänner/ Frånder och Mågar. Konung Swerre sade sig wara willig til at göra Förlijckning med Konung Magnus/ at Landet måtte eengång komma til Rolighet/ och tilböd honom byta Landet i lijka deelar/ at the kunde blifwa både Konungar/ såsom tilförna hade warit vthi Magnus Barfotz och Harald Gillas Söners tijd: Thesslijkest och hade Magnus then Gode meddeelt Konung Harald sin Faderbroder een Deel aff Rijket/ och at ther hade warit gemenligen twå Konungar/ och stundum flere. Wijdare sade han/ at the måtte wål hafwa the gambla Konungars Efterdöme här vthinnan. Med detta Talet höllo både Bönder och Borgare/ såyandes/ at han talade som een erlig Konung.

DI.

Tå stod Konung Mangnus vp/ och talade sackta: Thesse Konungar som i nu framdragen/ at hafwa regerat tillijka/ så hafwer theras Byte skedt på wänligit och kierligit Sätt/ men hafwer lyckas med Oeenighet. Nu hafwer iag mist så många förnehma Frånder och Wänner/ at fast iag tager emoot thenna påtwungna Förlijckningen/ så lårer oß emillan Freden intet långe stå. Swerre swarar; Thet är fuller sandt/ at fast wij hålla Freden/ så lära andra doch icke hålla honom: Doch håller än wår Olycka och Manskade skulle långer wara/ wil iag vhr Landet/ om i willen swärja mig Trochetz Eed/ at halfwa Landet skal höra mig til/ och iag sätter ther öfwer mina Män/ med Frijd och Frälse/ altså skal iag wara borte trij Wintrar/ och om iag kommer igen/ skolen i tå rymma aff Landet för oß andra trij Wintrarna/ med samma Wilkor. Konung Magnus swarar; Det Wilkor wil iag annamma/ Swerre/ at tu och tijne Birckebeenar rymma vhr Landet/ och komma aldrig igen. Jag är een wijgder och krönt Konung aff Legaten vhr Romaborg/ med heela Allmogens Samtyckie: Jag swor i min Kröning/ at iag skulle hålla all LandzLag/ och förswara med det Swerdet/ som iag i Wigslan tog/ detta Land för onda Menniskiors Girugheet och Ofrid: Jag lofwade at låta håller mit Lijff/ än bryta thenna mijn Eed. Nu må Gud råda/ huru länge iag lefwer/ men intet bryter iag mine Eedar/ för Rådhoga skull/ och icke håller byter iag något Land med tig/ Swerre: Men ther om wil iag tala/ at iag hafwer mist många Hirdmän/ 17. Landamän/ och min Fader then Adertonde/ hwarföre är det ogörligit/ at iag gifwer tig Swerre/ någon Deel i Landet/ effter iag intet weet/ om tu bör wara nogonstädes Konung/ antingen här eller annorstädz/ och

förthen

för then skuld skal iag antingen behålla heela Norrige eller och mista det alt/ tillika med Lijfwet. Tå sade Konung Swerre til honom; J/Konung Magnus/ talen om/ hwad i hafwen mist; Men intet talen j om min Skada/ iag hafwer fått/ som är mycket större än eder. Först bleff min Fader Konung Sigurd slagen til Bergen; Sedan Konung Eystein/ min Fader Broder i Wiken; straxt ther effter följde Konung Jngas Dödh. Håkan min Broder bleff til Konung tagen öfwer alt Landet/ men Erling Skacke slog honom ihiäl/ tillijka med många Låndamän/ Söder på Möre. Han lät och hängia Harald min Broder Söder i Hransnääs/ som een Kråckunge: Sigurd min Broder/ bleff halßhuggen i Bergen: Eystein min Broders Son bleff slagen på Ree. Jag meenar det må kallas een Skade/ som är obötelig. Nu mätte iag billigen säya det til eder/ som i säyen til mig/ at iag mätte intet Konung wara i Norrige/ om iag bytte med eder Rijket/ som har kostat så mycket Blod/ oansedt det är min Faders Arfwedeel; Förty thet hafwer aldrig ännu skedt i Norrige/ at then wara Konung kallat/ som intet war Konunga Son: Doch ståår mit Tilbiudande ännu som tilförende: Gå på Jlwål/ hwarest iag wil lefwerera tig et Slag/ låter thet tå gå tig som tilförna/ eller och kan stee/ nogot wärre/ hwilcket GUD låte och så skee/ at dit orättfångna Regerande må få snart een ände. Magnus swarar ther på: Jntet gå wij länger på tijn Blotwall; Mött mig häller til Siös/ med lijka många Skep/ vthan för åen. Swerre swarar: Skepen äro vpdragna/ och theñegången icke til Krijg berustade/ doch wil iag taga trij Skep/ om tu tager andra trij/ och mötoms så med the sex. Magnus swarar: Thet är bäst/ at intet förspilla mehra Folck onödigt; och är thet sandt/ at wij hafwa gemeenligen reest hastigt ifrån wårt Drabbande/ men när Slagen skulle hafwa stådt/ så hafwer tu vndstuckit tig i Klyffter och Kiffer/ eller hafwer giömt tig på andert sett. Nu om tu törß/ gack allena med tijna Wapn emoot mig; och skal tå then hafwa Landet och Konungadömet/ som Segeren tilfaller. Swerre wille icke consentera ther i/ vthan swarade: Wij hafwa sedt nog Olyckia på wåra Män/ fast wij intet slåås sielfwe/ vthan fast häller wåre Män med oß. Thet är och inthet Konungzligit/ at slåås i eenwig som Kiämpar/ hwilcke öfwer ingen annan råda: Men effter tu häller wil slåås med mig än flere/ så tag tig een Häst/ och iag then andra/ och skola wij så rijda Thurnreid: Förty thet hörer förnähma Män til.

Jw mehr the talade/ jw mehr bleff Krigzfolcket affwugt/ och alle Magnus Män gingo til Skepz/ och rodde vthur åen. K. Swerre lät jaga effter them/ men Häcklingarna drogo undan. Ther föll Karl Kiötlär/ tillijka med många andra. Sedan drog Magnus til Biörgwin/ och bleff ther öfwer Winteren. Thenna Sommaren hade Konung

Magnus taget alla Landzens Vthskylder millan Stad och Throndheems Mynne: Men Swerre hade intet annat/ än hwad han fick innan vhr Throndheem.

DII.

När Konung Swerre sporde/ at Konung Magnus war dragen Söder öfwer Stade/ drog han till Vpland/ och satte igen i Throndheem Erick sin Broder och een annan Höffding/ som heet Kol Jsackßon/ med mycket Folck/ at ackta Skepen. Ther lät han dräpa Ansur Jon Wagadrumbßon/ och Ewind Dira Jonßon/ tillijka med många andra. Sedan foor han vp til Osloo/ och satte sine Män i Syslor i Wijken/ men Häcklingarna rymbde sin kooß til Konung Magnus/ såyandes honom om Swerres Reesa.

DIII.

Konung Magnus skickade Orm med een deel aff sin Häär/ öster i Wijken/ emoot Konung Swerre/ men sielff drog han med otta Skep Norder til Throndheem/ wid Märtens-mässe tijd. Erick och Jsack hade Kundskap om hans Reesa/ och wackte hwar Natt vthe på Gildaskala/ blefwe doch honom icke för warse/ än han seglade inn för Digra Mula. Tå läto the giöra twenne Fylckingar; Erick styrde then eena/ och Kol then andra/ och Borgorskapet stod på Bryggorna. Magnus lade in för Holmen/ hwarest han låg länge om Dagen/ men the andre stozo vthe på Eyren/ och maante them at stiiga i Land/ men ingen vthaff Magnus Män swarade them/ förty Höffdingarna höllo Taal sig emellan. Wid thenna Tijden had Hagbard Myntare Bröllop i Byen/ och bödh Konung Magnus på spott/ tillijka med alt sitt Fölie til Bröllopet. Effter Middag lade Konungen in i Åen/ med 4. sina störste Skep/ emoot Erick/ hwarest bleff ett hårdt och kort Moottagande/ förty Magnus lät skiuta een Brygga vp vnder theras Fötter/ men Birckebeenarne slogo tilbakars. Altså Landstego Häcklingarne/ och Birckebeenarne togo emoot them/ at ther bleff ett stoort Manfall på båda sijdor. Ledungz Folcket bleff ledze wid at fäckta/ och drog vp i Byen/ hwilcket när Birckebeenerne sågo/ goswo the och så Flycken/ men Häcklingarna fölgde them manligen/ så at många föllo vthaff Birckebeenarna.

The som vthe wid Eyren lågo/ lupo i Siön/ och Birckebeenerne emoot them/ at ther bleff och så ett hårdt Slag. Tå sade een aff Folcket/ nu äre Häcklingarna komna vp i Åen. Kol swarar; Tå är oß rådeligast at fly. Jcke är tu Birckebeen/ om tu flyer så gierna.

Kol

Kol swarar; Dijt äre the Dieflarna komna/ och högg till honom/ och så hwar til annan. När Erick flydde/ drogo sombliga Häcklingarna vth på Eyren/ och Kol bleff slagen/ tilliika med mycket aff hans Följe/ och the som efterstodo/ flydde. Erick flydde vth öfwer Gularås/ och sombliga hijt/ the andra dijt.

Tå skedde och det/ som aldrig tilförne hade skedt/ at Folcket bleff draget vhr Kris Kyrckia/och dräpit. Een Man/ wid nampn Ewind Skarp/ een gammal god Kriigzman och Birckebeen/thenna bleff dragen vhr Kyrckian / och dräpen vthe på Eyren. Gudlaug Wala bleff tiltrugat/ at vppenbara hwar Konungens Egodeelar woro/ eller och/ hwar Wermund/ Konung Swerres Son hölt til/ hwilcken Gudlaug hade tilförna vpfostrat: Men han bekände ingen thera deelen. Altså bleff han dräpen / tillijka med alla the Birckebeenar/ som blefwo fast tagna. Konung Magnus tog Oloffz Suden och trettio trij Swerres LandSkep/ hafwandes sombliga bort med sig/ och sombliga brände han. Magnus styrde Marie Suden / och drog med största Hast vhr Byen / förty han sporde / at Erick Konungens Son församblade een stoor Bondehäär i Gulardaal. Han låt och så taga mycken Boskap från Asla och Thosta på Vstum. Thesllikest och ifrån Helga på Rilda / sammanledes och så ifrån Erick och Arna på Esiti/ och giorde alt Ondt i Throndheem. Eindridi Korsi/Jon Kutissus Son/låg qwar med ett Skep i Orcknar-Oß. J then Dagen kom Bard Guttormßon/med 30. Man Sunnan vhr Hefni/ och bleff warse/hwar ett Långskep log/och wiste/at thet skulle wara aff Hecklingarna/men dristade sig intet til them. Han sende Bod om Natten til Cessetia/Konungens Dotter/ och fråzade efter Tijdender. Hon sade them mycket hemligt/ thet och Hecklingar lågo ther. Bardz Män wille läggia til them/men han wille thet intet. Om Dagen efter foro the bort til Konungen. Bard drog in til Kaupang/och bleff ther. Birckebeenar kommo ther til honom: Helgi Thorfinßon/ Ottar Knärra/ Evolff Aslaßon. Eyrick/ Konungens Son foor öster i Wijken/ til Konung Swerri/och sade honom om sin Reesa. Konung Magnus foor Söder til Biorgwin/ tå war hoos honom Haller Skald/ Snorra Son/ hwilcken tå yrckte ett paar Wijsor.

DIII.

Konung Magnus lät giöra et Gästebod i Biörgwin/ ställandes sina Hirdmän i then stoora Hirdstugan / och Gästerna i Sunäffu Stuga. Gästerna förnummo at Hirdmännerna plägades med Miöd/och the med Öhl/ hwar vthöfwer the bewäpnade sig/ anföllo Konungen och slogo ihiäl hans Träl/ som til them gick vthi

 Försu-

Förstugan: Och om icke Konungens och Ländamännernas Huußkarlar hade kommet/ hade the brutet vp Dören/ och öfwerfallet Konungen. Om Morgonen låt Konungen taga them fatt/ som Orsaken hade warit til Vproret/ och låt hugga Fötterna aff sombliga/ andra låt han Handhugga/ och några så dräpa.

DIV.

När Erick Konungens Son kom öster til Konung Swerre/ bådo the honom draga til Throndheem/ effter Throndernas Begäran/ ther han hade lofwat wara theras Förswarsman. När Magnus reeste vhr Throndheem/ hade han lofwat wedergälla Thronderna een annan gång/ bätter sin Sweeck och Bedrägerij emoot honom och Erling Jarl/ och hans Fader. Swerre straffade them högeligen för thet/ huru the hade burit sig åth/ och sade sig nåpligen willa troo Throndheemsboarna/ fast the lofwade honom Vndsättning med Skep; Dooch lijckwäl drog han til Throndheem straxt effter Julen.

DV.

Konung Magnus drog wid Kindermesse-tijden til Throndheem/ med 200. Man/ och kom på them oförwarandes. Han hade stält sitt Folck i trenne Hopar: Een deel landstego wid Berget/ andra wid Eyren/ och then trijdie drog ån vp åth/ alt in i Byen. Twenne Skutor lade till öfwer wid Backan/ och lupo så vp öfwer Erlendz-Hög/ och in i Byen. Birckebeenerna woro i Badstugor/ och alle oberedde. Bård Guttormßon bleff them först warse/ och låp med sitt Fölie vp öfwer Byen. Ottar Knarra och Helgi Thorfinßon lupå på sina Skutor/ Eyolff Aslaßon lup vhr Badstugen med sina Kläder i Fampnen/ neder på een Skuta/ och drog från Bryggian/ och hwar tog tå sådant Gewär/ som han kunde nå. När the skulle stiga i Land wid Erlendz-hög/ wille Skepet intet gå fram/ och meente sombliga/ at thet woro komna på them Häärfiättrar/ och at the skulle waro feege: Men Anckarne hade hängt vthan Bord/ och togo emoot Grunden/ at the måste hugga Strängen/ och kommo så til Landz. Tå lupo Häcklingarna/ som hade tagit Land wid Backen/ emoot Ottar och Eyolff/ men the kunde intet vthrätta/ vthan Birckebeenerna fingo Vndsättning/ at the blefwo 15. tilsamman. Bergthor wille taga emoot/ men Eyolff affrådde det/ såyandes/ the lärde anfallas aff flere/ och icke få Vndsättning: Altså drogo Birckebeenerna undan vp i Gulardal/ hwar hän och the alle Flyktige kommo/ at the blefwo een stoor Hoop/ och drogo så til Fjäldz. När the kommo i Hardkin/ mötte Konung Swerre them ther/ och gåfwo honom Kundskap om theras och theras Stallbröders Reesa. The som hade följt Konungen östan ifrån/ låto illa öfwer thenna Reesan. Om

Dagen

Dagen effter/ när the drogo neder til Vpdal/ hade the alla Häster/ som östan ifrån kommo med Konungen/och ingen wille vndsättia them/som Nordan ifrån kommo/ vthan Bard Guttormßon/ och alle hans Män måste gåå. Biarne Kalffßon war med honom/ och qwad här een Wijsa. Konung Swerre drog neder i Orkadal til een By/och slog ther ihiäl Sigurd och Håkan/ Konung Magnusas Syslomän/ tillijka med alt theras Fölie/så när som een/wid nampn Ottar Gase/ hwilcken slap uth genom Wäggen/ och Swerre jagade sielff/tillijka med fyra andra på Hästar/ effter honom/ men han kom vtht ett Kiär/och drog så öfwer Orkaroß til Steen/ och ther ifrån öfwer Gulards.

DVI.

Konung Magnus låt dråpa så mänge/ som han hinte/ och skonte ingen: Låt och skicka Bod til Orkadal/at han wille dijt komma/ och hålla Ting/ men Gulardals-boarna stämbde han til sig/ och wille hålla Ting med them i Byen. Magnus drog til Orkadal/ och Bönderne/ the som stämbde woro/ kommo til Tinget/och Konungen stod vp/ och talade sålunda: Nu är trij Wintrar/ sedan wij wore alle på et Ting/ och i göfwen mig nogra Vthskylder: Nu wil iag/at i göra trenne Ledungar med heelā Allmenningen; Ther skola och följa alla the Vthskulder/ som Konungen bör hafwa/ tillijka med Landskylderna och Saakörarna/som i tillförna hafwa gifwet åth wåra Fiender/ hwarföre j skolen hafwa Gudz och min Wrede. Sedan talade han så hårdt med Wrede och Bannande/och Bönderne tänckte/han skulle wilia dråpa them. Een Man/ wid Nampn Hrol/ swarade Konungen/ och tog Frijd för Bönderna; begiärade och så/ at han wille hafwa något Tolamod med Vthlagarna/ och han gaff them half Månadz Dag/ och innan then tijden/ skole the hafwa Penningarna i Staden: Ther med lofwade han Bönderna Grud/ om Penningarna blefwe vthlagda. Ledungen bleff Konungen tilldömbd. Tå foro Syslomännerna/som förr woro nämbda/vp til Griotar/men Konungen in til Byen; Om Fredagen effter Ottesången/ kom ingen Bonde til Tinget/ vthan the sågo nogra Män komma vthan för Steenberg/ med nogra Wede Laß. Konung Magnus låg til Herberges i Erick Arnaßons Gård.

DVII.

Wid thenna tijden kom Ottar Gase/ som för war omtalt/till Byen/och foor nogot hastigt: Han drog in i Erickz Gård/ til Konungens Hirdmän/ hwilcke honom frågade om Birckebeenerne/ men han gaff them intet Swar/ vthan drog til Konungen i Kriskyrckia. Lijtenstund ther effter/kom Konungen löpandes/och sade; Alla skola taga sine Wapn/och draga til Stepz/ty Birckebeenerne woro för handen: Hwilcket

cket bleff efferkommet/och the lade vth til Holmen/ men hwarcken Birckebeenerne eller Guldolarna kommo/ och tycktes thet wara vnderligit/ at man tänckte honom hafwa luget/ som Kundskapen bar. Många begärde Loff til at Draga til Byen/ föregifwandes / the hade ther qwar lembnat Wapn/ Kläder/ Hustrur och Barn/ och sombliga wille gåå effter öhl. Konungen affradde them / men the drogo lijkawist. Konung Swerre låg vppe i åsen/ och såg hwad föreföll. Om Lögerdagen wille Folcket draga i Staden/ men Konungen bad them bijda/ til Borgarene gingo i Badstuga hwilcket the intet acktade / vthan drogo til Byen i mycket Rägn. Tå kommo Birckebeenarne / och drapo Einar/ Konung Magnus Styreman / tillijka med många andra. Sombliga kommo vndan på Båtar: Altså drog Konung Magnus med heela sin Häär til Biörgwin: Tå tycktes man see huru willig Konung Magnus och hans Män woro at gå i Strijd moot Konung Swerre / effter the flydde vhr Byen föruthan nogot Slag/ när the Män fingo Kundskap om Birckebeenerne. Konung Magnus hade 800. Man/ theslijkes och Skantsen inne; Men Swerre icke mehr än halff-fierde. Wid thenna tijden hade Konung Magnus heela Skepsflotan/ theslijkest och alt Landet Sönnan för Throndheem. Birckebeenarne höllo een Hoop med Folck i Wijken och på Vpland/ och giorde så hwar andra/ Häcklingar och Birckebeenar/ altijd någon Affbräck; Hwar om mycket woro til tala; Men man skrifwer häller ther om/ som Konungarna woro sielfwe til städes. Om Wåren låt Konung Swerre påla vth med Siön/ wid Gildaskalan/ alt vp til Eyren/ och vp med åen in til Bryggian. Han låt sättia Walslünger vthe på Brandta Eyer/ och giöra ett Kastell wid Broen.

DVIII.

Om Wåren drog Konung Magnus vhr Biörgwin/ hafwandes med sig een stoor Häär/ och allaLändamän / hwar med han drog til Throndheem/ och lade til wid Holmen/ men Swerre war i Byen. Tå foor Konungen vth öfwer Throndheem/ och begärade Ledung/ och drog sedan til Byen: Then första Natten lag han wid Depil / innan för Hladhammar. Om Morgonen war så mycken Dimba öfwer Siön/ at man näpligen såg mellan Skepzstammarna: Tå rodde Konung Magnus in til Holmen. Konung Swerre hörde/ men såg doch intet theras röande / och meente the skulle wilia lägga til Slagz/ hwarföre låt han blåsa Folcket vth på Eyren; men Konung Magnus låg wid Holmen öfwer Natten. Om Morgonen gingo the vppå Jluwal med största deelen af Hääâren/ alt in til Borgen/ och Birckebeenerne kommo emoot them. Konung Magnus meente sig wilia förtaga Farten och Förslen til Staden/ både til Landz och Watn/ och brände Broen/ som

war

war öfwer åen Nid. Konung Swerre drog vth til Bergen med sitt Folck/ och låt sättia sina Tield-boder/ tillijka med 2. Stugor hoos Borgen/ och sato så stilla på bada sijdor een tiid bort åth. Konung Magnus Män woro måstendeelen på sina Skep om Nätterna/ och stoort tahl wackte på Landet/ hafwandes ther stoora Eelar på Wallen/ hwilcket Birckebeenerne togo i ackt/ aldenstund Natten war mörck. Eengång bewäpnade Birckebeenerne sig/ gingo vth vhr Skantsen/ och anföllo Häcklingarna/ at the intet wiste förr aff/ än Pillarne hwinade them öfwer Hufwudet/ och sedan blefwo the stuckna med Spiut/ thernäst huggna och dräpna effter handen/ at then Natten föll mycket Folck/ och alle kommo til Flyckten. När the som på Skepen woro/ hörde Lurarna/ wille the vndsättia sina Män: Men effter som mörckt war/ och the Flycktige lupo them emoot. Häcklingarna anföllo them/ och så måste the alla sampteligen gifwa Flyckten/ at sombliga föllo/ andra lupo i Siön/ och nogra kommo til Skepen. Konung Swerre drog til bakars med ett stoort Byte/ aff Wapn/ Kläder/ Silfwer och Gull. Om Morgonen när liust bleff/ sågo Birckebeenerne/ at Häcklingarna lågo tiockt vthe på Wallen/ och bleckte sina Sijdor. Nogra Nätter ther effter drog Konung Magnus til Biörgwin/ och war detta honom een skadelig Reesa. Konung Swerre war tå i Kaupang i Throndheem.

DIX.

Thenne Wintren låt Konung Swerri göra een Skans vthe på Steenberget/ hwarest han war heela Wåren/ tillijka med een deel aff Hääten. Han låt och giöra ett Skep i Throndheem/ hwars maka tå intet war i Landet/ til sin Starckheet/ ther i woro 32. Rum/ och bleff kallat Marie Suden. Eengån hölt han Ting med heela Meenigheeten/ och sade til them: För thet stoora Arbete och Omack som wi/ Borgare och Bönder hafwa hafft til een tijd/ år här een Hunger och dyr-tijd i Landet/ sedan iag miste min Skep/ och kan det intet annars wara/ ther så mycket Folck skall födas i een lijten Fiord: Nu äre här inga Örleg Skep/ men om iag wiste/ at wij Birckebeenar kunde bekomma här nogra Skep/ skulle wij vthan twifwel förszökia ännu med Häcklingarna; Effter nu mine Män blifwa ledse at liggia här länger stilla/ så seer iag ingen annan Vthwäg/ än draga til Vpland/ och ther ifrån til Wärmeland och Gautland. Han lycktade så sitt Taal/ at han befalte alla göra sig färdiga til thenna Reesan. J then efterkommande Weckan blefwo skodde 20. Håstar/ och hwar Dag effter annan tilredde man sig. Thesse Tijdender förde Kiöpmännerna til Biörgwin/ hwarest tå war mycket Folck sammankommet/ som ärnades aff Konung Magnus ochLändamännerna/ til at reesa Norr åth til Swerri/ hwilcken Reesa doch vpsköts/ för thessa Tijdender skull. Effter Julen drog Konung Swerri med

med nogra Skutor/ och ärnade komma oförwarandes på Konung Magnus i Biörgwin/ men han fick Mootwäder på Möre: Måste altså draga tilbakars til Throndheem/ alldenstund han wiste/ at Kundskap war kommen til Biörgwin om hans Reesa.

DX.

Konung Swerri hade een Sysloman på Halogaland/ wid namn Thorgils/ hwilcken wan war draga til Finland/ at kiöpa Gråwärck. Wid thenna tijden bodde Widkund Erlingßon i Biacköö/ och war tå 18. åhr gamal/ til honom skickade Konung Magnus bod/ at han skulle komma til sig/ och taga Ländzmans Nampn/ effter som han war ther til boren. Widkund drog om Wintren på Speyerij/ om Birckebeenarnas Reesa/ och råkade Thorgils i Ögurs Fiord/ når han kom ifrån Finland med mycket Godz/ slog honom ihiål/ tillijka med 12. andro. Om Wåren effter/ drog han med sitt Skep een stoor Tuttugsessa/ som kallades Gilbringa/ hwilcken Eystein Arkebiskop hade ägt/ tillijka med twå sina Systrar/ och Jon Drumb sin Moderbroder/ Norder åth. Konung Swerre skickade Bard Gutormßon och Jfwar Seka med 8. Skutor emoot honom; och the funnos wid Stegarberg/ hwarest Widkund bleff ihiålslagen/ med så när alt sitt Fölie/ och Birckebeenerne togo Gillbringan/ och förde henne til Konung Swerre: Han tackade them myket för sin giorde Reesa.

DXI.

Om Wåren effter Påska hölt Konung Swerre Ting med sina Mån/ föredragandes them sine åthskillige Förslag/ både/ at han wille reesa til Wijken/ eller och Gautland/ theslijkest och til Orknöö. Alt detta fick K. Magnus weeta/ och satt i Bergen med een stoor Häär. Konung Swerre drog med 20 Skutor vthför Oydanås/ och hade föregifwet/ at han wille reesa til Halogaland: Ther fick han Mootweder/ och steeg til Landz/ hållandes Taal med Folcket/ och sade: Det Ryktet som iag hafwer låtet vthgåå om min Reesa/ til Halogaland eller Gautland/ hafwer ingen Meening warit med/ förty det är swårt göra een beswärlig Reesa för intet/ aldenstund Häcklingarna trångta oß så mycket. Nu seer iag det wara behändigare/ at segla för Wind Söder åth; ty then winnar som wogar. Alla sade/ detta woro det båsta Rådet. Han seglade så Söder för Stad/ och hölt ther åter Taal med them och sade; Wår Reesa hafwer wål gådt för sig här til/ men nu wil iag draga til Wijken och Biörgwin/ och see hwad wij winna. Birckebeenarne woro alla willige/ at draga til Bergen; förty the tyckte godt häcktas i hopa med Häcklingarne. Konungen skickade nogra Skuter in i Vlfwersund/ hwarest the togo trij Skutor ifrån Häcklingarna/

garna/ och bekommo Kundskap. Sedan brändes Witar (Bål) öfwer ält. Een på Haö/ en ännan på Jenring/ och så alt in til Byen. Speyärena komme til Konung Swerre/ och sade/ at alt Folcket soff i Byen/ och at alla Skepen fluto tialdade för Bryggan. Konungen skickade twå Skutor för vth/ hwilcke woro tagna ifrån Häcklingarna/ och lät binda Sköldarna på stamnarna/ som Häcklingarna igen kände/ och the meente det wära sitt Folck/ och wiste intet förr/ at thet war Ofrid/ än Skutorna komo in i Sundet. Birckebeenerna skuto strax mz Steen och Skutwapn/ men Häcklingarna flydde til Landz/ och blefwo både sargade och dräpne. Birckebeenerna togo Skutorna/ med alt hwad ther på war/ och bidde så efter Konung Swerre. Sedan skickade han the sammma Skutorna för vth/ at taga Witan på Haön. Birckebeenerne woro alt förhastiga/ och rodde fortare effter/ än Konungen wille/ at wita Karlen/ (han som ackta de witan/) bleff them warse/ och sköt Eld i honom/ doch sågz han intet ifrån then närmsta; Men Birckebeenerna togo Gubben/ och bröto Witan ned. Konungen rodde in wid Landet i Fieldskuggan/ och när han kom til Häldhälla/ hölt han Taal med sina Män/ och sade: ännu är intet förspilt wårt Anslag/ och skola wij nu låta löpa Söder förbij. Alla woro willigare lägga strart til Byen. Konungen wille thet intet/ vthan sade/ Thet wara liickt/ at Häcklingarna giorde sin Konung liitet Bijstånd/ om the wacknade/ såsom aff Dröm i Dryckenskap: Honom tycktes thet och wara lijkt/ at the blifwa nogot rädde/ när the begynte dundra för theras Döör. Wii skola så stalla oß/ sade han/ at Erick min Broder skall roo vnder Berget/ tillijka med 10. stoora Skutor/ Gå ther til Landz/ och båra Häärmercke/ vthan åth Kristi Kyrckegård/ och så fram i Konungz Gården/ men jag skal roo fram för Holmen til Bryggorna och Skepen/ hwarest wij skola Landstiga/ sombliga innan för Sandbroo/ och sombliga ofwan för Micklagard/ och så alt in til Mariae Kyrckia/ men the andre til Peters Kyrckia inn på Strätet/ hwarest i Luren skal blåsas.

DXII.

Nu roor Swerre i största Hastigheet til Bryggorna/ hugger Strångarna/ och skiuter Skepet vth på Fiorden/ förty ther war ingen Wacken. Birckebeenerna lupo på Bryggorna/ ropade Häärrop/ sprungo vp i Byen/ höggo neder alla Häcklingar för Hand; Men een stoor deel flydde hwart the kunde. När Swerre kom vp i Mariae Kyrckia/ war Jon Halkielßon ther/ och begärde Grud/ then han och fick/ tillijka med twå hans Söner/ Ragnwald och Halkield. Konungen gick vth på Strätet/ andre gingo neder på Bryggorna/ och höggo alla Skep löösa/ både Köpmans Skep och Lang Skep så/ at Fiorden bleff

bleff full aff Skep. Vlff med sitt Fölie gick fram effter Strätet/ högg nederalla som honom möttec/ at ther bleff ingen Mootwarn. När Erick steg i Land wid Holmen/ hörde han Häärroop i Byen/ och meente thet wara Häcklingarna/ förty han wiste at Konung Magnus hade så mycket Folck/ at them war omöyeliget slås med honom/ om han hade warit beredd: Lijckwist löper han dristigt vp i Krist Kyrckiegård/ och ropade Häärrop.

DXIII.

Konung Magnus soff i Sahlen/ och hade gådt vth i Swalen/ och hördt när försia gången ropandes i Byen. Han lup swalen fram ath til Postula Kyrckia; hwarest han hörde det andra Ropet vthi Krist Kyrckegården. Tå sprang han neder vr Swalen i Kyrckegården/ hwarest doch mycket högt war: Sedan lup han i Biskopz Gården/ Kopten och Niculas Kyrckia förbij/ alt til Oloffs Kyrckia/ hwarest hans Folck kom til honom. Birckebeenarna ransakade intet Byen/ förty the skyndade sig måst til Konungz Gården. När Swerres Mercke gick in i Gården/ kom et annat emoot honom/ och the skuto hwar til andra/ at the så när hade slages/ innan the kiände at thet war Erick/ Konungens Son. Tå gingo the alla neder til Sahlen/ och anföllo honom/ men Konung Magnusas Folck wärgde sig wäl med Wapn och Vgnsteenar/ at ther bleff ett långt Slag: Ther föllo och många tappra Hieltar.

När the fingo weeta/ at Konung Magnus war inthet ther/ skente Swerre Folcket. Eystein Arkebiskop foor i sitt Skep öfwer wid Warsbrygga/ och skickade sitt Folck vppå Jons Wall/ ärnandes at vndsättia Konung Magnus: Ther kommo Birckebeenerne emoot them/ och drapo trettijo Män: Men wräckte the andra såra tilbakars. Ther föllo Arckebiskopens Fränder/ Oloff then Långe/ och Gudbrand Thorbergßon; Men vppe i Saalen föll Halckward Marrardrap/ och Paal Erickßon vhr Vpdall.

DXIV.

När Konung Magnus war kommen vp öfwer Nunnasäter/ wille han wända tillbakars/ men thet bleff honom affrådt/ allthenstund meredeelen aff hans Folck war vthan Gewär och Kläder/ som the hade vpstått aff sin Nattsäng: Han hade och sielff hwarcken Lur eller Mercke: Och förthenskul drog han Söder til Strindar Fiord/ och så til Hardanger/ hwarest han skaffade sig nogra Skutor och Fergor/ och drog så Söder vth med Landet. Sombliga aff hans Folck drog vp til Alreckstad/ och så Norder öfwer Fiellet/ til Ostrar Fiord/ hwar ifrån the drogo til Vors/ och så Landwägen til Sogn/ ther ifrån til Walldres/ och öster i Wiken.

Ko-

DXV.

Konung Swerre tog i Bergen alla Magnusas Skep/ tillika med alla hans dyrbaraste Håfwor/ (then Konungsliga Skatten/) theslikest och Kronan/ Gullwönden (Sceptrum Regale,) med hwilcken Konung Magnus bleff wigd/ hela hans Konungzliga Skrud/ och theßföruthan Penningar/ och mycket Byte. Eystein Arckebiskop hade wärit 3. åhr i Engeland/ och war kommen ther ifrån thenna Sommaren/ och nu förliickte han sig med Konung Swerre/ och foor til sin Stool. När Jon Halkielßon och hans Söner kommo til Konung Swerre/ befalte han them draga ifrån sig/ hwart the wille med Friid/ antingen Norder til sina Gårdar/ eller och til Konung Magnus. The tilbödo sig wara hoos Konungen/ men han wägrade them thet/ althenstund the hade twå gånger tilförna sworet honom Eedar/ och hållet ingen. Lijckwist sworo the honom ånnu then tridie. Litten stund ther effter/ drogo the bort til Konung Magnus.

DXVI.

Konung Swerri sporde hwar Konung Magnus war/ och drog effter honom/ men theras Sammankomst skedde intet thenne gången/ och Swerre drog tilbakars til Biörgwin. Magnus drog nu then andra gången Landflycktig för Swerri/ til Danmarck/ til Konung Waldimar. Sedan satte Swerri Sysloman i Landet på Rogaland och Haurdaland/ och i Sogn satte han Iwar Dapa/ men Bönderne dräpte them; hwar til största Orsaaken war Arnthor och Hwali; Isaak Thorgilßon/ och the Bröderna/ Gautr och Karl Hufwut/ Prestens Algeris Söner. Sedan drog han om Hösten til Throndheem. Tå bleff Mariae Suden ferdig. Detta Skep war giordt ofwan för Byen/ och kunde intet skiutas i Siön/ som man meente/ med mindre än Gårdarna i Staden skulle brystas/ hwarföre bleff sagt/ at Swerre gierde Borgarena orätt/ och många spådde illa om Skepet. När Skepet sköts vth/ lagade Swerri så/ at intet behöfdes brytas.

DXVII.

Om Winteren När Konung Swerri war Suder på Möre/ blefwo satta 9. Bräden på hwar siida i Skepet/ men när han kom heem/ lät han hugga thet sönder/ och öcka 12. Alnar til Kiölen/ och bleff hon mycket skarfwat/ så at Skepet foor illa/ när det bleff skutet i Siön. När thet war kommet i Watnet/ stod Konungen i Skepet/ och sade; GUD see Loff/ then Heliga Maria/ och then Heliae Konung Olof/ at thetta Skep kom heelt i Siön/ och bleff ingen til skada/ som många gissade. Nu troor iag/ at ingen skal hafwa sedt långre Skep/ och är det godt Förswar emoot Fienderna/ om thet elliest hafwer Lycka. Nu wil

iag/thet skalhafwa Tröst aff then Heliga Maria/ och kalla det Mariae Suden/ påthet at then Heliga Möö skal wara thes Förswar; och til större Bekrässtande/wil iag gifwa til Mariae Gudztienst Måssekläder/ som tiänlige kunna wara til een Erckebiskop/ fast han bär them intet/ och iag weet hon anseer thessa Begåffningar/ och anseer både Skepet/ och the som ther på äre.

DXVIII.

Konung Swerre lät inskiära/ både framman och back til på Skepet Heligdomar. Han lät gifwa Måsse Hake til Mariae Kyrckia/ och til thet Helige Klöstret een Kantara-Kappa/ och andra Måssekläder til Backaklöster. Mariae Suden war intet så wacker på Stamnarna som mit på. Konungen lät straxt giöra henne ferdig/ ther som hon war bräckt. Han lät och bygga många andra Långskep/ och förbättra somblige mycket wäl. Tå bleff Hialpen giordt/ som Hrolff Rympel hade med 27. Rum i. Tå bleff och så giord Widsiain/ som Oloff aff Lauffnås hade/ och war och så nästan så lång.

DXIX.

Om wåren effter Påska/ drog Konung Swerre ifrån Kaupang med 23. stoore Skep; Tå woro med honom Erick hans Bröder/ Ulff Fly/ Bard Guttormßon/ Ifwalke Selie/ Hafward Jarlßon/ och mycket annat Folck. Han hade tå och Mariae Suden/ på hwilcken skårade blefwo 280 Män. Konungen lät båra fyra Kijstor vth på Skepet/ och hwarthera bleff buren aff fyra Karlar/ och tycktes man grant weeta/ hwad i them war. Erick hade Oskmöyna/ hwicket war 25. Alnar langt. När han kom i Steenawa/ talade han med sina Män/ och bad them wara spacka och fridsamma/ och låta alla komma til sig/ höga och låga/ fast the tycktes wara litet wärda/om the elliest kunde båra nogon Kundskap/ han sade och sig ännu intet hafwa hört aff Konung Magnus. Ther ifrån seglade han til Stad/ och in i Ulfwar Sund/ hwarest han lät slå Söm i Skepet/ hwilcka legat hade i Kijsterna. Therifrån drog han Söder til Sognle/ och sade sig willia reesa in i Sogn/ at begära Betallning för sina Män/ som Synerna hade aff Dåga tagit. Trij Skep aff sin Häär efterlät han at draga til Biörgwin/ hwilcka dijt reeste på sina egna Wägnar.

DXX.

Sedan lade han in i Sogn med 20. Skep/ och giorde til Bönderna Bod/at komma til sig. The kommo til Hwamsöö/ och lofwade Konungen Penningar/ men han pålade them/ at vthgifwa 12. Marck Gull/ innan trij Nätter. Bönderne drogo heem/ och talades wid/ och

brukade

brukade then Tijden som Konungen hade gifwet them/ at the förde alla sina Egodeelar til Fiälls och Skogz. När Konungen detta förnam/ seglade han Fiorden in åth/ skickandes ifrån sig Vlff aff Laufsnäs/ och Tholff Rympel med 6. Skutor/ in til löfa Kaupang/ och bad them ella ther stugorna/ och taga för sin ArbetzLön hwad ther kunde finnas. The drogo til Staden/ satte Eeld på honom/ och togo alt hwad the fingo/ men ingen Man funno the. Swerre drog tå in i then Nordre Fiorden med 14. Skep/ och lade sig wid Socknardaal/ ther låt han Folcket beswäpna sig/ och gåå til Landz. Nogra satte han qwarre til at ackta Skepen/ men the andra bad han gåå warliga hoos Skogar och andra Löngångar/ at the intet fingo Skade aff Skott eller annat sådant: Han bad them och ingen dräpa/ vthan the som them anföllo; men alt Fåå skulle the taga. Wijdare sade han/ om Bönderna sky oß/ och wilia intet förlijkas/ så skola wij så hädan draga/ at wij skola skaffa Bönderna Eldar til at baka wid/ och Smederna Kohl/ at ther skal ingen Hydda stå qwar/ men doch skola the achta alla Kyrckior för Eeld och Skade. Sedan bad han them draga Manhafftigt fram/ althenstund the hade Loff. Tå satte han vp Märcket/ och heela Allmogen effterfölgde honom. Konungen såg sig tilbakars/ och bad them intet låta Skepen wara allena/ at theras Owänner intet skola få fatt på them/ men Folcket war så hastigt/ at the låtos/ som the hörde thet intet. Tå gick han sielff til Skepen/ och låt lägga them vth för Anckar. Birckebeenerne gingo vp/ och blefwo intet warse nogon Menniska/ icke häller nogon Booßmala/ och alla Huus woro öde. Om Torsdags natten fingo the fast een Man/ som sade/ at alt Folck och Fåå woro undan rymbt til Fiäls. Om Fredagen drogo the neder åth/ och stucko Eeld på then öfwersta Byen/ hwilcket när the sågo/ som längre ned woro/ giorde the slijckt thet samma/ och så hwar effter annan. Winden war fogelig/ och Röken war öfwermåttan mycken/ at Dalen war full. Sidst brände the Stedro/ och blefwo ther mycket länge/ förty Elden wille ligga åt Kyrckian/ men the förswarade henne med wåta Segl. Sedan drogo the til Skepz. Ther brunno 100. Bonde-byar. Sedan lade the öfwer til Hugastrand i åen Funråti.

DXXI.

Konung Magnus hade warit i Danmarck öfwer Winteren/ men om Wåren drog han til Wijken. Aßbiörn Jonßon kom fierde Dag Påska til Konungahälle/ och säyer at Konung Magnus är wäntandes til Byen/ och beder alla taga wäl emoot honom/ förty han wil göra sig Wän med alla them/ som honom wilia giöra åhra/ och at han hafwer fått Styrckia hoos Dana Konung: Han säyer och/ at Konungen will gifwa Höffdingarna stoora åhroskiäncker/ om the wilia

 styrckia

styrckia hans Rijke / at thet kunde förökas / och sedan wil han gifwa them goda Förlåningar. Thetta Talet bleff wäl antaget både aff Bönder och Borgare.

DXXII.

Drottens Dagen efter Påska / kom Konung Magnus til Byen med 24. Skep / och han bleff antagen med Processio. Han gick i Byen / och drack i een Hustrus Gård / som heet Ragnhild. Ther drögde han nogon tijd bort åth / och woro tå med honom många förnehme och Låndamän : Orm / Konungens Broder / Munan Gautsson / Haltiel Jonson / Aßbiörn Jonßon / Harald / Konung Ingas Son / och många andra rika Män. Konungen hölt offta Huußting / och talade snält / at thet allom behagade wäl. När han hade warit ther i trij Wicker / drog han til Tunsberg / hwarest han bleff och så wäl emoot tagen. Ther hölt han Huußting / och sade ; Them wara nogsampt bekandt / hwad Beswär han hafwer ledet i Rijket / med begäran / at the wille vndsätta honom med Folck / och löfwade / at han skulle aldrig mehr sådant begära : Förty han sade sig weeta / thet wara beswärliget / roo så många gånger i Ledung / och få mycken Skada : Men efter iag / sade han / är smord och krönt til detta Rijcket / so törs iag intet bryta mina Eedar / at iag icke star efter detta Rijket med Vdd och ägg / så länge iag lefwer / och Landzfolcket will följa mig / oansedt iag kunde taga Förläning aff Waldemar min Frände. Detta Talet behagade alla wäl / och lofwade at följa honom / förty bätter woro döö med een rätt Konung / än tiäna een Präst / som med ingen Rätt woro kommen till Rijket. Tunsbergs Borgare finge honom et wäl uthrustat Långskep. Ther drögde han i 14. Dagar / och drog til Wijcken : Hans Folck war mycket lustigt och tappert / men sielf war han bedröfwat. I Karmesund lågo the i twå Nätter / och funno wiß Kundskap om Konung Swerres Reesa. Han skickade Eylif Orra Clementßon til Biörgwin / och han kom tilbakars / och sade at Birckebeenerne woro i Byen med 6. Skep / och at Swina Peter woro theras Höfwitzman.

DXXIII.

Konung Magnus bad sina Män kasta Tiälden aff sig / och sade / at Birckebeenerne theras Stallbröder woro i Byen / och lärde wilia hålla Gästebod med them / hwilcken som kommer til skiänck ther i. När Krijgzfolcket thet hörde / blefwo the alla glada / och drogo Seglen / men Wädret war wätt och twert emoot. K. Magnus hade Skepet Skiäggian: Orm hade Skialdmöyen / Nikulas Kufung EekeSuden / Munan Gautßon Hreinen / och Giästerne hade det stoora Fleyet. På Munans Skep gick Masten sönder / och een Man fick ther aff bana / tå tog och Wädret at wäxa. Folcket wille intet segla så högt / och een Man som heet Tho-

Thoraldr Thrimyr sade/ det bleff wått framme i Skepet. Konungen sade sig intet hafwa weetat/ at the skulle slå ther Eeld/ och bad them sättia til hwart Reep. Om Torsdagz-middagen seglade han til Bryggan; Men Birckebeenarne hade ingen Kundskap om Konungens Reesa/ och alla togo til Fotz/ the som Lijfwet wille behålla. Uppe i Fjället såg man som Elozloga/ ther som Skiölderna blänckte. Ther blefwo dräpna så när 30. Män/ hwilcka Konungen förbödh begråfwa/ och kasta för Hunnar och Ramn. Ther hölt han Ting/ och sade sig wänta ther Undsättning aff Borgarena/ förty ther hade warit hans hemma tilförna/ thesliikes hans Fränders och Fost-Bröddrars. Nu skal iag först/ sade han/ söcka effter Swerre/ men sedan kommer iag hiit med Frijd och Fägnat. Alla swarade honom wäl/ och sade: GUD låte eder/ Herre/ komma igen med Hälsa/ och Reesan gånge effter eder Willia: Ther gick han på sina Skep. Thet säyes/ at så många Kråker woro på hans Skep/ at hwart Reep wardt betäckt. Om Afftonen drog Konungen vhr Byen/ men Giästa Fleyet drog om Natten effter.

DXXIV.

Konung Magnus seglade Norder til Sagesä med liten Bör! Signerna kiände honom/ och rodde emoot med Båtar/ och gofwo sig i theras Fölge. The sade och/ at Konung Swerri hade skickat sitt manhaffttigasta Folck för vth/ och at det log i Nor Fiord/ och hade giort ther mycket ondt. Wid thesse Tijdender blefwo alla glada/ och sade/ at nu wille Gud kull-kasta then Illgernings Flocken/ som så mycket hade giordt i Norrige/ at Landet lärde seent komma sig före igen. Een förnäm Man wid nampn Iwar Elld/ och bodde på Syrstrand/ satt öfwer Bord/ när Konung Magnusas seglande sågs först/ han drog til Konungen/ och steg på Skepet/ och Konungen fägnade honom wäll. Konung Magnus seglade inn i Fiorden med 20. stoora och wäll vthrustade Skep/ både med Män och Wapen.

DXXV.

Om Freddagen/ effter Konung Swerre hade brändt i Socknardal/ låg han wid FinRehni med tolff Skep/ och fick Matt: Tå sade Högwackten/ at hon såg många Skep/ vthe på SognSiöö/ stundom 6. stundom 7. och stundom flere: men wiste intet hwad det war/ vthan gissade ther till. När Konungen såg them/ sade han/ thet wara Långskep. Tå hölt han Taal med sina Män/ och sade: Kanhända/ wii få ännu nogot at giöra/ ty Magnusas Män äre hiit komna: Och fast wårt Folck är nu så mycket bort reest/ så willie wii likwist bijda effter Konung Magnus/ oanseedt han hafwer mehra Folck: Eller kan ske eder better behagar/ lämna Skepen/ och fly vpp i Landet; fast wij icke hafwe

synder-

synderlig Wänskap til förwänta hoos them som här boo/ alldenstund Magnus Män komma oß och så på Hälarna: Om iag nu later thesse Skep/ som iag med så mycket Arbete fångat har; så lärer iag näpligen mehr bekomma Skep i Norrige. Nu wil iag effter mit Rådanföra eder i thenna öswermackten/ fast alla tyckte thet wara otienligit: Och detta Råd skall wara beslutet. Alla läto sig nöya med hans Willia/ och bekiände sig wara williga til slåås/ huru thet sedan gingo/ förty the hade många gånger tilförna wunnit Seger/ fast the hafwa hafft olijka Folck til widsåås. Konungen sade; Nu hafwen i det vthit ält/ som mig är bäst behageligit/ och förty säyer iag eder/ at nu läre wij hafwa Lijfwet vthr honom. Tå skickade han een Skuta in til Socknadsal/ men sielff rodde han emoot them/ sedan han hade intaget Steen nog/ och lät sättia Wilg-gyrdlar på Skepen/ til bettre Förswar. När the hade roodt ett stycke/ kommo theras Män/ och Konungen berättade them Sakens beskaffenheet/ och the rodde så när in på hwar annan/ at årarna gingo sönder. Tå bad Konungen them så läggia til Landz/ och bijda effter Konung Magnus. Tå bleff än mehra Steen vthfört på Skepen/ och Landfäster vthsatta. Tå bewäpnade Birckebeenerne sig. Sedan gick Konungen till een Bäck/ twättade sig/ och lät strycka sina Kläder/ lijka som han hade skolat gådt til Gästbodz. Sedan gick han ned på sitt Skep/ och sade sig intet willia binda them samman/ vthan bad them ackta sina Wapn/ och icke slåå emoot thet första Anfallet vthan alt för sätta. Tå skickade han vth til ön/ at see hwar Fienden war/ men han kom/ och ther ropades på båda sijder Håårroop. Thord Bengtersson stytde Mariae Suden.

DXXVI.

Konung Magnus lät sammanbinda sitt och Orms Skep/ och sade/ at the skulle häckta tilhopa med Konung Swerres största Skep/ och bad intet lösa sönder them/ för än een thera deelen war ehröfwrad. Många sade; Thet war bäst slåås så nu/ at man intet längaer hade behöff vthskräfia Ledungen/ och Konungen sade/ sin Hog så säya sig/ at här lärde nu blifwa een Ende på. Jag war/ sade han/ 5. åhr gammal/ när the begynte kalla mig sin Konung/ och 7. åhr/ när Legaten aff Romaborg/ Eystein Erckebiskop/ och alla LydBispar wigde mig til Konung: Men tå war iag så Barnslig/ at mig tycktes bättre/ at leeka med andra Ynglingar/ än sittia bland Höffdingar. Jntet stod iag effter Konungadömet/ iag hafwer och icke häller hafft stoor roo ther vthinnan/ nu är iag på mit 27. åhr/ och hafwa mig wäl följt alla mina Wänner och Höffdingar i många Farligheeter/ men nu giörs det bäst behooff: Här är och så godt förråd ther til: Wij hafwa och så/ Gudi skee Loff/ Folck nog; och hwar som wij hafwa kommet i Landz/ hafwer Folcket warit oß benäget/ men

men Swerre hafwer åthspridt sitt Folck/ at ther äre fåå qwara/ hwilke wij hafwa nu här i Fiorden för oß innestängda/ som Fåår i Fåfålla. Gud läte nu wårt Orabbande så gåå/ at wij sedan kunde fåå Frijd/ och wåra Wänner/ antingen wij sedan lefwe eller döö. Detta Talet bleff aff alla wäl antagit/ med önskande/ at han skulle få underkufwa sig sina Owänner. Orm sade sig wilia lägga til Smååskepen/ förty thet stoora lärde blifwa them swårt påågåå/ så länge the hade nogon Styrckia aff the andra. Konungen swarar: Mig tycker/ som alla theras Skep äro öfwerwundna/ om the stoora woro borte: Altså gick Konungens Wilie för sig/ och the fyra största Skepen blefwo sammanbundna.

DXXVII.

Aßbiörn Jonßon lade sitt Skep fram vth med Orms Skep/ och sade; Nu år then Dagen komen/ som wij så högeligen hafwa begärat/ at wij hafwa drifwet Swerre och Birckebeenerne för oß/ som Fåår i Fåå-fålla: Och låter Fanen nu förlåta honom/ aff hwilcken han hafwer alla sina Råd taget/ then han och troor på: Han plägar så giöra wid sina Wänner/ gifwa them Framgång een tijd bort åth/ och förlåta them på Ändelychten. Swerre hafwer nu ingen Vthwag: Han stickade Sweine Peter ifrån sig til Biörgwin/ hwilcken ther fick/ det han lup effter. The wärste Fanens Lemmarna; Gästerna med then Thorparesonen Vlff aff Lautnäs blefwe stickade inn i Sogn. Swerre hafwer och så ännu förökat sina onda Gierningar/ ther han brände Kristet Land/ hwarföre han rätt nu skal bekomma sin Betalning. Låtom oß nu anfalla Birckebeenerne/ 2. eller 3. om hwar een. Huggom stoort/ och skiötom intet hwar thet tager/ vthan huggom them ned för Hund och Ramn/ Vlfwar och Örnar: Sedan fåå Sogndölarna ledsaga theras Siälar. Hans Taal bleff wäl annammat/ och alle sade/ han talte som een manhafftig Man. Sedan blefwo sammanbundna alla the andre Skepen/ Och the rodde in i Fiorden. K. Magnus war i een Skarlakens Kiortel/ halff röd/ och halff hwijt. Magnus Magni/ Eyrick Stagbarelds Son war och så klädder på samma sätt. Konungens Swerd heet Fiskryggen/ ett skönt Swerd.

DXXVIII.

När Flotarna lade samman/ sååg man framman för Magnusas Flota/ lijka såsom stoort Rägn föllo på Siön/ så tiockt flögo Pilarna. Tå behöffde man Sköldar mächta wäl. Konung Magnus jade til Mariae Suden/ tillijka med the andre Förordnade/ och ther begyntts ett häfftigt Slag/ men Birckebeenarna försatte/ och slogo intet imoot. Skepen drefwo allasampteligen in åth Stranden/ och gick then samma tijd Birckebeenarnas första Anslag intet så an/ som the wille. Konung Swerre lup sielff annan i een lijten Båt/ och

rodde til Erick Konungens Sons Skep/ropte på tem/ och sade them wära illacka och odugeliga/ och bad the skulle roo med thet stoora Skepet och anfall the små. K. Magnus rodde och så emellan Skepen/ och maante på sina Mån. Birckebeenerna togo dristigt emoot/ och the bruckte sina Wapn på båda sijdor. Konungen rodde tå till Skepet igen/ och een Pijl bleff skuten i Båth-stamnen/ mitt öfwer hans Hufwud/ och strax een annan i Bordet för hans Knåå/ men han acktade det intet/ sat stilla/ och rörde sig icke. Tå sade then/ som med honom war/ at detta woro farliga Skot. Konungen sade them inthet komma närmare än Gud wille. Tå fördes Swerden så tiockt i Wädret öfwer Mariae Suden/ at Konungen förmåtte intet komma på Skepet/ vthan rodde til Landz. Munan Gissurßon rodde och til Landz/ och förde stoora Steenar vth til Mariae Suden/ hwar vthaff Häcklingarna fingo sin Deel. Tå drogo the Mariae Suden bätter fram/ at ther lågo 14 Skep på hennes andra sijda. Häcklingarna bruckte Skott/ Kiästor och Steen/ at the giorde ther med stoort Affbräck: Men intet kommo the så när/ at the räckte til them med Swerden. Birckebeenerne försatte alt/ och förmåtte intet annat/ vthan många föllo/ och måstedeelen sargades aff Steen och Wapn: The woro och så trötta/ at fast the intet woro såra/ föllo the lijckwäl: Men effter som Häcklingarna lågo med Stamnarna inn til Mariae Suden/ kunde the intet intaga henne/ hwilcket straxt hade skedt/ om the hade lagt Sijda wid Sijda.

DXXIX.

Nu måtte Påhörarena tyckia/ som Sagan intet woro lickmätig/ när the höra Slagetz Vthgång/ doch wil man såya/ huru Lyckan lagade med them. Erick Konungens Son rodde med 13. Skep/ vth till det stoora Skepet/ som förr war sagt/ och the lade manhafftigt åth Konung Magnusas Skep: Theras Skep woro och så större och högre på Sijdorna. Häcklingarna togo hårt emoot them/ at man icke gierna kunde see hwilcken ther skulle winna. Sygnerna drogo til med Båtar/ och skuto på Birckebeenerna. Erick lade til Skepet så hårdt/ at Häcklingarna måste falla undan. Tå gingo Birckebeenarna vpp i theras Skep/ och han som Erickz Mercke bar/ hwilcken heet Benedict/ gick först vp. När Häcklingarna det sågo/ togo the hårt emoot/ at Benedict föll/ och the andra dreftwes tilbakars. Erick mante på them/ at gå vp then andra gången/ och tå bekommo the sitt Mercke/ och anföllo så hårt/ at Häcklingarna måste wijka i thet andra Skepet/ som närmast låg. Birckebeenerna följde them effter med Ropande och Påmanande

Tå skedde det/ som gemeenligen plägar/ när man begynner fly vhr Slaa/ at the Flycktige wändas intet gierna tilbakars/ altså lupo the aff det eena Skepet på det andra: Men Birckebeenerna säckte effter

effter them/ och huggo ned för Hand/ men alla the Flycktiga lupo på the stoore Skepen/ och så aff Konungens Skep i Siön/ hwilcket när mast låg til Landet. The andra fyra stoora Skepen siunckte ned med mycket Folck. Thet woro Orms/ Aßbiörns/ och Gästernas Skep. Konung Swerre war på Landet/ och när han såg detta/ gick han tillika med Peter Biskop/ Hroas Son/ til Båten. Tå mötte them een Skuta/ som ärnade sig til Landz/ hwilcken Konungen bad wanda om/ förty Birckebeenerne flydde/ men the rodde sin koos Fiorden vth åth. Peter frågade Konungen/ om han kiände them? Konungen sade/ thet wara lijka/ hwilcke som the hade warit. Tå foor Konungen vth på sitt Skep/ stod på Kajuten/ begynte siunga Kyrieeleis/ rosandes så sin Seger/ och alla siungo med honom.

DXXX.

Konung Magnus hade och lupet för Bord. Birckbeenarne drogo til Landz/ och togo moot them wid Stranden/ som ditt söckte/ Men nogra Skutor rodde sin koos. Birckebeenerna togo sig sma Skuter/ och drapo alla i simmandet som the hinte. Men alla som til Konung Swerre kommo/ blefwo skonta. Thesse effterföliande Höffdingar föllo på Konung Magnus sida: Harald/ Konung Ingas Son; Magnus Mangi Raugnwald Järls Dotter Son; Orm/ Konungens Broder; Aßbiörn Jonßon; Raugnwald Jonßon; Pall Mattaugaßon; Lodin af Manarikum; Olaff Gunwaldßon; Eindridi/ Torfi Jon Kutissußon; Jwar Elda; Wilhialm aff Torgum; Andres Eyrickßon; Jwar Steigßon; Hallstein Snickr; Ketill Lafran; Sigurd Hitßon; Ketill Fluga; och theß förvthan 1800. Man. Detta Slag stod Vitu-Mässe-dag/ och om Afftonen wid Solens Vndergång begynte the fly/ men wid Midnatz-tiid hölt heela Slaget vpp/ så at Birckebeenar hade tå lagt sina Skep i Hafnan. Om Morgonen hölt Konungen möte/ och talade sålunda för Folcket: Then eenda GVD skola wij lofwa för thenna Segeren/ ther han oß så hulpet hafwer/ hwarföre wii skolom täcktas honom: Först skolom wij hålla thet löffte som wii hafwa them loffwat/ som sig hafwa vnder oß gifwet/ låta the Sädr/ och vpsökia Lijken wid Stranden/ hwar mz man gör Gud behaa/ kan och sielff bekoma Penningar/ som the hafwa på sig/ men theras fasta Goß hörer oß til/ hwilcket wii effter wort Behag vthdeela. Nu skole wii wara fridsamliga/ Gud til Behag. Hwad wijdare eder mina Män/ anlanger; Sö löner GVD eder detta hederliga Medfölie: Jag skal och effter Förmåga löna eder: Att alla the Goß som thesse Gullhalserna hafwa ägt/ som här ligga wid Stranden skal höra eder till; Theßförvthan skolen i fåå Gifftermål/ och behageliga Bestellningar. Men för Affwundz Män hafwe wii alla at ackta oß. GVD ackte oß alla bäst. Detta Taal war mycket behag-

 liget/

ligit/ och alla tackade honom. Sedan lade han Skepen inn med Strand/ ther som intet kiändes Luckten aff Asen/ och bleff ther til een tijd. Hackn Dölar kom och förlijckte sig med honom/ och sworo sina Eedar: Sannades tå thet gambla Ordspråcket; At mången kysser på then Handen/ som han wille giärna aff ware. Konungen befalte Thronderna att föra Lijken til Kyrckian. Han efterlät och hwar een så/at tilpynta sin Lijck/som them behagade. Tå söckte the effter Lijken wid Stranden/ och funno Orms Lijck/ hwilcket fördes til Wijken/och insattes i Muren i Hallwards Kyrckia i Oslo/ hoos Konung Inga hans Broder/ och Konung Sigurd Jorsalafara. Om Sondagz Afftonen leetade många effter Lijken: Konungen war ther och sielff med. Een Man wid nampn Liot Haraldßon/ tillijka med Arna Gudmunßon och Jon Koll woro på een Båt/ til hwilcka Konungen kom/ och frågade/ Hwad wäl the fiskade? Med det samma drogo the Konung Magnusas Lijk vp/ och skiöto ther vnder een Skiöld/ och togo thet vp i Konungens Skuta/ rodde så til Landz: Tå bleff Lijket igen kiänt/ och war han tå med sin förriga Hy/röd i Kinnerna/ och icke blefwen stijff.

DXXXI.

Om Måndagen bad Konungen at Magnusas Tienare skulle gå til/och see Lijket/ at til äfwentyrs Wickwärlarne skole säya/ Konungen wara lefwandes. The giorde så/och alla kiende honom igen/ och gingo ther ifrån gråtandes. Swerre lät flyttia hans Lijck till Biörgwin/ han drog och sielff dijt: Men först måste Sogndölerna gifwa vth 15. Marcker Gull. Wijckwärlarne hade tå reeda sport thesse Tijdender/ forty näste Lögerdagen efter Slaget war öfwerstädt/ kom Swina Peter til Biörgwin: Stämbde Ting/ och talade sålunda: Här sannes thet gambla Ordspråcket: Offta kommer thet samma Swinet i åckeren. Thetta kommer wäl öfwereens; Jag heeter Swine Peter: Icke länge sedan bleff jag hädan iagat/ och nu är iag igen kommen med andra Tijdender än tå. Konung Magnus är slagen tillijka med Harald Ingesson/Orm/Konungens Broder/och monga andra. Nu hafwen i at förwänta Konung Swerre hijt i Byen/och bereden eder til taga wäll emoot honom. Hwarföre blifwen i så sorgse och snyfften? Thermed skaffen i intet Magnus eller hans Krijgshäär igen. Eder är bettre låta ringa/ och gifwa Penningar til the Fattiga för hans Siäl. Intet hielper eder Tiuta; Om Swerre hafwer bögt Halsen På Konungarna/ sackta böyer han honom på eder Bönder och Kiöpmän/ som dragen sådan Omsorg för Wind och Watn/ och edra Ägodeelar. Jag wil råda eder ett godt Råd/ låten Konung Magnus fara/ och taga emoot Swerre/ som Gud hafwer sändt eder: Ther hafwen i then rätte Höffdingen/ som är Wijs och Wälltalig/Mild och Rättrådig/ Frijdsam/ Skonsam/ Namnkundig/

nig/ Segersäll/ och een säker Landwärn. Nu är then Swerren borte/ som drog til Kiöpstäderna med Häärnad: Borte äre the Birckebeenerne/ som fooro med Röfwerij. Men hwilcken är kommen igen? Een spackfärdig och sacktmodig Konungzlig Heerd/ som wara skall Låås och Nyckel/ både för thenna och andra Kiöpstäder. Låten nu fara bort ifrån eder Swekare och Falsare/ som befunna äro med Falskheet emoot Konungen och hans Män/ om the elliest intet willia gåå til Förlijckning. The må ackta sig för Konungens Owännare/ the ansee intet många: Theras Wapn äro intet mycket ått froda. Sielfwe Konungen tilbiuder alla Friid och Förlijckning/ som til honom komma. GUD låter och gifwa honom och hans Män Friid.

DXXXII.

Konung Swerre seglade med god Börd til Biörgwin/ och bleff antagen med Ringande och Proceß. Konung Magnus Lijck bleff begraffwet i Krist Kyrckia/ aff Påål Biskop/ hwar med följde heele Allmogen. För än Konungen lades i Grafwen/ ropade Konung Swerre Folcket/ och bad them see Lijket/ at the icke skulle säya sedan/ at thenne Magnus slogos emoot honom. Många gingo fram/ sågo på Lijcket och gråto. Een vthaff Konung Magnus Gååster kyste Lijket/ och fälde Tårar. Konung Swerre såg effter honom och sade; Seent låter sådana stå til troo. Sedan bleff talat öfwer Lijket/ så wäl aff Nikulas Syltan/ Swerres Moderbroder/ såsom och Konungen sielff/ hwilcken sade; at han hade warit godt emoot sina Män/ fast the Frånderna hade i.. et wäl draget öfwer eens/ och bad att Gud wille förlåta honom/ hade waret een förnäm Höffding i många Saaker. Konung Swerre lät begrafwa Lijcket med noga tilseande/ giöre Grinder kring om Lijcksteenen/ och läggia Lister ther vthan om. Konung Magnus ligger begrafwen i then samma Kyrckia /som han bleff wigder i.

DXXXIII.

Konung Magnus war Wänsäll och Astsäll aff alla Landzens Inbyggiare/ och leet mest på Wickwarlarna/ at honom fattades alldrig Folck/ så länge han leffde/ the elskade och them/ som hans efterkommare sades wara: Hwar om sedan talas. Orsaken ther til war Konung Sigurd Jorsalafari/ och Konung Eystein hans Broder/ hwilcka Landet älskade så högeligen/ men Harald Gillas Släckt wille the förgiöra/ säyandes at alldrig hade wärre Waror kommet i Norrige än han. Konung Magnus war ödmiuck/ glad/ drack giärna/ och slåg sig mycket på Owinfolck/ stoor/ starck/ Giffmild/ snell i sitt Taal/ drifstig i sin Wäpn/ hölt sig wäl/ hög til sin Wäxt/ skarp/ smal om Lijfwet/ hade wackra Lemmar/ wacker til Ansicktet/ så när som det/ att han hade något lijt Munn.

DXXXIV.

Konung Swerri höllt Ting med Folcket i Krist Kyrcke Gård/ och ther talade först Haward Jarlßon/ föredragandes Folcket/ hwad högt thet war aff nöden för them/ taga wäl emoot Konungen/ och giöra honom troget Bijstånd/ althenstund the sågo/ hwad mycket Ondt han hade vthstådet/ innan han bekom sitt Rijke: Wågat sitt/ och många tappra Hjältars Lijff. Han bad them och betrachta/ hwad stoor åthskilnad woro på them/ som honom älskade/ och them som honom hatade. Tå stod Konungen vpp/ såg sig om/ och talade sålunda: Jag skal bruka Skaldens Ord: Miserere mei Domine, quia conculcavit me homo tota die expugnans tribulavit me. (Thet säyer så mycket:) Mißkunna mig GUD / förty man träder mig vnder Fötterna / slaas emoot mig heela Dagen/ och qweler mig. Thenna Spådomen är nu framkommen i wåra Dagar/ som spåd war för många Åldrar/ sedan ther Magnus min Frände slogz med mig/ och söckte at förtapa mit Lijff/ men GUD förlossade mig/ och gaff mig hans Rijke. GUD hafwer til ingen ting så stoor Olust som Högferd/ Hwilcken han altijd högeligen hafwer straffat: Först kiörde han ifrån sig Ängelen/ som honom wille wara lijck/ och han bleff så belöönt/ at han war til then werste Dieswul. Wår förste Frände Adam giorde GUD emoot/ och bleff förthenskuld wräckt hijt i Werlden i Annöötigdom. När Riken begyntes/ och Pharao nedertryckte Gudz Lag och Folck/ kommo sin Plågar öfwer Landet/ hwilkas Maaka aldrig hafwer warit i Werlden. När Saul wredgades moot Gudz Folck/ tå plågades han med oreen Anda. Fast wij detta vptäckne/ så hafwer lijkwist icke altijd så tillgådt i Werlden; vthan kan hända/ eder tycker jag talar eder alt förnär: Här hafwer så tillgådt i detta Landet/ at the hafwa vphäfwat sig/ som intet hafwa warit aff Konunga Ätt komna: Nämbligen Erling Kyrpinga/ Orms Son/ hwilcken lät gifwa sig Jarls/ och sin Son Konungz Nampn; och drap neder alt Konungzligit Släckte/ at ingen torde bekänna sig vthaff then Ätten/ hwar til han hade Styrckia aff the Förnämsta i Landet/ och vnderkufwade sig det Rijke/ som andra woro tilburna/ alt ther til Gud sände een nedrig Person vthan ifrån et vthskiär/ at omkull kasta theras Högmod: Hwaresst framkomer det gambla Ordspråket; At Såret biter swulten Lius. Intet war Konung Magnus eller Erling Jarl saacklöös wid oß/ som hans Folck säyer/ at wij hade Orätt på sidå. Intet äre wij så glömska/ at wij intet komme ihogh/ thet som först war emoot oß bedrifwet/ at dräpa Sigurd min Fader i Biörgwin/ och sedan sättia sig vp emoot Konung Håkan min Broder. Erling tog twå mina Bröder/ hängade then eena vp som een Kråckunge; och then andra halßhögg han/ hwilcket wij seent låre glömma. Sedan hafwe wij offta för Orsakas/ at skillias här

ifrån/

ifrån/och icke see wårt Folckz Underkufwande/när the regerade som intet borde. Nu är det öfwerstädt/men kommen är i stället een ohörlig Fiendskap. Sombliga säya: Segersäll är Swerre. Wijs är Swerre. Andra säya/ mycket har han tillwunnit/ gifwet hafwer han sig Fan. Eendeel säyer: At han är sielfwe Diefwulen/ blefwen löös/och kommen vhr Helfwetit. Ackten eder sielfwa/hwad i ären / om i säyen/ at GUD hafwer löst Diefwulen/och iag skulle wara then samma. Hwad ären i tå annat än Diefwulens Trälar/ om i tienen honom/ och theß mehr armare än nogot annat Folck i Werlden/ at i skola tiena honom här/och brännas med honom i then andra Werlden. Galna och oförständiga äre the/ som sådant säya åt nogon Menniska/ hwad mycket håller om sin Konung. Sammaledes säyer man om them/ som säya/ iag gifwer mig Fannen: Galen woro iag tå/ at wåga så mycket på detta usla Rijket/som een kort Tijd warar i Frijd/ och intet wärdt är/ fast thet stodo med Frijd/ at förtapa min Siäl och Saligheet. Mig tyckes/ som här skulle fara alt tillijka både Kalfwen och Ulfwen. Kan hända/eder tyckes min sieckta wara alt förrumbt borat? Mången lutar sig nu för then handen/som han wille gierna af woro. Then kallar nu sin Frände/som han för kort tijd sedan kallade Fanen. Jag troor/om man kunde see hwars och eens Hog/ som hijt är kommen/och Horn stodo i Pannan på alla them som mig willia illa/så lärde många gå hedan Heifiotta. (Heifiott kallas then/ som har stackotta och tiucka Horn / icke längre än paß 2. eller 3. Finger brede i längden.) Barnet som vthgåår/ hafwer Steen i Handen/ slår honom i Gatan/ och säyer här skulle Swerres Hufwud under ligga. Sådant lären i edra Barn. Så säyer Tienstepigan; Hwart som hon vthgår; och hwad som hon hafwer i Handen/ slår hon thet emoot Hallan: Här skulle Swerres Hufwud under ligga. Men kan hända/ at han blifwer lijkawist foot-döör. J/ Konung Magnus Män/som hafwen warit vppå detta Mötet/skola wara borte vhr Byen innan tredie Solenes Nedergaang. Alla wåra Wänner/som hijt hafwa kommet/ skola hafwa stoor Tack.

DXXXV.

Om Sommaren effter Konung Magnusas Fall/ foor Konung Swerre öster i Wiiken/och så alt til Landzändan/och lade Landet vnder sig/at ingen sade honom nogot emoot/och han bleff eenwals Konung öfwer Norrige. Tå woro ledna siu Wintrar/ sedan honom bleff Konungz-Nampn gifwet. Fem/sedan Erling Jarl föll/ Och twå/ sedan han gaff sina Män Beställningar; Sombliga gaff han Syslar; Andra Förläningar; Deels fingo gode Gifftermål; Och nogra giorde han til Höffdingar. Sombliga vthaff lågt Släckte/giorde han til riika Män/ hwilcka honom sedan trooligen följde. Konung Swerri giffte Cecilia

sin

sin Syster/ Konung Sigurdz Dotter/ ath Bard Guttormßen på Reini. Iwar Helcka giffte han Skialdwor/ Andres Skialdwarßons Dotter. Peter Ragna fick Ingeborg/ som ägt hade Iwar Elda. Många andra giffte han wäl/ som honom hade fölgt til Landet. Een Winter effter thet Konung Magnus war fallen/ giffte Konung Swerri sig/ och fick Märgret/ Konung Eyricks then Heltzes Swea Konungs Dotter / han war Jatwards Son. Konung Erick hwijlar i ett Skrijn i Swithiod/ at Vpsaulum. Margret war Syster wid Knut Swea Konung. Konung Swerri hade tilförende 2. Söner: Then äldsta heet Sigurd som kallades Laward. Then Yngste heet Håkan. Hans Döttrar woro Cecilia och Ingiborg.

DXXXVI.

Een Winter effter Konung Magnus Död/ yppade sig een Flock Öster i Wijken/ hwilckens Höffding war een som kallades Jon/ Konung Ingas Haraldßons Son. Honom fölgde många Höffdingar/ nembligen Simon Aultukaras/ Nicolas Sons son/ som war Biarni Becks Son/ Andres Brosodur/ Jon Kutissa/ Barder Calb Thorbergßon och Pääl Hritza: Thesse kommo neder til Tunsberg/ och satte Hauga Ting/ på hwilcket Jon bleff til Konung tagen/ och vnder honom bleff swuret alt Landet. Thenne Jon hade warit tilförna een Munck i Hufwudöö/ och när han bortkastade Kuslen eller Kappan/ som Bröderna hade fäst på honom/ kallade the honom Kuslung/ hwilcket nampn han hade för Konungzliget Nampn. Til honom kommo alla the förnämste Höffdingar vhr Wijken/ skaffade sig Skep/ och drogo Nord ath/ förty Birckebeenarna församblades i Wijken. Birckebeenerne drogo förthenskull icke strax effter them/ at the hade inga Skep. När Kuslungarna kommo vth på Agder/ gick Folcket vnder them/ theslijkes och heela Landet/ hwar the fooro fram. När the kommo til Tunsberg/ och drapo ther Syslomannen Simon Skerslo/ tillijka med 30. Man.

DXXXVII.

Ther ifrån drogo the til Biörgwin/ lade alt vnder sig/ och dråpo några Birckebeenar / och bleswo ther öfwer Winteren. Konung Swerre hade lemnat ther Mariae Suden / hwilcken Kuslungarna vpbrände. Askell Tussa/ öfwerst öfwer Staden / hade ther een Hoper med Folck/ och war wid Mässa i Steen Kyrckia/ när Kuslungarna kommo dijt alla bewäpnade. Han lup vth i Stapelen/ och the effter honom: Tå föll een Steen ner vhr Stapelen / och slog een aff them ihiäl. Tå swittades then H. Stoden / tillijka med Altaret/ åfwan til Askell slog Stapelen igen/ och bleff ther til Borgarna löste vthe honom med Penningar. Sedan drogo the öster til Wijken / och anföllo Birckebeenerna.

Konung

Konung Swerre hade/satt Vlff aff Laussnäs/Vlff Fly/Harald Jarlßon/ Tholff Rumpel/och flere andre til Höfwitzmän öfwer Wijken/alla thesse flydde vhr Wijken/ effter the hade hållet nogra Drabningar med Kufl-ungarna/ så när som Vlff aff Laussnäs.

DXXXVIII.

Om Wåren drog K. Swerre til Bergen/ hwarest tå wår öfwermåttan mycket Folck med Kiöpmän/som dijt hade fördt så mycket Wijn/ at det intet war dyrare än öll. Eengång trette Nordmännerna med Södermännerna/ om een Wijnpotta/ som Swenen intet wille tappa/ och the andre wille bryta vp Boden; Men Södermännerna stucko vth med Swerd/at nogra blefwo sargade. Detta spordes i Byen/och alle the Tydwärske Männerna bewäpnade sig/tillijka med alla Borgarene/och slogos sig emellan/at ther bleff stoort Nederlag; doch föllo Borgarene mäst. Södermännerna gingo på sina Skep/men Borgarena stälte sig emot them/ doch på det sidsta blefwo the förlijckta. Thenna Somaren blefwo mång i andra Vproor/för Drinckenskap skull. Een uthaff Birckebeener war så full och gälen; at han lup vhr Saalen vthi Lufften/menandes han skulle simma/: men bleff dödh. Een annan lup aff Bryggan och dränckte sig. När K. Swerre kom i Byen/tildrog sig/at een hans Giäst och Huußkarl trätte/och the wille slåås: Tå kom Tholff Rympel Giästa Höffdingen/och effter han hade ingen Wärja/tog han Stålhufwan aff Hufwudet/ och slog Huußkarlen med/ men then andra slog honom thiäl med een Handyxa. Tholff lät blåsa i Giästaluren/ och bad them bewäpna sig: Huußkarlarna församblades och så på sitt Skep. Aßbiörn Hamrarskalle rådde öfwer them. När Giästerna kommo ned på Bryggian/kastade Tholff sitt Swerd vth på Skepet/ och tog thet sedan sielff igen; Giästerna lupo effter honom/och ther bleff et hårt Slag. Tholff höll intet för vp/än Skepet war ehröfrat/ och Huußkarlarna/ the som intet lupo i Siön/ blefwo dräpna. När Konungen bleff detta warse/ förlijckte han them. Ltjten tiid ther effter/höllt Konungen Möte/ och talade sålunda: Tacka will jag Enska Män/som hiit föra Hwete/Honing/Floor och Kläde. The andra skola och hafwa tack/ som hiit hafwa fördt Lerufft/Liin/Wax och Kiättlar. Thesslijkest och the som komna äro ifrån Orcknöö/Hialtland/ Färöö och Ißland; som hiit hafwa fördt the Saker/som Landet intet kan wara förutan/men fast håller thet högeligen förbättra. The andre Tydwärske Män/som hijt äre komna til stoort tahl/ med många Skep/ och ärna sig föra hådan Smör och Fisk/hwar vthaff förorsakas kan stoor dyr tijd i Landet; men lämna i stället Wijn/thet alla kiöpa/ och många sätta för theßskull Lijfwet til. Sombliga mista Lämmarna; andre blifwa sargade; deels slagna; nogra Sidwyrdade/ och detta alt igenom Drickenskap; them bör ingen Tack! Och om the willia behålla Lijf och Godz/ må the packa sig hådan; Förty theras Ährende är oß och

Nnnn wårt

wårt Rijke otiänliget. Weeten i/ hwad Drickenskap kommer til wåga? Thet första/ doch ringasta år/ Godz och ågodeelars förspillande. Til det andra/ förtappar han Minnet. Til det trijdie / får man Begårelse til alt Olöffligit Til det fierde/ frucktar man intet taga med orått Godz och Owinfolck. Til thet femte/ inråder Dryckenskap/ lijda ingen ting/ hwarcken Ord eller Gierningar: Betala ondt med dubbelt Werre/ och backtala the ofkyldige. Til det siette/ uthmattar han Lekamen/ ther han doch ellieft kunde vthstå många Beswår/ ther han blifwer wanmäcktat aff mycket wackande/ och Blodet förminskas i Lemmerna/ förspilles och så til wanhålsa/ at thet år vthe med then. Sedan nar Ågodeelarna/ Wetet och Hälsan år borte/ ingifwer han them/ förspilla det som äntå qwart år/ nåmbligen Siälen: At the wanwyrda alla rätta Seder och Budord; men begåra Synden; falle ifrån Gud och all Skiäligheet/ når han ingen ting minnes/ hwad han hafwer giordt. Seen på Drickemånnerna/ når the tillijka skilliast ifrån Dricken och Lijfwet. Hwad tycker eder lijckt/ hwilcken tå tager emoot theras Siäl? Kommen ihog/ huru otienliga thessa åthäfwor åro fram för det/ som wåra böör/ ther uthi allting skole wara Sacktmodigheet. Krijgzmån bör wara i Frijdztijder så stilla som een Lamb/ men i Ofrijdztijder gyriga som Leyon. Klöpmån och Bönder skola wara på samma sått/ tillskaffa Penninger med Rätträdigheet och Arbete: Ackte honom sedan med Förstånd/ och Vthdeelan med Mildheet. The som nedrigare åro/ skal wara tacksamma/ tiena hwar sin öfwerheet med god Wilia/ så wijda som möyeligit år. Altså beslöt han sitt Taal/ at han bad sina Mån wara sediga wid Borgare/ Bönder och Kiöpmån. Detta hans Taal bleff wål antaget / och alla weetiga Mån tyckte det wara wål talat. Thenne Winteren war Konung Swerre i Kaupang / tillijka med mestedeelen aff Höffdingarna: Men Kuflungarna woro i Wijken.

DXXXIX.

Om Somaren drogo Kuflungarna norder öfwer Stad/ tå qwad Nefare een Wijsa/ sedan drogo the til Kaupang/ at ingen Kundskap kom för them. K. Swerre war i Steenbiörgwin mz nogot lijtet Folck/ men Hirden och Höfdingarna woro i Byen/ och blefwo intet Kuflungarna förwarse/ än the hade intaget Byen/ och dråpit mycket Folck/ bland hwilcka woro Brynioluff Ragnwalßon/ Ottar Knorra/ Sigurd Dotafidur/ Andris Trista och Andris Biuge. Jon Kuflung gaff Birckebeenerna Grud/ som Fångna blefwo/ såyandes/ the skulle wara hans Mån/ men inga Eedar sworo the. Om Afftonen gingo Birckebeenerna til K. Swerre/ at om Morgonen woro the alla borta/ och sade Swerre/ huru Kuflungarna hade gifwet them Grud. Ther togo the alla Konungens Skep/ och brände sombliga; men han hade intet Folck/ til draga emot them. Om Wåren kom Jon Kuflung igen til Kaupang/ och K. Swerre tilböd honom slåås med sig til Landz/ men Kuflungarna drogo igen til Biörgwin.

Om

Om Somaren drog Jon Norder åth igen/ och årnade koma på them oförwarandes/ men Konung Swerre drog emoot honom med myc̃ket Folck. Ta yrckte Blacker een Wijsa. Om Natten vthan för Stad åthspriddes Kuflungarnas Håår för Owåder skull/ men han sielff drog Norder i Anger/ hwarest Konung Swerre kom om hennom/ och drap aff honom mycket Folck/ men det som vndkom råkade Atela Skalm/ hwilcken war een Giäst/ och han drap them hwart Menisk io Barn. Sedan möttes the i Hrott/ hwarest Vlff aff Lauffnäs bekom aff them twå Skutor/ och drap Erling Gudbranßon/ och Påål Warskrin/ som ther woro Styremän på/ tillika med alla theandra. Sedan hade Jon Kuflung men ett Skep/ til han fick flere/ och drog til Tunsberg. Ther om qwad Blacker een Wijsa.

DXL.

Näst efterföliande Winter bleff Eystein Erkebiskop siuck i Throndheem: Tå skickade han Bod efter Swerre/ och Arckebispen bad honom förlåta sig/ alt hwad han hade giordt honom emoot/ then tijd Konung Magnus och Konung Swerre trätte/ hwilcket han och giorde. Altså bleff han död om Natten efter Påls-mässe/ och begroffz i Skrudhuuset/ (Sakerstijgan/) i Krist Kyrckia. Litten tijd ther efter talade Konung Swerre vhr Koret i Krist Kyrckia/ och gaff tilkäña/ hwad Erkebiskopen hade bekiant på sitt Yttersta/ nämbligen/ at han hade mehr mootfallet Konungen/ än honom borde/ hwar til Orsaaken hade warit/ at han tyckte sig intet kunna skillias ifrån Konung Magnus. Thenne Wintern woro Kuflungarna i Wijken.

DXLI.

Om Wåren drog Swerre til Töngwin/ hwarest tå stod Bispå Möte/ och talades om Erkebiskopz Walet. Ther bleff til-nämpt Biskop Erick aff Staffanger/ then och Arkebiskopen hade mäst omtalt; Men Swerre föll ther emoot/ och sade; han woro alt för giffmild. Andra sade/ Stolen intet fattas Penningar. Altså bleff Erick til Erckebiskop vthwald/ och han reeste then Sommaren vhr Landet. Konung Swerre drog til Wiicken/ och seglade vthan för Agder på ett Sklär/ med Skepet Hreinen/ hwilcket han låt upbränna. Kuflungarna woro i Tunsberg/ och fingo Kundskap aff Konungen: Lade förthenskuld 16. Skep vth wid Hraffnaberg/ men Konungen lade til Smorberg med 30. Skep/ och låg ther 13. Nätter/ förty Kuflungarna hade mycken Håår på Bryggerna/ och Konungen wille intet wåga sina Skep under theras stoora Steenar. Kuflungarna tordes och intet läggia til honom. Then fierde Natten höllo the til Slagz/ Konungen owittandes/ och Kuflungarna flydde Norder til Kaupang wid Mickelsmässe-tiden/ hwarest tå

 låg

låg Ifwar Clemenßon med 80. Man/ men Kuflungarna hade 800. Kuflungarna höggo Skansen sönder/ at Borgarena måste fly/ och Ifwar med måstedeelen aff sitt Folck bleff dräpt. Sedan bleff hållet Ting vth på Eyren/ och Biörn Erlingßon gaff Jon Kuflung Konungß Nampn.

DXLII.

Sedan drogo Kuflungarna vp til Borg/ hwarest tå war Thorstein Kuggader/ som förswarade Borgen/ at the kunde ther intet vthrätta. Tå togo the Nikulas Syltan i Krist Kyrckia/ Konung Swerres Moder Broder/ förde honom vp til Borg/ reeste ther een Galga/ och sade sig wilia hängia honom/ om the intet wille vpgifwa Borgen: Men förty Thorstein fruchtade Konungens Wrede/ om Nikulas bleff hängd/ gaff han Borgen vp/ och behölt sielff Lijff och Godz/ tillijka med alla them ther woro. Kuflungarna togo ther een stoor deel aff Konungens skatt/ och vpbrände sedan Borgen. Effter detta lade the Brandskatt på Staden/ hwilcken Borgarena vthgofwo. Men innan the drogo vhr Byen/ kom Konung Swerre med sitt Folck/ vthan öfwer Gularaß/ hwilcket när Birckebeenerne förstodo/ drogo the til Bergen/ och röfwade vnder Wägen alla som tem förekommo. J Byen höllo the Ting/ och pålade Borgarene gifwa them Julakost/ elliest lärde the beröfwa Byen/ och bränna honom. Borgarene bådo them haffwa lijtet Fördrag. Nogra Dagar för Jwl kommo 14. Långskep Sunnan för Hwarsnäs/ och lade in i Byen. När Kuflungarna blefwo thet warse/ bewäpnade the sig/ och rände sombliga vp i Fiället/ men Jon til sina Skep/ och lade vth på Fiälen. När han såg/ at hans Folck intet kom til honom/ wille han roo öfwer til Munckabryggan/ och fastnade på ett Skiär/ hwarest Birckebeenerne kommo them öfwer Hufwudet/ och alla Kuflungar lupo öfwer Bord/ så när som Jon Kuflung/ han bidde på Birckebeenerne. Swerre lät flyttia Lijken vp til Mariae Kyrckia/ lägga neder Sönnan under Wäggen/ och kasta Walmar ther på. Kuflunga Häären lup tilbakars/ maante Konungen til slåås med sig/ men han sades intet wilia slåås med Löska-drängar/ vthan bad säya them/ at theras Höffding ligger nu vnder Mariae Kyrckio-wägg/ och at the hade illa skilts ifrån een så god Höffding. Ther med skildes the vthan Slag ifrån hwar andra. Thenne Jon som Kuflungarna kallade Konung/ och Ingas Son heet Orm Petterßon/ hwilcken Peter ther bodde i Byen/ tillijka med Astrid Steick/ Orms Moder. Petter kom dijt/ och kände Orm sin Son igen/ när han låg wid Mariae Kyrckia/ gifwandes först thet til Warteeken/ at han war skadder under högra Footen aff een Lia/ och sade förr än han kom til Lijket: Om thet Mercket funnos ther intet/ så war det och ey heller hans Son. Men han erkände honom. Thetta sade

Konung

Konungen för Borgarena/och frågade them/ om Peter eller Astrid wo- ro vthaff nogon Konungzlig Stamma. Detta war then första gången/ at Konung Swerre kom så til Biörgwin/ at alla blefwo glada wid hans Ankomst. Sedan bleff han allena Konung öfwer Norrige.

DXLIII.

Then Flocken som hade draget vhr Wiiken/drog öster i Marcken/ med Röfwande/ Dråpande och Brännande. Theras Höffding war een/ som kallades Sigurd Bränner/ och sades wara Konung Inge Haraldßons Son. Thenne Sigurd hade kommet til Jon Kuflung/ och erkände Jon hans Skyldskap. Altså drog Sigurd på sitt Häld/med 300. Man. Om Sommaren effter Kuflungz Död/ drogo Bönderna/ och nogot Krijgzfolck med them/emoot Sigurd/ och kringrände honom i een Gård/ men han wäriade sig manliga. När alt hans Folck war fallet/ ropte han til them/ och sade; Nu går edert ärende för sig: Ilären såya för Konung Swerre/och the andra Höffdingarna/ at i hafwen nederlagt Sigurd Bränner/Konung Ingas Son/ och Höfwitzman för Flocken: Men detta är mycket annorledz/än i meenen. Nu wil iag såya eder Sanningen/at iag heeter Hedin Thorgilldßon/Prästens Son i Hroßa: Een Ißländsk Man til all min Ätt. Tå slogo the honom ihjäl/ och sade/ Han haffwer warit mycket Manhafftig.

DXLIV.

Om Sommaren effter Kuflungz Fall / kom Erick Erkebiskop i Norrige/och hade fäat Pallium i Romaborg/och foor så Norder til sin Stool til Nidaros. Thenna Sommaren bleff Haward Jalßon död: tå bleff vthwald til Biskop aff alt Folck/Niculas Arnaßon på Stodretmi/ men Konung Swerri föll ther emoot. Niculas screff tå Margaret Konung Swerres Drottning til ett mycket wänligit Breeff/med Begäran/at hon wille täcka hans Saak hoos Konungen/det hon och giorde. Konungen sade honom lära blifwa otrogen/om han fingo stoort Wälde i Norrige. Han föredrog honom then Manskada/ som Niculas wederfaren war/Konungen sade sig wilia effterlåta henne sin Begäran/ oansedt han wiste/ the både lärde förtryta thet sedan. Altså bleff Niculas wigder aff Erke-biskopen; och tå dödde Bispen i Oslo/ och Niculas kom i hans ställe.

DXLV.

När Erckebispen kom til Stoolen/ togo Kors-bröderna wäl emoot honom: Men han talade hårt dth Birckebeenarna/och skaffade sig straxt Mißtyckie hoos them. Mellan Konung Swerri och Erckebispen förefölle och så nogra Saaker / i det Erckebispen wille rätta

 sig eff-

sig effter thet/som Erling Jarl och Eystein Erckebisp hade giordt sig emillan om Sacköron/ at Erckebispen skulle hafwa tut bel Sacköre/om han wile wijga hans Son til Konung. Konung Swerre begärade aff Erckebispen/at the skulle gå effter then gamble Lagen/ så wäl uthi Bispens som Konungens Saaker/ såyandes/ at Erling Skacka anstod intet förbryta Konung Oloff then Heliges Laa/at taga then til Konung som a.f then Stamnan intet war/ hwilcket aldrig tillförna/ hwarcken i Heden- eller Kristendomen hade warit bruckeliget/thet och i then Helige Oloffs Landz-Lag ware alldeles förbudet. Hwad elliest Erlings och Erckebiskopens Köp anlangade/som wore både emoot GUDz och Menniskors Lag/hade een annan sig intet att efterrätta. Til det andra/ om Erckibispen wille förocka sin Rätt/ så wille Konungen göra thet samma med sin/och Bispen skulle sedan förswara thet för GUD/Bönderna/och Landzrätten/om Regerningen annorlunda gingo til/ än sig borde. Ther til nekade Bispen/såyandes sig wilia hafwa sin Rätt/förty GUDz rätt borde alltijd taga till/och icke aff: Och Konungen skulle hafwa then Rätt och then Lag/som han hade sworet Landet/och förswara thet siälff för GUD och Män/om han föröckte sin Rätt. Effter Konung Magnusas Dod begärade Eyrick/ Konungens Son/ at Swerre skulle gifwa honom Deel aff Landet med sig: Hwar til Konungen nekade/ och bad honom wara i sin Hird/ så hällen som han begärade/ och förnämst aff allaLändaman. Erick måste läta sig ther med nöya/och een Winter ther effter/drog han uhr Landet i Österwäg/och härjade på Heidningar. Han hade 5.Skep/ och styrde Asur Prast thet eena/ thet andra Thiodolff/ thet tredie Hermuder. Altså drogo the til Estland/ härjade ther/ som heeter i Picom och Eunu. Sedan drogo the til Gottland/ hwarest the blefwo oeense med Saxorne/och togo från them twå Skep. Ther ifrån drogo the til Swerige/til Konung Knut/ och blefwo ther wäl antagne. Konung Knut gaff Erick ett Långskep/ och när han drog tilbakars/ färdades han illa fram/ både i Swia och Dana-wälde. Kom lijckwist til Norrige om Höstien med 11. Skep. Tå deelte Konung Swerre Landet med Erick/och gaff honom then Delen som är emellan Swinsund och Ryggiarby/ och theß föruthan alt Uppland/och Jarls Nampn. Sedan tog Erick sig Hird/ och bleff een förnäm Höffding. Hans Husttru heet Åsa.

DXLVI.

Simon Karasson/ Aulwer aff Gudranne/ och the Höffdingar/ som warit hade med Kuflungarna/ drogo somblliga til Danmarck/ och sombliga öster i Marcken/ och blefwo ther öfwer Sommaren; Om Winteren drogo the til Danmarck/ til Simon Karaßon/ och hade med sig Konung Magnus Erlingßons Son/ och een stoor Flock/ med hwilcken

cken the drogo Norder i Wijken med 16. Skep/ röfwandes både Bönder och Kiöpman om Fälden/ agder och in til Tunsberg. Erick Jarl war vp i Landet/ och många Birckebeener i Wijken. När Borgarene i Tunsberg sporde thesse Tijdender/ rustade the sig til/ at förswara Byen. Thenna Flocken/ som Simon hade/ bleff kallat Wärbelger. När Simon sporde/ hwad Tunßbergz Borgare togo sig före/ drogo the til bakars öster öfwer Fälden/ men Borgarene/ hwilckas Förmän waro Thorlack/ Vlff Gästzson/ Vlff then Swarte/ och Aslack Bonde. Simon drog undan/ men Tunßbergarene effter them/ alt til Bersteen/ hwarest the slogos/ at Simon Karasson och Aulwer blefwo slagne/ tillijka med mestedeelen aff theras Fölie. På det Skep som Simon hade styrt/ funno the neder under til Jerna een 5. åhrs gammal Wärbälga/ hwilcken the strax drapo. På thenna Reesan inlade Tunsbergzmän stoor åhra/ bekommo och så mycket Byte.

DXLVII.

Thet samma åhret som Wärbelgerne bleffwo slagne/ bleff Erick Jarl siuck/ och han gaff sig till Munckeleffnat/ och bleff död fem Nätter ther effter/ tillijka med Asa sin Hustru/ samma Dag. Twå Nätter ther effter/ bleff Magnus theras Son död. Och detta woro sådanne Meeningar/ at the skulle hafwa warit förgifna. Sedan tog Swerre Jarlens Rijke vnder sig/ och satte ther öfwer Syslomän. Then samma Sommaren/ som Jarlen bleff död/ yppades sig een Flock öster i Marcken/ hwilckens Höffding kallades Thorleff Breskiäg/ och sade sig wara Konung Eysteins Haraldßons Son/ och gaff det til Warteckn/ at emillan hans Skuldrar war ett Kors vthskuret; Thesse kommo öster i Wijken med Sachtmodigheet/ och kiöpte sig Maat. Thenne Thorleff hade warit een Munck/ och hade lijtet Anhang. J hastigheet blefwo the fattige/ och somblige woro i thenne Flocken/ som gierna stulo/ när the blefwo förbudna at röfwa. På thenna Thorleiff förstod man/ at han war så klook/ at intet kom honom så på/ at han iu wiste det föruth: Theslijkest at han war så sedig/ at hans Lefwerne war lijkare een Munckz än een Werdzlig Mans: Han war och så snäll i sitt Taal/ at ingen kunde förtryta på honom: Doch war det alt fåfängia/ som sedan pröfwades/ när Bönderna drogo til honom i Skogen/ och dräpte honom; Sedan höltz han Helig. Men Blacker Skald sade ney ther til/ med een Wissa/ och Erfi-drapa/ som han yrckte om thenna Breskiäg.

DXLVIII.

Wid thenna tijden blefwo åthskillige Trättar emillan Konung Swerri och Erkebispen/ och Konungen sköt heela sin Saak til Oloffs Lag/ och til then Lagbooken/ som Throndena kalla Grágas/ och Ko-

nung

nung Magnus then Gode/Oloffs Son/hade låtet skrifwa. Erckebispen frambödh then Lagboock/som kallades Gullfiödur/ och Eystein Erkibiskop hade låtet skrifwa. Thertil frambödh han then Romerske Gudz Lagen/ tilliika med Påwens inseglade Breff. Then eena aff theras Trättor kom ther vtaff/at effter then gambla Lagen skulle Bonde Bonder/och Konungen giöra sielfwa/bygga Kyrckiorna på sina Gårdar/ med sin egen omkostnad/om the så wille/ och at the skulle siälfwa råda öfwer the Kyrckior och theras Präster. Men Bispen sade sig råda öfwer alla Kyrckior/ så snart the woro bygda/ theslijkest öfwer alla them som han efferlåt Mässa. Konungen begärade Domb här på; Men Bispen nekade sig willia låta detta wara Rättan vndertastat. Tå lät Konungen vpläsa Lagen på Tinget/ som sålunda lydde: At Arckebispen skulle hafwa med sig i Syslan 30. Män/och 12. hwijta Skyldar. Tå begärade Konungen Dom på thenna Saaken/ såyandes/at Bispen behöfde ingen Hird/ intet Krigz-folck/ och icke Skep med Skiölder/ öfwer Lagsens efferlåtande/ther han nu hade Skep med 20. årar/och 120. Män på/ eller och mehra med Skiölder. Wij Birckebeener/ sade han/ minnas/ at wi/ tyckom/ det Erckebispen war alt förstarck på Huußkarlar/ när han lade til oß under Hattarhammar: Theslijkest och i Biörgwin/ när hans Folck war oß hädskare än Konungens: Hwarföre tyckes oß/ thet tiänligare wara/ at Bispen hafwer ingen Herd / öfwer hwad tiänligit kan wara / ty ingen anfaller honom eller Staden / vthan anwända häller sin Omkostnad på Bergwärck/ Tilförsell och Steenhuggerij/hwar med Kyrckiorna kunna förbättras/som förordnat. Bispen swarar: Påfwen af Romaborg hafwer satt mig til een Rådzman öfwer thenna Staden/ och hans Penningar/ hwarföre må iag ensam ther om råda/ förty det är Gudz och the H. Männers Fää. Thet är och wist/ at dugeliga Män tyckia bätter/ wara hoos mig i Frijd/ än hoos eder med Ofrijd och Illgerning/ förty intet få nu många behålla sin Heder: Och fast mine Män hafwa goda Wapn och Kläder/ så är thet theras eget/ och ingen Penning är ther til röfwat/ vthan the fara späckferdige/ hwar som the komma. Nu skulle thet intet synas wara tiänligit/när det spörjes i andra Land/ at Erkebispen får intet sielf råda/ hwilken han gifwer sin Maat och Kläder/men med edra Syslomän/ hwilcken i hafwen vptaget vthaf Stackarnas Wåg/will iag hafwa stoort Fölie/ draga til Bönderna/ och taga ther både Öhl och Maat / hwar med the doch äre til fredz/ om the intet mehr blifwa beröfwade. Konung Swerre begärade at Bönderna wille fälla een Dom på/huru många Huußkarlar Erkebiskopen skulle hafwa. Sedan lade Bispen then Fämtar stämna/som flere woro med Bispen/ än the dömbde/ at the skulle wara Biltoga/ innan fäm Dagar/ och hafwa förbrutet Fää och Frijd/ och fritt få thiälsläås hwar som the finnas. När Bispen detta förnam/

drog

drog han i Hastigheet vhr Byen Söder til Bergen/ med alla sina Män och löösa Godz/ och söder til Danmarck/ til Absolon Erckebiskop/ hwicken tog wäl emoot honom/ och han bleff ther wal hållen een lång tijd/ alt til han bleff blind.

DXLIX.

Halkiel/ Jon Halkiels Son/ ägde Ragnhild/ Erling och Kirstin Konungens Dotersdoter. Hwilke wid then tijden hade taget Förläning och Landzmans Rätt aff K. Swerri. Halkiel hade ett Anslag för sig/ men ar vthinnan flere woro och deelachtige: Nembligen Sigurd/ Erling Jarls Frille Son/ hwilcken tå länge hade warit Konung Swerris Foster-son/ och Olaff Harald Jarls Mäg. K. Magnus Erlingsons och Gyrtez/ Aslack then Vngas Dotter Son/ heet och så Sigurd/ hwilcken tå war hoos Halkiel och Ragnhild. Theras Stämplingar woro sålunda/ at the fingo Sigurd Konungens Son/ Oloff Jarlens Mäg/ i Händer/ och han förde honom om Höösten öfter til Hialtland: Ther ägde Oloff stora Godz. Tå woro ledna 8. Wintrar ifrån K. Magni Fall. Om Wåren foor Oloff och Sigurd söder til Orcknöö/ til Harald Jarl. Then samma Waren giorde Halkiel sig reeseferdig/ och låt som han wille draga i Wijking/ men han droz til Orcknöö til Harald Jarl/ hwarest tå Konung Magnusas Son war. Halkiel bad at Jarlen skulle göra honom nogot Bijstånd/ och han gaff honom ett wäl-vthrustat Långskep. Jarlen hade warit Konung Magnusas gode Wän/ och efterlåt hwem som wille/ gifwa sig i Följe med them. Halkiel/ Oloff/ och theras Föllie gåfwo Sigurd Konungz-Nampn/ och blefwo hans handgånga Män/ och swåro honom Troheetz Eedar. Ther kom och mycket Folck til honom/ skaffade sig Skep/ och drogo til Tunsberg i Norrige/ hwarest tå war Jon/ K. Sigurdz Syster Son. Ther dräpo the Jon och Helgabring/ som förr hade buret Kon: Swerres Mercke/ tillika med många andra Birckebeener. Thenne Flocken bleff kallat Eyskiäggar. Sedan höllo the Tina/ och bleff Sigurd til Konung tagen öfwer Oslo och heela Wijken. Försi foro the sparkliga: Men effter the hade mycket Folck och lijtet Land/ blefwo the fattige/ drogo Söder til Tarsnar i Danmarck/ hwarest the vthplundrade et Kiöpmans Skep/ och bekommo ther Kläder/ Gull och Silfwer/ och drogo så till Norrige om Höösten.

DL.

När K. Swerre sporde til Throndheem om thenne Flocken/ församblar han Folck/ och drog til Wiken. När Eyskiäggarna det sporde/ drogo the til Wiken. Tå församblades Birckebeenerna med sina Höffdingar/ Lauward/ Konungens Son; Philip/ Börgir Jarls Son; Håkan Galen/ Konungens Syster-son; Peter Steiper; Hiarand Hwita/ och flere andra Höffdingar/ at the woro alle tilsammans in emoot trij hundrade Man. När nu Eyskiäggiarna aff theras Bespeyara detta sporde/

sylckte the sin Håår på Borgwallen. När Birckebeenerne sågo/ at the hade så öfwermattan mycket Folck/ togo the til Flyckten/ men Eyskiäggarna iagade effter them/ och dråpå aff them nogra få Män. Sedan drogo the til Biörgwin/ blefwo ther öfwer Winteren/ och lade under sig alt Landet/Sönnan för Stad. The wille låta kalla sig Gulibeenar. K. Swerre hade låtet giöra een Skans på Bryggan i Bergen/ ther hade Birckebeenerna een stoor Hop Folck inne. Hoffding war Sigurd Borgarklätt. Eyskiäggarna skuto offta på Borgarenerne/ och Borgarenarne skuto emoot them/ at Eyskiäggarne foro alltijd wärst. Sigurd Jarlßon hade giordt sig til Öfwerlöpare/ och gifwet sig under Eyskiäggarna. På een Heelig Dag war Oloff Jarls Måg wid Mässa/ uthi Oloffz Kyrckia/ stod uthan för Dören/ och tog med Handen på Döre-stolpen. Een Man spände een Låßboga/ och skiöt mz Skiäcktan genom Handen/ at Udden stod fast i Trääat. Eyskiäggar skickade sitt Folck ifrån sig/ effter the wäntade Konung Swerri inter för än sedar mehr. K. Swerre drog til Biörgwin/ så at Eyskiäggiarna fingo detta weeta/ höllo the Ting/ och Oloff/ Jarlens Måg talade för them: Nu hafwa wii spordt til K. Swerres Reesa/ at han komer til oß; antingen tyckes eder nu rådeligit/ bijda här och slås/ eller draga sin koos/ efter wårt Folck är så myket ifrån oß? Sigurd Jarlßon är med 60. Skep i Staffanger/ och kunna wii draga diit. Eystein Torpe är med 3. Skep i Sockn/ och lårer han lijtet komma oß til Undsättning. Halkiel Jonßon swarar: Om Råden/ Willien och Lyckan intet fattas oß/ så hafwa wii Folck nog emoot Konung Swerre. Mästedeelen hafwa fattas Råd emoot honom/ hwarföre må wii wål see oß föret. Thermed gingo the til Skepen/ och tillrustade sig. Konung Swerre kom om Afftonen/ och drog til Byen/ men Krijgzfolcket rodde til Grafwedal. Konungen fick Kundskap om Eyskiäggiarnas Företagande. Tå war Påll Biskop död/ och stod i Krist-Kyrckia. Sedan tog han Borgare Folcket/ och drog til sitt Krijgzfolck med. Konung Swerre drog på een Bååt/ och öfwersåg Eyskiäggiarnas Wackt/ hwarest han och så hörde theras talande/ och bleff wijs om alt theras Företagande. Sedan drog Konungen til bakars til sitt Folck/ och gaff them det tilkiänna/ hwarföre/ sade han/ sig willia läggia åth them/ strax eåmdan the woro oberedda. Tå låt han märcka sina Skep/ och knyta et Linnet Kläde om Framstamnerne. Sedan sade han them/ at the skulle achta sig grant/ taga årarna i acht/ och försättia sig först. Konung Swerre hade 20. Skep/ alla små: Men Eyskiäggiarna hade fiorton stoora.

DLI.

Om Morgonen lade Eyskiäggiarna uth med sina Skep/ i Upsåt/ at leeta effter K. Swerre/ och effter det war mörckt/ wiste the intet förr aff/ än Swer-

än Swerre rände fram på them/ och the ropade på båda sijdor Häärroop. Eysklägglarna drogo på sina Strängar/ och wille hackta Skepen thop/ men the rände fram/ at måstedeelen aff årarna kommo emillan/ och bräcktes. Tå begyntes ther ett hårdt Slag. Eyskläggiorna gingo dristigt fram/ men Birckebeenerne skuto Sköldeme öfwer sig/ at the woro ingestädes bara/ och läto Skepen drifwa hijt och diit/ och skämtade med them/ hwar vthaff man kunde see/ at the wore wane med detta Arbetet.

DLII.

När Eyskläggiar woro blefna trötte/ bad Konungen sina Män stå vp/ och giöra rätt för Birckebeena Namnet/ och bruka sina Wäpen. The stode vp/ och giorde så/ men Eyskläggiarna togo hårdt emoot them/ åthauto doch måst sina höga Skepzbord. Tå kastade the Ancker i Konungens Skep/ dråpo Styremannen/ och vthplundrade Skepet/ alt fram til Masten/ hwarest Birckebeenerne togo emoot them. The giorde sig och aff med små Skepen/ at alla fingo lijka ärende. The andra stoor Skepen giorde och ett hårdt Anfall/ at een stoor deel föll aff Birckebeenerne/ och the måste lägga med Skepen tilbakars. Tå förmante Konungen them/ sägandes them intet skola behöfwa många gånger giöra sådant Arbeete/ och satte Mod i them. Eyskläggiarna meente at the skulle fly; och Oloff bad them gå hårdt fram/ förty nu blefwe the rädde: Låtom oß brucka Segeren/ hugga Togen/ och jaga them manligen. Detta bleff efterkommet/ och Skepen blefwo lösa/ och när the skulle roo/ fattades åror/ at Skepen drefwo för Strömen. Birckebeenerna lade tå med twå eller trij Skep kring om hwart ett theras. Tå kom och ett Långskep mz 90. Man vhr Byen/ och hade alla Hringa Brynior. Tå ehröfrades Eyskläggarnas Skep/ at Birckebeenerna förlåto sina små/ och stego på the stoore. Eyskläggierna hade upsatt Segerflugan/ Konung Swerres Mercke i sin Höfwitzmans Skepz stam/ at Birckebeenerne sågo hwar han war/ anfölle ther fast/ och togo henne igen/ gingo sedan på Skepet. Tå lop Konung Sigurd öfwer Bord/ och bleff strax thiälslagen. Twå Skep rodde bort/ på hwilcka woro Loudin/ Påll Smatögas Son/ och Halwar Bratte. Oloff/ Jarlens Mågh/ lop för Bord/ och bleff dräpt. Halkiels Skep bleff sidst vthplundrat/ förty det war störst och bäst vthrustat. Halkiel föll på sitt Skep med sitt Fölie/ såsom och så måstedeelen aff Eyskläggarnas Häär. Konungen hade sagt/ at intet skulle siungas Högmässan i Byen/ för än han kommer vhr Slaget. Konungen drog til Byen/ och tog alla Skepen med sig/ och gick sedan til Kyrckian. Effter Predickningen bleff Barder Guttormßon/ Sigurd Little/ och flere andra aff Krigzfolcket döde.

DLIII.

När Sigurdz Lijk fans/ lät Konungen syna thet/ at thet war Flockens Höfwitzman. Alla Eysteäggiarnas Lijck lat Konungen begrafwa i Mariae och Krist Kyrckia. När Sigurd Jarls Son sporde thessa Tijender/ drog han Söder til Danmarck/ med een-deel aff the Flycktige; men andra drogo hijt/ och nogra dijt. Eystein seglade Wäster öfwer Hafwet. Erick Erckebiskop/ och Absolon Erckebiskop stickade Breef til Päwen i Rom/ Konung Swerre angående/ effter Erict Erckebiskop och hans Månners Berättelse. Ther vthinnan war strifwen alt thet som Erckebiskopen hade wederfares/ innan han drog ifrån Stoolen/ Päwens Swar lydde sålunda; At om Konungen icke lät Erckebiskopen hafwa alt hwad han wille och påkallade/ så skulle han lysas i Band. Thenna Brefwen lät Erckebiskopen vpläsa i Danmarck/ hwar Söndag i Kyrret/ och lyste Band öfwer Konungen. När Konungen sporde detta/ sade han thet intet annat wara/ än the Danskas Vpdichtan/ och intet Päwens Ord. Intet drifwer Erick mig ifrån Konungadömet med sin Lögn eller Band/ fast håller hafwer han fallet honom i ögonen/ at han nu är blefwen blind/ och the må wara i Band som nogon Bandz Gierning bedrifwa/ men iag är een Konungz Son/ och med Rätta kommen til Riicket/ och hafwer ther igenom många Farligheeter vthstådt. Erick Erckebiskop må fara til sin Stool/ fast han är blind/ om han elliest will hålla Landzens rätta Lag. Men fast han hade både sine ögon/ ther han doch nu är blind/ så wäl til Ögon som til Samwete/ at see hwad Rätt är/ så lärde iag äntå intet bryta then Hel: Oloffz Lag/ fast han aldrig bannades så mycket.

DLIV.

Effter Påska drog Konung Swerre at leeta effter Sigurd Jarls Son. Vnder Wägen mötte honom Påfwens Legat wid Konghäll/ och Konungen böd honom til sig. Konungen anhölt hoos honom/ at han skulle wijga och kröna honom/ hwar til Legaten swarade wäl. När Prästern.. det fornummo/ gofwo the Legaten til kiänna/ at Konungen war oense med Erckebiskopen/ så at han är ifrån sin Stool/ och bådo Legaten intet skulle gifwa sitt Samtycke ther til. The gåfwo och Konungen Saack/ at han hade först warit wigd til Präst/ och at han hade tagit sig äckta Hustru/ ther han tilförna hade hafft een Frilla/ hwilcka bäda ännu leffde. Mycket annat sqwalrade the och så på Konung Swerre. När Konungen kom annan gång på detta Talet med Legaten/ wägrade han honom Wigzlan/ och bad honom först förlika sig med Erckebiskopen/ säyandes/ honom borde wijga Konungen. Tå swarat Konung Swerre: Nogsampt kan iag see/ hwad för åhrende

de j hafwa hijt: Sådant som andra Falsara plåga löpa hijt uthur främmande Land / at skaffa sig Penningar / och giora Spott och Förhådelse aff wårt Rijke / när the löpa sin kooß uhr Landet. Nu wil jag / at tu packer tig tijn kooß vthur wårt Land / at tu icke liuger Penningar uthaff wåra Vndersåtare här i Landet. Sedan drog Legaten sin kooß.

DLV.

Konung Swerre drog til Wijken / och skickade Bod til Niculas Biskop / och sade honom / sig hafwa spordt / at han woro Begynnelsen til then Falskhert / och Vproor / som Halkiel och hans Fölliare hade begynt emoot honom / hwilcket han öfwertygade Bispen med Stål. Här til sade Bispen ney. Konungen sade sig weeta detta noga / och hialp honom intet saya ney ther til / vthan kallade honom Herrans och Landetz Förrädare. Biskopen föll til Bön / vthlofwades sin Troo med Eed / och sade sig wilja försona detta / effter Konungens egit Behag / och bleff helt miuck. Konungen tog Bispen med sig Norder til Biörgwin / och skickade Bod effter Thore / Biskop i Haminar Kaupang / theslijkest och Nial / Biskop af Staffanger / och the talade om / hwilcken tagas skulle til Bisp i Biörgwin i Pålls ställe. Tå bleff vthwalt Konung Swerres Hird Präst / wid Nampn Mårten / een duglig Man / och een Engeländare: Thenne bleff wigd til Biskop effter Konungens Råd. Niculas Biskop war i stoor Gunst hoos Konungen; Bleff och så brucker i hans hembliga Råd.

DLVI.

Petri och Pauli Apostolorum Dag / höltz et Gästebud i Konungens Gård / och Konungen bleff krönt aff Niculas Biskop. Sedan gaff han them alla Begåffninger / och the skildes Wänner åt. Om Winteren dödde then H. Thorlack Biskop. Then samma Sommar kom Påll / Jon Loptsons Son / vthan ifrån Jßland / och bleff i Norrige Norder i Throndheem. Om Wåren drog han til Oslo til Konungen / hwarest han hade warit öfwer Winteren. Sedan foor han Söder til Danmarck / låt wijga sig aff Absolon Erckebiskop / och drog sedan til Biörgwin. K. Swerre drog om Wåren til Biörgwin / och ståmbde dijt alla Biskopparna som i Norrige woro / at Konungen måtte rådfråga sig med them / förty Eystein Erckebiskop hade skickat sådanne Bod til Norrige / at alla Biskoparna skulle komma til honom. Bisparna kommo til Biörgwin; Ther kom och så Påll Biskop. Om Sommaren hade Konungen ärnat skicka Krigzfolck til Orcknöö / at betala them sitt

Förräderij/ hwilcket när Harald Jarl och Biarne Biskop sporde/ drogo the tillijcka med the förnambste Män vhr öyerna/ och kommo til detta Biskops Möte i Norrige. Tå bleff Påfwen tilskrifwen/ och sattes före Konungens Insegle. Thor Biskop och Rikard Swarte Mester drogo med detta Breeff til Celestinus Påfwe.

DLVII.

Effter detta bleff stämbt Ting emellan Konungen och Jarlen: Och Jarlen begynte tala sålunda: Här äre sammankomne månge förnahme Män/ och mig behöfwes taala här/ at iag winner Behag. Jag är så gammal/ som på min Näsa kan synas/ och hafwer stått för många Konungers Knää/ stundom med Wänligheet/ och undertijden med beswerliget Mod. Nu har een ny Händelse sig yppat/ at min Herre Konung Swerre/ är mig wred/ ther iag är skälder för det/ som iag intet är skyldig till. Intet hafwer iag vpreest Flocken; men det är sandt/ intet slog iag emoot them/ förty iag förmåtte intet stå emoot alla Landzens Inbyggare/ allthenstund iag skal wara ther Jarl/ och intet höra Orcknöyarna mig vthi all ting. Många löpa uhr Orcknöö/ och häria på Irland/ Skottland/ och röfwa Kiöpmän/ föruthan min Willia/ fast än thet såyes/ at iag straffar hårdt. Här är intet mycket till tala om/ allthenstund detta är så beståt. Nu skiuter iag alt under GUD och Konungen. Sedan gick han fram emellan Folcket/ och föll på Knää för Konungens Fötter. Konungen såg sig omkring/ och begynte seent tala: Stoort Vproor giorde i i Norrige/ när i beståreckte een sådan Fluck/ som Eyskäggiarna woro/ hwilcket mig och mina Män gick högeligen till sinnes. Nu är Jarlen hijt kommen/ som i kunnen see/ at ångra det Onda han hafwer giordt emoot oß/ ther han beder om Miskund/ then iag honom och så meddeela wil. Mig behöfwes aff GUD/ at han och så förlåter mig det Onda iag giordt hafwer. Stå vp/ Herr Jarl/ och waret GUDZ Grid och Miskund: Och med wijdare betänckiande skal iag tala om wår Förlijckning. Konung Swerre lät vpskrifwa theras Förlijckning; thestlikest och alla the Gårdar i Orcknöö och Hialtland äre/ som faldne woro vnder Konungen/ och the Män ägde/ som föllo i Floroswack/ och gaff theras Fränder try åhrs Dag/ til at inlösa them/ och om the tå intet woro löste/ för Lösegodz/ så skulle the blifwa Konungens allra Odall. Konungen tog under sig HialtLand til Skatt och Vthskyld/ och satte Jarlen öfwer Orcknöö/ med sådant Afftaal/ at Konungen skulle hafwa all halfwe Sackören/ hwar öfwer han satte sina Syslomän. Jarlen swor Konungen på een Eed/ innan the skildes åth.

DLVIII.

Konung Swerre höllt Taal med Bisparna/ innan the skildes åth/ och sa-

och sade; Thet är mit Råd/ gode Herrar/ at i ackten med Förstånd thet Wälde/som GUD hafwer eder til satt. Kommen ihog/ at thet är intet edert Fäderne/eller Arfwedeel: Thesliikest och thet/ at Erick Blinde will skillia eder wid Riiket/och i theß ställe belöna eder med lijtet Godt/ allthenstund han sielff lijtet hafwer. Han hafwer nu icke mehr än 9. eller 10. Män hoos sig/ hwilcke doch alle äro på eens annars Omkostnad. Om i nu hållen eder fast in til mig/ så skal iag wara alles wår Förständare. The lofwade alla godt/ at the icke wille gifwa sig ifrån Konungen.

DLIX.

Een Wijckwärisk Man/ wid Nampn Hredar/ som länge hade warit vthan Landz/och widt reest/ kom om Sommaren til Norrige med Breeff och Insegle/ som kallades Gulböcklakå. Detta Insegle hade Kirialax Gricia Konung sändt til Konung Swerre/ theß Innehald war/at Konung Swerre skulle sända Gricia Konung 1000. goda Håärmän. Han hade och skickat et annat Bod til Konung Knut i Danmarck/ hwilcken heet Peter/ och bleff kallat Peter Ilska/ med samma Ord och ärende. Then tridie hade han sändt til Swea Konung. Hredar talade offta om detta ärendet för Konungen/ men han swarade wäl ther til/och sade sig wilia betänckia Saaken. Hredar war hoos Konungen om Winteren. Om Hösten bleff Knut Swea Konung död: Effter honom kom Swerkir Karlßon til Riiket och Konungadömet. Then samma Hösten drog Nicolas Biskop Söder til Danmarck/ til Erich och Absolon/ Erckebiskopar. Om Winteren kom Thorder Biskop/ Mästare Richarder/ och een Cardinal ifrån Rom til Danmarck/ hwarest the alle blefwo hasteligen döde/ at ingen Kundskap kom i Norrige om theras Reesa. Litten tijd thereffter/kommo the Danske med Påwens Breff och Insegle/ säyandes; Thore Bisp/ och Mäster Richard hade pantsatt thesse Breeff/ och at the hade vthlänt Penningar ath Bispen ther på; Och Konungen fick them så många Penningar som the begärade. Thenne Brefwen wiste Konung Swerre fram i Kohret/ at thet war Påwens Insegle och Breeff/ hwarest han lät och så vpläsa them/ och ther stod sålunda skrifwet: Effter Påwen wiste Sanningen/ at Konungen hade rättare påstå än Erckebispen/ tå löste Påwen honom och alt hans Riike vhr Banlyßningen. Konungen sade; At han hafwer i sanning spordt/ at Kardinalen/ Thore Biskop och theras Fölliare/ hade warit til Gäst hoos een Präst/och om Qwällen hade kastas Etter i theras Dryck/ at the dödde alle.

DLX.

Om Wåren anhölt Hredar hoos Konungen om sitt ährende.

Konun-

Konungen swarar/at han hafwer wäntandes Ofrijd ifrån Danmarck/ och förthenskuld kunde han intet skicka sitt Krijgzfolck bort. Hreder begärte tå Loff åth them/ som sielffwillige wille reesa med honom. Hredar drog til Marcknadz/Söder til Halakurar/hwarest Niculas Biskop kom med många Nordmän/ mästedeelen Wickwärtar. The hade med sig een vng Person/ som the kallade Inge/ Magnus Erlingßons Son/ men Birckebeenerna kallade honom Thufusätt/ och at han heet Thorgils. Ther begynte the een Flock/ i hwilcken Erick Arkebiskop; Sigurd/ Erling Jarls Son/ och många rika Män woro: Drogo altså med honom i Norrige. Thenne Flock bleff kallad Baglar. Konung Swerre war wid thenna tijden i Wijken. Baglarne drogo til Salteyrar Sund/ och Konungen hade Kundskap om them i Sänasfiord. Tå drog han sielff/ tillika med Niculas aff Wästnäs/ och tog Kundskap om Baglarnas Häär. Tå hade the 5. Långskep/ och ett hundrade småSkep; men Konung Swerre hade man 30. Ther Bleff et lijtet Slag/ och vthan Manskade/ hwilcket när Konungen förnam/ låt han giöra Wallslunger på ett högt Berg/ twert emoot Baglarna/ hwar med han affbröt theras Skep. Om Afftonen satte Konungen ther Laward sin Son/ och Eyliff Röda/ tillijka med 80. Män. Om Natten gick hundrade Man aff Baglarna uth til Wallslungan/ och intogo henne/ och slogo thiäl mehr än 20. Birckebeenar/ men the andre flydde til Skepen. Sedan jagade Birckebeenerne effter Baglarna/ alt in i theras Häär. Konung Swerre talade månge illacka Ord til Laward sin Son/ säyandes sig annorledes hafwa hållet Wackt/ när han gick til Landz emoot Konung Magnus. Twi wari een sådan Konungs Son/ som intet bätter achtade på sin Wackt. Drag nu til Landz/ och kom intet för mina Ögon/ för än det dagas; Tå stego många til Landz/ och wackte in til Dagningen.

DLXI.

Eengång rodde Konung Swerre in under Landet/ och Baglarna gingo fram på Berget emoot honom. Sigurd Swerres Son/ frågade/ om Swerre hans Matfader woro ther? Liot Haraldßon swarar och säyer; Thet wara sandt/ och at han hafwer alldrig gifwet nogon werre Man Mat. Biskop Niculas frågade/ hwarföre Swerre gick intet til Landz/ om then Guldnidigen wille slåås/ som ingen ting tyckte så godt som rö swa och härta/ sade sig nu wilia bijda med Mytrået och Stafwen/ hwilcket han baar effter Påfwens Befallning/ nembligen; Stålhufwan och Swerdet/ hwar med han skulle bliswa dräpen/ eller drefwen uhr Landet. Birckebeenerne swara/ at the intet tyckte beswärligit wara/ gå til Landz/ om ther icke woro andre/ än tu tijn Niding. Somblige säde; Han lärde rätt så illa förå nu sine Wapn/ som tillförna. Konungen

nungen bad them intet swara honom. Bispen sade/ at Swerre skalle gåå til Landz/ och han wille möta honom/ så fingo the pröfwa om Peter Postulae och then Helge Halward intet mehr hielpte sig/ än Konungens Hån Kysla Gauts hiälpte honom/ som han trodde på.

Sedan lade Konungen bort/ och effter som Folcket/ hade ingen Mat/ drog han med Häären Norder til Biörgwin/ och gaff Folcket Loff til at reesa heem. Effter Jul drog han til Throndheem/ och bleff ther öfwer Winteren. Baglarne drogo til Wiken/ och bleff Inge ther til Konung tagen öfwer Wiken och Vpland.

Biskop Niculas war i Osloo om Winteren/ och stundom i Danmarck. Tå bleff Ifwar Skialge wigd til Biskop i Hammar Kaupang. Wid thenna tijden kom Hallward aff Saustodum/ Kolbein Striwäff/ och många andra til Flocken. Then Winteren tog Biskop Niculas och Sigurd Jarlßon mycket Fåå uhr Mariae Kyrckio wägg och Hufwudöö/ hafwandes det med sig. Om Wåren drapo Niculas och Sigurd/ Thore Dara/ och Einar Lygyrå/ Konungens Syssloman i Rugsund: Men Thore Krack/ och Thorgildz kommo undan. Näst efterföliande Winter hade Konungen Ledung vthe uhr Throndelagen/ både Mören och Raumsdaal/ och drager med mehr än trii tusende Man/ och alle sine Skep til Biörgwin/ hwarest han bidde effter Ledungz Folcket Sönnan för Staden. När thet war kommet/ hade han sex tusende Man vhr Biörgwin til Graininga-sund. Folcket tyckte det wara underligit/ hwarföre han drog icke then rätta Wägen/ men han låt som han acktade icke theras Taal. Thenna Häären foor nästan ospackeliga fram/ at Konungen måste hålla Ting med them/ och föredraga/ hurn otienligit thet woro för förnäma Mans Barn/ at wara ofrijdsamma/ röfwa och förspilla för Bönderna/ och sade sig intet kunna kallas med rätta theras Anförare/ om the giorde länger så. Nu beder iag eder hierteligen/ sade han/ effter iag nödigt wil straffa eder/ at lasstån med sådanne onde Gierningar. Fast Niculas Biskop säyer/ wii röfwa/ så är thet sandt/ men iag hafwer Rätt. Intet weet iag/ hwad Niculas hafwer för Skiäl/ at mig icke bör wara Konung öfwer Norrige? Mången Amboter Son hafwer burit Konungz Nampn: Men iag är Konung Sigurdz och Gunhildz Son. Hennas Släckt är allom bekant. Om här nu nogra äre/ som aff henne intet weeta/ så skal iag vpräckna then. Tå sade han långt tilbackars både sitt Fäderne och Möderne/ at många förstode them wara i Skyldskap med honom/ och alla erkiände honom för then rätte Konung öfwer Norrige.

Wildare sade han: hwad som Niculas säyer om mig/ så mon wii Birke-

beinar liitet thet ackta/ förty han är rädd som een Hare/ och falsck som een Räff. Så har hans Släckt waret: Jngrid/ Magnus/ och Buriß/ alla otrogna. Så lärer han och så innan kort blifwa emoot sina Baglar. Sedan hölt han med Häären in til Oslo/ hwarest Baglarnas Häär tå war.

DLXII.

Jacobs Mässo-Afton lade han til Hufwudöö/ och effter han hade waret wid Mässa om Morgonen/ befalte han Håkan sin Son att lägga in til Leiron/ innan för Nuñoseter/ och komma them på Ryggen som på Bryggian war. Ländamännerna/ Gregorius Jonsson/ Sigurd aff Modestad/ och Eystein Raugnwalßon/ med Möra Hääre/ befalte han läggia til Eyren/ til Mariae Kyrkegård/ alt thet andre Folcket skulle vnder hans Märcke lägga til Bryggan. Sedan stego the til Skeps/ blåste Häärblåster/ och lade til effter hans Befallning.

DLXIII.

Biskop Niculas stälte sålunda sitt Folck: Sigurd Jarlßon/ Harald aff Stadum/ Vpländingarna/ och theras Fölge skulle wara uthan för Nunnasäter/ och ackta at the kommo ther intet til Landz. Omundz Söner/ Kolbein Steineff/ med sitt Fölie/ skulle ackta Eyren och Broen/ at the komme ther intet vp. På Bryggian skulle Konungens och hans Märcke wara. Swerri/ sade han/ hafwer intet så mycket Folck som i meenen. Birckebeenar äre och så rädde/ at theras Swerd bijta them intet/ och om han lägger hijt/ så är han wisserligen feeg. Bispen/ och nogra Klärkar med honom/ säte på Håstar/ vppå Strätet för sin Gård. Sedan ropade the på båda sijder Häär-Roop.

Konung Swerre lade så fast til Bryggian/ at hon brotnade. Tå skuto the med Bogar och Handskott på båda siidor. Bengeir Langi och Botolff Afurßon gingo först på Bryggian. Een Engelsk Man högg til Benger/ men effter han kunde mycket wäl fächta/ försätte han Hugget/ slog under Skiölden/ och högg then Engelska Mannen nedan för Näsan/ at båda Kinbogarna föllo til Marcken. Tå gingo Birckebeenar på Bryggian/ och Baglarne togo hårt emoot them/ at ther bleff et skarpt Slag.

Een Man sade then samme tiid til Bispen/ och bad honom nu riida fram/ och see huru skarpt Birckebeenarnas Swerd bete. Bispen swarar: Låt oß hastigt riida sin kooß/ ty nu är Diefwulen bleftwen rätt löß.

Tå

Tå rände han vp uhr Byen/ och stadnade intet förr/ än han kom til Gularos/ och bidde ther effter then andre Häären. Gregorius lade til wid Eyren/ och bleff tilbaka drefwen/ at han måste til Trälaborg/ och hölt ther een Slacktning med Baglarna. Håkan lade til Leyran/ och jagade them strart på Flyckten/ som ther woro/ drog i Byen/ och kom them på Ryggen/ som på Bryggorna woro. Tå war Konung Swerres Mercke/ som heet Sigur Fluga/ kommet på Bryggian; och sedan togo alle Baglarne til Flycktone; men Konung Swerri drog vth på Wallen/ och kom Gregorius til Vndsättning/ och nedhögg ther Fienden för Foot. Sedan ransakade han Byen/ brött vp Huusen/ lectandes effter Baglerna/ och dräpte alt hwad the hinde: Ther hade fallet mycket Folck/ men måstedeelen aff Höffdingiarna vndsluppo med Lijfwet.

DLXIV.

Effter detta/ tackade Swerre GUD för sin Seger/ och låt lägga nogra Skutor vth til Hufwud-öö/ och förbödat ingen skulle draga tilbakars i Byen/ eller lägga sig i någon Dryckenskap. Konungen tog alt Böndernas och Kiöpmännernas Godz i Byen/ förty the hade slages emoot honom. Han låt och bränna alla theras Långskep/ så när som Backaskräppan/ som Niculas Biskop hade hafft/ hwilcken han fick åth Hijde/ men Hijde brände vp sitt Skep/ och tog Sömmen/ Seglen och Redan i Förwarning. Sedan lät Konungen deela alt Rofwet i fyra Deelar/ och Folcket gick vnder Stang/ bleff skårat/ och ther woro så när 5000. Tå kom een Präst med Breeff ifrån Niculas Biskop/ aff Innehåld/ at han wille förlikas med Konungen. Swerre sade honom det hafwa giordt tilförna/ och sig intet weeta/ huru then Förlickningen lärde wara/ doch bad han Prästen säya tilbakars/ at han wille gifwa honom Greud/ om han kommer sielff/ förty uthi andra Saaker wil han lägga Ähra in än dräpa honom. Tå bad Konungen sällia sig alle Skepen/ Seglen och Redan/ som fångna woro i Slaget för 15. Marck Gull: Och när Folcket såg/ at Tridie-deelen ther aff war så myckel werdt/ gingo Sigwalder Sigurd aff Modastad/ Eysteine Ragnwaldßon/ och månge andre til/ och wille byta Skepen/ Seglen och Redan. Tå lop Konungen aff sitt Skep/ hafwandes ett Spöö i Handen/ slog Sigwalder öfwer Skuldrarna/ och sade sig tillhöra/ alt hwad til Landzens Förswar tiänligit woro. Altså behölt Konungen det för det Werde/ han begärade. Sedan bleff alt det andra bytt/ och ther war ingen som hwicka fick. Twå wägna Marck. (Löper sig 15. Daler Silfwermynt.)

DLXV.

Baglarna drogo Landwägz Norder til Nidaros i Throndheem/ hwarest tå woro Thorstein Tugade/ Blalse Skinstack och Aßaaut med 80. Man/

80. Man/ at the intet fingo vthrättat. Sedan drogo the til Byen/ och lato Borgarena swäria sig Eed/ at the intet skulle slås emoot them. Effter detta drogo the til Skansen/ och Biskop Niculas talade salunda til Thorstein: Orädeligit är det för tig/ hälla Skansen/ effter tu är Banlyst. Nu lära wij skickla wära Män vth på Steen/ och Godretzstad/ tijna Gårdar/ taga alt dit Godz/ och bränna Huusen. Thore ropte Bialfa til sig/ och sade; Thet wara orädeligit/ hälla Skansen länger/ och Bialfi hölt med honom. Thore sade/ at Baglarna skulle gå neder i Byen/ och komma igen seent om Afftonen/ tå wille han läta Porten wara öpen. Een Man som heet Gudbrand/ på Baglarnas siida/ loswade/ at alla som i Skansen woro/ skulle behälla Lijfwet/ ther til Kläder och Gewär. Detta skiedde/ som Thore sade/ at han lät öpen Lönporten/ then tijd när Folcket satt til Måltijdz. Myckef Folck war i Borgen/ och alla behöllo Lijfwet/ men Thore Aßgaut och Bialfe gåfwo sig vnder Baglarna. Sedan togo the alt thet som i Borgen war/ brände hwart Huuß; togo een död Krop/ och kastade honom i Brunnen/ fylte sedan med Steen; kiörde Borgarena til at bryta neder Muren/ och drogo så til Vpland.

DLXVI.

Konung Swerre drog ifrån Oslo/ Söder til Hedmar/ gaff Bönderna Saak/ at the hade vpreest Flock emoot honom/ och taget sig een annan Konung. Een Man/ wid Nampn Hälge/ swarade Konungen/ och sade sig så wara förfaren i Lagen och Rictzsens Ständers Rätt/ at han wiste ingen wara rätt til Konung tagen/ uthan på Eyra-ting i Throndheem: Hwarföre mätte Konungen det weeta/ at han intet war så oförständig/ at vpstutsa några hans Mootständare. Många andra talte sammalunda och the bleffwo förliickte. Sedan drog Konungen bort til Nöötasund/ och skickade sina Män öfwer een Skog/ hwarest Baglarna woro på andra siidan/ och dräpo aff them 42. Män. Ther ifrån drog han til Swanshals/ och så alt öster til Elfwen.. Ther wiste Folcket sig hafwa brutet emoot Konungen/ lågo förthenskuld uthe på Skogar/ och wille intet komma til taals med them. Konungen låg ther länge/ at Folcket bleff ledse/ och wille draga heem. Een Man wid nampn Oloff/ talade för Folcket til Konungen/ men Konungen lät strax dräpa honom. Sedan stämbde han Bönderna til Ting/ een annan gång på nytt/ at hwar och icke the kommo/ så skulle han bränna heela Bygden. Sedan kommo Bönderna/ bekände sitt Förräderij/ och gofwo vth een stoor summa Fää. Sedan drog Konungen Norder i Wijken/ alt in til Osloo/ förty han sporde/ at Baglarna woro komne Nordan vhr Throndheem/ och ärnade sig til Osloo. Han drog vp emoot them/ och woro the tå reeste Söder åth. Sedan drog han til Tunßberg/ hwarest han skickade

Phi-

Philippus Jarl/Börje Bruses Son ifrån sig/vp i Watnet Miors/at taga ther emoot Baglarna. Han lofwade och/ at wilia skickia hans Broder dijt til honom. Ifrån Tunsberg drog han til Hälgarsund/ hwarest han sporde/ at Sigurd Jarlszon war kommen ifrån Throndheem/ och wiste han tå/ at Hijde/ som qwar lågt Bergen/ lärde ståå sig illa/ hwarföre tog han alla Skuter och små Skep/och satte sig sielff ther på/ i upsåt/ at leeta efter Sigurd: Men Sigurd hade tagit sig i acht/ och uthaff Wågen til een Holme/ at han såg hwar Konungens Håår seglade forbi. Altså drog Sigurd til Byen om Natten/kom på them oförwarandes/och drap för Hand/alt hwad han förmätte/thesijkest och Hilda. Samma Dagen drog Sigurd bort/ när han hade dräpet så när 50. Man. Konungen drog til Tunsberg/ och bleff ther kundgiord om hwad skedt war i Byen. Ther ifrån drager han i vpsåt/at leeta effter Sigurd/öster öfwer Fälden/ och fick ther Kundskap/ at han war dragen til Wiken. Altså söckte Konungen effter honom/ men Sigurd drog in i Lanar Sund. Litten stund ther effter/ kom Konungen och ladeåth honom/tog alla hans Skep/och dräpte för honom/nogra Män: Sielff kom han med största deelen til Skogz. Sedan drog Konungen til Biorgwin/ och bleff ther öfwer Winteren. När Konung Swerre hade draget om Höften ifrån sitt Folck i Hälgarsund/ drogo the Eyrick aff He/ Eyolff Alaszon och Arni Skada til Biörgwin/ med stoora Skep/ och så med 3. Skep Norder til Throndheem/ hwarest the sporde/ at Baglarna hade warit i Byen/ och giordt een stoor Skada. Altså kommo the owarandes på them/at somblige flydde hiit och dijt/ noare blefwo dräpne/och een-deel fingo Grud. Thetta skedde trij Nätter för Andersmässa. Sedan togo Birckebeenerna Byen i Förswar/ drogo vp sina Skep vthe på Eyren/ och achtade alla kring-om-liggande Syslor.

DLXVII.

Om Winteren effter Jul dräpo Baglarna Jon Magra/ sålunda/at the giorde honom Heemgång/och bådo honom låta Dören vp/det han och giorde/men stucko honom strax i ytål/ dock fick han then vnder sig/som stack/och bleff ther med döð. Tå war theras Konung hooß Hallward på Sastadum. Sedan drogo the öfwer Vpdalls-skog til Rennaboo/och dräpo ther Jwar Arman och Thorleiff tyro: Ther effter til Orkadal/ och dräpo ther Eynar Skintinbein/och Dara Skiäggia/på Eggio inni Skan. Gunnar Galin och Einridi Rackundkommo / och forde thesse Tijdender til Byen. Gunnar drog vth på Eyrar/ och brände Långskepen heller än Baglarna skulle fåå them. Elden tog seent i Skepen/ at Baglarne kommo dijt och dräpo honom. Thetta tilldrog sig twå Nätter för Brettiwo-mässe. Sedan intogo the Byen/ och gåfwo många Grud som begärade. Ther blefwo the öfwer Winteren.

Birckebeenerne lågo uthi Marcken/ och wänte til Swerre kom. Tå bleff Inga gifwet Konungens Nampn/ aff een som heet Bard. Sedan budo the Ledang uth öfwer Throndheem/ at ther och kom ihopa mycket och wäl uthrustat Folck. Effter detta lade the uth til Rödaberg/ Wekan för Hallwards Mässa.

DLXVIII.

Konung Swerre drog ifrån Bergen med nogra Skuter och små Skep/ arnandes sig at komma ofötwarendes på Baglarna. När han kom in om Agdanäs/ fant han et theras Skep/ och tog thet andra innan för Hornbra; thet tridie wid Reini. Sombliga wille hafwa thesse Skep med sig/ men Konungen meente/ thet wara otiänligt. Altså blefwo the tilbakars/ fast thet förtröt them sedan. När Baglarna sågo Birckebeenerne/ hade the 7. stoora Skep/ hwilcka the bunno ihopa. När Könung Swerre såg them/ lät han blåsa Häärblåstar/ och sättia up sitt Märcke. Sedan stuto the på hwar andra een tijd lång/ och Birckebeenerne kunde föga uthrätta/ förty Baglarnas Skep woro så höga/ at theras Stamnar intet räckte til Wiggirdlarna på the andra. Ther föll nog Folck på båda sijdor. När Konungen såg/ at han kunne intet uthrätta/ lade han från/ och sade til sitt Folck/ at the intet hade ther giöra/ förty nu woro hans gamble Birckebeener borte/ och at the måtte roo in til Byen/ om the elliest icke wille wara duglige. När Konungen lychtade sitt Taal/ skrecko the i Wädret/ maante hwar andra/ och rodde the til Längskepen/ och giorde så et hårdt Anfall/ at Baglarne intet annat förmåtte/ än försätta/ och nogra aff Birckebeenerne gingo up i Skepen/ men blefwo strart tilbakars drefne/ och mycket slagne. Saulmun Sistrung bleff ther och slagen/ tilltijka med alt sitt Fölie. När Konung Swerre såg sig intet kunna uthrätta/ sade han til sina Män/ at the skulle draga til Byen. Een Man wid nampn Eywind/ hwilcken hade warit Baglarnas Sysloman/ låg uthe under Ramnosberg med et Skep/ som Eyolff hade dijt hafft om Höstien/ och kommo Baglarna intet til gagns thenne gången. När Konung Swerre kom in för Tijnaros/ iagade han ther effter et Skep/ och effter twenne in på Flackafiord. Sedan drog han til Byen/ hwarest tå låg een stoor hop med Baglar/ som meente sig kunna få Swerre fast/ allthenstund han hade både lijtet och sårt Folck. Baglarna tordes intet lägga til Landz/ förty the fruchtade för Throndera/ at the skulle draga ifrån Sigurd och til Swerre. När the kommo i Land/ och lade förthenskuld uth under Holmen/ men Konung Swerre wäntade uthe på Eyren/ om the kommo i Land.

DLXIX.

Sedan årnade Baglarna sig draga Norder til Biörgwin/ och

intet

intet skiöta om / hwart Konung Swerre foor med sine små Skutor / uthan lägga heela Landet vnder sig / förty the tycktes wara honom öfwermächtige til Siös / drogo altså i een Hamn hoos Staden / men Konung Swerre drog vhr Kaupang effter them. När han kom för Staden / kastade Baglarna Tielden aff sig / låtandes som the wille roo i Wågen för honom / men han achtade det intet / vthan rodde sina Ferde / och the kommo een tijd sedan. Sigurd Jarlßon / drog til Biörgwin / och tog ther alla Konungens Skep / och brände vp them. Sedan tog han een hoop med Huus / hwar uthaff han giordo Bål på Widdrisberg / ther som han meente Borgarena skulle få största Skaden aff. När Drottning Margreta såg det / bleff hon rädder. Aura Päll tog sig een Tunna / lade ther i Beek / Träspåner och Eeld / och skiöt vth i Bålet. När Baglarna sågo det / refwo the Bålet sönder / och släckte vth Eelden. Sedan böade the Bålet vp igen. Päll skickade tå een Dräng uth / med een Näfwerskiäppa alt sunderborat / och lade ther i Brännesteen / satte sedan Eeld i / och lade inn i Bålet / förty det war i holt. Altså bran thet vp heelt och hållet. J medler tijd hade Päll undstucket alla Swinfolcken / och gick han tå til Drotningen / med begäran / at han fingo tå hännas Jnsegle / så wille han så laga / at Baglarna drogo i hastigheet ifrån Byen. När han bekom Jnseglet / skreeff han ett Breeff til twå Stycken uthe på Landet / then eena war Auta Präst / och then andra Jordan Skin; aff sådant Jnnehåld: ag twiflar intet på eder Troo emoot Konungen / fast i nu hafwen slaget eder til Wänskap med Baglarna / doch will / som wij uptäcka för eder Löndä saaker / med begäran / at i / om möyeligit är / kunnen hålla Baglarna qwarra i Staden / förty Konung Swerre hafwer låtet säya oß / at han wille komma hijt / antingen seent eller tijdeligen i Morgon: Han hafwer nu / som förr / lagt sina Fiender til Marcken / fast han hafwer mist mången dugelige Man / nämligen Niculas aff Wåstnäs / Saulmun Systrung / Peter Ranga / Peter Steiper / och många andra. Sedan tog Päll een Dräng / som war bekant med Baglarna / och skickade honom vth på Landet med Brefwen. När Baglarna sågo Swenen / togo the fast honom / och frågade / hwad han hade för ärande? Han sade sig wara uthskickat på Landet med Breeff men intet wiste han hwad det hade Innehålla. Baglarna togo Brefwed och låste thet: När the sågo / at Konungen war så snart wäntandes / drogo the sin koos / tagandes mycket Fää aff Prästerna / och skälde them före / at wara otrogna emoot sig. Detta Stråcket sade Päll för Drottningen / och hon tackade honom högeligen. Konung Swerre kom til Byen tijdeligen om Morgonen / och sade åt Sigurd och Aura Päll / at han intet långre wille ther blifwa / uthan the skulle skaffa honom Folck ihopa / innan han kom igen. Sedan drager Konungen bort. När han fick see Sigurdz Segel / bad han sina Män hålla til Sijda / och låta them segla förbij:

hwilcket och så skedde/ at Baglarne sågo them intet. Tå wände Konungen om med hast/ och drager til Byen igen/ frågandes huru myckett Folck the hafwa ihopa skaffat? Sigurd säyer them intet ackta sina Ord. Tå lät Konungen hålla ett Möte/ och war något wred/ säyer alt så til Borgarena: ännu ären i med eder Frändskap emoot oß/ som i alltiid hafwen warit/ sedan wij kommo til Rijket/ och fast i så giorden/ emedan Konung Magnus och Erling Jårl lefde/ måtte man hafwa ther öfwer Tålemod: Men nu vpäggen och föröken j Wijkingar een Röfware Flock emoot oß. Det lärer kosta edra Penningar och Lemmar/ kan hända och så Lijfwet. Jidur Forrådi swarade Konungen/ säyandes/ at Konungen mände hafwa Tålemod med them. Altså finge the honom 100. Man aff Bönder och Kiöpmän.

DLXX.

Tå drog Swerre vhr Byen med 30. Skep / och mötte Sigurd i Wedris/ hwarest the slogos/ och effter som Baglarna hade mycket stoora Skep/ kunde Konungen intet vthrätta/ vthan måste draga til Byen igen. Baglarna kommo och så then samma Dagen til Byen/ ärnandes sig Landstiiga ther/ men blefwo affhåldna. Sedan lade Konungen alt sitt Folck kring om Staden/ men Baglarna lågo wid Nordnäs i nogra Dagar/ och drogo sadan bort. Jmedler-tijd lågo Birckebeenerne i Byen/ och skaffade sig kost. Effter 7. Dagar kommo Baglarna/ togo Jon Trijn/ Konungens Sysloman / gåfwo honom Grud / och han bleff theras Man/ tillijka med flere andre/ som drogo ifrån Birckebeenerne och til Baglarna. Tå lade Baglarna sig om Staden / och the skuto på hwar andra/ doch achtade Baglarne them intet/ vthan gingo och leeckte/ ställandes stundom sitt Folck i Ordning/ och läto see/ hwad stoor Häär the hade. Konung Swerre hölt Ting på Backen / ofwan för Nikulas Kyrckia/ när Baglarna leekte neder på Jons Wallen. Tå talade Konungen til sina Män / roosandes theras Föllie / Styrckia / Mod och Mackt/ som the hade fram för andra Män. Nu wil iag intet längre lida theras Spott och Förhädelse / vthan om i så willien/ iaga them ifrån oß: och säyen härom hwar sin Meening? Alla tego stilla. Konungen sade: Jntet giören i rätt/ at i tiiga/ och intet swara eder Konung. The swarade/ och bådo honom råda. Konungen sade; Thet är wäl sagt. Widare sade Konungen : Wij hafwe trenne Willkor för handen: Thet första / at blifwa i Byen/ så länge wij hafwa Profiant. Thet andra/ at fly til Fiäldz med liiten Heder. Thet tridie/ slåås med them/ och läta Vdd och ägg deela oß emillan. Alla swarade / och sade sig willia slåås häller än fly. Konungen sade: Nu skola wij gå i Staden/ twå / trij / fyra eller fem/ och mötas alla i Oloffz Kyrckegård/ alldenstund iag weet/ the see wårt Möte. Detta kunde Baglarna intet understå.

När

DLXXI.

När Folcket war tilsammans kommet wid Oloffz Kyrckia/satte Konungen vp sitt Märcke/och sade: Nu skola wij intet fylcka/vthan ränna elliest på them med hast/och giöra nu hwar sitt bästa/förty thet lårer intet länge stå på/ vthan Baglarna lära blifwa/ som the plaga/ rädda/ när the see Manfallet; ty the äro the störste i Muñen som Räfwen i rumpan. Wi skola giöra them ett hårdt Anfall/förty illa lära the tohla Huggen/som hemman ifrån äre lupne/ifrån sinå Kiernebytter/och aldrig förr hafwa sedt/huru Birckebeenerne bära sig åth/när the slås. Nu wille wil löpa til: Gud må ackta oß. Sedan lupo the vth på Wallen/och tå blefwo the som leckte/något räddo/när the hörde Birckebeenernes Lurar/och sågo theras Mercke. Baglarna lupo i hopa/ och Sigurd steg vnder sitt Märcke. Sedan gick/som Konungen gissade/ at Baglarna togo til Flyckten/och Birckebeenerne fingo Tillfälle/ hugge hwem the wille. Birckebeenerne följde them vth på Wallen/ vthöfwer Jons Kyrkiogård. Tå wände Baglarna sig om/ men Birckebeenerna höggo them/ at the fingo ther mehr skade än til förna / och förfölgde them alt til Skepen/ at een stoor deel bleffwe slagne; een hoop lup i Siön; och nogra kommo på Skepen. Närsi Halwardßon aff Sastaudum styrde ett Skep/ på hwilcket så månge lupo/at Skepet sattes ned på grunden/och fastnade. Tå kommo Birckebeenerna och slogo them / ehrö jrade Skepet/ dräpo Narffa/ och mästedeelen aff Folcket. The andre lupo i Siön.

DLXXII.

Konung Swerre reed kring om Håären/ när the gofwo Flyckten/hafwandes Kåsian så blodig i Handen/at thet rann honom alt på Händerna. När the först gåfwo Flycken på Jonswall/ sköt een Man til honom/ med twå Kåsior tillijka / och om then eena i Skiölden/ then andra slöa i nder Oxeden på Hästen. Sedan kastade han Swerdet / och Konungen försatte thet med Skiölden. Tå kastade han sig aff Hästen/och wille taga Splutet igen. Konungen reed fram på honom / och wille trampa honom under Hästa Fötterna/ men han tog til Flyckten/ vp i Krist Kryckiegård,/ och Konungen rände effter/och stack honom med Kåsian/ at han föll. Sedan komme Baglarna lijtet til leeckz på Landet mehr. Biskop Niculas lade sina Skep uthe wed Thöleholmen / och hölt ther Mässa/hwarest han lofwade låta bygga een Stad och Steen-Kyrckia. Een deel aff theras Folck låg wid Nordnääs/ och nogra lijtet bättre Söder.

DLXXIII.

Birckebeenerne lågo i Byen och drogo stundom på Landet / at taga

taga ifrån Bönderna/hwad the kunde få. Bönderna hade tilförna giordt sina Vthskylder til Baglarna/och för thenskuld skickade the bod til them/ med begäran/at the wille wara Förswar för them/och theras Boskap. Baglar: bådo them driswa sin Boskap til sig/hwilcket Bönderna och så giorde. Een Afftön gick Kon: uhr Byen mz sitt Folck/och lade til Laxawåg/ ther som Baglarnas Häär låg/tog bort theras yttersie Wackter. När the komo bätter fram/funno the twå Män på een wackt/een soswandes och then andra wakandes. Han bleff straxt igenom stucken som wackte/ och skreek til/men then andre wacknade mitt i Döden. Baglarne hörde at wackten skreek/och frågade hwad fattades/ the andre som honom ihiäl stucko/swarade och sade/the hålla på leeka: Sedan gingo the tilbakars/ och sade Konungen/at Wackten war alt död. Tå drog Konungen så sackta åth them/at the intet bleswo för warse/ än Konungen drog Skepen på Landet under them/och drap mycket Folck. The andre Baglarne fingo höra bullret och Ropet/ och rodde straxt dijt/ men Birckebeenerne togo så hårdt emoot them/at the dreswo them til Skepen igen; men Birckebeenerna förde heela Boskapen in til Allreckzstad. När Baglarna sågo sin Skada/skiämbdes the/och meente sig wilia hämnas/drogo förthenskuld till Allreckzstad/ för än Birckebeenerne dijt kommo.

DLXXIV.

När K. Swerre såg Baglarnas Häär/talade han sålunda för sitt Folck: Ännu tyckes mig så lijckt/at Baglarna wilia tala med oß. Nu skola wij gåå op i Backan/ och anfalla them ther ifrån. Birckebeenerne giorde som the plägade/och anfölle dristigt/ at straxt bleswo många Birckebeen: slagne. Een Man wid nampn Endride Lioxa/ bar Baglarnes Mercke/och war aff Thronst släckt/ een rask och dristig Man. Thenne bar Mercket wäl fram/och Berg Swen then långe/ K. Swerres Merckesman/kom emoot/at the slogos sig emellan: Theras fäcktande lycktades så at Bergz Swen bleff såår/men Eindride tillika med Mercket föll. När Baglarne det sågo/flydde the och Birckebeenerne jagade them alt til Skepen. J både thesse Drabningar föll mycket Folck aff Baglarna. Sedan drog Swerre til sin Borg med Boskapen/och tackade Gud för sin Seger. Tå fattades them intet Proviant. The hade och manligen söckt ther effter. Sedan skydde Baglarna Borgen och Byen/at them tycktes intet så godt fässa wid them/som the hade meent/at om aff Baglarna 50. eller 60. gingo til Landz och the sågo 10. eller 15. Birckebeener/och Konungen war ther med/så togo the til Flyckten. Stundom komo Birckebeenarne på them oförwarandes/ och sloge them mycket illa. Jonsmässe Natt foor K. Swerri mz 100. Man ned j Byen/hwilcke togo på sig Mässekläder vhr Kyrkiorna/förty the wiste/at Baglarnas Höffding lärde koma til Mässan/och klädde sig i. Andre togo Munkakappor/ och stodo i Kyrckiogården/tagandes hwem som kom aff Skepen. Thenna gången hade Biskop Nicol: ärnadt sig i Kyrckan/men effter

the

the togo een förnäm Man/wäll klädd/ drogo aff honom Kläderna/ förty the wille intet låta them blifwa blodiga/ och han vndkom them/ rennandes til Skepen/ och sade Biskop Nikolas/ huru det war gånget med honom/ så låt han beståå at draga til nogon Kyrckia thenne gången. Många sådanna och andra Puß giorde Birckebeenarna moot them/ fast the intet äre här skrefne. Mänge aff Birckebeenarna lupo vhr Häraden til Baglarna/ sombliga siälffwillige; andre blefwe twungne. Thenne Sommmaren kallade the Bergens Sommar.

DLXXV.

Laursmässe Natt bruckades ett sådant Puß/ at Baglarna togo twå Skuter fulla med Wed/ och satte Eeld på Huusen wid Kors Kyrckian/ och på twenne ställen annorstedes/ föregifwandes them willja förderfwa Staden/ och sättia honom på ett annat ställe/ på Haurda-Land/ allthenstund Birckebeenarna hade så ohelgat alla Kyrckiorna/ at the wore intet bättre än Porthuuß: Borgarena giorde intet Mootstånd/ förty alle Bryggiorna woro vptagne. Detta kom Birckebeenarna så öförwarandas/ at the intet wiste ther aff/ förr än Byen war i brand. Tå fruchtade the för Slottet/ och togo wåta Segel öfwertäckiandes det ther med. Then Helige Staden bleff tå satt för Elden wid Stein Kyrckia/ och ther stadnade han; Men Sunnefu Skriin sattes wid Sandbroo/ at ther och Elden icke heller wijdare kom. Baglarna lågo vte på Fiorden/ och skuto åth them/ som wille rädda Huusen. Een deel aff Borgarene hade bortflytt vhr Byen/ när the blefwe vnderwiste om detta Anslag/ sombliga på Slottet/ och sombliga på Landet. Biskop Niculas war på Skutorna/ honom war och tilwitt detta Anslag/och sade före/hwar Elden skulle tändas. Aff detta Wärcket war han mycket owänsäll hoos Borgarene. Ther brunno 5. Kyrckior förvthan Mariae Kyrckia.

DLXXVI.

Lijten tijd ther efter/ foor Konung Swerri vhr Byen/ dijt som han spordc/ at Baglarne höllo een hoop med Boskap; Men i medeler tiid Landstege Baglarne och slogo mycket Folck thiälj/ ther föllo och månge förnämme Män: Sigurd Borgarklett/Fid then Feröske/Thord Locke/Rita Kari/ Einar Binar Biarnarßon/Bengeir Lanzi/ Eindridi Weini/ Eystein/Reidis Mans Broder/ Halkiels aff Loe Son/ och Philippus Järls Märckesman/thenne war och Järlens Frände. Vthi Holmen blefwe och slagne 30. Män/och the andre drefwes in på Slåttet.. Om detta Slag yrckte Baglarna Wijsor/ och Birckebeenarna swarade them med een annan. När Konungen kom igen/ tycktes honom detta illa/ at hans Män woro så slagne/ och sade thet wara skedt aff

theras oacktsamheet. Sedan drog han vhr Byen/ och gick tå then andra gången öfwer Röda-fiäl med stoort Arbete. När han kom til Throndheem/ war Herra Karl/ hans Swåger ihiälslagen aff Baglarna. Karl war Konung Sorkuis Son / och ägde Konung Swerris Dotter/ wid nampn Ingebiorg. När Karl war ihiälslagen / hölld Baglarne Ting vthe på Eyren / och een som heet Thorstein Kugader / talade på Tinget/ Såyandes om/ alt hwad Konung Swerri hade olyckeligen gådt till handa/ och at han hade intet een Båât i sitt Wåld; thesliikest hade och een stoor deel aff Birckebeenarna öfwergifwet honom/ sedan the blefwo underrättade/ med hwad stoor Falskheet Swerri Präst hade faret. Förr än Konung Swerri/ hade Baglarna draget vthur Fiorden. Alt detta Talet fick Konungen weeta. Han tyckte och myrket illa wara om Karls Dödd. Tå komme Baglarna Sunnan ifrån med all sin Häär/ och Thorstein Kugader drog ifrån them/ tillika med många andra/ som affällige blefwo/ och begåfwo sig heem til sina Gårdar.

DLXXVII.

Thorstein Kugat war lönligen hemma på sin Gård/ och skickade Sänningebud til Gunnar Grionback/ at han skulle skaffa honom i Gunst hoos Konungen. Eengång när Gunnar kom til Taals med Konungen/ sade han thet wara stoor Skada/ at the hade mist een sådan Man som Thorstein war/ och thet woro önskandes/ at the hade honom igen. Konungen sade/ det wara liten Skada om honom. Gunnar sade/ om wij kunde locka honom ifrån Baglarna/ skulle han hafwa Grud hoos eder? Konungen sade Ja! Men huru han wero/ antingen aff Birckebeenerne/ det wiste han intet. Liten tijd ther effter/ skickade Gunnar bod effter Thorstein/ och han förde honom til Konungen/ när han satt på ett Möte. Thorstein hade een diup Hatt på Hufwudet/ och ingen kiende honom. Han kastade aff sig Kappan/ föll ändelångs ned på Golfwet/ grep om Konungens Foot/ och sade; Wål är mig/ som ännu är så nåår/ at iag får taga på eder/ Herre/ och at iag är kommen vhr the Diefuls Baglarnas Händer/ hwilcke intet annat äro/ än Röfware och Illgerningzmän/ och inge Höffdingar. The sky sin krönte Konung/ som doch alle böra luta/ föra om the giorde rätt. Tag nu emoot mig/ Herra/ och låt mig aldrig skilljas ifrån eder. Jag weet intet/ hwarmed Bispen giorde mig så blind/ at iag icke skulle see/ med hwilcken Falskheet the Nidingarna och Meenedarna foro: Eller huru skulle the wara mig trogne/ effter the sweko theras Konung? Tå swarade somliga aff Birckebeenerna/ at ingen woro större Niding än han/ och både föra honom uth på Eyrerna/ at han måtte ther vphängias. Konungen bad honom ståå vp/ såyandes; Han skulle hafwa Grud/ och såya hwad han wiste. Thorstein sade: Wål är mig/ Herre/ at iag eengång fick see eder Ögon/ och skal

Iag aldrig här effter rymma vhr eder Tiänst: Men om Baglarna kan iag mycket säya/thet som passeliga wackert är. Altså fick Thorstein Grud/ och han talade offta på Ting och Herdstämner/ säyandes om Baglarnas Seder.

DLXXVIII.

Baglarna togo Ledung och alla Vthskylder aff båda Mören/och Raumsdal: Men röfwade i Städerna. Sedan drogo the Norder på Halogaland/ tagandes ther mycket Fää/ och hade med sig i Flocken många förnähma Män: Thore Knapp/Guttorm aff Miölu/Bryniolff hans Bröder/Biarna Mardarßon/Haldor i Hiurleipz Wijck/och twå hans Söner/ Jfwar Neff/Gregorius Kiick/Erling i Thitto/Gussalen een Präst/och många andra. Thenne Hösten söll Richard Konungen i Engeland/och effter honom tog Jon/ hans Bröder/ Konungadömet/som kallat bleff Sina Terra/(Forte suia erta, sina terta, suia terta.) Konung Swerre war wid thenna tiden i Kaupang. Om Winteren effter Jul/begärade han Bönderna wille undsättia honom med Skep/at han kunde frälsa Landet ifrån Baglarnas Röfwerii/althenstund thet woro wäntandes med Wåren/at the lärde komma diit/och röfwa Bönderna/ ther the wiste han woro vthan Skep/ och kunde hwarcken frij theras Liiff eller Godz. Wij förmå och intet ränna så fort öfwer Landet/ som the segla vthan före. Fast eder nu tycker detta wara omkostnesamt/ så är det doch mehra/at mista sina ägodeelar. Bönderna swarade honom wäll/ frågandes hwad många och stoora Skepen skulle wara? Konungen sade; at han begärade intet mehr än ett Skep vhr hwart Fylcke i Throndalagen/så stoora/at ther woro intet kortare än 25. Allnar; Men Borgarene och Birckebeenerne skulle låta göra så många theß föruthan som the hinde. Om Morgonen hölle Bönderna Taal i Oloffs Kyrckia/ och kommo alla öfwer eens/ efterlåta Konungen godwilligen hans Begäran/ at ther intet fattades på theras sida. Straxt effter Påska bleff bygda 8. Skep/6. vth på Eyrum; 1. i Biskopz-Hamnen/och 1. i Konungz-Gård/som war 30. Rum i/ och bleff kallat Ognar-brandr. Alla thessa Skep woro höga på Bordet effter sin Stoorleeck. Konungen lät och taga nogra Byrdingar/ hugga them sönder/ och öka wid Kiölen/ så at alla Skepen blefwo ferdiga i hast.

DLXXIX.

Om Wåren drogo Baglarna med heela sin Häär aff Haloga-Land til Throndheem med Häärjande och brännande/ hwar som the foro. Bönderna församblade sig emoot them/ och slogo aff them mycket Folck. Niculas Biskop talade för Folcket/och sade sålunda: Swerri hafwer nu intet mehr aff Norge än ett Nääß/ och wore thet tiänliget/ at

han rådde öfwer så mycket aff Eyrarnar/som vthan för Pålarna år/ ther på han skulle blifwa hängd i Galgan. J thet rådas wij Baglarna/hwar han faar med sina Haffgungsar/som han låter i hopa wreka i Byen. Jag gissar / at Thronderna låra för hafwa Kolen effter alla sina Huuß/ än thet kommer them detta till gangs/förty ingen Macht hafwa the til stå oß emoot. Effter detta läggia the åth hwar andra wid Oepil. Baglarna skicka sin Håår/ som war på the stoore Skepen til Byen Landwäges/ men Skutorna läggia the vp åth åen/ och årna sig ther i Land. Konung Swerri hade låtet giöra Wallsliungar i Byen/ thesilikes och vth på Eyren/ och med åen. Vthan til endelångs med Huusen/ låt han vpsättia med Breder/ och båra dit vp Steen/ och ther woro Borgarene til Försiwars. Konungen sielff war vthe på Eyren med lijtet Folck. Vp wed Broen / war then störste deelen aff Hirden/ thens Anförare woro Håkan Galin/ Peter och Steipir. Baglarnas Skutor rodde åen vp åth alt til Skellings Hella / men the andra Landstege wid Brante Eyren/ och blefwe nogot förfårade/ når the såge Segerslugan wepta i Wädret. The skuto på Borgarene/ men förmåtte ingenstedes komas når them/ för theras Steenkastande som på Husen och på Bryggian wore. För Baglarna/ som söckte til Broen / woro thesse Hoffwudzmån: Inga/ theras Konungz Emne; Niculas Biskop / och Halward aff Sastodum / och the mötte Birckebeenarna mit på Broen / at ther föllo många på både siidor/ doch måste Birckebeenarna wijka tilbakars. Nogra Birckebeenar woro i Kastellet öfwer Brooendan/ och kastade Steen ned på Baglarna / och the Raskaste aff Birckebeenarna stego back om them/och hade them så mellan sig/ at ther bleff så trångt på Broen/at Stengerna gingo aff/och Baglarna föllo både ofwan och vppöfwer Broen i Watnet. Altså blefwo the tilbaka drefna/at the gåfwo sig intet mehr til Broen. Ther föll mycket Folck på båda siidor/ doch måst aff Baglarna. Bispen gaff det Råd/ at bränna Broen/thy tå war giort/sade han/når Konung Magnus låg för thenna Byen/sedan hafwa the ingen Vthwäg vhr Byen/ vthan vhr slottet:och wille wij läggia oß ther före/och swelta them inne/om the intet wilia gå under wår Wapn. Broen bleff bränd til halffz/ men Birckebeenarna befriiade then Södre-deelen. Sedan foor Bispen til Eldiseter/ och trugade Prioren med Munckarna åt slåås på theras siida. Munckarna stege på Konungens Skep/och kunde intet wål med fåckta, Konungen gick vp aff Eyren/och gaff them Rum til at Landstiga/ men the wågade thet intet. När Konungen thet såg/iagade han them alla til Skeps/och the lågo öfwer Natten vthan för åå munnan/hoos the störste Skepen.

DLXXX.

Om Morgonen effter/ rodde Baglarna inn öfwer Hladhamar/ och Ni-

och Niculas Biskop rodde öfwer på Ilutwick med Rödesuden / årnandes jtz ther stiga till Landz. Konung Swerre kiände hans Reesa/ och tog et Skep som Anund Ofrijd ägde / låt draga thet vth öfwer Eyren / och Folcket gick så tiockt ther omkring / at Skepen intet kunne synas. När han kom til Siön/bleff Niculas thet warse/ och bad sina Män roo in som fortaste the kunne/såyandes sig willja gifwa them både rödt och grönt Kiortels-kläde om the hastade sig. I roon inte/ sade han; Seen i intet Fanen kommer effter oß? Skutan står stilla. Tå sprang han uth vhr Kajutan fram på Skepet / och hans Hatt föll aff hönom vth i Siön/ han sade roon nu fast/ mig willja the hafwa til thet första. När Birckebeenerne skulle wända Rödsudan/gick det långt om kring/innan thet kom til gångz/ at Birckebeenerne drogo fast effter them. Tå hade Bispen intet behoff mana på them/förty the woro alla samhälliga/at willja komma sin kooß. När Baglarna som på the andra Skepen woro/sågo det/rodde the mellan Landet/ och Anund/ at han wände tilbakars/ och fick intet mehr aff Niculas än som Kufwen/ hwilken the med sig hade til Wintres. Sedan kom Storm på/at alla the större Skepen måste liggia qwarra/men Konungen sagade them bort/ at the måtte läggia til Röda berg/ och lågo ther i twå Dagar.

DLXXXI.

Konung Swerre skickade Eyolff Alaßon / och Bialfa Skinstack med några Män vth i Orkadaal wid Stranden/och lupo strax på Landet at skaffa sig Matt/men Birckebeenerna giorde försåt för them/och dråpo them. På ett annat ställe dråpo the och så mycket aff Baglarne. Tå fingo Baglarna Kundskap om/ hwar Hoper med Birckebenernes Boskap war: Dijt drogo the 300. Man starcka/och huggo ned hwar Klöff. Sedan drogo Baglarna in til Holms/ och lågo ther nogra Nätter. Tå woro Konung Swerres Skep så när ferdiga/ fast the intet woro inuthi vthstofferade. Många rådde/ at the skulle strax uthläggias/ när the kunde flyta vnder Folcket. Tå war och Konungens Krijgzhäär ferdig.

DLXXXII.

Dagen för Botolffzmässa drog Konungen vth vhr åen med all sin Häär. Tå stod Konungen vp på sitt Skep/och talade sålunda: Här är mycket Folck sammankommet/ och är thet wäntandes/ at wij icke alla komma tillbakars med Lijfwet/ och må hwar ackta sig/ förty thet står oß alla lika när. Nu är thet min begäran och Willja / at the gåå alla til Skepz/som ther hafwa intet nyligen warit/ och fåå sig Matt och Dricka/at the blifwa nogot lustiga. Om wij nu finna Baglarna / och the willja roo undan oß/så skole wij anfalla them dristigt/och roo lika fram:

Latom vij ja een Skuta fölla hwart Långskep. Birckebeener roo tå vth på Fiorden/hwilcket Baglarna intet hade tänckt/och Skepen gingo myckeet fort/ förty the woro nys smorda/ och intet lastade / vthan med Folck. Konung Swerre stieg på een Skuta/ och rodde för vth/ ärnandes sig taga Kundskap/ hwar Baglarna woro. The frågade een Bonde effter them/ och Bonden sade hwar the woro. Sedan drog Konungen til sitt Folck igen/ och blefwo strax Baglarna warse/ at the rodde in effter undan them. När Baglarna sågo Birckebeenerne/ tå war thet Niculas Biskopz och Sigurd Jarlßons wilie roo sin koos vth på Fiorden/ och sässa intet wid Swerre; Men Hallward aff Saustodum / och Philippus aff Weigiene wille bijda / doch måste Biskoppen råda / och han steeg på Rödsuden/ men Sigurd och Hredar på Skutorna och rodde så förr Långskepen. När Birckebeenerne thet sågo/rodde the i Wågen för them. Tå lade Baglarna årorne vp/ och ropade Häårroop/ och wände Skepen om. Birckebeenerne stannade tå och klädde på sig Harneska. Tå rodde Baglarna sin koos. Konungen sade/ nu fruchtar jag/ the roo til Byen/ och giöra Bönderna illa/ innan wij komma dijt. Tå satte sig 4. Män til hwar år på Konungens Skep/ at det flög fram som een Fougel/ men förty at Baglarnas Skep woro vpswulna / ther the hade legat på Watnet heela Winteren/woro och så lastade med Proviant och Rooff/gingo the sacktare.

DLXXXIII.

När Hallward såg at Birckebeenarna wille taga all theras små Skep/ bad han sitt Follje wenda om/ och komma back för Birckebeenarna/ och taga the Skepen som efterst foro/ och plundrade them först vth/ men det war Håkan Konungens Sons Skep. Konung Swerri gaff sitt Skep Nampn/ och kallade det Hugroo; Hallwardz Skep heet Skalpin. Peter Steipir och Eywind/ Prästens Måg/ hade Ognar Brandin; Håkan K. Son hade Wid-sialen. Sedan lade the til hwar andra/ och Konungen förbödt sina Män gifwa någon Grid/ vthan them som kommo til honom/ han sade sig intet annorlunda kunna vthöra sina Fiender/ än med Udd och Ägg. Bispen lade sitt Skep til Landz/ och Sigurd Konungens Emne låg så lång borto/ at han kunde sij/ huru Slaget gick än. När the sågo/ at Birckebeenarna lärde taga öfwerhanden/ rodde the sin kooß. Altså intogo Birckebeenarna Baglarnas Skep/ och ther föll myckeet Folck på båda Sijdor/ doch mehr aff Baglarna. Sedan pröfwades/ at the hade giordt emoot Konungens befallning/ och gifwet sina Wänner och Fränder/ men the blefwo strax dräpna/ och thet klagades för Konungen: Men the fingo til Swars/ at the skulle gå i Byen/ och giöra sammaledes emoot theras Fränder.

DLXXXIV.

Näst efterföljande Dag höldt Konungen Ting vthe på Eyren/ och sade/at the skulle båra Bytet i Postula Kyrckegård/men han sade sig willja skaffa then som thet acktade. Effter Slaget giorde Konungen sig reeseferdig at jaga effter Baglarna: Men the drogo til Danmarck och så til Juttland. Sedan wände han tilbakars. Wid Julatijd kommo Baglarna igien/ och förlorade een Skuta under wägen. The andre drogo til Oslo/och dräpo ther Philippus Jarl. Hans Swenheet Erick/hwilcka thessa Tidender förde i Konungens Gård/och Konungen lät alt Folcket strax bewäpna sig. Sedan drogo Baglarna Norder til Throndheem. Tå war Hallward then Skygna/Biskop Godorms Broder i Kaupang/och bleff dräpen. Baglarna hade 550. Man; Men Bönder och K. Swerre Syslomän jagade uth them. Kon: Swerre begärde om Winteren vthaff Bönderna/at the skulle läggia vth stooro Penningar/hwilket Bönderna behagade mycket illa/at the rådslogo emoot Konungen/och dräpo alla hans Syslomän. Sedan församblade Bönderna Häär emoot Konungen/ men han begärte Vndsättning aff Borgarena/ och the efterlåto honom then. Tå drog Konungen vppå een Jiß/hwarest Bönderna woro/ hafwandes med sig all sin Häär/ och taalte sålunda: Här är nu mycken Häär sammankommen/ at Bönderna hafwa församblat sig emoot oß/ nämbligen Thiler och Marckamän/ oansedt iag meenar the hafwa wändt tillbakars: Eller äre detta alt wåra Män? Honom bleff sagt/ at detta war theras Folck. Tå må wii ackta wåra Skep/sade han. Sedan frågade han Bönder och Borgarena/om the wille wara honom fölgacktiga? The sade ja/ at the wille följa honom/ hwicket the och så giorde.

DLXXXV.

Altså tå Konungen mötte Bönderna/ och effter Bönderna stodo på ett Berg/ och Birckebeenarna skulle söckia vp emoot them/bleffwe the strart til baka drefna; och ther föll een stoor deel aff the Birckebeenarna. Jmedler tiid hade Konungen waret borta/ och när han kom/ sade the honom/ huru det gick med them. Tå sade Konungen: Twii wara eder/ som så illa bären eder åt/ låta Bönderna drifwa eder till bakars: Nu skole wii hålla fort/ och see wij få dämpa Böndernas Mod. Jw flere ther äre jw wärre låra the fara. Altså anförde Konungen sin Häär emoot Bönderna på annat ställe/ men lämnade Laward och Håkan sina Sönner med theras Mercke på det förriga Rumet/at Bönderna icke skulle falla back på them.

Sedan dreff han Bönderna i stoora Hastigheet på Flyckten och högg them för Foot/at icke een bidde. När Konungen sedan ransakade sin

här hade han twå tusende och femtijo Man igen. Nu kan man icke alt skrifwa i een Bock/ ther före säyer man måst ther om/ som Konung och hans Märcke woro.

DLXXXVI.

Laward och Håkan Konungens Söner blefwo anfallna aff Bönderna: Hade the 400. Man/ men Bönderna 2000. och drifwe Bönderna them straxt på Flyckten: Lawar flydde neder i Byen/ och in i Hallwardz Kyrckia/ men Håkan neder på Jisen til Konungen. Bönderna woro owana til at jaga effter the Flycktiga/ och drogo förthenskuld ned i Byen/ rosade sin Seger/ och satte sig til dricka. Tå wille sombliga bränna Konungens Skep/ men andra affrådde det. Sedan stälte Bönderna sin Fylcking vthan för Byen/ hwilket när Konungē såg/ at han war lööß ifrån the andra som han hade effter jagat/ manade han på sitt Folck thet som raskast war/ och sade att them behöffdes nu intet klifwa vp emoot Bergen/ effter them som forn/ vthan nu stode the alla lijka högt. Sedan drog han emoot them/ och ther begyntes ett hårt Slag/ förty Bönderna togo hårt emoot them/ men maste doch fly på det sidsta. Håkan/ Konungens Son fölgde them manligen/ och drap mycket Folck aff them.

Konung Swerri drog til Swarta-bod/ och så ned til Hallwards Kyrckia. Tå låp Laward ther vth. Tå sade Konungen; Vthi tig hafwa Birckebeenarna een god Huffwudzman och Anförare! Wijdare sade han til Hääremn; The gamble Birckebeenar tycktes iag wara onyttig til at anföra een Krijgzmacht/ sombliga sade/ iag war försichtig. Män Andra sade mig wara alt för blödig: Men ingen blifwer dristig med grå Hären/ om han i sin Barndom blifwer blödig. Jag går måstendeel långst fram/ och tacka will iag them som mig föllgia och så långt framgå som iag. Nu må i draga effter them/ och jaga them/ som the hafwa eder giordt i dag. Sedan kyste många Kyrckian. Men Konungen skiötte intet stoort ther om.

DLXXXVII.

Sedan drog Konungen Norder i Walka-berg/ och jagade Bönderna thedan/ at the till ägnade sina Fötter sitt Lijff/ och ther föll så mycket Folck i Flyckten/ at sombliga blefwo icke igen fundna/ förr än om Wåren ther effter. Effter detta drog Konungen Norder till Mori Stockar/ och lät Folcket ther hwila sig/ åta och dricka. Tå sågo the een stoor Häär aff Bönder/ twert ofwan ifrån them i Akurshaga/ som gick tillhopa och talades wid/ säyandes/ at theras Folck war icke ännu så mycket fället/ at the icke kunde hålla Slag med Konungen/ och det hafwa warit Skam/ at ingen drap honom/ när han reed them så när i Dag.

Andre

Andre sade sig willja draga heem / och icke narras länger med honom. The andre swarade: Om the droge sålunda tilbakars/och Birckebeenarna fingo sedan Wäld öfwer them/så lärde the aldrig frij/ eller i frälse stryka sig om sin Panna. Nu will/som wij gå dristigt fram/ och ingen löper ifrån then andre. Altså ställa the sig i Ordning / och förordna hwilcka hugga skulle/ sticka eller hålla Sköldern.

DLXXXVIII.

När Birckebeenerne sågo detta/stod Konungen vp och sade: Vppå thenna Bönderna pröfwas thet gambla Ordspråcket/ at han trotnar seent/som orätt hafwer. Ännu måste wij Birckebeener ther an. Nu wille wij så laga/ at the begära få draga heem. Sedan lät Konungen blåsa/ drog ned på Isen/ och foll an: Men Bönderna togo them hårt emoot. Konungen reed alt jämpt fram på them/ och the sade hwar till annan/ dräpen honom / huggen honom/ sticken honom / huggen hästen vndan honom; lijkwist wågade ingen sig dijt. På sidlyckten förskingrades Bönderne/ och then eene rände hijt och then andre dijt/ at heela Bondahååren tog til Flyckten. Ale Hallwardz Son war lijka klädd med Konungen/ och reed vthi ett Kiärr effter Bönderna/ men the kringrände honom/och dräpo honom/ tagandes hans Wapn. Sedan begynte the at skrijka/säyandes/ at Konungen war fallen. När Birckebeenerne thet hörde/ blefwo the Moodfallna/ hwilcket när Konungen förnam/ reed han dristigt fram/ och befunno tå Bönderna Sanningen. När the jagade them längre fram/ mötte Birckebeenerne äntå een stoor Församling aff Bönder/ och begynte slåås. Tå gick det som förr/ at Konungen dreeff them på flyckten/och jagade them alt in emoot Natten. Konungen gaff alla Grud/som til honom kommo/ bland hwilcka war een Bonde/ som trij gånger bleff fången/ och skontes alla gångerna / men then fierde gången bleff han dräpen. Effter detta drog Konungen til Byen/ höll Ting/ och tackade alla för sitt goda Föllje. Tå lät han wäckia kring om Skepen fyra Famnar på hwar sijda/ alt ther til the kommo vthi Siön. Detta Arbetet förrättades så wäl aff Kiöpmän och Borgare/som aff Krijgsfolcket. Altså drog han Norder i Wijken/ och så til Biörgwin. Tå blefwo Biörgwins Borgare then andra gången glade wid hans Ankomst/ måst för then Orsaken skuld/ at the hade Kundskap om Baglarna/ som tå kommo Nordan ifrån/ och ärnade sig til Bergen.

DLXXXIX.

Tijdeligen om Påskadags Morgon kommo Baglarna Nordan för Hägranäs; Wackten bläste strax/ och wäckte Hååren. Konungen bad them intet skynda sig alt förmycket/uthan låta Baglarna roo in på

Fiorden. Konungens Skep woro så stoora / at Baglarna meente them wara Köpmans-skep / men det war annorledes / när the kiände Segerflugan och Land-wackten / och Konung Swerres Ludor / at the rodde sin koos / som fortaste the kunde. Birckebeenerna rodde på twå theras Skutor / at Kiolerne wändes i Wädret: Sedan drogo the alla tillijka med Konungzamnet och Hredar til Landz. Birckebeenarna följde effter / drápo them / och togo måstedeelen aff theras Skep. Sedan drog Konungen til Byen / och stämde til sig Folck / hwar med han drog Öster i Wijken till Tunsberg / hwarest Baglarna tå woro / och hade låtet ther giöra twenne Kastell. Konungen drögde ther intet thenna gången / vthan drog til Wiiken. Bönderne församblade Håarmän vhr Huuse / at Konungen förmåtte ingenstädes komma til Landz / förvthan Lijffz fara. Med Bönderna woro Sigurd Jarlßon / Hallwård Bratte / Lodin Pållßon / Augnun Bust / och många andra vthaff Höffdingarna. Konungen drog til Konghäll / hölt ther Ting med Bönderna. Ther ifrån drog han till Ordest / hölt ther och så Ting / hwarest han lånte sig Håstar / och drog ther med Norder i Wijken.

DXC.

När Konungen kom til Sotanäs / woro Baglarna ther före. Tå steeg Konungen til Landz. Baglarna föreenade sig med Bönderna / och sade sig willja draga emoot Konungen / elliest lårde han bränna Bygden. Tå satte Sigurd vp sitt Märcke.

Konung Swerre gaff Krijgzfolcket til kiänna / at han wille draga emoot Baglarna / deelte altså sin Håår / at sombliga woro igen at ackta Skepen / men största deelen drog til Landz. Tå kommo Håstarna til paß. Konungen drog på ett Berg: När han tå fant intet Folck / sade han i sin Wrede; Nu wille wij wända om / och bränna heela Bygden. Tå fick han Kundskap om Bönderna / och han drog emoot them. När Bönderna det sågo / drogo the emoot honom. Konungen reed strax på them / ther som Sigurdz Märcke war / oansedt han följde ther intet med. Tå wiste Bönderna alldrig hwad the skulle giöra / antingen gå fram / eller wijka tilbakars. Birckebeenerna höggo them alla ned / som främst stodo / tillijka med Märcket / och alla Bönderna togo till flychten / men Konungen jagade effter them / och drog så til Skepz om Afftonen.

Näst efterföljande Dag kommo Bönderna til Konungen / och begärade med största ödmiuckheet Gunst och Nåde / then the och bekommo / och gåfwo vth stoora Penningar. Konungen drog tå till Wijken med Håären / skickade Bönderna bod / at the skulle komma och förlijka sig med honom. Sombliga kommo / och sombliga intet / the som meente förta

sig Tröst hoos Baglarna. När Konungen hade legat ther nogra Nätter / drog han vppå Landet / och brände heela Bygden. Om Afftonen lap een Dräng vthur Skogen / och sade til Konungen: Herre / för Gudz skuld låten intet bränna min Faders Gård. Konungen lofwade honom thet / såyändes / om Bönderna hade warit hemma / och begärt Nåd / så skulle ingen Gård hafwa brunnit / och bad Pilten så såya / hwar som han kom.

Näst efterföljande Dag kommo Bönderna til Konungen / och gåfwo sig til Lydna. Altså gick ther alt Folcket vnder honom. Sedan seglåde han Söder öfwer Fålden / hwarest han sporde / at Baglarna skaffade sig Skep i Tunsberg. Effter detta möttes the i Hraffns-wad. Tijdeligen om Morgonen årnade Konungen lägga til them / men the seglade til Hafftz / och Konungen effter. När Baglarne sågo / at Konungs Skep gingo fortare / wände the om til Landz igen. Konungen bekom aff them 8. Skep / med alt det som på them war / och drap måstedeelen aff Folcket: The andre togo til Skogz. Sedan drog Konungen till Tunßberg / och ther ifrån Norder i Landet / at vpsökia Baglarna / förty han meente / the lärde draga i Kiöpstäderna / när the förstodo / at Konungen war reester vhr Wiken. Konungen drog först til Tunsberg / och slog ther ihiäl 7. Män aff Baglarna; sedan til Oslo / och drap ther nogra. Effter detta drog han til Aslöyar-sund / till sitt Folck och sina Skep.

DXCI.

Tå drog Konungen til Biörgwin / men Baglarna woro i Wiiken. Om Wåren effter / drog Konungen vth med Ledung / alt öster i Wiiken. Hredar Hallward Bratte och många andra vthaff Höffdingarna woro i Tunsberg / men theras Konungz åmne och Sigurd Jarlßon / tillijka med många andra / woro vppe i Landet. Konungen drog öster öfwer Fålden / och lade heela Landet vnder sig / så när som Steinerne. Han låt draga nogra Skutor vp vhr Forsen Sarp / och rodde åen vp åth. Sedan gick han på Skaun / och brände heela Bygden. Tå gingo Bönderna vnder honom / och erlade sina Vthskylder. Sedan drog Konungen til Tunßberg / och belägrade Berget / slåttiandes sitt Läger östan för Berget / emillan Byen och Siön. Han låt grafwa Diicke kring om heela Lägret / Nordan ifrån Fiorden / och Söder til Skiälglasteens Sund / och låt påla heela Diiket innan til. Ther drog han och vp sina Skep. Gästerna och theras Höffding Peter Steiper / stälte han Norder wid Gatan / hwarest nu kallas Gästabacken. Men sielff soff han måstendeels i Byen med mycket Folck.

DCXII.

Konungen låt storma Berget/ och Gästerna anföllo thet andra Kastellet. The gingo backan vp åth/ alt vp under Kastellen: Men Baglarna slogo them med Steenar och Skottwapen/ at Birckebeenerne måste wiska tilbakars/ både såre och slagna. Tå såg Konungen/ at thet war omöyeligit at intaga Berget. Skickade förthenskuld sina Män vthi Bygden effter Proviant/ then han och bekom. Sedan begynte han ett Råd/ tog Kyrckio-steegar/ bandt them samman/ och satte them vp wid Lars Kyrckiotorn/ hwar vppå een Man gick/ alt til Tinningarna/ at han tog i Knappen med Händerna: Altså såg han/ hwad the giorde på Berget. Hredar skiöt til honom/ at then eena Pijlen kom i Knappen/ then andra mellan Händerna/ når han gick neder. Sedan tog Taacket emoot. När han kom ned/ sade han för Konungen/ hwad the togo sig före på Berget. Kastellen woro sålunda giorde/ at the stodo på fyra Stolpar/ och Syllar woro emellan hwar een Stolpe/ hwar ofwan på Taacken woro/ men nedan til woro alt Dörar emillan Stolparna.

DXCIII.

Een Höstnatt skickade Konungen een Man/ wid Nampn Swen Munck vppå Berget: Han hade med sig ett Anckarträß/ ett Spiut i Handen/ och thet andra vnder Bältet. Thenna Träßen giorde han fast/ så högt han kunde/ om een vthaff Kastels Stolparna: men i then eena ånden höllo mehr än 100. Män. Swen slog på Träßen och gaff them Teckn/ at han war fast. Sedan drogo the så hårt på Träßen/ at Kastellet swicktade/ och Baglarne blefwo rädde. Tå gick Reepet aff. Swen gick kring om Kastellet/ och fant twå vthaff Wackten sofwandes: Them stack han både ihiäl/ och gick sedan til Birckebeenerne. Konungen frestade låta giöra Flaackar/ och båra them på Stånger åth Kastellet/ men thet tog intet Lag.

DXCIV.

Inge/ Baglarnas Höffwidzman/ Sigurd Jarlßon/ Arne Biskopens Frände/ och månge andre vthaff Höffdingarna woro på Vpland/ och stundom i Wiken: Men the som i Kastellet woro/ och Inge/ hade lofwat giöra hwar andra Vndsättning. Een Natt satte the een liten Skuta vthur Berget i Siön/ med 10. Man/ och låto henne siga ned för Berget med Reep/ oansedt det war wåge-speel: Förty Birckebeenerne lågo på sina Skutor/ och höllo Wackt hwar Natt/ vthan för Berget. När the kommo i Siön/ rodde the sin koos/ och Birckebeenerne effter them. Tå rodde the till Landz/ och togo til Skogz: Men Birckebeener fingo tomma Skutan. Baglarne foro sin Wäg til Inga/ och

sade honom/ huru det stod til/ men han med sina Baglar war owillig til at fässa nogot wid Swerre/ vthan sade/ at han lärde draga ifrån Berget/ när thet begynner frysa på. Om Morgonen när Konungen fick weeta/ ot nogra Baglar woro vthslupne vhr Berget/ sade han/ at så wederwertigt som the tyckte thet wara/ at intaga Berget/ så mycket wederwertigare tycktes them wara/ at sittia ther qwarr.

DXCV.

Jon/ Konungen aff England hade skickat Konung Swerre 200. Häärmän/ hwicka blefwo kallade Reballder/ hwilcke woro så snare at löpa som Diur/ kunde wäl med Bogar/ och woro ther tildristige/ at the svarade alldrig til at giöra nogot Ondt. Thesse sände Konungen på Vpland/ med een theras Höfftwidzmän/ wid nampn Hide/ Sigurd Stialgas Broder. Reballderne drogo til Haddinga-daal/ och ned på Tällemarcken: Men hwar som the foro fram/ dräpo the alt hwad före war/ Män och Fää/ unga och Gambla/ Manfolck och Qwinfolck/ theslijkest Hund och Katt/ och alt hwad lefwandis war/ theslijkest brände the Bygden/ hwar the foro. När Bönderna församblade sig emoot them/ lupo the til Fiäldz/ och kommo sedan ther fram/ som ingen hade tänckt/ och giorde Baglarna stoor Affbräck. Eengång skuto Baglarne een vthaff Reballderna med een Pijl/ at han fick bana/ hwilcket när Reballderna sågo/ lupo the til Berget/ och skuto Wilking Wasiu ihiäl/ hwilcken war een god Krijgzman. Konung Swerre sporde/ at Thord Docka war vthskickat ifrån Berget/ med det ärendet/ at Hredar tyckte sig behöfwa Vndsättning/ vthaff Inga och Sigurd; och sade tå Konungen/ at the lärde wist wara wäntandes dijt/ om the wille gifwa Swar ifrån sig/ och förthenskuld skola wij giöra them nogot Puß i Natt: Wij skola fara vppå Frodads/ med mycket Folck/ och laga så/ at hwarcken Baglar eller Borgarena blifwa oß warse. När the Birckebeenerne/ som qwarre äro/ hörde Konungen blåsa/ så skulle the taga til Wapn/ och ställa sig i Ordning/ och låta som the slåås/ och at the blifwa slagna som vhr Byen komma/ at i giören stort Buller/ och tagen til Flychten. Sedan troor iag/ at Baglarna lära gåå vthaff Berget/ hwilcket om så skeer/ skola wij hafwa Folck i Backhåld/ som tå går emellan Bonden och Gården/ och see huru tå wil gåå. Detta Anslaget bleff bruckat.

Här fattas/ Gunstige Läsare/ twå Blad wid ändan på detta Manuscriptum, och fast man egentligen intet hwar Punct eller Prick kan efterföllja/ såsom then Methodus fodrar/ som i heela Booken framman til är; altså at icke

uthi

uthi sielfwa Historien nogon Meening skulle fattas/tagar man aff then Danska Peer Classons Version, hwad Konung Swerres ändelyckt angåår. Pagin: 526.)

DXCVI.

Konungen låg sålunda för Berget 20. Weckars tijd/och när the ingen Vndsättning kunde fåå uthaff sin Konung/ twingade Hungaren them/ at vpgifwa Berget i Swerres Hand: The woro tå så uthmacktade/ at the som starckaste woro/ kunde näpligen gåå: Största deelen blefwo döde i Belägringen/ sombliga straxt ther efter: Men the som wid Lifwet blefwe/ gaff Konungen Grud och sina Godz igen. Effter thenna stoora Krijgzmödan och Omack/ så med Wackande som Tänckiande/ bleff Konung Swerre siuck i Tunsberg. Thenna Siuckdomen war intet häfftigare i Begynnelsen/ än at han ju förmåtte reesa ther med til Biörgwin wid Fastelagztijden/ och låg måst til Sängz i Cajutan på Skepet. När han kom til Bergen/ låt han föra sig till Slottet/ hwarest han fick een lijten Sömn/ och drömbde at een Man kom til honom/ then han tycktes sig fråga/ Om sin Siuckdoms Vthgång? Och honom syntes/ som Mannen wände sig ifrån honom/ och sade: Bereed tig til Vpståndelsen: Hwaruthaff han förstod/at Siuckdomen wille snart förandra sig/ som thet och skedde: Ty straxt thet nogot leed på Dagen/ begynte Siuckdomen förökas. Näst efterfölliande Dag/ låt han roopa lärde Män til sig/ som giorde honom effter tillbörligheeten een Kristelig tienst. Sedan låt han vpläsa för Rijckzens Ständer the Breeff/ som han hade skrijfwit sin Son til/ angående Regementet: Hwilcka alla blefwo förseglade uthi theras Närwaro. Sedan sade han til alla them/som tillstedes woro/sålunda: Det skal eder alla witterligit wara/ At iag hafwer ingen Son lefwandes på Jorden/ vthan allenast Håkan Swerreßon; om til äffwentyrs skee kunde/ at någon med Falskheet sade sig then wara/och ther med giorde een Vproor i Landet/ effter min Död. Och hafwen i eder Håår effter at rätta. Alt så bleff Konung Swerre död i Biörgwin/ Anno Christi 1202. (1195.) octavo idus Martij, när han hade regerat öfwer Norrige 25. åhrs tijd. Han bleff begrafwen i Domkyrckian/ på then Södre Sijdan om Dören/och hans Swerd/Sköld och Baner hängdes öfwer Grafwen/ tillika med een Koppertafla/ therpå skrefna woro nogra Werser/ med förgylte Boockstäfwer. Thet samma åhr dödde Konung Knut i Danmarck/ och Waldemar kom til Regimentet igen. Konung Swerre war allom angenäm och behagelig. Han war een låg Man til wäxten/ tiock

klock och starck / hade ett deyeliget och bredt Ansickte/ raakt och rödacktig Skiäg; Han war ock een wälltalig Man/at alle som honom hörde/ berömbde hans Taal. Aldrig drack han så/ at thet kunde förstås/ antingen af hans Ord eller Gerningar. Han talade intet gierna öfwer Måltijdh; war een wacker Man uthi sitt Säte/ och syntes tå wara hög/när han satt/ ty han hade långt Liff och stackota Been. Han war een god Strijdzman/dierff och manlig/ som wäl kan förmerckas aff thenna hans Historia.

Här ändas Konunga-Sagurna.

Skaldatahl.

Eller

Förteckning vppå the förnämste Skaldrer/ som hafwa

warit i Swerige/ Norrige och Danmarck/ och beskriffwit Regenternes sampt the höge Herrars Bedriffter/

vthi Konung Aunis (som ellest Håkan Ring Järmunderszon kallas) tisd/ wid Paß åhr effter Christi Börd 72.

Tå leffde Starkotar hin gamble/ hwilcken ock Wijsor giorde/ the thermed the äldste äro/ som man weet tala om.

Hoos Konung Eystein then Helige/ som leffde wid

paß åhr effter Christi Börd 806. woro

Bragde hin Gamble Bodda Son. Grunde Prude. Erpur Lutande. Kalfur Thronske. Refur Ruske. Ormer Vrframe. Ölwaldi 1. och Ölwaldi 2. Alwalde. Flein Skald. Ragnwaldur.

Hoos Biörn til Hauge/ som leffde wid åhr 860.

Woro thesse/

Bragde hin Gamble. Erpur Lutande.

Hoos Erick Ingelszon/ som kom til Regementet åhr

effter Christi Födelse 907. war

Thorwaldur Hialtaszon.

Hoos K. Erick Seyersäle/ som bleff konung åhr 917.

war Alfur Jarl then Lille.

Hoos Styrbiörn Starcke/ Erick Seyersäles

Släcktman/ war

Alfur Skulo Jarl.

Hoos K. Oloff Sönske/ som wardt konung/ åhr 980.

Woro

Gunlaugur Ormztunga. Raffn Omunderszon. Gitsor Swarte.

Hoos K. Omund Oloffszon/ som bleff konung åhr 1018.

War

Sigward Skald Thorderszon.

Hoos K. Inge Steinkelszon/ som bleff konung åhr 1059.

War

Markus Sagiaszon Lagman.

Hoos Swerkir Kolszon/ som regerade åhr 1138.

Woro

Einar Skulaszon. Haldor Sqwaldre.

Hoos Knut Erickszon/ som bleff konung åhr 1168.

Woro

Halbiörn Hale. Thorstein Thorbiarnarszon.

Hoos Swerkir Karlszon/ som wardt

Konung wid åhr 1192. woro

Sumarlide Skald. Thorgeir Dana Skald.

Hoos Erick Knutsson/som kom til Regiment: åhr 1223.
war Olafur Thordarsson.
Thesse tre efterfölgande Jarlar lefde wid Konung Swerckers Kolssons tid: Nembl:
Jon Jarl Swerckerssons Skaldrer woro/ Einar Skulasson. Haldor Sqwaldre.
Sone Jarl Iswarssons war och Haldor Sqwaldre.
Thensamme war och Karl Jarl Sonessons.
Uthi Norrige weet man til attala om efterfölgande.
Hoos Konung Harald Hårfager/som åhr efter Christi
Bördh 868. år blef then öfwer heela Norrige Eenwåldz Konung/ woro
Audun Illskiälda. Thorbiörn Hornklöfwa. Olver Nutha. Thiodolfur vhr Hwine. Ulfur Sebbasson. Gutormur Sindre.
Hoos Erick Blodyx/ som blef Konung åhr 929.
Eigil Skallagrimsson. Glumur Geirasson. Halfdan Swarti.
Konung Harald Hårfagers Son lefde wid samma tijd/ hwars Skald war
Gutormer Sindre.
Håkan then Gode/ lefde åhr 933. hans Skaldrer woro
Ewind Skaldaspiller. Gutormur Sindre.
Harald Gråfäld blef Konung åhr 960.
Glumur Geirasson. Kormakur Agmundarsson.
Oloff Trygwasson blef Konung åhr 996.
Halfroder Vandrada Skald. Biarne Skald.
Oloff Haraldsson then Helige blef åhr 1015. tagen
til Konung öfwer heela Norrige.
Sigwardur Thordarsson. Ottar Swarte. Berse Torfasson. Thordur Kolbeinsson. Thorfinnur Mumur. Thormodur Kolbrunar Skald. Gissor Gulbraa.
Hoffgardur Refur. Skaffte Thorodsson. Thordor Slareckson.
Magnus Gode / regerade åhr 1034.
Sigwatur Skald. Arnur Jarl Skald. Oddur Kikina Skald.
Refur Skald. Thiodolfur Skald.
Harald Sigurdsson wardt Konung åhr 1049.
Thiodolfur Arnesson. Bolwerkur hans Broder. Valthiofur. Oddur Kikina. Stufur Blinde. Arnur Jarl Skald. Illuga Brynola Skald. Grane Skald. Snegla Halle. Thorarm Skeggiasson. Valgardar aff Velle. Halle Stirde. Stein Herdysarsson.
Oloff Kyrre blef Konung åhr 1097.
Stein Herdysarsson. Atle Litle. Ulborg Skald.
Magnus Barfoot blef Konung åhr 1093.
Thorkel Hamarskald. Iwar Ingemundsson. Biörn Krepilhende.
Bardur Swarte. Gisl Illugasson.
Sigurd Jorsalafar/ regerade åhr 1103.
Einar Skulasson. Iwar Ingemundsson. Haldor Sqwaldre. Thorarer Stutfeldar. Thorwaldur Blöndaskald. Arne Fioruskeifar.
Eistein Magnusson war tillijka med sin Broder
Jorsalafaar Konung 1103.
Iwar Ingmundsson. Einar Skulasson.
Harald Gille blef Konung 1135.
Einar Skulasson. Haldor Sqwaldre. Hallur Munkur.

Mag-

Magnus Blinde fick Regementet åhr 1130.

Einar Skulasson.

Sigurd Slemdiacon bleff tagin på Nordhardeland til Konung åhr 1136.

Iwar Ingmundßon. Einar Skulaßon. Thorwarder Thorgilßon.

Inge Haraldßon bleff til Konung tagin åhr 1136.

Rolle Skald.

Sigurd Haraldßon bleff Konung samma åhr.

Einar Skulasson. Bodwar Balte. Thorbiörn Gaus.

Eistein Haraldßon wardt Konung åhr 1141.

Einar Skulaßon. Sigurdur Skraute.

Håkan Härdebred / tog Regementet åhr 1161.

Thorbiörn Gaus.

Magnus Erlingßon / uthwaldes til Konung åhr 1162.

ThorbiörnSkakaskald. Sugande Skald. Hallar Snorraßon. Marcus Stephanßon. Thordar Halßon Skalmane.

Konung Swerre bleff 1177. Birckebeenernes Anföråre / och een tijd ther effter Norriges Konung.

Aßgrimur Kietelßon. Thorstein Thorbiarnaßon. Sumarlide. Arnar Saxaßon. Halbiörn Hale. Blakur Skald. Vnas Stephanßon. Liotur Brage. Snorre Sturleßon. Sigwartur Eigilßon. Snorre Butßon. Thorbiörn Skakaskald.

Håkan Swerrißon bleff åhr 1203. tagen til Konung öffwer Norrige.

Liotur Skald. Brage Halsson.

Inge Bardßon bleff tagen til K. i Norrige åhr 1205.

Snorre Sturleßon. Liotur Sumarlidaßon. Jatgeir Thorsaßon. Hefuldur Blinde. Runoifur.

Håkan Håkenßon bleff Konung uthi Norrige åhr 1203.

Snorre Sturleßon. Olafur Thordarßon. Sturla Thordarßon. Jatgeir Torsaßon. Gissor Jarl. Arne Långe. Olafur Segßon.

Nu följa Jarlarne i Norrige som hafwa hafft Skaldrer.

Håkan Jarl Gottormßon / leffde wid Erick Blodyxas tijd / hade Thiodolfur vhr Hwine.

Sigurd Lade Jarl leffde wid K. Håkan Adelstens Regementz tijd / åhr 933.

Kornmakur Ogmundarßon.

Håkan Jarl then Rike / war een mächtig Grefwe uthi Oloff Trygwaßons tijd.

Ewindur Findßon. Einar Skallaglam. Tindur Halkelßon. Skapte Thorrodßon. Thiodolfur Muinmur. Eilifur Gudrunarßon. Thorleifur Skald. Hranar Kolfur.

Erick Håkonßon Jarl war och wid Oloff Trygwaßons tijd.

Halfrodur Wandradaskald. Gunlaugur Armstunga. Thordur Kolbeinßon. Haldor Ochristne. Siolfur Dadaskald. Skule Torsteinßon. Thordur Starckßon.

Swen Jarl Håkonßon leffde wid S. Oloffs tijd.

Berse Torfoßon.

Erling Skacke / Konung Magni Erlingßons Förmyndare.

Thorbiörn Skakaskald. Sugande Skald.

Håkan Gali bleff giord til Grefwe uthi Norrige
aff Konung Håkan Håkanßon.
Snorre Sturleßon/ Steirn Ofeigßon. Liotur Skald. Thorstein Eiolffßon.
Hertug Skule leffde wid Håkan Håkanßons Reg: tijd.
Snorre Sturleßon. Olafur Thordarßon. Jatgeir Skald. Alfur Eiolffßon.
Sturle Bardarßon. Gudmunder Odßon.

Then förste man läß om/ som hafwer warit i Danmarck/ war Hiarn/ som för det Epitaphium han giorde öfwer Konung Frode/ som leffde wid paß åhr effter Christi Födelse 72. bleff Konung effter honom.

Konung Regner Lodbrock/ som leffde wid åhr 827. war och så Skald. Uthi Konung Regner Lodbrocks tijd war ock så BRAGDA Skald/ hin Gamble Bodda Son.

Knut Håkonßon hade effter följande; Teitur Skald. Rodgier Aslaßon.
Thoralfur Präst. Olafur Thordarßon.

Swen Tiufweskegg/ som leffde åhr 1000.
Ottar Swarte.

Knut hin Rijke/ regerade åhr 1015.
Sigwartur Skald. Ottar Swarte. Thorarer Lofft-unge. Halwardur Hareckblese. Berse Torfsson. Steirn Skaptaßon. Arnar Jarla Skald. Odar Keptur.

Swen Alfiwaßon regerade/ åhr 1030.
Thorar Lofft-unga.

Swen Ulffßon Jarl/ regerade i Danmarck/ åhr 1045.
Thorleikur Fagre. Thordur Kolbeinßon.

Knut then Helige/ regerade åhr 1080.
Kalfur Manaßon. Skule Illugaßon.

Erick Emund/ regerade i Danmarck wid åhr 1137.
Haldor Sqwaldre.

Swen Swifand leffde wid åhr 1156.
Einar Stuleßon.

Waldemar Knutßon regerade i Danmarck wid åhr 1130.
Thorstein Kroppur. Arnhaldur Thorwaldßon.

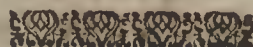
Waldemar Gamble regerade åhr 1202.
Olafur Thordarßon. Jatgeir Torfaßon. Thorgeir Danaskald.
Sugu Valde.

Strutharald Jarl leffde uthi Swen Tiufeskegz tijd.
Thiodolfur uhr Hwine.

Sigwald Jarl war Strutharaldz Son.
Thordur Sigwalda Skald.

Hareker Thorkilßon leffde uthi S. Oloffs tijd.
Thiodolfur Arnaßon.

Om Thorleifar hin Spake/ hafwer och Thiodolfur uhr Hwine dichtat.

Index

A.

Afl Krafft/Styrckia.
Al-ttiida Meenigheet.
Amåli Småleeck.
An-marki medfödt Feel.
Arbot åhrswårt.
Armadr Biarchus agens in rebus/sito-comus.
Armenning sitocomia.
Aundvegi första hederlige Rum.
Avrck Kista.
A-thian Träldom.

B.

Ban Förbannelse.
Bal Läge.
Båli Koya.
Barki Strupe.
Bastarder Oäckta.
Bergall Biskopzstaaff.
Blot Offer.
Bondi Rijkzens Ständer.
Bolyxa Yx.
Borg Staad.
Brynia Pantzer.
Bryti som vthdeelar.
Byrdingr Lastdragare.
Byrgir brosa som småleer.

D.

Danar-arff yppet Arff.
Dramb herlig Seeger.
Drapa een Dicht.
Dreingr Man.
Dreingskapr Wänligheet.
Dromund Amirals Skep.
Dyflissa Fängelse.

E.

Eifimi Materia.
Eigner then som sitr i fast Godz.
Ein-tal Eentaal.
Enster Engeländare.
Eyr Haaff-strand.

F.

Fat Klädnat.
Fedgar Fader och Son.
Fee Boskap/Penningar/ägodee-lar och Rijkedomar.
Felagskap Sälskap/ Gemenskap.
Felag Sälskap.
Fen Kiär/Moratz.
Fit Footblaad/ och slätt Marck.
Fiolkingi Kloockheet.
Flockr een Hoop.
Forckr Stång.
Förrädi Förmynderskap.
Fostri Foster som födes och vppe-hålles.
Frånder Skyldmän/Swågrar.
Frändkona de Regina dicitur.
Fundur Sammankomst.
Fylki Lähn/Härad.

G.

Gafflauker Slätt/Skächta.
Gesta-Höffdingi Höffding öfwer Gästerna.
Gestur Smådräng.
Gialdkieri Räntemästare.
Gildi Gästebod.
Girkiar Greker.
Glodarkier Glödfaat.
Grud Frijd/ Leigd.
Gudspial Evangelium.

H.

Hadda Grepe.
Haleggur högbeent.
Handlaug Handwattn/Löög.
Haufud-bär Hufwud-staad.
Hel Mors/ al. Proserpina.
Hellsingi Willgåås.
Heraur Bodkasle.
Herbuder Reeffbeen.
Här-rop Krijgzroop.
Hersi Friherre.
Hird Hoff.
Hirdmän Drabanter.

Hird-ståmna Hoffståmna.
Hnisflottur Hornad.
Hrein-bialfi Lappmudd.
Huit-Sunnudager Pingelzdaag.
Hurd Dörr/ eller Propp.
Huuskarlar Arbetzmän.

I.

Jardborg Blockhuus/Förskantz.
Jarl Grefwe.
Jprott Manlig Gerning.
Jol Fastelagztijd.
Jamlengd åhr.
Jorsala-borg Jerusalem.

K.

Kastall Castell.
Kausung dubbel Klädnad.
Kerti Liws.
Kesior ett Spiut ther man kastar eller skiuter med.
Kialki Kind.
Knape Dräng.
Kongs-sendingar kråßligSpiß.
Kuffunger ett Instrument at bestörma een Befåstning med.
Kuisl Green/Qwist.

L.

Långskep Örlogskep.
Latinu-niren Latiner.
Lawardr Herre.
Leidtogi Anförare/ Följes-broder.
Leidung Krijgztågh.
Lim Lööff.
Lindi Gördel.
Liotr Wanskapelig.
Lipting Kajuta.
Lofi ir.
Luder Luur.

M.

Magr Måäg.
Magr Stiffader i detta Rum.
Mall Underhåld.
Mal-Stefna Rådståmna.
Mauttu-nautar Diskfällar.

Merki Baneer/Fana.
Mickligardr Constantinopel.
Mitr Biskopzhatt.
Mottul een lång Siid Romersk Kiortel/ brukad i Freedz-tijder.
Musteri Kyrckia.

N.

Naffnbot Titel.
Naust Hamn/Skep/Wacktställe.
Nid-ar-os sammansåttes aff Nid/ hwilcket susande bemärcker/ Ar åå och os. åämund.
Nidingzord Ställzord.
Non när Klockan är nie.
Nylunda ny-giord.

O.

Odal frij Egendom/ orörliga ågor.
Ofur-efli öfwermacht.
Offgiald förhöga Vthgåld.
Opa högt skriia.
Ordtack Ordet i Krijg/ som kallas Lösen.
Ospakur orolig.
Orosta Krijg.

P.

Palmari Främbdling.
Pell gammal Kongedrecht.
Pihl Marteer/Bekennares straff.
Prettur Beswijkelse.
Prisund Fängelse.
Prudur Försichtig.

R.

Radbani Svasor caedis.
Rast Mijl/ 30. Stadger Wägz.
Refsingar-thing kallas högste allmenne Rätten / ther alle Dommar åhrligen optagas / och antingen gillas eller ryggias.
Rikr strång.
Vitingur Dart.
Rodrar-Skuta Roor-skuta.
Rum Lectus.

Saga

S.

Saga Berättelse/Historia.
Sammanburdar aul Sammanskott.
Sax/eller Sax-kniff Sabel.
Sessu-nautar Samsittiare.
Serckland Africa/eller Persia.
Sidwördning Förachť.
Sindri Dwarg.
Skiemma Tyghuus.
Skipta och skiera byta något jämpt.
Skåra/Verb. Mönstra.
Skotsilfwer Penningar ärnade till sammanskott.
Skoswen Skopoike.
Skeptisleta Skächta.
Skutul-sweni Liifffknecht.
Skytning Sammanskott.
Släda Floor.
Småbändr ringarr ſtandz Bönder.
Sma-land Trång-land.
Snar-Spiot Kaste-Spiut.
Stallare. Hoffmästare.
Sweni Dräng.
Sättar-Steffnur Stämna/ther Owänner föreenas.

T.

Tiald Täld/Paulun.
Tign Wärdigheet.
Thorp Sammankomst/Doomställe.
Thing Handel.
Tignarligur Hederwärdig.
Trapitza HandBecken.

W.

Walland Normandie/eller Britannien.
Walskickior.
Wedr-viti Flagga.
Veisla Gästebod/elljest Feudum.
Weiggaurar Påle.
Wickingr Slöröfware.
Winter tages allestädes för heela åhret.
Wirkt Dygd.
Wist Näring/Maat.
Wisundr Boffel.
Ulwaldi Elephant.
Urd ftenig/klyfftig Marck.
Utiginn Oädel.
Uvätt Vthlägningar.
Wäringar. som låto uthi Constantinopel i Krijg sig bruka.
Yrland aff Yr/Leed och Land. Grata.

E N D E.

